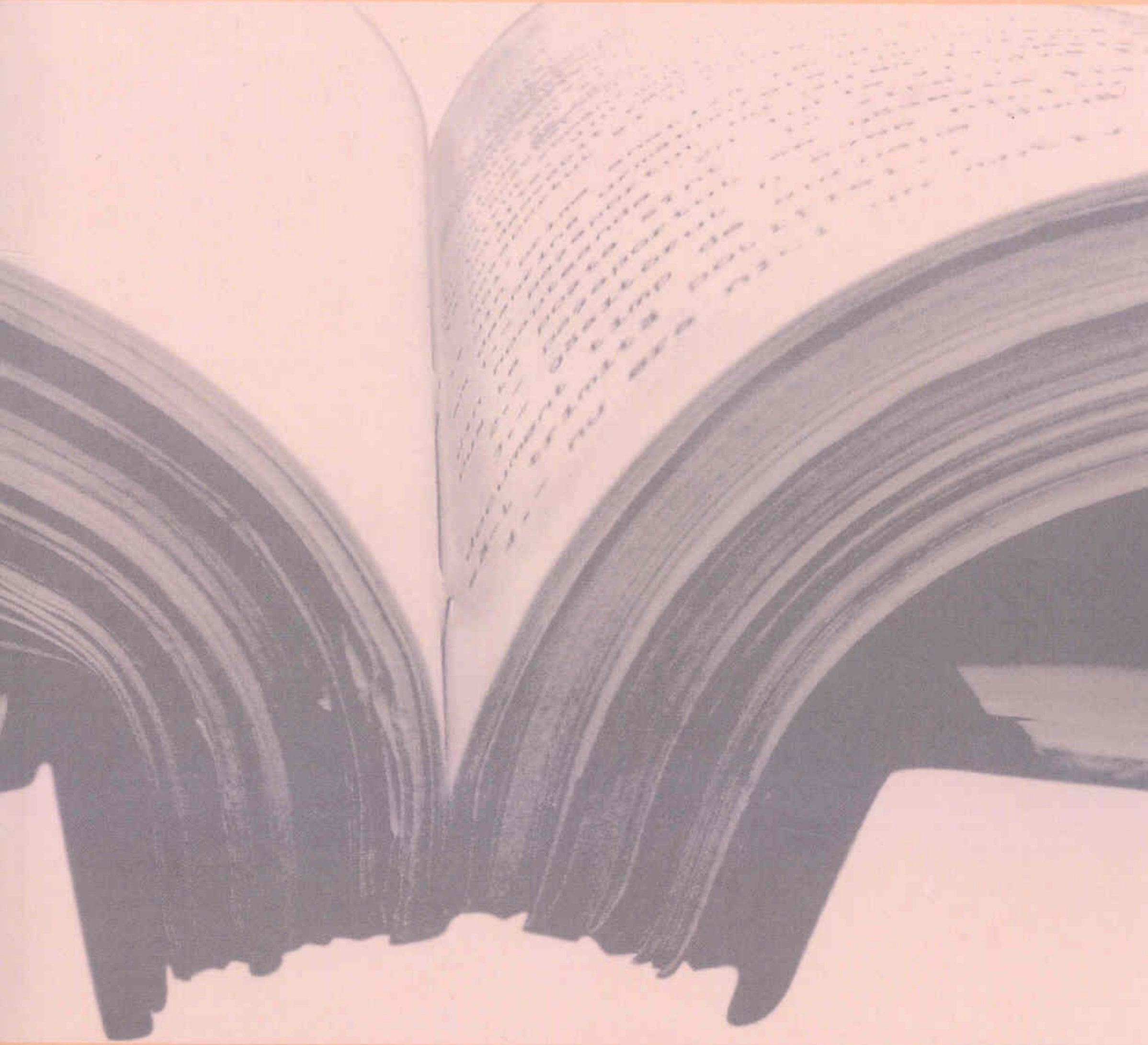
Caietele CNSAS

Anul VII, nr. 1(13)/2014

CNSAS

Caietele CNSAS

Cadrele Securității

Revistă semestrială editată de

Consiliul Național

pentru Studierea Arhivelor Securității

Anul VII, nr. 1 (13)/2014

Editura CNSAS
București
2015

Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii

Bucureşti, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3

www.cnsas.ro

Caietele CNSAS, anul VII, nr. 1 (13)/2014

ISSN:1844-6590

Editura Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii

e-mail: editura@cnsas.ro

CUPRINS

I. Cadrele Securității

II. Figuri emblematice

III. Bibliografie

IV. Varia

V. Recenzii. Note de lectură

SUMMARY

I. THE SECURITATE PERSONNEL

II. EMBLEMATIC FIGURES

III. THE BIBLIOGRAPHY

IV. VARIA

I. Cadrele Securității

Nicolae **IONIȚĂ**

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate 1948 – 1989

The Leaders of the Central and Regional Divisions of the Securitate

The aim of the present paper is to focus on the governing structure of the central and regional divisions of the Securitate between 1948 and 1989. The text displays a chronological list of all the leaders of the above-mentioned divisions, underlining the period during which they fulfilled their job and their professional trajectory.

The documents on which our work is based are the employment decisions issued by the leaders of the repression bodies in Romania.

Etichete: Securitate, direcție centrală, direcție regională, inspectorat județean

Keywords: Securitate, central division of the Securitate, regional division of the Securitate, county inspectorate

Ofițerii Securității române au justificat, după 1990, implicarea lor în diverse acțiuni de represiune prin obligația de a îndeplini ordinele superiorilor, explicație considerată întotdeauna insuficientă, conform legislației române ulterioare anului 1945, pentru înlăturarea răspunderii cadrelor militare față de acțiunile acestora, soldate cu încălcarea drepturilor fundamentale ale omului. Acest fapt pare justificat, dacă avem în vedere situația particulară a cadrelor Securității, angajate în mod voluntar în aparatul de represiune, care au beneficiat, de-a lungul carierei, de nenumărate decorații, prime, avansări în grad, promovări în funcție și de o ascensiune spectaculoasă în ierarhia socială, tocmai datorită capacității de a executa ordinele superiorilor, dar și a inițiativei personale și a „spiritului de orientare" de care au dat dovadă în întreaga carieră. Pe de altă parte însă, ar trebui luat în considerare și faptul că Securitatea s-a constituit ca o structură militară, în care respectarea ordinelor de către angajați era esențială și, din punct de vedere moral, măcar, este dificil de stabilit același grad de răspundere pentru faptele proprii atât pentru executanții ordinelor, cât și pentru autorii acestora. Din acest motiv, ar fi necesar să cunoaștem măcar identitatea celor care erau îndreptățiți să ordone executarea unor acțiuni represive împotriva populației civile, după 1945, precum și perioada în care au deținut funcții în aparatul de Securitate, de natură să le confere acest drept.

Principala problemă a unei asemenea abordări ar constitui-o faptul că structura Securității a cuprins, încă de la înființarea acesteia, numeroase funcții de conducere, ai căror deținători au avut rolul de a conduce și coordona activitatea subordonaților.

Întâlnim, astfel, nenumăraţi şefi de direcţii generale, direcţii, servicii, birouri, colective, şefi de structuri raionale, tuturor acestora adăugându-li-se şi locţiitorii lor, cu atribuţii asemănătoare, astfel încât ar fi necesar să decidem, de la bun început, care dintre aceşti ofiţeri, prin funcţiile deţinute, sunt cei mai reprezentativi, prin influenţa pe care au avut-o asupra derulării acţiunilor represive ale Securităţii.

O asemenea alegere este relativ dificilă, astfel încât am apelat, în selectarea cadrelor de conducere prezentate în materialul de faţă, la criteriul pe care l-am considerat cel mai relevant, şi anume ***nivelul atribuţiilor*** ofiţerilor în cauză, capacitatea lor, stabilită prin reglementările interne ale Securităţii, de a ordona sau aviza cele mai importante acţiuni represive: arestarea persoanelor considerate ostile, internarea în colonii de muncă, deschiderea şi închiderea dosarelor de urmărire informativă, instalarea de tehnică operativă sau executarea filajului asupra celor urmăriţi, recrutarea informatorilor şi scoaterea lor din cadrul reţelei informative. Având în vedere criteriul mai sus amintit, am optat pentru nominalizarea ofiţerilor care au ocupat funcţiile de şefi ai direcţiilor şi serviciilor independente centrale ale Securităţii, şefi ai direcţiilor regionale ale aceleiaşi instituţii, precum şi pe cele de inspectori şefi ai inspectoratelor judeţene de Securitate şi de şefi ai inspectoratelor judeţene ale Ministerului de Interne şi ai Securităţilor judeţene din perioada 1948 – 1989. Această alegere s-a datorat faptului că ofiţerii în cauză au deţinut în mod constant, în toate reglementările interne referitoare la „munca informativă", atribuţia de a ordona sau aviza acţiunile amintite mai sus, pentru a nu mai menţiona şi rolul ce le-a revenit în coordonarea întregii activităţi a subordonaţilor[1].

Aş vrea să precizez, de la bun început, faptul că materialul de faţă nu constituie prima iniţiativă de nominalizare a celor mai relevanţi ofiţeri de Securitate. Se pot cita, în acest sens, numeroase lucrări istoriografice apărute în ultimii ani[2], astfel încât trebuie stabilite, de la bun început, elementele care diferenţiază demersul de faţă de cele precedente. Astfel, ceea ce aduce nou materialul de faţă o reprezintă urmărirea în mod consecvent a unei anumite categorii de ofiţeri ai Securităţii, selectate prin prisma funcţiilor ocupate, precum şi sursele documentare în baza cărora a fost reconstituită structura de conducere a aparatului român de represiune – ordinele de încadrare în funcţii ale şefilor de unităţi. Atunci când a fost posibilă, utilizarea surselor documentare amintite a permis atingerea unui grad mult mai mare de precizie în stabilirea identităţii conducătorilor diferitelor unităţi centrale şi teritoriale de Securitate decât anterior, precum şi evitarea multor confuzii şi erori.

Pe de altă parte, ar trebui precizat faptul că, spre deosebire de articolele publicate anterior, materialul de faţă nu se constituie într-un studiu propriu-zis, ci într-

[1] Referitor la atribuţiile şefilor de unităţi centrale şi teritoriale de Securitate, vezi ordinele referitoare la reglementarea activităţii informative din S. Moldovan, C. Anisescu (eds.), *„Partiturile" Securităţii. Directive, ordine şi instrucţiuni (1947 – 1987)*, Bucureşti, Ed. Nemira &Co, 2007.

[2] Menţionez, cu titlu de exemplu: Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, Bucureşti, Ed. Humanitas, 2001, fişele biografice publicate de Fl. Banu în Fl. Dobre (coord. eds.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective şi metode*, vol. 1 (1948 – 1967), Bucureşti, Ed. Enciclopedică, 2006, p. 695 – 708, de E. Neagoe Pleşa şi Liviu Pleşa în cadrul Fl. Dobre (coord. eds.), *Securitatea*, vol. 2 (1968 – 1989), p. 753 – 767 etc.

un simplu instrument de lucru, destinat să-i ajute pe doritori să stabilească identitatea şefilor diverselor unităţi centrale şi teritoriale de Securitate din perioada 1948 – 1989. Cu toate că ar fi fost de preferat alcătuirea unei fişe biografice pentru fiecare din ofiţerii în cauză, o astfel de iniţiativă depăşeşte cadrul acestei publicaţii şi nu poate fi opera unei singure persoane. În consecinţă, în cele de mai jos, am încercat să nominalizez, pentru fiecare direcţie centrală, serviciu independent operativ, direcţie regională şi inspectorat judeţean de Securitate, inspectorat judeţean al Ministerului de Interne şi Securitate judeţeană, titularii funcţiei de şef al unităţii, cu precizarea perioadei exacte în care fiecare a ocupat acest post. Pe lângă aceste date, în dreptul fiecărui nume am adăugat menţiuni sumare referitoare la cariera profesională a ofiţerului în cadrul Securităţii.

În fine, sperând că instrumentul de faţă se va dovedi folositor celor interesaţi de acest subiect, trebuie să mai adaug câteva precizări de ordin „tehnic".

În primul rând, aş dori să revin la problema *surselor* utilizate pentru alcătuirea listei de ofiţeri de mai jos. În ultimii ani, a devenit accesibilă o multitudine de surse documentare, care ar permite reconstituirea structurii de conducere a aparatului de Securitate: referatele de cadre şi dosarele de cadre ale ofiţerilor din arhiva C.C. al P.C.R. şi C.N.S.A.S., hotărârile Secretariatului C.C. al P.C.R., stenogramele discuţiilor Biroului Politic, lucrările diverşilor memorialişti din perioada respectivă şi, nu în ultimul rând, arhiva fostelor organe de Securitate. Problema a constituit-o faptul că sursele menţionate s-au dovedit incomplete şi, mai ales, imprecise, în ciuda aparenţelor. De exemplu, menţiunile din cadrul referatelor de cadre alcătuite de ofiţerii de specialitate din Securitate sau de lucrătorii partidului trebuie privite cu multe rezerve, din cauza erorilor pe care le cuprind. Aceste considerente m-au determinat să apelez, pentru alcătuirea materialului de faţă, la ordinele de încadrare în funcţii a ofiţerilor de Securitate, emise de şeful D.G.S.P. şi D.G.S.S., miniştrii Afacerilor Interne, preşedintele C.S.S., miniştrii de Interne şi şeful D.S.S. din perioada 1948 – 1989. Din anumite puncte de vedere, Securitatea s-a constituit ca o instituţie administrativă la fel ca oricare alta, iar ordinul de numire şi cel de schimbare a unei persoane din funcţie constituie cele mai bune repere cronologice pentru stabilirea perioadei exacte în care un ofiţer a ocupat postul în cauză. Această situaţie este, din păcate, valabilă numai în cazurile în care asemenea surse au putut fi utilizate. Aşa cum se va vedea, pentru perioada anterioară anului 1953, precum şi pentru cea ulterioară apariţiei D.S.S. – în special după octombrie 1978 – reconstituirea structurii de conducere a Securităţii nu se mai poate baza, în totalitate, pe documentele mai sus menţionate şi asta din cauze diferite: în timp ce pentru perioada anterioară anului 1953 putem vorbi de păstrarea necorespunzătoare a arhivei M.A.I., care a determinat pierderea unei părţi semnificative a ordinelor conducerii instituţiei de atunci, în cazul ordinelor de încadrare a personalului D.S.S., acestea sunt în continuare inaccesibile, aflându-se în arhiva S.R.I. În consecinţă, pentru perioadele în cauză, în situaţia în care nu am dispus de ordinele de încadrare a ofiţerilor, am recurs la alte surse documentare, a căror corectitudine am putut-o verifica în alte situaţii – menţiunile din notările de serviciu, adresele Biroului Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. şi chiar referatele de cadre alcătuite de ofiţerii Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ al D.S.S. – care s-au dovedit mai riguroşi faţă de predecesorii lor, probabil şi datorită informatizării evidenţelor în domeniu.

În ceea ce priveşte *forma* în care se vor prezenta fiecare din menţiunile referitoare la ofiţerii care au ocupat funcţia de şef al unei unităţi, precizez că acestea, în mod ideal, ar cuprinde: fotografia ofiţerului, prenumele şi numele fiecărui ofiţer şi variante ale acestora întâlnite în documente, însoţite de iniţiala tatălui, pentru evitarea oricărei confuzii, data numirii în funcţie şi cea a destituirii sale, data încadrării în Securitate sau M.A.I., scurte menţiuni referitoare la funcţiile deţinute anterior şi ulterior în aparatul de partid sau de stat şi perioadele în care a exercitat aceste funcţii, data trecerii în rezervă, retragere sau data decesului[3]. Aşa cum se poate bănui, reconstituirea carierei în aparatul de Securitate ofiţerilor în cauză s-a bazat, în mare parte, tot pe ordinele de încadrare ale ministrului sau adjuncţilor acestuia, dar am preferat să nu redau sursa pentru fiecare din menţiunile respective, pentru a nu încărca excesiv aparatul critic. Atunci când ofiţerul a mai ocupat o funcţie menţionată în cadrul articolului de faţă, am apelat la trimiterile în cadrul textului, completând biografia fiecăruia în consecinţă. Este un sistem imperfect, dar am considerat că acesta ar fi singurul care ar permite evitarea redundanţelor.

Ordinea în care vor fi nominalizaţi şefii fiecărei unităţi în parte este strict cronologică. În situaţia în care un ofiţer a ocupat în mai multe ocazii separate aceeaşi funcţie – vezi cazurile lui Aristotel Stamatoiu, Dumitru Borşan, ş.a. – acesta va fi menţionat în mod repetat. Pe de altă parte, în cazul unităţilor centrale de Securitate, ordinea succedării lor nu este foarte riguroasă, urmărind mai ales indicativele unităţilor (Direcţia I, a II-a etc.) din perioada 1953 – 1967, fapt care se datorează mai ales familiarizării cu această perioadă decât altor considerente. În cazul direcţiilor regionale, ordinea înşiruirii lor este alfabetică, avându-se în vedere denumirea regiunilor din perioada imediat următoare anului 1948. Drept ajutător pentru înţelegerea textului, dar şi pentru a ţine seama de nenumăratele schimbări de structură, indicative etc. prin care au trecut unităţile centrale de Securitate după 1948, în cazul fiecăreia am adăugat, sub forma notelor de subsol, un scurt istoric, menţionând mai ales schimbările de denumire şi indicativ şi perioada în care a fost valabilă fiecare.

În final, aş vrea să mai fac o ultimă precizare pentru corecta înţelegere a textului. Se va observa că, în cazul majorităţii şefilor de unităţi aflaţi în funcţie în decembrie 1989, nu am menţionat data destituirii lor ulterioare. După cum se poate bănui, aceasta s-a datorat imposibilităţii obţinerii unor asemenea informaţii. Se poate presupune, în mod rezonabil, că mare parte dintre aceştia au fost trecuţi în rezervă la scurt timp după desfiinţarea D.S.S., ceea ce ar fi perfect explicabil, dacă avem în vedere că mulţi se apropiau de vârsta de 60 de ani, iar unii chiar o depăşiseră, şi trebuia să facă loc, în consecinţă, mai tinerelor talente, în curs de afirmare. Nu ar fi indicat să generalizăm însă această presupunere. La urma urmei, avem totuşi suficiente indicii conform cărora ofiţeri precum: Ilie Merce, Marin Gherghe, Dumitru Ogăşanu, Gheorghe Mija ş.a. au continuat să aducă servicii „nepreţuite" noului regim democratic instalat în România după 1990. Asemenea aspecte depăşesc însă cadrul lucrării de faţă.

[3] Desigur, aşa cum am şi precizat mai sus, aceasta este forma „ideală" în care ar trebui să apară menţiunile referitoare la fiecare ofiţer, dar, în cele mai multe cazuri, din motive obiective, vor lipsi unul sau mai multe din elementele precizate mai sus.

Securitatea - Aparat Central:

Informaţii Externe[4]:

Sergiu Nicolau (Serghei Nikonov): 1 ianuarie 1951 – 6 ianuarie 1953[5]. *Anterior*: şef al Serviciului Special de Informaţii. Transferat la Ministerul Forţelor Armate, de la 1 aprilie 1953, unde a preluat conducerea structurilor de informaţii din cadrul acestui minister.

Vasile Vîlcu: 6 ianuarie 1953 – 30 noiembrie 1955[6]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei „A" Informaţii Externe (septembrie 1952 – ianuarie 1953), activist C.C. al P.M.R. (1932 – decembrie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 588/16.12.1955. *Ulterior:* adjunct al şefului Secţiei Bunuri de Consum a C.C. al P.M.R. (decembrie 1955 – octombrie 1956), prim secretar al Comitetului Regional P.M.R. Constanţa (octombrie 1955 – iulie 1965), membru supleant, apoi membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (iulie 1965 – noiembrie 1979), membru, preşedinte şi vicepreşedinte al Comisiei Centrale de Revizie (noiembrie 1979 – decembrie 1989). A decedat la data de 11 februarie 1999.

---

[4] Denumiri succesive: Direcţia „A" Informaţii Externe (ianuarie 1951 – septembrie 1953), Direcţia I Informaţii Externe (septembrie 1953 – august 1963), Direcţia Generală de Informaţii – D.G.I. (august 1963 – iulie 1967), Direcţia Generală de Informaţii Externe – D.G.I.E. (iulie 1967 – aprilie 1972), Departamentul de Informaţii Externe – D.I.E. (aprilie 1972 – septembrie 1978), Centrul de Informaţii Externe – C.I.E. (septembrie 1978 – decembrie 1989). Indicative: UM 0123i (august 1963 – iulie 1967), UM 0920 (iulie 1967 – septembrie 1978), UM 0544 (septembrie 1978 – decembrie 1989. O bună parte din precizările referitoare la istoricul unităţilor centrale ale Securităţii din perioada 1948 – 1953 se datorează lucrării lui Fl. Banu, *Un deceniu de împliniri mărețe. Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948 – 1958*, Bucureşti, Ed. Tipo Moldova, 2010. În ceea ce priveşte aparatul de Informaţii Externe, ţin să precizez faptul că lista şefilor de unităţi prezentată mai jos este incompletă, trebuind să mă limitez la nominalizarea doar a şefilor de direcţie generală, departament sau centru de Informaţii Interne – şi asta cu mari dificultăţi, aşa cum se va vedea – asta datorită absenţei surselor viabile din acest domeniu. Corectă şi în concordanţă cu metodologia urmată pentru restul materialului de faţă, ar fi fost şi precizarea numelor şefilor de direcţii, divizii sau brigăzi de informaţii externe, care deţineau o poziţie echivalentă cu cea a unui şef de direcţie din cadrul Securităţii interne, dar un asemenea demers nu este posibil decât fragmentar.

[5] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7506, dosar nr. 4, f. 150: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 47480/02.01.1951 şi ANIC, fond CC al PCR, Secţia Administrativ-Politică, dosar nr. 25/1953, f. 5: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.M.R. nr. 9/06.01.1953.

[6] *Ibidem* şi ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5331/30.11.1955. Referitor la biografia lui Vasile Vâlcu, vezi fişa biografică alcătuită de Fl. Banu în Fl. Dobre (coord.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective și metode,* vol. 1 (1948 – 1967), Bucureşti, Ed. Enciclopedică, 2008, pp. 707 – 708.

Mihai Gr. Gavriliuc: 1 decembrie 1955 – 7 iulie 1959[7]. *Anterior*: şef al Secţiei Cadre a C.C. al P.M.R. (iunie – octombrie 1955), preşedinte al Comisiei Controlului de Stat (octombrie 1953 – iunie 1955) şi vicepreşedinte al aceleiaşi comisii (august 1951 – octombrie 1953). Trecut în rezervă de la 7 iulie 1959.

Nicolae Gh. Doicaru: 20 ianuarie 1960 – 7 martie 1978[8]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (iunie 1955 – ianuarie 1960), şef al Direcţiei Regionale de Securitate Constanţa (vezi mai jos). *Ulterior*: ministru al Turismului (7 martie – 15 august 1978). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 284/20.10.1978.

Alexandru C. Dănescu: iunie – 15 octombrie 1978[9]. Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1951. *Anterior*: locţiitor pe linie de Spate al ministrului de Interne şi ministrului Afacerilor Interne (aprilie 1963 – iunie 1978), şef al Direcţiei Politice a Trupelor şi Formaţiunilor M.A.I. (aprilie 1960 – aprilie 1963), secretar al Comisiei de Partid de pe lângă Direcţia Politică M.A.I. (mai 1955 – aprilie 1960), locţiitor al şefului Direcţiei Generale a Miliţiei pentru munca politică (august 1952 – mai 1955), şef al Secţiei U.T.M. a Direcţiei Organizare şi Instructaj din Direcţia Generală Politică a M.A.I. (octombrie 1951 – august 1952). *Ulterior*: adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii, înzestrare materială şi tehnică de luptă (octombrie 1980 – aprilie 1980) şi vicepreşedinte al Consiliului de Stat al Planificării şi director general al Direcţiei Generale a Rezervelor de Stat (aprilie 1980 – decembrie 1989). Trecut în rezervă de la 30 decembrie 1989.

Romus Gh. Dima: 15 octombrie 1978 – 1 septembrie 1980[10]. Încadrat în Securitate iniţial la 15 aprilie 1957 şi reîncadrat, după trecerea sa în rezervă la 31 ianuarie 1964, de la 1 septembrie 1978. *Anterior*: instructor în cadrul Secţiei de Propagandă a C.C. al

---

[7] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5332/01.12.1955 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: H.C.M. nr. 894/07.07.1959. Referitor la biografia acestuia, vezi fişa biografică a lui Mihai Gavriliuc întocmită de Florian Banu în Fl. Dobre (coord.), *op cit*, p. 699.

[8] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7372, dosar nr. 27, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1144/20.01.1960 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2: Decretul Prezidenţial nr. 47/07.03.1978.

[9] Vezi http://www.sie.ro/index.html, consultat la data de 30.07.2014.

[10] Vezi *ibidem*.

P.C.R. şi secretar cu problemele de propagandă al Comitetului Municipal al P.C.R. (1972 – 1978), şef al Secţiei Propagandă şi membru al Biroului Comitetului Judeţean P.C.R. Gorj (decembrie 1968 – 1972), instructor al Secţiei de Propagandă a Comitetului Regional P.C.R. Oltenia (1966 – 1968), instructor al Comitetului Raional P.M.R. Craiova, apoi director al Cabinetului de partid din acelaşi raion (ianuarie 1964 – 1966), ofiţer Direcţia Generală de Informaţii a M.A.I. (1 – 31 ianuarie 1964), ofiţer 1 în cadrul Serviciului 2 Contraspionaj al Regionalei de Securitate Oltenia (decembrie 1963 – ianuarie 1964), şef al Secţiei de Contrainformaţii Frontieră Turnu Severin (septembrie – decembrie 1963), lucrător operativ la Serviciul 2 Contraspionaj din cadrul Direcţiei Regionale de Securitate Craiova. *Ulterior*: adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii şi înzestrare materială şi tehnică de luptă. Trecut în rezervă în cursul anului 1988.

Nicolae Gh. Pleşiţă: 1 septembrie 1980 – 26 noiembrie 1984[11]. *Anterior*: comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi a M.I. (septembrie 1978 – aprilie 1980), prim adjunct al ministrului de Interne (noiembrie 1976 – septembrie 1978), adjunct al ministrului de Interne (decembrie 1975 – noiembrie 1976), secretar general al Ministerului de Interne (mai 1974 – decembrie 1975), locţiitor al şefului Direcţiei de Informaţii Interne (decembrie 1973 – mai 1974), şef al Serviciului Asigurare Materială, Financiară şi Medicală din Inspectoratul Judeţean Ilfov al M.I. (martie – decembrie 1973), şef al Direcţiei I Informaţii Interne (vezi mai jos). *Ulterior*: comandant al Şcolii Militare de Perfecţionare a Cadrelor de Securitate de la Grădiştea (noiembrie 1984 – februarie 1990). Trecut în rezervă şi pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 125/19.02.1990.

Aristotel V. Stamatoiu: 30 noiembrie 1984 – 6 ianuarie 1990[12]. *Anterior*: secretar general al Ministerului de Interne şi adjunct al comandantului C.I.E. (aprilie 1982 – noiembrie 1984), şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer”.

[11] Vezi *ibidem* şi ACNSAS, fond MAI/DMRU, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 257/26.11.1984.

[12] Idem, fond Cadre – SIE, fişă personală *Stamatoiu Aristotel*. Demis prin Decretul C.F.S.N. nr. 25/06.01.1990.

Contraspionaj[13]:

Petre Petrescu (Piotr Goncearuc): 1 ianuarie 1951 – 1 septembrie 1952[14]. *Anterior*: şef al structurii de Contraspionaj din cadrul S.S.I. Trecut în rezervă cu gradul de soldat de la 1 septembrie 1952 – gradul de colonel i-a fost redat în noiembrie 1956.

Eugen I. Szabo (Salzberger): 1 septembrie 1952 – 30 iunie 1956[15]. Fost instructor în Sectorul de Verificare al C.C. al P.M.R., încadrat în D.G.S.S. de la 1 iulie 1952. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Contraspionaj (iulie – septembrie 1952) şi locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Politice Subversive (1 – 17 iulie 1952). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (iunie 1956 – septembrie 1962). Trecut în rezervă de la 30 septembrie 1962.

Isidor M. Holingher: 30 iunie 1956 – 9 septembrie 1960[16]. Încadrat în S.S.I. de la 1 octombrie 1948. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contraspionaj (iunie 1955 – iunie 1956), şef al Serviciului 1 (Linia S.U.A.) din cadrul aceleiaşi unităţi (ianuarie 1951 – iunie 1955) şi referent S.S.I. în cadrul structurii de Contraspionaj a serviciului (octombrie 1948 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1330/09.09.1960.

Neagu Gh. Cosma: 17 septembrie 1962 – 8 mai 1972[17]**.** În perioada septembrie 1960 – septembrie 1962 a fost împuternicit la comanda unităţii. Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1950. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contraspionaj (iulie 1956 – septembrie 1962), şef al Serviciului 6 (iulie 1955 – iulie 1956) şi şef birou în Serviciul 7 Linia Orientul Apropiat (mai 1953 – iulie 1955) din cadrul aceleiaşi direcţii. *Ulterior*: şef al Direcţiei Generale de Contraspionaj (vezi mai jos).

---

[13] Denumiri succesive: Direcţia „B" (ianuarie 1951 – februarie 1952), Direcţia I (februarie 1952 – septembrie 1953), Direcţia a II-a (septembrie 1953 – septembrie 1967), Direcţia a III-a (septembrie 1967 – decembrie 1989). Indicativ: UM 0625 (din aprilie 1972).

[14] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7506, dosar nr. 4, f. 150: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 47480/02.01.1951 şi idem, inv. nr 7353, dosar nr. 17, f. 153: Decizia M.A.I. nr. 2026/01.09.1952.

[15] Idem, dosar nr. 13, f. 264: Ordin de zi nr. 1687/01.09.1952 şi idem, fond Cadre – SIE, fişă personală *Szabo Eugen* – mutat la Direcţia I Informaţii Externe de la 1 iulie 1956.

[16] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7363, dosar nr. 54, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3004/30.06.1956 şi idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2825/09.09.1960.

[17] Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 31, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5276/17.09.1962 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Aristotel V. Stamatoiu: 1 februarie 1973 – 20 martie 1974[18]. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1953. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj C.S.S. (septembrie 1967 – februarie 1973), şef serviciu (august 1963 – septembrie 1967) şi adjunct şef serviciu (1962 – august 1963) în cadrul aceleiaşi direcţii, şef birou şi lucrător operativ în cadrul Direcţiei a IV-a Contrasabotaj (iulie 1953 – 1962). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj (martie 1974 – aprilie 1980) şi şef al aceleiaşi direcţii (vezi mai jos).

Gheorghe D. Moga: 20 martie 1974 – 1 iunie 1979[19]. Încadrat în Securitate de la 10 iunie 1951. *Anterior*: adjunct al şefului D.I.E. şi şef al Diviziunii „M" din cadrul Departamentului (februarie 1970 – martie 1974), şef al Direcţiei „B" (D.G.I.), al Direcţiei a VI-a (D.G.I.E.), şi Diviziunii „S" (D.G.I.E.) – toate aceste denumiri desemnează aceeaşi unitate – (aprilie 1965 – februarie 1970), locţiitor al şefului Direcţiei „B" din cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – aprilie 1965), locţiitor şef serviciu operativ în cadrul D.G.I. şi Direcţiei I Informaţii Externe (august 1959 – octombrie 1963), şef birou (februarie 1958 – august 1959) şi funcţionar operativ (ianuarie 1956 – februarie 1958) în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe, şef serviciu şi locţiitor şef serviciu în cadrul Direcţiei de Contrasabotaj (aprilie 1953 – ianuarie 1956) şi funcţionar operativ în cadrul aceleiaşi direcţii (iunie 1951 – aprilie 1953). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Județean Galați al M.I. (vezi mai jos).

Aristotel V. Stamatoiu: 18 aprilie 1980 – 12 aprilie 1982[20]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj (martie 1974 – aprilie 1980) şi şef al aceleiaşi direcţii (vezi mai sus). *Ulterior*: secretar de Stat la Ministerul de Interne şi adjunct al şefului Centrului de Informaţii Externe (aprilie 1982 – noiembrie 1984) şi adjunct al ministrului de Interne şi şef al Centrului de Informaţii Externe (vezi mai sus).

---

[18] Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 460: Ordinul M.I. nr. 1241/01.02.1973 şi idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1308/20.03.1974

[19] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1309/20.03.1974 şi idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1162/01.06.1979.

[20] Idem, fond Cadre – SIE, fişă personală *Stamatoiu Aristotel* – numit şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj prin Ordinul M.I. nr. II/5050/18.04.1980 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 101/12.04.1982, anexat la Ordinul M.I. nr. II/1142/12.04.1982.

Ştefan M. Alexie: 1 septembrie 1983 – 8 mai 1985[21]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Dolj (vezi mai jos). *Ulterior*: secretar de Stat la Ministerul de Interne, Departamentul Securităţii Statului (mai 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990.

Aurelian M. Mortoiu: 8 mai 1985 – 18 ianuarie 1990[22]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (octombrie 1984 – mai 1985), şef al Securităţii Judeţului Timiş (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 68/18.01.1990.

Direcţia Generală de Contraspionaj[23]

Nicolae M. Stan: 21 iulie 1967 – 1 octombrie 1969[24]. *Anterior*: şef al Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată (vezi mai jos). *Ulterior*: la dispoziţia C.S.S. în perioada urmării cursurilor Facultăţii Arme Întrunite din cadrul Academiei Militare (octombrie 1969 – august 1971), inspector şef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (vezi mai jos).

---

[21] Idem, fond Cadre, dosar personal *Alexie Ştefan* (27283), f. 141: *Fişă personală* – numit prin Ordinul M.I. nr. II/5160/01.09.1983 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 76/08.05.1985.

[22] Idem, dosar personal *Mortoiu M. Aurelian*, f. 6: *Fişă personală* – numit prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7125/08.05.1985 şi http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-68-1990-v2se/, consultat la data de 1 septembrie 2014.

[23] Înfiinţată ca urmare a reorganizării organelor Securităţii în cadrul nou Consiliului Securităţii Statului, prin Hotărârea Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. din 14 iulie 1967, Direcţia Generală de Contraspionaj era menită să asigure coordonarea activităţii Direcţiilor a III-a Contraspionaj şi a IV-a Contrainformaţii Militare. Această structură a avut o existenţă de relativ scurtă durată, fiind desfiinţată odată cu reorganizarea Ministerului de Interne de la 1 august 1973.

[24]ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3740/21.07.1967 şi idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2035/01.10.1969

Neagu Gh. Cosma: 8 mai 1972 – 1 august 1973[25]. *Anterior*: şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj (vezi mai sus). *Ulterior*: comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi a M.I. (august 1973 – mai 1974). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

Informaţii Interne[26]**:**

Gavril(ă) Gh. Birtaş: 28 august 1948 – 1 octombrie 1952[27]**.** *Anterior*: inspector general de Poliţie la Direcţia Poliţiei de Siguranţă din Direcţia Generală a Poliţiei (august – septembrie 1948), şef al Inspectoratului Regional de Siguranţă Oradea (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Direcţiei Administrative M.S.S. (octombrie 1952 - septembrie 1953). Trecut în rezervă de la data de 17 septembrie 1953.

Pavel P. Aranici: 10 octombrie 1952 – 1 iulie 1957[28] Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1952. *Anterior*: instructor la Direcţia Organizare a CC al PMR şi instructor al Secţiei Organelor Conducătoare de Partid, Sindicate şi U.T.M. a C.C. al P.M.R. (octombrie 1949 – august 1952) *Ulterior:* şef cu delegaţie al Direcţiei a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai jos).

---

[25] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1968/01.08.1973.

[26] Denumiri succesive: Direcţia I Informaţii Interne (septembrie 1948 – martie 1951), Direcţia a III-a Politice – Subversive, redenumită apoi Informaţii Interne (ianuarie 1951 – iulie 1967) şi Direcţia I Informaţii Interne (din iulie 1967). Indicative: UM 0729 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0610 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[27] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948 şi idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 14, f. 10: Ordinul M.S.S. nr. 1704/01.10.1952.

[28] Idem, dosar nr. 17, f. 170: Ordinul M.S.S. nr. 2030/10.10.1952 şi idem, inv. nr. 7365, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2331/01.07.1957.

Nicolae M. Budişteanu: 1 iulie 1957 – 1 decembrie 1961[29]. Încadrat în M.A.I. de la 1 august 1950. *Anterior*: şef al Serviciului Mobilizări din M.S.S. şi Serviciului Organizare – Mobilizare al M.A.I. (ianuarie 1953 – iulie 1957), şef al Biroului Pază din Comandamentul Trupelor M.A.I. (1950 – ianuarie 1953). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (martie 1962 – octombrie 1963), şef direcţie de informaţii din cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – septembrie 1967), comandant al Şcolii Militare de Pregătire şi Perfecţionare a Ofiţerilor de Securitate a C.S.S. (septembrie 1967 – iunie 1972), comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri a Ministerului de Interne (iunie 1972 – august 1973), şef brigadă de informaţii în cadrul D.I.E. (august 1973 – decembrie 1976). Trecut în rezervă şi pensionat prin Decretul prezidenţial nr. 353/09.12.1976. A decedat la data de 28 martie 1981.

Gheorghe (George) A. Angelescu: 1 martie – 31 mai 1962[30]. Încadrat în Siguranţă din octombrie 1947. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (iunie 1961 – martie 1962), şef al Serviciului 1 Legionari (martie 1960 – iunie 1961), şef al Serviciului 2 Fostele Partide Burghezo-Moşiereşti (mai 1955 – martie 1960), şef al Serviciului 4 Culte (martie 1953 – mai 1955), şef birou (iulie 1949 – martie 1953) şi subşef de birou (septembrie 1948 – iulie 1949), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei de Informaţii Interne a Securităţii. *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (iunie – septembrie 1962), şef de serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (septembrie 1962 – octombrie 1963), şef direcţie în cadrul Direcţiei Generale de Informaţii (octombrie 1963 – iulie 1965), locţiitor al şefului Direcţiei „A” din cadrul D.G.I. (iulie 1965 – septembrie 1967), locţiitor al şefului Direcţiei a V-a din cadrul D.G.I.E. (septembrie 1967 – 1969), şef grup operativ extern (1969 – 1970), adjunct şef diviziune (1970 – 1972), şef grup operativ extern (1972 – 1977) şi locţiitor şef brigadă (1977 – 1978), toate aceste funcţii în cadrul Departamentului de Informaţii Externe. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 242/18.09.1978.

Olimpiu P. Andrei: 1 martie – 1 octombrie 1963[31] - împuternicit la comanda direcţiei. Încadrat în M.A.I. din iulie 1945. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (din octombrie 1960), şef al Serviciului 7 din cadrul aceleiaşi unităţi (mai 1958 – octombrie 1960), locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Securităţii Statului Bucureşti (mai 1956 – mai 1958), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Bucureşti (aprilie 1954 – mai 1956), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (iulie 1953 – aprilie 1954), şef birou (iulie 1949 – iulie 1953) şi şef de problemă (septembrie 1948 – iulie 1949) în cadrul aceleiaşi direcţii regionale, comisar ajutor şi comisar la Direcţia Poliţiei de Siguranţă din Prefectura Poliţiei Capitalei (iulie

---

[29] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2330/01.07.1957 şi idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 33, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3224/01.12.1961

[30] Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/4042/01.03.1962 şi idem, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/4286/31.05.1962.

[31] Idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1185/01.03.1963.

1947 – septembrie 1948) şi comisar ajutor la Prefectura Poliţiei Capitalei (iulie 1945 – iulie 1947). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (octombrie 1963 – septembrie 1967), locţiitor al şefului Direcţia a II-a Contrasabotaj a C.S.S. (septembrie 1967 – noiembrie 1969), consilier la Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S. (noiembrie 1969 – august 1970). Trecut în rezervă de la 31 august 1970.

Tănase S. Evghenie: 1 octombrie 1963 – 1 septembrie 1967[32]**.** *Anterior*: şef al Direcţiei a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Direcţiei Securităţii Oraşului Bucureşti (vezi mai jos).

Dumitru I. Borşan: 1 noiembrie 1967 – 8 mai 1972[33]. Încadrat în S.S.I. din august 1949, iar în Securitate de la 1 ianuarie 1951. *Anterior*: şef serviciu independent în cadrul D.G.I. (septembrie 1965 – noiembrie 1967), şef serviciu în Direcţia I Informaţii Externe şi D.G.I. (septembrie 1961 – septembrie 1965), şef serviciu în Direcţia a III-a Informaţii Interne (martie 1960 – septembrie 1961), şef al Serviciului 2 din cadrul Serviciului Independent Operativ de pe lângă Direcţia a III-a Informaţii Interne (iulie 1957 – martie 1960), şef al Serviciului 1 din Direcţia a III-a Informaţii Interne (iunie 1953 – iulie 1957), în rezervă (1 iunie 1952 – 23 iunie 1953), şef al Serviciului 6 din Direcţia I Contraspionaj (ianuarie 1951 – iunie 1952), referent 2 (august 1950 – ianuarie 1951) şi subşef de birou (octombrie 1949 – ianuarie 1951), ambele funcţii în cadrul S.S.I.. *Ulterior*: şef al Direcţiei Generale de Informaţii Interne din cadrul M.I. (vezi mai jos).

Nicolae Gh. Pleşiţă: 1 decembrie 1972 – 15 martie 1973[34]. *Anterior*: şef al Direcţiei de Securitate şi Gardă (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Serviciului Asigurare Materială, Financiară şi Medicală din Inspectoratul Judeţean Ilfov al M.I. (martie – decembrie 1973) ş.a.m.d., şef al Centrului de Informaţii Externe şi adjunct al ministrului de Interne (vezi mai sus).

[32] Idem, dosar nr. 33, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2921/01.10.1963 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3719/01.09.1967.
[33] Idem, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3907/01.11.1967 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[34] Idem, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 3124/01.12.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 3, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1442/15.03.1973.

Dumitru I. Borşan: 1 august 1973 – 5 mai 1977[35]. *Anterior*: şef al Direcţiei Generale de Informaţii Interne din cadrul M.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Serviciului Independent „D" Dezinformare (vezi mai jos).

Dumitru I. Tăbăcaru: 15 mai 1977 – 1 iunie 1980[36]. Încadrat în Securitate de la 16 august 1950. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (noiembrie 1970 – mai 1977), şef serviciu independent în D.G.I. (octombrie 1963 – noiembrie 1970), locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (august – octombrie 1963), locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (ianuarie – august 1963), şef al Serviciului 7 (mai 1962 – ianuarie 1963) şi şef de birou (noiembrie 1957 – mai 1962) în cadrul aceleiaşi unităţi, instructor învăţământ şi locţiitor şef secţie în Serviciul 4 din Direcţia Cadre (octombrie 1954 – noiembrie 1957), şef ciclu la Şcoala de Ofiţeri de Securitate (august – octombrie 1954), şi profesor în cadrul aceleiaşi unităţi de învăţământ (august 1950 – august 1954). *Ulterior*: locţiitor al şefului Corpul de Control al ministrului de Interne (iunie 1980 – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 346/24.12.1982.

Aron Gh. Bordea: 1 iunie 1980 – 1 august 1986[37]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Dâmboviţa (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Direcţiei de Paşapoarte, Evidenţa Străinilor şi Controlul Trecerii Frontierei (august 1986 – ianuarie 1990) şi şef al Corpului de Control al ministrului (ianuarie – februarie 1990). Trecut în rezervă şi pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 126/20.02.1990.

---

[35] Idem, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1900/01.08.1973 şi idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1643/05.05.1977.

[36] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1641/15.05.1977 şi idem, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5060/01.06.1980.

[37] Idem, fond Cadre, dosar personal *Bordea Aron*, f. 6: *Fişă personală*, din 31.12.1980. Numit şef al Direcţiei I Informaţii Interne prin Ordinul M.I. nr. II/5061/01.06.1980 şi demis prin Ordinul M.I. nr. II/7314/01.08.1986.

Gheorghe E. Rațiu: 1 august 1986[38]. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie 1985 – august 1986), șef al Securității Județului Olt (vezi mai jos).

Contrasabotaj[39]**:**

Gogu Gh. Popescu: 28 august 1948 – 15 decembrie 1952[40]. *Ulterior*: șef al Serviciului „C" Evidență Operativă și Arhivă al M.S.S., ulterior M.A.I. (vezi mai jos).

Nicolae N. Stoica: 15 decembrie 1952 – 1 ianuarie 1956[41]. Încadrat în Securitate de la 10 septembrie 1952. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a II-a Contrasabotaj M.S.S. (septembrie – decembrie 1952). Ulterior: locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (ianuarie 1956 – ianuarie 1957), șef al Direcției a IV-a Contrasabotaj (vezi mai jos).

Iosif M. Breban: 1 ianuarie 1956 – 1 ianuarie 1957[42] - șef direcție cu delegație. Încadrat în Securitate de la 3 septembrie 1952. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției de Contrasabotaj (decembrie 1952 – ianuarie 1956) și locțiitor al șefului Direcției de Filaj și Investigații (septembrie – decembrie 1952). *Ulterior*: locțiitor al

---

38 Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 73: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonelul Rațiu E. Gheorghe* – numit în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7315/01.08.1986.

39 Denumiri succesive: Direcția a II-a Contrasabotaj (septembrie 1948 – septembrie 1953), Direcția a IV-a Contrasabotaj (septembrie 1953 – august 1963), Direcția a II-a Contrasabotaj (septembrie 1967 – august 1970) și Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (august 1970 – decembrie 1989). Indicative: UM 0805 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0617 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

40 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 6: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1517/28.08.1948 și idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 17, f. 420: Ordinul M.S.S. nr. 2081/15.12.1952.

41 *Ibidem*, f. 433: Ordinul M.S.S. nr. 2082/1952 și idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 35, f. 57: Ordinul M.A.I. nr. 1012/01.01.1956.

42 *Ibidem*, f. 68: Ordinul M.A.I. nr. 1017/01.01.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1100/01.01.1957.

şefului Direcţiei a IV-a Contrasabotaj (ianuarie – iulie 1957) şi şef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos).

Nicolae N. Stoica: 1 ianuarie 1957 – 1 august 1959[43]**.** *Ulterior*: la dispoziţia Direcţiei Cadre M.A.I. pe durata studiilor în U.R.S.S. (august 1959 – august 1960). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1330/09.09.1960.

Tănase S. Evghenie: 1 august 1959 – 1 august 1963[44]**.** *Anterior:* şef al Direcţiei Securităţii Statului Bucureşti (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Direcţiei a III-a Informaţii Interne (vezi mai sus).

La 1 august 1963 unitatea a fost desfiinţată[45]*, pentru a fi reînfiinţată în iulie 1967, odată cu apariţia C.S.S..*

Nicolae C. Sidea: 1 septembrie 1967 – 1 ianuarie 1971[46]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Mureş Autonomă Maghiară (vezi mai jos). Ulterior: adjunct inspector şef al I.S.M.B. (martie 1971 – iunie 1972) şi şef al Serviciului pentru Paşapoarte şi Evidenţa Străinilor din Municipiul Bucureşti (iunie 1972 – octombrie 1978). Trecut în rezervă de la 19 octombrie 1978.

Emil V. Macri: 1 ianuarie 1971 – 6 ianuarie 1990[47]. *Anterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Suceava (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990.

---

[43] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1100/01.01.1957 şi idem, inv. nr. 7370, dosar nr. 34, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2714/01.08.1959.

[44] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2715/01.08.1959 şi idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 27, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2310/01.08.1963.

[45] Direcţia a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. a fost desfiinţată prin Ordinul M.A.I. nr. 2138/01.08.1963, iar personalul şi atribuţiile sale au fost preluate de Direcţia a III-a Informaţii Interne - vezi idem, dosar nr. 25, nenumerotat.

[46] Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3704/01.09.1967 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 4, f. 76: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1033/01.01.1971.

[47] *Ibidem*, f. 77: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1034/01.01.1971 şi http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-27-din-6-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generali-emitent-presedintele-c-f-s-n-publicat-n-91579.html, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Direcţia Generală de Informaţii Interne[48]

Constantin S. Stoica: 13 februarie 1968 – 8 mai 1972[49]. *Anterior:* adjunct al ministrului Afacerilor Interne (decembrie 1966 – februarie 1968), instructor, şef de sector şi adjunct şef secţie în cadrul Direcţiei Organizatorice a C.C. al P.M.R. (martie 1963 – decembrie 1966), şef al Secţiei Informare Politică de Partid din Direcţia Superioară Politică a Armatei (iulie 1961 – martie 1963), instructor în cadrul aceleiaşi secţii (1959 – iulie 1961), student la Facultatea Militară Politică – Secţia Tancuri din cadrul Academiei Militare Generale (octombrie 1955 – iulie 1959), instructor de partid la Secţia Politică a Comandamentului Spatelui Forţelor Armate (august 1954 – octombrie 1955). *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne (mai 1972 – mai 1974), comandant al Centrului de Cercetări Psihofiziologice pentru Munca Operativă al M.I. (mai 1974 – aprilie 1976). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 201/27.04.1976.

Dumitru I. Borşan: 8 mai 1972 – 1 august 1973[50]. *Anterior:* şef al Direcţiei I Informaţii Interne (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Direcţiei I Informaţii Interne (vezi mai sus).

---

[48] Înfiinţată în urma reorganizării organelor Securităţii în cadrul C.S.S., din iulie 1967, Direcţia Generală de Informaţii Interne trebuia să preia atribuţiile vechii Direcţii a III-a Informaţii Interne şi să coordoneze activitatea Direcţiei I Informaţii Interne şi a nou createi Direcţii a II-a Contrasabotaj – reamintim aici faptul că, în perioada august 1963 – iulie 1967, nu a existat o direcţie propriu zisă de Contrasabotaj în structura Securităţii, activitatea informativă din acest domeniu fiind preluată de Direcţia de Informaţii Interne. La fel ca Direcţia Generală de Contraspionaj, cea de Informaţii Interne a avut o existenţă relativ scurtă, fiind desfiinţată ca urmare a reorganizării Ministerului de Interne, la 1 august 1973.

[49] Vezi Fl. Dobre (coord.), *op. cit.,* vol. II (1967 – 1989), p. 42: H.C.M. nr. 244/13.02.1968 şi *ibidem*, pp. 175 – 176: H.C.M. nr. 504/09.05.1972. Constantin Stoica a exercitat conducerea Direcţiei Generale de Informaţii Interne încă de la 14 iulie 1967, numirea sa în funcţie fiind încuviinţată prin Protocolul nr. 39 al şedinţei Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. din 14 iulie 1967 – vezi *ibidem*, p. 13 – dar nu am regăsit consemnată această hotărâre decât prin H.C.M. citată mai sus.

[50] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1900/01.08.1973.

Contrainformaţii Militare[51]**:**

Grigore M. Naum: 1 februarie 1951 – 25 septembrie 1962[52]. Încadrat în Trupele M.A.I. de la 11 noiembrie 1949, a fost transferat în aparatul de Securitate cu prilejul numirii sale la conducerea nou înfiinţatei Direcţii a IV-a Contrainformaţii în Armată. Trecut în rezervă şi pensionat prin H.C.M. nr. 987/25.09.1962.

Nicolae M. Stan: 1 octombrie 1962 – 21 iulie 1967[53]. Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată (iulie 1954 – octombrie 1962), şef serviciu (iulie 1952 – iulie 1954) şi locţiitor şef birou (decembrie 1949 – iulie 1952) în cadrul aceleiaşi direcţii. *Ulterior*: şef al Direcţiei Generale de Contraspionaj a C.S.S. (vezi mai sus).

Vasile D. Mihăilă: 1 septembrie 1967 – 1969[54]. Anterior: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată (septembrie 1963 – septembrie 1967) şi şef al Serviciului de Contrainformaţii al Armatei a III-a (decembrie 1962 – septembrie 1963).

[51] Denumiri succesive: Direcţia a IV-a Contrainformaţii în Armată (ianuarie 1951 – septembrie 1953), Direcţia a V-a Contrainformaţii în Armată (septembrie 1953 – iulie 1967), Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare (după iulie 1967). Indicative: UM 0873 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0632 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[52] Idem, inv. nr. 7350, dosar nr. 10, nenumerotat: Decizia M.A.I. nr. 503430/28.02.1951 şi idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5320/25.09.1962 – ordinul era menit să pună în aplicare H.C.M. amintită mai sus.

[53] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/5321/01.10.1962 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3740/21.07.1967.

[54] *Ibidem*: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3745/01.09.1967. Nu am putut regăsi un ordin privind schimbarea sa din funcţie, numele ofiţerului dispărând din evidenţele C.S.S. începând din 1969.

Dumitru M. Gherguț: 1 septembrie 1969 – 5 mai 1977[55]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1950. *Anterior*: şef al Serviciului de Contrainformaţii al Armatei a III-a (noiembrie 1963 – septembrie 1969), locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu (iunie 1956 – noiembrie 1963), şef birou în cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii în Armată (septembrie 1950 – iunie 1956), locţiitor politic al Şcolii de Contrainformaţii Militare Bucureşti (iunie – septembrie 1950) şi locţiitor politic al Centrului de Control Militar nr. 8 Timişoara (februarie – iunie 1950). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj (iunie 1977 – mai 1984). A decedat la data de 12 mai 1984.

Ioan A. Petrea: septembrie 1978 – 18 aprilie 1980 – locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda unităţii[56]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (din iulie 1977), şef al Serviciului 1 din Aparatul Central adjunct al direcţiei (august 1973 – iulie 1977) şi adjunct al şefului aceluiaşi serviciu (februarie 1972 – august 1973). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei de Contrainformaţii Militare (aprilie 1980 – februarie 1986) şi şef serviciu în cadrul aceleiaşi unităţi (februarie 1986 – martie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 38/26.03.1988.

Gheorghe St. Florea: 18 aprilie 1980 – 5 iulie 1983[57]. Anterior: şef al Direcţiei Cadre şi Învăţământ din Ministerul de Interne (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 5 iulie 1983.

Gheorghe A. Vasile: 31 octombrie 1984 – 6 ianuarie 1990[58]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Municipiului Bucureşti al Ministerului de Interne (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer".

---

[55] Idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1997/01.09.1969 şi idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1644/05.05.1977.

[56] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 1, f. 42: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1978 până la 31 decembrie 1978 privind pe colonel Petrea A. Ioan*, din 10 mai 1979. În perioada mai 1977 – septembrie 1978, conducerea direcţiei se pare că a fost asigurată de alt locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a, colonelul Ioan P. Moţ, dar nu am putut găsi decât o singură referinţă în acest sens, ce nu a putut fi verificată din alte surse – vezi idem, dosar D 13414, vol. 161, nenumerotat: Referat de cadre privind pe Moţ P. Ioan, din 09.08.1989, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ D.S.S.

[57] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5051/18.04.1980 şi idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 176/05.07.1983.

[58] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumerotat: Referat de cadre din 03.07.1988, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ D.S.S. şi http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-26-1990-v11q/, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Securitatea Transporturilor[59]**:**

Andrei P. Gluvacov: ianuarie 1951 – 7 septembrie 1953[60]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne a D.G.S.P. (august 1948 – ianuarie 1951), chestor la Serviciul de Siguranţă al Inspectoratului Regional de Poliţie Braşov (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* şef al Serviciului 3 din Direcţia a IV-a Contrasabotaj (septembrie 1953 – ianuarie 1956), locţiitor al şefului aceleiaşi direcţii (ianuarie 1956 – iulie 1963), director adjunct pentru cadre la Institutul de Fizică Atomică al Academiei (iulie 1963 – aprilie 1968). Trecut în rezervă de la 30 aprilie 1968.

Vladimir I. Mazur(u): 1 octombrie 1953- 30 iulie 1955[61]**.** *Anterior*: subdirector general al D.G.S.P. şi D.G.S.S. (august 1948 – septembrie 1952) şi inspector general de Poliţie la Direcţia Poliţiei de Siguranţă (august 1947 – august 1948). Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 334/30.07.1955.

Gheorghe Gh. Zodian: 1 august 1955 – 1 septembrie 1957[62]**.** Încadrat în Securitate de la 1 august 1955**.** *Anterior*: adjunct al ministrului Transporturilor şi Comunicaţiilor şi consilier ministerial la Ministerul Comunicaţiilor (din septembrie 1950), membru în Comisia de Verificare a Membrilor de Partid din Judeţul Brăila (1949). *Ulterior*: la dispoziţia Direcţiei Cadre pe durata studiilor din U.R.S.S. (septembrie 1957 – septembrie 1958), şef al Direcţiei a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai jos).

[59] Denumiri succesive ale unităţii: Direcţia a VI-a D.G.S.S. (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcţia a V-a M.S.S. (septembrie 1952 - septembrie 1953) şi Direcţia a VI-a M.A.I. (septembrie 1953 – martie 1960).

[60] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 45, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 1941/07.09.1953.

[61] *Ibidem*, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 1940/01.10.1953 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, f. 253: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 334/30.07.1955.

[62] Idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 65, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3388/01.08.1955 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul şefului Direcţiei Cadre M.A.I. nr. 1704/01.09.1957.

Pavel P. Aranici: 1 septembrie 1957 – 1 septembrie 1958[63] - şef direcţie cu delegaţie. *Anterior*: şef al Direcţiei a III-a Informaţii Interne (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Braşov (vezi mai jos).

Gheorghe Gh. Zodian: 1 septembrie 1958 – 1 martie 1960[64]. Ulterior: şef al Regionalei de Securitate Iaşi (vezi mai jos).

Direcţie desfiinţată de la 1 martie 1960[65]

Filaj şi Investigaţii[66]**:**

Gheorghe N. Petrescu: 31 august 1948 – 14 aprilie 1952[67]. *Anterior*: comisar la Direcţia Poliţiei de Siguranţă (decembrie 1947 – septembrie 1948) şi inspector general de Siguranţă la Inspectoratul Regional de Poliţie Timişoara (iulie – octombrie 1947). Ulterior: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Politice Subversive (aprilie 1952 – noiembrie 1955). Trecut în rezervă la 30 noiembrie 1955.

Vasile N. Dinescu: 1 aprilie 1953 – 22 iulie 1964[68]. Încadrat în Siguranţă de la 15 mai 1948. *Anterior*: şef serviciu cu delegaţie de locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Filaj şi Investigaţii M.S.S. (aprilie 1952 – aprilie 1953), locţiitor al şefului Direcţiei de Informaţii Interne a D.G.S.S. (ianuarie – aprilie 1952), şef birou (iulie 1949 – ianuarie 1952), şi ajutor şef birou (septembrie 1948 – iulie 1949) în cadrul aceleiaşi direcţii, comisar în cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei Statului (mai – septembrie 1948). Ulterior: locţiitor şef serviciu în cadrul Direcţia a III-a Informaţii Interne M.A.I.

[63] Idem, dosar nr. 27, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2578/01.09.1957 şi idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2568/01.09.1958.
[64] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2570/01.09.1958 şi idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 18, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1794/01.03.1960.
[65] Idem, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1461/01.03.1960.
[66] Denumiri succesive ale unităţii: Direcţia a IV-a Operativă (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcţia a IV-a Filaj şi Investigaţii (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcţia a VII-a Filaj şi Investigaţii (septembrie 1952 – iulie 1967), Direcţia a IX-a Filaj şi Investigaţii (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcţia a XII-a Filaj şi Investigaţii (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcţia a IX-a Filaj şi Investigaţii (aprilie 1972 – august 1973) şi Unitatea Specială "F" Filaj şi Investigaţii (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0672 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0716 (aprilie 1972 – august 1973), UM 0672 (august 1973 – decembrie 1989).
[67] Idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 193: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949 şi idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.
[68] *Ibidem*: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952 şi idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2480/22.07.1964.

(septembrie 1964 – iulie 1967). Trecut definitiv în rezervă şi pensionat de la 31 octombrie 1969[69].

Emanoil C. Rusu: 22 iulie 1964 – 1 martie 1968[70]. Încadrat în M.A.I. de la 15 mai 1948, provenit din rândul ofiţerilor M.F.A. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (august 1959 – iulie 1964), locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne şi şef al Serviciului Independent Operativ M.A.I. (mai 1958 – august 1959), şef al Serviciului Independent Operativ al M.A.I. (iulie 1957 – mai 1958), locţiitor şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Informaţii Interne (martie – iulie 1957), comandant al Brigăzii de Grăniceri Oradea (decembrie 1956 – martie 1957), comandant al Regimentului 3 Grăniceri (octombrie 1952 – decembrie 1956), comandant al Regimentului 5 Grăniceri (decembrie 1950 – octombrie 1952), comandant al Regimentului 1 Grăniceri (august – decembrie 1950), şef birou în cadrul Direcţiei Generale Politice a M.A.I. (mai 1948 – martie 1950). Ulterior: inspector şef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (vezi mai jos).

Pius L. Kovacs: 1 martie 1968 – 1 mai 1970[71]. Încadrat în Securitate de la 18 septembrie 1952. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei de Filaj şi Investigaţii (septembrie 1952 – martie 1968). *Ulterior*: consilier la Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S., apoi M.I. (mai 1970 – iunie 1974). Trecut în rezervă prin H.C.M nr. 699/17.06.1974.

Gheorghe N. Grigore: 1 mai 1970 – 15 septembrie 1984[72]. *Anterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Hunedoara (vezi mai jos). Ulterior: comandant al Centrului de Perfecţionare a Cadrelor D.S.S. de la Bran – U.M. 0703 (septembrie 1984 – decembrie 1986). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 222/05.12.1986.

---

[69] Am menţionat „definitiv” datorită faptului că ofiţerul a fost trecut în rezervă în trei rânduri: la 31 iulie 1967, 31 ianuarie 1968 şi 31 octombrie 1969, în primele două ocazii revenindu-se asupra deciziei din diferite motive.

[70] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2481/22.07.1964 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 255: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1584/01.03.1968.

[71] *Ibidem*, f. 256: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1585/01.03.1968 şi idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1421/01.05.1970.

[72] *Ibidem*: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1407/01.05.1970 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 27, f. 53: *Notă cu funcţiile vacante la data de 31.12.1984*, semnată de lt.col. Nicolae Niţă, înlocuitor la comanda Serviciului Cadre şi Învăţământ al Unităţii Speciale „F”.

Ioan S. Băjenaru: 8 mai 1985[73]. Împuternicit la comanda unității din septembrie 1984. *Anterior*: locțiitor al comandantului Unității Speciale „F" (aprilie 1980 – mai 1985), șef al Serviciului Aghiotanți și Escortă Apropiată din Direcția a V-a Securitate și Gardă (iulie 1976 – aprilie 1980), comandant gardă specială I (martie 1974 – iulie 1976) și aghiotant I în cadrul aceleiași direcții.

Anchete[74]**:**

Mișu S. Dulgheru (Dulberger): 28 august 1948 – 1 noiembrie 1952[75]. Încadrat în M.A.I. de la 10 martie 1945. *Anterior*: inspector general de Poliție la Brigada Mobilă din cadrul Direcției Generale a Siguranței Statului (noiembrie 1947 – august 1948), inspector general de Poliție la Direcția Generală a Poliției, apoi la Direcția Generală a Siguranței Statului (septembrie 1946 – noiembrie 1947), subinspector de Poliție (octombrie 1945 – septembrie 1946) și comisar (martie – octombrie 1945) în cadrul Corpului Detectivilor din Direcția Generală a Poliției. De la 1 noiembrie 1952, a fost arestat, anchetat și condamnat la o pedeapsă echivalentă cu durata arestării sale preventive, fiind eliberat din februarie 1955.

Francisc A. Butyka: 1 mai 1953 – 1 octombrie 1963[76] Încadrat în Securitate de la 3 iulie 1952. *Anterior*: șef serviciu cu delegație de locțiitor al șefului

[73] Vezi idem, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 122: *Notă privind problemele care urmează a fi incluse în notarea de serviciu pe anul 1984 a colonelului Băjenaru Ioan*, din 26.01.1985, alcătuită de Serviciul Cadre și Învățământ al Unității Speciale „F".

[74] Denumiri succesive ale unității: Direcția a V-a Cercetări Penale (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția a VIII-a Cercetări (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcția a VI-a Anchete (septembrie 1952 - septembrie 1953), Direcția a VIII-a Anchete (septembrie 1953 – august 1963), Direcția a IV-a Anchete (august 1963 – iulie 1967), Direcția a X-a Anchete Penale (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a XIII-a Anchete Penale (aprilie 1968 – octombrie 1971), Serviciul Independent de Cercetări Penale (octombrie 1971 – aprilie 1972), Direcția a X-a Cercetări Penale (aprilie 1972 – august 1973), Direcția a VI-a Cercetări Penale (din august 1973). Indicative: UM 0651 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0676 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[75] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 55, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2383/05.05.1955. Prin acest din urmă ordin, este trecut în rezervă începând cu data de 1 noiembrie 1952.

[76] Idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 60, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 825/01.05.1953 și inv. nr. 7379, dosar nr. 33, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2922/01.10.1963. În perioada noiembrie

Direcţiei a VIII-a Cercetări a D.G.S.S. (iulie – noiembrie 1952), şef al Sectorului Documentare din Comisia Controlului de Partid de pe lângă C.C. al P.M.R. (1950 – iulie 1952). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 noiembrie 1963.

Gheorghe I. Enoiu: 1 octombrie 1963 – 21 iulie 1967[77]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Anchete (octombrie 1960 – octombrie 1963), şef serviciu (mai 1958 – octombrie 1960), locţiitor al şefului Serviciului 2 (iunie 1956 – mai 1958), locţiitor al şefului Serviciului 1 Probleme Speciale (mai 1953 – iunie 1956) şef birou (februarie 1951 – mai 1953) şi funcţionar operativ (august 1949 – februarie 1951), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei de Anchete a Securităţii. *Ulterior*: trecut în rezervă, de la 30 aprilie 1968, rechemat în activitate la 23 noiembrie 1968, şef serviciu în cadrul Direcţiei a II-a Contrasabotaj a C.S.S. (noiembrie 1968 – martie 1974), trecut în rezervă şi pensionat „pentru motive determinate de nevoile Ministerului de Interne" de la 31 martie 1974.

Filimon – Teodor T. Ardelean: 21 iulie 1967 – 6 mai 1970[78]. Încadrat în Securitate de la 21 iulie 1967. *Ulterior*: transferat şi numit prim-adjunct al Procurorului General al R.S.R.

George (Gheorghe) V. Alexandrescu: 1 octombrie 1971 – 1972[79] - şef al Serviciului Independent de Cercetări Penale al C.S.S. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei de Anchete a Securităţii (februarie 1966 – octombrie 1971), şef al Serviciului 2 (august 1963 – februarie 1966) şi şef al Serviciului 4 (mai 1958 – august 1963) din cadrul aceleiaşi direcţii.

1952 – mai 1953 a exercitat conducerea efectivă a direcţiei în calitatea de locţiitor al şefului acesteia.

[77] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2923/01.10.1963 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2266/21.07.1967.

[78] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2265/21.07.1967 şi idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1418/06.05.1970.

[79] Idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1742/01.10.1971. Ulterior anului 1971, numele său nu mai figurează în evidenţele C.S.S.

Dumitru I. Şerban: 1 iunie 1972 – 1 august 1973[80]. Încadrat în M.A.I. de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: şef al Direcţiei Personal şi Învăţământ a M.A.I. (martie 1968 – iunie 1972), şef al Direcţiei Cercetări Penale din Direcţia Generală a Miliţiei (august 1960 – martie 1968), locţiitor al şefului aceleiaşi direcţii (martie – august 1960), locţiitor al şefului Serviciului Independent Politic din D.G.M. (mai 1958 – martie 1960), şef serviciu în cadrul Direcţiei Economice din D.G.M., şef al secţiilor 11 şi 15 de Miliţie din Bucureşti (mai 1955 – ianuarie 1958), şef al Serviciului Cadre din Direcţia Politică a D.G.M. (iulie 1952 – mai 1955), instructor, apoi şef birou Cadre la Direcţia Generală Politică a M.A.I. (decembrie 1949 – iulie 1952). Ulterior: locţiitor al şefului Centrului de Informatică şi Documentare (septembrie 1973 – mai 1974) şi şef al Inspectoratului Judeţean Braşov al M.I. (vezi mai jos)

Gheorghe M. Vasile: 1 august 1973 – 3 noiembrie 1989[81]. Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1950, în urma absolvirii cursului de trei luni al Școlii de Ofițeri de Securitate București. *Anterior*: locţiitor al şefului serviciului independent, apoi al direcţiei de Cercetări Penale a M.I. (octombrie 1971 – august 1973), şef serviciu (iulie 1969 – octombrie 1971) şi locţiitor al şefului Serviciului 1 din Direcţia Anchete a Securităţii (februarie 1966 – iulie 1969).

[80] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 26, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1914/01.06.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1971/01.08.1973.

[81] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1972/01.08.1973 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 349: *Notă cu ofiţerii superiori din Departamentul Securităţii Statului care fac obiectul unui proiect de decret prezidenţial în vederea trecerii în rezervă*, din 17.12.1989. La data de 3 noiembrie 1989, Gheorghe M. Vasile a fost clasat medical „inapt pentru serviciul militar, cu scoatere din evidenţă”, fiind propus pentru trecerea direct în retragere, ceea ce s-ar fi întâmplat dacă decretul prezidenţial în acest sens a fost promulgat până la data de 22 decembrie 1989 – fapt destul de puţin probabil. În orice caz, de la 3 noiembrie 1989, ofiţerul nu a mai exercitat conducerea direcţiei, aflându-se în concediu medical.

Securitate şi Gardă[82]:

Augustin I. Albon: 31 august 1948 – 1 iunie 1949[83]. *Anterior*: chestor în cadrul Direcţiei Poliţiei de Siguranţă din Direcţia Generală a Poliţiei (1 – 30 august 1948), şef al Serviciului de Siguranţă Turda (august 1947 – iulie 1948), şef al Poliţiei Oraşului Turda (aprilie 1945 – august 1947). *Ulterior:* director adjunct al Întreprinderii Economice de Stat „Munca Exterioară" (iulie 1949 – ianuarie 1951), director adjunct al Centrului de Coordonare Constanţa din Direcţia Generală a Penitenciarelor (ianuarie 1951 – februarie 1952), şef al Direcţiei Producţie, apoi şef serviciu în cadrul Direcţiei Generale a Penitenciarelor, Coloniilor şi Unităţilor de Muncă, respectiv D.L.C.M. (mai 1952 – ianuarie 1953). Arestat la 28 mai 1953, a fost condamnat ulterior la nouă ani temniţă grea, pentru „crime împotriva umanităţii". Graţiat prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 421/17 octombrie 1955).

Dionisie Dobre: 5 iulie 1949 – 1 martie 1953[84] *Anterior*: ajutor şef serviciu în Aparatul Central al D.G.S.P. (septembrie 1948 – iulie 1949), comisar în cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei Statului (februarie – august 1948). *Ulterior*: şef al Direcţiei Pază şi Ordine din Direcţia Generală a Miliţiei.

Ştefan C. Mladin: 1 iunie 1953 – 1 mai 1960[85]. Încadrat în Securitate de la 30 septembrie 1952. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţia a IX-a Pază (octombrie 1952 – iunie 1953). *Ulterior*: pus la dispoziţia Cabinetului ministrului Afacerilor Interne în funcţia de şef serviciu operativ.

---

[82] Denumiri succesive ale unităţii: Direcţia a VI-a Protecţia Ministerelor (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcţia a IX-a Paza Demnitarilor (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcţia „B" Protecţia Ministerelor, Paza Demnitarilor (septembrie 1952 – septembrie 1953), Direcţia a IX-a Paza Demnitarilor (septembrie 1953 – martie 1960), Direcţia a VI-a Paza Demnitarilor (martie 1960 – iulie 1967), Direcţia a VIII-a Securitate şi Gardă (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcţia a XI-a Securitate şi Gardă (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcţia a VIII-a Securitate şi Gardă (aprilie 1972 – august 1973) şi Direcţia a V-a Securitate şi Gardă (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0635 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0666 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[83] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 119: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 şi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeş, *Dicţionarul ofiţerilor şi angajaţilor civili ai Direcţiei Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948 – 1989)*, Iaşi, Ed. Polirom, 2009, p. 69.

[84] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 200: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949 şi idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 127/01.03.1953.

[85] Idem, dosar nr. 62, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 1147/01.06.1953 şi idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2082/01.05.1960.

Ştefan C. Dinulescu: 1 octombrie 1961 – 15 februarie 1963[86] – *locţiitor şef direcţie împuternicit la conducerea unităţii*. Încadrat în M.A.I. de la 10 ianuarie 1949. *Anterior*: şef al Direcţiei Judiciare din D.G.M. (iunie 1960 – octombrie 1961), şef al Direcţiei Regionale de Miliţie Ploieşti (iunie 1956 – iunie 1960), şef al Direcţiei Regionale de Miliţie Iaşi (iulie 1952 – iunie 1956), şef al Direcţiei Regionale de Miliţie Ialomiţa (septembrie 1950 – iulie 1952), locţiitor politic al şefului Sectorului V de Miliţie Bucureşti (aprilie – septembrie 1950) şi comandant al Circumscripţiei 34 Miliţie Bucureşti (ianuarie – iulie 1949). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (februarie 1963 – mai 1966), şef al Direcţiei Regionale de Securitate Ploieşti (vezi mai jos).

Nicolae S. Iani: 15 februarie 1963 – 15 septembrie 1966[87]. Anterior: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Bucureşti (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 2134/30.09.1966

Nicolae Gh. Pleşiţă: 14 februarie 1967 – 30 noiembrie 1972[88]. *Anterior*: şef Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Direcţiei I Informaţii Interne (vezi mai sus).

Gheorghe A. Vasile: 30 noiembrie 1972 – 1 august 1973[89]. Încadrat în Securitate din 1960, prin transfer de la M.F.A. *Anterior*: instructor, şef de sector şi

---

[86] Idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 29, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2741/01.10.1961 şi idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1186/15.02.1963.

[87] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1188/15.02.1963 şi idem, inv. nr. 7385, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2223/30.09.1966 – demis la data de 15.09.1966.

[88] Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 2, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1651/14.02.1967 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 3073/30.11.1972.

adjunct şefului Secţiei pentru Controlul Muncii în M.F.A., M.A.I. şi Justiţie a C.C. al P.C.R. (septembrie 1966 – noiembrie 1972), şef al Serviciului de Contrainformaţii de pe lângă Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului (noiembrie 1963 – iunie 1966), şef al Serviciului 1 din Aparatul Central al Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată (februarie – noiembrie 1963), şef birou şi locţiitor şef birou în cadrul aceleiaşi direcţii (1960 - februarie 1963). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (octombrie – decembrie 1973), şef al Corpului de Control al Ministrului de Interne (decembrie 1973 – octombrie 1977) şi şef al Inspectoratului Municipiului Bucureşti al M.I. (vezi mai jos).

Viorel – Paul I. Marinescu: 1 august 1973 – 1 ianuarie 1976[90]. *Anterior*: comandant al Trupelor de Securitate (septembrie 1967 – august 1973), şef al Direcţiei Trupe Pază şi Securitate M.A.I. (iunie 1966 – septembrie 1967), şef al Direcţiei Generale a Penitenciarelor şi Coloniilor de Muncă (octombrie 1963 – mai 1966), şef al Direcţiei Apărarea Locală Antiaeriană (martie 1962 – octombrie 1963), şef al Statului Major al Comandamentului Central al Gărzilor Muncitoreşti (august – decembrie 1961), locţiitor al şefului aceluiaşi Stat Major (noiembrie 1960 – august 1961), şef al Statului Major al Gărzilor Muncitoreşti din Bucureşti (august 1958 – noiembrie 1960). *Ulterior*: şef al Direcţiei Organizare – Mobilizare a M.I. (ianuarie 1976 – iulie 1978), ambasador în R.P.D. Coreeană (iulie 1978 – mai 1982) şi locţiitor al comandantului Şcolii Militare pentru Perfecţionarea Ofiţerilor de Miliţie din Bucureşti (mai – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 346/24.12.1982.

Nicolae M. Stan: 1 ianuarie 1976 – 1 februarie 1979 – locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda unităţii[91]. *Anterior*: şef al Securităţii Municipiului Bucureşti (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Ilfov al M.I. (vezi mai jos).

---

[89] Idem, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 3104/30.11.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1978/01.08.1973.

[90] Idem, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2043/01.08.1973 şi idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1020/01.01.1976.

[91] Idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2262/01.12.1975 – numit locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă şi idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1025/01.02.1979. Nu a fost împuternicit la comanda direcţiei prin ordin al ministrului.

Vasile D. Moise: octombrie 1979 – 12 aprilie 1981 – adjunct al ministrului de Interne împuternicit la comanda unităţii [92]. *Anterior*: şef al Direcţiei Cadre şi Învăţământ a M.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Direcţiei Organizare – Mobilizare a M.I. (aprilie 1982 – iunie 1984) şi şef al Direcţiei Generale a Arhivelor Statului (iunie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în retragere prin Decretul C.F.S.N. nr. 33/08.01.1990.

Marin P. Neagoe: 20 august 1984** – **6 ianuarie 1990**[93] **– locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda unităţii***.*** Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1951. *Anterior*: şef serviciu în Direcţia a V-a Securitate şi Gardă (decembrie 1982 – august 1984) şi aghiotant I în cadrul aceleiaşi unităţi (noiembrie 1972 – decembrie 1982). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer”.

Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă (U.S.L.A.)[94]:

Ştefan I. Blaga: 15 decembrie 1977 – 16 februarie 1985[95]. În perioada 15 decembrie 1977 – 1 noiembrie 1978 a fost doar împuternicit la comanda unităţii, fiind definitivat în funcţie la data din urmă. Încadrat în M.A.I. de la 6 martie 1950. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj şi comandant UM 0625/RP (iunie 1975 – decembrie 1977), locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (martie 1972 – iunie

[92] Idem, fond Cadre, dosar personal *Moise Vasile*, f. 48: *Notarea de serviciu pe perioada 1 ianuarie 1982 până la 31 decembrie 1982 privind pe general maior Moise D. Vasile*, nedatată, semnată de ministrul de Interne, George Homoştean.

[93] Idem, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 95: *Caracterizare de serviciu* din 1989 şi http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-26-1990-v11q/, consultat la data de 1 septembrie 2014.

[94] Unitatea cunoscută sub această denumire a fost înfiinţată efectiv la 12 decembrie 1977, dar a fost precedată de Detaşamentul Special de Intervenţie Antiteroristă, unitate autonomă, constituită din iunie 1975, ce funcţiona sub tutela Direcţiei a III-a Contraspionaj, comandantul ei deţinând şi funcţia de locţiitor al şefului direcţiei respective. Indicative succesive: UM 0625/RP (iunie 1975 – noiembrie 1977), UM 0625/RB (noiembrie 1977 – septembrie 1978), UM 0620 (septembrie 1978 – decembrie 1989).

[95] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7407, dosar nr. 24, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2714/15.12.1977 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Blaga Ştefan*, f. 97: *Notă*, din 26.08.1985 – am luat în considerare data la care a fost clasat medical, cu gradul 2 de invaliditate.

1975), şef Serviciul de Contrainformaţii nr. 4 Bucureşti (octombrie 1970 – martie 1972), şef al Serviciului de Contrainformaţii de pe lângă Armata a II-a (februarie 1964 – octombrie 1970) şi locţiitor şef serviciu (august 1958 – februarie 1964), în cadrul Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 163/14.08.1985.

Gheorghe Gh. Ardeleanu (Moise Gh. Bulă): 8 mai 1985[96]***.*** Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: şef al Secţiei I (Spaţiul Europa) din cadrul Centrului de Informaţii Externe (octombrie 1978 – mai 1985), locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj (ianuarie 1974 – septembrie 1978), şef serviciu (iulie 1972 – ianuarie 1974), locţiitor şef serviciu (februarie 1970 – iulie 1972) şi şef birou (anterior lui februarie 1970), în cadrul aceleiaşi direcţii.

Contrainformaţii în Penitenciare şi Miliţie[97]:

Coman T. Stoilescu: 31 august 1948 – 1 octombrie 1952[98]. Încadrat în M.A.I. din martie 1945. *Ulterior:* locţiitor al şefului Direcţiei Lagărelor şi Coloniilor de Muncă (august – octombrie 1953), şef al Serviciului Independent „D" Internări Deţinuţi din M.A.I. (octombrie 1953 – septembrie 1954), comandant al Formaţiunii 0688 Baia Mare din cadrul Centrului de Coordonare Formaţiunilor Miniere din Regiunea Baia Mare (iulie 1955 – 1956), locţiitor al şefului Serviciului Pază şi Regim din D.G.P.C.M. (1956 – august 1957), şef al Serviciului Inspecţii din D.G.P.C.M. (august 1957 – iunie 1964). Trecut în rezervă şi pensionat de la 20 iunie 1964.

[96] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 107: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonelul Ardeleanu Gh. Gheorghe* .

[97] Denumiri şi indicative succesive ale unităţii: Direcţia a III-a Contrainformaţii Penitenciare (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcţia a VII-a Contrainformativă a Miliţiei (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Serviciul Operativ în Colonii de Muncă şi Penitenciare (septembrie 1952 – aprilie 1953), Serviciul „K" Contrainformaţii în Penitenciare şi Miliţie (aprilie 1953 – decembrie 1967). Din decembrie 1967 a fost desfiinţat, neluându-i locul nici o structură echivalentă în cadrul noului C.S.S. S-a înfiinţat ulterior o serviciu de contrainformaţii în cadrul Direcţiei Generale a Penitenciarelor (din decembrie 1970), care, după reunificarea C.S.S. şi M.A.I., a fost preluat în cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare.

[98] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 121: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 15, f. 13: Referat de cadre privind pe col. Stoilescu T. Coman, din 28 decembrie 1963, semnat de lt.col. Viorel Paul Marinescu, directorul general al D.G.P.C.M. şi locţiitorul acestuia, Gh. Stoichescu. Menţiunile referitoare la cariera sa ulterioară se datorează, în mare parte, lucrării lui M. Burcea, M. Stan, M. Bumbeş, *Dicţionarul ofiţerilor* …, p. 428.

Ştefan V. Barbu: 1 aprilie 1953 – 1 februarie 1960[99]. *Anterior*: ajutor al şefului Serviciului Inspecţii din cadrul Direcţiei Generale Politice a M.A.I. *Ulterior*: şef birou în Direcţia a III-a Informaţii Interne (februarie 1960 – mai 1961). Trecut în rezervă de la 31 mai 1961.

Mihail C. Petruc: 1 februarie 1960 – 1 decembrie 1967[100]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1951. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (ianuarie 1956 – februarie 1960), locţiitor al şefului Direcţiei de Informaţii Externe (decembrie 1952 – ianuarie 1956) şi şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii – funcţionar de informare politică externă la Ambasada R.P.R. la Belgrad (octombrie 1951 – decembrie 1952). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 ianuarie 1968.

Dezinformare[101]

Mihail M. Bozianu: 1 ianuarie 1968 – 15 ianuarie 1971[102]. Încadrat în Securitate de la 2 octombrie 1951. *Anterior*: şef serviciu operativ în cadrul D.G.I.E. (noiembrie 1967 – ianuarie 1968), şef birou Învăţământ în cadrul D.G.I. (august 1964 – noiembrie 1967), locţiitor şef birou (mai 1958 – august 1964) şi lucrător operativ (decembrie 1957 – mai 1958) în Direcţia I Informaţii Externe, lucrător operativ la Regionala de Securitate Constanţa (august 1956 – decembrie 1957), locţiitor şef birou în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe (august 1955 – august 1956), profesor, apoi şef al catedrei de „Cultură Generală" din Şcoala de Ofiţeri M.A.I. Oradea (octombrie 1951 – august 1955). *Ulterior*: adjunct şef direcţie (ianuarie 1971 – august 1976), şef direcţie operativă (august 1976 – octombrie 1978) în cadrul D.G.I.E., apoi D.I.E. şi şef al Serviciului Independent de Filaj şi Investigaţii

[99] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 60, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 731/01.04.1953 şi idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 26, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1085/01.02.1960.

[100] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1084/01.02.1960 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3910/01.12.1967.

[101] Înfiinţată relativ târziu în cadrul Securităţii, unitatea şi-a păstrat denumirea – Serviciul Independent „D" Dezinformare – neschimbată până în 1989. Indicative: UM 0783 (ianuarie 1968 – august 1973), UM 0682 (august 1973 – decembrie 1989). Referitor la biografiile şefilor Serviciului „D", cu excepţia lui Ştefan I. Alexandru, vezi şi A. Ilinca, L. Bejenaru, *Regizorii de culise. Şefii Serviciului „D" (Dezinformare) din cadrul Securităţii*, în „Caietele CNSAS", nr. 1 – 2 (7 – 8)/2011, p. 154 – 158.

[102] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 33, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1042/01.01.1968 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Bozianu Mihail,* f. 5: *Fişă de serviciu.*

(Miliție) din Inspectoratul Municipiului București al M.I. (octombrie 1978 – mai 1983). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 140/19.05.1983.

Mihai E. Ilie: 1 decembrie 1971 – 22 aprilie 1977[103]. Încadrat în Securitate de la 9 martie 1951. *Anterior*: șef grup operativ extern în cadrul D.G.I.E. (octombrie 1969 – noiembrie 1971), locțiitor al șefului D.G.I.E., respectiv D.G.I. (octombrie 1963 – octombrie 1969), locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (august 1960 – octombrie 1963), locțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (iulie 1956 – august 1960), șef al Serviciului 4 Linia Franceză – Italiană (mai 1952 – iulie 1956), lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (martie 1951 – mai 1952). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 100/22.04.1977.

Dumitru I. Borșan: 1 iunie 1977 – 23 iulie 1981[104]. *Anterior*: șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 166/23.07.1981.

Ioan A. Toma: 1 noiembrie 1981 – 16 noiembrie 1985[105]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1953. *Anterior*: ofițer specialist principal 2 în cadrul C.I.E. (ianuarie 1978 – octombrie 1981), ofițer specialist principal 3 în cadrul D.I.E. și C.I.E. (august 1973 – ianuarie 1978), adjunct șef sector (octombrie 1969 – iulie 1973), șef serviciu operativ (iulie 1968 – septembrie 1969), locțiitor șef serviciu (aprilie 1966 – iunie 1968), locțiitor șef secție (octombrie 1963 – aprilie 1966), toate aceste funcții în cadrul D.G.I., ulterior, D.G.I.E., șef birou (mai – octombrie 1963),

[103] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7395, dosar nr. 14, f. 43: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2015/01.12.1971 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: Decret Prezidențial nr. 100/22.04.1977.

[104] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1825/01.06.1977 și idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 166/23.07.1981.

[105] Idem, fond SIE, fișă personală *Toma A. Ioan*: numit prin Ordinul șefului DSS nr. II/8326/01.11.1981 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 6, f. 119: Notă raport a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. nr. S/350/16.11.1985.

locţiitor şef birou (ianuarie 1960 – mai 1963) şi lucrător operativ prim (august 1954 – ianuarie 1960), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe şi lucrător operativ în cadrul Direcţiei de Contrasabotaj a Securităţii (septembrie 1953 – august 1954). *Ulterior:* şef al Centrului Special de Instruire a Cadrelor din Exterior.

Ştefan I. Alexandru: 21 noiembrie 1985 – 3 septembrie 1986[106]. *Anterior*: şef al Serviciului Independent pentru Problemele Secretului de Stat şi ale Relaţiilor cu Străinii (vezi mai jos),. Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 167/03.09.1986.

Dumitru Gh. Tatu: 10 octombrie 1986 – împuternicit la comanda serviciului[107]. Încadrat în Securitate la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de 3 ani – limbi străine – al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al Sectorului 3 Legionari în cadrul UM 0225 (unitatea operativă cu misiunea de „contracarare a acţiunilor duşmănoase puse la cale de elemente reacţionare din rândul emigraţiei") din C.I.E. (noiembrie 1978 – octombrie 1986), ofiţer operativ 1, aflat în misiune permanentă în Italia (decembrie 1972 – iulie 1978), ofiţer operativ 1 în cadrul D.G.I.E. şi D.I.E., detaşat pentru mai multe misiuni temporare în Austria (mai 1968 – decembrie 1972), ofiţer operativ şi locţiitor al şefului Biroului „T" Tehnică Operativă din Regionala de Securitate Oltenia (iulie 1957 – mai 1968).

U.M. 0195 - Centrul de Contrainformaţii pentru Cadrele din Exterior[108]:

Ioan P. Moţ: 1 octombrie 1978 – 6 ianuarie 1990[109]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1960, prin transfer de la M.Ap.N. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (martie 1977 – octombrie 1978), şef al Serviciului de Contrainformaţii nr. 6 de pe lângă Comandamentul Apărării

[106] Idem, vol. 2, f. 12: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 654/21.11.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7431, dosar nr. 16, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 167/03.09.1986.

[107] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 263: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre al C.C. al P.C.R. din 10.10.1986

[108] Unitatea a fost înfiinţată din octombrie 1978, preluând atribuţiile în acest sens ale unui compartiment special din cadrul fostului Departament de Informaţii Externe. Iniţial, a purtat denumirea de Secţia de Control şi Verificări Speciale a M.I. (S.C. 195), pentru ca apoi să se ajungă la denumirea şi indicativul menţionate mai sus.

[109] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7409, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2081/01.10.1978 şi http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-27-1990-v11s/, consultat la data de 25 noiembrie 2014.

Antiaeriene a Teritoriului (noiembrie 1969 – martie 1977), locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu (septembrie 1963 – noiembrie 1969), locţiitor şef birou în cadrul Serviciului de Contrainformaţii de pe lângă Armata a III-a (august 1961 – septembrie 1963) şi lucrător operativ în cadrul aceluiaşi serviciu (octombrie 1960 – august 1961). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer".

Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat şi ale Relaţiilor cu Străinii[110]:

Ştefan I. Alexandru: 15 mai 1976 – 21 noiembrie 1985[111]. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţia a III-a Contraspionaj (august 1970 – mai 1976), şef serviciu de Contraspionaj în cadrul Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti şi Direcţiei Securităţii Oraşului Bucureşti (septembrie 1967 – august 1970) şi şef serviciu în cadrul Direcţiei a II-a Contraspionaj M.A.I. (martie 1964 – septembrie 1967). *Ulterior*: şef al Serviciului „D" Dezinformare (vezi mai sus).

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 29 noiembrie 1985 – 18 noiembrie 1987[112]. *Anterior*: şef al C.I.D. (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Braşov al M.I. (vezi mai jos).

Theodor – Vergiliu D. Petrişor: 1 ianuarie 1988 – 3 februarie 1989[113]*-* *locţiitor şef serviciu împuternicit la comanda unităţii.* Încadrat în Securitate de la 1 februarie 1970. *Anterior:* locţiitor al şefului U.M. 0500/A (din decembrie 1985) şi şef serviciu în Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (februarie 1981 – decembrie 1985). *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Sibiu (vezi mai jos).

---

[110] Înfiinţat în mai 1976, serviciul independent mai sus amintit s-a aflat iniţial sub coordonarea Direcţiei a III-a Contraspionaj, şeful serviciului deţinând, totodată, calitatea de locţiitor al şefului direcţiei amintite. Denumirea sa a rămas neschimbată de la înfiinţare, dar a fost trecut în subordinea Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice, la începutul anilor `80, în timp ce indicativul i-a fost modificat, devenind din U.M. 0625/CP – U.M. 0500/A.

[111] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7405, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1447/15.05.1976 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 12: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 654/21.11.1985.

[112] *Ibidem*, f. 51: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 695/29.11.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7434, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1438/18.11.1987.

[113] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumerotat: Referat de cadre din 07.02.1989, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ D.S.S. şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

Instalarea şi Exploatarea Tehnicii Operative[114]:

Alexandru Neacşu: 31 august 1948 – 18 septembrie 1952[115]. *Ulterior*: trecut în rezervă de la 30 septembrie 1952.

Alexandru A. Szacsko: 18 septembrie 1952 – 15 ianuarie 1961[116]. Încadrat în Securitate de la 18 septembrie 1952. *Ulterior:* şef Secţia „C" Evidenţă Operativă şi Arhivă din D.R.M.A.I. Bucureşti (ianuarie 1961 – februarie 1968).Trecut în rezervă şi pensionat la 29 februarie 1968, rechemat în activitate de la 1 ianuarie 1969, apoi trecut definitiv în rezervă de la 31 octombrie 1969.

Ovidiu I. Diaconescu: 1 martie 1961 – 1 decembrie 1967[117]. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1952. *Anterior*: inginer principal tehnic-operativ (şef birou) în cadrul Serviciului „T" Tehnică Operativă. *Ulterior*: şef al Direcţiei Generale Tehnic – Operative şi de Înzestrare, redenumită ulterior Comandamentul pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni (vezi mai jos).

[114] Denumiri succesive ale unităţii: Direcţia a VII-a Tehnică (septembrie 1948 – ianuarie 1951) şi Serviciul „B" Tehnică Operativă (ianuarie 1951 – septembrie 1952). Din septembrie 1952, a fost inclusă în Direcţia a VIII-a Tehnică a M.S.S., ce cuprindea structurile de instalare a tehnicii operative, cenzură a corespondenţei şi contrainformaţii radio existente anterior. Din 1953, a devenit iarăşi o structură autonomă, sub denumirea de Serviciul Independent „T" Tehnică Operativă (septembrie 1953 – august 1963), devenit apoi Direcţia „T" Tehnică Operativă (august 1963 – iulie 1967), Direcţia a XI-a Instalarea şi Exploatarea Tehnicii Operative din cadrul D.G.T.O.I. (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcţia a VIII-a Instalarea şi Exploatarea Tehnicii Operative din cadrul D.G.T.O. (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcţia a V-a Instalarea şi Exploatarea Tehnicii Operative (aprilie 1972 – august 1973) şi Unitatea Specială "T" Instalarea şi Exploatarea Mijloacelor Tehnic - Operative din cadrul C.T.O.T. (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: U.M. 0730 (iulie 1967 – aprilie 1972), U.M. 0639 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[115] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 119: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 34, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3223/04.11.1957.

[116] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 195: Ordin de zi nr. 1663/18.09.1952 şi idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1069/15.01.1961.

[117] Idem, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1500/01.03.1961 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3982/01.12.1967.

Gheorghe F. Simionescu: 1 decembrie 1967 – 31 iulie 1974[118]. Încadrat în Securitate de la 17 noiembrie 1949. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției „T" Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), locțiitor al șefului Serviciului „T" Tehnică Operativă (1954 – august 1963), șef birou în cadrul Serviciului 1 din Direcția a VIII-a Tehnică a M.S.S. (august 1953 – 1954). Trecut în retragere de la 31 iulie 1974.

Gheorghe M. Radu: 1 august 1974 – octombrie 1978[119]. Încadrat în Securitate din 1964. *Anterior*: instructor la Secția pentru Problemele Militare și de Justiție a C.C. al P.C.R. (aprilie 1970 – august 1974), inginer principal în cadrul Direcției de Instalare și Exploatare a Tehnicii Operative a Securității (1967 – aprilie 1970) și ofițer inginer T.O. în cadrul aceleiași unități (1964 – 1967). *Ulterior*: comandant al U.M. 0525 – Comandamentul pentru Radio și Cifru de Stat al R.S.R. (octombrie 1978 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990.

Alexandru P. Țencu (Tencu): 1 noiembrie 1978 – 6 ianuarie 1990[120]. Încadrat în Securitate de la 2 octombrie 1952, în urma absolvirii Școlii Militare de Ofițeri Politici de la Oradea a M.A.I. *Anterior*: locțiitor al comandantului Unității Speciale „T" (noiembrie 1973 – noiembrie 1978), șef al Serviciului Personal și Învățământ din cadrul D.G.T.O., apoi C.T.O.T. (septembrie 1970 – noiembrie 1973), șef al Secției Cadre din D.G.T.O.I. (decembrie 1967 – septembrie 1970), lucrător operativ la Direcția Cadre M.A.I. (1962 – decembrie 1967). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer".

118 *Ibidem*: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3972/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1696/31.07.1974. În perioada 1 decembrie 1967 – 1 martie 1968 a fost doar împuternicit la conducerea Direcției a XI-a a C.S.S.

119 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1701/01.08.1974 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumerotat: Referat de cadre din 10.10.1988, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre și Învățământ al D.S.S.

120 Idem, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 119: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1984 până la 31 decembrie 1984 privind pe general-maior Țencu P. Alexandru* și http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-27-din-6-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generali-emitent-presedintele-c-f-s-n-publicat-n-91579.html, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Cenzura Corespondenţei[121]:

Nicolae S. Panaitescu: 3 iulie 1952 – 1 decembrie 1967[122]. Încadrat în Securitate de la 3 iulie 1952. *Anterior* : instructor la Comisia Controlului de Partid a C.C. al P.M.R. *Ulterior:* la dispoziția C.S.S., trecut în rezervă de la 31 ianuarie 1968, rechemat în activitate de la 1 ianuarie 1969, în funcţia de şef serviciu la Direcţia Generală Tehnic Operativă şi trecut apoi definitiv în rezervă, de la 31 august 1969.

Nicolae I. Bucur: 1 decembrie 1967 – 15 aprilie 1981[123]. Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: locţiitor şef serviciu în cadrul Direcţiei „C" a Direcţiei Generale de Informaţii a M.A.I. (noiembrie 1966 – decembrie 1967), locţiitor şef direcţie informaţii, apoi şef serviciu independent în cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – noiembrie 1966), şef serviciu în Direcţia I Informaţii Externe (noiembrie 1959 – octombrie 1963), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Craiova (septembrie 1958 – noiembrie 1959) şi locţiitor al şefului Direcţiei de Contraspionaj (aprilie 1953 – septembrie 1958). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 79/15.04.1981.

Constantin V. Marinescu: 1 octombrie 1984 – 11 ianuarie 1990 – locţiitor comandant împuternicit la comanda unităţii[124]. Încadrat în Securitate de la 25 martie 1949. *Anterior*: locţiitor al comandantului unităţii de control al corespondenţei şi expertize grafice, sub diversele sale denumiri şi indicative (aprilie 1968 – octombrie 1984), şef serviciu tehnic – operativ în cadrul Direcţiei a XI-a Instalarea şi Exploatarea

[121] Denumiri succesive: Serviciul „D" Filajul Corespondenţei (ianuarie 1951 – septembrie 1952), din septembrie 1952 a devenit parte a Direcţiei VIII-a Tehnice a M.S.S., pentru ca, ulterior să recapete statutul de serviciu independent, sub denumirea de Serviciul „F" Controlul Corespondenţei (septembrie 1953 – iulie 1967), devenit apoi Direcţia a XII-a Depistarea Înscrisurilor Ascunse şi Expertize Grafice (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcţia a IX-a (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcţia a VI-a (aprilie 1972 – august 1973) şi Unitatea Specială "S" Depistarea Înscrisurilor Ascunse şi Expertize Grafice (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0818 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0647 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[122] Nicolae Panaitescu a condus organele de cenzură a corespondenţei ale Securităţii în calitate de ajutor al comandantului Serviciului „B" (1952 – 1953), şef al Direcţiei a VIII-a Tehnică (1952 – 1953) şi apoi şef al Serviciului „F" Controlul Corespondenţei (din septembrie 1953) – vezi ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 295: Ordin de zi nr. 1371/03.07.1952, idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 41, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 123/1517/01.08.1953 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 18, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3848/01.12.1967.

[123] Idem, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3977/01.12.1967 şi idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 79/15.04.1981.

[124] Idem, fond Cadre, dosar personal *Marinescu V.* Constantin, f. 6: *Fişă personală* – împuternicit la comanda unităţii prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7189/01.10.1984, trecut în retragere prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990 (vezi *ibidem,* f. 34). În perioada 15 aprilie 1981 – 1 octombrie 1984, conducerea efectivă a Unităţii Speciale „S" a fost exercitată de acelaşi ofiţer, dar în calitate de locţiitor al comandantului unităţii, fără o împuternicire oficială în acest sens.

Tehnicii Operative (decembrie 1967 – aprilie 1968), şef al Serviciului 2 Reproducere din Direcţia „T” Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), şef secţie în cadrul Serviciului T Tehnică Operativă (octombrie 1955 – august 1963), şef birou şi locţiitor şef birou în cadrul aceleiaşi structuri (august 1953 – octombrie 1955), şef problemă în cadrul Serviciului B Tehnică Operativă şi al Direcţiei a VIII-a T.O. (februarie 1951 – august 1953) şi funcţionar operativ în cadrul Serviciului B al D.G.S.S. (martie 1949 – februarie 1951). Trecut în retragere de la 11 ianuarie 1990.

Contrainformații Radio[125]:

Ludovic S. Haiducu (Hirsch): 1 decembrie 1954 – 30 noiembrie 1958[126]. *Anterior*: locţiitor al şefului Serviciului 1 din Direcţia a VIII-a Tehnică (august 1953 – decembrie 1954) şi şef secţie în Aparatul Central al D.G.S.P. (ianuarie 1951 – august 1953). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 noiembrie 1958.

Nicolae I. Leu: 1 martie 1960 – 1 mai 1965[127]. Încadrat în Securitate de la 24 septembrie 1952. *Anterior*: locţiitor al şefului Serviciului „B” Contrainformaţii Radio (ianuarie 1955 – martie 1960) şi locţiitor şef birou în cadrul Serviciului 1 al Direcţiei a VIII-a Tehnice (august 1953 – ianuarie 1955). *Ulterior*: şef serviciu tehnic – operativ în cadrul Direcţiei Generale de Informaţii (mai 1965 – martie 1967), şef al Serviciului „E” - Serviciul Central de Cifru şi Transmisiuni Cifrate al R.S.R. (martie 1967 – decembrie 1968), şef secţie operativă (decembrie 1968 – octombrie 1969), şef problemă (octombrie 1969 – iulie 1970), adjunct şef sector (iulie 1970 – aprilie 1972), în cadrul D.G.I.E., adjunct şef grup operativ extern (aprilie 1972 – august 1973) şi ofiţer specialist principal (august 1973 – decembrie 1978) în cadrul D.I.E., şef serviciu în Unitatea Specială „R” (din februarie 1979).

---

125 Denumiri succesive: Serviciul „C” Contrainformaţii Radio (ianuarie 1951 – septembrie 1952), parte a Direcţiei a VIII-a Tehnice (septembrie 1952 – septembrie 1953), Serviciul Independent „T2” din cadrul M.A.I. (septembrie 1953 – aprilie 1955), Serviciul „B” Contrainformaţii Radio (aprilie 1955 – iulie 1967), Serviciul „A” Contrainformaţii Radio (iulie 1967 – decembrie 1971), Serviciul Independent „H” Transmisiuni Radiotelefon (decembrie 1971 – aprilie 1972), Serviciul „B” Transmisiuni Radiotelefon (aprilie 1972 – august 1973), Unitatea Specială „R” Transmisiuni Radiotelefon (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: U.M. 0659 (august 1973 – decembrie 1989).

126 Idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 76, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 4500/01.12.1954 şi idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3039/30.11.1958 – ordin de trecere în rezervă.

127 Idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul MAI nr. 1646/01.03.1960 şi idem, inv. nr. 7383, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1433/01.05.1965.

Romeo D. Şerbănescu: 1 iunie 1965 – 30 aprilie 1971[128]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1955. *Anterior*: şef secţie tehnic – operativă (mai – iunie 1965) şi inginer tehnic operativ la Biroul Filaj Radio (iunie 1956 – mai 1965), în cadrul Serviciului „B" Contrainformaţii Radio. *Ulterior*: transferat la Direcţia a V-a din cadrul D.G.I.E. (din mai 1971).

Iuliu S. Plăpcianu: 1 decembrie 1971 – 20 mai 1980[129]***.*** Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1951. *Anterior*: şef al Serviciului 6 şi locţiitor al şefului Direcţiei de Instalare şi Exploatare a T.O. (decembrie 1967 – decembrie 1971), locţiitor al şefului Direcţiei „T" Tehnică Operativă (august 1963 – iulie 1967), locţiitor al şefului Serviciului „T" Tehnică Operativă (ianuarie 1954 – august 1963) şi locţiitor al şefului Serviciului 1 din Direcţia a VIII-a Tehnică (august 1953 – ianuarie 1954). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 118/20.05.1980. Avansat în gradul de general de brigadă prin Decretul prezidenţial nr. 211/31.05.2000.

Stelian R. Pintelie: 1 iunie 1980 – 25 iunie 1984[130]. Încadrat în Securitate de la 23 august 1960. *Anterior*: şef serviciu tehnic-operativ în cadrul U.S.L.A. (decembrie 1977 – iunie 1980) şi ofiţer inginer principal la Unitatea Specială "R". *Ulterior*: adjunct al ministrului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor şi director general al Direcţiei Generale a Poştelor şi Telecomunicaţiilor (iunie 1984 – decembrie 1989), ministru al Poştelor şi Telecomunicaţiilor (ianuarie – iunie 1990), ataşat militar la Bruxelles (1991 – 1994). În 1997, la lansarea serviciului de telefonie „Connex", a deţinut funcţia de consilier al preşedintelui Consiliului de Administraţie al „Mobifon".

Victor O. Danciu: 1 octombrie 1984 – 10 martie 1987[131]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1965. *Anterior*: locţiitor al comandantului Unităţii Speciale „R" (februarie 1977 – octombrie 1984) şi şef al Serviciului 1 din cadrul aceleiaşi unităţi (octombrie 1974 – februarie 1977). *Ulterior:* locţiitor al comandantului Unităţii Speciale „R".

---

[128] Idem, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1813/01.06.1965 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1340/30.04.1971.

[129] Idem, dosar nr. 13, f. 200: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1989/01.12.1971 şi idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 118/20.05.1980.

[130] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 8, f. 71: *Notarea de serviciu pe perioada de la ianuarie 1980 până la 31 decembrie 1980, privind pe locot. colonel Pintelie R. Stelian* – numit comandant al unităţii prin Ordinul M.I. nr. II/5064/01.06.1980 – şi ANIC, fond C.C. al P.C.R, Secţia Cancelarie, dosar nr. 36/1984, f. 4: Protocolul nr. 9 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 25.06.1984.

[131] ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 96: *Notarea de serviciu pe perioada 01.01.1984 până la 31.12.1984 privind pe locot. col. ing. Danciu O. Victor* şi idem, dosar nr. D 13313, vol. 3, f. 73: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 686/10.03.1987.

Remus N. Radu: 16 martie 1987[132]. Încadrat în Trupele de Securitate de la 6 martie 1950. *Anterior*: locțiitor al șefului Unității Speciale „R" (decembrie 1985 – martie 1987), locțiitor al șefului Unității Speciale „T" Instalarea și Exploatarea Mijloacelor T.O., sub diversele sale denumiri (aprilie 1970 – noiembrie 1985), adjunct șef serviciu și șef Secția I din Direcția a VIII-a Instalarea și Exploatarea Mijloacelor T.O a C.S.S. (decembrie 1969 – aprilie 1970), șef secție în cadrul Direcției „T" Tehnică Operativă a M.A.I. (octombrie 1964 – decembrie 1969), șef colectiv în cadrul Serviciului „T" și Direcției „T" (1959 – octombrie 1964), inginer T.O. în cadrul Serviciului „T" (1958 – 1959), student în cadrul Academiei Militare Tehnice de Transmisiuni din Leningrad (octombrie 1952 – 1958), comandant de companie, apoi de școală regimentară în cadrul Batalionului de Securitate Cluj (ianuarie 1951 – octombrie 1952), comandant de pluton în cadrul aceluiași batalion (martie 1950 – ianuarie 1951).

Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate[133]**:**

Niculin T. Simion: 1 decembrie 1967 – 30 iunie 1968 – *locțiitor șef direcție împuternicit la comanda unității* [134]**.** Încadrat în Siguranță de la 1 august 1948. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției „T" Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), locțiitor al șefului Serviciului „T" Tehnică Operativă (iunie 1956 – august 1963) și șef birou în Serviciul 1 al Direcției a VIII-a Tehnică (august 1953). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției a XIII-a Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate (iunie 1968 – februarie 1970), comandant al Unității Militare de Producție Specială din cadrul D.G.T.O. (1 februarie 1970 – iunie 1972), adjunct al șefului Direcției a VII-a Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate (din iunie 1972), devenită ulterior Unitatea Specială „P". Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980.

---

[132] Idem, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 122: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonel Radu N. Remus.*

[133] Denumiri succesive ale unității: Direcția a XIII-a Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a X-a (aprilie 1968 – ianuarie 1969), Institutul de Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (ianuarie 1969 – aprilie 1972), Direcția a VII-a (aprilie 1972 – august 1973) și Unitatea Specială "P" Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0649 (august 1973 – decembrie 1989).

[134] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3981/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2684/30.06.1968. Prin ordinul din decembrie 1967, a fost încadrat în poziția 1 din statul de organizare al Direcției a XIII-a, fapt care echivala cu împuternicirea sa la comandă.

Istifie M. Geartu: 1 iulie 1968 – 1 decembrie 1985[135]. Încadrat în Securitate de la 20 octombrie 1951. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a XIII-a Cercetare şi Proiectare de Tehnică de Specialitate (februarie – iulie 1968) şi şef serviciu în Direcţia „T" Tehnică Operativă (august 1963 – februarie 1968). *Ulterior*: director al Întreprinderii Speciale a Ministerului de Interne – U.M. 0350 (decembrie 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 33/08.01.1990.

Ovidiu I. Diaconescu: 1 decembrie 1985 – 18 iunie 1988[136]**.** *Anterior*: comandant al C.T.O.T. (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 93/18.06.1988..

Teodor V. Hristea: 3 februarie 1989[137]**.** Încadrat în Securitate de la 10 iunie 1970. *Anterior:* şef serviciu în cadrul aceleiaşi unităţi.

Comandamentul de Tehnică Operativă şi Transmisiuni[138]

Ovidiu I. Diaconescu: 1 decembrie 1967 – 18 iunie 1988[139]**.** În perioada 1 decembrie 1985 – 18 iunie 1988 a exercitat comanda C.T.O.T. doar ca împuternicit în funcţie, fiind totodată şi şef al Unităţii Speciale „P"[140]. *Anterior*: şef al Direcţiei „T" Tehnică Operativă din M.A.I. (vezi mai sus).

---

[135] *Ibidem*: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2690/01.07.1968 şi idem, inv. nr. 7428, dosar nr. 12, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1544/01.12.1985.

[136] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 62: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. S/348/13.11.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 93/18.06.1988.

[137] Idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

[138] Denumiri succesive ale structurii: Direcţia Generală Tehnic-Operativă şi de Înzestrare (iulie 1967 – iulie 1968), Direcţia Generală Tehnico-Operativă (iulie 1968 – august 1973) şi Comandamentul pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni (din august 1973). Aceasta reprezenta o structură ce reunea direcţiile centrale şi serviciile independente care se ocupau cu instalarea, producerea şi exploatarea tehnicii operative, cenzura corespondenţei, expertize grafice şi contrainformaţiile radio.

[139] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3982/01.12.1967 şi idem, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 93/18.06.1988.

[140] Vezi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 62: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. S/348/13.11.1985.

Cadre[141]:

Dumitru Popescu: 5 iulie 1949 – 1950[142]. *Anterior*: subdirector în cadrul Aparatului Central al D.G.S.P. Trecut în rezervă cu pierderea gradului în cursul anului 1952.

Dumitru Ivanovici: 1 iulie 1950 – 26 iulie 1952[143]. *Anterior* : preşedinte al Comisiei de Verificare a C.C. din Sectorul M.A.I. După demiterea sa, a revenit în rândul activiştilor C.C., ocupând o perioadă îndelungată funcţia de şef al Secţiei Cadre a C.C. La pensionarea sa pentru atingerea limitei de vârstă, aprobată la 14 aprilie 1980, ocupa funcţia de şef al Secţiei Scrisori şi Audienţe a C.C. al P.C.R.

Alexandru C. Demeter: 26 iulie 1952 – 11 iulie 1957[144]. Încadrat în Securitate de la 26 iulie 1952. *Anterior*: adjunct al şefului Secţiei Administrativ – Politice a C.C. al P.M.R. (1950 – 1952), responsabil cu munca de cadre în comitetele judeţene de partid din Odorhei şi Ciuc şi responsabil cu recomandările în Direcţia de Cadre a C.C. al P.M.R. (1947 – 1950). *Ulterior*: şef al Serviciului Inspecţii M.A.I. (septembrie 1958 – ianuarie 1968), consilier în Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S. (ianuarie – mai 1968). Trecut în rezervă de la 6 mai 1968.

Ioan C. Pateşan: 11 iulie 1957 – 29 februarie 1968[145] (în perioada 1 decembrie 1967 – 29 februarie 1968 a deţinut funcţia de şef al Direcţiei Personal numai pentru aparatul M.A.I.). Încadrat în Securitate de la 11 iulie 1957. *Anterior*: şef al Sectorului de Evidenţa Cadrelor din cadrul Secţiei Organizatorice a C.C. al P.M.R. (aprilie – iulie 1957), adjunct al şefului Secţiei de Cadre din Direcţia de Cadre a C.C. al P.M.R. (iulie 1956 – aprilie 1957), cursant al Şcolii Superioare de Partid „Ştefan Gheorghiu"

---

[141] Denumiri succesive ale unităţii: Direcţia a VIII-a Cadre şi Şcoli Profesionale (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcţia Cadre din Direcţia Generală Politică M.A.I. (ianuarie 1951 – ianuarie 1953), Direcţia Cadre M.A.I. (ianuarie 1953 – iulie 1967), Direcţia Personal C.S.S. (iulie 1967 – aprilie 1970), Direcţia Personal şi Învăţământ C.S.S., apoi M.I. (mai 1970 – august 1973) şi Direcţia Cadre şi Învăţământ a M.I. (din august 1973). După înfiinţarea Departamentului Securităţii Statului, politica de cadre în unităţile de Securitate era aplicată prin intermediul Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ de la nivelul D.S.S.

[142] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 211: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949. Din păcate, nu am putut regăsi nici un document care să ateste data exactă a schimbării sale din funcţie.

[143] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 10322, f. 6: Decizia M.A.I. nr. 82/1950 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. privind Corpul Ofiţerilor nr. 24 813/26.07.1952.

[144] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7365, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2395/11.07.1957.

[145] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2395/11.07.1957 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 30, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1131/29.02.1968.

(septembrie 1953 – iulie 1956), şef de grupă la Sectorul de Verificare a Cadrelor din C:C. al P.M.R. (martie 1952 – septembrie 1953). *Ulterior*: şef al Inspectoratului de Protecţia Muncii din cadrul Serviciului Central de Planificare al M.A.I. (decembrie 1968 – iulie 1972). Trecut în rezervă de la 11 iulie 1972.

Vasile P. Achimescu: 1 decembrie 1967 – 31 aprilie 1970[146] (numai pentru C.S.S.). Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949, în urma absolvirii cursului de şapte luni al Şcolii M.A.I. de Ofiţeri Politici. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Cadre M.A.I. (iunie 1964 – decembrie 1967), şef al Serviciului 1 din Direcţia Cadre M.A.I. (august 1963 – iunie 1964), şef al Serviciului Cadre din Direcţia I Informaţii Externe (octombrie 1962 – august 1963) şi şef de birou în cadrul Direcţiei Cadre M.A.I. (1959 – octombrie 1962). *Ulterior*: consilier la Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S. (aprilie 1971 – noiembrie 1973), şi şef al Serviciului Cadre şi Învăţământ din Comandamentul pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni (din noiembrie 1973).

Iulian N. Vlad: 1 mai 1970 – 1 iunie 1974[147]. Încadrat în M.A.I. de la 30 aprilie 1952, în urma absolvirii cursului scurt de pregătire a ofiţerilor politici de la Botoşani. *Anterior*: şef al Direcţiei Învăţământ din cadrul C.S.S. (decembrie 1967 – mai 1970), şef al Direcţiei Învăţământ M.A.I. (iunie - decembrie 1967), locţiitor la şefului Direcţiei Cadre M.A.I. (noiembrie 1960 – iunie 1967), şef al Serviciului 4 Învăţământ (august 1959 – noiembrie 1960), locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu (august 1957 – august 1959), şef secţie (august 1954 – august 1957), ajutor şef birou (mai 1953 – august 1954), lucrător operativ prim (ianuarie – mai 1953), toate funcţiile de mai sus – în cadrul Direcţiei Cadre M.S.S., apoi M.A.I. – şi ajutor şef birou la Direcţia Generală Politică a M.A.I. (septembrie 1952 – ianuarie 1953). *Ulterior* : comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi a M.I. (iunie 1974 – mai 1977), secretar de stat la Ministerul de Interne (mai 1977 – aprilie 1983), adjunct al ministrului de Interne (aprilie 1983 – octombrie 1987) şi ministru secretar de Stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului (octombrie 1987 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer".

[146] Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3908/01.12.1967 şi idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1405/31.04.1970.

[147] *Ibidem*: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1406/01.05.1970 şi idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1501/01.06.1974.

Vasile D. Moise: 1 iunie 1974 – 9 mai 1977[148]. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1974. *Anterior*: secretar cu probleme organizatorice al Comitetului Judeţean P.C.R. Vrancea (1968 – 1974), prim secretar al Comitetului Raional P.C.R. Focşani (1966 – 1968), activist al Comitetului Regional P.M.R. Galaţi (1961 – 1963), şef de Stat Major al Comandamentului Regional al Gărzilor Muncitorești Galaţi (1957 – 1961), comandant de baterie la Corpul 19 Armată (1955 – 1957). *Ulterior*: adjunct al ministrului de Interne (mai 1977 – aprilie 1982) şi împuternicit la comanda Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă (vezi mai sus).

Constantin F. Geică: 9 mai 1977 – 18 septembrie 1978[149]. Încadrat în M.A.I. de la 6 martie 1950. *Anterior*: prim-secretar al Organizaţiei P.C.R. din M.I. (iunie 1972 – mai 1977), secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din C.S.S. (aprilie 1968 – iunie 1972), secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din M.A.I. (august 1964 – aprilie 1968), locţiitor şef direcţie de informaţii în cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – august 1964) şi şef serviciu informaţii în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe, apoi al D.G.I. (septembrie 1962 – octombrie 1963), locţiitor şef serviciu (august 1959 – septembrie 1962) şi şef secţie (martie 1958 – august 1959) în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe, prim secretar al Organizaţiei U.T.M. din M.A.I. (iunie 1957 – martie 1958), ofiţer detaşat la Comitetul P.M.R. de la nivelul M.A.I. (septembrie 1956 – iunie 1957), şef catedră (iulie – septembrie 1956), locţiitor şef şcoală (octombrie 1955 – iulie 1956), şef secţie (august 1954 – octombrie 1955) şi şef birou (octombrie 1953 – august 1954) la Şcoala de Ofiţeri M.A.I. nr. 3 – de pregătire a ofiţerilor cunoscători de limbi străine – student în cadrul Universităţii „A.A. Jdanov" (septembrie 1951 – octombrie 1953) şi instructor la Direcţia Generală Politică a M.A.I. (martie 1950 – septembrie 1951). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Ialomiţa al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe Şt. Florea: 18 septembrie 1978 – 18 aprilie 1980[150]. Ofiţer activ de la 4 noiembrie 1950, încadrat în M.A.I. de la data numirii în funcţia de mai sus. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Cadre şi Învăţământ M.Ap.N. *Ulterior*: şef al Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (vezi mai sus).

[148] Idem, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1472/01.06.1974 şi inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul Prezidenţial nr. 129/09.05.1977.
[149] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1640/09.05.1977 şi idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 18, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2112/18.09.1978.
[150] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/2117/18.09.1978 şi idem, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5051/18.04.1980.

Emanoil D. Hoţoboc: 18 aprilie 1980 – 10 octombrie 1986[151]– locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda unităţii. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Cadre şi Învăţământ M.I. (din mai 1976), şef serviciu (ianuarie 1975 – mai 1976), ofiţer specialist 3 (august 1973 – ianuarie 1975), şef Serviciul 2 Verificări Personal şi Control în Unităţile Teritoriale (decembrie 1971 – august 1973) şi adjunct al şefului Serviciului Verificarea Personalului (decembrie 1967 – decembrie 1971), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei Cadre şi Învăţământ, sub diversele sale denumiri, din C.S.S., apoi M.I. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 3/05.01.1987.

Gheorghe N. Radu: 28 februarie – 3 octombrie 1987[152]– locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda unităţii. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Cadre şi Învăţământ al M.I. (din octombrie 1986), locţiitor politic al şefului Inspectoratul Judeţean Prahova al M.I. (iunie 1984 – octombrie 1986) şi şef al Serviciului Cadre, Învăţământ, Organizare – Mobilizare din Direcţia a V-a Securitate şi Gardă a M.I. (aprilie 1981 – iunie 1984). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Cadre şi Învăţământ a M.I., apoi prim-secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din Aparatul Central al M.I. (din noiembrie 1989).

Vasile A. Apostol: 3 octombrie 1987 – 20 februarie 1990[153]. *Anterior*: şef al Serviciului Independent Cadre, Învăţământ şi Organizare Mobilizare al D.S.S. (octombrie 1984 – octombrie 1987), locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu (octombrie 1978 – octombrie 1984), şef serviciu în Direcţia Cadre şi Învăţământ a M.I. (iunie 1972 – septembrie 1978), şef serviciu Direcţia Personal a M.A.I. (iulie 1967 – iunie 1972), şef al Serviciului 3 Evidenţa Cadrelor în Direcţia Cadre a M.A.I. (iulie 1965 – iulie 1967) şi locţiitor al şefului Serviciului 2 din aceeaşi direcţie (octombrie 1964 – iulie 1965). Avansat în gradul de general-maior prin Decretul C.F.S.N. nr. 23/28.12.1989. Trecut în rezervă şi pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 126/20.02.1990.

---

[151] Idem, inv. nr. 7431, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1538/10.10.1986. Nu am regăsit un ordin de împuternicire oficială a ofiţerului la comanda unităţii, acesta exercitând conducerea în calitatea sa de locţiitor al şefului direcţiei.

[152] Idem, inv. nr. 7434, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1112/28.02.1987.

[153] Idem, dosar nr. 7: Ordinul M.I. nr. II/1383/03.10.1987 şi http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-126-din-20-februarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generali-din-ministerul-de-interne-emitent-consiliul-provizoriu-de-uniune-nationala-91866.html, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Evidență Operativă și Arhivă[154]:

Gogu Gh. Popescu: 15 decembrie 1952 – 1 decembrie 1955[155]. *Anterior*: șef al Direcției a II-a Contrasabotaj MSS (vezi mai sus). *Ulterior*: locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (decembrie 1955 – ianuarie 1957), șef Serviciul „C" Evidență Operativă și Arhivă (vezi mai jos).

Wilhelm V. Einhorn: 1 aprilie 1956 – 1 ianuarie 1957[156]. Încadrat în MAI de la 30 aprilie 1945. *Anterior:* șef al Serviciului Independent Dislocări și Domicilii Obligatorii din M.A.I. (aprilie 1955 – aprilie 1956), locțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrasabotaj (1950 – aprilie 1955), locțiitor al șefului Direcției Secretariat a D.G.S.P. (septembrie 1948 – 1950). *Ulterior*: locțiitor al șefului Serviciului „C" Evidență Operativă (ianuarie – martie 1957), șef serviciu în cadrul Direcției I Informații Externe (martie 1957 – ianuarie 1959), șef al Serviciului Inspecții din cadrul Direcției Generale a Miliției (ianuarie – august 1959), ofițer controlor prim în cadrul aceluiași serviciu al D.G.M. (august 1959 – mai 1960). Trecut în rezervă de la 31 mai 1960.

Gogu Gh. Popescu: 1 ianuarie – 1 august 1957[157]. *Ulterior:* șef al Serviciului Inspecții M.A.I. (august 1957 – iunie 1958). Trecut în rezervă de la 30 iunie 1958 și transferat la Ministerul Afacerilor Externe.

---

[154] Compartimentul de evidență operativă și arhivă nu a constituit de la bun început o structură independentă în cadrul Securității, în perioada 1948 – 1951 aceste atribuții fiind îndeplinite de o secție auxiliară, care funcționa pe lângă Direcția Secretariat. Ulterior lunii ianuarie 1951, este înființat Serviciul Independent „E" Evidență și Arhivă, care funcționează sub această denumire până în septembrie 1952, când este redenumit Serviciul Evidență și Arhivă M.S.S. (septembrie 1952 – august 1953), pentru a deveni apoi Serviciul „C" Evidență Operativă și Arhivă (august 1953 – mai 1971), Centrul de Evidență, Dispecerat și Arhivă al C.S.S. (mai 1971 – aprilie 1972), Centrul de Informații (Informatică) și Documentare – C.I.D. (aprilie 1972 – decembrie 1989).

[155] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 17, f. 420: Ordinul M.S.S. nr. 2081/15.12.1952 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 83, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5109/01.12.1955. Din păcate, nu a fost posibilă reconstituirea structurii de conducere a serviciului anterior anului 1952.

[156] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 48, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2318/01.04.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1101/01.01.1957.

[157] *Ibidem* și idem, dosar nr. 28: Ordinul M.A.I. nr. 2625/01.08.1957.

***Mihail I. Nedelcu: 1 august 1957 – 31 octombrie 1967*[158].** *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 octombrie 1967.

***Lucian P. Mateescu: 1 noiembrie 1968 – 19 martie 1971*[159].** *Anterior*: instructor învăţământ II la Direcţia Învăţământ M.A.I. (august 1967 – aprilie 1968). *Ulterior*: la dispoziţia C.S.S. (martie – iunie 1971), adjunct al şefului Secţiei Informare – Documentare, Dispecerat din I.S.M.B. (iunie 1971 – martie 1972). Trecut în rezervă şi pensionat de la 15 martie 1972.

***Pavel I. Constandache (Costandache): 19 martie 1971 – 13 februarie 1975*[160].** *Anterior:* inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Argeş (vezi mai jos). Trecut în retragere prin H.C.M. nr. 122/13.02.1975.

---

158 *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2626/01.08.1957 şi idem, inv. nr. 7389, dosar nr. 23, nenumerotat: H.C.M. nr. 2513/10.10.1967.

159 Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 22, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3490/01.11.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 119: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1224/19.03.1971

160 *Ibidem*, f. 123: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1225/19.03.1971 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: H.C.M. nr. 122/13.02.1975

Horia I. Brestoiu: 1 iulie 1975 – 31 ianuarie 1981[161]. Încadrat în Securitate de la 21 aprilie 1952. *Anterior*: locţiitor al şefului Centrului de Informatică şi Documentare (septembrie 1974 – iulie 1975), şef serviciu în cadrul aceleiaşi unităţi (aprilie 1972 – septembrie 1974), cercetător ştiinţific principal la Serviciul „C" Evidenţă Operativă şi Arhivă al C.S.S. (decembrie 1969 – martie 1972), şef serviciu în Direcţia a XI-a Securitate şi Gardă a C.S.S. (iulie 1968 – decembrie 1969), locţiitor şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (noiembrie 1967 – iulie 1968), instructor învăţământ în Direcţia Cadre M.A.I. (ianuarie 1964 – octombrie 1967), şef catedră de specialitate Şcoala M.A.I. nr. 1 (august 1962 – decembrie 1963), profesor şef în cadrul aceleiaşi unităţi (noiembrie 1961 – iulie 1962), anchetator în cadrul Direcţiei a VIII-a Anchete (aprilie 1952 – octombrie 1961). *Ulterior:* şef al Securităţii Judeţului Iaşi (vezi mai jos).

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 12 aprilie 1982 – 29 noiembrie 1985[162]. *Anterior*: secretar de Stat la Ministerul de Interne (octombrie 1978 – aprilie 1982), şef al Inspectoratului Judeţean Galaţi al M.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al UM 0500/A (vezi mai sus).

Dan Constantin Gh. Nicolici: 30 noiembrie 1985[163]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contraspionaj în Sectoarele Economice (mai – noiembrie 1985).

---

[161] Idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1638/01.07.1975 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Brestoiu Horia,* vol. 1, f. 6: *Fişă personală.*

[162] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 101/12.04.1982 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 51: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 695/29.11.1985. Referitor la numirea lui Gheorghe Zagoneanu ca şef al C.I.D. în aprilie 1982 – vezi şi idem, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumerotat: Referat de cadre din 25.06.1984, semnat de şeful Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ DSS, general-maior Gianu Bucurescu, privind pe Zagoneanu Gh. Gheorghe.

[163] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 102: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. D/4093/30.11.1985.

Securitatea – Aparat teritorial:

Direcţii regionale de Securitate:

Regiunea Arad

Dumitru I. Raceu: 1 februarie 1951 – 4 ianuarie 1954[164] *Anterior*: şef serviciu la Direcţia Regională de Securitate Galaţi (septembrie 1948 – ianuarie 1951) şi comisar de Siguranţă la Chestura de Poliţie Brăila (august 1947 – septembrie 1948). *Ulterior*: şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din Regionala de Securitate Ploieşti (ianuarie – noiembrie 1955), locţiitor pentru operativ al şefului aceleiaşi direcţii regionale (noiembrie 1955 – septembrie 1958), şef serviciu în cadrul Direcţiei I Informaţii Externe (septembrie 1958 – octombrie 1969), adjunct şef sector în cadrul D.G.I.E. (octombrie 1969 – aprilie 1972). Trecut în rezervă de la 30 aprilie 1972.

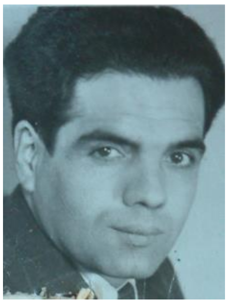
Nicolae S. Paul: 15 ianuarie 1954 – 1 februarie 1956[165] Încadrat în Siguranţă de la 19 februarie 1947. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Ploieşti (septembrie 1953 – ianuarie 1954), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul aceleiaşi unităţi (ianuarie 1951 – septembrie 1953), şef al Serviciului Judeţean de Securitate Tulcea (septembrie 1948 – ianuarie 1951), şef al Biroului 1 Informativ din Serviciul Judeţean de Siguranţă Tulcea, apoi şef al serviciului judeţean amintit (august 1947 – septembrie 1948), şef al Biroului de Siguranţă de pe lângă Poliţia Tulcea (februarie – august 1947). *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Craiova (februarie 1956 – iulie 1958). Trecut în rezervă, fără dreptul de a primi ajutor la ieşirea din rândul cadrelor active, de la 31 iulie 1958.

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 februarie 1956.

---

164 Idem, fond MAI/DSJ, inv. nr. 3612, dosar nr. 1, f. 5: Ordinul M.A.I. nr. 1/04.01.1954.
165 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7360, dosar nr. 45, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr.1121/15.01.1954 şi idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 40, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1521/01.02.1956.

Regiunea Bacău

Constantin Gh. Cîmpeanu: 1 februarie 1951 – 1 aprilie 1956[166]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Ploieşti (vezi mai jos). *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Oradea (mai – noiembrie 1956), şef (cu delegaţie) al Regionalei de Securitate Oradea (vezi mai jos).

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 1 aprilie 1956 – 18 februarie 1968[167]. Încadrat în Securitate de la 16 septembrie 1948. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Bacău (martie – aprilie 1956), locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Ploieşti (septembrie 1953 – martie 1956), şef al Serviciului 1 Contraspionaj din cadrul aceleiaşi direcţii (1951 – 1953), şef birou în cadrul Regionalei de Securitate Piteşti (1949 – 1951). *Ulterior:* inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Bacău (vezi mai jos).

Regiunea Baia Mare (Maramureş)

Eugen A. Dascăl(u): 1 februarie 1951 – 1 noiembrie 1958[168]. *Anterior*: şef secţie în cadrul Regionalei de Securitate Cluj (iulie 1949 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 decembrie 1958.

Andrei D. Simion: 1 noiembrie 1958 – 30 septembrie 1962[169]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Contrainformaţii în Armată (iulie 1954 – noiembrie 1958), şef al Serviciului 3 (decembrie 1953 – iulie 1954) şi al Secţiei Secretariat (iunie 1950 – decembrie 1953) din cadrul aceleiaşi direcţii. *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Maramureş (septembrie 1962 – iunie 1963). A decedat la data de 1 iunie 1963.

---

[166] Idem, dosar nr. 46, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2129/01.04.1956.
[167] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2125/01.04.1956 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 131: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1541/18.02.1968.
[168] Idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 20, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2932/01.11.1958.
[169] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2933/01.11.1958 şi idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5322/30.09.1962.

Constantin N. Marin: 1 octombrie 1962 – 1 aprilie 1968[170]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior*: şef al Serviciului 3 din Direcţia a VIII-a Anchete M.A.I. (mai 1959 – octombrie 1962) şi locţiitor şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (mai 1953 – mai 1959). *Ulterior:* şef al Serviciului 2 în cadrul Direcţiei a XII-a Filaj şi Investigaţii a C.S.S. (iulie 1968 – decembrie 1970), apoi şef al Serviciului 1 Filaj Diplomaţi (decembrie 1970 – decembrie 1976) şi al Serviciului 4 Filaj Cetăţeni Români şi Străini pentru Direcţiile I şi a II-a şi Lucrări Cabinet din cadrul Unităţii Speciale „F" Filaj şi Investigaţii (decembrie 1976 – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 399/20.12.1979.

Regiunea Bârlad

Viorel I. Gligor: 1 februarie 1951 – 31 decembrie 1955[171]. *Anterior*: şef de serviciu la Regionala de Securitate Cluj (septembrie 1948 – februarie 1951), chestor la Serviciul de Siguranţă Bistriţa (aprilie – septembrie 1948) şi comisar şef la Inspectoratul Regional de Siguranţă Cluj (iulie 1947 – aprilie 1948). Trecut în rezervă de la 31 decembrie 1955.

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 februarie 1956.

Regiunea Botoşani

Ioan Teodosiu : 1 februarie 1951[172]**.** *Anterior:* şef al Serviciului Judeţean de Securitate Făgăraş (august 1948 – februarie 1951). Potrivit Direcţiei Cadre M.S.S., ofiţerul a intrat în concediu medical la scurtă vreme de la numirea sa, decedând ulterior, la o dată neprecizată. Conducerea efectivă a direcţiei a fost asigurată de locţiitorul său la comandă de atunci, Ioan Cleju (vezi mai jos).

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 iulie 1952.

---

[170] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/5323/01.10.1962 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 234: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1575/01.04.1968.

[171] Idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5294/31.12.1955.

[172] Idem, fond Cadre, dosar personal *Cleju Ioan*, f. 63: Referat de cadre din 10.12.1952, semnat de şeful Direcţiei Cadre M.S.S., col. Alexandru Demeter şi cpt. I. Tinică, şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii.

Regiunea Braşov (Stalin)

Iosif Kalousec: 28 august 1948 – 1 februarie 1951[173]. *Anterior*: inspector general de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Braşov (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Gorj (vezi mai jos).

Mihai M. Patriciu: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952[174]. *Anterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Cluj (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1952.

Coloman – Francisc B. Ambruş: 22 iulie 1952 – 31 august 1954[175]. *Anterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Sibiu (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 31 august 1954.

Aurel – Bartolomeu I. Moiş: 31 august 1954 – 1 decembrie 1955[176]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Timişoara (vezi mai jos). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (decembrie 1955 – mai 1962) şi şef al Secţiei Auto din Comandamentul Trupelor M.A.I. (mai 1962 – aprilie 1966). Trecut în rezervă fără drept de ajutor la ieşirea din rândul cadrelor permanente de la 15 iulie 1966.

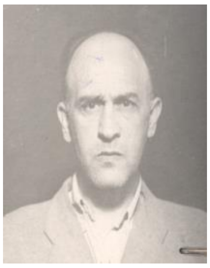
173 Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.
174 Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 16, f. 335: Decizia Ministrului Adjunct M.A.I., Gh. Pintilie, nr. 1957/31.07.1952.
175 Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952 şi idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 68, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3685/30.09.1954.
176 *Ibidem*, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3683/31.08.1954 şi idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 79, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 4791/01.12.1955.

Gheorghe N. Crăciun: 1 februarie 1956 – 1 septembrie 1958[177]– şef direcţie cu delegaţie. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Braşov (august 1954 – februarie 1956), director al Întreprinderii de Construcţii şi Instalaţii a M.A.I. (septembrie 1953 – august 1954), locţiitor al directorului adjunct al Centrului de Coordonare M.A.I. Constanţa, din cadrul Direcţiei Generale a Penitenciarelor şi Coloniilor de Muncă (iulie 1952 - septembrie 1953), locţiitor al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Dolj (1 – 12 iulie 1952), şef al Direcţiei Regionale de Securitate Dolj (vezi mai jos). *Ulterior*: comandant al Penitenciarului Aiud (noiembrie 1958 – decembrie 1964), locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (ianuarie 1965 – iunie 1968), în rezervă (3 iunie 1968 – 1 ianuarie 1969), şef serviciu detaşat la Direcţia I Informaţii Interne (ianuarie – octombrie 1969). Trecut definitiv în rezervă şi pensionat de la 31 octombrie 1969.

Pavel P. Aranici: 1 septembrie 1958 – 27 ianuarie 1961[178]. *Anterior*: şef al Direcţiei a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai sus). *Ulterior*: secretar general al Ministerului Afacerilor Interne (ianuarie 1961 – iunie 1963). Trecut în rezervă de la 11 iunie 1963.

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 1 ianuarie 1962 – 18 februarie 1968[179]. *Anterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Dobrogea (vezi mai jos). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Braşov (vezi mai jos).

Regiunea Bucureşti:

Tudor B. Sepeanu: 31 august 1948 – 15 ianuarie 1950[180]. Încadrat în M.A.I. de la 8 martie 1945. *Anterior*: şef al Inspectoratului de Siguranţă al Capitalei (martie – septembrie 1948), director al Poliţiei Judiciare din Prefectura Poliţiei Capitalei (septembrie 1946 – martie 1948), şef al Biroului Politică Internă din cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei Statului (mai – septembrie

[177] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1320/01.02.1956 şi idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2569/01.09.1958. Mulţumesc d-lor D. Lăcătuşu şi M. Burcea pentru furnizarea acestei fotografii.
[178] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2568/01.09.1958 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: H.C.M. nr. 57/27.01.1961.
[179] Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3534/01.01.1962 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 140: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1544/18.02.1968.
[180] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 156: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 şi ANIC, fond CC al PCR, Secţia Administrativ Politică, dosar nr. 33/1953, f. 4: *Proces verbal de interogatoriu* din 14 noiembrie 1953 al lui Sepeanu Tudor.

1946), ajutor al şefului Grupei a II-a din Corpul Detectivilor (martie 1945 – mai 1946). *Ulterior*: şef al serviciului de informaţii din Direcţia Generală a Penitenciarelor şi Coloniilor de Muncă (ianuarie 1950 – martie 1951), funcţionar civil la Asociaţia Sportivă „Dinamo" (martie 1951 – aprilie 1952), funcţionar civil la Ministerul Agriculturii, apoi la Ministerul Energiei Electrice (aprilie 1952 – martie 1953). Arestat la 11 martie 1953, a fost condamnat la 8 ani de închisoare, la 16 aprilie 1957, fiind însă graţiat ulterior şi eliberat de la 13 noiembrie 1957.

Aurel S. Stancu: 1 mai 1950 – 15 iunie 1956[181]. *Anterior*: preşedinte al Comisiei de Verificare P.M.R. din judeţul Arad (1948 – 1950). *Ulterior*: şef al Direcţiei Securităţii Statului Bucureşti (vezi mai jos).

Nicolae S. Iani: 1 februarie 1957 – 15 februarie 1963[182]. Încadrat în M.A.I. de la 1 mai 1955. *Anterior*: şef al Direcţiei Politice din Direcţia Generală a Trupelor M.A.I. (mai 1955 – februarie 1957) şi şef al Secţiei Administrativ-Politice a C.C. al P.M.R. (septembrie 1953 – mai 1955). *Ulterior*: şef al Direcţiei a VI-a Pază Demnitari (vezi mai sus).

Alexandru S. Dumitraşcu: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968[183]. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Ploieşti (august 1960 – februarie 1963), şef al Serviciului 8 Anchete din cadrul aceleiaşi unităţi (mai 1958 – august 1960), şef al Serviciului Raional de Securitate „Nicolae Bălcescu" din Direcţia Securităţii Capitalei (iulie 1956 – aprilie 1958), şef al Serviciului de Securitate Băiţa (decembrie 1954 – iunie 1956) şi şef serviciu în

[181] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7348, dosar nr. 12, f. 256: Decizia Directorului General D.G.S.P. nr. 17640/03.05.1950 şi idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 53, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2998/15.06.1956.
[182] Idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1346/01.02.1957 şi idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1188/15.02.1963.
[183] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1189/15.02.1963 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 152: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1548/18.02.1968.

cadrul Direcției I Informații Externe (ianuarie 1953 - decembrie 1954). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Ilfov (vezi mai jos).

Regiunea Buzău

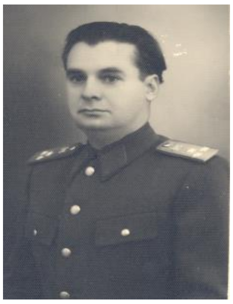
Isac (Ştefan) Popic: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[184]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Suceava (vezi mai jos). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Ploieşti (iulie 1952 – septembrie 1953). Trecut în rezervă de la 1 octombrie 1953.

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Cluj

Mihai M. Patriciu: 28 august 1948 – 1 februarie 1951[185]. *Anterior*: inspector general de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Cluj (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

Mihai I. Nedelcu: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1957[186]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Piteşti (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Serviciului „C" Evidenţă Operativă al M.A.I. (vezi mai sus).

---

[184] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 12, f. 190: Ordin de zi nr. 1563/19.08.1952.

[185] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.

[186] Idem, fond Cadre, dosar personal *Nedelcu Mihail*, f. 108: *Caracterizare*, din 8 iunie 1951, semnată de cpt. Adrian Mauriţiu şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7366, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2267/01.07.1957.

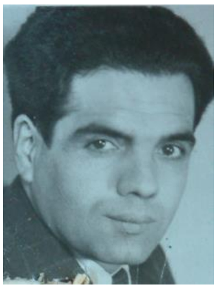
Iosif M. Breban: 1 iulie 1957 – 17 martie 1961[187]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrasabotaj (ianuarie – iulie 1957), şef cu delegaţie al Direcţiei a IV-a Contrasabotaj (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 17 martie 1961.

Nicolae Gh. Pleşiţă: 1 ianuarie 1962 – 14 februarie 1967[188]. Încadrat în Siguranţă de la 1 august 1948. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Piteşti (ianuarie 1957 – ianuarie 1962), şef secţie, apoi şef birou în Direcţia Cadre M.A.I. (septembrie 1953 – ianuarie 1957), locţiitor al şefului Serviciului 3 Informaţii Interne din Regionala de Securitate Piteşti (mai – septembrie 1953), şef al Secţiei a III-a Informaţii Interne din aceeaşi direcţie (iunie 1952 – mai 1953), şef Biroul 7 Contrainformaţii în Miliţie şi Penitenciare din Direcţia Regională de Securitate Vâlcea (februarie – iunie 1952), şef al Secţiei a III-a Informaţii Interne din Regionala de Securitate Arad (ianuarie 1951 – februarie 1952), şef birou în cadrul Secţiei I Informaţii Interne a Regionalei de Securitate Piteşti (ianuarie 1950 – ianuarie 1951) şi lucrător operativ în cadrul aceleiaşi unităţi (septembrie 1948 – ianuarie 1950). *Ulterior*: şef al Direcţiei a VI-a Securitate şi Gardă a M.A.I. (vezi mai sus).

Constantin I. Ioana: 15 aprilie 1967 – 18 februarie 1968[189]. Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1950. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contraspionaj (ianuarie 1963 – aprilie 1967), şef al Serviciului 2 (mai 1958 – ianuarie 1963), locţiitor al şefului Serviciului 8 (iunie 1956 – mai 1958), şef birou în cadrul Serviciului 4 Linia Franceză – Italiană (aprilie 1953 – iunie 1956), lucrător operativ (ianuarie 1952 – aprilie 1953) în cadrul Direcţiei de Contraspionaj a Securităţii, funcţionar operativ în cadrul D.G.S.P. (decembrie 1950 – ianuarie 1952). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Cluj (vezi mai jos).

Regiunea Constanţa (Dobrogea)

Constantin Gh. Cîmpeanu: 31 august 1948 – 29 aprilie 1949[190]. *Anterior:* inspector general de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Constanţa (septembrie 1947 – august 1948) şi inspector general de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Iaşi (iulie – septembrie 1947). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Ploieşti

[187] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1534/17.03.1961.
[188] Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3537/01.01.1962 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 2, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1651/14.02.1967.
[189] Idem, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1898/15.04.1967 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 128: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1540/18.02.1968.
[190] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 169: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949.

(vezi mai jos).

Nicolae Gh. Doicaru: 5 iulie 1949 – 1 iunie 1955[191]. *Anterior*: şef secţie în cadrul Regionalei de Securitate Constanţa (septembrie 1948 – iulie 1949). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (iunie 1955 – ianuarie 1960), apoi şef al aceleiaşi direcţii (vezi mai sus).

Sepi M. Năstase: 1 februarie 1956 – 1 august 1957 [192] **–** *şef direcţie cu delegaţie*. *Anterior:* locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Constanţa (februarie 1951 – februarie 1956), şef secţie în cadrul aceleiaşi unităţi (septembrie 1948 – februarie 1951) şi comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Constanţa (iulie 1947 – septembrie 1948). *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Constanţa (august 1957 – februarie 1968), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Constanţa (februarie 1968 – iunie 1972). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 iunie 1972.

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 1 august 1957 – 1 ianuarie 1962[193]. Încadrat în Securitate de la 1 mai 1949. *Anterior*: şef al Serviciului 8 din Direcţia a II-a Contraspionaj (iunie 1956 – august 1957), şef al Serviciului 10 din cadrul aceleiaşi direcţii (ianuarie – iunie 1956), prim-secretar al Comitetului P.M.R. din M.A.I. (decembrie 1953 – ianuarie 1956), şef al Direcţiei Politice a D.G.S.S., apoi M.S.S. (mai 1951 – decembrie 1953), locţiitor politic al şefului Regionalei de Securitate Severin (1950 – mai 1951) şi şef de secţie la Regionala de Securitate Braşov (mai 1949 – 1950). *Ulterior:* şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

---

[191] Idem, dosar nr. 3, f. 144: Decizia M.A.I. nr. 6739/05.07.1949 şi idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 61, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2961/01.06.1955.

[192] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1318/01.02.1956 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 29, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2717/01.08.1957.

[193] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3534/01.01.1962.

Constantin I. Marin: 1 ianuarie 1962 – 29 februarie 1968[194]. *Anterior*: şef Serviciul 2 Industria Grea din Direcţia a IV-a Contrasabotaj (ianuarie 1956 – ianuarie 1962), şef birou în cadrul Direcţiei a IV-a Contrasabotaj (august 1955 – ianuarie 1956), şef cu delegaţie al Direcţiei Secretariat a M.A.I. (iunie 1954 – august 1955), şef al cabinetului ministrului M.S.S. şi M.A.I. (iunie 1953 – iunie 1954) şi locţiitor al şefului cabinetului ministrului (septembrie 1952 – iunie 1953). *Ulterior*: trecut în rezervă la 29 februarie 1968, rechemat în activitate de la 23 noiembrie 1968, locţiitor şef serviciu operativ la Inspectoratul de Securitate al Municipiului Bucureşti (noiembrie 1968 – aprilie 1971), şef al Serviciului 2/B Contrainformaţii în Sectoarele Economice din cadrul aceluiaşi inspectorat (aprilie 1971 – august 1972). Trecut în rezervă definitiv şi pensionat de la 31 august 1972.

Regiunea Craiova (Dolj, Oltenia)

Eugen P. Vistig (Visting): 31 august 1948 – 1 februarie 1951[195]. *Anterior*: chestor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Craiova (de la 1 august 1948) şi chestor la Serviciul de Siguranţă de pe lângă Poliţia Tulcea (august 1947 – august 1948). *Ulterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Sibiu (februarie 1951 – aprilie 1952) şi şef al Regionalei de Securitate Piteşti (vezi mai jos).

Gheorghe N. Crăciun: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[196]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Sibiu (vezi mai jos). *Ulterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Dolj (1 – 12 iulie 1952), locţiitor al directorului adjunct al Centrului de Coordonare M.A.I. Constanţa, din cadrul Direcţiei Generale a Penitenciarelor şi Coloniilor de Muncă (iulie 1952 – septembrie 1953), director al Întreprinderii de Construcţii şi Instalaţii a M.A.I. (septembrie 1953 – august 1954), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Braşov (august 1954 – februarie 1956), şef cu delegaţie al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

[194] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/3536/01.01.1962 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 4, f. 75: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1633/29.02.1968 – ordin de trecere în rezervă.
[195] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 220: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.
[196] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 124: Ordinul de zi nr. 1335/01.07.1952.

Iosif Kalousec: 1 iulie 1952 – 17 iulie 1953[197]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Gorj (vezi mai jos). Trecut în rezervă, fără drept de a primi ajutor la ieşirea din rândul cadrelor active, de la 1 septembrie 1953.

Ioan E. Vasilescu: 15 iulie 1953 – 31 decembrie 1955[198] *- şef direcţie cu delegaţie*. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Ploieşti (ianuarie 1951 – iulie 1955), locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Craiova (august 1948 – ianuarie 1951) şi chestor la Direcţia Poliţiei de Siguranţă (ianuarie – septembrie 1948). Trecut în retragere şi pensionat de la 31 decembrie 1955.

Petre M. Socol: 1 martie 1956 – 1 februarie 1964[199]. Încadrat în Securitate de la 5 martie 1951, după absolvirea Şcolii de Ofiţeri Politici M.A.I. nr. 2 Oradea. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Probleme Speciale din Direcţia a VIII-a Anchete (ianuarie 1953 – martie 1956), şef al Secţiei Instructaj din Direcţia Generală Politică a M.A.I. (ianuarie– septembrie 1952) şi şef birou în cadrul aceleiaşi direcţii generale (martie 1951 – ianuarie 1952). *Ulterior*: şef al Direcţiei „C" din cadrul Direcţiei Generale de Informaţii. (februarie 1964 – august 1965), şef serviciu operativ în cadrul D.G.I. şi D.G.I.E. (august 1965 – august 1973), şef Grup Operativ Extern în cadrul D.I.E. (august 1973 – octombrie 1978), şef al Centrului Special de Instruire al M.I. (octombrie 1978 – martie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 69/16.03.1982.

Jean T. Firu: 1 februarie 1964 – 18 februarie 1968[200]. Încadrat în Securitate de la 12 iunie 1950. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Craiova (august 1963 – februarie 1964), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (septembrie 1958 – august 1963), şef al Secţiei a IV-a Contrasabotaj (martie 1957 – septembrie 1958), şef al Serviciului 2 Contraspionaj (mai 1953 – martie 1957) şi şef al Secţiei a II-a Contrasabotaj (iunie 1952 – mai 1953), toate aceste funcţii în cadrul aceleiaşi direcţii regionale. *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Dolj (vezi mai jos).

---

[197] *Ibidem*: Ordinul de zi nr. 1336/01.07.1952 şi idem, fond MAI/DSJ, inv. nr. 3611, dosar nr. 2, f. 24: Ordinul M.S.S. nr. 1514/17.07.1953.

[198] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 40, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 79/1472/15.07.1953 şi idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5296/31.12.1955.

[199] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 43, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1849/01.03.1956 şi idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1273/01.02.1964.

[200] *Ibidem*: Ordinul MAI nr. 1274/01.02.1964 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 173: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1555/18.02.1968.

Regiunea Galați

Mauriciu A. Ştrul: 31 august 1948 – 1 februarie 1951[201]. *Anterior*: inspector de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Galați (din august 1948) şi prim chestor, apoi inspector la Serviciul de Siguranță Tg. Mureş (august 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Ploieşti (vezi mai jos).

Bela – Adalbert S. Izsak: 1 februarie 1951 – 1 iunie 1955[202]. Încadrat în M.A.I. de la 1 mai 1945. *Anterior*: locțiitor al şefului Regionalei de Securitate Braşov (august 1948 – februarie 1951), chestor de Poliție la Serviciul de Siguranță Miercurea Ciuc (februarie – august 1948), comisar la Serviciul de Siguranță Braşov din Inspectoratul Regional de Poliție Braşov (august 1947 – februarie 1948) şi comisar la Poliția Tg. Mureş (mai 1945 – august 1947). *Ulterior*: locțiitor al şefului Direcției I Informații Externe (iunie 1955 – ianuarie 1962). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 ianuarie 1962.

Mircea I. Aramă: 1 februarie 1956 – 1 septembrie 1957[203] **–** şef direcție cu delegație. *Anterior*: locțiitor al şefului Regionalei de Securitate Galați (ianuarie 1951 – februarie 1956), şef al Serviciului Județean de Securitate Roman (iulie 1949 – ianuarie 1951), ajutor al şefului aceluiaşi serviciu (august 1948 – iulie 1949), comisar ajutor, apoi comisar la Serviciul de Siguranță din Chestura de Poliție Piatra Neamț (noiembrie 1947 – august 1948), comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranță Sibiu (iulie – noiembrie 1947). *Ulterior*: locțiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Galați (septembrie 1957 – iunie 1959). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 iunie 1959.

Eugen P. Vistig (Visting): 1 septembrie 1957 – 15 februarie 1963[204]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Piteşti (vezi mai jos). *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Galați (februarie 1963 – mai 1967). Trecut în rezervă şi pensionat de la 15 mai 1967, rechemat în activitate la 1 ianuarie 1969 şi trecut în rezervă definitiv de la 31 octombrie 1969.

[201] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 174: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.
[202] Idem, fond Cadre – SIE, fişă personală *Izsak S. Adalbert* – delegat la conducerea Regionalei de Securitate Galați prin Decizia DGSP nr. 502000/01.02.1951 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 61, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2960/01.06.1955.
[203] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1319/01.02.1956 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 30, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2814/01.09.1957.
[204] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1183/15.02.1963.

Marin I. Iorga: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968[205]. Încadrat în Securitate de la 20 martie 1951. *Anterior*: şef al Serviciului Raional de Securitate Brăila (februarie 1959 – februarie 1963), şef al Secţiei a IV-a Contrasabotaj din cadrul Regionalei de Securitate Galaţi (1954 – februarie 1959), şef al Secţiei Secretariat (1952 – 1954) şi funcţionar operativ (1951 – 1952) în cadrul Secţiei a II-a Contrasabotaj a aceleiaşi direcţii. *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Galaţi (vezi mai jos).

Regiunea Gorj

Iosif Kalousec: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[206]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Craiova (vezi mai sus).

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 iulie 1952

Regiunea Hunedoara

Mihail I. Kovacs: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952[207]. *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Turda (septembrie 1948 – ianuarie 1951). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Mureş Autonomă Maghiară (vezi mai jos).

Alexandru I. Mihaly: 22 iulie 1952 – 1 ianuarie 1957[208]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Rodna (vezi mai jos). *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Braşov (ianuarie 1957 – aprilie 1967). Trecut în rezervă şi pensionat de la 15 aprilie 1967.

Stefan B. Kasza: 1 ianuarie 1957 – 1 ianuarie 1962[209]. Încadrat în Securitate de la 10 octombrie 1949. *Anterior*: locţiitor al şefului Serviciului 4 Învăţământ din Direcţia Cadre a M.A.I. (mai 1953 – ianuarie 1957), şef birou în cadrul aceleiaşi direcţii (iulie 1952 – mai 1953), cursant al Şcolii Superioare de Ştiinţe Sociale „A. A. Jdanov” (septembrie 1950 – iulie 1952), funcţionar operativ în cadrul Secţiei Politice a Regionalei de Securitate Braşov (octombrie 1949 – septembrie 1950). *Ulterior*: şef al Serviciului 4 Culte – Secte din cadrul Direcţiei a III-a Informaţii Interne (martie 1962 – noiembrie 1963). Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1963.

---

[205] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1184/15.02.1963 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 231: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1574/18.02.1968.
[206] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 125: Ordin de zi nr. 1336/01.07.1952.
[207] Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.
[208] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1012/01.01.1957.
[209] *Ibidem:* Ordinul M.A.I. nr. 1015/01.01.1957 şi idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3540/01.01.1962.

Gheorghe N. Grigore: 1 ianuarie 1962 – 18 februarie 1968[210]. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1949. *Anterior*: şef serviciu în Direcţia a III-a Informaţii Interne (iulie 1959 – ianuarie 1962), locţiitor şef serviciu (august 1954 – iulie 1959), locţiitor şef birou şi şef birou în cadrul aceleiaşi direcţii (1950 – 1959). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Hunedoara (vezi mai jos).

Regiunea Ialomiţa

Ştefan A. Mănoiu: 1 februarie 1951 – 20 mai 1952 [211] ***–*** *şef serviciu cu delegaţie de şef direcţie regională*. *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Dâmboviţa (martie 1949 – ianuarie 1951). *Ulterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Braşov (ianuarie 1951 – februarie 1955), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Bacău (februarie 1955 – iunie 1956) şi locţiitor pentru Spate al şefului aceleiaşi direcţii (iunie 1956 – iulie 1963). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 iulie 1963.

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Iaşi

Nicolae V. Pandele(a): 31 august 1948 – 31 august 1959[212]**.** *Anterior*: chestor de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Iaşi (1 – 31 august 1948), inspector de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Galaţi (iunie – august 1948) şi chestor de Poliţie la Serviciul de Siguranţă Bârlad (august 1947 – iunie 1948). Trecut în rezervă fără dreptul de a primi ajutor la ieşirea din rândul cadrelor active de la 31 august 1959.

Gheorghe Gh. Zodian: 1 august 1960 – 1 septembrie 1967[213]. *Anterior:* şef al Direcţiei a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai sus). *Ulterior*: trecut în rezervă şi pensionat de la 31 decembrie 1967, rechemat în activitate la 1 decembrie 1968, adjunct inspectorul şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Iaşi (decembrie 1967 – august 1968), trecut în rezervă definitiv de la 31 august 1969.

---

[210] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/3542/01.01.1962 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 158: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1550/18.02.1968.
[211] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 11, f. 368: Ordin de zi nr. 1495/05.08.1952.
[212] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 194: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7370, dosar nr. 38, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3121/31.08.1959.
[213] Idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 30, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2611/01.08.1960 şi idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3691/01.09.1967.

Dumitru Gh. Ionescu: 15 noiembrie 1967 – 18 februarie 1968[214]. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1948. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Iași (octombrie 1960 – noiembrie 1967), șef al Serviciului 3 Informații Interne din aceeași direcție (ianuarie 1959 – octombrie 1960), șef al Secției Raionale de Securitate Iași (mai 1953 – ianuarie 1959), șef al Secției Raionale de Securitate Tg. Frumos (iulie 1952 – mai 1953), șef al Biroului 7 Contrainformații în Miliție din Regionala de Securitate Iași (septembrie 1951 – iulie 1952). *Ulterior*: inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Iași (vezi mai jos).

Regiunea Mureş (Târgu Mureş, Autonomă Maghiară)

Gheorghe N. Babei:1 februarie 1951 – 14 aprilie 1952[215]. *Anterior*: locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Galați (septembrie 1948 – ianuarie 1951), subinspector regional de Siguranță Galați (iulie 1947 – august 1948) și șef al Serviciului de Siguranță Județean Galați (august 1945 – iulie 1947). *Ulterior*: șef cu delegație al Direcției Administrative a D.G.S.S., locțiitor al șefului Direcției Administrative M.S.S., apoi locțiitor al șefului Direcției Aprovizionării M.A.I. (aprilie 1952 – ianuarie 1953), șef al Direcției Regionale M.A.I. Ploiești, în perioada coexistenței M.S.S. și M.A.I. (ianuarie – octombrie 1953) și comandant al Penitenciarului Mărgineni (octombrie 1953 – mai 1955). Trecut în rezervă de la 31 mai 1955.

Mihail I. Kovacs: 22 iulie 1952 – 1 ianuarie 1962[216]. *Anterior*: șef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (aprilie – mai 1962). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 mai 1962.

Nicolae C. Sidea: 1 ianuarie 1962 – 1 august 1967[217]. Încadrat în Siguranță de la 2 februarie 1948. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate București (octombrie 1960 – ianuarie 1962), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Iași (septembrie 1958 – septembrie 1960), locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Securității Statului București (mai 1956 – septembrie 1957), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de

[214] Idem, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3911/15.11.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 167: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1553/18.02.1968.

[215] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.

[216] Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952 și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3539/01.01.1962.

[217] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/3538/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2273/01.08.1967.

Securitate Bucureşti (iunie 1955 – mai 1956), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (aprilie 1954 –iunie 1955) şi locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu (iulie 1952 – aprilie 1954) în cadrul aceleiaşi direcţii regionale, şef al Secţiei Raionale de Securitate Turnu Măgurele (aprilie 1951 – iunie 1952), şef al Secţiei Raionale de Securitate Drăgăneşti-Olt (ianuarie – aprilie 1951), şef al Biroului de Siguranţă, apoi de Securitate Arpaşul de Jos (iulie 1948 – ianuarie 1951). *Ulterior*: şef al Direcţiei a II-a Contrasabotaj din cadrul C.S.S. (vezi mai sus).

Pavel T. Sălcudean(u): 1 august 1967 – 18 februarie 1968[218]. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Mureş Autonomă Maghiară (noiembrie 1961 – august 1967), locţiitor pentru Spate al şefului aceleiaşi unităţi (august 1958 - noiembrie 1961), şef birou şi lucrător operativ în cadrul Secţiei a II-a Contraspionaj din aceeaşi direcţie regională (mai 1955 – august 1958), şef de problemă şi locţiitor şef birou în cadrul S.S.I., apoi al Direcţiei „A" Informaţii Externe (august 1950 – mai 1955). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Mureş (vezi mai jos).

Regiunea Oradea (Bihor, Crişana)

Ludovic Czeller: 31 august 1948 – 1 februarie 1950[219]. *Anterior*: comisar şef, apoi chestor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Oradea (iulie 1947 – august 1948), comisar şef la Chestura Poliţiei Oradea (septembrie 1946 – iulie 1947), comisar şef la Chestura Poliţiei Sighet (martie – septembrie 1946) şi comisar şef la Chestura Poliţiei Oradea (ianuarie 1945 – martie 1946). *Ulterior*: subinspector general şef la Direcţia Generală a Penitenciarelor (august 1950 – iulie 1951) şi şef al Corpului de Control al D.G.P.C.U.M. (iulie 1951 – iunie 1952). S-a sinucis la data de 3 iunie 1952.

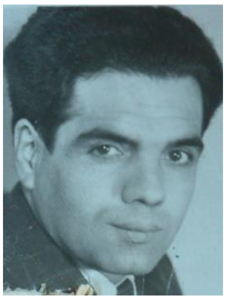
---

[218] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2272/01.08.1967 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 192: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1561/18.02.1968.

[219] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 184: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7348, dosar nr. 7, f. 36: Decizia M.A.I. nr. 22300/05.07.1950. Prin ultima decizie, a fost trecut în rezervă, cu pierderea gradului, de la 31 mai 1950. Mare parte din datele referitoare la cariera sa ulterioară trecerii în rezervă au fost preluate din M. Burcea ş.a., *op.cit.,* p. 183. Mulţumesc d-lor D. Lăcătuşu şi M. Burcea pentru furnizarea fotografiei de mai sus.

Vasile R. Kiss: 1 februarie 1950 – 1 noiembrie 1956[220]. *Anterior*: şef al Secţiei Cadre din Comitetul Regional P.M.R. Oradea. *Ulterior*: la dispoziţia Direcţiei Cadre M.A.I. pe durata studiilor din U.R.S.S. (noiembrie 1956 – august 1957), şef al Regionalei de Securitate Oradea (vezi mai jos).

Constantin Gh. Cîmpeanu: 1 noiembrie 1956 – 1 august 1957[221] **–** şef direcţie cu delegaţie. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Oradea (mai – noiembrie 1956), şef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus). *Ulterior*: la dispoziţia Direcţiei Cadre M.A.I. (august – noiembrie 1957), locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe (noiembrie 1957 – septembrie 1959), şef Serviciul Curieri Diplomatici din Direcţia I Informaţii Externe, apoi din D.G.I. (septembrie 1959 – martie 1968). Trecut în rezervă şi pensionat de la 29 martie 1968.

Vasile R. Kiss: 1 august 1957 – 1 decembrie 1961[222]. *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a VII-a Filaj şi Investigaţii (ianuarie 1962 – septembrie 1970). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 septembrie 1970.

Gheorghe I. Rîstea (Ristea): 1 decembrie 1961 – 18 februarie 1968[223]. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1950, în urma absolvirii Şcolii de Educatori M.A.I. *Anterior*: şef al Direcţiei Secretariat M.A.I. (decembrie 1955 – decembrie 1961), locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contraspionaj (martie 1954 – decembrie 1955), şef

220 ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7348, dosar nr. 6, f. 13: Decizia M.A.I. nr. 12850 bis/01.02.1950 şi idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 61, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3781/01.11.1956.

221 *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 29, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2723/01.08.1957.

222 *Ibidem* şi idem, inv. nr.7375, dosar nr. 33, f. 152: Ordinul M.A.I. nr. 3235/01.12.1961.

223 *Ibidem*: f. 153: Ordinul MAI nr. 3236/01.12.1961 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 180: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1557/18.02.1968.

al Serviciului 2 Informaţii şi Documentare din Direcţia Secretariat M.A.I. (mai 1953 – martie 1954), locţiitor şef birou la Direcţia Cadre din Direcţia Generală Politică a M.A.I. (martie 1950 – ianuarie 1953). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Bihor (vezi mai jos).

Regiunea Piteşti (Argeş)

Mihail I. Nedelcu: 28 august 1948 – 1 februarie 1951[224]. Încadrat în M.A.I. de la 20 aprilie 1945. *Anterior*: inspector general de Poliţie la Serviciul de Siguranţă din Inspectoratul Regional de Poliţie Piteşti (octombrie 1947 – august 1948), inspector general de Poliţie la Direcţia Poliţiei de Siguranţă, şef al Serviciului Lagăre M.A.I., reprezentant al M.A.I. în Comisia de repatriere de la Viena etc. (aprilie 1945 – octombrie 1947). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai sus).

Nicolae S. Briceag: 1 februarie 1951 – 15 aprilie 1952[225]. *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Someş-Dej (septembrie 1948 – ianuarie 1951), chestor de Poliţie la Serviciul de Siguranţă de pe lângă Chestura de Poliţie Dej (august 1947 – septembrie 1948). *Ulterior*: şef serviciu cu delegaţie de locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Sibiu (aprilie – iulie 1952), şef al Serviciului Raional de Securitate Sibiu (iulie 1952 – iunie 1956), locţiitor operativ 1 la Direcţia Regională de Miliţie Cluj (iunie 1956 - septembrie 1957), şef al Secţiei Raionale de Securitate Cluj (septembrie – noiembrie 1957), lucrător operativ prim la Serviciul Regional de Securitate a Transporturilor Feroviare Stalin (noiembrie 1957 – 1962), lucrător operativ pe linie „F" (Controlul Corespondenţei) la Regionala de Securitate Cluj (1962 – august 1967), subinspector 2 pe ştatul de organizare al ofiţerilor detaşaţi de pe lângă Inspectoratul Judeţean de Securitate Cluj (decembrie 1969 – februarie 1970). A fost trecut în rezervă în mai multe ocazii, revenindu-se însă în mod repetat asupra deciziei: la 30 iunie 1956, 30 septembrie 1962, 31 august 1967 (când a fost şi avansat în gradul de colonel odată cu trecerea în rezervă) şi la 5 februarie 1970. Ultimul ordin a rămas definitiv[226].

---

[224] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.

[225] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.

[226] Ultima rechemare în activitate, de la 1 decembrie 1969, a fost motivată de dorinţa conducerii C.S.S. de atunci de a-i micşora pensia primită, ca urmare a aplicării prevederilor unor decrete ale Consiliului de Stat care s-au succedat în perioada 1967 – 1968 cu privire la pensiile militare de serviciu. În cazul lui Nicolae Briceag, scăderea cuantumului pensiei primite a fost mai mult decât

Eugen P. Vistig (Visting): 14 aprilie 1952 – 1 ianuarie 1957[227]. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Sibiu (ianuarie 1951 – aprilie 1952), şef al Regionalei de Securitate Craiova (vezi mai sus). *Ulterior*: la dispoziţia Direcţiei Cadre pe durata studiilor din U.R.S.S. (ianuarie – septembrie 1957), şef al Regionalei de Securitate Galaţi (vezi mai sus).

Pavel I. Constandache (Costandache): 1 ianuarie 1957 – 18 februarie 1968[228]. Încadrat în Securitate de la 10 martie 1950. *Anterior*: locţiitor pentru Spate al şefului Regionalei de Securitate Iași (iunie 1956 – ianuarie 1957), locţiitor pentru operativ al şefului aceleiași unităţi (noiembrie 1954 – iunie 1956), şef al Serviciului Raional de Securitate Roman (decembrie 1953 – noiembrie 1954), şef al Secţiei Raionale de Securitate Paşcani (mai – decembrie 1953). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Argeş (vezi mai jos).

substanţială – de la 3715 lei, la 1767 lei. În mod normal, asemenea rechemări în activitate, motivate astfel, au fost efectuate pentru ofiţerii pensionaţi a căror pensie depăşea un cuantum de 4000 lei lunar, dar pentru N. Briceag s-a făcut o excepţie, datorită dezvăluirilor recente referitoare la „abuzurile" în care a fost implicat – vezi idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 12, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2279/01.12.1969 şi nota anexată.

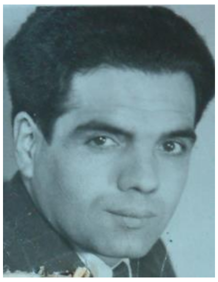
[227] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7*:* Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1018/01.01.1957. Iniţial, a deţinut funcţia de locţiitor al şefului direcţiei cu împuternicire la comanda unităţii.

[228] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1013/01.01.1957 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 183: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1558/18.02.1968. Iniţial, a deţinut doar funcţia de locţiitor al şefului direcţiei cu împuternicire la comanda unităţii, fiind definitivat în funcţie de la 1 decembrie 1957.

Regiunea Ploieşti (Prahova)

Tudor S. Dincă: 31 august 1948 – 29 aprilie 1949[229]. *Anterior*: inspector de Poliţie la Direcţia Poliţiei de Siguranţă (noiembrie 1947 – august 1948). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Anchete a D.G.S.P. (aprilie 1949 – noiembrie 1952), arestat şi supus anchetei împreună cu Mişu Dulgheru, şeful direcţiei mai sus amintite (noiembrie 1952 – aprilie 1953), şef al Direcţiei Anchete (Cercetări Penale) din Direcţia Generală a Miliţiei (iulie 1953 – martie 1960). Trecut în rezervă şi pensionat de la 1 martie 1960.

Constantin Gh. Cîmpeanu: 29 aprilie 1949 – 1 februarie 1951[230]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Constanţa (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus).

Mauriciu A. Ştrul: 1 februarie 1951 – 30 noiembrie 1961[231]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Galaţi (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1961.

Pascu – Nicolae I. Dumitrescu: 1 decembrie 1961 – 1 mai 1966[232]. Încadrat în Securitate de la 24 septembrie 1949. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei

[229] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 198: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 şi idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949. Mulţumesc d-lor D. Lăcătuşu şi M. Burcea pentru furnizarea fotografiei de mai sus.
[230] Idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949.
[231] Idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 32, f. 606: Ordinul M.A.I. nr. 3181/30.11.1961.

de Securitate Ploieşti (1954 – decembrie 1961), şef al Serviciului 8 Anchete în cadrul aceleiaşi direcţii regionale (iulie 1952 – 1954) şi şef al Secţiei a VIII-a Anchete din Regionala de Securitate Buzău (februarie 1951 – iulie 1952), funcţionar operativ în cadrul Serviciului Judeţean de Securitate Buzău (septembrie 1949 – februarie 1951). *Ulterior*: comandant al Coloniei de Muncă Vlădeni (iulie 1966 – 1969), ofiţer specialist 1 în Direcţia Generală a Penitenciarelor (1969 – decembrie 1970), şef serviciu supraveghere informativă în cadrul D.G.P. (decembrie 1970 – iunie 1972), locţiitor al şefului Serviciului C.I. nr. 11 Bucureşti din Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare (iunie 1972 – august 1973) şi şef al aceluiaşi serviciu (august 1973 – martie 1977). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 mai 1977.

Ştefan C. Dinulescu: 1 mai 1966 – 1 aprilie 1968[233]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Informaţii Interne (februarie 1963 – mai 1966), locţiitor şef direcţie împuternicit la comanda Direcţiei a VI-a Paza Demnitarilor (vezi mai sus). *Ulterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Miliţiei Municipiului Bucureşti (mai 1968 – februarie 1971), şef al Serviciului Independent Filaj şi Investigaţii din Inspectoratul Miliţiei Municipiului Bucureşti, apoi din Miliţia Municipiului Bucureşti (februarie 1971 – septembrie 1978) şi şef al Sectorului 6 Miliţie din Inspectoratul Municipiului Bucureşti al M.I. (octombrie 1978 – decembrie 1980). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 306/09.12.1980.

Regiunea Putna

Marin S. Huidan: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[234]. *Anterior:* şef al Serviciului Judeţean de Securitate Bârlad (septembrie 1948 – februarie 1951), comisar şef la Serviciul de Siguranţă Bârlad (iunie – septembrie 1948) şi comisar şef la Serviciul de Siguranţă Rm. Sărat (iulie 1947 – iunie 1948). *Ulterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Bârlad (iulie 1952 – februarie 1956) şi locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Galaţi (februarie 1956 – martie 1962). Trecut în rezervă şi pensionat de la 20 martie 1962.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

---

[232] *Ibidem*, f. 605: Ordinul M.A.I. nr. 3180/01.12.1961 şi idem, inv. nr. 7385, dosar nr. 7, f. 110: Ordinul M.A.I. nr. 1424/01.05.1966.
[233] *Ibidem,* f. 111: Ordinul M.A.I. nr. 1425/01.05.1966 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 236: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1577/01.04.1968.
[234] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 236: Ordin de zi nr. 1360/24.06.1952.

Regiunea Rodna

Alexandru I. Mihaly: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952[235]. *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Tg. Mureş (august 1948 – ianuarie 1951) şi comisar şef la Serviciul de Siguranţă la Chesturii de Poliţie Tg. Mureş (octombrie 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Severin

Nicolae (Niculae) Filip: 1 februarie 1951 – 18 iunie 1952[236]**.** *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Vâlcea (august 1948 – ianuarie 1951), comisar şef şi chestor de Poliţie la serviciile de Siguranţă Oraviţa, Vaslui, apoi Rm. Vâlcea (iulie 1947 – august 1948). Trecut în rezervă de la 18 iunie 1952.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Sibiu

Gheorghe N. Crăciun: 31 august 1948 – 1 februarie 1951[237]**.** *Anterior*: şef al Inspectoratului de Siguranţă al Regiunii Sibiu (iulie 1947 – august 1948), chestor şef al Inspectoratului Regional de Poliţie Constanţa (iunie – iulie 1947), chestor şef al Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj (1946 – 1947), chestor şef al Inspectoratului Regional de Poliţie Sibiu (1945 – 1946). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Dolj (vezi mai sus).

Coloman – Francisc B. Ambruş: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952[238]**.** *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Timişoara (vezi mai jos). *Ulterior:* şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

---

[235] Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.
[236] Idem, dosar nr. 16, nenumerotat: Decizia D.G.S.S. nr. 1902/18.06.1952.
[237] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3. f. 224: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.
[238] Idem, inv. nr 7353, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.

Regiunea Suceava

Isac (Ştefan) Popic: 31 august 1948 – 1 februarie 1951[239]. *Ulterior*: şef al Direcţiei Regionale de Securitate Buzău (vezi mai sus).

Niculae (Nicolae) I. Munteanu: 1 februarie 1951 – 15 februarie 1963[240]. *Anterior*: şef al Serviciului Judeţean de Securitate Piatra Neamţ (iulie 1949 – ianuarie 1951), ajutor al şefului aceluiaşi serviciu (august 1948 – iulie 1949), comisar ajutor şi comisar la Serviciul de Siguranţă Piatra Neamţ (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* şef al Serviciului Poştal Special din M.A.I. (aprilie 1963 – octombrie 1967). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 martie 1968.

Emil V. Macri: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968[241]. Încadrat în Securitate de la 4 septembrie 1948. *Anterior*: şef al Serviciului 4 Apărarea Secretului de Stat din Direcţia a IV-a Contrasabotaj (februarie 1956 – februarie 1963), şef al Serviciului de Contrasabotaj din Regionala de Securitate Arad (februarie 1951 – februarie 1956), şef birou în Secţia a II-a Contrasabotaj din D.R.S. Galaţi (martie 1950 – februarie 1951). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Suceava (vezi mai jos).

Regiunea Teleorman

Ilie N. Enescu: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[242]– locţiitor şef direcţie cu delegaţie de şef direcţie. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Regionalei de Securitate Craiova (august 1948 – februarie 1951), chestor de Poliţie la Serviciul de Siguranţă Brăila (octombrie 1947 – august 1948), comisar de Poliţie la Serviciul de Siguranţă Călăraşi (iulie – octombrie 1947). *Ulterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Bucureşti (iulie 1952 – iunie 1955), locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Ploieşti (iunie – noiembrie 1955). Trecut în rezervă de la 31 decembrie 1955.

Unitate administrativă desfiinţată de la 1 iulie 1952.

---

[239] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 191: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.
[240] Idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1181/15.02.1963.
[241] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1182/15.02.1963 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 201: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1564/18.02.1968.
[242] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 188: Ordin de zi nr. 1350/26.06.1952.

Regiunea Timişoara (Banat)

Coloman – Francisc B. Ambruş: 31 august 1948 – 1 februarie 1951[243]. *Anterior*: inspector de Poliţie la Inspectoratul Regional de Siguranţă Timişoara (august 1947 – august 1948). *Ulterior*: şef al Regionalei de Securitate Sibiu (vezi mai sus).

Aurel – Bartolomeu I. Moiş: 1 februarie 1951 – 31 august 1954[244]. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Timişoara (august 1948 – ianuarie 1951) şi comisar şef, apoi chestor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Timişoara (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

Vasile C. Negrea: 31 august 1954 – 22 iulie 1957[245]. Încadrat în Securitate de la 1 ianuarie 1951. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a VIII-a Anchete (august 1953 – august 1954) şi şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (ianuarie 1951 – august 1953). *Ulterior*: secretar general al M.A.I. (iulie 1957 – ianuarie 1961), adjunct al M.A.I. (ianuarie 1961 – decembrie 1966), prim-adjunct al M.A.I. (decembrie 1966 – iulie 1967), prim-vicepreşedinte al C.S.S. (iulie 1967 – februarie 1968), prim-adjunct al M.A.I. (februarie 1968 – octombrie 1968). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1949/06.10.1969.

Wiliam W. Steskal: 1 ianuarie 1958 – 18 februarie 1968[246]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1950. *Anterior*: locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Timişoara (iulie 1952 – ianuarie 1958), locţiitor al şefului D.R.S. Severin (februarie 1951 – iulie 1952) şi şef al Biroului de Securitate Reşiţa (august 1950 – februarie 1951). *Ulterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Timiş (februarie – aprilie 1968), Trecut în rezervă de la 4 iulie 1968.

---

[243] Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 214: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

[244] Idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 68, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3683/31.08.1954.

[245] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 3684/31.08.1954 şi idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: H.C.M. nr. 1146/22.07.1957.

[246] Idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 2, f. 258: Ordinul M.A.I. nr. 1158/01.01.1958 şi idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2210/17.04.1968.

Regiunea Vâlcea

Gheorghe S. Cutean(u): 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952[247]. *Anterior:* locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Cluj (august 1948 – februarie 1951), prim chestor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Cluj (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Piteşti (iulie 1952 – iunie 1956), locţiitor pentru Spate al şefului aceleiaşi direcţii (iunie 1956 – 1964), locţiitor pentru Spate al şefului Regionalei de Securitate Cluj (1964 – martie 1967). Trecut în rezervă şi pensionat de la 31 martie 1967. A decedat în cursul anului 1982.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

[247] Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 49: Ordinul de zi D.G.S.S. nr. 1319/01.07.1952.

Unităţi judeţene şi municipiul Bucureşti[248]:

Municipiul Bucureşti

Şefi ai Direcţiei Securităţii Statului Bucureşti (după scindarea Regionalei de Securitate Bucureşti din 1956)**:**

Aurel S. Stancu: 15 iunie 1956 – 1 mai 1957[249]. *Anterior*: şef al regionalei de Securitate Bucureşti (vezi mai sus) Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 206/17.05.1957.

Tănase S. Evghenie: 1 mai 1957 – 30 aprilie 1958[250]. *Anterior:* locţiitor al ministrului Afacerilor Interne (septembrie 1953 – mai 1957), şef al Secţiei Administrativ – Politice a C.C. al P.M.R. (ianuarie – septembrie 1953). *Ulterior*: şef al Direcției a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. (vezi mai sus)

- direcţie desfiinţată de la 30 aprilie 1958[251]

---

[248] Pentru a lămuri eventuale neînţelegeri, trebuie precizat faptul că inspectoratele judeţene de Securitate au existat numai în perioada aprilie 1968 – aprilie 1972, adică atât timp cât Consiliul Securităţii Statului s-a constituit ca o structură independentă de Ministerul Afacerilor Interne. În această perioadă se poate consemna şi existenţa, la nivel judeţean, a inspectoratelor judeţene de Miliţie. După reunificarea C.S.S. şi M.A.I., în aprilie 1972, şi constituirea Ministerului de Interne, au apărut inspectoratele judeţene ale M.I., care reunificau, sub o comandă unică, organele de Miliţie şi Securitate, cărora li se adăugau şi celelalte structuri judeţene ale ministerului – Pompierii, de exemplu - de la nivelul unităţii administrative respective. În consecinţă, în cele ce urmează, vom prezenta atât şefii aşa numitelor Securităţi judeţene, cât şi pe cei ai inspectoratelor judeţene ale M.I., ce erau superiorii direcţi ai celor dintâi, comandând atât Securitatea, cât şi Miliţia judeţului, motiv pentru care, aşa cum vom vedea, cea mai mare parte a lor au fost recrutaţi din rândul ofiţerilor de Securitate, cu rare excepţii. Relaţia de subordonare dintre şeful inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne şi şeful Securităţii judeţene se va complica după constituirea Departamentului Securităţii Statului, din toamna anului 1978, dar, în principiu, comanda unică asupra structurilor de represiune ale regimului de la nivel judeţean nu a fost afectată, astfel încât numele şefilor de inspectorate rămân în continuare relevante.

[249] Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 53, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2998/15.06.1956 şi idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2004/01.05.1957.

[250] *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2004/01.05.1957 şi idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1906/01.05.1958.

[251] Vezi idem, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1783/30.04.1958.

Şefi ai Direcţiei Securităţii Oraşului Bucureşti:

Tănase S. Evghenie: 1 septembrie 1967 – 13 februarie 1968[252]. *Anterior*: şef al Direcţiei a III-a Informaţii Interne (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 13 februarie 1968.

Inspectori şefi ai Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti:

Emanoil C. Rusu: 1 martie 1968 – 31 decembrie 1970[253]. *Anterior*: şef al Direcţiei a IX-a Filaj şi Investigaţii a C.S.S.. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Miliţiei Municipiului Bucureşti (ianuarie 1971 – mai 1972), şef al Inspectoratului Municipiului Bucureşti al M.I. (vezi mai jos).

Nicolae M. Stan: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972[254]. *Anterior:* cursant Academia Militară, Facultatea de Arme Întrunite (octombrie 1969 – august 1971), şef al Direcţiei Generale de Contraspionaj (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Securităţii Municipiului Bucureşti (vezi mai jos).

Şefi ai Inspectoratului Municipiului Bucureşti al Ministerului de Interne:

Emanoil C. Rusu: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1977[255]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Miliţiei Municipiului Bucureşti (ianuarie 1971 – mai 1972) şi şef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (vezi mai sus). *Ulterior:* loctiitor al

---

[252] Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3719/01.09.1967 şi idem, inv. nr 7389, dosar nr. 23, nenumerotat: H.C.M. nr. 245/13.02.1968

[253] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 255: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1584/01.03.1968 şi idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 3070/31.12.1970.

[254] Idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 329: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1846/01.11.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[255] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2441/30.09.1977.

şefului Corpul de Control al ministrului de Interne (noiembrie 1977 – septembrie 1978). Trecut în rezervă de la 29 septembrie 1978.

Gheorghe A. Vasile: 1 octombrie 1977 – 31 octombrie 1984[256]. *Anterior*: şef al Corpului de Control al ministrului de Interne (decembrie 1973 – octombrie 1977), locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (octombrie – decembrie 1973), şef al Direcţiei a VIII-a Securitate şi Gardă (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Direcţiei a IV-a Contrainformaţii în Armată (vezi mai sus).

Gheorghe S. Dănescu: 31 octombrie 1984 – 4 iunie 1988[257]. *Anterior*: şef al Securităţii Municipiului Bucureşti (vezi mai jos). *Ulterior*: adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii, înzestrare materială şi tehnică de luptă (iunie 1988 – ianuarie 1990), comandant al Unităţii de Producţie Specială a M.I., U.M. 0350 (8 – 13 ianuarie 1990). Avansat în gradul de general-locotenent prin Decretul C.F.S.N. nr. 23/28.12.1989. Trecut în rezervă şi pensionat prin Decretul C.F.S.N. nr. 62/17.01.1990.

Dumitru D. Dumitraşcu: 4 iunie 1988[258]. Încadrat în M.A.I. de la 1 august 1964, în urma absolvirii cursului de 3 ani al Şcolii de Ofiţeri de Miliţie M.A.I. nr. 2. *Anterior*: şef unitate (director) în cadrul Centrului de Informaţii Externe (septembrie 1985 – iunie 1988), locţiitor politic al şefului Inspectoratului Judeţean Buzău al M.I. (mai 1978 – septembrie 1985), şef al Serviciului Personal şi Învăţământ, Mobilizare din cadrul aceluiaşi inspectorat (iunie 1972 – august 1973), locţiitor al şefului Serviciului Control Posturi Miliţie din Inspectoratul Judeţean de Miliţie Buzău (1971 – iunie 1972) şi instructor în cadrul aceluiaşi serviciu amintit mai sus (aprilie 1968 – 1971).

Şefi ai Securităţii Municipiului Bucureşti:

Nicolae M. Stan: 8 mai 1972 – 1 decembrie 1975[259]. *Anterior*: inspector şef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (vezi mai sus). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă, împuternicit la comanda unităţii (vezi mai sus).

[256] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/2442/01.10.1977 şi inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1404/31.10.1984.
[257] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1405/31.10.1984 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Dănescu Gheorghe*, f. 6: *Fişă personală* – numit adjunct al ministrului de Interne prin Decretul prezidenţial nr.84/04.06.1988.
[258] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1173/04.06.1988.
[259] Idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2262/01.12.1975.

Gheorghe S. Dănescu: 1 octombrie 1977 – 31 octombrie 1984[260]. Anterior: şef al Inspectoratului Judeţean Ialomiţa al M.I. (vezi mai jos). Ulterior: şef al Inspectoratului Municipiului Bucureşti al M.I. (vezi mai sus).

Gianu N. Bucurescu: 31 octombrie 1984 – 6 februarie 1989[261]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1953. *Anterior*: şef al Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ D.S.S. (septembrie 1978 – octombrie 1984), adjunct al şefului Direcţiei Personal şi Învăţământ a C.S.S., apoi al Direcţiei Cadre şi Învăţământ a M.I. (mai 1971 – septembrie 1978), locţiitor al şefului Direcţiei Învăţământ a C.S.S. (martie 1968 – mai 1971), şef serviciu în cadrul Direcţiei Învăţământ a C.S.S. (decembrie 1967 – martie 1968), locţiitor al şefului Serviciului Învăţământ (ianuarie 1964 – decembrie 1967), instructor învăţământ (august 1963 – ianuarie 1964), şef secţie (august 1962 – august 1963) şi inspector prim învăţământ (ianuarie 1958 – august 1962), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei Cadre M.A.I., lucrător prim investigaţii (iulie 1956 – ianuarie 1958) şi lucrător de filaj (octombrie 1953 – iulie 1956) în cadrul Direcţiei a VII-a Filaj şi Investigaţii M.A.I. *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne (februarie 1989 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer”.

Gheorghe S. Goran: 6 februarie 1989 – locţiitor al şefului Securităţii împuternicit la comanda unităţii[262]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Maramureş (vezi mai jos).

[260] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2443/01.10.1977 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1405/31.10.1984.

[261] Idem, fond Cadre, dosar personal *Bucurescu Gianu* (27346), f. 5: *Fişă personală*: numit şef al Securităţii Municipiului Bucureşti prin Ordinul M.I. nr. II/5135/31.10.1984, promovat adjunct al ministrului de Interne prin Decretul prezidenţial nr. 14/06.02.1989.

[262] Locţiitor al şefului Securităţii Municipiului Bucureşti de la 15 decembrie 1985. Nu a fost împuternicit la comanda Securităţii Bucureşti prin ordin al şefului D.S.S., exercitând conducerea unităţii în calitatea sa de locţiitor.

Județul Alba

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Ioan Gh. Tîrnoveanu: 18 februarie 1968 – 30 octombrie 1971[263]. Încadrat în Siguranţă de la 30 iulie 1948. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Hunedoara (octombrie 1957 – februarie 1968), şef al Serviciului 1 din Direcţia a VIII-a Anchete (noiembrie 1955 - octombrie 1957). *Ulterior*: şef serviciu la Inspectoratul Judeţean de Securitate Timiş (noiembrie 1971 – iunie 1972), adjunct al şefului Securităţii Judeţene Timiş pentru probleme de contrainformaţii frontieră (iunie 1972 – august 1973), locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Timiş (august 1973 – aprilie 1977). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 aprilie 1977.

Dumitru C. Dumitrescu: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972[264]. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Cluj (februarie 1968 – noiembrie 1971), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (august 1963 – februarie 1968) şi şef al Serviciului 8 Anchete (iulie 1962 – august 1963), ambele din cadrul Regionalei de Securitate Cluj.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Dumitru C. Dumitrescu: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984[265]. *Ulterior*: *transferat* la Inspectoratul Judeţean Cluj al M.I. (octombrie – decembrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

Florian Gh. Brihac: 31 octombrie 1984[266] *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Alba (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Iulian M. Rotariu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[267]. *Anterior*: şef Serviciul 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Alba (februarie 1968 – mai 1972), şef al Secţiei Raionale de Securitate Alba (mai 1963 – februarie 1968), şef al Biroului Raional de Securitate Ilia (decembrie 1961 – mai 1963). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Sibiu al M.I. (vezi mai jos).

---

[263] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 134: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1542/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 324: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1844/30.10.1971.

[264] *Ibidem*, f. 329: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1845/01.11.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[265] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1394/31.10.1984.

[266] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1397/31.10.1984.

[267] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1336/15.09.1979.

Florian Gh. Brihac: 1 august 1980 – 31 octombrie 1984[268]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice în cadrul Securităţii Judeţului Gorj (august 1973 – august 1980), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii Economice şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Gorj (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Secţiei a II-a Contrasabotaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Gorj (aprilie 1968 – iunie 1972), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Strehaia (ianuarie 1965 – aprilie 1968), şef al Secţiei Raionale de Securitate Baia de Aramă (noiembrie 1963 – ianuarie 1965).

Ghiorghe (Gheorghe) C. Lupeş: 1 octombrie 1985[269]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1967, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: ofiţer specialist principal 2 – locţiitor şef serviciu – la Serviciul C.I. nr. 15 din Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare M.I. (august 1982 – octombrie 1985).

<u>Judeţul Arad</u>

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Petru I. Crai(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[270]. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Crişana (aprilie 1962 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul aceleiaşi direcţii (februarie 1958 – aprilie 1962) şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Sebiş.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Petru I. Crai(u): 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[271]. *Ulterior*: locţiitor al şefului Miliţiei Judeţului Sibiu (decembrie 1979 – aprilie 1980), şef al Serviciului Asigurare Materială şi Financiară la Inspectoratul Judeţean Bihor al M.I.

[268] Fl. Dobre (coord.), *op cit*, vol. 2, p. 235: Protocol nr. 9 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980. Numirea în funcţie a ofiţerului s-a efectuat prin ordin al şefului D.S.S. de la 1 august 1980.
[269] ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985.
[270] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 137: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1543/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[271] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1316/15.09.1979.

(aprilie 1980 – iunie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 133/20.06.1981.

Constantin P. Brînaş: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989[272]. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1976. *Anterior*: locţiitor politic al şefului Inspectoratului Judeţean Dolj al M.I. (mai 1978 – septembrie 1979), şef Serviciul Cadre, Învăţământ şi Organizare – Mobilizare din cadrul aceluiaşi inspectorat (aprilie 1976 – mai 1978), şef al Secţiei Organizatorice şi şef al Sectorului Cadre din Comitetul Judeţean P.C.R. Dolj (anterior lui aprilie 1976). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Bistriţa Năsăud al M.I. (vezi mai jos).

Grigore F. Sălceanu: 15 noiembrie 1989[273]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Gorj al M.I. (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan I. Coşer: 8 mai 1972 – 25 octombrie 1985[274]. Încadrat în Securitate la 20 august 1951. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Arad şi şef al Serviciului 1 Informaţii Interne (aprilie 1968 – mai 1972), locţiitor al şefului Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul Regionalei de Securitate Banat (octombrie 1961 – aprilie 1968), şef al Biroului 3 Informaţii Interne din Serviciul Raional de Securitate Arad (februarie 1956 – octombrie 1961), şef birou operativ (iulie 1955 – februarie 1956) şi lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Arad (august 1951 – iulie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 223/25.10.1985.

Dumitru P. Răşină: 1 noiembrie 1985[275]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, în urma absolvirii cursului de limbi străine, cu durata de 3 ani, al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 5 Chimie din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (ianuarie – octombrie 1985), ofiţer specialist 1 şi 2 (iulie 1973 – ianuarie 1985), şef secţie (august 1970 – iulie 1973) şi ofiţer specialist 3 (iulie 1967 – august 1970) în cadrul aceleiaşi direcţii, lucrător operativ în probleme de Contrasabotaj în Direcţia a III-a Informaţii Interne (martie 1964 –

---

[272] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1317/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1409/15.11.1989.

[273] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1410/15.11.1989.

[274] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Coşer I. Ioan*, f. 145: *Fişă personală*.

[275] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

iulie 1967), lucrător operativ în cadrul Serviciului Independent „F" Controlul Corespondenței (august 1960 – martie 1964).

Județul Argeș

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Pavel I. Constandache (Costandache): 18 februarie 1968 – 19 martie 1971[276]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Argeş (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Serviciului „C" Evidenţă, Dispecerat şi Arhivă (vezi mai sus).

Gheorghe V. Mincu: 19 martie 1971 – 8 mai 1972[277]. Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1952. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Argeş (februarie 1968 – martie 1971), şef al Secţiei Raionale de Securitate Curtea de Argeş (august 1963 – februarie 1968) şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Drăgăneşti-Olt (februarie 1961 – august 1963).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe V. Mincu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[278]. *Ulterior:* la dispoziţia M.I. (septembrie – decembrie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 391/17.12.1979.

Romeo I. Cîmpeanu (Câmpeanu): 15 septembrie 1979 – 8 septembrie 1984[279]. Încadrat în Securitate de la 15 aprilie 1952. *Anterior:* locţiitor al şefului Corpului de Control al ministrului de Interne (noiembrie 1978 – septembrie 1979) şi inspector principal în cadrul aceleiaşi unităţi. *Ulterior*: locţiitor al şefului

[276] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 183: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1558/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 123: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1225/19.03.1971.
[277] *Ibidem*, f. 131: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1226/19.03.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[278] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1318/15.09.1979.
[279] Vezi *ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1319/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1315/08.09.1984.

Inspectoratului General al Miliţiei (septembrie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 7/16.07.1990[280].

Gheorghe I. Pinţoiu: 31 octombrie 1984[281]. *Anterior*: prim secretar al Comitetului de Partid din Aparatul Central al Ministerului de Interne (octombrie 1979 – octombrie 1984), şef al Serviciului 11 Cadre, Organizare-Mobilizare, Control, Analize-Sinteze, Evidenţă Operativă, Documente Secrete şi Secretariat din cadrul U.S.L.A. (decembrie 1977 – octombrie 1979) şi instructor de partid la Comitetul Organizaţiei P.C.R. din Ministerul de Interne (iunie 1972 – decembrie 1977).

Şefi Securitate judeţeană:

Gheorghe Gh. Diţă: 8 mai 1972[282]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Olt (vezi mai jos)

Judeţul Bacău

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[283]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus).

---

[280] Vezi http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-7-din-16-iulie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unui-general-din-ministerul-de-interne-emitent-presedintele-romaniei-52238.html, consultat la data de 28 octombrie 2014. Menţionarea lunii ianuarie 1990 ca limită a menţinerii lui Romeo Cîmpeanu în funcţia de locţiitor al şefului I.G.M. este aproximativă şi am ţinut cont, în stabilirea acesteia, de faptul că în, cursul acelei luni, I.G.M. a fost redenumit Inspectoratul General al Poliţiei, cu o nouă conducere, avându-l în frunte pe fostul şef al I.G.M. din anii `70, Jean Moldoveanu. Oricum, la data trecerii sale în rezervă, R. Cîmpeanu rămăsese singurul supravieţuitor din conducerea fostului inspectorat.

[281] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1398/31.10.1984.

[282] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972. Cu siguranţă, acesta este cel mai longeviv şef de Securitate judeţeană şi, probabil, cel mai vârstnic ofiţer de Securitate din sistem – era născut la 21 aprilie 1924, în decembrie 1989 depăşind cu mult vârsta de 65 de ani.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 8 mai 1972 – 29 octombrie 1977[284]. Trecut în rezervă de la 29 octombrie 1977.

Epifanie A. Amohnoaie: 1 iunie 1979 – 15 septembrie 1984[285]. Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1964. *Anterior:* şef al Comandamentului Serviciilor şi Înzestrării al Ministerului de Interne (august 1974 – iunie 1979), şef al Direcţiei Serviciilor şi Înzestrării din C.S.S. şi M.I. (mai 1968 – august 1974), locţiitor al şefului Direcţiei Spate a M.A.I. (decembrie 1966 – mai 1968). *Ulterior*: director adjunct al I.C.E. „Dunărea" (octombrie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul CFSN nr. 38/09.01.1990.

Constantin Gh. Cepraga: 31 octombrie 1984 – 11 martie 1986[286]. Încadrat în Securitate de la 20 martie 1951. *Anterior*: locţiitor al comandantului U.S.L.A. pentru „munca informativ-operativă" (iunie 1978 – octombrie 1984), locţiitor al şefului Securităţii Municipiului Bucureşti (noiembrie 1974 – iunie 1978), şef al Serviciului 12 Africa, Orientul Apropiat şi Asia (iulie 1972 – noiembrie 1974), adjunct al şefului Serviciului 11 (septembrie 1969 – iulie 1972) şi şef secţie (februarie – septembrie 1969), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj, ofiţer specialist II la Direcţia Generală de Contraspionaj (decembrie 1967 – februarie 1969), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Galaţi (mai – decembrie 1967), şi şef al Serviciului 2 Contraspionaj din aceeaşi direcţie (august 1963 – mai 1967). Trecut în rezervă de la 11 martie 1986.

Iulian P. Baidac: 12 martie 1986 – 30 martie 1988 – şef al Securităţii judeţene împuternicit la comanda inspectoratului (vezi mai jos)[287].

Ioan F. Rîpeanu: 1 aprilie 1988[288]. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1978. *Anterior*: locţiitor politic al şefului Inspectoratului Judeţean Argeş al M.I. (iunie 1978 – aprilie 1988) şi secretar cu problemele organizatorice la Comitetul Judeţean P.C.R. Argeş.

---

283 Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 131: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1541/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

284 Idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: Decret prezidenţial nr. 273/29.10.1977.

285 Idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1163/01.06.1979 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S. nr. II/8335/15.09.1984.

286 Idem, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1399/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986..

287 Vezi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 26, f. 60: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1987 până la 31.12.1987, privind pe maior Baidac P. Iulian.*

288 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1095/01.04.1988.

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan Gh. Lazăr: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[289]. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1951. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Bacău (februarie 1968 – mai 1972), şef al Secţiei Raionale de Securitate Moineşti (ianuarie 1960 – februarie 1968), şef al Secţiei Raionale de Securitate Tg. Ocna (octombrie 1957 – ianuarie 1960), locţiitor al şefului aceleiaşi unităţi (iulie 1956 – octombrie 1957), şef birou (octombrie 1954 – iulie 1956), locţiitor şef birou (aprilie – octombrie 1954) şi lucrător operativ în cadrul serviciului de Contrasabotaj al Regionalei de Securitate Bacău (octombrie 1951 – aprilie 1954). *Ulterior*: şef al serviciului de contrainformaţii în obiective din domeniul construcţiilor industriale şi în unităţile ce execută lucrări în străinătate din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (din noiembrie 1985).

Iulian P. Baidac: 1 noiembrie 1985[290]. Încadrat în Securitate de la 14 august 1968. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Bacău (martie – noiembrie 1985) şi ofiţer specialist 1 la Serviciul 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Securitatea Judeţului Dolj (aprilie 1979 – martie 1985).

Judeţul Bihor

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Gheorghe I. Rîstea (Ristea): 18 februarie 1968 – 1 iunie 1971[291]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Crişana (vezi mai sus). *Ulterior*: şef Serviciul 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean de Securitate Braşov (iulie 1971 – iunie 1972), adjunct al şefului Securităţii Judeţului Braşov (iunie 1972 – mai 1974), şef al Inspectoratului Judeţului Mureş al M.I. (vezi mai jos).

---

[289] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Lazăr Ioan*, nenumerotat: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1986 până la 31 decembrie 1986, privind pe colonelul Lazăr Gh. Ioan*, din 23.03.1987.

[290] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 21, f. 181: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1986 până la 31 decembrie 1986, privind pe maiorul Baidac P. Iulian*.

[291] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 180: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1557/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 8, f. 4: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1402/01.06.1971.

Gheorghe N. Băleanu: 1 iulie 1971 – 8 mai 1972[292]. *Anterior*: adjunct al şefului Direcţiei a XII-a Filaj şi Investigaţii (septembrie 1970 – iulie 1971), adjunct inspector şef –Inspectoratul de Securitate al Municipiului Bucureşti (septembrie 1969 – septembrie 1970), locţiitor al şefului Direcţiei de Contrainformaţii Militare (decembrie 1962 – septembrie 1969), şef al Serviciului de Contrainformaţii al Armatei a III-a (iunie 1956 – decembrie 1962) şi şef al Serviciului 3 din Aparatul Central al Direcţiei de Contrainformaţii în Armată (mai 1953 – iunie 1956).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe N. Băleanu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[293]. *Ulterior*: şef al Serviciului 5 Puncte Control Treceri Frontieră din Direcţia de Paşapoarte, Evidenţa Străinilor şi Controlul Trecerii Frontierei.

Ion Gh. Popescu: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989[294]. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic al Brigăzii de Grăniceri Timişoara, fiind transferat în prealabil de la M.Ap.N. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Timiş al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe C. Muşuroia: 15 noiembrie 1989[295]**.** *Anterior:* şef al Inspectoratului Judeţean Bistriţa Năsăud al M.I. (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Traian N. Sima: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1985[296]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, după absolvirea cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Bihor (martie 1970 – mai 1972), şef al Biroului 1 din Serviciul 1 Informaţii Interne al Inspectoratului Judeţean de Securitate Bistriţa Năsăud (aprilie 1968 – martie 1970), locţiitor al şefului Biroului 6 din cadrul Serviciului 3 Informaţii Interne al Regionalei de Securitate Cluj (decembrie 1962 – aprilie 1968), şi lucrător operativ în cadrul Serviciului 3 al aceleiaşi direcţii regionale (august 1960 –

[292] *Ibidem*, f. 322: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1489/01.07.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[293] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1320/15.09.1979.
[294] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1321/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1407/15.11.1989.
[295] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1408/15.11.1989.
[296] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Sima N. Traian*, f. 6: *Fişă personală* – demis prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7277/30.09.1985.

decembrie 1962). *Ulterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Timiş (noiembrie 1985 – februarie 1987) şi şef al Securităţii Judeţului Timiş (vezi mai jos).

Dumitru Gh. Ogăşanu: 1 octombrie 1985[297]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj (aprilie 1983 – octombrie 1985), ofiţer specialist în cadrul aceleiaşi direcţii (iunie 1980 – aprilie 1983), lucrător operativ în cadrul Securităţii Judeţului Maramureş şi al Regionalei de Securitate Maramureş (august 1965 – iunie 1980).

Judeţul Bistriţa Năsăud

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Neculai Gh. Dumitraşcu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[298]. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Cluj (aprilie 1961 – februarie 1968), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Timişoara (februarie 1956 – aprilie 1961), locţiitor al şefului Regionalei de Securitate Arad (ianuarie 1954 – februarie 1956) şi şef al Serviciului 8 Anchete din cadrul aceleiaşi direcţii regionale.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Neculai Gh. Dumitraşcu: 8 mai 1972 – 14 decembrie 1973[299]. *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Cluj (vezi mai jos).

Dumitru D. Cioabă: 14 decembrie 1973 – 1 octombrie 1976[300]. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţiei a XI-a Securitate şi Gardă (iulie – decembrie 1973), activist al Secţiei pentru Probleme Militare şi Justiţie (august 1970 – iulie 1973), adjunct al şefului Serviciului 4 în cadrul Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (septembrie 1968 – august 1970) şi locţiitor şef secţie la Direcţia Securităţii Oraşului Bucureşti, apoi I.S.M.B. (septembrie

[297] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.
[298] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 186: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1559/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[299] Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2596/14.12.1973.
[300] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2597/14.12.1973 şi idem, inv. nr 7405, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1939/01.10.1976.

1967 – septembrie 1968), şef birou în Direcţia a II-a Contrasabotaj (iulie – septembrie 1967) şi Direcţia a III-a Informaţii Interne. *Ulterior*: şef serviciu în Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (ianuarie 1977 – martie 1980) şi locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Braşov (martie 1980 – martie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 38/26.03.1988.

Gheorghe C. Muşuroia: 31 decembrie 1976 – 15 noiembrie 1989[301]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Cluj (iulie – decembrie 1976), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean Cluj al M.I. (august 1973 – iulie 1976), adjunct al şefului Securităţii Judeţului Cluj (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Cluj (aprilie 1969 – iunie 1972) şi şef al Secţiei I Informaţii Interne din Serviciul de Securitate al Municipiului Cluj (aprilie 1968 – aprilie 1969). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Bihor al M.I. (vezi mai sus).

Constantin P. Brînaş: 15 noiembrie 1989[302]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Arad al M.I. (vezi mai sus).

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan V. Mânzat: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985[303]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1962, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Bistriţa Năsăud (august 1969 – mai 1972), adjunct al şefului Secţiei a III-a Contraspionaj din cadrul aceleiaşi unităţi (aprilie 1968 – august 1969), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Bistriţa (octombrie 1966 – aprilie 1968), ofiţer 1 (iunie 1964 – octombrie 1966) şi ofiţer 2 (aprilie 1963 – iunie 1964), ambele funcţii în cadrul aceluiaşi serviciu raional şi ofiţer 2 la Serviciul Raional de Securitate Dej (august 1962 – aprilie 1963). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 227/31.10.1985

Florian T. Bunta: 1 noiembrie 1985 – 11 ianuarie 1990[304]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Ialomiţa (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

[301] Idem, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2264/31.12.1976 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1408/15.11.1989.
[302] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1409/15.11.1989.
[303] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 143: Notă a şefului D.S.S. nr. S/331/28.10.1985. Înainte de trecerea în rezervă, i s-a propus mutarea la conducerea Securităţii Judeţului Botoşani, dar a solicitat pensionarea din motive medicale.
[304] Idem, fond Cadre, dosar personal *Bunta Florian*, f. 6: *Fişă personală* – numit prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7288/01.11.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. 70/11.01.1990
.

Județul Botoșani

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Alexandru M. Gheorghe: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[305]. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1948. *Anterior*: șef al Serviciului 3 Informații Interne (ianuarie 1965 – februarie 1968), locțiitor al șefului Secției a III-a Informații Interne, șef al Serviciului VII Filaj și Investigații (decembrie 1953 – decembrie 1959), șef al Secției a III-a Informații Interne (iulie 1952 – mai 1953) și ajutor șef birou cu delegație de șef secție (1951 – 1952), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Suceava.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Alexandru M. Gheorghe: 8 mai 1972 – 9 iulie 1983[306]. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 182/09.07.1983.

Marin C. Sterian: 31 octombrie 1984[307]**.** *Anterior*: șef al Inspectoratului Județean Vaslui al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Constantin D. Hulubaș – Barnia: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985[308]. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Botoșani (aprilie 1968 – mai 1972), șef birou operativ în cadrul Secției a III-a Informații Interne a Regionalei de Securitate Suceava (iulie 1962 – aprilie 1968) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții regionale (august 1957 – iulie 1962). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 227/31.10.1985.

---

[305] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 198: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1563/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[306] Idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 182/09.07.1983.

[307] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1400/31.10.1984.

[308] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Hulubaș - Barnia D. Constantin,* f. 8: *Fișă personală.* Inițial, s-a avut în vedere numirea sa ca șef al Securității Județului Vaslui, dar a depus un memoriu prin care a solicitat trecerea în rezervă din motive medicale.

Gheorghe I. Mija: 1 noiembrie 1985[309]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, absolvent al cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Gorj (mai 1979 – octombrie 1985), şef al Secţiei, apoi Biroului 3 Contraspionaj din cadrul Inspectoratului Judeţean Gorj al M.I. (iulie 1972 – aprilie 1979), inspector principal 1 în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Gorj şi al Serviciului Raional de Securitate Gorj (august 1966 – iulie 1972).

Judeţul Braşov

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[310]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Braşov (vezi mai sus).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 8 mai 1972 – 1 mai 1974[311]**.** Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

Dumitru I. Şerban: 1 mai 1974 – 31 octombrie 1984[312]. *Anterior*: locţiitor al şefului Centrului de Informatică şi Documentare (septembrie 1973 – aprilie 1974), şef al Direcţiei a X-a Cercetări Penale a M.I. (vezi mai sus). *Ulterior*: locţiitor al şefului Corpului de Control al ministrului de Interne (ianuarie 1985 – ianuarie 1987). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 2/05.01.1987.

---

[309] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 26, f. 66: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1987 până la 31.12.1987, privind pe locotenent-colonel Mija I. Gheorghe*, din 07.01.1988, semnată de şeful Inspectoratului Judeţean Botoşani al M.I., col. Marin Sterian.

[310] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 140: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1544/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[311] Idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

[312] Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1376/01.05.1974 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1402/31.10.1984.

Gheorghe N. Bucur: 31 octombrie 1984 – 17 noiembrie 1987[313]. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1953. *Anterior*: secretar de Stat la Ministerul de Interne (aprilie 1980 – octombrie 1984), locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (noiembrie 1978 – aprilie 1980), şef al Serviciului de Contrainformaţii nr. 16 Mangalia de pe lângă Comandamentul Marinei Militare (aprilie 1976 – noiembrie 1978), adjunct al şefului Serviciului de Contrainformaţii nr. 3 Bucureşti, de pe lângă Comandamentul Infanteriei şi Tancurilor (octombrie 1970 – aprilie 1976). *Ulterior*: comandant al Şcolii de Perfecţionare a Ofiţerilor de Miliţie Bucureşti (decembrie 1987 – februarie 1988), la dispoziţia Inspectoratului General al Miliţiei (februarie – iunie 1988), comandant al Centrului pentru Perfecţionarea Cadrelor de Securitate de la Bran (iunie 1988 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofiţer".

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 18 noiembrie 1987 – 19 februarie 1990[314]. *Anterior*: şef al U.M. 0500/A – Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat şi a Relaţiilor cu Străinii (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul C.P.U.N. nr. 125/19.02.1990.

Şefi Securitate judeţeană:

Victor Gh. Neculicioiu: 8 mai 1972 – 1 octombrie 1983[315]. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1952. *Anterior*: adjunct inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Braşov (februarie 1968 – mai 1972), locţiitor al şefului Serviciului 2 Contraspionaj (august 1965 – februarie 1968), şef al Biroului 1 din Serviciul 2 Contraspionaj (decembrie 1964 – august 1965), şef al Biroului Independent 1 Informaţii Externe (aprilie 1961 – decembrie 1964), lucrător operativ în Serviciul 2 Contraspionaj (februarie 1959 – aprilie 1961) şi anchetator la Serviciul 8 Anchete (mai 1958 – februarie 1959), toate aceste funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Braşov, lucrător operativ prim la Secţia Raională de Securitate Rupea (iulie 1956 – mai 1958), lucrător operativ prim şi locţiitor şef birou la Serviciul 6 Securitatea Transporturilor (septembrie 1953 – iulie 1956) şi ajutor lucrător operativ (iulie 1952 – septembrie 1953), în cadrul Regionalei de Securitate Braşov. *Ulterior*: şef al U.M. 0110 (octombrie 1983 – ianuarie

[313] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1403/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7434, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1437/17.11.1987.
[314] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1438/18.11.1987 şi http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-125-din-19-februarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generali-emitent-consiliul-provizoriu-de-uniune-nationala-publicat-91865.html, consultat la data de 1 septembrie 2014.
[315] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Neculicioiu Victor*, f. 7: *Fişă personală* – numit şef al UM 0110 prin Ordinul M.I. nr. II/5124/01.10.1983.

1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990. Avansat în gradul de general de divizie în retragere prin Decretul prezidențial nr. 209/31.05.2000.

Grigore T. Nițu: 1 octombrie 1983 – 24 septembrie 1985[316] – locțiitor şef Securitate împuternicit la comanda unității. Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, absolvent al cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: locțiitor al şefului Securității Braşov (din februarie 1983), şef al Serviciului 3 Contraspionaj din cadrul Securității Județului Braşov (mai 1975 – februarie 1983), ofițer specialist principal 3 în cadrul Inspectoratului Județean Braşov al M.I. (noiembrie 1972 – mai 1975), inspector principal în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Braşov (februarie 1969 – noiembrie 1972), ofițer 2 şi ofițer radiotelegrafist în cadrul Biroului „B” al Regionalei de Securitate Braşov (august 1961 – aprilie 1968).

Dumitru M. Nătălețu: 24 septembrie 1985 – 18 noiembrie 1987[317]. Încadrat în Securitate în 1955, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locțiitor al şefului Centrului de Informatică şi Documentare (septembrie 1984 – septembrie 1985), şef sector în cadrul Centrului de Contrainformații pentru Cadrele din Exterior – U .M. 0195 (septembrie 1978 – septembrie 1984), şef al Serviciului Probleme Speciale, Informatică – Documentare şi Evidență Operativă din cadrul Direcției I Informații Interne (octombrie 1975 – septembrie 1978), ofițer specialist în cadrul C.I.D. (ianuarie 1972 –octombrie 1975), lucrător operativ şi şef birou în cadrul Direcției de Informații Interne (1955 – ianuarie 1972). *Ulterior*: ofițer specialist C.I.D. (noiembrie 1987 – iunie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

Claudiu A. Bucur: 18 noiembrie 1987 – 22 ianuarie 1990[318] Încadrat în Securitate pentru prima dată la 1 iunie 1976, ca ofițer acoperit (sub numele de *Bogdan Cristescu*) în cadrul Întreprinderii de Avioane Craiova, trecut în rezervă de la 31 martie 1978 şi reîncadrat apoi de la 1 august 1980. *Anterior*: locțiitor al şefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (mai 1985 – noiembrie 1987), ofițer inginer principal 2 în cadrul

[316] Idem, fond Cadre, dosar personal *Nițu Grigore*, f. 66: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1983 privind pe locotenent – colonelul Nițu T. Grigore*, din 14.01.1984, semnată de şeful Inspectoratului Județean Braşov al M.I., gen.mr. Dumitru Şerban.

[317] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Adresă a M.I. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. din 18.11.1987.

[318] Idem, fond Cadre, dosar personal *Bucur Claudiu,* f. 9: *Fişă personală* – numit şef al Securității Județului Braşov prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7434/18.11.1987.

aceleiaşi unităţi (mai 1983 – mai 1985), ofiţer specialist principal în Serviciul 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice (august 1980 – mai 1983) şi ofiţer specialist 1 în Serviciul 3 Contraspionaj (iunie 1976 – martie 1978), ambele compartimente din cadrul Securităţii Judeţului Dolj. Trecut în rezervă de la 22 ianuarie 1990.

Judeţul Brăila

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Craiu I. Rizea: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[319]. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1948. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Galaţi (iulie 1965 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul aceleiaşi direcţii (mai 1964 – iulie 1965), locţiitor al şefului (august 1963 – mai 1964) şi şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (martie – august 1963), şef al Serviciului 8 Anchete (martie 1960 – martie 1963) şi şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (iulie 1956 – martie 1960), toate funcţiile din urmă în cadrul Direcţiei Regionale de Securitate Ploieşti.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Craiu I. Rizea: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[320]. *Ulterior*: comandant al Penitenciarului Târgşor (decembrie 1979 – decembrie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 286/14.12.1981.

Constantin Gh. Mleşniţă: 15 septembrie 1979 – 1984[321]. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic al Comandamentului Trupelor de Securitate (septembrie 1971 – septembrie 1979), secretar al Consiliului Politic al Trupelor M.A.I. şi locţiitor al comandantului Trupelor M.A.I. (septembrie 1965 – septembrie 1971), şi şef al Direcţiei Politice a Comandamentului Trupelor M.A.I. (iunie – septembrie 1965) A decedat în cursul anului 1984.

Gheorghe C. Călinescu: 31 octombrie 1984[322]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Brăila (vezi mai jos).

---

[319] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 143: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1545/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[320] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1314/15.09.1979.
[321] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1315/15.09.1979.
[322] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1430/31.10.1984.

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan Gr. Simionescu: 8 mai 1972 – 4 februarie 1977[323]. *Anterior*: şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Brăila şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Brăila (februarie 1968 – mai 1972), şef al Biroului 4 Anchete din Direcţia Regională de Securitate Galaţi (februarie 1965 – februarie 1968), şi instructor al Secţiei Cadre din aceeaşi direcţie. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Buzău al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe C. Călinescu: 13 martie 1979 – 31 octombrie 1984[324]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Buzău (august 1973 – martie 1979), adjunct al şefului Securității Judeţului Buzău (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne (octombrie 1969 – iunie 1972) şi şef birou (aprilie 1968 – octombrie 1969), ambele funcţii în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Buzău. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Brăila al M.I. (vezi mai sus).

Constantin I. Soare: 31 octombrie 1984 – 10 ianuarie 1990[325]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al serviciului U.S.L.A. care asigura contrainformativ Departamentul Aviaţiei Civile (mai 1982 – noiembrie 1984), inspector principal I la Corpul de Control al M.I. (februarie 1977 – mai 1982), ofiţer specialist 2 (august 1973 – februarie 1977) şi şef birou în cadrul Direcţiei I Informaţii Interne (iunie 1972 – august 1973), inspector la Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S. (aprilie 1971 – iunie 1972), ofiţer specialist, inspector etc. în cadrul Direcţiei de Informaţii Interne a M.A.I., apoi C.S.S. (august 1965 – aprilie 1971). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

[323] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1132/04.02.1977.

[324] ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 19/1979, f. 4: Protocol nr. 3 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 12.03.1979.

[325] Vezi ACNSAS, fond Cadre, dosar personal *Soare I. Constantin*, nenumerotat: *Fișă personală* – numit şef al Securităţii Judeţului Brăila prin Ordinul M.I. nr. II/5138/31.10.1984, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990.

Județul Buzău

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Vasile N. Lupu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[326]. *Anterior*: loctiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Ploieşti (decembrie 1963 – februarie 1968), loctiitor al şefului Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul aceleiaşi direcţii (iunie 1962 – decembrie 1963) şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Rm. Sărat (decembrie 1960 – iunie 1962).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Vasile N. Lupu: 8 mai 1972 – 27 septembrie 1976[327]. *Ulterior*: la dispoziţia M.I. (septembrie – octombrie 1976). Trecut în rezervă de la 31 octombrie 1976.

Ioan Gr. Simionescu: 4 februarie 1977 – 15 noiembrie 1989[328]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Brăila (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Constanţa al M.I. (vezi mai jos).

Constantin I. Vişoiu: 15 noiembrie 1989[329]. *Anterior*: prim-secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din Aparatul Central al Ministerului de Interne (noiembrie 1984 – noiembrie 1989) şi ofiţer specialist în Direcţia Cadre şi Învăţământ a M.I.

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan D. Chivu: 8 mai 1972 – 25 octombrie 1985[330]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Buzău (aprilie 1969 – mai 1972) şi şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Buzău şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Buzău (februarie 1968 – aprilie 1972). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 223/25.10.1985.

---

[326] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 177: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1556/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[327] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1993/27.09.1976.

[328] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1132/04.02.1977 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1404/15.11.1989.

[329] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1405/15.11.1989.

[330] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota şefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Vasile I. Măierean(u): 1 noiembrie 1985 – 1 iulie 1986[331]. Încadrat în Securitate de la 14 august 1968, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa – Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (iunie – noiembrie 1985), şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (aprilie – iunie 1985), şef serviciu Informaţii Interne în cadrul Securităţii Municipiului Bucureşti (decembrie 1980 – aprilie 1985). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (iulie – noiembrie 1986). Din noiembrie 1986 fost transferat în cadrul C.I.E.

Ilie I. Merce: 1 iulie 1986 – 11 ianuarie 1990[332]. Încadrat în Securitate la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (noiembrie 1984 – iulie 1986), şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (iunie 1981 – noiembrie 1984), ofiţer instructor 1 la Serviciul Independent Cadre şi Învăţământ al D.S.S. (octombrie 1978 – iunie 1981), profesor la Şcoala Militară de Ofiţeri Activi a M.I. (decembrie 1968 – septembrie 1978), ofiţer 2, apoi ofiţer 1 în cadrul Direcţiei a III-a Informaţii Interne, apoi al Inspectoratului de Securitate al Municipiului Bucureşti (septembrie 1966 – decembrie 1968) şi asistent, apoi ofiţer 2 la Şcoala M.A.I. nr. 1 (august 1961 – septembrie 1966). Trecut formal în rezervă, de la 11 ianuarie 1990, a fost rapid reintegrat în structurile nou formatului S.R.I., pentru a fi transferat, din septembrie 1990, la Ministerul de Interne, unde a fost numit locţiitor al comandantului Şcolii Militare Superioare de Ofiţeri nr. 1, redenumită apoi Academia de Poliţie „Al. Ioan Cuza" (septembrie 1990 – februarie 1992), pentru ca, de la 18 februarie 1992, să fie transferat înapoi la S.R.I., unde a continuat să-şi aducă indispensabilele sale servicii până în cursul anului 1996.

Judeţul Caraş-Severin

Inspectori şef ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Petru P. Malea: 18 februarie 1968 – 13 martie 1972[333]. Încadrat în Siguranţă de la 30 iulie 1948. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Banat (septembrie 1958 – februarie 1968), şef al Serviciului Raional de Securitate Arad (martie 1956 – septembrie 1958), şef al Secţiei Raionale de Securitate Lipova (1955 – martie 1956), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul

---

331 *Ibidem* şi idem, vol. 3, f. 144: Adresele Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 471 şi 472/20.05.1986.

332 Idem, fond Cadre, dosar personal *Merce I. Ilie*, f. 7: *Fişă personală* – numit şef al Securităţii Buzău prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7279/01.07.1986.

333 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 116: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1536/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 24, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1374/13.03.1972.

Regionalei de Securitate Arad (august 1952 – ianuarie 1954), şef al Biroului 1 Contraspionaj din Secţia Raională de Securitate Caransebeş (iulie – august 1952), şef al Secţiei I Contraspionaj a Direcţiei Regionale de Securitate Severin (ianuarie 1951 – iulie 1952) şi şef birou în cadrul Regionalei de Securitate Sibiu (iulie 1949 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă şi pensionat de la 30 iunie 1972.

Ioan I. Linţu: 13 martie 1972 – 8 mai 1972[334]. Încadrat în M.A.I. de la 1 noiembrie 1950. *Anterior*: şef al Cancelariei C.S.S. (decembrie 1967 – martie 1972), şef al Direcţiei Secretariat a M.A.I. (iunie 1962 – decembrie 1967), locţiitor al şefului aceleiaşi direcţii (decembrie 1955 – iunie 1962), şef serviciu (iunie 1953 – decembrie 1955) şi şef birou (ianuarie – iunie 1953) în cadrul Direcţiei Secretariat M.S.S. apoi M.A.I., şef birou la Centrul de Instrucţie din Direcţia Generală Politică a M.A.I. (aprilie – septembrie 1952), şef al serviciului politic (locţiitor politic) la Regimentul 5 Pază Timişoara (august 1951 – aprilie 1952), instructor politic la Brigada de Securitate – Comunicaţii Bucureşti (noiembrie 1950 – august 1951).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Ioan I. Linţu: 8 mai 1972 – 24 decembrie 1982[335]. Trecut în retragere la 24 decembrie 1982.

Ioan I. Rădulescu: 31 octombrie 1984[336]**.** Încadrat în Securitate de la 1 mai 1952. *Anterior*: şef al Serviciului de Contrainformaţii de pe lângă Armata I, din Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare (octombrie 1978 – octombrie 1984).

Şefi Securitate judeţeană:

Ştefan M. David: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985[337]**.** Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Caraş-Severin (februarie 1968 – mai 1972), şef al Serviciului Raional de Securitate Oraviţa (noiembrie 1955 – februarie 1968), locţiitor al şefului aceluiaşi

[334] *Ibidem*: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1375/13.03.1972 şi idem, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[335] Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 9, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 346/24.12.1982

[336] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1406/31.10.1984.

[337] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *David Ștefan* (27400), f. 11: *Fişă personală.* A fost vorba de o trecere în rezervă la cerere – i s-a propus preluarea funcţiei de şef al Securităţii Judeţului Ialomiţa, dar a solicitat pensionarea din motive medicale.

serviciu (iulie – noiembrie 1955), şef birou (septembrie 1954 – iulie 1955) şi locţiitor şef birou (august – septembrie 1954) la Serviciul Raional de Securitate Reşiţa, lector la Şcoala de Ofiţeri M.S.S. nr. 2 (1953 – august 1954), ajutor lucrător operativ la Regionala de Securitate Severin (aprilie – iulie 1952). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 227/31.10.1985. Senator P.S.M. în legislatura 1992 – 1996, calitate în care a reprezentat în Parlament judeţul Caraş-Severin.

Aurel G. Mihalcea: 1 noiembrie 1985 – 10 ianuarie 1990[338]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Neamţ (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

Judeţul Călăraşi

Şefi inspectorat judeţean al Ministerului de Interne:

Mariean (Marian) C. Molea: 31 ianuarie 1981 – 31 octombrie 1984[339]. Fost şef al Corpului de Inspecţie din Direcţia Procuraturilor Militare a Procuraturii Generale, încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1969. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (iunie 1970 – ianuarie 1981), şef serviciu în cadrul aceleiaşi direcţii (aprilie 1969 – iunie 1970). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 267/04.12.1984.

Romu (Romulus) Gh. Bohâlţea: 31 octombrie 1984[340] *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Călăraşi (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Romu (Romulus) Gh. Bohâlţea: 31 ianuarie 1981 – 31 octombrie 1984[341]. Încadrat în Securitate de la 16 iulie 1953. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii

---

[338] Idem, dosar personal *Mihalcea Aurel*, f. 8: *Fişă personală* – numit în funcţie prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7290/01.11.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990.

[339] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1032/31.01.1981 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1407/31.10.1984.

[340] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1408/31.10.1984.

[341] ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

Județului Dâmbovița (octombrie 1978 – ianuarie 1981), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Dâmboviţa al M.I. (februarie 1975 – octombrie 1978), ofiţer specialist principal 3 (august 1973 – februarie 1975) şi şef Serviciul 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice (iunie 1972 – august 1973), în cadrul aceluiaşi inspectorat.

Constantin I. Mitulescu: 28 mai 1985[342]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii Economice din cadrul Securităţii Judeţului Vaslui (iulie 1978 – mai 1985), şef al Securităţii Municipiului Bârlad (decembrie 1973 – iulie 1978), adjunct şef secţie în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj – Aparat Exterior (iulie 1972 – 1973), adjunctul şefului Secţiei a III-a Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Vaslui (martie 1971 – mai 1972) şi ofiţer specialist 3 în cadrul aceluiaşi inspectorat.

Judeţul Cluj

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Constantin I. Ioana: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[343]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai sus).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Constantin I. Ioana: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984[344]. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Mureş al M.I. (vezi mai jos).

---

[342] ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985. În perioada 28 mai – 10 octombrie 1985 a deţinut funcţia de şef al Serviciului 1 Informaţii Interne, împuternicit la conducerea Securităţii Judeţului Călăraşi.

[343] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 128: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1540/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[344] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1409/31.10.1984.

Ioan N. Şerbănoiu: 31 octombrie 1984 – 17 ianuarie 1990[345]**.** Încadrat în M.A.I. de la 1 septembrie 1954. *Anterior*: loctiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (octombrie 1983 – octombrie 1984), loctiitor al comandantului Unităţii Speciale U.M. 0110 Bucureşti (decembrie 1978 – octombrie 1983), loctiitor comandant unitate specială în cadrul D.I.E. (iunie 1977 – noiembrie 1978), şef serviciu în cadrul D.I.E. (aprilie 1975 – iunie 1977), ofiţer specialist 1 în cadrul aceluiaşi departament (decembrie 1974 – aprilie 1975), ofiţer specialist 1 la Compartimentul Independent de Contrainformaţii din Ministerul de Interne – U.M. 0625/RB (august 1973 – decembrie 1974), şef secţie în cadrul Direcţiei de Securitate şi Gardă (septembrie 1969 – august 1973), şef birou în cadrul Direcţiei de Informaţii Interne (aprilie 1965 – septembrie 1969), loctiitor şef birou (mai 1963 – aprilie 1965) şi lucrător operativ (martie 1959 – mai 1963) în cadrul aceleiaşi direcţii, radiotelegrafist în cadrul Serviciului „B" Contrainformaţii Radio (iulie 1956 – martie 1959), profesor la Şcoala de Ofiţeri M.A.I. nr. 2 (august 1955 – iulie 1956) şi Şcoala M.A.I. nr. 5 (martie – august 1955) şi ajutor lucrător operativ la această din urmă unitate (septembrie 1954 – martie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 62/17.01.1990.

Şefi Securitate judeţeană:

Alexandru A. Pereş: 8 mai 1972 – 1 august 1973[346]. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1951. *Anterior*: şef Serviciul 3 Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Cluj (aprilie 1969 – mai 1972), şef Serviciul de Securitate al Municipiului Cluj şi adjunct inspector şef la acelaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), şef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1959 – februarie 1968) şi şef al Biroului 1 Informaţii Externe (iunie 1956 – martie 1959), ambele în cadrul Regionalei de Securitate Cluj, şef al Secţiei Raionale de Securitate Năsăud (în august 1952) şi şef al Biroului Raional de Securitate Topliţa (ianuarie 1951 – august 1952). *Ulterior*: loctiitor al şefului Securităţii Judeţului Cluj.

---

[345] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1410/31.10.1984 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Şerbănoiu N. Ioan*, f. 2: *Fişă personală*.

[346] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 8, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2014/01.08.1973.

Neculai Gh. Dumitraşcu: 14 decembrie 1973 – 21 septembrie 1981[347]. Anterior: şef al Inspectoratului Judeţean Bistriţa Năsăud al M.I. (vezi mai sus). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 221/21.09.1981.

Ioan A. Oprea: 21 septembrie 1981 – 1 octombrie 1985[348] – locţiitor şef Securitate împuternicit la comanda unităţii. Încadrat în Securitate din 1951. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Cluj (din ianuarie 1977), şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean Cluj al M.I. (martie 1974 – ianuarie 1977), rezident şef şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Cluj (iulie 1972 – martie 1974), adjunct al şefului Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Cluj (august 1969 – iulie 1972) şi adjunct al şefului Inspectoratului Judeţean de Securitate Bistriţa Năsăud (februarie 1968 – august 1979). După ce i s-a retras împuternicirea la comandă, a revenit în poziţia de loctiitor al şefului Securităţii Judeţului Cluj. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 87/19.05.1987.

Nicolae A. Ioniță: 1 octombrie 1985[349]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1951. *Anterior*: şef al Serviciului Cadre şi Învăţământ din Direcţia a III-a Contraspionaj (aprilie 1984 – octombrie 1985), ofiţer specialist principal 3 (aprilie 1982 – aprilie 1984) şi ofiţer specialist 1 (decembrie 1978 – aprilie 1982) , ofiţer specialist 2, lucrător operativ ş.a.m.d., toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei de Contraspionaj a Securităţii (din ianuarie 1955), contabil la Serviciul „G" al M.A.I. (august 1951 – decembrie 1954).

---

[347] Idem, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2596/14.12.1973 şi idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 9, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 221/21.09.1981.
[348] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 10, f. 325: Notă a Direcţiei I Informaţii Interne din 1981.
[349] Idem, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secţiei Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985.

Județul Constanța

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Victor C. Burlacu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[350]. Încadrat în Securitate de la 20 noiembrie 1949. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Constanţa (iunie 1964 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne în cadrul aceleiaşi unităţi (iunie 1956 – februarie 1964), şef al Secţiei Raionale de Securitate Adamclisi – Băneasa (mai 1953 – 1955).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Victor C. Burlacu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[351]. Trecut în rezervă fără dreptul de a primi „ajutor unic" prin Decretul prezidenţial nr. 391/17.12.1979.

Gheorghe D. Boştină: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989[352]. Încadrat în MAI de la 2 octombrie 1953, în urma absolvirii cursului de 2 ani al Şcolii Militare de Ofiţeri - Trupe de Securitate – de la Câmpina. *Anterior*: şef compartiment în cadrul Centrului de Informaţii Externe (septembrie 1978 – septembrie 1979), prim-secretar Comitetul Organizaţiei P.C.R. din Aparatul Central M.I. (aprilie – septembrie 1978), activist în cadrul Secţiei pentru Problemele Militare şi Justiţie a C.C. al P.C.R. (1974 – 1978). *Ulterior*: şef al Direcţiei Generale a Penitenciarelor (din decembrie 1989).

Ioan Gr. Simionescu: 15 noiembrie 1989[353]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Buzău al M.I. (vezi mai sus).

Şefi Securitate judeţeană:

Chivu C. Gheorghiţă: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984[354]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrasabotaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de

[350] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 170: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1554/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[351] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1323/15.09.1979.
[352] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1322/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1403/15.11.1989.
[353] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1404/15.11.1989.
[354] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1422/31.10.1984.

Securitate Constanţa (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Constanţa şi adjunct inspector şef în cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din Regionala de Securitate Constanţa (iulie 1965 – februarie 1968) şi locţiitor al şefului aceluiaşi serviciu. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Tulcea al M.I. (vezi mai jos).

Octavian C. Stoenescu: 16 septembrie 1985[355]***.*** Înlocuitor la comanda unităţii din noiembrie 1984. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1955. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Constanţa (noiembrie 1977 – septembrie 1985), ofiţer specialist principal 3 (1976 – 1977) şi ofiţer specialist 2 (1974 – 1976), ambele funcţii în cadrul Compartimentului 0920/K Informaţii Externe al Inspectoratului Judeţean Constanţa al M.I., şef birou în Serviciul de Contrainformaţii în Sectoarele Economice al aceluiaşi inspectorat (1968 – 1974), locţiitor al şefului Secţiei a IV-a Anchete din Regionala de Securitate Dobrogea (iulie 1966 – aprilie 1968), ofiţer operativ 1 la Secţia a IV-a Anchete (ianuarie – iulie 1966) şi Serviciul 2 Contraspionaj (august 1963 – ianuarie 1966), lucrător operativ prim (august 1959 – august 1963) şi lucrător operativ (ianuarie 1958 – august 1959) în cadrul ultimului serviciu menționat şi ajutor lucrător operativ la Serviciul 3 Informaţii Interne al Regionalei de Securitate Constanţa (martie 1955 – ianuarie 1958).

Judeţul Covasna

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Ilarie A. Avram: 18 februarie 1968 – 31 decembrie 1969[356]***.*** Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1948. *Anterior*: şef al Secţiei Raionale de Securitate Sfîntu Gheorghe (noiembrie 1966 – februarie 1968), şef al Secţiei a VI-a Transporturi din cadrul Regionalei de Securitate Mureş (mai 1958 – martie 1960) şi şef birou la Secţia de Securitate a Transporturilor Feroviare din Regionala de Securitate Cluj (septembrie 1952). *Ulterior*: la dispoziţia C.S.S. (ianuarie – decembrie 1970), adjunct al şefului Serviciului 12 Filaj şi Investigaţii din Inspectoratul Judeţean de Securitate Braşov (decembrie 1970 – iunie 1972) şi adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne la Inspectoratul Judeţean Braşov al M.I. (din iunie 1972).

---

[355] Idem, fond Cadre, dosar personal *Stoenescu Octavian*, nenumerotat: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1988 – până la 31 decembrie 1988*, semnată de şeful Inspectoratului Judeţean Constanţa al M.I., col. Gheorghe Boştină.

[356] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 164: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1552/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 31, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2485/31.12.1969.

Ioan I. Hancheş: 1 ianuarie 1970 – 8 mai 1972[357]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef - Inspectoratul Judeţean de Securitate Bistriţa Năsăud (februarie 1968 – decembrie 1969).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Ioan I. Hancheş: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1984[358]. Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 267/04.12.1984.

Mircea Gh. Dupac: 15 septembrie 1984[359]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Dolj al M.I. (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Dominic E. Bartos: 8 mai 1972 – 18 septembrie 1973[360]. *Anterior*: ofiţer specialist în cadrul Direcţiei Personal a C.S.S. *Ulterior:* ofiţer specialist în cadrul Centrului de Perfecţionare Cadre de la Bran (din noiembrie 1973).

Alexandru S. Aulik: 18 septembrie 1973 – septembrie 1984[361]**.** *Anterior*: şef serviciu la Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (august – septembrie 1973) şi consilier în cadrul Direcţiei Generale de Informaţii Interne (anterior lui decembrie 1972). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 31/01.03.1985.

Vasile Mircea Gh. Ardelean: 12 septembrie 1984 – 14 august 1985[362]. Încadrat în Securitate de la 15 iulie 1955, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate nr. 3 – Limbi Străine. *Anterior*: şef serviciu la Unitatea Specială "S" Depistarea Scrierilor Ascunse şi Expertize Grafice (septembrie 1980 – septembrie 1984).

---

[357] Idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 27, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1032/01.01.1970 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[358] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5095/15.09.1984.

[359] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/5098/15.09.1984.

[360] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 12, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2146/18.09.1973.

[361] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2147/18.09.1973. Nu am putut regăsi o referinţă exactă cu privire la data demiterii sale din funcţie.

[362] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 371: *Caracterizare a colonelului Ardelean Mircea*, f.d., alcătuită de Direcţia I Informaţii Interne a D.S.S. şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7429, dosar nr. 2, f. 305: Decretul prezidenţial nr. 163/14.08.1985.

Sever Gh. Moldovan: 1 octombrie 1985 – 11 iunie 1990[363]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: ofiţer specialist 2 (martie 1978 – octombrie 1985) şi ofiţer specialist 3 (decembrie 1975 – martie 1978) în cadrul Direcţiei a VI-a Cercetări Penale, ofiţer specialist 3 la Direcţia a III-a Contraspionaj (iulie – noiembrie 1975), ofiţer specialist 3 (august 1973 – iulie 1975), ofiţer specialist 5 (octombrie 1971 – august 1973), inspector principal 1 (septembrie 1969 – octombrie 1971), inspector 1 (ianuarie – septembrie 1969) şi ofiţer 2 (august 1966 – ianuarie 1969) în cadrul Direcţiei de Cercetări Penale a M.A.I., C.S.S. şi M.I. Trecut în rezervă de la 11 iunie 1990, dată la care se afla la conducerea Secţiei de Informaţii Covasna.

Judeţul Dâmboviţa

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Nicolae I. Florea: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[364]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1963 – februarie 1968) şi şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (iunie 1962 – martie 1963), ambele funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Ploieşti.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Nicolae I. Florea: 8 mai 1972 – 5 octombrie 1974[365]. *Ulterior:* la dispoziţia M.I. (octombrie 1974 – iulie 1975). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1975.

Nicolae I. Ion: 5 octombrie 1974 – 31 octombrie 1984[366]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (iunie – octombrie 1974), şef al Cancelariei C.S.S., respectiv Direcţiei Secretariat – Juridice a M.I. (martie 1972 – iunie 1974), şef al Serviciului 4 din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (aprilie 1971 – martie 1972) şi ofiţer specialist în Corpul de Consilieri şi Inspectori al C.S.S. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 267/04.12.1984.

---

[363] Idem, fond Cadre, dosar personal *Moldovan Sever*, f. 7: *Fişă personală* – numit şef al Securităţii Judeţului Covasna prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7274/01.10.1985. Instalat oficial în funcţie de la 10 octombrie 1985.
[364] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 119: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1537/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[365] Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2007/05.10.1974.
[366] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/2006/05.10.1974 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1411/31.10.1984.

Ioan I. Georgescu: 31 octombrie 1984[367]. *Anterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj din cadrul Securităţii Judeţului Argeş.

Şefi Securitate judeţeană:

Aron Gh. Bordea: 8 mai 1972 – 1 iunie 1980[368]. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1951. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrasabotaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Dâmboviţa (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Târgovişte şi adjunct inspector şef în cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Târgovişte (ianuarie 1958 – februarie 1968) şi şef birou (iunie 1954 – ianuarie 1968), lucrător operativ prim (mai 1953 – iunie 1954), lucrător operativ (iulie 1951 – mai 1953) la aceeaşi unitate raională. *Ulterior*: şef al Direcţiei I Informaţii Interne (vezi mai sus).

Neculai G. Iftime (Iftimie): 1 august 1980 – 28 iulie 1987[369]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul Securităţii Judeţului Alba (februarie 1977 – august 1980), şef al Biroului Cadre şi secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din Inspectoratul Judeţean Alba al M.I. (iunie 1972 – februarie 1977). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Mureş al M.I. (vezi mai jos).

Ioan Gh. Deaconu: 28 iulie 1987[370]. Încadrat în Securitate de la 15 iunie 1969. *Anterior*: şef serviciu şi ofiţer specialist 1 (ianuarie 1983 – iulie 1987) în cadrul Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice.

Judeţul Dolj

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Jean T. Firu: 18 februarie 1968 – 1969[371]. Anterior: şef al Regionalei de Securitate Oltenia (vezi mai sus). Decedat în cursul anului 1969.

---

[367] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1412/31.10.1984.

[368] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Bordea Aron*, f. 6: *Fişă personală*.

[369] Fl. Dobre, *op cit*, p. 235: Protocol nr. 9 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980 şi ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7299/28.07.1987.

[370] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 3, f. 18: Adresa Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 935/23.07.1987.

[371] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr 7388, dosar nr. 3, f. 173: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1555/18.02.1968.

Ion P. Bodunescu: 30 septembrie 1969 – 8 mai 1972[372]. Încadrat în Securitate la 18 iunie 1953. *Anterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Dolj şi (februarie 1968 – septembrie 1969), şef birou în cadrul Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Oltenia (decembrie 1962 – februarie 1968) şi lucrător operativ în cadrul Serviciului 3 Informaţii Interne al aceleiaşi direcţii regionale (iunie 1953 – decembrie 1962). *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Dolj (vezi mai jos).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Constantin I. Sprîncenatu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[373]. *Anterior*: şef al Inspectoratului de Miliţie al Judeţului Dolj (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior:* la dispoziţia M.I. (septembrie – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 399/20.12.1979.

Mircea Gh. Dupac: 15 septembrie 1979 – 15 septembrie 1984[374]. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic al Brigăzii 24 Securitate Cluj Napoca. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Covasna al M.I. (vezi mai sus).

Mircea N. Grama: 1 octombrie 1984 – 11 martie 1986[375]. *Anterior*: şef secţie în cadrul Centrului de Informaţii Externe. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

Ion I. Sandu: 1 aprilie 1988[376]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, în urma absolvirii cursului de 3 ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef serviciu, apoi locţiitor al comandantului U.S.L.A. (aprilie 1982 – aprilie 1988), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Teleorman (iulie 1976 – aprilie 1982), şef al Biroului 3 Contraspionaj, apoi şef al compartimentului Cadre, Învăţământ şi Organizare – Mobilizare (iunie 1972 – februarie 1975), ambele funcţii în cadrul Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I., şef al Secţiei Municipale de Securitate Tr. Măgurele (aprilie – iunie 1972) şi specialist 3 în cadrul Secţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean de Securitate Teleorman.

---

[372] Idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2098/30.09.1969 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[373] Vezi *ibidem* şi idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1324/15.09.1979.

[374] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1325/15.09.1979.

[375] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5111/01.10.1984 şi idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

[376] Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1096/01.04.1988.

Şefi Securitate judeţeană:

Ion P. Bodunescu: 8 mai 1972 – 23 ianuarie 1973[377]. *Anterior*: inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Dolj (vezi mai sus). *Ulterior*: adjunct al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (februarie – octombrie 1973), apoi şef al Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I. (vezi mai jos).

Ştefan M. Alexie: 23 ianuarie 1973 – 1 septembrie 1983[378]. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1951. *Anterior*: adjunct al şefului Securităţii Judeţului Dolj (iulie 1972 – ianuarie 1973), şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Dolj, (decembrie 1969 – iulie 1972), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne (aprilie – decembrie 1969) şi specialist 3 (aprilie 1968 – aprilie 1969), în aceeaşi unitate, ofiţer 1 (august 1963 – aprilie 1968), lucrător prim cadre (mai 1959 – august 1963), lucrător operativ (ianuarie 1957 – mai 1959), radiotelegrafist (iulie 1956 – ianuarie 1957), secretar 3 (aprilie – iulie 1956), inspector cadre (august 1955 – aprilie 1956), lucrător operativ prim (mai 1953 – august 1955), planificator 3 şi lucrător operativ (octombrie 1951 – mai 1953), toate aceste funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Craiova (Oltenia). *Ulterior*: şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj (vezi mai sus).

Ioan V. Chițoiu: 1 octombrie 1984 – 25 noiembrie 1987[379]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, absolvent al cursului de 3 ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. Anterior: aghiotant 1 la Direcţia a V-a Securitate şi Gardă.

Marin A. Gherghe: 26 noiembrie 1987 – 15 martie 1990[380]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Dolj (noiembrie 1985 – noiembrie 1987), şef al Serviciului 7 din Direcţia a III-a

[377] Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 375: Ordinul M.I. nr. 1218/23.01.1973.

[378] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1219/23.01.1973 şi idem, fond Cadre, dosar nr. 27283, f. 141: Ordinul M.I. nr. II/5160/01.09.1983.

[379] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 21, f. 867: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1986 până la 31.12.1986, privind pe locot. colonel Chiţoiu V. Ioan* şi idem, vol.25, f. 46: *Tabel nominal cuprinzând propuneri privind calificativele pe anul 1987 ale șefilor securităților județene, respectiv a municipiului București*, din 1988, alcătuit de Serviciul Independent Cadre, Învăţământ, Organizare-Mobilizare al D.S.S. ..

[380] Idem, fond Cadre, dosar personal *Gherghe Marin*, f. 13: *Fişă personală* – numit prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7442/26.11.1987 şi *ibidem*, f. 6: *Fişă personală* – încadrat prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 557/15.03.1990.

Contraspionaj (iulie – noiembrie 1985), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Olt (septembrie 1980 – iulie 1985), şef al Biroului 3 Contraspionaj (aprilie 1974 – septembrie 1980), ofiţer specialist 1 (august 1973 – aprilie 1974) şi adjunct al şefului Serviciului 2 Contrainformaţii Economice (iunie 1972 – august 1973), toate aceste funcţii în cadrul Inspectoratului Judeţean Olt al M.I., ofiţer specialist 3 (februarie 1970 – iunie 1972), inspector (decembrie 1969 – februarie 1970) şi inspector 1 (aprilie 1968 – decembrie 1969) în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Olt şi ofiţer 2 la Secţia Raională de Securitate Balş (august 1965 – aprilie 1968). *Ulterior*: locţiitor al şefului Secţiei de Informaţii a Comenduirii Militare a Judeţului Argeş (de la 15 martie 1990)

Judeţul Galaţi

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Marin I. Iorga: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[381]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Galaţi (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 30 iunie 1972.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 8 mai 1972 – 29 septembrie 1978[382]**.** Încadrat în Securitate în 1961, prin transfer din cadrul M.F.A. *Anterior*: şef al Serviciului de Paşapoarte al Municipiului Bucureşti (mai 1970 – mai 1972), adjunct (locţiitor) al şefului Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare şi şef al Serviciului de Contrainformaţii de pe lângă Comandamente şi Direcţii Centrale M.F.A. (februarie 1968 – mai 1970) şi şef al Serviciului Îndrumare, "401" şi Contraspionaj (septembrie 1966 – februarie 1968) în cadrul aceleiaşi direcţii. *Ulterior:* secretar de Stat la Ministerul de Interne şi adjunct al şefului C.I.E. (septembrie 1978 – aprilie 1982), şef al C.I.D. (vezi mai sus).

Gheorghe D. Moga: 1 iunie 1979 – 22 iulie 1987[383]. *Anterior*: şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 114/22.07.1987.

---

[381] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 231: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1574/18.02.1968 şi idem, inv. nr 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1857/31.05.1972. Teoretic, ofiţerul şi-a păstrat funcţia de inspector şef până la 31 mai 1972, deşi inspectoratul nu mai exista.

[382] Idem, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 74/1978, f. 3: Protocolul nr. 11 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.09.1978.

[383] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1162/01.06.1979 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Moga Gheorghe*, f. 6: *Fişă personală*

Niculae Viorel N. Lupu: 28 iulie 1987[384]. *Anterior:* şef al Securităţii Judeţului Galaţi (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

George M. Florescu: 20 iunie 1972 – 25 octombrie 1985[385]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Galaţi (aprilie 1969 – iunie 1972), şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Galaţi şi adjunct inspector şef (octombrie 1968 – aprilie 1969) şi adjunct al şefului Serviciul 1 Informaţii Interne din cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie – octombrie 1968). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 223/25.10.1985.

Niculae Viorel N. Lupu: 1 noiembrie 1985 – 28 iulie 1987[386]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1970. *Anterior*: şef al serviciului de contrainformaţii în sectoarele industriei constructoare de maşini din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (februarie 1981 – 20 aprilie 1985) şi şef al serviciului similar din cadrul Securităţii Municipiului Bucureşti (aprilie – noiembrie 1985).

Vasile S. Dumitru: 28 iulie 1987[387]. Încadrat în M.A.I. de la 7 noiembrie 1960, în urma absolvirii cursului de 2 ani al Şcolii de Ofiţeri – Trupe Securitate de la Oradea. *Anterior:* şef de birou, apoi şef al Serviciului de Contrainformaţii pentru Unităţile Centrale M.I., I.G.M. şi D.G.A.S. din Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare (din mai 1980).

---

384 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7297/28.07.1987. La data menţionată mai sus, a fost doar împuternicit la comanda inspectoratului, fiind definitivat în funcţie abia la 3 februarie 1989 – vezi idem, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1053/03.02.1989.

385 Idem, inv. nr 7397, dosar nr. 26, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2071/20.06.1972 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota şefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

386 *Ibidem*.

387 Idem, vol. 3, f. 16: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 936/22.07.1987.

Județul Giurgiu:

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Nicolae M. Stan: 31 ianuarie 1981 – 1 aprilie 1982[388]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Ilfov al M.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: vicepreşedinte al Consiliului Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 82/26.03.1983.

Mihai – Gheorghe I. Nicolae: 1 aprilie 1982 – 31 octombrie 1984[389] **-** – şef al Securităţii Judeţului Giurgiu împuternicit la comanda inspectoratului M.I.

Nicolae A. Predoiu: 31 octombrie 1984 – 15 noiembrie 1989[390]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (februarie 1979 – octombrie 1984), şef al Serviciului 14 Îndrumare şi Control Contraspionaj din Direcţia a III-a Contraspionaj (martie 1976 – februarie 1979) şi instructor 1 în Direcţia Cadre şi Învăţământ.

---

[388] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1030/31.01.1981 şi idem, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1145/01.04.1982.

[389] Idem, fond Documentar, dosar nr. 13090, vol. 15, f. 283: *Caracterizare privind activitatea desfăşurată de şeful Securităţii judeţului în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1983*, din 10.01.1984, semnată de locţiitorul politic al şefului Inspectoratului Judeţean Giurgiu al M.I., lt.col. Ion Jugănaru, şi de şeful Biroului Cadre şi Învăţământ al unităţii, lt.col. Vasile Ferariu.

[390] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1413/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1401/15.11.1989.

Dumitru T. Bucur: 15 noiembrie 1989[391]. *Anterior:* secretar adjunct al Consiliului Politic al Ministerului de Interne şi şef al Secţiei de Propagandă şi Cultură a Consiliului (aprilie 1982 – noiembrie 1989), secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. din Şcoala Militară de Ofiţeri Activi a M.I. şi locţiitor politic al comandantului şcolii (31 decembrie 1976 – aprilie 1982), şef serviciu independent (1 – 31 decembrie 1976), ofiţer specialist principal 2 (august 1973 – decembrie 1976), adjunct şef centru pentru probleme de cercetare ştiinţifică (septembrie 1972 – august 1973) şi cercetător ştiinţific, toate aceste funcţii în cadrul Centrului de Cercetări Psihofiziologice pentru Munca Operativă al M.I.

Şefi Securitate judeţeană:

Mihai – Gheorghe I. Nicolae: 31 ianuarie 1981[392]. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 5 (iunie 1972 – ianuarie 1981), şef secţie operativă (septembrie 1968 – iunie 1972) şi şef birou în cadrul Direcţiei I Informaţii Interne.

<u>Judeţul Gorj:</u>

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Petre I. Puncescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[393]. *Anterior:* şef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1957 – februarie 1968), şef al Serviciului (apoi Secţiei) I Informaţii Externe (septembrie 1954 – martie 1957), locţiitor al şefului Serviciului 3 Informaţii Interne (mai 1953 – septembrie 1954), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei Regionale de Securitate Craiova.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Petre I. Puncescu: 8 mai 1972 – 6 decembrie 1976[394]. *Ulterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean Dolj (iulie 1977 – iunie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 188/13.06.1979.

---

[391] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1402/15.11.1989.

[392] ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

[393] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 161: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1551/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[394] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2168/06.12.1976.

Grigore F. Sălceanu: 4 februarie 1977 – 15 noiembrie 1989[395]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Gorj (vezi mai jos). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Arad al M.I. (vezi mai sus).

Gheorghe V. Lungu: 15 noiembrie 1989[396]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Olt al M.I. (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Iulian D. Bercea: 8 mai 1972 – 26 august 1975[397]. *Anterior*: şef al Secţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Gorj (februarie 1968 – mai 1972). Trecut în rezervă de la 26 august 1975, fără dreptul la „ajutor unic", pentru „încălcarea regulilor de muncă, comportare abuzivă şi incorectitudine în serviciu şi în societate".

Grigore F. Sălceanu: 15 iunie 1976 – 4 februarie 1977[398]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I. (august 1973 – iunie 1976), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Teleorman (iunie 1972 – august 1973), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – iunie 1972) şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Roşiori de Vede (octombrie 1961 – februarie 1968). *Ulterior*: şef Inspectoratul Judeţean Gorj al M.I. (vezi mai sus).

Vasile V. Bucura: 13 martie 1979[399]. *Anterior:* şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean Bacău al M.I. (martie 1974 – martie 1979), şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj – Aparat Exterior (iulie 1972 – martie 1974), adjunct al şefului Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Bacău (aprilie 1968 – iulie 1972), adjunct al şefului Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Bacău (1963 – aprilie 1968) şi şef al Secţiei Speciale de Securitate Bicaz (mai 1958 – 1963).

[395] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1131/04.02.1977 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1410/15.11.1989.
[396] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1411/15.11.1989.
[397] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 12, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1922/26.08.1975.
[398] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1539/15.06.1976.
[399] ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 19/1979, f. 4: Protocolul nr. 3 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 12.03.1979.

Județul Harghita

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Elemer L. Erdelyi: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[400] Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţiei a II-a Contraspionaj a M.A.I. (octombrie 1960 – februarie 1968), locţiitor şef serviciu în aceeaşi direcţie (martie – octombrie 1960), şef al Serviciului 2 din Direcţia a VI-a Securitatea Transporturilor (august 1957 – martie 1960), elev curs U.R.S.S. (august 1956 – august 1957), şef al Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Braşov (noiembrie 1954 –august 1956), şef al Serviciului Raional de Securitate Mediaş (decembrie 1953 – noiembrie 1954), locţiitor al şefului (mai – decembrie 1953), apoi şef al Secţiei a III-a Informaţii Interne din Regionala Braşov (iulie 1952 – mai 1953), şef al Secţiei Raionale de Securitate Sf. Gheorghe (ianuarie – iulie 1952), lucrător operativ şi şef birou în cadrul Regionalei de Securitate Braşov (august 1949 – ianuarie 1952).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Elemer L. Erdelyi: 8 mai 1972 – 30 decembrie 1981[401]. Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 307/30.12.1981.

Alexandru I. Rapilat: 15 septembrie 1984 – 11 martie 1986[402]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Harghita (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

Alexandru S. Iovănaş: 1 aprilie 1988[403]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Harghita (vezi mai jos).

Şefi Securitate judeţeană:

Dumitru L. Sîngeorzan: 8 mai 1972 – 1980[404]. *Anterior*: şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Odorheiul Secuiesc şi adjunct inspector şef – Inspectoratul

---

[400] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 122: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1538/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[401] Idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 10, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 307/30.12.1981.

[402] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/5099/15.09.1984 şi idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

[403] Vezi idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1101/01.04.1988. Instalat oficial în funcţie de la 6 aprilie 1988.

[404] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972. Din păcate, nu am putut regăsi un reper mai precis cu privire la data schimbării ofiţerului din funcţie.

Județean de Securitate Harghita (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Secţiei a III-a Contraspionaj şi adjunct inspector şef în cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969) şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Reghin (octombrie 1961 – februarie 1968).

Alexandru I. Rapilat: 1 august 1980 – 15 septembrie 1984[405]. *Anterior*: şef al Serviciului Central de Analiză – Sinteză din cadrul C.I.D. (ianuarie 1977 – august 1980) şi inspector principal în Corpul de Control al Ministrului de Interne. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Harghita al M.I. (vezi mai sus).

Alexandru S. Iovănaş: 15 septembrie 1984 – 1 aprilie 1988[406]. *Anterior*: şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj (noiembrie 1980 – septembrie 1984), şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Securitatea Judeţului Mureş (noiembrie 1976 – noiembrie 1980), ofiţer specialist 1 (august 1973 – noiembrie 1976) şi adjunct şef serviciu (iulie 1972 – august 1973), ambele funcţii în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Harghita al M.I. (vezi mai sus).

Nicolae N. Neagoe: 1 aprilie 1988[407]. *Anterior*: locţiitor politic al şefului Inspectoratul Judeţean Covasna al M.I. (mai 1978 – aprilie 1988) şi şef al Biroului Cadre şi Învăţământ şi secretar al organizaţiei de partid din cadrul aceluiaşi unităţi (iulie 1972 – mai 1978).

Județul Hunedoara

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Gheorghe N. Grigore: 18 februarie 1968 – 1 mai 1970[408]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Direcţiei a XII-a Filaj şi Investigaţii C.S.S. (vezi mai sus)

Gheorghe S. Simon: 1 mai 1970 – 8 mai 1972[409]. *Anterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Hunedoara (februarie 1968 – mai 1970) şi şef al Secţiei a II-a Contraspionaj din cadrul Regionalei de Securitate Hunedoara (august 1961 – februarie 1968).

---

[405] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol.12, f. 292: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1982 până la 31 decembrie 1982 privind pe Rapilat I. Alexandru*.
[406] Idem, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 304: Notă-raport a conducerii M.I. şi D.S.S. către N. Ceauşescu nr. 428/06.09.1984.
[407] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7090/01.04.1988. Instalat oficial în funcţie de la 6 aprilie 1988.
[408] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 158: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1550/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1407/01.05.1970.
[409] Idem, dosar nr. 2, nenumerotat: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1389/01.05.1970 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe S. Simon: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984[410]. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Suceava al M.I. (vezi mai jos).

Mihai M. Rotaru: 31 octombrie 1984 – 16 ianuarie 1990[411]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Mehedinţi al M.I. (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 60/16.01.1990.

Şefi Securitate judeţeană:

David A. Golea: 8 mai 1972 – 18 august 1980[412]. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Hunedoara (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Deva şi adjunct inspector şef în cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), şi şef al Secţiei Raionale de Securitate Haţeg (mai 1958 – februarie 1968). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 234/23.09.1980.

Marin Gh. Popinciuc: 1 august 1980 – 21 septembrie 1983[413]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Informare, Documentare, Secretariat şi T.O. din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (august 1975 – august 1980) şi ofiţer specialist 1 în cadrul aceleiaşi direcţii. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 240/21.09.1983.

[410] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/31.10.1984.
[411] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1415/31.10.1984 şi http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-60-din-16-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generali-din-ministerul-de-interne-emitent-presedintele-c-f-s-n-91748.html, consultat la data de 28 octombrie 2014.
[412] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi Fl. Dobre, *op cit*, vol. 2 (1967 – 1989), p. 235: Protocol nr. 9 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980.
[413] *Ibidem*: Protocol nr. 9 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980 şi ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7423, dosar nr. 6, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 240/21.09.1983.

Lucian I. Văceanu: 1 august 1984– 11 ianuarie 1990[414]. Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1957. *Anterior*: locțiitor al șefului Securității Județului Hunedoara (din februarie 1984), șef al Serviciului de Contrainformații în Industria Chimică și Petrochimică și în Sectoarele Construcțiilor Industriale (iunie 1980 – februarie 1984), ofițer inginer principal 2 (iunie 1976 – iunie 1980), ofițer specialist 3 (noiembrie 1974 – iunie 1976), ofițer operativ principal (martie 1973 – noiembrie 1974) și ofițer specialist 5 (decembrie 1969 – martie 1973), toate aceste funcții în Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice, ofițer specialist 5 (octombrie 1968 – decembrie 1969) în cadrul Secției Verificări Tehnice a Direcției a XI-a Securitate și Gardă, ofițer 1 tehnic operativ (aprilie – octombrie 1968) în Direcția a VIII-a Instalarea și Exploatarea Mijloacelor Tehnic – Operative, ofițer tehnic principal 2 (octombrie 1964 – aprilie 1968) la Unitatea Nucleară a Atelierului A.G.T., din cadrul Direcției Spate M.A.I., lucrător tehnic administrativ (august 1959 – octombrie 1964) și ofițer tehnic principal (mai 1958 – august 1959) la Serviciul A.G.T. al Direcției Spate M.A.I. și locțiitor șef birou în cadrul Comandamentului Trupelor de Grăniceri și Securitate (octombrie 1957 – mai 1958). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

[414] În perioada 1 august 1984 – 16 septembrie 1985 a fost doar împuternicit la comanda unității – vezi idem, fond Cadre, dosar personal *Văceanu Lucian*, f. 55: *Fișă personală* – împuternicit la comanda Securității Județului Hunedoara prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7170/01.08.1984, definitivat în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7260/16.09.1985 și trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

Judeţul Ialomiţa

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Vasile P. Mocanu: 18 februarie 1968 – 1 martie 1971[415]. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1951, în urma absolvirii cursului de 6 luni al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Bucureşti. *Anterior*: şef al Serviciului Raional de Securitate Giurgiu (iulie 1960 – februarie 1968), şef al Secţiei Raionale de Securitate Slobozia (mai 1956 – iulie 1960), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Vidra (iulie 1953 – mai 1956). *Ulterior:* şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Ilfov (martie 1971 – ianuarie 1976), ofiţer specialist 1 în cadrul Securităţii Municipiului Bucureşti (mai 1976 – martie 1977), şef serviciu de Contrainformaţii în sectoarele de cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnologică şi proiectare, în cadrul Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (din martie 1977).

Gheorghe S. Dănescu: 1 martie 1971 – 8 mai 1972[416]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954. *Anterior*: şef serviciu de Informaţii Interne în Inspectoratul de Securitate al Municipiului Bucureşti (octombrie 1968 – martie 1971), locţiitor şef serviciu Anchete Penale în cadrul aceleiaşi unităţi şi al Direcţiei Securităţii Oraşului Bucureşti (decembrie 1967 – octombrie 1968), locţiitor şef serviciu (ianuarie 1965 – decembrie 1967), ofiţer 1 (august 1963 – ianuarie 1965), lucrător operativ şi anchetator prim (septembrie 1954 – august 1963), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei de Anchete a Securităţii.. *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Ialomiţa al M.I. (vezi mai jos).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe S. Dănescu: 8 mai 1972 – 1 octombrie 1977[417].*Ulterior*: şef al Securităţii Municipiului Bucureşti (vezi mai sus)

[415] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 195: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1562/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 26: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1209/01.03.1971.
[416] *Ibidem*, f. 22: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1207/01.03.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[417] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2443/01.10.1977.

Constantin F. Geică: 18 septembrie 1978 – 14 septembrie 1982[418]. *Anterior*: şef al Direcţiei Cadre şi Învăţământ a M.I. (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 256/14.09.1982.

Ioan A. Pascu: 31 octombrie 1984** - **1989[419]. *Anterior*: locţiitor politic al şefului Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984), şef al Biroului Cadre, Învăţământ şi Organizare – Mobilizare (februarie 1975 – mai 1978) şi ofiţer specialist 1 în cadrul aceluiaşi inspectorat.

Mihai Dumitru M. Mariţiu: 10 februarie 1989[420]. *Anterior*: ofiţer specialist principal 1 în cadrul Corpului de Control al ministrului de Interne.

Şefi Securitate judeţeană:

Florian T. Bunta: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[421]. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1953. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Ialomiţa (martie 1971 – mai 1972), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul aceluiaşi inspectorat (aprilie 1968 – martie 1971), şef al Secţiei Raionale de Securitate Feteşti (octombrie 1966 – aprilie 1968), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Urziceni (martie 1962 – octombrie 1966), lucrător operativ prim în cadrul Secţiei Raionale de Securitate Turnu Măgurele (noiembrie 1953 – martie 1962). *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Bistriţa Năsăud (vezi mai sus).

---

[418] Idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 18, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2112/18.09.1978 şi idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 6, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 256/14.09.1982.

[419] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1418/31.10.1984. Din păcate, nu am putut regăsi nici o referinţă precisă cu privire la schimbarea din funcţie sau trecerea în rezervă a acestui ofiţer.

[420] Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1051/10.02.1989.

[421] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Bunta Florian,* f. 6: *Fişă personală* – mutat prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7288/01.11.1985.

Alexandru N. Stănescu: 1 noiembrie 1985[422]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1968, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul Securităţii Judeţene Caraş Severin (iulie 1979 – noiembrie 1985) şi ofiţer specialist 2 în cadrul aceleiaşi unităţi.

Judeţul Iaşi

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Dumitru Gh. Ionescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[423]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Iaşi (vezi mai sus).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Dumitru Gh. Ionescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[424]**.** *Ulterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Bacău (decembrie 1979 – iunie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 133/20.06.1981.

Victor Gh. Copilu: 15 septembrie 1979 – 31 octombrie 1984[425]. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic şi locţiitor al comandantului Brigăzii 36 Securitate Timişoara (iunie 1975 – septembrie 1979). *Ulterior*: la dispoziţia M.I. (octombrie – decembrie 1984) şi locţiitor al comandantului Brigăzii 30 Securitate Timişoara (din decembrie 1984).

---

422 Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Nota şefului D.S.S nr. 0331/26.10.1985.

423 Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 167: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1553/18.02.1968 şi idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

424 Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1326/15.09.1979.

425 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1327/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1419/31.10.1984.

Petru I. Calotă: 31 octombrie 1984 – 11 martie 1986[426]. Încadrat în Securitate de la 23 august 1950. *Anterior*: şef al Serviciului de Contrainformaţii nr. 14 de pe lângă Comandamentul Pompierilor şi Penitenciarelor (septembrie 1980 – octombrie 1984), şef al Serviciului de Contrainformaţii nr. 8, de pe lângă Direcţia Generală a Penitenciarelor (martie 1977 – septembrie 1980), şef al Biroului 4 Sinteză – Informatică din cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (august 1973 – martie 1977), şef al secţiilor de contrainformaţii a XII-a şi XIII-a (noiembrie 1971 – august 1973), ofiţer specialist (decembrie 1969 – noiembrie 1971), şef grupă operativă (august 1968 – decembrie 1969), instructor învăţământ (iulie 1967- august 1968), locţiitor şef birou în Serviciul 1 Control (octombrie 1966 – iulie 1967) şi ofiţer 1 (iulie – octombrie 1966), toate aceste funcţii în Direcţia de Contrainformaţii Militare, locţiitor şef birou C.I. la Brigada 38 Căi Ferate Bucureşti (octombrie 1964 – iulie 1966), locţiitor şef birou C.I. la Remiza Specială M.F.A. Bucureşti (decembrie 1959 – octombrie 1964), lucrător operativ la Regimentul 5 Pază (octombrie 1953 – decembrie 1959) şi ofiţer contrainformaţii la Flotila de Avioane M.A.I. (decembrie 1950 – octombrie 1953). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

Constantin Gh. Pleşea (Pleşa): 1 aprilie 1988[427]. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (august 1986 – aprilie 1988), şef secţie în cadrul Centrului de Informaţii Externe (martie 1985 – august 1986), locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (noiembrie 1978 – martie 1985), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean Ialomiţa al M.I. (august 1973 – noiembrie 1978), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Ialomiţa (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean de Securitate Ialomiţa (decembrie 1971 – iunie 1972) şi şef birou în aceeaşi unitate (aprilie 1968 – decembrie 1971), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Turnu Măgurele (decembrie 1964 – aprilie 1968), lucrător operativ prim (martie 1960 – noiembrie 1964) şi lucrător operativ (septembrie 1957 – martie 1960), în cadrul Secţiei Raionale de Securitate Slobozia.

---

426 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1420/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 41/11.03.1986.

427 Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1097/01.04.1988.

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan N. Cleju: 8 mai 1972 – 20 mai 1980[428]. Încadrat în M.A.I. la 27 octombrie 1945. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Iaşi şi (februarie 1968 – mai 1972), loctiitor al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Iaşi (iulie 1952 – februarie 1968), locţiitor al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Botoşani (februarie 1951 – iulie 1952), şef al Serviciului Judeţean de Securitate Alba (decembrie 1949 – ianuarie 1951), şef al Secţiei I Informative din Direcţia Regională de Securitate Sibiu (septembrie 1948 – decembrie 1949), comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranţă Sibiu (iulie 1947 – septembrie 1948) şi comisar ajutor la Chestura Poliţiei Sibiu (octombrie 1945 – iulie 1947). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 118/20.05.1980.

Horia I. Brestoiu: 31 ianuarie 1981 – 8 noiembrie 1983[429]. *Anterior*: şef al Centrului de Informatică şi Documentare (vezi mai sus). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 256/08.11.1983.

Constantin Gh. Ciurlău: 1 august 1984 – 11 ianuarie 1990[430].. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1961. Anterior: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Iaşi (din februarie 1984), şef al Serviciului 12 Africa, Orientul Apropiat şi Asia din Direcţia a III-a Contraspionaj (decembrie 1974 – februarie 1984), şef al Serviciului 14 Îndrumare şi Control Contraspionaj (martie – decembrie 1974), ofiţer specialist 1 (august 1973 – martie 1974) şi adjunct şef serviciu (ianuarie – august 1973) în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj, şef serviciu în Aparatul Exterior al Direcţiei a III-a Contraspionaj – pe lângă Securitatea Judeţului Dolj (mai 1972 – ianuarie 1973), ofiţer specialist 2 (august 1971 – mai 1972), şef birou (ianuarie

[428] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 118/20.05.1980.

[429] Idem, fond Cadre, dosar personal *Brestoiu I. Horia*, vol. 1, f. 6: *Fişă personală* – numit prin Ordinul M.I. nr. II/5018/31.01.1981 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7423, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 256/08.11.1983.

[430] În perioada 1 august 1984 – 16 septembrie 1985 a fost doar împuternicit la comanda unităţii – vezi idem, dosar personal *Ciurlău Constantin*, f. 6: *Fişă personală* – definitivat în funcţie prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7261/16.09.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

1970 – august 1971), şef grupă (februarie 1969 – decembrie 1970) şi inspector principal 1 (aprilie 1968 – februarie 1969) în Inspectoratul Judeţean de Securitate Dolj, ofiţer 1 (august 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ (octombrie 1961 – august 1963) şi ofiţer tehnic reproducere limbi străine (septembrie – octombrie 1961), în cadrul Regionalei de Securitate Oltenia. Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

Judeţul Ilfov

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Alexandru S. Dumitraşcu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[431]**.** *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Bucureşti (vezi mai sus)

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Alexandru S. Dumitraşcu: 8 mai 1972 – 30 ianuarie 1979[432]. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 43/30.01.1979.

Nicolae M. Stan: 1 februarie 1979 – 31 ianuarie 1981[433]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a V-a Securitate şi Gardă, împuternicit la comanda unităţii (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Giurgiu al M.I. (vezi mai sus).

---

[431] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 152: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1548/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[432] Idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 43/30.01.1979.

[433] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1025/01.02.1979 şi inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1030/31.01.1981.

Şefi Securitate judeţeană:

Marin C. Voicu: 8 mai 1972 – 6 octombrie 1980[434]. *Anterior*: şef al Secţiei a II-a Contrasabotaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Ilfov (februarie 1968 – mai 1972), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Bucureşti (octombrie 1964 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (decembrie 1963 – octombrie 1964), locţiitor al şefului Serviciului 3 (mai 1958 – decembrie 1963) şi şef al serviciului respectiv(mai 1956 – mai 1958), toate aceste funcţii în cadrul direcţiei regionale mai sus menţionate. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 248/06.10.1980.

Judeţul Maramureş

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Nicolae M. Hriţan (Hriczan): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[435]. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1949. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Baia Mare (februarie 1956 – februarie 1968), funcţionar operativ la: Serviciul Judeţean de Securitate Rădăuţi (decembrie 1949 – ianuarie 1951), Regionala de Securitate Suceava (octombrie – decembrie 1949) şi Regionala de Securitate Oradea (iulie – octombrie 1949).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Nicolae M. Hriţan (Hriczan): 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[436]**.** *Ulterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Mureş (decembrie 1979 – decembrie 1982). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 346/24.12.1982.

Ioan I. Vlădescu: 15 septembrie 1979 – 25 mai 1989[437]. Încadrat în Securitate din iulie 1952. *Anterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj din Securitatea Judeţului Ilfov (mai 1976 – septembrie 1979), şef birou şi ofiţer specialist 2 la Direcţia de Contraspionaj a Securităţii (iunie 1963 – mai 1976), anchetator şi locţiitor şef birou la Direcţia a VIII-a Anchete (martie 1956 – iunie 1963).

---

[434] Idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul MI nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 248/06.10.1980.

[435] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 125: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1539/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[436] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1328/15.09.1979.

[437] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1329/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Adresă a M.I. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. din 25.05.1989.

Mihai A. Mihai: 15 noiembrie 1989[438]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef Serviciul 4 Evidenţă Români şi Arhivă din Direcţia pentru Paşapoarte, Evidenţa Străinilor şi Controlul Trecerii Frontierei (iulie 1987 – noiembrie 1989), ofiţer specialist 1 în cadrul Direcţiei I Informaţii Interne (iulie 1979 – iulie 1987), şef secţie la Direcţia a XI-a Securitate şi Gardă (noiembrie 1969 – iulie 1979) şi şef birou în cadrul Serviciului 3 al aceleiaşi direcţii.

Şefi Securitate județeană:

Aurel I. Ardelean: 8 mai 1972 – 15 iunie 1976[439]. Încadrat în Securitate de la 10 ianuarie 1949. *Anterior*: şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Baia Mare şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Maramureş (februarie 1968 – mai 1972), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne din cadrul Regionalei de Securitate Maramureş (iunie 1964 – februarie 1968), şef al Secţiei a VIII-a Anchete (martie 1960 – iunie 1964) şi şef al Biroului Inspecţii (august 1959 – martie 1960) din cadrul aceleiași direcţii, şef al Secţiei Raionale de Securitate Carei (decembrie 1957 – martie 1960), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (iulie 1956 – decembrie 1957), şef al Secţiei a II-a Contraspionaj (mai 1955 – iulie 1956), şef birou în cadrul Serviciului 3 Informaţii Interne (mai 1953 – mai 1955) şi anchetator prim (iulie 1952 – mai 1953), toate aceste funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare (Maramureş), şef birou în cadrul Regionalei de Securitate Rodna (februarie 1951 – iulie 1952) şi lucrător operativ în cadrul Serviciului Judeţean de Securitate Sighet (ianuarie 1949 – februarie 1951). *Ulterior*: ofiţer operativ principal la Inspectoratul Judeţean Maramureş al M.I. (iunie – decembrie 1976). Trecut în rezervă de la 10 decembrie 1976.

Gheorghe V. Lungu: 15 iunie 1976 – 15 octombrie 1979[440]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Maramureş al M.I. (august 1973 – iunie 1976), adjunct al şefului Securităţii Judeţului Maramureş şi şef al Serviciului 2 Contrainformaţii Economice (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoare Economice (decembrie 1970 – iunie 1972) şi şef al Secţiei a II-a Contrasabotaj în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Maramureş (februarie 1968 – decembrie 1970), şef al Biroului 7 Filaj şi Investigaţii din Regionala de Securitate Maramureş (septembrie 1965 – februarie 1968). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Olt al M.I. (vezi mai jos).

[438] Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1413/15.11.1989.
[439] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1509/15.06.1976.
[440] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1510/15.06.1976 şi idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1333/15.10.1979.

Gheorghe S. Goran: 1 august 1980 – 15 decembrie 1985[441]. *Anterior*: şef birou în cadrul Serviciului C.I. nr. 16 (mai – august 1980) şi şef birou în cadrul Serviciului C.I. nr. 7/A (februarie 1979 – mai 1980), ambele funcţii în cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare, ofiţer specialist (octombrie 1971 – februarie 1979), inspector principal (iulie 1969 – octombrie 1971), ofiţer 1 (august 1968 – iulie 1969), ofiţer 2 (septembrie 1965 – august 1968) şi ofiţer prim la Serviciul Închisori (iulie 1962 – septembrie 1965), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei Anchete a Securităţii, comandant de pluton în cadrul Brigăzii de Securitate Bucureşti (august 1961 – iulie 1962). *Ulterior*: locţiitor al şefului Securităţii Municipiului Bucureşti (vezi mai sus).

Stelian Gh. Chelariu (Chelaru): 15 decembrie 1985 – 3 septembrie 1986[442]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, absolvent al cursului de trei ani, destinat pregătirii de ofiţeri cunoscători de limbi străine, al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare (ianuarie 1982 – decembrie 1985) – împuternicit la comanda direcţiei în perioada august 1983 – octombrie 1984 – ofiţer specialist principal 2 (iulie 1980 – ianuarie 1982), şef birou la Serviciul de Contrainformaţii Militare pentru Aparatul Central şi Teritorial de Securitate (februarie 1979 – iulie 1980), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei a IV-a Contrainformaţii Militare, ofiţer instructor principal la Serviciul Independent Cadre şi Învăţământ al D.S.S. (octombrie 1978 – februarie 1979), ofiţer instructor principal la Direcţia Cadre şi Învăţământ a M.I. (septembrie – octombrie 1978), ofiţer specialist principal în Serviciul 3 Contraspionaj (noiembrie 1974 – septembrie 1978) şi şef al Biroului de Depistare a Înscrisurilor Ascunse şi Expertize Grafice din Inspectoratul Judeţean Prahova al M.I. (martie 1972 – noiembrie 1974), inspector principal în Serviciul 1 Informaţii Interne (ianuarie 1971 – martie 1972) şi inspector principal 2 la Secţia a VIII-a T.O. (aprilie 1968 – ianuarie 1971), la Inspectoratul Judeţean de Securitate Prahova, ofiţer reproducător şi ofiţer 1 în Biroul „T" Tehnică Operativă al Regionalei de Securitate Ploieşti (august 1960 – aprilie 1968). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 167/03.09.1986.

[441] Idem, fond Cadre, dosar personal *Goran Gheorghe*, f. 8: *Fişă personală* – numit şef al Securităţii Judeţului Maramureş prin Ordinul M.I. nr. II/5086/01.08.1980 şi schimbat din funcţie prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7406/15.12.1985.

[442] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 40: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 726/10.12.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7431, dosar nr. 16, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 167/03.09.1986.

Gheorghe D. Iliescu: 15 octombrie 1986[443]. Încadrat în M.A.I. de la 23 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani destinat pregătirii ofiţerilor de Miliţie al Şcolii M.A.I. nr. 2. *Anterior*: şef al Serviciului 9 – de asigurare contrainformativă a obiectivelor cu profil de comerţ exterior – din Direcţia a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (decembrie 1985 – octombrie 1986), locţiitor al comandantului Serviciului Independent pentru Problemele Secretului de Stat şi ale Relaţiilor cu Străinii – U.M. 0500/A – (februarie – decembrie 1985), şef serviciu (mai 1980 – februarie 1985), ofiţer specialist principal – şef colectiv (august 1974 – mai 1980) şi lucrător operativ (septembrie 1966 – august 1974), toate aceste funcţii în cadrul Direcţiei de Contraspionaj a Securităţii, lucrător operativ în cadrul Serviciului Economic al Miliţiei Bucureşti (august 1961 – septembrie 1966).

Judeţul Mehedinţi

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Toma L. Popescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[444]. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Oltenia (iulie 1964 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (august 1963 – iulie 1964) şi şef al Serviciului 8 Anchete (iulie 1952 – august 1963), ambele funcţii în cadrul aceleiaşi direcţii regionale şi şef al Secţiei a VIII-a Anchete din Regionala de Securitate Gorj (ianuarie 1951 – iulie 1952).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Toma L. Popescu: 8 mai 1972 – 31 martie 1976[445]. Trecut în rezervă de la 31 martie 1976.

Mihai M. Rotaru: 1 aprilie 1976 – 31 octombrie 1984[446]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Mehedinţi (vezi mai jos). *Ulterior:* şef al Inspectoratului Judeţean Hunedoara al M.I. (vezi mai sus).

[443] Idem, fond Documentar, dosar nr. 13313, vol. 3, f. 134: Adresa Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 780/07.10.1986.
[444] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 228: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1573/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[445] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1241/31.03.1976.
[446] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1242/01.04.1976 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1415/31.10.1984.

Ion P. Bodunescu: 31 octombrie 1984 – 18 ianuarie 1990[447]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I. (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 18 ianuarie 1990.

Şefi Securitate judeţeană:

Mihai M. Rotaru: 1 iunie 1972 – 1 aprilie 1976[448]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Gorj (februarie 1968 – iunie 1972), şef al Serviciului Raional de Securitate Tg. Jiu (octombrie 1964 – februarie 1968) şi şef al Biroului 2 Contraspionaj din cadrul aceluiaşi serviciu raional.

Mircea Gh. Pîrvulescu: 15 iunie 1976 – 25 octombrie 1985[449]. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Dolj al M.I. (august 1973 – iunie 1976), adjunct al şefului Securităţii Judeţului Dolj şi şef al Serviciului 2 Contrainformaţii Economice (iunie 1972 – august 1973), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Dolj (noiembrie 1969 – iunie 1972), şef al Serviciului 2 Contrasabotaj (aprilie – noiembrie 1969) şi adjunct şef Serviciul 1 Informaţii Interne (februarie 1968 – aprilie 1969) din cadrul aceluiaşi inspectorat, şef al Serviciului 7 Filaj şi Investigaţii din Regionala de Securitate Oltenia (iunie 1963 – februarie 1968), şef al Secţiei Raionale de Securitate Amaradia (mai 1953 – august 1961) şi şef al Biroului Raional de Securitate Melineşti (iunie 1952 – mai 1953). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 223/25.10.1985.

Gheorghe M. Preoteasa: 1 noiembrie 1985[450]. Încadrat în Securitate de la 5 martie 1958, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii de ofiţeri de Securitate – Limbi Străine. *Anterior:* şef serviciu în cadrul Direcţiei I Informaţii Interne (august 1980 – noiembrie 1985).

---

[447] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1416/31.10.1984 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Bodunescu Ion,* f. 6: *Fişă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.I. nr. II/1091/18.01.1990.

[448] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1886/01.06.1972.

[449] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1511/15.06.1976 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota şefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

[450] *Ibidem*: Nota şefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Județul Mureş

Inspectori şefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Pavel T. Sălcudean(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[451]. *Anterior*: şef al Regionalei de Securitate Mureş (vezi mai sus).

Şefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Pavel T. Sălcudean(u): 8 mai 1972 – 1 mai 1974[452]. *Ulterior*: la dispoziția M.I. (mai – august 1974). Trecut în rezervă de la 5 august 1974.

Gheorghe I. Rîstea (Ristea): 1 mai 1974 – 21 septembrie 1983[453]. *Anterior*: locțiitor al şefului Securității Județului Braşov (iunie 1972 – mai 1974), şef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean de Securitate Braşov (iulie 1971 – iunie 1972), şef al Inspectoratului Județean de Securitate Bihor (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

Constantin I. Ioana: 31 octombrie 1984 – 22 iulie 1987[454]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Județean Cluj al M.I. (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 114/22.07.1987.

---

[451] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 192: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1561/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[452] Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1378/01.05.1974.

[453] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1379/01.05.1974 şi idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 6, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

[454] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1409/31.10.1984 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Ioana Constantin,* f. 5: *Fişă personală.*

Neculai G. Iftime (Iftimie): 28 iulie 1987[455]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Dâmboviţa (vezi mai sus).

Şefi Securitate judeţeană:

Alexandru A. Agoston: 8 mai 1972 – 24 octombrie 1985[456]. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1951. *Anterior*: adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Mureş (octombrie 1971 – iunie 1972), şef al Secţiei a IX-a Depistarea Scrierilor Ascunse şi Expertize Grafice din cadrul aceleiaşi unităţi (aprilie 1968 – octombrie 1971), şef al Biroului „F" Controlul Corespondenţei (noiembrie 1959 – aprilie 1968), lucrător prim cadre, şef grupă şi locţiitor şef birou la Secţia Cadre (iunie 1954 – noiembrie 1959), şef birou la Secţia „T" (mai 1953 – iunie 1954), cenzor 3 (ianuarie 1952 – mai 1953) şi lucrător operativ (noiembrie 1951 – ianuarie 1952), toate aceste funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Mureş. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 221/24.10.1985.

Gheorghe Gh. Mărieş: 1 noiembrie 1985[457]. Încadrat în Securitate de la 28 iulie 1969, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Mureş (aprilie – noiembrie 1985), şef al Serviciului 1/A Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Satu Mare (noiembrie 1983 – aprilie 1985) şi ofiţer specialist 1 în cadrul aceleiaşi unităţi (august 1980 – noiembrie 1983).

---

[455] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7299/28.07.1987 – până la data de 3 februarie 1989 a deţinut funcţia doar cu delegaţie – vezi idem, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1052/03.02.1989 – ordin de definitivare în funcţie.

[456] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Agoston A. Alexandru*, nenumerotat: *Fişă personală*.

[457] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 172: Adresa Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 536/18.10.1985.

Județul Neamț

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Constantin C. Popa: 18 februarie 1968 – 1 noiembrie 1971[458]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1950. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Bacău (iulie 1964 – februarie 1968), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Oltenia (noiembrie 1959 – iulie 1964), șef al Serviciului Independent Operativ din Direcția a III-a Informații Interne ((august – noiembrie 1959), locțiitor al șefului aceluiași serviciu (iulie 1957 – august 1959), șef serviciu în cadrul Direcției a II-a Contraspionaj (mai 1952 – iulie 1957) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (aprilie 1951 – mai 1952). *Ulterior*: adjunct al șefului Inspectoratului Județean de Securitate Cluj (noiembrie 1971 – iunie 1972). Trecut în retragere de la 30 iunie 1972.

Aurel G. Mihalcea: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972[459]. Încadrat în Securitate de la 28 decembrie 1950. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Neamț și (februarie 1968 – noiembrie 1971), șef al Serviciului Raional de Securitate Tg. Ocna (august 1962 – februarie 1968), locțiitor al șefului Secției a VIII-a Anchete (februarie 1961 – august 1962), anchetator prim (iulie 1956 – februarie 1961) și locțiitor al șefului Serviciului 8 Anchete (februarie – iulie 1956), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Bacău, șef birou în cadrul Serviciului 8 Anchete din Regionala de Securitate Bârlad (iulie 1952 – februarie 1956) și anchetator în cadrul Secției a VIII-a a Direcției Regionale de Securitate Putna (ianuarie 1951 – iulie 1952). *Ulterior*: șef al Securității Județului Neamț (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan M. Bobu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[460]. *Anterior*: șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Neamț (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior:* șef al Miliției Județului Brăila (decembrie 1979 – octombrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 219/19.10.1984.

[458] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 189: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1560/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 323: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1843/01.11.1971.

[459] *Ibidem*, f. 318: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1842/01.11.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[460] *Ibidem* și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1330/15.09.1979.

Ioan Grigore I. Petcu: 15 septembrie 1979 – 30 decembrie 1981[461]. *Anterior*: secretar adjunct al Consiliului Politic al M.I. şi şef al Secţiei Propagandă şi Cultură (aprilie 1978 - septembrie 1979) şi şef sector în cadrul Secţiei pentru Probleme Militare şi Justiţie a C.C. al P.C.R. Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 307/30.12.1981.

Traian N. Ursache: 31 octombrie 1984[462]. *Anterior*: şef al Sectorului pentru Problemele Organizatorice de Partid din Consiliul Politic al M.I. (februarie 1983 – octombrie 1984), loctiitor politic al şefului Inspectoratului Judeţean Iaşi al M.I. (mai 1978 – martie 1982), şef al compartimentului de Cadre şi Învăţământ şi secretar al Comitetului Organizaţiei P.C.R. (iulie 1972 – mai 1978) în cadrul aceluiaşi inspectorat şi specialist 3 personal la Inspectoratul Judeţean de Securitate Iaşi (februarie 1968 – iulie 1972).

Şefi Securitate judeţeană:

Aurel G. Mihalcea: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[463]. *Anterior:* inspector şef al Inspectoratului Judeţean de Securitate Neamţ (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Caraş Severin (vezi mai sus).

Constantin Gh. Rangu: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1987[464]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Suceava (vezi mai jos). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 14/03.02.1987.

---

461 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1331/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 10, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 307/30.12.1981.

462 Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1421/31.10.1984.

463 Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Mihalcea Aurel*, f. 8: *Fişă personală* – schimbat din funcţie prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7290/01.11.1985.

464 Idem, fond Cadre, dosar personal *Rangu Constantin*, f. 6: *Fişă personală*.

Petre I. Constantin: 10 februarie 1987 – 17 ianuarie 1990[465]. Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1954, în urma absolvirii Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa Oradea – Trupe Securitate. *Anterior:* şef al Serviciului Cadre, Învăţământ şi Organizare – Mobilizare din Inspectoratul Judeţean Prahova al M.I. (aprilie 1980 – februarie 1987), şef al Biroului Cadre, Învăţământ şi Organizare – Mobilizare din Inspectoratul Judeţean Argeş al M.I. (mai 1977 – aprilie 1980), ofiţer specialist 1 (august 1973 – mai 1977), adjunct al şefului Serviciului Personal, Învăţământ, Mobilizare (iunie 1972 – august 1973), ambele funcţii în cadrul aceluiaşi inspectorat, şef al Secţiei Personal, Învăţământ (iulie 1971 – iunie 1972), instructor 1 personal (decembrie 1969 – iulie 1971) şi şef al Secţiei Personal (iunie 1968 – decembrie 1969), în cadrul Inspectoratului de Miliţie al Judeţului Argeş, locţiitor al şefului Secţiei Cadre din Direcţia Regională de Miliţie Argeş (august 1960 – aprilie 1968), locţiitor politic al şefului Secţiei Raionale de Miliţie Băbeni (iulie 1956 – august 1960) şi locţiitor politic al şefului Direcţiei a IX-a Paza Demnitarilor (octombrie 1954 – iulie 1956). Trecut în rezervă şi pensionat de la 17 ianuarie 1990.

<u>Judeţul Olt</u>

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Gheorghe Gh. Diță: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[466]. Încadrat în Securitate din decembrie 1950. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Argeş (august 1964 – februarie 1968), şef al Serviciului 3 Informaţii Interne (aprilie 1963 – august 1964), şef al Serviciului (ulterior, Biroului) 8 Anchete (iunie 1956 – aprilie 1963), ambele funcţii în cadrul regionalei de Securitate mai sus menţionate, locţiitor şef birou în cadrul Direcţiei a VIII-a Anchete (decembrie 1953 – iunie 1956) şi lucrător operativ în cadrul aceleiaşi direcţii (decembrie 1950 – decembrie 1953). *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Argeş (vezi mai sus).

---

[465] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul şefului D.S.S., nr. II/7053/10.02.1987 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Constantin I. Petre*, f. 1: *Fișă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. MC 111/17.01.1990.

[466] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 146: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1546/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Sandu I. Stănculescu: 8 mai 1972 – 17 ianuarie 1973[467]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Olt (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior*: lucrător operativ în cadrul Diviziunii Tehnico-Ştiinţifice din cadrul D.I.E. (februarie 1973 – iulie 1976). Trecut în retragere de la 31 iulie 1976.

Gheorghe Gr. Isac: 17 ianuarie 1973 – 15 octombrie 1979[468]. *Anterior*: şef al Miliţiei Judeţului Olt (mai 1972 – ianuarie 1973) şi şef al Inspectoratului de Miliţie al Judeţului Olt (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior*: la dispoziţia M.I. (octombrie – decembrie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 391/17.12.1979.

Gheorghe V. Lungu: 15 octombrie 1979 – 15 noiembrie 1989[469]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Maramureş (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Gorj al M.I. (vezi mai sus).

Ioan I. Caliţu: 15 noiembrie 1989[470]. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954, în urma absolvirii Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locţiitor politic al şefului Inspectoratului Municipiului Bucureşti al M.I. (decembrie 1987 – noiembrie 1989), şef serviciu Contrainformaţii în sectoarele construcţii industriale civile, materiale de construcţii, industria lemnului şi energie din Securitatea Municipiului Bucureşti (mai 1983 – decembrie 1987).

Şefi Securitate judeţeană:

Gheorghe E. Raţiu: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[471]. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior*: adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean de Securitate Olt (februarie 1968 – mai 1972), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Slatina (octombrie 1964 – februarie 1968). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Interne (octombrie 1985 – august 1986) şi şef al aceleiaşi direcţii (vezi mai sus).

[467] *Ibidem* şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 371: Ordinul M.I. nr. 1215/17.01.1973.
[468] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1225/17.01.1973 şi inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1332/15.10.1979.
[469] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1333/15.10.1979 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1411/15.11.1989.
[470] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1412/15.11.1989.
[471] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

Neculae D. Lungu (Ene): 1 noiembrie 1985[472]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1967, în urma absolvirii cursului cu durata de 3 ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa –Ofițeri de Securitate. *Anterior*: ofițer specialist 2 – șef al Compartimentului 0110 – la Securitatea Județului Olt (august 1977 – noiembrie 1985).

Județul Prahova

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Petre I. Stănescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[473]. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Ploiești (februarie 1962 – februarie 1968), locțiitor al șefului Serviciului 2 Contraspionaj din cadrul aceleiași direcții (decembrie 1960 – februarie 1962), șef al Secției Raionale de Securitate Rm. Sărat (septembrie 1957 – decembrie 1960), șef al Secției Raionale de Securitate Pătârlagele (iulie 1956 – septembrie 1957) și șef al Secției Raionale de Securitate Cricov (martie – iulie 1956). *Ulterior*: șef al Securității Județului Prahova (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Ionescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[474]. *Anterior*: șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Prahova (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior*: la dispoziția MI (septembrie – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 399/20.12.1979.

Dumitru A. Popa: 15 septembrie 1979 – 1 aprilie 1988[475]. *Anterior*: șef al Securității Județului Prahova (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Corpului de Control al Ministrului de Interne (din aprilie 1988).

---

[472] *Ibidem*.

[473] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 222: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1571/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[474] *Ibidem* și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1312/15.09.1979.

[475] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1313/15.09.1979 și inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1094/01.04.1988.

Ilie I. Pescaru: 1 aprilie 1988 – 31 decembrie 1989[476]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Prahova (vezi mai jos). Trecut în rezervă cu drept la pensie militară de serviciu de la 31 decembrie 1989.

Şefi Securitate judeţeană:

Petre I. Stănescu: 8 mai 1972 – 30 noiembrie 1975[477]. Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1975.

Dumitru A. Popa: 31 decembrie 1976 – 15 septembrie 1979[478]. *Anterior*: locţiitor al comandantului Şcolii Militare de Ofiţeri Activi a M.I. pentru învăţământul de ştiinţe sociale (iunie 1972 – decembrie 1976), locţiitor şef direcţie la Şcoala Militară de Ofiţeri de Securitate a C.S.S. (noiembrie 1968 – iunie 1972), şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Informaţii Interne (februarie 1963 – noiembrie 1968), şi locţiitor şef serviciu în aceeaşi direcţie.

Ilie I. Pescaru: 31 ianuarie 1981 – 1 aprilie 1988[479]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Prahova (februarie 1980 – ianuarie 1981), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Argeş al M.I. (ianuarie 1979 – februarie 1980), ofiţer specialist (martie 1976 – ianuarie 1979) şi şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice (iunie 1972 – martie 1976), în cadrul aceluiaşi inspectorat, şi şef al Secţiei a VIII-a Instalarea şi Exploatarea Mijloacelor Tehnic-Operative din Inspectoratul Judeţean de Securitate Olt (aprilie 1968 – iunie 1972). *Ulterior:* şef al Inspectoratului Judeţean Prahova al M.I. (vezi mai sus).

Petre Gh. Petrescu: 1 aprilie 1988[480]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Prahova (februarie 1986 – aprilie 1988) şi şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice în cadrul aceleiaşi unităţi.

---

[476] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1102/01.04.1988 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1460/31.12.1989.

[477] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2230/30.11.1975.

[478] Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2263/31.12.1976.

[479] ANIC, fond CC al PCR, Secţia Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

[480] ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Adresa Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.03.1988.

Județul Satu Mare

Inspectori şefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ioan Gh. Honțău: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[481]. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al şefului Direcției Regionale de Securitate Maramureş (februarie 1964 – februarie 1968), şef al Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (iunie 1962 – februarie 1964) şi locțiitor al şefului aceluiaşi serviciu (august 1961 – iunie 1962).

Şefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Honțău: 8 mai 1972 – 5 noiembrie 1979[482]. *Ulterior*: locțiitor al şefului Securității Județului Bihor (din decembrie 1979).

Alexandru S. Pop: 5 noiembrie 1979 - 1989[483]. *Anterior*: şef al Serviciului Personal şi Învățământ, Mobilizare din Inspectoratul Județean Cluj al M.I. (iunie 1972 – noiembrie 1979).

Dumitru A. Badea: 15 noiembrie 1989[484]. *Anterior*: şef de sector pentru problemele muncii organizatorice de partid în Consiliul Politic al M.I. (iulie 1985 – noiembrie 1989), locțiitor politic al şefului Inspectoratului Județean Neamț al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984) şi şef al compartimentului de Cadre şi Învățământ din cadrul aceluiaşi inspectorat (iunie 1972 – mai 1978).

---

[481] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 207: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1566/18.02.1968 şi idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[482] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1396/05.11.1979.

[483] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1397/05.11.1979. Din păcate, nu am putut regăsi nici o mențiune referitoare la data schimbării din funcție sau trecerii în rezervă a ofițerului.

[484] Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/15.11.1989.

Şefi Securitate judeţeană:

Victor E. Pop: 1 iunie 1972 – 31 octombrie 1977[485]. Încadrat în Securitate de la 20 aprilie 1950. *Anterior*: şef al Serviciului 3 Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Satu Mare (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Satu Mare şi adjunct inspector şef la acelaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), şef al compartimentului de Contraspionaj (iunie 1958 – februarie 1968) şi al Biroului Inspecţii (iulie 1956 – mai 1958), în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare, locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (februarie – iulie 1956), elev curs U.R.S.S. (septembrie 1954 – septembrie 1955), şef al Secţiei a II-a Contraspionaj (iulie 1952 – septembrie 1954) şi şef al Biroului „D" Cenzura Corespondenţei (ianuarie 1951 – iulie 1952), în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare şi lucrător operativ la Biroul „D" din Direcţia Regională Oradea (aprilie 1950 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă de la 31 octombrie 1977.

Andrei D. Ionescu: 13 martie 1979 – 17 ianuarie 1990[486]. Încadrat în Securitate de la 15 iunie 1959. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Inspectoratul Judeţean Gorj al M.I. (iunie 1972 – martie 1979), adjunct al şefului serviciului mai sus amintit (octombrie 1969 – iunie 1972), şef al Secţiei a XII-a Filaj şi Investigaţii din Inspectoratul Judeţean de Securitate Gorj (februarie – octombrie 1969), şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Tg. Jiu (aprilie 1968 – februarie 1969), şef al Secţiei Raionale de Securitate Gilort (noiembrie 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ prim în cadrul Secţiei Raionale de Securitate Olteţu (martie 1960 - noiembrie 1963) şi lucrător operativ prim în cadrul Direcţiei Regionale de Securitate Craiova (iunie 1959 – martie 1960). Trecut în rezervă de la 17 ianuarie 1990.

[485] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1885/01.06.1972 şi idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2558/31.10.1977.

[486] Idem, fond Cadre, dosar personal *Ionescu D. Andrei*, nenumerotat: *Fişă personală* – numit şef al Securităţii Judeţului Satu Mare prin Ordinul M.I. nr. II/5043/13.03.1979, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 111/17.01.1990.

Județul Sălaj

Inspectori şefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ilie I. Puşcaş(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[487]***.*** *Anterior*: şef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul Direcției Regionale de Securitate Cluj (august 1961 – august 1963).

Şefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ilie I. Puşcaş(u): 8 mai 1972 – 10 octombrie 1979[488]. *Ulterior:* şef al Serviciului 1/A Informații Interne din Securitatea Județului Cluj (decembrie 1979 – septembrie 1981). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 221/21.09.1981.

Gheorghe Gh. Pora: 10 octombrie 1979 – ianuarie 1989[489] *Anterior*: locțiitor politic al şefului Inspectoratului Județean Mureş al M.I. (mai 1978 – octombrie 1979) şi secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din aceeaşi unitate. A decedat în cursul lunii ianuarie 1989.

Constantin I. Ionescu: 10 februarie 1989[490]. *Anterior*: inspector principal 1 în cadrul Corpului de Control al ministrului de Interne.

Şefi Securitate județeană:

Andrei M. Mellas: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1977[491]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informații Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Județean de Securitate Sălaj (iulie 1969 – mai 1972) şi adjunct al şefului Secției a III-a Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (februarie 1968 – iulie 1969). Trecut în retragere de la 31 octombrie 1977.

---

[487] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 155: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1549/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[488] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1334/10.10.1979.
[489] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1335/10.10.1979.
[490] Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1050/10.02.1989.
[491] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2559/31.10.1977.

Valeriu C. Butiri: 13 martie 1979 – 11 ianuarie 1990[492]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1958. *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Harghita (august 1973 – martie 1979), adjunct al şefului Securităţii Judeţului Harghita al M.I. (iunie 1972 – august 1973), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Harghita (ianuarie 1970 – iunie 1972), şef al Secţiei a III-a Contraspionaj (aprilie 1969 – ianuarie 1970) şi adjunct al şefului secţiei amintite (februarie 1968 – aprilie 1969), din cadrul aceluiaşi inspectorat, şef al Secţiei Raionale de Securitate Gheorgheni (octombrie 1964 – februarie 1968), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Reghin (mai 1962 – septembrie 1964), lucrător operativ prim în cadrul Secţiei Raionale de Securitate Tg. Mureş (aprilie 1962), lucrător operativ prim la Secţia Raională de Securitate Negru Vodă (august 1959 – martie 1962), lucrător operativ în Biroul „K" Contrainformaţii în Penitenciare al Regionalei de Securitate Constanţa (noiembrie 1958 – iulie 1959). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

<u>Judeţul Sibiu</u>

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Francisc F. Gergely: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[493]. Încadrat în Securitate de la 28 decembrie 1950. *Anterior*: şef al Serviciului Raional de Securitate Mediaş (februarie 1963 – februarie 1968), şef al Serviciului Raional de Securitate Făgăraş (martie 1960 – februarie 1963), şef al Secţiei Raionale de Securitate Agnita (octombrie 1955 – martie 1960), şef al Biroului 1 din Serviciul 3 Informaţii Interne al Regionalei de Securitate Braşov (iulie 1952 – octombrie 1955), funcţionar operativ în cadrul Regionalei de Securitate Sibiu (ianuarie 1951 – iulie 1952).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Francisc F. Gergely: 8 mai 1972 – 1 martie 1977[494]. *Ulterior*: ofiţer specialist principal 3 la Serviciul 3 Contraspionaj din Inspectoratul Judeţean Sibiu (mai – iulie 1977), şef al Serviciului 1/A Informaţii Interne din aceeaşi unitate (iulie 1977 – iulie 1978). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1978.

---

[492] Idem, fond Cadre, dosar personal *Butiri Valeriu*, f. 6: *Fişă personală* – numit şef al Securităţii Judeţului Sălaj prin Ordinul M.I. nr. II/5044/13.03.1979, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

[493] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 204: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1565/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[494] Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1223/01.03.1977.

Iulian M. Rotariu: 15 septembrie 1979[495]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Alba (vezi mai sus).

Şefi Securitate judeţeană:

Ioan C. Atomei: 8 mai 1972 – 20 septembrie 1973[496] *Anterior*: adjunct al şefului Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoare Economice din Inspectoratul Judeţean de Securitate Sibiu (decembrie 1970 – mai 1972), şef al aceluiaşi serviciu (aprilie 1969 – decembrie 1970), şef al Secţiei a II-a Contrasabotaj din Serviciul de Securitate al Municipiului Sibiu (aprilie 1968 – aprilie 1969), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Sighişoara (iunie 1964 – februarie 1968) şi şef al aceluiaşi serviciu raional (august 1962 – mai 1964). *Ulterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Sibiu (septembrie 1973 – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 346/24.12.1982.

Mihail M. Andre: 20 septembrie 1973 – 31 octombrie 1985[497]. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1956, ca salariat civil, trecut în rândul ofiţerilor la 1 februarie 1957. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Sibiu (iunie 1972 – septembrie 1973), şef birou în cadrul Direcţiei a III-a Contraspionaj (decembrie 1971 – iunie 1972), şef birou de Contraspionaj în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Sibiu (decembrie 1970 – noiembrie 1971), inspector principal 1 în aceeaşi unitate (aprilie 1968 – decembrie 1970), lucrător operativ la Serviciul Raional de Securitate Sibiu (1959 – 1968), ajutor lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Braşov (februarie 1957 – 1959), salariat civil – translator de limba germană – în aceeaşi unitate (aprilie 1956 – februarie 1957). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 227/31.10.1985.

Constantin P. Măceşanu: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1989[498]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1964, în urma absolvirii cursului de un an al Şcolii M.A.I. nr. 3 – Filaj şi Investigaţii. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Sibiu (martie – noiembrie 1985), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Securitatea Judeţului Argeş (iunie 1980 – martie 1985) şi ofiţer specialist

[495] Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1336/15.09.1979.
[496] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr .7398, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2211/20.09.1973.
[497] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2210/20.09.1973 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Andre M. Mihail*, f. 105: *Fişă de pensie*. Iniţial, s-a avut în vedere numirea sa în funcţia de şef al Securităţii Judeţului Olt, dar ofiţerul a cerut trecerea în rezervă pentru motive medicale.
[498] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 6, f. 14: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. din 26.10.1985 şi idem, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 196: *Tabel nominal – eliberări din funcţie 1989* – destituit prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7015/03.02.1989.

2 în cadrul aceleiaşi unităţi (februarie 1973 – iunie 1980). *Ulterior*: ofiţer specialist principal 2 (şef compartiment) la Securitatea Municipiului Bucureşti.

Virgiliu Theodor D. Petrişor: 3 februarie 1989[499]. *Anterior*: locţiitor al şefului Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat şi a Relaţiilor cu Străinii, împuternicit la comanda unităţii (vezi mai sus).

Judeţul Suceava

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Emil V. Macri: 18 februarie 1968 – 1 ianuarie 1971[500]. *Anterior:* şef al Regionalei de Securitate Suceava (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (vezi mai sus).

Dragoş N. Iţcuş: 4 ianuarie 1971 – 8 mai 1972[501]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul de Securitate al Municipiului Bucureşti (octombrie 1968 – ianuarie 1971), şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din cadrul aceluiaşi inspectorat (septembrie – octombrie 1968) şi din cadrul Direcţiei Securităţii Oraşului Bucureşti (septembrie 1967 – septembrie 1968) şi şef serviciu în cadrul Direcţiei a III-a Informaţii Interne.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Dragoş N. Iţcuş: 8 mai 1972 – 19 octombrie 1984[502]. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 219/19.10.1984.

Gheorghe S. Simon: 31 octombrie 1984[503]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Hunedoara al M.I. (vezi mai sus).

[499] Vezi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.
[500] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 201: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1564/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 4, f. 77: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1034/01.01.1971.
[501] *Ibidem,* f. 51: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1026/04.01.1971 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[502] Idem, inv. nr. 7426, dosar nr. 5, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 219/19.10.1984.

Şefi Securitate judeţeană:

Constantin Gh. Rangu: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[504]. Încadrat în Securitate de la 12 iunie 1951. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef - Inspectoratul Judeţean de Securitate Suceava (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Suceava şi adjunct inspector şef la acelaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Suceava (octombrie 1961 – februarie 1968), şef al Secţiei Cadre din aceeaşi direcţie regională (august 1960 – octombrie 1961), şef al Secţiei Raionale de Securitate Săveni (octombrie 1958 – august 1959), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Dărăbani (noiembrie 1953 – octombrie 1958), lucrător de cadre la Regionala de Securitate Botoşani (iunie 1951 – februarie 1953). *Ulterior:* şef al Securităţii Judeţului Neamţ (vezi mai sus).

Paraschiv N. Hotnog: 1 noiembrie 1985[505]. *Anterior:* şef al Securităţii Vaslui (vezi mai jos).

503 Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/31.10.1984.
504 Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Rangu Constantin,* f. 6: *Fişă personală* – schimbat din funcţie prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7294/01.11.1985.
505 Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Nota şefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Județul Teleorman

Inspectori şefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Constantin Gh. Buleandră: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[506]. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior*: locțiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Bucureşti (aprilie 1962 – februarie 1968), şef al Secției Raionale de Securitate Alexandria (mai 1956 – aprilie 1962), locțiitor al şefului Secției Raionale de Securitate Videle (iulie 1955 – mai 1956), lucrător operativ în cadrul aceleiaşi secții raionale (octombrie 1953 – iulie 1955) şi lucrător operativ la Secția Raională de Securitate Vidra (aprilie 1952 - octombrie 1953).

Şefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Constantin Gh. Buleandră: 8 mai 1972 – 14 decembrie 1973[507]. *Ulterior*: şef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean Dâmbovița al M.I. (decembrie 1973 – iulie 1978). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1978.

Ion P. Bodunescu: 14 decembrie 1973 – 31 octombrie 1984[508]. *Anterior*: locțiitor al şefului Direcției I Informații Interne (februarie – octombrie 1973), şef al Securității Județului Dolj (vezi mai sus). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Județean Mehedinți al M.I. (vezi mai sus).

Ionel A. Obaciu: 31 octombrie 1984 – 14 august 1985[509]. *Anterior*: locțiitor politic al şefului Inspectoratului Județean Braşov al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984) şi şef al Serviciului Cadre, Învățământ şi Organizare – Mobilizare din acelaşi inspectorat (iulie 1972 – mai 1978). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

Dumitru P. Lică: 1 aprilie 1988[510]. *Anterior*: şef al Securității Județului Teleorman (vezi mai jos). A fost împuternicit la conducerea inspectoratului în perioada august 1985 – aprilie 1988.

[506] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 225: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1572/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.
[507] Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2598/14.12.1973.
[508] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2599/14.12.1973 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1416/31.10.1984.
[509] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1417/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7429, dosar nr. 2, f. 304: Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.
[510] Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1103/01.04.1988.

Şefi Securitate judeţeană:

Alecse (Alexe) D. Olteanu: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1978[511] Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1950. *Anterior*: şef al Secţiei a III-a Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – mai 1972), locţiitor al şefului Secţiei a II-a Contraspionaj (iunie 1964 – februarie 1968), şef al Biroului 1 din Serviciul 3 Informaţii Interne (ianuarie – iunie 1964), ambele în cadrul Direcţiei Regionale de Securitate Bucureşti, locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Videle (februarie 1961 – ianuarie 1964), şef al secţiei raionale mai sus amintite (octombrie 1957 – februarie 1961), lucrător operativ prim la Biroul „K" Contrainformaţii în Penitenciare (iulie 1955 – septembrie 1957), lucrător operativ în Serviciul 7 Filaj şi Investigaţii (august 1953 – iulie 1955), şi dactilograf şef (iulie 1952 – iulie 1953), toate aceste funcţii în cadrul Regionalei de Securitate Bucureşti, dactilograf şef (mai – iulie 1952) şi funcţionar operativ (decembrie 1951 – mai 1952) în Regionala de Securitate Teleorman, funcţionar operativ la Serviciul Judeţean de Securitate Buzău, apoi la regionala de Securitate cu acelaşi nume (decembrie 1950 – decembrie 1951). *Ulterior:* şef al Secţiei a III-a (Spaţiul „Africa – Asia") din C.I.E. (octombrie 1978 – decembrie 1985) şi preşedinte al Colegiului de Partid al D.S.S. (decembrie 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul CFSN nr. 38/09.01.1990.

Dumitru P. Lică: 30 iulie 1980 – 1 aprilie 1988[512]. *Anterior*: şef al Serviciului 2/A Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Prahova al M.I. (noiembrie 1977 – august 1980) şi ofiţer specialist 1 în cadrul aceluiaşi inspectorat.

Gheorghe C. Motorga: 1 aprilie 1988[513]. Încadrat în M.A.I. în 1960, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri – Trupe de Securitate de la Oradea. *Anterior*: secretar adjunct pentru probleme organizatorice al Consiliului Politic al D.S.S. (octombrie 1984 – aprilie 1988), secretar al Organizaţiei P.C.R. din Aparatul Central al Ministerului de Interne (aprilie 1982 – octombrie 1984), ofiţer specialist 1 pe probleme de organizare-mobilizare şi operaţii

---

[511] Idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2091/30.09.1978.

[512] Idem, fond Documentar, dosar nr. D. 13090, vol. 17, f. 683: *Notarea de serviciu pe perioada de la ianuarie 1984 până la noiembrie 1984 privind pe lt. colonel Lică P. Dumitru*, din 15 ianuarie 1985, semnată de şeful Inspectoratului Judeţean Teleorman al M.I., col. Ion Bodunescu.

[513] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Adresă a Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.03.1988. După cum se poate observa, din datele biografice prezentate mai sus, acest ofiţer dispunea de o „bogată" experienţă în „munca de Securitate". Numirea unui asemenea ofiţer în funcţia de şef Securitate este, în bună măsură, relevantă pentru politica de cadre urmată la nivelul aparatului de represiune în ultima parte a anilor `80.

în cadrul Serviciului Independent Cadre şi Învăţământ al D.S.S. (octombrie 1978 – aprilie 1982), ofiţer specialist în Direcţia Organizare-Mobilizare a M.I. (septembrie 1976 – octombrie 1978), ofiţer cu operaţiile la Statul Major al Comandamentului Trupelor de Securitate (august 1974 – septembrie 1976), instructor la Secţia Propagandă şi Cultură U.T.C. şi la Secţia Organizatorică a Consiliului Politic al Trupelor de Securitate (1969 – august 1974).

Judeţul Timiş

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Iosif F. Turc: 17 aprilie 1968 – 8 mai 1972[514]. Încadrat în Securitate de la 20 noiembrie 1951. *Anterior*: locţiitor pentru operativ al şefului Regionalei de Securitate Braşov (aprilie 1967 – februarie 1968), locţiitor al şefului Serviciului Inspecţii M.A.I. (iunie 1962 – aprilie 1967), inspector în cadrul aceluiaşi serviciu (aprilie 1953 – iunie 1962) şi instructor la Biroul Control Pompieri, din Direcţia Organizare şi Instructaj a Direcţiei Generale Politice M.A.I. (noiembrie 1951 – ianuarie 1953). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a III-a Contraspionaj (iunie 1972 – februarie 1973), şef al Serviciului „C" Apărarea Secretului de Stat şi Transportul Corespondenţei Secrete din M.I. (februarie 1973 – septembrie 1978), şef serviciu în cadrul Unităţii Speciale „F" Filaj şi Investigaţii a D.S.S. (noiembrie 1978 – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 391/17.12.1979.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Viorel S. Tăurescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979[515]. *Anterior*: şef al Inspectoratului de Miliţie al Judeţului Timiş (februarie 1968 – mai 1972), şef al Direcţiei Regionale de Miliţie Banat (anterior anului 1968), locţiitor politic al şefului Comandamentului Miliţiei Oraşului Bucureşti (din mai 1952) şi şef al Direcţiei Regionale de Miliţie Severin (februarie 1951 – mai 1952). *Ulterior*: ofiţer specialist principal 1 la Corpul de Control al ministrului de Interne (decembrie 1979 – decembrie 1980). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 296/01.12.1980.

Constantin N. Nica: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989[516]. *Anterior*: activist în cadrul Secţiei pentru Probleme Militare şi Justiţie a C.C. al P.C.R. (noiembrie 1971 – septembrie 1979), şef al Secţiei de contrainformaţii nr. 91 Bucureşti, din Direcţia a IV-a Contrainformaţii Militare (mai 1970 - noiembrie 1971), şef al

[514] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 10: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 2209/17.04.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1849/31.05.1972.
[515] Idem, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1341/15.09.1979.
[516] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1342/15.09.1979 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1406/15.11.1989.

Biroului de Contrainformații de pe lângă Divizia 18 Mecanizată (din septembrie 1963) şi locţiitor al şefului aceluiaşi birou.

Ion Gh. Popescu: 15 noiembrie 1989[517]. *Anterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Bihor al M.I. (vezi mai sus).

Şefi Securitate judeţeană:

Rusalin P. Terziu (Rusalim Terziu, Rusalin Târziu): 20 iunie 1972 – 20 aprilie 1976[518]**.** Încadrat în Securitate de la 30 aprilie 1952, în urma absolvirii cursului de pregătire a ofiţerilor politici de la Botoşani. *Anterior*: adjunct inspectorul şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Timiş (septembrie 1968 – iunie 1972), şef serviciu în cadrul Direcţiei de Contraspionaj (octombrie 1962 – septembrie 1968) şi locţiitor al şefului Serviciul 3 (Linia Spionaj Englez), din cadrul aceleiaşi direcţii (aprilie 1953 – octombrie 1962). Trecut în rezervă de la 20 aprilie 1976.

Aurelian M. Mortoiu: 31 decembrie 1976 – 15 septembrie 1984[519]. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1951. *Anterior*: adjunct al şefului Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoare Economice (decembrie 1970 – decembrie 1976), şef serviciu în aceeaşi unitate (martie 1969 – decembrie 1970), şef al Serviciului de Securitate al Municipiului Reşiţa şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Caraş-Severin (februarie 1968 – martie 1969), şef birou operativ în Serviciul 3 Informaţii Interne al Direcţiei Regionale de Securitate Banat (august 1963 – februarie 1968), şef birou în cadrul Serviciului 6 Transporturi, apoi al Serviciului 4 Contrasabotaj din aceeaşi direcţie regională (mai 1958 – septembrie 1962), şef birou la Serviciul Regional de Securitatea Transporturilor Feroviare Timişoara (septembrie 1953 – mai 1958), şi funcţionar operativ în acelaşi serviciu (octombrie 1951 – septembrie 1953). *Ulterior*: locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contrainformaţii în Sectoarele Economice (septembrie 1984 – mai 1985) şi şef al Direcţiei a III-a Contraspionaj (vezi mai sus).

Ioan N. Cristescu: 16 septembrie 1985 – 24 ianuarie 1987[520]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Timiş (iulie 1977 – septembrie 1985),

[517] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1407/15.11.1989.
[518] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 26, f. 603: Ordinul M.I. nr. 2070/20.06.1972 şi idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1346/20.04.1976.
[519] Idem, inv. nr 7405, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2265/31.12.1976 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Mortoiu M. Aurelian*, f. 6: *Fişă personală* – mutat prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7186/15.09.1984.
[520] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 160: Adresă a Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 557/16.09.1985 şi idem, vol. 3, f. 80: Adresa Secţiei Cadre C.C. al P.C.R. nr. 544/24.01.1987.

ofiţer specialist 1 (august 1973 – iulie 1977) şi şef al Serviciului 2 Contrainformaţii Economice (iunie 1972 – august 1973), din cadrul aceleiași unități.

Traian N. Sima: 10 februarie 1987 – 10 ianuarie 1990[521]. *Anterior*: locțiitor al şefului Securității Județului Timiş (noiembrie 1985 – februarie 1987), şef al Securității Județului Bihor (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

<u>Județul Tulcea</u>

Inspectori şefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Dumitru I. Baltag: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[522]. *Anterior*: locțiitor al şefului Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Dobrogea.

Şefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dumitru I. Baltag: 8 mai 1972 – 16 martie 1982[523]. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 69/16.03.1982.

Chivu C. Gheorghiță: 31 octombrie 1984[524]**.** *Anterior*: şef al Securității Județului Constanța (vezi mai sus).

Şefi Securitate județeană:

Costică V. Ioan: 8 mai 1972 – 1 februarie 1985[525]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informații Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Județean de Securitate Tulcea (februarie 1968 – mai 1972) şi şef al Secției Raionale de Securitate

[521] Idem, fond Cadre, dosar personal *Sima N. Traian*, f. 6: *Fișă personală* – numit în funcție prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7054/10.02.1987, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990

[522] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 149: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1547/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[523] Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 69/16.03.1982.

[524] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1422/31.10.1984.

[525] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Decretul prezidențial nr. 8/01.02.1985.

Istria (august 1960 – februarie 1968). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 8/01.02.1985.

Tudorel A. Milea: 1 octombrie 1985[526]**.** Încadrat în Securitate de la 1 august 1962, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: şef serviciu informativ operativ – U.S.L.A. (iulie 1981 – septembrie 1985), ofiţer specialist 1 în cadrul aceleiaşi unităţi, sub diversele denumiri ale acesteia (aprilie 1975 – iulie 1981).

Judeţul Vaslui

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Alexandru S. Călinoiu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[527]. Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1951. *Anterior*: şef al Secţiei Raionale de Securitate Paşcani (aprilie 1962 – februarie 1968), lucrător prim Cadre (septembrie 1959 – aprilie 1962), lucrător operativ prim în Serviciul 6 Securitatea Transporturilor (februarie 1956 – septembrie 1959), ambele funcţii în cadrul al Regionalei de Securitate Iaşi, şef birou Învăţământ, apoi Cadre în Direcţia Regională de Securitate Bârlad (noiembrie 1953 – februarie 1956) şi lucrător operativ în cadrul aceleiaşi direcţii (noiembrie 1951 – noiembrie 1953).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Alexandru S. Călinoiu: 8 mai 1972 – 8 ianuarie 1973[528]**.** *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Vaslui (vezi mai jos)

Marin C. Sterian: 8 ianuarie 1973 – 31 octombrie 1984[529]. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Prahova (iunie 1972 – ianuarie 1973) şi şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Prahova (februarie 1968 – iunie 1972). *Ulterior*: şef al Inspectoratului Judeţean Botoşani al M.I. (vezi mai sus).

---

[526] Idem, dosar nr. D 13414, vol. 16, f. 58: *Situație privind eliberările din funcție din cadrul USLA – 1986* – numit prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7275/01.10.1985.

[527] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 213: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1568/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[528] Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1017/08.01.1973.

[529] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1016/08.01.1973 şi idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1400/31.10.1984.

Constantin F. Puşcaciu: 31 octombrie 1984[530]**.** *Anterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Teleorman al M.I. (august 1973 – octombrie 1984), şef al Serviciul 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Teleorman (iunie 1972 – august 1973) şi şef al Secţiei a II-a Contrasabotaj din Inspectoratul Judeţean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – iunie 1972).

Şefi Securitate judeţeană:

Paraschiv N. Hotnog: 8 mai 1972 – 8 ianuarie 1973[531]. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne – Inspectoratul Judeţean de Securitate Vaslui (septembrie 1970 – mai 1972), adjunct al şefului Secţiei a III-a Contraspionaj din cadrul aceleiaşi unităţi (aprilie 1968 – septembrie 1970), locţiitor al şefului Secţiei Raionale de Securitate Paşcani (1964 – aprilie 1968), lucrător operativ în aceeaşi secţie raională (februarie 1961 – 1964) şi lucrător operativ în Regionala de Securitate Iaşi (august 1957 – februarie 1961). *Ulterior*: adjunct al şefului Securităţii Judeţului Vaslui (ianuarie – septembrie 1973) şi şef al aceleiaşi unităţi (vezi mai jos).

Alexandru S. Călinoiu: 8 ianuarie – 20 septembrie 1973[532]. *Ulterior*: şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţului Brăila al M.I. (septembrie 1973 – august 1985). Trecut în retragere prin Decretul prezidenţial nr. 163/14.08.1985.

Paraschiv N. Hotnog: 20 septembrie 1973 – 1 noiembrie 1985[533]. *Ulterior*: şef al Securităţii Judeţului Suceava (vezi mai sus).

[530] Idem, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1401/31.10.1984.
[531] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1061/08.01.1973
[532] *Ibidem*: Ordinul MI nr. 1017/08.01.1973 şi idem, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 2212/20.09.1973.
[533] *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2213/20.09.1973 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

Dănilă S. Savin: 1 noiembrie 1985 – 18 iunie 1988[534]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Vrancea (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 93/18.06.1988.

Costache I. Radu: 1 noiembrie 1988[535]. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, după absolvirea cursului de doi ani al Şcolii Militare de Ofiţeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Constanţa (noiembrie 1985 – noiembrie 1988), şef al Serviciului 0110 din Securitatea Judeţului Iaşi (august 1977 – noiembrie 1985), şef birou şi lucrător operativ în cadrul Serviciului de Contraspionaj al Regionalei de Securitate Iaşi, Inspectoratului Judeţean de Securitate Iaşi şi Securităţii aceluiaşi judeţ (1963 – 1977), lucrător operativ în Serviciul 3 Informaţii Interne din Regionala de Securitate Iaşi (1958 – 1963) şi lucrător operativ în Serviciul Regional de Securitate a Transporturilor Feroviare Iaşi (iulie 1957 – 1958).

Judeţul Vâlcea

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Gheorghe I. Andreescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[536]. *Anterior:* locţiitor pentru operativ al şefului Direcţiei Regionale de Securitate Argeş (aprilie 1962 – februarie 1968), şef al Secţiei Cadre din aceiaşi direcţie (noiembrie 1959 – aprilie 1962) şi şef al Serviciului Raional de Securitate Vâlcea (iunie 1956 – noiembrie 1959).

---

[534] Idem, dosar nr. D 13090, vol. 20, f. 676: *Apreciere asupra activităţii desfăşurate de tovarăşul colonel Savin Dănilă în anul 1985*, din 20.01.1986, semnată de şeful Inspectoratului Judeţean Vrancea al M.I., col. Constantin Panait – numit şef al Securităţii Judeţului Vaslui, prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7308/01.11.1985 şi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 93/18.06.1988.

[535] În perioada 1 noiembrie 1988 – 3 februarie 1989 a fost doar împuternicit la comanda Securităţii Judeţene Vaslui: vezi idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 28, f. 260: *Caracterizare de serviciu a colonelului Radu Costache*, f.d., alcătuită de Direcţia I Informaţii Interne.

[536] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr 7388, dosar nr. 3, f. 219: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1570/18.02.1968 şi idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Gheorghe I. Andreescu: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984[537]. *Ulterior*: la dispoziţia M.I. (octombrie – decembrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 267/04.12.1984.

Paulian A. Păsărin: 31 octombrie 1984 – 1 iulie 1989[538]. Încadrat în Securitate din iunie 1964, prin transfer de la M.Ap.N. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Municipiului Bucureşti (martie 1982 – octombrie 1984), şef al Serviciului Apărare Contrainformativă, Îndrumare, Control, Cooperare, Informatică şi Evidenţă Operativă din Direcţia a V-a Securitate şi Gardă (septembrie 1976 – octombrie 1978), ofiţer specialist 2 în cadrul aceleiaşi direcţii (mai – septembrie 1976) şi ofiţer specialist 2 la Inspectoratul Municipiului Bucureşti al M.I. *Ulterior*: locţiitor al şefului Miliţiei Judeţului Giurgiu.

Constantin Gh. Burtoiu: 15 iulie 1989[539]. *Anterior*: locţiitor al şefului Direcţiei Economice din Inspectoratul General al Miliţiei şi şef al Miliţiei Judeţului Argeş.

Şefi Securitate judeţeană:

Aurel I. Ţambrea: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[540]. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1952, în urma absolvirii cursului de doi ani al Şcolii M.A.I. de Ofiţeri Politici de la Oradea. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne şi adjunct inspector şef - Inspectoratul Judeţean de Securitate Vâlcea (ianuarie – mai 1972), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne din acelaşi inspectorat (aprilie 1968 – ianuarie 1972), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Rm. Vâlcea (aprilie 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ în cadrul aceleiaşi unităţi (iulie 1956 – aprilie 1963) şi lucrător operativ în Regionala de Securitate Piteşti (octombrie 1952 – iulie 1956). *Ulterior*: şef al Securităţii judeţului Vrancea (vezi mai jos).

---

537 Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1423/31.10.1984.

538 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1424/31.10.1984 şi idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1236/01.07.1989.

539 *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1253/15.07.1989.

540 Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Cadre, dosar personal *Ţambrea I. Aurel*, f. 7: *Fişă personală* – mutat la conducerea Securităţii Judeţului Vrancea prin Ordinul şefului D.S.S. nr. II/7300/01.11.1985.

Ion C. Paraschiv: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1989[541]. Încadrat în Securitate de la 1 august 1968, în urma absolvirii cursului de trei ani al Şcolii de Ofiţeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Argeş (ianuarie 1982 – noiembrie 1985) şi ofiţer operativ principal în cadrul aceleiaşi unităţi (august 1976 – ianuarie 1982). *Ulterior:* şef al Serviciului 1 Informaţii Interne din Securitatea Judeţului Brăila.

Gheorghe C. Cioană: 3 februarie 1989[542]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Mehedinţi (martie 1985 – februarie 1989), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Securitatea Judeţului Gorj (iulie 1981 – martie 1985).

Judeţul Vrancea

Inspectori şefi ai inspectoratului judeţean de Securitate:

Petrică I. Stoica: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972[543]. *Anterior*: şef al Secţiei Raionale de Securitate Focşani (martie 1954 – februarie 1968).

Şefi ai inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne:

Petrică I. Stoica: 8 mai 1972 – 14 septembrie 1982[544]. Trecut în rezervă prin Decretul prezidenţial nr. 256/14.09.1982.

Constantin S. Panait: 31 octombrie 1984[545]. *Anterior*: locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Brăila (martie 1980 – octombrie 1984), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice din Inspectoratul Judeţean Ialomiţa al M.I. (august 1973 – martie 1980), şef al Serviciului 2 Contrainformaţii în Sectoarele Economice şi adjunct al şefului Securităţii Judeţului Ialomiţa (iunie 1972 – august 1973), adjunct al şefului Serviciului 1 Informaţii Interne (octombrie 1969 – iunie 1972) şi şef

[541] Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a şefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985 şi idem, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 196: *Tabel nominal – eliberări din funcţie 1989* – demis prin ordinul şefului D.S.S. nr. II/7022/03.02.1989

[542] Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

[543] Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 216: Ordinul Preşedintelui C.S.S. nr. 1569/18.02.1968 şi idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

[544] Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 6, nenumerotat: Decretul prezidenţial nr. 256/14.09.1982.

[545] Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1425/31.10.1984.

birou (februarie 1968 – octombrie 1969), în cadrul Inspectoratului Judeţean de Securitate Ialomiţa.

Şefi Securitate judeţeană:

Dănilă S. Savin: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985[546]. Încadrat în Securitate din noiembrie 1950. *Anterior:* şef al Secţiei a III-a Contraspionaj şi adjunct inspector şef – Inspectoratul Judeţean de Securitate Vrancea (aprilie 1969 – mai 1972), şef al Secţiei de Securitate a Municipiului Focşani şi adjunct inspector şef în cadrul aceluiaşi inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), locţiitor al şefului Serviciului 3 Informaţii Interne şi şef birou în Regionala de Securitate Galaţi (1955 – februarie 1968), locţiitor al şefului Serviciului Raional de Securitate Tulcea (1954 – 1955), şef al Biroului Inspecţii (1954), lucrător operativ şi ajutor lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Galaţi (noiembrie 1950 – 1954). *Ulterior:* şef al Securităţii Judeţului Vaslui (vezi mai sus).

Aurel I. Ţambrea: 1 noiembrie 1985 – 17 ianuarie 1990[547]. *Anterior*: şef al Securităţii Judeţului Vâlcea (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 17 ianuarie 1990..

[546] Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 şi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 20, f. 676: *Apreciere asupra activităţii desfăşurate de tovarăşul colonel Savin Dănilă în anul 1985*, din 20.01.1986, semnată de şeful Inspectoratului Judeţean Vrancea al M.I., col. Constantin Panait.

[547] Idem, fond Cadre, dosar personal *Ţambrea I. Aurel*, f. 7: *Fişă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 111/17.01.1990.

Raluca Nicoleta **SPIRIDON**

Statutul ofițerilor şi subofițerilor din Direcția Generală a Securității Poporului 4 noiembrie 1948

The Status of the Officers in the General Division of People's Securitate (1948)

Issues regarding the professional or disciplinary criteria that the Securitate officers had to satisfy have already been discussed about in various works that focus on the subject of the Securitate. Many of them are based only on Articles 4-6 of Decree no 221 regarding the foundation and organization of the General Division of People's Securitate and the Internal Service Regulations for the officers and the civilian staff assimilated into the DGSP (4 November 1948).

In order to provide a detailed picture of the status of those employees of the communist state, our paper sheds light on a relevant document found in the CNSAS archives.

Etichete: înaintare în grad, ofițeri, subofițeri, personal civil, serviciu

Keywords: promotion, officers, civilian staff, division

În momentul de faţă există o suită de lucrări privind Securitatea, multe din acestea axate pe constituirea aparatului de Securitate, cu un accent special pe ceea ce a însemnat politica de cadre. Unele aspecte referitoare la competenţele şi criteriile profesionale sau disciplinare pe care trebuiau să le îndeplinească ofiţerii de Securitate au fost reconstituite, până acum, doar în baza articolelor 4-6 din Decretul nr. 221 pentru înfiinţarea şi organizarea Direcţiei Generale a Securităţii Poporului şi a Regulamentului serviciului interior pentru ofiţerii, subofiţerii şi personalul civil asimilat al DGSP din 4 noiembrie 1948. Aceasta, deoarece, în conformitate cu art. 6 din Decretul nr. 221 pentru înfiinţarea şi organizarea Direcţiei Generale a Securităţii Poporului, *Statutul Ofiţerilor şi Subofiţerilor din DGSP* „făcea parte integrantă" din această lege chiar dacă nu era publicat în Monitorul Oficial[1].

În ceea ce ne priveşte, încercăm, în cele ce urmează, să oferim o comparaţie între forma finală a *Statutului Ofiţerilor şi Subofiţerilor din DGSP*, identificat în fondul

---

[1] Florica Dobre, Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu, *Securitatea, Structuri-Cadre. Obiective şi Metode, vol I, (1948-1967)*, studiu introductiv – Florian Banu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, p. 11.

Direcția Management Resurse Umane al CNSAS[2] și forma de lucru a respectivului Statut, aflat în fondul Bibliotecă al CNSAS[3].

Inițial, condițiile de admitere în DGSP, la art. 3, litera c prevedeau ca angajatul „Să aibă cel puțin 18 ani împliniți, şi să nu fi depăşit 35 ani"[4], limitarea „să nu fi depăşit 35 de ani", fiind ulterior anulată, pentru a face posibilă încadrarea în grade şi funcții superioare a echipei care urma să fie numită la conducerea instituției. În aceeaşi logică de anulare a criteriilor impersonale de ascensiune profesională pe care le-ar fi prevăzut legea şi înlocuire a lor cu norme mai personalizate se înscrie modificarea art. 15 (capitolul III, Secțiunea I, Înaintare). Astfel, primul conținut al art. 15 era: *Înaintarea în grad se face „la excepțional", „la alegere" și „la vechime"*[5], în timp ce art. 15 care l-a înlocuit prevedea: *Înaintarea în grad se face la excepțional și merit în muncă, după nevoile serviciului și locurile vacante".* Se adaugă și excluderea din forma finală a *Statutului ofițerilor și subofițerilor Direcțiunii Generale a Securității Poporului* a articolului imediat următor art. 15 ce viza:

Înaintarea în grad „la alegere" şi „la vechime" se făcea după următoarea vechime în grad:

Ofițeri:

a) Sublocotenent	3 ani.
b) Locotenent	3 ani.
c) Căpitan	5 ani.
d) Maior	4 ani.
e) Lt. colonel	3 ani.
f) Colonel	4 ani.
g) General maior	3 ani.

Subofițeri:

a) Sergent major	4 ani.
b) Plutonier	6 ani.
c) Plutonier major	8 ani[6].

Alte articole inițiale, fie anulate, fie reformulate într-un singur articol, erau inspirate din mai vechi dispoziții sau legi de modificare a Statutului Funcționarilor Publici şi nu mai erau în concordanță cu militarizarea şi centralizarea instituției – art. 44, 60, 61, 64, 65, 66.

Evidente pentru modul în care a evoluat prezentul Statut, le vom reda în integralitatea lor aşa cum rezultă acestea din prima sa variantă:

Art. 44. *Ministerul Afacerilor Interne sau delegatul său va aplica direct pedeapsa destituirii, atunci când funcționarul a suferit vreo pedeapsă privativă de libertate, definitivă pentru crime, pentru delicte de fals, delapidare, luare de mită, trafic de influență, înșelătorie, mărturii mincinoase, infracțiuni contra bunelor moravuri, purtare abuzivă, abuz de putere, arestare ilegală, refuz de serviciu legalmente*

[2] ACNSAS, fond DMRU, dosar nr. 7354, vol. 10, ff. 714-728.
[3] Idem, fond Bibliotecă, carte nr. 5692, ff. 85-106.
[4] *Ibidem*, f. 85.
[5] *Ibidem*, f. 89.
[6] *Ibidem*.

datorat, favorizarea infractorului prim omisiunea denunțării, delictul contra represiunii, rupere de sigilii, sustragere, crime și delicte contra Siguranței Statului.

Art. 60. *În perioada de trei luni prevăzută de articolul precedent, personalul actual va continua să funcționeze în serviciile și funcțiile în care se găsesc în momentul publicării prezentei legi, până la încadrarea lor conform dispozițiilor articolului precedent.*

Art. 61. *Prin încadrările făcute pe baza legii nr. 746/1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici, funcționarii polițienești își păstrează în noua funcțiune, vechimea ce au avut în funcțiunea din care provin, cu excepția funcționarilor încadrați în funcții superioare conform art. 124 din Legea nr. 746 din 1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici.*

Art. 64. *Funcționarii polițienești de toate categoriile trecuți în cadrul disponibil în baza legii 127 din 28 februarie 1945 sau îndepărtați din serviciu pe baza legii de purificare a administrațiilor publice, cu sau fără decizie ministerială, precum și acei care după 23 august 1944 au încetat sub orice formă să funcționeze în cadrele poliției, se consideră licențiați din serviciu, pe data încetării de drept sau fără fapt a prestării serviciului. Se exceptează funcționarii din această categorie care au fost reprimiți în serviciu, transferați în alte instituții sau pensionați până la data publicării prezentei legi.*

Art. 65. *Numirile, reprimirile, încadrările și chemările în funcțiuni de toate categoriile din serviciile polițienești făcute până la data publicării prezentei legi, prin derogare de la dispozițiile legii nr. 746 din 1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici și a altor legi în vigoare la momentul efectuării actelor sus-menționate, sunt considerate că au fost făcute cu îndeplinirea tuturor condițiilor legale.*

Art. 66. *Se ratifică plățile de salarii făcute funcționarilor polițienești de la 22 septembrie 1946 până la publicarea prezentei legi pe baza legii nr. 232/1943 prin derogare de la dispozițiile art. 27 din Legea nr. 746/1946 din Statutul Funcționarilor Publici*[7].

Schimbarea esențială operată de comuniști, militarizarea și unificarea structurilor informative a intervenit – nu pentru că în prima jumătate a secolului XX nu ar fi existat vreun precedent[8] sau pentru că nu ar fi existat și curente de opinie exprimate în susținerea acestor direcții[9], cât datorită transformării lor din servicii de

---

[7] *Ibidem*, ff. 85-106.

[8] În contextul Primului Război Mondial, prin Decizia pentru militarizarea funcționarilor administrativi și polițienești și gradele ce le au ei în ierarhia militară, din 19 august 1916 se prevedea că: art. 1 „atribuțiile de poliție și de siguranță generală a Statului se vor exercita sub ordinele Ministerului de Război și ale comandamentelor de corp de armată și de divizii respective, de către prefecții de județe și personalul polițienesc de siguranță din întreaga țară, care în acest scop vor fi militarizați; (art. 2) „sub raportul serviciului: prefectul poliției Capitalei, directorul siguranței generale și inspectoratul general al polițiilor va lucra sub ordinele directe ale ministrului de Război, iar prefecții de județe sub ordinele comandamentelor arătate mai sus" (Constantin Hamangiu, *Codul General al României. Legi uzuale*, vol. III, 1956/1919, București, Librăria Alcalay, p. 1045).

[9] În cadrul dezbaterilor parlamentare, referitoare la *Legea pentru organizarea Poliției Generale a Statului din 21 iulie 1929*, „discuțiile cele mai tensionate au fost generate de situația (și definiția) Siguranței Generale – *autonomă* sau *militară, desființată* sau *întărită* – opoziția considerând că proiectul de lege uniformiza Siguranța în ansamblul polițiilor, lipsind-o de orice identitate" (Iulian Chiriac, *Evoluția Siguranței Generale a Statului între anii 1908-1945. Privire generală*, în CNSAS, „Arhivele Securității", nr. 4, București, Editura Enciclopedică, 2009, p. 372).

informaţii într-un serviciu de securitate al partidului, „pentru a avea la dispoziţie un instrument în mâna unui tovarăş responsabil”[10].

În fapt, „pe 10 iulie 1948, Gheorghe Gheorghiu Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, şi Teohari Georgescu au căzut de acord asupra structurii noii Direcţii Generale a Securităţii Poporului, stabilindu-se că va fi o instituţie militarizată, la care schema de organizare, principiile, bugetul, personalul nu se vor da publicităţii. Secretariatul C.C. al P.M.R. urma să trimită, pentru completarea personalului necesar numai cadre verificate”[11].

Din punct de vedere al conţinutului, la prima vedere, *Statutul ofiţerilor şi subofiţerilor din DGSP* nu diferă foarte mult, prin structura sa, de solicitările intrării şi funcţionării într-un corp profesional. Atrag atenţia, în mod deosebit, art. 11, art. 58 şi art. 60, ce au făcut posibile atât încadrarea în grade şi funcţii a unei echipe formate din comuniştii ilegalişti cu vechi stadii de activitate informativă în România[12], cât şi a celor care îndeplineau criterii de clasă şi ideologice pentru încadrarea în D.G.S.P. Derogări asemănătoare existau şi în ceea ce priveşte stagiul militar (art. 4). În rest, prevederile *Statutului ofiţerilor şi subofiţerilor din D.G.S.P.* – pe care îl redăm alăturat – erau dublate de faptul că angajarea în aparatul de Securitate se făcea după verificări şi reverificări minuţioase de către organele de partid şi Direcţia Cadre.

Documentul pe care îl publicăm este datat 4 noiembrie 1948 iar semnătura olografă de la final aparţine generalului maior de Securitate, Vladimir Mazuru.

---

[10] Dezideratul a fost exprimat de Emil Bodnăraş încă din 14 mai 1945: „Serviciile nu sunt unificate, noi lucrăm pe trei direcţii. Aparatul de interne trebuie unificat în timpul cel mai scurt, să avem la dispoziţie un instrument în mâna unui tovarăş responsabil, care să poată observa orice deviere a actului de comandă” (Marius Oprea, *Naşterea Securităţii*, în „Analele Sighet” nr. 6, Anul 1948 – Instituţionalizarea comunismului, Bucureşti, Editura Fundaţia Academia Civică, 1998, p. 290). A urmat înfiinţarea Direcţiei Generale a Siguranţei Statului la 20 iunie 1947, în baza Ordinului M.A.I. nr. 2100, ca etapă intermediară, pentru ca, după abdicarea regelui Mihai – 30 decembrie 1947, acest deziderat să fie materializat prin înfiinţarea, la 30 august 1948, a D.G.S.P.

[11] Florin Pintilie, *Aspecte ale activităţii organelor represive ale statului în anul 1948*, în „Analele Sighet”, nr. 6 –Anul 1948 – Instituţionalizarea comunismului, Bucureşti, Editura Fundaţia Academia Civică, 1998, p. 323.

[12] Vezi *Decretul nr. 1516 emis de Prezidiul Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române privind încadrarea unor generali şi colonei din Direcţia Poliţiei de Siguranţă în serviciile centrale şi exterioare ale D.G.S.P. – 28 august 1948; Decretul nr. 1517 al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a R.P.R. privind numirea lui Pintilie Gheorghe şi Popescu Gogu în funcţia de director general şi respectiv director în cadrul D.G.S.P. – 28 august 1948*, în Florica Dobre, Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu, *op. cit.*, doc. 3-4, pp. 12-13.

STATUTUL
OFIŢERILOR ŞI SUBOFIŢERILOR DIRECŢIUNII GENERALE A SECURITĂŢII POPORULUI

CAPITOLUL I
DISPOZIŢII GENERALE

Art.1. – Personalul de toate categoriile din serviciile Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului, constituie un corp distinct având statutul determinat prin legea de faţă.
Art.2. – Personalul prevăzut la articolul precedent se compune din: ofiţeri şi subofiţeri de securitate, precum şi din personal civil asimilat.

I. Ofiţeri:
- a/ Ofiţeri Generali
  1. General locotenent
  2. General maior.
- b/ Ofiţeri superiori
  3. Colonel
  4. Locotenent colonel
  5. Maior
- c/ Ofiţeri inferiori
  6. Căpitan
  7. Locotenent
  8. Sublocotenent

II. Subofiţeri:

1. Plutonier major-şef
2. Plutonier major
3. Plutonier
4. Sergent major

III. Personal civil asimilat.

CAPITOLUL II
NUMIREA PERSONALULUI
Secţiunea I-a
Condiţii de admitere

Art. 3. – Candidatul la oricare din gradele prevăzute de la art. 2, trebuie să îndeplinească următoarele condiţiuni:
a/ Să fie cetăţean român;
b/ Să cunoască limba română;
c/ Să aibă cel puţin 18 ani împliniţi;

d/ Să nu fi suferit vreo condamnare pentru infracţiunile sancţionate de lege cu pedepse privative de libertate, care atrag decăderi de drepturi civile şi politice, cu excepţia celor ce au fost condamnaţi pentru activitate politică antifascistă.
e/ Să nu fi fost îndepărtat din vreun serviciu public prin vreo măsură disciplinară sau prin efectul legii de purificare a administraţiilor publice.
f/ Să depună declaraţie de avere ce posedă în momentul depunerii actelor;
g/ Să treacă examenul de admitere medical şi al cunoştinţelor generale în condiţiunile ce se vor stabili prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne.

Condiţiunile de studii vor fi prevăzute prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne.

Secţiunea a II-a
Procedura prealabilă numirii

Art.5. – Examenul de admitere va avea loc la datele hotărâte prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne, la una din şcolile profesionale de pe lângă Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului. Examenul se ţine separat pe grade.

Art.6. – Comisiunea de admitere este compusă dintr-un preşedinte, doi membri şi un secretar, delegaţi dintre ofiţerii superiori prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne.

Art. 7. – Programul materiilor de examinare va fi prevăzut prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne.

Art. 8. – Examenul constă din următoarele probe:
a/. Verificarea actelor depuse de candidaţi, pentru a stabili dacă aceştia îndeplinesc condiţiile de admitere;
b/. Examenul medical;
c/. Proba scrisă;
d/. Proba orală.
Fiecare din probele de la litera a-c este eliminatorie.

Art.9. – Notarea fiecărei probe se face cu note de la 1 – 10.
Pentru a fi declaraţi admişi candidaţii trebuie să obţină la fiecare probă cel puţin nota 6. Rezultatul examenului va fi consemnat într-un proces-verbal semnat de toţi membri comisiunii. Pe baza notelor obţinute, comisiunea va întocmi un tablou de candidaţi în ordinea în care au reuşit la examen.

Tabloul se aprobă de către Directorul General respectiv şi se înregistrează în registrul special.

Secţiunea III-a
Procedura numirii şi intrării în funcţiune

Art. 10. – Numirea se va face în gradul pentru care candidatul a concurat, în clasa de salarizare la care îi dau dreptul studiile şi vechimea în câmpul muncii.
Art. 11. – Numirea în gradele de ofiţeri generali şi ofiţeri colonei se face prin Decretele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, iar la celelalte grade prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne. Actul de numire se înscrie în registrul special al Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului.

Art. 12. – Funcţionarii numiţi sunt obligaţi să se prezinte la serviciu în termen de 10 zile de la primirea comunicării scrise, sub sancţiunea anulării actului de numire.
Art. 13. – Pentru a intra în funcţiune, personalul este obligat să depună în faţa şefului serviciului unde este repartizat, jurământul legal.
Art. 14. – Direcţiunea Generală va putea numi şi personal civil pentru funcţiuni administrative şi tehnice care va fi asimilat în toate îndatoririle şi drepturile cu personalul militar, fără dreptul de a purta uniformă şi armament.

CAPITOLUL III
Secţiunea I-a

Înaintare

Art. 15. – Înaintarea în grad se face la excepţional şi merit în muncă, după nevoile serviciului şi locurile vacante.

Secţiunea II-a
Atribuirea claselor de salarizare

Art. 16. – Atribuirea claselor de salarizare se face automat după îndeplinirea unui stagiu de doi ani în fiecare clasă.
În cadrul celor doi ani vor fi socotite:
- concediile de studii
- concediile de odihnă şi
- concediile de boală.

Art. 17. – Atribuirea claselor de salarizare se face prin deciziunea Directorului General.
Art. 18. – Direcţiunea Generală este obligată să întocmească anual, în cursul lunii Decembrie, tabelul celor îndreptăţiţi la atribuirea clasei de salarizare în cursul anului bugetar următor. Tabelul se aduce la cunoştinţa persoanelor interesate din Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului.
Art. 19. – Atribuirile sunt obligatorii şi se fac pe data începerii anului bugetar imediat următor, dată la care salariatul trebuie să aibă stagiul împlinit. Ministerul Afacerilor Interne va înscrie în buget sumele necesare pentru plata salariaţilor înscrişi în tabel.

CAPITOLUL IV
Secţiunea I-a
Disciplina, incompatibilităţi, îndatoriri şi răspunderi

I. Incompatibilităţi

Art. 20. – Nici un salariat nu poate ocupa altă funcţiune, în afară de cele politice, fără aprobarea prealabilă a Directorului General.
Art. 21. – Soţiile şi rudele directe precum şi colaboratorii până la gradul al III-lea nu pot fi în subordine directă a sau unul sub controlul direct al celuilalt.

II. Îndatoriri şi răspunderi

Art. 22. - Ofiţerii, subofiţerii şi funcţionarii civili de orice categorie sunt obligaţi:
a/. Să cunoască legile, regulamentele, instrucţiunile şi ordinele referitoare la funcţiunea ce o îndeplinesc şi să se conformeze lor, neputându-se apăra de răspundere prin necunoaşterea lor;
b/. Să îndeplinească îndatoririle serviciului cu devotament pentru apărarea Republicii Populare Române;
c/. Să nu ştirbească prin actele vieţii lor publice sau private demnitatea funcţiunii ce îndeplinesc;
d/. Să păstreze secretul de serviciu în timpul funcţiunii atât în serviciu cât şi în afara serviciului, precum şi după încetarea funcţiunii;
e/. Să fie disciplinat;
f/. Să înainteze pe cale ierarhică toate rapoartele, propunerile sau referate în chestiuni de serviciu;
g/. Să nu primească cereri ce nu intră în componenţa lor, ori să intervină pentru soluţionarea lor;
h/. Să se consacre serviciului şi să lucreze conştiincios;
i/. Să execute dispoziţiunile date de superiori, aceştia răspund de legalitatea ordinelor, iar funcţionarii care le execută răspunzând de modul executării.
Art. 23. Activitatea în serviciu este continuă neputând fi întreruptă nici în timpul sărbătorilor legale sau orelor de repaus.
Art. 24. Ofiţerii şi subofiţerii, nu pot face uz de arme decât:
a/. În caz de legitimă apărare;
b/. În caz de flagrant delict, când infractorii fug, nu se supun somaţiilor legale şi nu este alt mijloc de a-i opri;
c/. În caz de evadare sau fugă de sub escortă a condamnaţilor şi urmăriţilor pentru crime, când nu se supun la somaţiile legale;
d/. La comanda şefilor ierarhici care răspund de legalitatea şi oportunitatea comenzii.
Art. 25. Fiecare ofiţer, subofiţer şi funcţionar civil este personal răspunzător de modul executării serviciului.

Secţiunea a-II-a
Infracţiuni şi sancţiuni disciplinare

I. Infracţiuni disciplinare

Art. 26. Sunt infracţiuni disciplinare următoarele abateri de la serviciu:
1/. Neexecutarea ordinelor primite în cadrul serviciului;
2/. Lipsa nemotivată de la serviciu, de la 1-2 zile consecutive;
3/. Purtarea necuviincioasă cu colegii, cu inferiorii şi superiorii în timpul serviciului;
4/. Folosirea de recomandaţii de la persoane străine, în scopul de a dobândi favoruri sau situaţii mai bune în serviciu;
5/. Purtare necuviincioasă sau necorectă faţă de public în serviciu;

6/. Nerespectarea repetată a orarului de serviciu, simulare de boală sau alte mijloace, în scopul de a se sustrage obligaţiunilor serviciului;
7/. Lipsa de disciplină în serviciu şi în afara serviciului;
8/. Dezordine în localul instituţiei sau în afara serviciului prin altercaţii, injurii şi ameninţări;
9/. Purtare nedemnă în serviciu;
10/. Nereguli în serviciu care n-au caracter de fraudă sau n-au adus un prejudiciu instituţiei;
11/. Nerespectarea secretului de serviciu când acesta n-a produs daune;
12/. Injurii scrise sau alte acuzări nefondate împotriva altor funcţionari ai instituţiei;
13/. Abuz de autoritate faţă de persoanele în subordine, clasarea nejustificată a cererilor şi reclamaţiilor acestora;
14/. Ocupaţiuni în afară de serviciu sau activitate care ar putea dăuna intereselor şi prestigiului instituţiei;
15/. Neglijenţă şi abateri grave de natură a compromite atât interesele instituției cât şi funcţiunile:

a) Nedenunţarea celor care se fac culpabili de furturi, dosirea sau vătămarea obiectelor şi valorilor aparţinând instituţiei;
b) Neglijenţă repetată în serviciu, care compromit interesele şi buna funcţionare a instituţiei;
c) Notarea superficială, fără sinceritate sau cu rea credinţă a subalternilor;
d) Depoziţii neexacte defăimătoare pentru instituție;

16/. Neprezentarea la timp, fără justificare, într-o misiune ordonată;
17/. Comiterea sau înlesnirea de infracţiuni la legile şi regulamentele pe care este chemat să le apere;
18/. Acţiuni şi uneltiri care duc la slăbirea şi destrămarea solidarităţii între funcționari;
19/. Părăsirea postului încredinţat în instituție;
20/. Însuşiri de bani, valori sau alte materiale ale instituţiei;
21/. Primirea de bani, daruri sau orice sau orice alte avantaje de la cei cu care vin în contact pentru orice fel de serviciu în legătură cu instituţia;
22/. Rapoarte false, denaturarea sau distrugerea de acte pentru a ascunde nereguli sau lipsă de bani, valori sau materiale;
23/. Beţie în serviciu;
24/. Repetarea continuă a faptelor pentru care a fost sancţionat disciplinar;
25/. Violarea secretului de serviciu atunci când a adus daune statului;
26/. Atitudinea şi activitatea politică antidemocratică;
27/. Săvârşirea faptelor penale prevăzute de Codul Penal şi Codul Justiţiei Militare, altele decât cele enumerate mai sus şi pedepse privative de libertate ce atrag decăderi din drepturile civile şi politice.
Art. 27. Sunt de asemenea infracţiuni disciplinare, orice abateri de la obligaţiunile funcţiunii încredinţate, obligaţiuni ce izvorăsc din orice dispoziţiuni normative.

II. Sancţiuni disciplinare

Art. 28. Pedepsele disciplinare sunt:

a) Mustrarea verbală sau scrisă;

b) Arestul;
c) Arestul sever;
d) Mutarea disciplinară;
e) Suspendarea din funcţiune;
f) Punerea în disponibilitate;
g) Destituirea.

Art. 29. Mustrarea verbală sau scrisă este reprobarea purtării ofiţerilor, subofiţerilor şi personalului civil asimilat şi recomandarea de a se îndrepta pe viitor, care se aplică de şefii ierarhici, începând de la şefii serviciilor judeţene de securitate.
- mustrarea verbală se face în faţa personalului egal în grad şi în faţa superiorilor.
- mustrarea scrisă este confidenţială şi se înmânează celui vizat care este obligat să semneze de primire.

Art. 30. Arestul constă în aceea că:
- cel pedepsit nu poate părăsi domiciliul decât pentru a merge la serviciu;
- pe tot timpul duratei arestului nu poate primi nicio vizită acasă.
Pot pedepsi cu arest:

a. Responsabilii serviciilor judeţene de securitate până la 4 zile;
b. Directorii regionali de securitate până la 10 zile;
c. Subdirectorii Generali din Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului, până la 20 zile;
d. Directorul General al Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului, până la 30 zile.

Art. 31. Arestul sever constă în aceea că cel pedepsit va rămâne pe tot timpul duratei pedepsei neîntrerupt în interiorul localului instituţiei, unde va dormi şi unde va lua masa.

Pot pedepsi cu arest sever şefii ierarhici indicaţi după art. 30, după cum urmează:

- cei de la punctul b cu 6 zile;
- cei de la punctul c cu 10 zile;
- cei de la punctul d cu 30 zile.

Art. 32. Mutarea disciplinară se aplică pentru abateri grave de natură a compromite funcţiunea pe care o exercită, cum şi interesele instituţiei şi constă în mutarea celui vinovat în altă localitate.

Art. 33. Suspendarea funcţiunei este interzicerea temporară de a exercita funcţiunea şi se aplică pentru abateri foarte grave sau repetate.

Suspendarea din funcţie atrage pierderea totală sau parţială a salariului şi nu poate depăşi 60 de zile.

Suspendarea din funcţie se poate aplica şi ca măsură administrativă celor supuşi unei anchete disciplinare sau judiciare pentru abateri grave, precum şi celor trimişi în judecata Tribunalului Militar.

În aceste cazuri suspendarea durează cel mult până la terminarea cercetărilor sau pronunţarea hotărârii definitive.

Suspendarea ca măsură administrativă se poate aplica cu, sau fără reținerea salariului.

Sumele reţinute se consemnează pe numele funcţionarului suspendat la dispoziția Direcţiunei Generale și se restituie funcţionarului în caz de achitare, iar în caz contrar intră în patrimoniul statului.

Art. 34. Mutarea disciplinară şi suspendarea din funcţie se aplică de către Directorul General al Securităţii Poporului.

Art. 35. Punerea în disponibilitate este îndepărtarea din serviciu a personalului pentru infracţiuni disciplinare care constituie un pericol pentru interesele instituţiei prin prezenţa şi activitatea lor la serviciu.

Art. 36. Destituirea este îndepărtarea din serviciu a personalului vinovat de una din infracţiunile disciplinare prevăzute de art. 26, punctul 15-27 sau de fapte similare.

Art. 37. Punerea în disponibilitate poate atrage după sine şi pierderea gradului iar destituirea atrage după sine totdeauna pierderea gradului.

Art. 38. Punerea în disponibilitate şi destituirea se aplică de către Ministerul Afacerilor Interne.

Art. 39. Ordinul de aplicare a pedepselor de către şefii ierarhici va fi semnat de cel care le-a dat arătându-se felul pedepsei, durata, motivul, data începerii, care va fi comunicat în scris celui pedepsit sub luare de dovadă.

Art. 40. Pedepsele prevăzute de art. 28 punctul d-g nu se pot aplica fără o anchetă prealabilă.

Art. 41. Dosarul de anchetă va cuprinde declaraţia învinuitului, un referat în care va fi arătat rezumativ învinuirile aduse, constatările făcute şi concluziile finale ale anchetei cu propuneri.

Art. 42. Directorul General sau delegatul său va examina referatul şi dosarul de anchetă şi în cazul când va aprecia că învinuitul nu este vinovat, va clasa dosarul de anchetă. În cazul când apreciază că învinuitul este vinovat îi va aplica una din primele cinci pedepse prevăzute de art. 28 după gravitatea faptelor. Gravitatea faptelor şi circumstanţele în care s-a produs determină aplicarea de pedepse disciplinare sau trimiterea în judecată.

Art. 43. Orice pedeapsă disciplinară şi penală aplicată se trece în memoriul personal al celui pedepsit. Nu sunt considerate pedepse disciplinare şi nu se trec în memoriu, observaţiunile făcute funcţionarilor de şefii lor ierarhici cu privire la modul de executare a prevederilor legale şi a dispoziţiilor de serviciu.

Art. 44. Pedepsele disciplinare prevăzute de art. 28 litera a-e inclusiv, se consideră radiate din memoriu dacă cel pedepsit n-a mai suferit vreo pedeapsă timp de un an de la data aplicării lor.

Art. 45. În contra deciziilor de aplicare a pedepselor disciplinare cei pedepsiţi pot folosi recursul ierarhic până la Ministerul Afacerilor Interne. În cazul când pedepsele au fost aplicate fără efectuarea unei anchete prealabile sau când ancheta a fost incompletă, şeful ierarhic sesizat va hotărî după efectuarea unei anchete superioare.

III. Instanţele de judecată penale

Art. 46. Personalul militar şi civil care încadrează Direcţia Generală a Securităţii Poporului va fi judecat pentru infracţiunile penale de către Tribunalele Militare de pe

lângă regiunile militare respective în completul cărora va intra totdeauna şi un asesor din partea Securităţii Poporului.

Capitolul V

I. Drepturi politice

Art. 47. Personalul militar şi civil poate face parte din grupări politice democratice şi poate ocupa orice funcţie politică.

II. Salarii

Art. 48. Personalul are drepturi la salarii corespunzătoare clasei, gradului şi funcţiunii ce deţin, potrivit tabloului anexă. Salariul este suma salariului de bază, plus salariul de funcţiune. La salariul stabilit cum s-a arătat mai sus se adaugă suma reprezentând contribuţia pentru pensie, prima de asigurare şi impozitul pe salariu.
Art. 49. Celelalte drepturi şi indemnizaţii ale personalului Direcţiunilor Generale de Securitate sunt cele stabilite organelor militare.

CAPITOLUL VI
Dosare personale, memorii şi foi calificative

Art. 50. Fiecărui funcţionar militar şi civil asimilat i se întocmeşte câte un dosar personal şi un memoriu.
Art. 51. Dosarele personale vor fi formate din actele originale, fotocopii sau copii certificate depuse conform legii pentru a se dovedi îndeplinirea condiţiilor de admitere, decizii sau alte acte şi corespondenţă privind persoana respectivă, procesul verbal de jurământ şi fişa de pensii.
Art.52. Memoriul va cuprinde fotografia titularului, datele personale şi de serviciu cu privire la: starea civilă cu modificările intervenite; situaţia militară; data intrării în serviciu; data atribuirii claselor de salarizare şi înaintările lui în grad; starea sănătăţii; absenţele; concediile; pedepsele; recompensele; distincţiile; mutaţiile în serviciu şi foile calificative anuale.
Art. 53. Foaia calificativă anuală nu cuprinde aprecierile scrise ale colectivelor ierarhice asupra capacităţii şi activităţii personale şi se va încheia cu una din calificativele următoare: excepţional, foarte bun, bun, mediocru, slab.
Art. 54. Notele calificative au următoarele efecte juridice:

- excepţional, foarte bun, bun fac obiectul propunerii pentru înaintarea în grad potrivit normelor stabilite de art. 15 din prezenta lege.
- mediocru, menţinerea în grad.
- slab, îndepărtarea din serviciu, pentru incapacitate profesională.

Art. 55. Încetarea funcţiunii se face prin demisii sau concedieri, ambele cazuri atrăgând după sine pierderea gradului.

CAPITOLUL VII
Încetarea funcţiunii

Art. 56. Pensionarea ofiţerilor se face potrivit legii poziţiei ofiţerilor şi legii pensiilor, iar a subofiţerilor potrivit legii subofiţerilor şi legii pensiilor. Pentru personalul civil asimilat, încetarea funcţiunii se face potrivit funcţiunii şi gradelor în care sunt asimilaţi cu personalul militar.
Art. 57. Persoana care a demisionat nu poate părăsi serviciul până când demisia nu i-a fost primită şi nu şi-a predat lucrările serviciului. Demisia trebuie rezolvată în termen de 15 zile de la prezentare.
Demisia poate fi respinsă:

a) Dacă cel care a făcut-o se află în cercetare în legătură cu serviciul său, a fost trimis în faţa instanţei de judecată sau este pus în cercetare potrivit legii, pentru purificarea administraţiei publice.
b) Dacă este supus unei urmăriri judiciare pentru fapte în legătură cu serviciul său.
c) Dacă prin aprobarea demisiei s-ar prejudicia interesele serviciului.

Persoana care părăseşte serviciul mai înainte de a i se fi primit demisia va fi trimisă în judecată penală pentru delictul de dezertare prevăzut de articolul 546 din Codul Justiţiei Militare.

Personalul primit în cadrele Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului care n-au satisfăcut stagiul militar şi vor părăsi serviciul înainte de expirarea angajamentului în afară de caz de boală, de infirmitate, ori alte cauze legale, care să-i pună în imposibilitatea de a continua serviciul, vor fi de asemenea trimis în judecată pentru dezertare conform dispoziţiilor art. 546 din Codul Justiţiei Militare.

CAPITOLUL VIII

Art. 58. Prin derogare de la dispoziţiile art. 3-9, Ministerul Afacerilor Interne va putea face numiri direct în toate gradele ierarhice cu dispensă de vârstă, studii şi examen de admitere.
Art. 59. În timpul efectiv servit în afară de serviciile publice în profesiunea sau meseria pe care salariatul a îndeplinit-o sau o îndeplineşte în administraţie, va fi recunoscut la numire şi la încadrarea în profesie de 100% - pentru încadrarea în clasele de salarizare. Se consideră timp efectiv servit în câmpul muncii de la vârsta de 18 ani până la data încadrării sau a numirii pe bază de acte sau declaraţii scrise ale solicitanţilor.
Art. 60. La data înscrierii prezentei legi, personalul actual de toate categoriile din serviciile centrale şi exterioare ale Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului va fi încadrat în gradele corespunzătoare prevăzute în Anexa nr. 1 din prezenta lege.

Încadrarea în gradele de ofiţeri generali şi ofiţeri colonei se va face prin Decretul Prezidiului R.P.R. iar pentru restul personalului prin Decizia Ministerului Afacerilor Interne, la propunerea şefilor ierarhici. În mod excepţional şi în interesul serviciului pe bază de propuneri motivate personalul prevăzut mai sus, va putea fi încadrat şi în grade mai mari sau mai mici decât cele prevăzute în Anexa nr. 1. Actele de

încadrare ale personalului Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului vor fi înscrise în Registrul Special.

Art. 61. Se abrogă toate dispoziţiile contrare prezentei legi.

Astăzi 4 noiembrie 1948

Prezentul Statut al ofiţerilor şi subofiţerilor de Securitate, conţinând 15, cincisprezece file, numerotat, şnuruit şi sigilat, se vizează de noi.

General Maior de Securitate

Vladimir Mazuru [olograf]

ACNSAS, fond DMRU, dosar nr. 7354, vol. 10, ff. 714-728.

Claudiu **SECAŞIU**

The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus in Romania (1944/45-1952)

Cadrele de la vârful aparatului comunist de securitate al României (1944/1945-1952)

În scenariul preluării puterii de către comunişti în statele din Europa Centrală şi de Sud-est, un rol esenţial l-a jucat obţinerea controlului Ministerului de Interne şi îndeosebi al serviciilor de informaţii.

În studiul de faţă ne propunem o scurtă prezentare a conducerii serviciilor de informaţii din România postbelică, demers necesar pentru a înţelege rădăcinile şi modul cum a fost construit aparatul Securităţii, după 1948.

Etichete: comunişti, aparatul de securitate, Siguranţa, politica de cadre

Keywords: communists, the security apparatus, Sigurantza, the cadres policy

In the scenario of communist takeovers in all Central and South-Eastern Europe, the control of the Interior Ministry, especially the domestic intelligence or security service pending of this minister, has played a central if not essential role. According to Karel Bartosek, the communists, "participating in the new governments [after the Second World War], controlled almost everywhere the ministries in charge with the repression (the Interior Ministry and the Justice Ministry) or susceptible to exercise it (the Defense Ministry)"[1].

Ana Pauker, in a conference of the Romanian communist leaders in September 1947, admitted that "the main forces the regime depends on are the Interior, the Justice and the Army"[2]. The veteran communist Bela Szasz, himself a victim of Stalinist show-trials from Hungary, underlined, retrospectively, the importance of the secret police,

[1] Karel Bartosek, *Europe Centrale et du Sud-Est*, in Stephane Courtois, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek, Jean-Louis Margolin, *Livre noir du communisme: Crimes, terreur, répression*, Paris, 1997, p. 433.

[2] The National Archives of Romania, Bucharest, Fund Romanian Communist Party's Central Committee (henceforth abbreviated C.C. P.C.R.) – Chancellery, file 27/1947, f. 42 (Minutes of the Political Bureau Meeting of the C.C. P.C.R., 9th September 1947).

which "had proved not just ancillary to the establishment of Communist power, but were indispensable to it"[3].

The origins of the Romanian political police, widely known as the *Securitate*, are poorly represented in the Cold War historiography, since most of the literature has focused on the period from the foundation of the *Securitate* in 1948 to 1964, seen as the end of the extensive terror in communist Romania[4].

The paper is focused on the leadership of the various institutions dealing with intelligence matters. A brief description of these institutions is absolutely necessary for the understanding of the origins and the building up of the *Securitate* apparatus (the *Securitate* was officially established only at 30 August 1948).

In pre-Communist Romania, there were different institutions dealing with intelligence matters: the security police, known as the *Siguranțza* (the equivalent of the French Sûreté Générale, operating in towns), the *Jandarmeria* (the equivalent of the French Gendarmerie Nationale, operating in the villages), the Second Section of the Army General Staff (the equivalent of the Deuxième Bureau), and finally, the Special Intelligence Service (*Serviciul Special de Informații* – SSI), perhaps the most discreet and the less known of all.

The paper covered the period between the years 1944/45 (from the coup d'État of 23 August 1944 and 6 March 1945 – the imposition of the first communist dominated government) up to 1952, when many of the high ranking officials of the *Securitate* were sacked, following a major purge of the leadership of the Communist Party itself.

Since the Romanian Communist Party (RCP) has played a minor role in the first government after the coup, the communists, heavily backed by the Soviet military authorities acting under the terms of the Moscow Armistice Convention, took a series of measures to demolish the principal political, social and military structures.

During the "true coalition" period (August 1944-March 1945), the "Guards of Patriotic Defense" (also called "Patriotic Guards") – the para-military wing of the RCP, led by Moscow's trusted agent Emil Bodnăraș and supervised by their Soviet advisors from the "SMERSH" (the Counter-Espionage Directorate of the Red Army) and later the NKGB/MGB (Soviet Security Service), managed to infiltrate the official intelligence services. They achieved their goal by identifying and recruiting the vulnerable individuals by their past activity (involvement in countering the communist movement in the interwar period, or collaboration with the German intelligence organizations during the war against the Soviet Union). They were rewarded with their appointment in top positions after March 1945 in all intelligence services, since then fully controlled by communists[5]. The members of the Section II for intelligence and

---

[3] Michael Charlton, *The Eagle and the Small Birds. Crisis in the Soviet Empire: from Yalta to Solidarity*, London, 1984, p. 55.

[4] Ghita Ionescu, *Communism in Rumania, 1944-1962*, London, 1964; Dennis Deletant, *Communist Terror in Romania. Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965*, London, 1999.

[5] Here are only few examples, in various institutions. Before 6 March 1945, Constantin Niculescu, secretary of the Detective Corps, the main operational force within the Siguranța, provided inside information to the Central Committee of the RCP, and was rewarded with the

counterintelligence of the Patriotic Guards set up in September 1944 and acting as a true intelligence service of the RCP provided the nucleus of *Securitate* when it was set up in 1948.

Immediately after March 6 1945, the communists got total and exclusive control of the existing institutions, either by replacing the leadership from their former "moles" inside these organizations, or by doubling the old cadres with new and fully trusted communists, working for years with the Soviet espionage.

Hundreds of police and intelligence officers were sacked and arrested, with no trial, being held responsible "of the disaster which had befallen the country". They were replaced by Communist Party appointees, many of whom were Romanian-speaking Soviet agents, like Emil Bodnăraş, the secretary-general to Prime Minister Petru Groza, who granted him the control of the SSI, on 27 April 1945. From that very moment, all the intelligence and security services became an instrument to promote the rapid communization of Romania, subordinated to the Soviet masters, the NKGB/MGB.

The whole security apparatus, whose initial task was "the gathering of general intelligence which met the higher interests of the state"[6], was quickly transformed into a pure political police, working exclusively for the RCP and feared by the rest of the society, or in Bodnăraş' words, "a superior weapon, at the Government's disposal"[7]. Its efforts were focused on groups and individuals who were openly opposed to the regime, including the traditional parties – the National Peasants, the National Liberals as well as those social-democrats opposing the forced fusion of the PSD and PCR, the anti-Communist groups acting as underground resistance, the churches and "sects", the ethnic minorities, the journalists (both domestic and foreign), as well as the members of the Allied military and diplomatic missions.

In the cadres policy of the RCP within the intelligence apparatus two stages were very clear. While in the first period, from the taking over of power and up to the formation of the *Securitate* (1945-1948), elements of the old cadres were still tolerated for training the newcomers, in the second one, the new Soviet-style *Securitate* employed only fully trusted communists.

This analysis of the leadership of the communist security apparatus heavily relies on a file containing characterizations of almost all senior officers, both from

---

position of chief of cabinet of the General Directorate of the State Security, in 1947, when the Sigurantza was separated from the Police. Nicolae Stănescu, head of the Political Group within the Counterintelligence Section of the SSI, in charge with tracking the democratic opponents of marshal Antonescu up to 23 August 1944, offered his services to the RCP, and in exchange became the first director of the SSI after the communist takeover from March 1945. In the Army, a significant role played the group led by General Constantin Popescu, called Cumplitu, 'The Terrible', for his ruthlessness, was granted by his former cadet Emil Bodnăraş with the directorship of the entire Romanian Police, including the Sigurantza, where director was appointed one year later, in 1946, lieutenant colonel Nicolae Popescu, from the Intelligence Section of General Staff, and member of the same group.

[6] Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securităţii*, vol. I, 23 august 1944-30 august 1948, Bucureşti, 1997, p. 19.

[7] *Ibid.*, p. 311.

central and local levels of the General Directorate of the State Security (GDSS)[8]. Compiled in April 1948, by the Cadres Section of the Romanian Workers' Party Organization of GDSS, apart from personal data, social origin, nationality, education, military and civil situation, these records contains data about the professional and political career, as well as on a brief characterization of professional, political and family behavior. The best recorded elements in these characterizations were to be included, three months later, in August 1948, into the *Securitate*.

In the first period (1945-1948), which may be considered a transition one, in the central services of the GDSS, from 37 high positions, as directors and head of services, 8 were still cadres of the *Siguranţza* working before 1945, and in the exterior (regional) services, only 7 out of 35. From their records, a profile can be done.

The "old" was a good professional[9], "fond of his policeman career"[10], most of them BL, many of "little-bourgeois" extraction, but also workers, or peasants. Their communist supervisors accused them for timidity, lack of initiative, obsequiousness. In fact, they felt vulnerable for their past activity, especially the ones involved in the surveillance of the RCP. Actually, all the weak points of the old cadres were pointed out in their records: "in 1936, he took part in the steering committee of a religious association against communism"[11], or "he was Taflaru's collaborator, who worked the tracking of the left working movement"[12].

One deputy inspector from a regional branch of *Siguranţza*, who used to be only enlisted in a bourgeois party albeit in a front alliance with the RCP, was not accepted in the Communist Party like all his old colleagues, and thus the head of the GDSS wrote on him: "From the political point of view, he does not present sufficient guarantees for the security work"[13], although he recognized the person as gifted with good professional abilities. The only other person who wasn't a party member in the upper ranking of the GDSS in April 1948 was an engineer, head of the Car Service. Although they joined the RCP by interest, the old cadres were criticized for political weakness.

During the years 1944-1948, many intelligence officers tried to save not only their careers, but their lives too[14], by offering their expertise regarding the democratic

---

[8] Archive of the Romanian Security Service Bucharest (henceforth abbreviated ASRI), Documentary Fund (FD), File 10.985.

[9] It is worth to notice that only 2 out of 16 officers, appointed in January 1946 to give lecturers at the Police School, were "new". "Monitorul Oficial" ("Official Gazette"), CXIV, 37, 13 Febr. 1946, p. 1.154.

[10] ASRI, FD, File 10.985, p. 102.

[11] *Ibid.*, p. 80.

[12] *Ibid.*, p. 112.

[13] *Ibid.*, p. 231.

[14] See the case of Florin Becescu, former head of the Counterintelligence Section of the SSI in the '40s responsible for tracking the Soviet espionage, as well as the communist movement. Initially arrested in March 1945, Becescu was quickly released and appointed head of the new Counterespionage Section of the SSI, working mostly against the American and British military and diplomatic missions in Romania. In March 1947, Becescu was found shot deadly, in obscure circumstances.

parties' leaders to the communists. In exchange, they kept their jobs up to the setting up of the *Securitate*, and then, part of them was transferred into the *Militia*[15] and others pensioned. In the first years of the '50s, after the communist regime suspended their pensions, on the grounds of "the years served for the bourgeois regime"[16], both the "fellow-travelers" and the "undesirables" were reunited in prisons and in forced labor camps. Initially, administratively detained - with no trial - for periods varying from 6 months to 5 years, they were tried later and sentenced, for "intense activity against the working class", an accusation applied retroactively, and punished with 5 years to life imprisonment, depending on the rank they had in the former intelligence services.

After 6 March 1945, the huge majority of the leading positions in the security apparatus were held by the "new" cadres. The "newcomers" were recruited exclusively on the basis of class origin and the past political activity within the ranks of the RCP, which was virtually obligatory for the management positions, disregarding any professional experience. There were exceptions, like the former Soviet agents acting in Romania in the '30s, as well as some veterans of the Spanish Civil War, and they played a prominent role within the intelligence agencies' management, similar to the group called in Poland "kujbyszewiacy"[17]. Like in Poland too, origin or presence from / on Soviet-controlled territory after June 1940 (Bessarabia and Northern Bukowina) was a common trait for many persons that held senior positions, both in GDSS and in *Securitate*. The director and the two deputy directors of the *Securitate* were in a similar situation. If not a prerequisite condition for recruitment, the nationality was important too, and generated tensions, both within the apparatus, as well as in the Romanian society between the minorities and majority representatives.

A true condition was the attachment to the Party, and the biggest "asset" - the class hatred: "high vigilance, especially towards the enemies of the working class"[18] or "vigilant towards the enemies of the party"[19], as the "Characterizations" recorded.

The communist head of Cadres Section of the Party organization of the GDSS was far more generous in data regarding the newcomers. Dealing with the "social origin", is interesting that 10 out of 37 heads of services from the central, and 7 out of 35 from the local administration, were "bourgeois" or "little bourgeois", and they were appreciated as "intelligent, ... easily understands the problems"[20], or "intelligent... has a high cultural level"[21]. Among the "new" cadres, there was an also intelligent element, which "easily accumulates the theoretical material... [having] all-round education, capable"[22], who were either of workers' or peasants' extraction.

---

[15] The *Militia* was set up in January 1949, replacing the former Police.

[16] ACNSAS, Documentary Fund (FD), file 199, p. 22-24 (minutes of the meeting of the Collegium of the Interior Ministry, 30 January 1950).

[17] Andrzej Paczkowski, *The Public Security Apparatus in Stalinist Poland, August 1944-November 1956*. I am grateful to Prof. Paczkowski for allowing me to use a copy of his manuscript.

[18] ASRI, FD, File 10.985, p. 79.

[19] *Ibid.*, p. 111.

[20] *Ibid.*, p. 119.

[21] *Ibid.*, p. 157.

[22] *Ibid.*, p. 121.

More important than the intellectual or professional abilities was the political record[23]. Most of the newcomers were party members, many of them from the '30s, some of them spending years in jail or labor camps[24]. Few of them fought in the International Brigades in the Spanish Civil War[25], and then in the French Resistance, or in the partisan units in Soviet Union[26]. One of this "Spaniard" set a record, asserting that he knows six languages: Hungarian, German, French, Spanish, Portuguese and Arabic[27], while an "insider" can only praised with four: German, French, Russian and Ukrainian[28].

The ethnic background - or "nationality" as it was marked in the "Characterizations" - of senior position holders is also relevant. According to these official and primary sources, in the central units of GDSS, 15 were Jews, 1 Polish, 1 Slav (as declared), and the rest Romanians, out of 37. Although the majority in the regional units seemed to be Romanians, the exact figures are questionable, because there is evidence suggesting the "Romanisation" of Nationality for some heads of inspectorates from Transylvania[29]. Still, higher percents of minorities were in Suceava, where the regional inspector and two out of four heads of county services were Jews.

In terms of education, in the central services of the GDSS, out of 37 cadres, at least 11 were educated, most of them in Law, 13 middle schools, 3 vocational, 1 primary, and the rest not specified. For the regional inspectorates, out of 35, 9 were educated, 17 middle, 5 vocational, 2 primary, 2 not specified.

Although comprehensive, the Characterizations were not exhaustive. There are no data on the Citizenship. The first two positions in the hierarchy of the *Securitate* were held by two Soviet citizens in August 1944, Pantelimon Bondarenco, known as Gheorghe Pintilie, and Alexandru Nicolschi[30], both of them having been imprisoned for spying in Romania.

The relationship between the security apparatus and the communist party, as well as the place of the intelligence services in the struggle for dominance within the RCP leadership in the years 1944-1952 need special attention and analysis.

---

[23] Occasionally, the "Characterizations" recognized that "he does not have enough theoretical knowledge". *Ibid.*, p. 205.

[24] Some of these underground militants made "compromising" declarations at the *Siguranţa*. Among them, the head of Oradea Regional Inspectorate, and later head of the Domestic Intelligence Directorate of the *Securitate*, Gavrilă Birtaş. See Stelian Tănase, *Clienţii lu' Tanti Varvara: istorii clandestine*, Bucureşti, Humanitas, 2005, p. 459.

[25] Ibid., p. 101, 335.

[26] Ibid., p. 101.

[27] Ibid., p. 335.

[28] Ibid., p. 229.

[29] For exemple, Coloman Ambrus, from Timişoara, or Iosif Kalousek, from Braşov, were listed under "Romanian" Nationality.

[30] For more details on them, see Dennis Deletant, *Communist Terror in Romania. Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965*, London, 1999, p. 116-123. Also see Mihai Burcea, Marius Stan, *Alexandru Nicolschi, ilegalist comunist, spion sovietic, deţinut şi general de securitate*, http://iiccr.ro/pdf/ro/alexandru_nicolschi.pdf (accessed: 10.02.2015).

Although a senior Communist and minister of Justice, Lucreţiu Pătrăşcanu was shadowed primarily by the Bodnăraş' "Patriotic Guards" in autumn 1944 and then up to his arrest in 1948, by the SSI. It was in the famous Malmaison arrest of the SSI where Pătrăşcanu, terrified by the head of the Counter-espionage Directorate, Petre (Pyotr) Goncearuc and his famous sadist methods, tried to commit suicide. Although under effective Soviet control through the counselors supervising each directorate, the apparent failure to discover any proof of connection with foreign espionage agency in Pătrăşcanu's case, seemed to accelerate the abolition of the SSI and the transfer of its staff into the *Securitate* directorates, in 1951.

Finally, the first significant reshuffle of the high ranking apparatus of the *Securitate*, in 1952, was followed by the purge of Ana Pauker, Vasile Luca and Teohari Georgescu, another episode in the continuous power struggle within the highest echelon of the RCP.

Based on a new documentation made available only in the last years, after the opening of the archives of both the RCP and the *Securitate*, from a large amount of individual cases of high ranking officers, from both central and local levels, the paper bring new information on various topics: class origin, education, career paths, membership in political parties.

Liviu **PLEŞA**

Efectul combaterii „devierii de dreapta" asupra politicii de cadre a Securității

The Annihilation of the „Right Deviation" and its Consequences on the Personnel Policy of the Securitate

The personnel management of the Securitate mirrored the struggle for power in P.M.R. The removal of „deviators" from the Party (including Teohari Georgescu) was succeeded by a dismissal of the high-rank officers supported by those ones.

Gheorghiu-Dej intended to use Stalin's anti-semitic paranoia in order to set up a trial similar to Slansky's for the group Ana Pauker. A fairly large number of Jewish officers were dismissed, but there was no clear evidence that Jews were the target.

While claiming to annihilate the causes that had enabled the Ana Pauker group to carry on its „hostile activity", Gheorghiu-Dej launched a major ideological offensive, asking for intransigence („revolutionary vigilance") to any deviation from the principles of Marxism-Leninism.

Therefore, those officers who had biographical issues or did not exhibit a sufficiently poignant revulsion against the class enemy, were also dismissed. They were subsequently replaced by the ones who had supported Gheorghiu-Dej's group in the attempt to annihilate „deviators". Draghici's appointment as head of M.A.I., the purges and the promotion of loyal officers, represented Gheorghiu-Dej's success in taking control over the repressive bodies in Romania, a position that that he would preserve until his death.

Etichete: „devierea de dreapta", campania antisemită, veterani spanioli, Teohari Georgescu, înlăturare cadre conducere Securitate.

Keywords: right deviation, anti-semitic campaign, Spanish veterans, Teohari Georgescu, dismissal of Securitate officers

Un eveniment atât de important în viaţa partidului, precum a fost lupta pentru putere din anul 1952, nu avea cum să nu se reflecte şi în politica de cadre a Securităţii, cu atât mai mult cu cât unul dintre cei incluşi în grupul „deviatorilor de dreapta" a fost chiar Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne. În prezentul material, vom avea în vedere două aspecte principale: destituirile şi disponibilizările operate în aparat; noile considerente ce au stat la baza încadrării şi promovării angajaţilor ce au luat locul primilor.

Imediat după destituirea sa din funcţia de ministru (27 mai 1952), Teohari Georgescu a fost anchetat timp de mai multe luni de către Comisia Controlului de Partid, după care, la 18 februarie 1953, a fost arestat, fiind pus în libertate abia în aprilie 1956. Aproape concomitent au fost înlăturate şi alte persoane cu funcţii superioare de conducere în M.A.I., pentru a se demonstra faptul că fostul ministru se înconjurase de „elemente duşmănoase”, aceasta fiind una dintre acuzaţiile aduse lui Teohari Georgescu la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952.

Printre aceştia s-a aflat şi ministrul adjunct Marin Jianu, care la 20 iunie 1952 a fost înlocuit cu Ion Vinţe[1]. Jianu a fost atacat de mai mulţi participanţi la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952[2], iar Alexandru Drăghici a cerut explicit scoaterea lui din M.A.I., întrucât „a organizat un grup care s-a pretat la orgii şi el a organizat acest grup împotriva partidului”[3]. În cazul de faţă, acuzele aduse lui Teohari Georgescu, de a-l fi susţinut pe Jianu – în pofida comportamentului său imoral şi afacerist – erau reale, întrucât fostul ministru al M.A.I. refuzase să-l schimbe din funcţie, cu toate că încă din 1950 au existat mai multe referate din partea Comisiei de Verificare a C.C. în care se arătau faptele lui şi se cerea îndepărtarea acestuia din poziţia de ministru adjunct[4]. Pe moment, a fost învinovăţit doar de comiterea mai multor abuzuri în funcţie. Ulterior, când contextele extern şi intern s-au schimbat, Marin Jianu a fost acuzat şi de spionaj, motiv pentru care avea să fie arestat în aceeaşi zi cu Ana Pauker şi Teohari Georgescu. A fost anchetat timp de un an, după care a fost eliberat – la 4 mai 1954 – fără a fi trimis în judecată, „întrucât din ancheta făcută nu s-au stabilit fapte penale”. Printre motivele scoaterii lui din funcţie s-a numărat şi faptul că „nu a avut o poziţie combativă faţă de înlăturarea elementelor provenite din vechiul aparat jandarmeresc şi poliţienesc”[5]. După o perioadă de „reabilitare”, în care a muncit ca director al unui G.A.S., Marin Jianu a revenit în M.A.I. în 1958, dar a deţinut doar conducerea unor unităţi economice din

[1] Vezi date biografice în Florica Dobre (coord.), *Membrii C.C. al P.C.R. 1945-1989. Dicţionar*, studiu introductiv de Nicoleta Ionescu-Gură, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2004, pp. 618-619.

[2] Gheorghe Stoica: „în fiecare lună se întâlneşte cu o bandită, cu câte o femeie băgată să spioneze (…) iar tov. Teohari îl îmbrăţişează”; Vasile Vaida: „e un tip de găinar, care a vrut să arate partidului că el a făcut sabotaje în timpul războiului antisovietic şi, de fapt, am constatat că el fura şi făcea chefuri cu banii” (*** *Stenogramele Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.*, vol. IV, partea a II-a, *1952*, studiu introductiv de Ioan Scurtu, Bucureşti, Arhivele Naţionale ale României, 2007, pp. 92, 99).

[3] Drăghici: „E susţinut, în cadrul Ministerului de Interne, Jianu. Am ridicat, încă pe când eram la secţie, problema lui. Am făcut parte din comisia care l-a anchetat. A recunoscut în faţa noastră că, în timp de patru luni, a avut legături cu 18 femei, toate legate de speculanţi, bandiţi, elemente cu mentalitate de lumpenproletar, învechit şi nicidecum un ministru adjunct” (*ibidem*, p. 145).

[4] A se vedea detalii în Alina Tudor-Pavelescu (ed.), *Politica de cadre a Partidului Muncitoresc Român. 1948-1955*, Bucureşti, Arhivele Naţionale ale României, 2006, p. 261-280.

[5] Alte acuze aduse: „a avut un anturaj necorespunzător, format din foşti poliţişti şi femei de moravuri uşoare, cu care organiza diferite petreceri şi chefuri”; „a tolerat şi aprobat emigrarea din ţară a unor elemente duşmănoase şi exploatatoare care trebuiau să răspundă în faţa statului” etc. (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 38, f. 88).

cadrul D.G.P.C.M. (director al Trustului de Aur Brad 1960-1962, şef al Direcţiei Economice 1963-1964 şi şef al Direcţiei Agricole 1964-1965)[6].

Odată cu Jianu a fost înlăturat din M.A.I. şi col. Neacşu Alexandru, secretarul organizaţiei de partid din D.G.S.S., care comisese aceleaşi fapte. Legătura dintre Jianu şi Neacşu data din perioada interbelică, ambii lucrând la Atelierele C.F.R. Griviţa[7]. Practic, Neacşu a fost promovat în funcţii de către fostul ministru adjunct, de la care a preluat, de altfel, poziţia de secretar al organizaţiei de partid din Siguranţă/Securitate.

De remarcat este faptul că Marin Jianu şi Alexandru Neacşu au făcut parte din Comisia de selecţionare a cadrelor pentru Siguranţă, înfiinţată la 15 octombrie 1947, care a avut ca atribuţii selecţionarea şi încadrarea în acel aparat a persoanelor ce corespundeau criteriilor cerute de conducerea partidului. De asemenea, Marin Jianu a fost cel care a semnat, în 1948, majoritatea deciziilor de încadrare sau mutare a angajaţilor din Siguranţă/D.G.S.P.[8]. Actele de corupţie în care au fost implicaţi cei doi au avut ca obiect şi încadrarea preferenţială în M.A.I. şi apoi promovarea unor persoane necorespunzătoare. De altfel, printre acuzele aduse lui Jianu s-a numărat şi aceea că „a recomandat şi promovat în munci de răspundere în cadrul M.A.I. o serie de elemente dubioase (…) escroci"[9].

Tot o persoană de încredere a lui Jianu, ce se făcea vinovată de aceleaşi fapte, a fost şi lt.-col. Prosan Nicolae, fost chestor în Siguranţă şi inspector general în Direcţia Generală a Poliţiei. În 1952 a fost înlăturat şi el din funcţia ce o deţinea, de şef al Direcţiei Administrative din Direcţia Generală a Miliţiei, fiind „trimis în producţie"[10].

Un alt apropiat al lui Teohari Georgescu îndepărtat din Securitate a fost col. Birtaş Gavrilă, şeful Direcţiei a III-a Informaţii interne, care în momentul separării de M.A.I. nu şi-a mai regăsit locul în această structură[11]. Membru de partid de la începutul anilor '20, Birtaş depusese o activitate susţinută în favoarea P.C.dR. (membru al Biroului Politic al C.C. al U.T.C., membru de mai multe ori al Secretariatului C.C. al P.C.dR. 1934, 1940-1941), motiv pentru care a fost condamnat şi închis de mai multe ori în perioada interbelică. A fost arestat în aprilie 1941, alături de Teohari Georgescu şi Iosif Chişinevschi, şi ei membri ai Secretariatului C.C., în urma denunţului unui activist recrutat de Siguranţă[12]. În anchetă a recunoscut întreaga activitate ce a desfăşurat-o, dar

---

[6] *Ibidem*, f. 13.

[7] Conform Comisiei de verificare a C.C., la Griviţa cei doi nu doar că au avut legături foarte slabe cu partidul, dar ei s-au ocupat cu „diverse furturi de materiale" (A. Tudor-Pavelescu, *op.cit.*, p. 270).

[8] Vezi A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.346, vol. 1.

[9] A. Tudor-Pavelescu (ed.), *op.cit.*, p. 263.

[10] Prosan a revenit la meseria sa de bază, cea de ospătar, angajându-se la un restaurant din Bucureşti (Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeş, *Dicţionarul ofiţerilor şi angajaţilor civili ai Direcţiei Generale a Penitenciarelor*, vol. 1, *Aparatul central (1948-1989)*, Iaşi, Editura Polirom, 2009, p. 375).

[11] Birtaş a fost practic „tras pe linie moartă" în septembrie 1952, fiind numit şef al Direcţiei Administrativă şi Gospodărie a M.A.I. A fost trecut în rezervă la 19 octombrie 1953, dar fără drept la pensie (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 8).

[12] Stelian Tănase, *Clienţii lu' Tanti Varvara. Istorii clandestine*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2005, p. 73.

la proces a retractat declaraţiile iniţiale, motiv pentru care a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică[13]. Ca şi cum abia atunci ar fi fost descoperită gravitatea faptelor ce le-a comis, la Plenara din mai 1952 lui Birtaş i s-a reamintit faptul că în timpul anchetelor Siguranţei „a avut purtare trădătoare”[14], motiv pentru care în perioada 1941-1948 fusese exclus din partid. Cu toate că acestea se cunoşteau şi în 1946, când a fost încadrat în M.A.I. şi numit şef al Inspectoratului Regional de Poliţie Oradea (Birtaş fusese exclus din partid de colectivul de la Caransebeş[15], condus de Gheorghiu-Dej), ele au fost scoase la iveală abia acum, pentru a se demonstra faptul că Teohari Georgescu dusese o politică de cadre dezastruoasă, protejând „elemente trădătoare”. Faptul că Birtaş condusese principala direcţie informativ-operativă a Securităţii, având astfel un aport foarte însemnat în implementarea represiunii în plan intern, ceea ce permisese regimului să se consolideze şi să preia controlul asupra întregii societăţi, a contat prea puţin în contextul în care îndepărtarea sa era folositoare taberei Gheorghiu-Dej în cadrul luptei pentru putere din P.M.R.

Un alt protejat al lui Teohari Georgescu care şi-a pierdut postul a fost col. Jurim Alexandru, şeful Direcţiei Administrativă şi Contabilitate (fusese numit în 1948), destituit la 15 aprilie 1952[16], iar apoi arestat, anchetat şi condamnat pentru nereguli financiare şi trafic de valută. În momentul destituirii şi anchetării lui Jurim, atacul politic asupra lui Teohari Georgescu era în plină desfăşurare în Biroul Politic, prin anchetarea lui Jurim sperându-se că se va reuşi obţinerea unor dovezi care să permită o eventuală acuzare a ministrului de malversaţiuni financiare, ce ar fi dat o consistenţă mult mai concretă criticilor aduse în Biroul Politic.

După cum a susţinut Teohari Georgescu ulterior, el pierduse controlul politic asupra ministerului încă înainte de demiterea sa din fruntea M.A.I., în detrimentul lui Gheorghiu-Dej, care începuse să-şi rezolve interesele informativ-operative prin intermediul lui Gheorghe Pintilie şi Alexandru Drăghici, ambii fideli conducătorului P.M.R.[17]. Momentul este plasat cronologic imediat după Plenara C.C. din 28 februarie-1

[13] Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu (eds.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective şi metode*, vol. I, *1948-1967*, studiu introductiv de Florian Banu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, p. 76.

[14] Liuba Chişinevschi, la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952, după ce amintea că din cauza celor declarate de Birtaş la anchetele Siguranţei a fost arestat chiar Teohari Georgescu, care l-a susţinut apoi în Securitate, se întreba: „Cum poate să ia poziţie faţă de trădători, când el singur a fost trădător?” (*** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 149).

[15] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 19.

[16] Idem, fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 49.

[17] În mai 1968, în faţa unei comisii de partid, Teohari Georgescu declara: „Din martie [1952 – n.n.] deja eu am fost ocolit, chiar în problemele Ministerului de Interne. De exemplu, când s-a pus problema ridicării lui Vijoli şi a celorlalţi, n-am fost chemat eu şi a fost chemat Pintilie şi i s-a dat o listă să facă aceste arestări” (Gheorghe Buzatu, Mircea Chiriţoiu (eds.), *Agresiunea comunismului în România. Documente din Arhivele Secrete*, vol. I, Bucureşti, Editura Paideia, 1998, p. 196). Ne raliem opiniei lui Vladimir Tismăneanu, conform căruia „devenit adjunctul lui Teohari Georgescu, Pantiuşa era în fond un supercontrolor al Ministerului de Interne, lucrând direct cu Gheorghiu-Dej şi cu consilierii sovietici, adeseori prin totala ignorare a ministrului (…) fiind

martie 1952, în timpul căreia Vasile Luca a fost atacat frontal şi când au apărut şi primele critici la adresa lui Teohari Georgescu[18]. Nu era altceva decât o consecinţă directă a pierderii de către ministru a sprijinului Moscovei. În ianuarie 1952, într-un raport către superiori, şeful consilierilor sovietici din România, Alexandr Saharovski, preciza: „Cadrele M.A.I. (ministru Teohari Georgescu) sunt năpădite de persoane străine şi dubioase, măsurile de îndepărtare a lor din aparatul Ministerului sunt luate extrem de încet şi fără tragere de inimă"[19].

Noul ministru, Alexandru Drăghici, o persoană foarte apropiată de Gheorghiu-Dej, a avut în vedere pentru scoaterea din Securitate mai multe categorii de cadre cu funcţii de comandă. Astfel, au fost luaţi în vizor unii dintre ilegaliştii apropiaţi grupului Ana Pauker (foşti luptători în Brigăzile Internaţionale, refugiaţi în U.R.S.S. etc.), precum şi ofiţerii susţinuţi de Teohari Georgescu, care acum nu mai prezentau încredere politică. Unele dintre aceste persoane fuseseră implicate şi în diferite acţiuni represive, de amploare mai mică sau mai mare, astfel încât trecerea lor în rezervă sau chiar deferirea acestora în faţa justiţiei aveau un dublu scop: argumenta faptul că vechea conducere a ministerului acoperise sau chiar ordonase aceste abuzuri şi arăta „legalitatea" în care dorea să acţioneze noul conducător al M.A.I.

Epurări pe fondul campaniei antisemite a lui Stalin

În lupta sa pentru putere în partid, Gheorghiu-Dej s-a folosit parţial şi de politica antisemită iniţiată de Stalin, ce începuse deja să fie vizibilă în primăvara anului 1952, când a debutat procesul intelectualilor evrei acuzaţi de spionaj în favoarea Israelului şi a statelor occidentale[20]. După îndepărtarea „deviatorilor" din conducerea partidului, pentru a demonstra caracterul nefast al activităţii acestora, a fost cercetată activitatea multora dintre colaboratorii lor, majoritatea fiind înlăturaţi din funcţii, iar unii chiar arestaţi şi judecaţi. În acest context, pe măsură ce paranoia antisemită a lui Stalin devenea tot mai manifestă, printre „victime" s-au aflat mai mulţi etnici evrei, a căror biografie sau activitate a fost speculată de Gheorghiu-Dej în propriul folos politic, oferind totodată liderului de la Kremlin o nouă dovadă că merită pe deplin încrederea ce i-a fost acordată. În anumite cazuri, măsurile represive luate asupra unor ofiţeri evrei

---

practic omul cel mai apropiat de Gheorghiu-Dej, acolitul său numărul unu" (Vladimir Tismăneanu, *Arheologia terorii*, ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Alfa, 1996, p. 83).

[18] A se vedea, pe larg, stenogramele lucrărilor Plenarei şi a şedinţei pregătitoare a Biroului Politic în *** *Stenogramele Biroului Politic şi ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.*, vol. IV, partea I, *1952*, studiu introductiv de Ioan Scurtu, Bucureşti, Arhivele Naţionale ale României, 2006, p. 140-258.

[19] Cristian Troncotă, *Istoria Securităţii regimului comunist din România. 1948-1964*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2003, p. 56.

[20] În mai 1952, după o anchetă de trei ani, la Moscova a început procesul foştilor lideri ai Comitetului Evreiesc Antifascist, toţi evrei, în frunte cu Solomon Lozovski, fost secretar general al Internaţionalei Sindicatelor Roşii (Polimform) între 1921 şi 1937. Au fost pronunţate 13 condamnări la moarte, sentinţa fiind pusă în aplicare în noaptea de 12/13 august 1952. Întrucât aproape toţi cei executaţi erau intelectuali de valoare, momentul a devenit cunoscut ca „noaptea poeţilor asasinaţi", fiind evocat şi în literatură, cea mai cunoscută lucrare aparţinându-i lui Elie Wiesel, *Testamentul unui poet evreu asasinat*, apărută în 1980.

cu funcții de conducere superioare au fost puse în practică exact în momentele în care campania antisemită a lui Stalin era aplicată în mod concret (execuția lotului Lozovski, procesul Slánský, arestarea medicilor „asasini").

Printre acuzele aduse de Gheorghiu-Dej „deviatorilor" în şedinţa Biroului Politic din 26 mai 1952 s-a numărat şi faptul că – la cererea Anei Pauker – Teohari Georgescu ordonase Direcţiei Anchete să elibereze un grup de spioni israelieni, deşi la nivelul conducerii partidului se hotărâse judecarea acestora[21]. Pentru a se da consistenţă acestui atac, peste numai două săptămâni, mr. Antoniu Samuel (etnic evreu), locţiitor al şefului Direcţiei Anchete, a fost scos din Securitate tocmai pentru că „a divulgat verişoarei lui că nu se va face sioniştilor proces" (învinuirea oficială fiind aceea de „pălăvrăgeală")[22]. Chiar a doua zi după executarea lotului Lozovski, mr. Antoniu avea să fie arestat, la 14 august 1952[23]. După o anchetă îndelungată avea să fie trimis în instanţă, într-un lot format din alţi doi colegi de-ai săi de la Direcţia Anchete, şi ei evrei. Este vorba de lt.-col. Jurim Alexandru (după destituirea de la Direcţia Administrativă şi Contabilitate, el a fost mutat la Anchete și retrogradat în grad) și mr. Răzvan Sergiu, ambii arestaţi în martie 1953 şi acuzaţi de deţinere şi trafic de valută. La 26 august 1954 au fost condamnaţi de Tribunalul Suprem – Colegiul Militar, prezidat de gen.-mr. Voitinovici Alexandru, la mai mulţi ani de închisoare (mr. Antoniu 4 ani, lt.-col. Jurim 8 ani şi mr. Răzvan 6 ani), fiind deţinuţi la Penitenciarul Râmnicu Sărat[24], unde au fost colegi cu o parte din cei pe care îi anchetaseră anterior.

O altă victimă a campaniei antisemite a fost şeful Direcţiei Anchete, col. Dulgheru Mişu, şi el de origine evreiască şi cu legături cu partidul din perioada ilegalităţii. Deţinând funcţia din anul 1948, el se făcea vinovat de numeroasele abuzuri comise sub comanda sa în timpul anchetelor, dar nu acestea aveau să-i fie imputate. Destituit la 15 octombrie 1952, col. Dulgheru a fost arestat la 1 noiembrie 1952, adică exact în perioada în care la Praga începuse procesul lui Rudolf Slánský (11 din cei 13 conducători ai Partidului Comunist Cehoslovac condamnaţi şi executaţi în decembrie 1952 fiind evrei). Desigur, soarta lui Dulgheru în fruntea Direcţiei Anchete era pecetluită după victoria grupării conduse de Gheorghiu-Dej. Acesta și liderii P.M.R. apropiaţi lui erau nemulţumiţi de faptul că nu se obţinuseră rezultate concrete în ancheta lui Lucreţiu Pătrăşcanu, ei acuzând conducerea Direcţiei Anchete de tergiversarea acestei acţiuni[25]. Conducătorul P.M.R. nu reuşise până atunci să treacă la judecarea lui Pătrăşcanu doar din cauza refuzului Anei Pauker de a accepta condamnarea acestuia fără probe, ea reuşind să-l influenţeze în acest sens şi pe Teohari Georgescu. Iar Dulgheru nu doar că nu adusese „probe" pentru acuzele imaginare

[21] *** *Stenogramele 1952*..., partea II, pp. 118-119.
[22] F. Dobre (coord.), *Securitatea*..., vol. I, p. 185.
[23] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.208, vol. 1, f. 1.
[24] *Ibidem*, f. 680.
[25] Dulgheru a întocmit un raport în care arăta că în anchetă nu se putea dovedi nimic din acuzele aduse lui Pătrăşcanu, astfel încât Gheorghiu-Dej a cerut înlocuirea lui pe motiv că „este un om de nimic" (Gh. Buzatu, M. Chiriţoiu, *op. cit.*, p. 198).

aduse lui Pătrăşcanu, dar chiar propusese stoparea anchetei şi eliberarea unora dintre cei arestaţi, considerându-i nevinovaţi[26].

Destituirea lui Dulgheru din fruntea Direcţiei Anchete era o necesitate pentru grupul Gheorghiu-Dej, care avea nevoie de o persoană de încredere care să coordoneze nu numai anchetarea lui Pătrăşcanu, ci şi pe cea a lui Vasile Luca (arestat la 14 august 1952), a Anei Pauker şi a lui Teohari Georgescu (a căror reţinere era doar o chestiune ce ţinea de contextul politic). Credem însă că, dacă Dulgheru nu ar fi fost evreu sau dacă momentul nu ar fi coincis cu isteria antisemită a lui Stalin, el ar fi fost reţinut doar o scurtă perioadă (practic nu-i puteau fi aduse nici un fel de acuze concrete) şi ar fi putut avea aceeaşi soartă ca şi lt.-col. Dincă, unul dintre adjuncţii săi (al cărui caz îl vom detalia puţin mai jos).

Toate datele ce le deţinem converg însă spre ideea că la finalul anului 1952, Gheorghiu-Dej şi grupul său se pregăteau pentru eventualitatea în care – profitând de paranoia antisemită ce-l cuprinsese pe Stalin – ar fi obţinut de la acesta permisiunea pentru a organiza în România un proces similar celui al lui Slánský, având-l ca acuzat principal pe Ana Pauker. Iar cum acesteia trebuia să i se alăture şi un număr cât mai mare de evrei, pentru a se putea „demonstra" faptul că ea coordonase o vastă reţea de spionaj în favoarea Israelului, Dulgheru şi Antoniu se puteau dovedi a fi acuzaţii ideali (ambii fiind implicaţi – din ordinul lui Teohari Georgescu – în eliberarea grupului de spioni israelieni puşi în libertate la cererea Anei Pauker). Cu toate că moartea lui Stalin a stopat toate aceste pregătiri, cei arestaţi nu au fost puşi imediat în libertate, ancheta lor continuând mai mulţi ani, încercându-se găsirea unor dovezi care să permită condamnarea celor în cauză sub orice acuzaţie, pentru a se legaliza cumva abuzul arestării fără probe.

Dulgheru a fost anchetat până în anul 1955, când a fost pus în libertate, acuzaţiile ce i-au fost aduse în 1952 („atitudine antisovietică", „pactizare cu duşmanul de clasă", „sabotaj", „spionaj" etc.) neputând fi dovedite. Pentru a se acoperi, din punct de vedere legal, perioada în care el a fost deţinut, în 1955 a fost condamnat la 2 ani şi 3 luni pentru „neglijenţă în serviciu", adică exact perioada cât fusese anchetat[27].

Tot în noiembrie 1952 a fost arestat şi celălalt locţiitor al lui Dulgheru, lt.-col. Dincă Tudor Simion, acuzat fiind de complicitate la „activitatea duşmănoasă" desfăşurată de fostul său şef. Ilegalist (avusese legături cu P.C.dR. din 1929), în 1947 Dincă a fost încadrat în Siguranţă, fiind numit şef al Inspectoratului Prahova, iar apoi şef al D.R.S.P. Prahova. A ajuns adjunctul lui Dulgheru în 1949, în urma unei mutări disciplinare[28], care semăna mai mult cu o promovare (ajunsese în aparatul central, iar salariul era mai mare). În toamna lui 1952, nimeni nu avea ce să-i impute în mod concret lui Dincă, el fiind practic o victimă a deciziei politice de a se decapita întreaga

---

[26] Robert Levy, *Gloria şi decăderea Anei Pauker*, traducere de Cristina Pupeza şi Ioana Gagea, Iaşi, Editura Polirom, 2002, p. 122.

[27] F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, pp. 182-185.

[28] După ce divorţase deja de trei ori, a întreţinut relaţii intime cu soţia unui „fugar" în Turcia, fapte ce erau privite drept „grave abateri de la morală cu aspect de conciliere cu duşmanul" (Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente 1949-1989*, studiu introductiv de Dennis Deletant, Iaşi, Editura Polirom, 2002, p. 549).

conducere a Direcţiei Anchete. După o anchetă de şase luni, a fost pus în libertate, cercetările dovedind că era nevinovat. I s-au reţinut doar acuzele de „împăciuitorism" (faţă de activitatea lui Dulgheru) şi de folosire a unor metode dictatoriale în relaţiile cu subalternii. La 30 iulie 1953, apreciindu-se că perioada de anchetă „constituie o lecţie binemeritată pentru el" şi „ţinând cont că are experienţă îndelungată în probleme de cercetări", Dincă a fost reabilitat şi numit şef al Direcţiei Anchete din D.G.M.[29].

„Descoperirea" la Moscova a „complotului medicilor asasini" i-a oferit lui Gheorghiu-Dej ocazia ideală de a trece la arestarea Anei Pauker, în aceeaşi zi (18 februarie 1953) fiind reţinut şi Teohari Georgescu. Peste câteva zile s-a trecut din nou la arestarea unor ofiţeri superiori de Securitate de origine evreiască.

Pe lângă lt.-col. Jurim şi mr. Răzvan, deja amintiţi, în martie 1953 a fost reţinut şi fostul lt.-col. Sepeanu Tudor, de asemenea etnic evreu, care a fost judecat şi condamnat în procesul cadrelor implicate în reeducarea de la Piteşti. Fost ofiţer în armata română interbelică, din care a fost epurat în 1941 pe motiv rasial (fiind apoi şi mobilizat forţat într-o unitate de muncă compusă integral din evrei), Sepeanu a activat în structurile represive centrale ale P.C.R. chiar din august 1944, ca adjunct al lui Ştefan Mladin la Formaţiunile de Luptă Patriotice. Remarcat de Bodnăraş, a fost numit de acesta membru al grupei speciale ce se ocupa cu urmărirea liderilor P.N.Ţ. şi P.N.L., unde i-a avut colegi, printre alţii, pe Nicolschi şi Dulgheru, în timp ce Marin Jianu îi era subordonat. Pentru modul în care s-a ocupat de supravegherea lui Iuliu Maniu a fost „felicitat personal de Emil Bodnăraş". Un om cu asemenea merite nu-şi putea avea locul decât în M.A.I., unde a fost încadrat imediat după instalarea guvernului Groza. Sarcinile ce le-a îndeplinit au fost însă aceleaşi: percheziţii secrete la domiciliul lui Iuliu Maniu, de unde a sustras documente; supravegherea lui Nicolae Rădescu; anchetarea demonstranţilor participanţi la manifestaţia anticomunistă din Piaţa Palatului din 8 noiembrie 1945; anchetarea liderilor P.N.Ţ. reţinuţi în „lotul Tămădău" etc., dar şi „omorârea unora dintre cei mai cunoscuţi spărgători şi criminali" (asasinaţi fără judecată la ordinul lui Avram Bunaciu). Pentru faptele sale, a fost promovat continuu în funcţie, pentru ca în 1948 să fie numit şef al Direcţiei Securităţii Capitalei, iar în 1950 şef al Serviciului Inspecţii din Direcţia Generală a Penitenciarelor, încredinţându-i-se sarcina de a coordona direct acţiunile de reeducare a deţinuţilor. Verificarea membrilor de partid a scos la iveală primele pete din biografia acestui atât de sârguincios ofiţer: participarea la acţiuni represive contra partizanilor sovietici din spatele frontului, maltratarea unor deţinuţi evrei, relaţii suspecte cu Siguranţa etc. Pentru aceste fapte trebuia trimis în judecată, dar a fost sprijinit de Mişu Dulgheru, astfel încât a fost doar exclus din partid. În mai 1952, protecţia lui Dulgheru nu mai valora însă mare lucru, astfel încât lt.-col. Sepeanu a fost trecut în rezervă. În 1953, când s-a procedat la condamnarea unora dintre abuzurile comise de fosta conducere a M.A.I. în penitenciare, Tudor Sepeanu reprezenta figura perfectă de ofiţer compromis promovat în funcţii de conducere în timpul lui Teohari Georgescu, astfel încât a fost arestat. Condamnat la 8 ani închisoare, avea să fie graţiat în 1957[30].

---

[29] A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.358, vol. 41, ff. 50-52.

[30] M. Burcea, M. Stan, M. Bumbeş, *op, cit.*, pp. 409-411. Vezi şi M. Oprea, *op. cit.*, pp. 325-326.

Un alt ilegalist ce deţinea o funcţie superioară de conducere în Securitate arestat în 1952 a fost mr. Stănescu Heintz, şeful Serviciului IV Culte-secte din cadrul Direcţiei a III-a Informaţii interne. Şi el era de origine evreiască (pe linie germană însă, numele său real fiind Rottenberg) şi fusese simpatizant P.C.R. în ilegalitate, motiv pentru care în 1940 a fost arestat şi condamnat la 6 luni închisoare, după care a fost internat în lagărul de la Târgu-Jiu, iar ulterior trimis în detaşamente de muncă în ţară (în urma unor intervenţii la nivel înalt a fost salvat de la deportarea în Transnistria, pentru care fusese selectat). Încadrat în Siguranţă la 1 aprilie 1945, mr. Stănescu ocupa funcţia respectivă încă de la înfiinţarea Securităţii, fiind unul dintre puţinii ofiţeri cu studii superioare (absolvise Facultatea Litere şi Filozofie din Bucureşti). A fost arestat la 5 mai 1952, pentru homosexualitate, în împrejurări destul de neclare, întrucât orientarea sexuală a ofiţerului era cunoscută de către conducerea Securităţii, ea fiind însă tolerată până atunci, întrucât activitatea sa profesională era foarte bine apreciată. Opinăm că este foarte posibil să fi fost vorba de o provocare menită să-l prindă în flagrant[31], organizată în contextul devierii de dreapta şi a iminentei înlăturări a lui Teohari Georgescu (care astfel putea fi acuzat că promovase cadre imorale şi „descompuse"). La 10 iunie 1952, prin Decizia M.A.I. nr. 463, a fost trimis în C.M. pentru 12 luni, fiind eliberat peste un an de la C.M. Bicaz[32].

În afara arestărilor amintite anterior, în vara lui 1952 a avut loc un proces de destituire a unui număr destul de mare de ofiţeri superiori de Securitate ce deţineau funcţii de conducere importante la nivel central sau teritorial. Motivele ce au stat la baza demiterii acestora au fost diverse şi uneori complementare: calitatea de fost „brigadist", originea evreiască, legăturile cu Teohari Georgescu, legături cu grupul László Rajk, lipsa de interes în obţinerea de dovezi necesare acuzării „deviatorilor", implicarea în acte represive notorii, „atitudinea mic-burgheză", „originea socială nesănătoasă" etc.

Situaţia ofiţerilor ce luptaseră în Spania şi Franţa

În iulie 1952 col. Patriciu (Grünsperger) Mihai a fost destituit din funcţia de şef al D.R.S. Braşov. Fost ilegalist şi luptător în Spania şi Franţa, în cadrul Brigăzilor Internaţionale şi *maquis*, Patriciu a fost numit în 1945 la conducerea Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj şi apoi a D.R.S.P. Cluj, fiind mutat în 1951 la Braşov. Bucurându-se de susţinerea lui Teohari Georgescu, în perioada în care a activat la Cluj Patriciu a dat numeroase ordine directe subordonaţilor săi să asasineze diferite persoane care se împotriveau regimului[33]. Însă nu acţiunile criminale pe care le-a ordonat au constituit cauza înlăturării lui (edificator credem că este faptul că toţi cei trei

---

[31] Mai exact, Stănescu a fost arestat la Braşov, de către Miliţie, după ce un bărbat l-a reclamat că a încercat să-l forţeze să întreţină relaţii sexuale cu el (Adrian Nicolae Petcu, Denisa Bodeanu, *Contribuţii la întocmirea unui dicţionar al ofiţerilor de Securitate (problema culte-secte)*, în „Caietele C.N.S.A.S.", nr. 3/2009, pp. 56-58). Ne vine greu să credem că în acea perioadă, pe baza unei simple plângeri (în condiţiile în care flagrantul nu a fost realizat), un simplu angajat din aparatul teritorial al Miliţiei îşi permitea să aresteze un ofiţer superior de Securitate, care pe deasupra ocupa şi o importantă funcţie de conducere în aparatul central al D.G.S.S.

[32] *Ibidem*, p. 57.

[33] Detalii privind actele sale represive în Liviu Pleşa, *Călăul Mihai Patriciu*, în „22", 11 decembrie 2012, pp. 10-11.

subordonați de-ai săi care le-au pus în aplicare – mr. Kovács, mr. Briceag și mr. Mihaly – au fost promovați). Noua conducere a M.A.I. cunoștea faptul că, la Cluj, Patriciu întreținuse legături strânse cu Alexandru Iacob (Jakab), în perioada în care ultimul fusese prim-secretar al Comitetului regional P.C.R. Ardealul de Nord (1944-1947). Iar Alexandru Iacob fusese arestat la 27 martie 1952, fiind considerat principala persoană prin intermediul căreia Vasile Luca „sabotase" reforma monetară (în 1954 el se va număra printre puținii inculpați din lotul Luca, fiind condamnat la 20 de ani muncă silnică)[34]. La Cluj, Patriciu nu doar că locuise într-o casă al cărei proprietar era soția lui Iacob, dar i se imputa că pusese forța aparatului de Securitate pe care-l conducea în slujba prim-secretarului, luând măsuri represive împotriva adversarilor acestuia[35].

Însă prietenia cu Iacob nu era singura problemă din biografia lui Patriciu. Soția fostului conducător al Securității din Cluj era de etnie maghiară și avusese atitudini naționaliste (conform lui Vasile Luca, „era o șovinistă"), dar mult mai grav era faptul că în 1949 ea fusese arestată cu grupul lui László Rajk (cu un an înainte plecase în Ungaria și nu se mai întorsese)[36]. Iar procesul lui Rajk (acuzat de „titoism" și de spionaj în favoarea occidentalilor) a dat semnalul începerii campaniei de suspicionare și atacare a foștilor luptători în Brigăzile Internaționale și în *maquis*, organizată în cadrul masivei campanii antititoiste declanșate de Stalin în 1948. Optica Moscovei era că o mare parte dintre veterani fuseseră recrutați în Franța de către serviciile de spionaj americane, fiind folosiți apoi pentru subminarea regimurilor comuniste, precum se „dovedise" în cazul „spionilor" Tito și Rajk. Începând din 1949, în mai multe țări est-europene comuniste (Polonia, R.D.G.) au fost arestați comuniști ce luptaseră în Spania și Franța[37].

Patriciu putea așadar să reprezinte și un acuzat ideal în situația în care ar fi fost organizat „deviatorilor" un proces sub acuzația de spionaj și subminarea regimului, după modelele Rajk și Slánský. Fusese „brigadist" (așadar potențial spion occidental), soția sa fusese arestată în procesul Rajk, avusese legături strânse cu Alexandru Iacob, fusese protejat de Teohari Georgescu și era de origine evreiască. În plus, Patriciu putea fi acuzat și pentru numeroasele asasinate pe care le-a ordonat, crime ce astfel puteau fi aruncate în cârca grupului Ana Pauker.

La 31 iulie 1952 a fost destituit un alt ofițer superior cu un profil biografic asemănător celui al lui Patriciu. Este vorba de col. Adorian (Adorjan) Gheorghe Andrei Konrad (evreu maghiar, fost ilegalist, luptător în Spania și comisar politic în *maquis*), care a fost înlăturat din funcția de șef al Direcției Propagandă și Agitație din Direcția Generală Politică a M.A.I., pe care o deținea din septembrie 1949, iar peste o lună a fost trecut în rezervă. Într-un referat întocmit cu acest prilej se precizau următoarele: „Fiind lipsit de un simț sănătos de clasă, s-a înconjurat de elemente mic-burgheze și a imprimat și tovarășilor din direcție cultul pentru promovarea în munca de propagandă a elementelor «cu studii mai înalte» (…) mergând până acolo încât să susțină că «pentru

---

[34] R. Levy, *op. cit.*, p. 179.

[35] Anchetatorii din lotul Luca vor reuși să obțină o declarație conform căreia Patriciu „lua măsuri imediate împotriva persoanelor care căutau să periclitze poziția lui Iacob Alexandru, îndepărtându-i sau scoțându-i din oraș" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 148, vol. 4, f. 541).

[36] *Ibidem*, ff. 542-543.

[37] R. Levy, *op. cit.*, p. 126.

munca de propagandă se cer oameni cu cultură generală mai largă şi cu cultură politică» şi deci «pot fi folosite şi unele elemente, chiar dacă nu au trecutul politic aşa cum am dori noi, principalul este să nu fie duşmani»”[38]. Aceste „lipsuri” ale ofiţerului în cauză au fost sesizate abia după înlăturarea lui Teohari Georgescu, cu toate că Alexandru Drăghici îi fusese şef direct începând din ianuarie 1951. Merită remarcat faptul că principala acuză adusă lui Adorian era aceea că el opina că în M.A.I. era nevoie de ofiţeri cu o pregătire culturală cât mai avansată.

Cu toate că biografia lui Adorian era destul de asemănătoare cu cea a lui Patriciu, motivele destituirii lui sunt diferite. Împotriva lui Adorian era greu de descoperit probe care să ateste implicarea lui într-o acţiune de „spionaj” şi nici nu avusese vreo tangenţă cât de mică cu acte represive ce ar fi putut fi imputate „deviatorilor”. Chiar dacă era „brigadist”, nu acesta a constituit motivul înlăturării lui, poate doar în mod complementar.

De altfel, România s-a numărat printre puţinele state comuniste europene în care veteranii din Spania şi Franţa nu au avut prea mult de suferit, cu excepţia unor cazuri punctuale, în funcţie de cât de utili puteau fi ca piese în lupta pentru putere din P.M.R. Gheorghiu-Dej nu era interesat direct în a lua măsuri împotriva lor în bloc, întrucât nu se numărau printre adversarii lui în partid, unii fiindu-i chiar susţinători (Borilă, Vasilichi, Mihail Florescu)[39]. O situaţie mai ambiguă au avut-o doar acei „brigadişti” ce erau văzuţi ca fiind încă apropiaţi de Ana Pauker (precum Valter Roman), aceştia trecuţi timp de unu-doi ani fiind în funcţii inferioare celor deţinute anterior, până ce s-a confirmat ataşamentul lor faţă de conducătorul P.M.R. Este de reţinut şi faptul că majoritatea persoanelor din ultima categorie erau şi etnici evrei, retrogradarea lor suprapunându-se peste campania antisemită, ceea ce face ca în anumite cazuri să fie dificil de decelat care au fost motivele principale ale suspicionării lor. Cu siguranţă un rol important în luarea de către Gheorghiu-Dej a deciziei de a nu-i ataca pe veteranii din Spania l-a avut şi comportarea lui Petre Borilă (practic liderul „brigadiştilor” români), care s-a situat decis de partea conducătorului P.M.R., având chiar un rol activ în atacarea grupului Ana Pauker (ceea ce-i va aduce cooptarea în Biroul Politic, la Plenara din mai 1952).

---

[38] Totodată, el a fost sancţionat şi pe linie de partid, cu „vot de blam cu avertisment” (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 1, f. 3). În şedinţa Biroului Politic din 23 iunie 1952, atunci când a fost luată decizia politică de destituire a lui Adorian, Iosif Chişinevschi preciza că schimbarea acestuia era „cererea unanimă a tovarăşilor de la M.A.I.”, deoarece „situaţia lui este neclară, a lucrat foarte prost, a fost împăciuitorist” (*** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 229).

[39] Sugestivă pentru optica lui Gheorghiu-Dej credem că este opinia exprimată chiar de acesta în şedinţa Biroului Politic din 29 mai 1952, după ce Constantin Pârvulescu s-a opus numirii lui Vasilichi în fruntea Secţiei Industrie Uşoară a C.C. al P.M.R., pe motiv că „perioada din Franţa nu s-a putut verifica cum trebuie, a avut muncă de răspundere acolo, n-a respectat regulile conspiraţiei”. Conducătorul P.M.R. a replicat: „Dacă avem dovezi că este duşman, a fost informator, trădător, atunci s-a terminat, punem chestiunea pe ordinea de zi, scoaterea lui din partid şi trimiterea sa în cercetarea organelor de stat. Iar dacă nu avem, noi n-avem dreptul după statut să îndepărtăm din muncă un om şi deocamdată, după câte ştiu eu, nu sunt asemenea dovezi” (*ibidem*, p. 175-176).

Această politică față de foștii luptători din Spania și Franța s-a reflectat și în ceea ce privește situația ofițerilor de Securitate proveniți din această categorie. Calitatea de veteran nu a afectat în nici un fel cariera în Securitate a unor cadre precum col. Naum Grigore, col. Stancu Aurel, col. Ambruș Coloman sau mr. Einhorn Wilhelm, chiar dacă unii erau și de origine evreiască sau se refugiaseră la Moscova, unde activaseră sub comanda Anei Pauker. Ultimului chiar i s-a încredințat o sarcină de mare încredere, la 25 august 1952 fiind numit și membru în Comisia M.A.I. pentru internarea în colonii de muncă, pentru ca peste un an să fie instalat în fruntea Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii.

Prin urmare, revenind la col. Adorian, susținem că destituirea lui nu are decât o contingență colaterală cu originea lui etnică și cu calitatea de veteran, fiind un efect al campaniei de vigilență revoluționară ce fusese lansată imediat după Plenara din 26-27 mai 1952. Având ca motiv necesitatea de a se înlătura cauzele ce permiseseră grupului Ana Pauker să-și desfășoare „activitatea dușmănoasă" chiar la vârful partidului și al statului, Gheorghiu-Dej a dat semnalul ascuțirii luptei de clasă, cerând intransigență față de orice abatere de la linia ideologică[40]. Iar acțiunea nu s-a limitat doar la aspectul propagandistic, ci s-a reflectat și în practică, în vara lui 1952, printr-un nou val de măsuri represive ce au afectat în bloc anumite categorii politice, sociale și religioase[41]. În aceeași perioadă, în mediile ce aveau o tangență sporită cu ideologicul (cultură, știință, învățământ) s-a trecut la o accentuare a dogmatizării, având loc numeroase ședințe de epurare sau de criticare a celor ce nu se conformau întocmai liniei partidului.

Destituirea lui Nikonov și a altor spioni sovietici

Probabil cea mai surprinzătoare mișcare ce a urmat „demascării" grupului Ana Pauker – în ceea ce privește cadrele de conducere superioare de Securitate – a reprezentat-o trecerea în rezervă a mai multor șefi de structuri a căror calitate de agenți sau spioni sovietic era arhicunoscută. Este vorba în principal de gen.-mr. Nicolau Sergiu (Nikonov Serghei) – șeful Direcției A Informații externe, col. Filipescu Gheorghe – locțiitor al lui Nikonov și col. Goncearuc Piotr – șeful Direcției B Contraspionaj. Spunem surprinzătoare întrucât exact în acea perioadă Gheorghiu-Dej și grupul din jurul său făceau tot ceea ce era posibil pentru a îndeplini cât mai repede și mai bine orice solicitare a sovieticilor. O simplă lectură a stenogramelor ședințelor Biroului Politic și a Secretariatului ne relevă faptul că practic nu se lua nici o decizie importantă

---

[40] Spre exemplu, în ședința Biroului Politic din 31 mai 1952, Gheorghiu-Dej cerea „ridicarea vigilenței revoluționare în partid și pe linie de stat, ridicarea vigilenței poporului" (*ibidem*, p. 203).

[41] În noaptea de 18/19 iulie 1952 a avut loc o amplă operațiune de arestare a șefilor legionari ce se mai aflau în libertate, iar în noaptea de 14/15 august 1952 s-a trecut la arestarea și internarea în C.M. a marii majorități a liderilor centrali și locali ai principalelor partide interbelice (P.N.Ț., P.N.L., P.S.D., P.N.C.). Aceeași soartă au avut-o și chiaburii ce nu-și achitau obligațiile impuse de către organele de colectare. De altfel, motivele pe baza cărora se putea lua decizia internării în C.M. au fost multiplicate. Printre victime s-au numărat și numeroși membri ai familiilor foștilor demnitari interbelici, care au fost fie internate în C.M., fie li s-a stabilit D.O., fie li s-a cerut să părăsească orașele în care locuiau.

fără avizul prealabil al liderilor de la Kremlin sau al consilierilor sovietici[42]. Obedienţa comuniştilor români faţă de sovietici oricum s-a ridicat la cote înalte încă din perioada interbelică şi s-a amplificat după 1945, dar în această perioadă ea s-a ridicat la nivelul maxim, fenomen firesc dacă ţinem cont de faptul că Gheorghiu-Dej avea nevoie de susţinerea acestora în lupta pentru putere cu grupul Ana Pauker. Aşadar, nimic nu indica faptul că unii dintre agenţii Moscovei plasaţi la conducerea unor structuri de Securitate (şi încă în unele de mare importanţă) ar fi putut fi ameninţaţi de eliminarea din aparat.

Însă în pofida calităţii lor de spioni ai organelor de informaţii sovietice existau numeroase motive – de natură biografică, politică sau profesională – ce făceau necesară îndepărtarea ofiţerilor amintiţi anterior. În opinia noastră, cauza principală ce a dus la destituirea lor a constat în faptul că trecutul şi comportarea lor nu mai cadrau cu normele stricte impuse de ofensiva ideologică ce a debutat după înlăturarea „deviatorilor". La acestea li s-au adăugat şi unele nemulţumiri ale lui Gheorghiu-Dej şi ale sovieticilor faţă de modul în care ei s-au achitat de sarcinile profesionale, legate mai ales de nefinalizarea anchetei lui Pătrăşcanu.

Problemele de cadre ale celor trei – precum şi ale lui Mircea Ţigoiu, celălalt locţiitor al lui Nikonov – erau cunoscute de conducerea P.M.R. încă din 1951, după ce Drăghici a preluat şefia Direcţiei Generale Politice din M.A.I. şi a sesizat mai multe aspecte negative – pe linie de partid – existente în Direcţia A. Pentru a se cerceta atent toate aceste probleme, Secretariatul C.C. a constituit o Comisie de control (compusă din Drăghici, Chişinevschi şi Pârvulescu), care a primit de la Gheorghiu-Dej însărcinarea de a cerceta modul în care se desfăşura viaţa de partid în D.I.E.[43]. Foarte probabil, liderul P.M.R. – ce obţinuse deja avizul lui Stalin pentru înlăturarea grupului Ana Pauker şi căuta doar momentul favorabil pentru a trece la acţiune – spera că cercetările vor scoate la iveală diverse fapte ce ar fi putut fi folosite în atacarea rivalilor din partid. Tocmai de aceea, Comisia de control nu doar că a fost formată exclusiv din oameni ce se situau de partea conducătorului partidului, dar în practică cercetările au fost extinse asupra întregii activităţi a S.S.I. de după 1945, acordându-se totodată un loc foarte important şi verificării trecutului şi comportării foştilor conducători ai S.S.I. care acum ocupau posturi superioare în Securitate.

La 14 ianuarie 1952, Comisia de partid amintită a prezentat conducerii P.M.R. un raport cu rezultatul controlului. Se arăta că în S.S.I., din vina şefilor serviciului, existase „o atmosferă mic-burgheză, de şovăială, de servilism, de familiarism şi de acoperire reciprocă a abaterilor", totul coroborat cu „o politică nejustă faţă de elementele noi – muncitoreşti, făcând diverse teorii că muncitorii nu sunt capabili, că ei nu pot face lucrări de calitate"[44]. De asemenea, erau evidenţiate gravele probleme

---

[42] Sugestiv credem că este faptul că în acea perioadă până şi „alegerea" imnului R.P.R. nu a constat în altceva decât în adoptarea de către Biroul Politic a opţiunii consilierului sovietic Bunin (*ibidem*, pp. 590-591). Tot în 1952, într-o şedinţă a Biroului Politic, Iosif Chişinevschi arăta că „este datoria noastră să informăm pe tovarăşii sovietici" (*** *Stenogramele 1952*..., partea I, p. 77).

[43] Florian Banu, Luminiţa Banu, *Partidul şi Securitatea. Istoria unei idile eşuate (1948-1989)*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2013, p. 145.

[44] *Ibidem*, pp. 146-147.

biografice, comportamentale, politice şi profesionale ale principalilor şefi ai S.S.I. de după 1947, aflaţi în 1952 la conducerea Direcţiei Informaţii externe sau a Direcţiei Contraspionaj.

Piotr Goncearuc activase în ilegalitate în Basarabia pe linie de tineret, pentru ca apoi să plece la Moscova unde a recrutat ca spion. În 1935 a fost infiltrat în România, dar a fost arestat imediat şi condamnat la 15 ani muncă silnică pentru spionaj[45], fiind închis la Caransebeş. După instalarea guvernului Groza, în baza calităţii sale de spion sovietic, precum şi a faptului că-l cunoştea din detenţie, Bodnăraş l-a trimis în S.S.I., unde apoi i s-a încredinţat conducerea Secţiei a III-a Contraspionaj, rămânând în fruntea acestei structuri şi după contopirea S.S.I. cu D.G.S.P. În ianuarie 1952, Comisia de control aprecia că singura sa calitate pozitivă era aceea că era un „element capabil şi inteligent, cu mare putere de muncă". În rest, biografia, comportarea şi activitatea lui Goncearuc abundau de aspecte negative: „orgolios, îngâmfat şi foarte impulsiv"; „în trecut a avut două căderi, unde s-a purtat foarte prost, divulgând tot ce ştia"; „la închisoare a dat dovadă de laşitate, dezertând din colectiv, pe timpul luptelor, în 1938"; soţul surorii sale fusese şeful Siguranţei din Cetatea Albă („un zbir"); „în cadrul serviciului, s-a înconjurat de elemente vechi S.S.I.-işti, foşti zbiri din trecut"; „a făcut abuzuri, călcând legile ţării, arestând oameni, confiscând locuinţe şi lucruri, pe care le împărţea după bunul său plac". I se imputa până şi faptul că solicita să i se dea subordonaţi cât mai bine pregătiţi („e autorul teoriei că muncitorii nu sunt capabili, că munca direcţiei sale este o muncă de calitate, unde are nevoie de doctori"). Acuza principală era însă aceea că se împotrivea total oricărui control pe linie de partid, mergând până acolo încât „ştiind că este criticat de către Comitetul de partid, a cerut tov. Serghei ca să pună un aparat de ascultare în biroul Comitetului de partid pentru a cunoaşte «ce vorbesc despre el banditii din comitet»". Prin urmare, se propunerea destituirea lui din Securitate şi excluderea din partid[46].

Abateri comportamentale mult mai serioase au fost descoperite însă în cazul lui Gheorghe Filipescu, adjunct al lui Nikonov în fruntea D.I.E. şi fost şef al Direcţiei a III-a Contrainformaţii a S.S.I. Fost ofiţer de carieră, Filipescu fusese exclus din armată pentru „imoralitate, beţie, escrocherii şi jocuri de noroc"[47]. S-a angajat apoi la o societate petroliferă, „de unde sustrage bani, pe care îi pierde la jocuri de noroc şi în chefuri"[48]. Pentru a scăpa de urmărirea penală, a profitat de faptul că România a atacat U.R.S.S. şi a plecat voluntar pe front. A fost luat repede prizonier, dar imediat şi-a îmbunătăţit situaţia, înscriindu-se în Divizia „Tudor Vladimirescu". Conform unor cercetători, Filipescu a urmat un curs de spionaj şi în 1942 a fost retrimis în România, unde s-a pus sub comanda lui Emil Bodnăraş, participând se pare chiar la înlăturarea lui Foriş[49]. Doar aşa credem că se poate explica faptul că în 1945 el a fost încadrat în S.S.I. direct în funcţia de şef al Direcţiei a III-a Contrainformaţii (având în vedere faptul că Bodnăraş a coordonat plasarea spionilor şi agenţilor sovietici în structurile de informaţii

[45] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 11.165, f. 2.
[46] F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, pp. 150-154.
[47] *Ibidem*, p. 152.
[48] A.C.N.S.A.S., fond Cadre C.C., dosar nr. 4, f. 1.
[49] M. Oprea, *op. cit.*, pp. 554-555.

româneşti). În 1952, Comisia de partid recunoştea că era „inteligent şi capabil", dar calităţile sale erau anulate de faptul că era „carierist, antipartinic, afacerist şi imoral". Mai exact, Filipescu avea unul dintre atributele tipice ale ofiţerilor români din perioada interbelică: era mare amator de femei. Cu toate că fusese dat afară din armată „din cauza unei boli şi unei femei", Filipescu nu doar că nu s-a sinchisit să-şi schimbe comportarea după ce a fost încadrat în S.S.I., dar chiar a profitat la maxim de avantajele ce i le oferea instituţia: „îşi făcea din arestate metrese, sub pretextul că le-a recrutat ca informatoare, ducându-le în casele conspirative ale serviciului". Faptul că avea rude în Occident era ca un fel de bonus. Faţă de această situaţie, Comisia de partid considera că exista o singură soluţie: disponibilizarea şi excluderea din partid[50]. Este de reţinut faptul că trecutul lui Filipescu era cunoscut de conducerea partidului încă din 1949, fiind descoperit în timpul campaniei de verificare a membrilor P.M.R. Însă atunci acestui aspect nu i s-a dat prea mare atenţie, atât pentru că se ştia că era spionul sovieticilor, cât şi pentru că se achita foarte bine de sarcinile profesionale („în munca în care este acum a muncit cu râvnă şi cu rezultate bune")[51].

Şi biografia şi comportarea altui adjunct al lui Nikonov, Mircea Ţigoiu, erau departe de cerinţele momentului. Etnic evreu (nume său real fiind Moise Weisman), în 1941 el s-a angajat la societatea germană Todt şi a lucrat apoi la fortificaţiile de la graniţa cu U.R.S.S. Nu ne este foarte clar modul în care Ţigoiu a fost propulsat după 1945 la conducerea Direcţiei I Informaţii externe din cadrul S.S.I. Conform Comisiei de partid, Nikonov i-a acordat practic mână liberă lui Ţigoiu, el implicându-se foarte rar în activitatea spionajului românesc din acea perioadă[52]. Iar rezultatele s-au văzut. În 1948, Ţigoiu şi-a trimis un cumnat în Franţa, motivând că „va lucra pentru R.P.R.", însă acesta „a mărit numărul banditţilor, devenind duşman". Mari semne de întrebare a ridicat şi un incident petrecut în 1951: „Un caz extrem de grav este acela petrecut în Direcţia A, când portretul tov. Stalin a fost desfigurat, fără ca conducătorul acestei secţii – Ţigoiu – să se sesizeze de acest fapt grav şi să ia imediat măsuri de descoperire a banditului. Atunci când tov. Protopopov a sesizat pe tov consilier sovietic, Ţigoiu l-a tras la răspundere, de ce a trecut peste capul lui"[53]. Şi în cazul lui se propune disponibilizarea şi excluderea din partid.

Ţinând cont de profilul secondanţilor de care fusese şi era înconjurat, nici şeful D.I.E. nu avea cum să scape nesancţionat. Comisia de partid preciza faptul că Nikonov „este un tovarăş cinstit, devotat partidului şi care a muncit foarte mult", dar totul era contrabalansat de faptul că „nu a avut şi nu are o concepţie partinică serioasă în munca de conducere a serviciului. Se conduce mai mult după sentimente şi nu după legile necruţătoare ale luptei de clasă (...) n-a înţeles şi nu s-a preocupat ca să ridice în posturi

[50] F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, pp. 151-154.

[51] Cu acel prilej s-a descoperit şi faptul că minţise şi în autobiografie, întrucât nu urmase niciodată Şcoala Superioară de Arhitectură, pe care el susţinea că o absolvise (A.C.N.S.A.S., fond Cadre C.C., dosar nr. 4, f. 1).

[52] „Tov. Serghei, în ultimii doi ani, s-a ocupat aproape exclusiv de conducerea Direcţiei a II-a Contraspionaj – dublându-l aproape pe Goncearuc în această direcţie, însă a neglijat aproape complet Secţia I informaţii externe, lăsând-o pe seama lui Ţigoiu, un element îngâmfat" (F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, p. 148).

[53] *Ibidem*, p. 152.

de răspundere elemente partinice, muncitoreşti". Prin urmare, pentru că „nu a reuşit să asigure o conducere partinică" nici la S.S.I. şi nici la D.I.E., se propunea destituirea lui şi sancţionarea cu vot de blam pe linie de partid[54].

Soluţionarea problemelor semnalate de Comisia de partid şi analizarea propunerile făcute de aceasta au rămas în suspensie timp de mai multe luni, până în vara lui 1952 nefiind luată nici o măsură concretă în acest sens. Pe lângă faptul că grupul Gheorghiu-Dej a fost ocupat cu lupta pentru putere în partid, au existat şi alte considerente ce au dus la amânarea luării deciziei de eliminare din Securitate a ofiţerilor amintiţi mai sus. În primul rând, funcţiile deţinute de ei erau prea importante pentru a se acţiona de urgenţă, trebuind în prealabil să li se găsească înlocuitori de încredere. Apoi, indubitabil, pentru destituirea lor din funcţii a trebuit să se aştepte şi acordul sovieticilor, întrucât, pe lângă faptul că erau spioni, domeniile de care ei se ocupau (informaţii externe, contraspionaj) erau de o importanţă maximă şi presupuneau o strânsă colaborare cu organele de informaţii din U.R.S.S.

Primul care şi-a pierdut postul a fost col. Goncearuc, ce a fost destituit la 31 august 1952, locul său fiind luat de col. Szabo Eugen, unul dintre ofiţerii fideli grupării învingătoare în partid. Peste câteva luni s-a trecut şi la înlocuirea şefilor D.I.E. La 15 noiembrie 1952 au fost destituiţi Gheorghe Filipescu şi Mircea Ţigoiu, ambii locţiitori ai şefului structurii, ei fiind şi disponibilizaţi din M.S.S. Locul lui Filipescu a fost luat de col. Vâlcu Vasile, o altă persoană ce se situase decis de partea grupării Gheorghiu-Dej. Funcţia lui Vâlcu era interimară, având doar rolul de a-l familiariza cu activitatea direcţiei, întrucât el urma să fie numit şef al D.I.E. Nu se putea risca decapitarea spionajului românesc fără a exista o minimă certitudine că noua persoană ce urma a fi numită la conducere avea o brumă de experienţă în domeniu. Momentul a sosit repede, la 6 ianuarie 1953, când gen.-mr. Nikonov a fost destituit, locul său fiind luat de gen.-mr. Vâlcu. Spre deosebire de Filipescu şi Ţigoiu, Nikonov a fost menţinut în structurile informative, fiind numit – dar abia peste un an – şef al Direcţiei Informaţii Militare din Marele Stat Major al M.F.A. Va fi trecut în rezervă abia în 1963, când Gheorghiu-Dej a îndepărtat din structurile guvernamentale toate persoanele cunoscute ca fiind agenţi sau spioni ai sovieticilor.

Cum am precizat anterior, nu doar trecutul, anturajul şi abaterile comportamentale au contat în destituirea lui Nikonov, Goncearuc şi Filipescu. Atât lui Filipescu, cât şi lui Goncearuc, grupul Gheorghiu-Dej, dar şi consilierii sovietici, le imputau faptul că nu au reuşit să furnizeze „probe" care să permită aducerea în instanţă a lui Pătrăşcanu sub acuzaţia de spionaj în favoarea occidentalilor, după modelul proceselor Rajk şi Kostov. Cei doi îl anchetaseră, în această succesiune, pe Pătrăşcanu în perioada 1949-1951, înainte ca acesta să fie transferat la Direcţia Anchete.

Lui Nikonov nu se puteau imputa deficienţe profesionale deosebite, în afară de faptul că se complăcuse în atmosfera creată de locţiitorii săi în S.S.I. şi apoi D.I.E. Ilegalist încă din prima jumătate a anilor '20, Nikonov a fugit din România în U.R.S.S., fiind apoi trimis de Comintern cu diverse misiuni în cadrul P.C. Belgian şi P.C.

[54] *Ibidem*, pp. 147-154.

Francez[55]. În 1931, el a fost trimis de sovietici cu o misiune de spionaj în România. S-a înscris la Şcoala de ofiţeri în rezervă de la Bacău. Activitatea sa de spionaj fiind descoperită, a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă şi închis la Doftana şi Caransebeş[56]. Cu un asemenea trecut și protecție, în 1947, după scandalul Stupineanu, a fost numit şef al S.S.I.

Se pare că ceea ce a cauzat îndepărtarea din Securitate a spionului sovieticilor din fruntea D.I.E. a fost faptul că el nu agrea faptul că, după 1945, organele de informaţii sovietici trecuseră la recrutarea masivă de cadre din S.S.I. şi apoi D.I.E. Conform afirmaţiilor lui Gheorghe Pintilie (ce-i drept făcute în 1967, în ancheta Comisiei Pătrăşcanu), Nikonov a ridicat de mai multe ori această problemă în faţa lui Gheorghiu-Dej, aducând şi probe concrete, dar liderul P.M.R. – cu toate că formal i-a dat dreptate – nu a dorit să intervină pentru stoparea fenomenului: „Serghei a ridicat problema foarte tare la Ghiţă că sovieticii recrutează ofiţerii şi că lucrează peste capul lui cu Ana. Ghiţă a spus: «Lasă-i dracului». A venit încă o dată şi atunci a avut loc un scandal mare între Nicolau şi Şuta, care era secretar la Ambasada sovietică. Nicolau Serghei a insistat foarte mult şi, ca dovadă, a prins pe unii. Tot timpul se plângea lui Ghiţă de această problemă, iar Ghiţă îi tot zicea: «Lasă-i dracului. Nu mai face din ţânţar armăsar». Şuta a ajuns atunci până la Stalin". În acea perioadă, Gheorghiu-Dej urmărea să obţină sprijinul sovieticilor pentru înlăturarea grupului Ana Pauker, astfel încât nu s-a opus recrutării ofiţerilor români de Securitate de către sovietici. Pintilie susţine că opoziţia gen.-mr. Nikonov nu a rămas fără urmări: „ce a păţit el după aceea de la sovietici și de la ai noștri numai el știe"[57].

„Curățarea" aparatului politic al Securității

Această ofensivă a dogmatismului ideologic nu putea fi pusă în practică în Securitate cu ajutorul unor persoane ce aveau ele însele probleme biografice. Tocmai de aceea, în vara anului 1952 a avut loc un amplu proces de înlăturare a cadrelor de conducere din Direcţia Politică a D.G.S.S., din Direcţia Generală Politică a M.A.I. (printre care se număra şi col. Adorian) şi din aparatul politic al direcţiilor regionale de Securitate. Măsura se impunea, întrucât uneori, crezându-se la adăpost de sancţiuni, în virtutea funcţiei politice ce o aveau, comportamentul acestor ofiţeri contrasta flagrant cu activitatea pe care ei – teoretic – trebuiau s-o desfăşoare, aceea de a educa, din punct de vedere ideologic (în spiritul „moralei proletare"), personalul Securităţii. De asemenea, pentru a răspunde noilor imperative ideologice, care cereau o fermitate mult mai mare faţă de duşmanul de clasă, au fost luaţi în vizor acei ofiţeri superiori care nu aveau o „origine sănătoasă" şi prin urmare nu aveau nici vigilenţa şi „simţul sănătos de clasă" necesare pentru a acţiona împotriva opozanţilor regimului. Aici erau avute în vedere preponderent cadrele de conducere ce proveneau din mediul mic-burghez sau cele care aveau o „atitudine mic-burgheză".

---

[55] Mihnea Berindei, Dorin Dobrincu, Armand Goşu (eds.), *Istoria comunismului din România: documente. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1965)*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2009, p. 61.
[56] F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 702.
[57] Gh. Buzatu, M. Chirițoiu, *op. cit.*, pp. 168-169.

Lipsa de „simţ sănătos de clasă în muncă", ca şi „atitudinea de dispreţ şi neîncredere în elementele muncitoreşti" i-au fost reproşate şi mr. Aritonovici (fost Escovici) Millo, care deţinea din 1948 funcţia de şef al Serviciului Propagandă şi Agitaţie din cadrul Direcţiei Politice a D.G.S.S. De profesie funcţionar, cpt. Aritonovici s-a adaptat foarte rapid activităţii desfăşurate, şeful Direcţiei Cadre din Direcţia Generală Politică a M.A.I., lt.-col. Popescu Gheorghe, recunoscând faptul că „având cultură generală a reuşit mai uşor să acumuleze materialul teoretic de partid". În iunie 1952, cadriştii Securităţii „descopereau" însă faptul că ofiţerul „provine dintr-un mediu de exploatatori", tatăl său deţinând o fabrică de cherestea în Piatra-Neamţ şi un depozit în Galaţi, motiv pentru care a fost îndepărtat imediat din Securitate. În realitate, ceea ce a contat cel mai mult a fost faptul că fratele său, mr. Antoniu Samuel, fusese arestat chiar în acele zile.

La 25 iunie 1952, lt. maj. Jivin Ioan, locţiitorul politic al D.R.S.S. Botoşani, a fost disponibilizat, cu pierderea gradului, pentru următoarele motive: „s-a antrenat în beţii în nenumărate rânduri", „atitudine dezinteresată faţă de muncă", la care s-a adăugat şi faptul că participa la numeroase chefuri şi jocuri de noroc cu tot felul de ofiţeri deblocaţi, negustori, speculanţi şi contrabandişti, în timpul cărora „făceau împreună glume la adresa regimului nostru şi ascultau posturi de radio imperialiste"[58]. Pe lângă cazurile deja amintite, în iunie-august 1952 au mai fost scoşi din Securitate: cpt. Crăciunescu Mihail – şeful Serviciului Organizare şi Instructaj din Direcţia Politică a D.G.S.S., lt. maj. Geczo Iosif – locţiitorul politic al D.R.S.S. Ialomiţa, cpt. Kiss Ştefan – locţiitorul politic al D.R.S.S. Hunedoara[59], lt. Cristuţiu Florea – locţiitorul politic al D.R.S.S. Constanţa ş.a. Motive: „rudele apropiate ofiţerului sunt elemente duşmănoase regimului", legături cu „duşmanul de clasă" etc.

Pentru „origine socială nesănătoasă" a fost scos din Securitate, la 2 iunie 1952, şi mr. Cosma Augustin, locţiitor al şefului Direcţiei a VII-a Contrainformaţii în Penitenciare şi Miliţie, care-şi datora şi el funcţia faptului că se remarcase în timpul îndoctrinării ofiţerilor români în lagărele de prizonieri sovietice. Tatăl său fusese preot, iar unuia dintre fraţi i se stabilise D.O. Augustin Cosma a fost pe punctul de a fi disponibilizat şi în 1950, când ceilalţi doi fraţi ai săi, şi ei ofiţeri de Securitate, au fost daţi afară din aparat. Ceea ce l-a salvat atunci a fost faptul că el a fost cel care şi-a denunţat unul din fraţi la Nicolschi. În contextul ofensivei ideologice contra duşmanilor de clasă din vara lui 1952, prezenţa lui într-o funcţie superioară de conducere în Securitate nu mai putea fi însă tolerată, astfel încât a fost trecut în rezervă. Peste numai o lună avea să fie însă reîncadrat în Miliţie (ca locţiitor al şefului D.R.M. Ploieşti), iar apoi avansat şi numit şef al Serviciului Colonii Minori din cadrul Direcţiei Penitenciare, Lagăre şi Colonii (1954-1958)[60].

---

[58] A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, ff. 42-43.

[59] Provenit dintr-o familie de chiaburi, era acuzat de „împăciuitorism faţă de deviatori", mai exact faţă de activitatea lui Vasile Luca, a cărui „deviere de dreapta" consta tocmai în sprijinirea chiaburilor în chestiunea impozitelor (*ibidem*, ff. 596-597).

[60] Vezi detalii referitoare la mr. Cosma Augustin în Liviu Pleşa, *Cadrele Securităţii în timpul lui Teohari Georgescu*, în „Caietele C.N.S.A.S.", nr. 7-8/2011, p. 40.

Sinuciderea lui Czeller

Verificarea amănunţită a trecutului şi activităţii majorităţii cadrelor de conducere ce proveneau din ilegalitate a creat o stare de tensiune foarte ridicată printre acei ofiţeri superiori ce ştiau că biografia lor ridica diverse probleme. Lt.-col. Czeller Ludovic, fostul şef al D.R.S.P. Oradea, nu a mai rezistat psihic şi s-a sinucis prin împuşcare la 3 iunie 1952. Cu un trecut de ilegalist aparent de invidiat (sindicalist din 1914, participant la rebeliunea bolşevică a marinarilor din Pula, comandant al tribunalului revoluţionar al unui batalion al Armatei Roşii Ungare în 1919-1920, membru P.C.dR. din 1930, organizator sindical comunist pe întreg Banatul în anii '30), Czeller (care deţinea acum funcţia de şef al Corpului de Control al D.G.P.C.U.M.) era tracasat de faptul că verificările puteau să scoată la iveală mai multe „pete" ale activităţii sale. Înainte de 1945 fusese arestat de două ori de Siguranţă, atât de cea română, cât şi de cea maghiară, de fiecare dată fiind suspectat că fusese eliberat în schimbul furnizării unor date referitoare la mişcarea comunistă. În 1942, el chiar semnase o declaraţie explicită în care detalia activitatea comunistă a unor lideri ai organizaţiei de partid Oradea, pe baza căreia aceştia au fost condamnaţi (în 1945, după ce a fost numit şef al Chesturii de Poliţie Oradea, a încercat să distrugă documentul, dar nu a reuşit)[61].

Însă motivul pentru care Czeller era interogat cu asiduitate era vechea şi strânsa sa relaţie de prietenie cu fostul lider maghiar László Rajk (devenit între timp „titoist" şi „spion"), pe care l-a vizitat de mai multe ori în Ungaria. Coroborat cu acest fapt, Czeller putea fi destul de uşor acuzat de spionaj în favoarea occidentalilor, dat fiind incidentul din vara lui 1949, când doi dintre subordonaţii săi (Elekes Toma – şeful S.J.S.P. Bihor – şi slt. Rada Ilie) i-au luat avionul pus la dispoziţie de conducerea Securităţii pentru a înăbuşi revolta ţăranilor din Crişana, l-au încărcat cu documente ale Securităţii şi au fugit în Iugoslavia, unde s-au predat americanilor. De altfel, Czeller avea să fie acuzat că „s-a înconjurat de elemente necontrolate, duşmani ai regimului, ca spionul americanilor dr. Elekes Toma, a cărui activitate duşmănoasă nu a vrut s-o observe"[62]. Nu în ultimul rând, Czeller se temea şi de faptul că ancheta ce se prefigura în legătură cu atrocităţile comise în timpul reeducări de la Piteşti va scoate la iveală şi implicarea sa în coordonarea acestei acţiuni.

Conform unui referat de cadre postum, lt.-col. Czeller s-a sinucis „dându-şi seama că în cele din urmă situaţia sa dubioasă va fi complet demascată", precizându-se şi faptul că „nervozitatea permanentă de care era stăpânit se datora în cea mai mare parte frământărilor ce le avea în legătură cu situaţia sa neclară din partid". Cum în momentul morţii era ofiţer M.A.I., fiul său a încercat peste ani să obţină pensie de urmaş, dar, pentru a fi refuzat în mod legal, în 1958 s-a emis o decizie de degradare şi scoatere retroactivă din minister a lt.-col. Czeller, datată chiar cu ziua morţii lui. Motivul: „activitate intensă contra clasei muncitoare, fiind şi agent al Siguranţei"[63].

---

[61] M. Burcea, M. Stan, M. Bumbeş, *op. cit.*, p. 183.
[62] *Ibidem*.
[63] *Ibidem*, p. 184.

Schimbarea şefilor numiţi sub Teohari Georgescu

„Descoperirea" tuturor acestor serioase lipsuri în ceea ce priveşte încadrarea, verificarea şi promovarea cadrelor a avut drept consecinţă firească şi demiterea şefului Direcţiei Cadre, col. Ivanovici Dumitru, decisă de Biroul Politic în şedinţa din 23 iunie 1952. Locul acestuia a fost luat, la propunerea lui Iosif Chişinevschi, de col. Demeter Alexandru, care deţinea funcţia de adjunct al şefului Secţiei Administrativ-Politice a C.C. al P.M.R., fiind aşadar un activist de vârf cu experienţă în munca de cadre[64]. De asemenea, nu a fost uitat nici primul şef al Direcţiei Cadre, mr. Popescu Dumitru, care din aceleaşi motive a fost scos în 1952 din Securitate, „cu pierderea gradului"[65].

S-a ajuns chiar la un anumit paroxism în această privinţă, la nivelul conducerii P.M.R. existând ideea că nu se putea avea încredere în cadrele de conducere numite de către Teohari Georgescu. În consecinţă, unii şefi au fost înlăturaţi din funcţii doar pe baza unor simple suspiciuni. În 1968, în timp ce era anchetat de către o Comisie de partid, Alexandru Drăghici a amintit cum a fost forţat să-l destituie pe şeful Direcţiei a VII-a Tehnică: „De multe ori s-a ridicat în Biroul Politic porcării de acestea, că lui Chivu i se părea că este urmărit de o maşină (…) L-am scos pe nenorocitul acela de şef al Direcţiei T, pentru că s-au făcut atâtea presiuni asupra mea. L-am scos, deşi era un tovarăş foarte bun, ceferist, mi-am dezorganizat aparatul. Pentru că tot timpul se bătea pe chestiunea aceasta că organele Securităţii urmăresc telefoanele şi ce încredere pot avea în oamenii care au lucrat cu Teohari Georgescu"[66].

Desigur, afirmaţia lui Drăghici din 1968 nu era altceva decât o încercare palidă de a se disculpa de adevărata vinovăţie, întrucât nici el nu avusese încredere în ofiţerii de conducere numiţi de Teohari Georgescu, schimbându-i pe toţi atunci când a avut contextul şi pretextul favorabile.

Unul dintre aceste momente a fost reprezentat de scindarea M.A.I. din septembrie 1952, de care Drăghici a profitat pentru a le trece în plan secund pe acele cadre de conducere superioare de a căror loialitate nu era convins. Spre exemplu, col. Popescu Gogu a fost destituit din funcţia de şef al Direcţiei a IV-a Contrasabotaj şi numit şef al Serviciului „C" Evidenţă. În acea perioadă, Drăghici susţinea că l-a retrogradat pentru că „a făcut prostii", mai exact a desfăşurat o activitate foarte slabă. Ţinând cont de pretextul dat sancţionării, surprinde tonul foarte agresiv al lui Drăghici faţă de col. Popescu: „cred că măsura a fost prea blândă faţă de aceste elemente care nu vor să lichideze cu această atitudine oportunistă, lipsită de demnitatea de om. Tov. Stalin denumeşte pe aceşti oameni ca «elemente degenerate» şi într-adevăr nu pot fi decât astfel de elemente cei care merg pe linia aceasta de a se fofila, linie lipsită de demnitate"[67]. Motivul real a ieşit la iveală în 1968, când gen.-mr. Demeter Alexandru a arătat că nemulţumirile la adresa lui Gogu Popescu avuseseră la bază faptul că acesta nu reuşise să furnizeze materialele necesare acuzării lui Vasile Luca de sabotaj economic, mai exact nu produsese dovezile că Luca era „promotorul devierii de dreapta în

---

[64] Cu toate că îl propusese chiar el, Chişinevschi preciza faptul că urma să se vadă „dacă o să corespundă" (*** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 229).

[65] A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 6, f. 3.

[66] Gh. Buzatu, M. Chiriţoiu (eds.), *op. cit.*, p. 220.

[67] F. Dobre (coord.), *Securitatea*..., vol. I, p. 314.

economie". Conform lui Demeter, care pe atunci era şef al Direcţiei Cadre şi s-a ocupat direct de acest caz, Drăghici „i-a agăţat nişte tinichele de coadă şi l-a scos"[68].

Această operaţiune de „curăţare" efectuată la vârful Securităţii nu l-a atins însă şi pe şeful acestei instituţii, Gheorghe Pintilie, a cărui poziţie a rămas neclintită, date fiind, desigur, loialitatea sa binecunoscută şi probată faţă de Gheorghiu-Dej, cât şi poziţia sa de principal agent al Moscovei în aparatul de represiune.

După cum se observă, un număr destul de mare de cadre de conducere superioare scoase acum din Securitate proveneau, din punct de vedere etnic, din rândul minorităţilor, cu precădere al celei evreieşti (Patriciu, Adorian, Dulgheru, Aritonovici, Antoniu, Sepeanu, Stănescu ş.a.). Nu considerăm însă că a fost vorba de o epurare a conducerii Securităţii explicit din punct de vedere etnic, ci doar de o adaptare la particularităţile conjuncturii politice externe din acea perioadă (isteria antisemită a lui Stalin). Practic, mulţi dintre ofiţerii evrei destituiţi se regăseau în situaţiile amintite anterior (ilegalişti apropiaţi de Ana Pauker, ofiţeri susţinuţi de Teohari Georgescu, mic-burghezi etc.). Elocvent opinăm că este şi faptul că mulţi dintre cei care i-au înlocuit proveneau tot din rândul minoritarilor (evrei – Iosif Breban, maghiari – Alexandru Demeter, Francisc Butyka, Pius Kovács, Alexandru Szacsko, Ion Vinţe – sau bulgari – Vasile Vâlcu ş.a.). Este ca şi cum am susţine că înlăturarea Anei Pauker s-a făcut eminamente pe motiv rasial, ignorând faptul că locul ei în fruntea M.A.E. a fost luat de Simion Bughici sau că Iosif Chişinevschi şi-a consolidat poziţia în conducerea partidului, devenind practic noul „număr doi" al regimului.

O reală politică de „românizare" a aparatului de Securitate începe să fie vizibilă abia la începutul deceniului şapte, în contextul îndepărtării României de U.R.S.S. şi al intrării în faza incipientă a „naţional-comunismului". Referindu-se strict la evrei, îndepărtarea acestora din structurile Securităţii este observabilă de la sfârşitul deceniului şase, pentru ca o eliminare masivă să aibă loc la 1 martie 1960, la scurt timp după „Marele jaf de la B.N.R.", ocazia fiind oferită de reducerile cauzate de reorganizarea Securităţii, prilejuită de necesitatea adaptării acesteia la noua împărţire administrativ-teritorială a ţării.

Trebuie precizat faptul că valul schimbării cadrelor nu a atins doar organele de Securitate, ci şi alte instituţii şi domenii de importanţă pentru regim. Spre exemplu, la şedinţa Biroului Politic din 23 iunie 1952 s-a decis destituirea din funcţii a şefului Direcţiei Generale a Miliţiei (gen.-mr. Cristescu Pavel), a procurorului general al R.P.R. (Alexandru Voitinovici), precum şi a unor adjuncţi ai ministrului Comerţului Exterior (Gogu Rădulescu şi Mauriciu Novac)[69].

Disponibilizările din teritoriu

Politica de treceri în rezervă din vara anului 1952 s-a manifestat şi la nivelul funcţiilor de conducere inferioare, precum şi în teritoriu, fiind vizate cadrele vinovate de diverse abuzuri sau de „pactizare cu duşmanul de clasă".

---

[68] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 87, f. 41.

[69] Locul lor a fost luat de col. Drăgan Ilie şi Anton Tatu Jianu, respectiv Ana Toma şi Marcel Popescu (*** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 227).

În timpul şedinţelor Biroului Politic din acel an şi a Plenarei din 26-27 mai 1952 (precum şi în cei trei ani de anchetă ce au urmat arestării sale din 1953), printre acuzele aduse ministrului Afacerilor Interne s-a aflat şi aceea că ar fi pactizat cu legionarii şi cu alte categorii de persoane considerate a fi duşmănoase, permiţând chiar intrarea acestora în structurile M.A.I. În şedinţa Biroului Politic din 2 septembrie 1952, Gheorghiu-Dej preciza următoarele: „Trebuie să ţinem seama că în perioada când partidul a trimis în Ministerul de Interne loturi masive de oameni pentru schimbarea vechiului aparat, partidul se găsea plin cu elemente necorespunzătoare, cu elemente străine şi chiar duşmănoase, datorită politicii duşmănoase dusă de unii dintre conducătorii partidului nostru, a căror linie a fost de deschidere totală a porţilor, fără nici un control, şi nu i-a trebuit mult duşmanului să pătrundă”[70].

Îndepărtarea acestor şefi din Securitate era imperativă, procedura fiind uneori extinsă şi asupra acelor ocupanţi ai funcţiilor de conducere ce se purtau abuziv cu subordonaţii sau aveau alte deficienţe de comportament. Uneori nu s-a ţinut cont nici de faptul că persoanele în cauză dădeau dovadă de profesionalism în activitatea desfăşurată în Securitate şi obţinuseră rezultate în muncă.

Lt. Pora Alexandru, ajutor şef birou, a fost trecut în rezervă la 20 iunie 1952, motivul reprezentându-l faptul că până la încadrarea sa în Securitate (1948) se ocupase cu specula şi cu diferite afaceri ilegale, aceasta cu toate că activitatea sa în această structură era apreciată de şefii săi[71]. În aceeaşi lună a fost disponibilizat şi lt. Földes Francisc, şef birou la D.R.S.S. Baia Mare, ce avea o atitudine brutală faţă de subordonaţi, motiv pentru care anterior fusese exclus din partid[72]. Tot în iunie 1952 a fost scos din Securitate şi lt. Carapancea Ioan, ofiţer în cadrul Direcţiei a VI-a, acesta fiind acuzat că se căsătorise în 1948 cu soţia unui fost legionar urmărit de Securitate, „iar el, prin calitatea sa, ca om de Securitate, îl ascundea pe acesta pentru a nu fi prins”[73].

Mult mai severă a fost soarta cpt. Fenişan Vasile, şef secţie în cadrul D.R.S.S Craiova. Încadrat în M.A.I. încă din 1945, Fenişan a ocupat funcţii de conducere în aparatul central de Siguranţă, pentru ca în 1948 să fie numit şef serviciu la D.S.C. Cu toate că era căsătorit, cpt. Fenişan trăia în concubinaj cu mai multe femei de moravuri uşoare, motiv pentru care în 1951 a fost transferat disciplinar la D.R.S.S. Craiova. În noul context din vara lui 1952, situaţia lui a fost reanalizată, foarte posibil din dorinţa de a se da un exemplu ofiţerilor cu funcţii de conducere din aparat. Cu prilejul acestei verificări a ieşit la iveală faptul că femeile cu care îşi petrecuse timpul la Bucureşti aveau legături cu persoane angajate la Legaţia S.U.A. sau cu diverşi cetăţeni străini (probabil prin natura „meseriei” lor). Foarte grav era însă faptul că ofiţerul le deconspirase amantelor sale numeroase aspecte referitoare la activitatea Securităţii: înfiinţarea coloniilor de muncă, numele unor persoane ce urmau a fi arestate şi încadrate în C.M. etc. Mai mult, cpt. Fenişan nu se dăduse în lături nici de la a întreprinde acţiuni pentru a împiedica trimiterea în C.M. a unor persoane din anturajul acestor femei, recurgând la

[70] *Ibidem*, p. 329; F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 66.
[71] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 24.
[72] Idem, dosar nr. 18.083, f. 19.
[73] Idem, dosar nr. 6, f. 22.

recrutarea lor ca informatori pentru a le salva. Faptul că în 1947 îşi însuşise prin şantaj o sumă mare de bani de la un arestat apărea astfel ca fiind o bagatelă! După aflarea realităţii, reacţia conducerii M.A.I. a fost foarte rapidă, la 10 iulie 1952 ofiţerul fiind disponibilizat. Alexandru Drăghici nu s-a declarat însă mulţumit de această măsură şi a ordonat arestarea lui şi trimiterea în justiţie. Ca atare, cpt. Fenişan a fost arestat la 28 iulie 1952, anchetat timp de aproape un an pentru a se afla dacă nu cumva desfăşurase acţiuni de spionaj în favoarea vreunui stat occidental, după care a fost internat administrativ pe timp de 60 de luni (posibil să se fi renunţat la înaintarea în instanţă şi pentru că exista probabilitatea ca eventuala pedeapsă penală să fie mai mică)[74].

Odată emis semnalul pentru manifestarea vigilenţei faţă de trecutul şi comportarea personalului Securităţii, organele şi responsabilii de cadre din unităţi au început să suspicioneze aproape orice angajat, propunând fără ezitare disponibilizări pentru cea mai mică „vină". Ţintele principale le-au reprezentata acei ofiţeri şi subofiţeri ce aveau un trecut sau o origine socială necorespunzătoare, aveau abateri comportamentale sau nu manifestau intransigenţa dorită faţă de duşmanul de clasă[75].

Dacă înainte se manifesta prea multă indulgenţă faţă de comportarea personalului, acum s-a trecut în partea cealaltă, exigenţa fiind dusă aproape la extrem. În faţa valului de propuneri pentru scoaterea din Securitate venite din teritoriu, Direcţia Cadre a fost nevoită să respingă o parte dintre ele, întrucât ar fi slăbit foarte serios instituţia şi ar fi afectat capacitatea sa represivă (în condiţiile în care oricum exista un număr substanţial de posturi vacante) chiar în momentul în care se pregătea punerea în practică a unui nou val de arestări şi anchete.

Spre exemplu, la 3 iulie 1952, D.R.S.S. Craiova a cerut scoaterea din Securitate a lt. Mateuşanu Ovidiu, şeful Secţiei Anchete, pe motiv că tatăl acestuia avusese un cabinet dentar „pe care l-a întrebuinţat ca mijloc de exploatare", iar un bunic şi un unchi erau chiaburi[76]. Propunerea a fost însă respinsă, atât pentru că el obţinuse rezultate profesionale foarte bune într-un domeniu extrem de important (cel al anchetelor), dar şi pentru că „culpele" nu erau de mare importanţă, fiind chiar distorsionate (tatăl său nu avusese nici un angajat, aşa că nu „exploatase" pe nimeni).

Ulterior s-a încercat şi remedierea unora dintre erorile – probabil inerente – comise în vara anului 1952. În iunie 1952, cpt. Borşan Dumitru – viitorul şef al Direcţiei Informaţii interne – pe atunci şef serviciu în Direcţia a II-a Contraspionaj, a fost scos din M.A.I. şi exclus din partid, „pe considerentul că părinţii lui ar fi fost chiaburi". Ofiţerul a înaintat un memoriu către Gheorghiu-Dej, iar situaţia sa a fost reverificată,

---

[74] Idem, fond Penal, dosar nr. 51.240, f. 17.

[75] Spre exemplu, la 3 iulie 1952 Direcţia Cadre din D.G.S.S. a propus scoaterea din aparat a srg. Baciu Ioan, funcţionar operativ la Biroul Securitate C.F.R. Oradea, pe motiv că „nu are ură faţă de duşmanul de clasă", argumente fiind faptul că „discuta cu preoţii arestaţi, manifestând milă faţă de aceştia" şi afirmaţia lui că «chiaburii nu sunt vinovaţi că sunt chiaburi, fiindcă şi muncitorii puteau să aibă aceeaşi situaţie, însă nu le-a plăcut să muncească şi, dacă au muncit, câştigul l-au băut». De asemenea, se aprecia că „datorită slabului nivel politic pe care-l are, nu a putut înţelege linia justă a partidului nostru, menţinându-se pe poziţia mic-burgheză". Prin urmare, subofiţerul a fost disponibilizat la 15 octombrie 1952, fără drept de ajutor (idem, fond Cadre, dosar nr. 14.119, ff. 107-108).

[76] Idem, dosar nr. 21.482, f. 52.

stabilindu-se că „în mod neprincipial, tendențios, au fost categorisiți – părinții săi – de către președintele Sfatului popular, chiaburi, din țărani mijlocași, cum sunt în realitate”). După ce s-a ajuns la concluzia că „fosta Direcție Cadre D.G.S.S. și Comisia de partid D.G.S.S. au dovedit lipsă de obiectivitate și pripeală”, lui Borșan i s-a redat calitatea de membru de partid și a fost reîncadrat în M.A.I., în funcția de șef serviciu la Direcția a III-a[77].

Trecerea în rezervă a unora dintre ofițerii cu funcții de conducere care au comis sau ordonat abuzuri nu trebuie însă să ne facă să credem că noua conducere a M.A.I. ar fi decis să ia măsuri contra celor vinovați și nici măcar că ar fi dorit să stopeze cu totul aceste practici. Elocvent este faptul că șeful Securității, Gheorghe Pintilie, a fost menținut în funcție, deși el ordonase direct comiterea celor mai multe acte represive. Mai mult, unii dintre ofițerii care comiseseră numeroase crime, precum mr. Kovács Mihail și mr. Briceag Nicolae, au fost chiar promovați, primul șef al D.R.S.S. Mureș-Autonomă Maghiară, iar cel de-al doilea șef al Serviciului Raional Sibiu.

Pe lângă faptul că Gheorghiu-Dej și Drăghici au dorit să-și impună proprii oameni, epurările de la vârful Securității i-au vizat în general pe ofițerii superiori considerați a fi fost „oamenii lui Teohari Georgescu” sau apropiați ai Anei Pauker și în care nu se putea avea încredere în noul context intern. Implicarea lor în actele represive a constituit așadar doar pretextul înlăturării acestora din funcțiile pe care le dețineau și nu cauza.

Directivele lui Gheorghiu-Dej privind politica de cadre a Securității

La mai puțin de o lună de la îndepărtarea din conducerea partidului a „deviatorilor de dreapta”, la 23 iunie 1952, a avut loc o ședință a Biroului Politic în care, pe lângă faptul că s-a decis înlocuirea Anei Pauker din funcția de ministru al Afacerilor Externe, s-au luat mai multe hotărâri referitoare la politica de cadre în M.A.I. Astfel, P.M.R. urma să trimită 2.500 membri de partid pentru completarea efectivelor M.A.I., iar angajații ministerului urmau să fie calificați, prin rotație, în diferite școli de partid și profesionale. De asemenea, s-a stabilit angajarea în Securitate „a unor tovarăși cu pregătire intelectuală în diferite specialități – ingineri etc., tineri absolvenți ai școlilor tehnice superioare, institute etc.”[78]. Nu în ultimul rând, la propunerea lui Moghioroș (secretarul cu probleme organizatorice al C.C. al P.M.R.), completată de Gheorghiu-Dej, în cadrul M.A.I. urma să fie creat un colectiv condus de Drăghici, care trebuia să supravegheze îndeaproape modul de folosire a cadrelor[79].

Propunerea pentru trimiterea a 2.500 membri de partid în M.A.I. a fost făcută de Iosif Chișinevschi, el afirmând că aceștia „sunt necesari pentru împrospătarea aparatului”. Ei urmau să fie selecționați și verificați de către comisii constituite la nivelul fiecărei regiuni, coordonate de Secția Organelor Conducătoare și Secția Administrativ-

---

[77] Idem, dosar nr. 27.332, f. 158.

[78] *** *Stenogramele 1952*..., partea II, pp. 226-227.

[79] Gheorghiu-Dej: „Această comisie la M.A.I., care să facă redistribuirea cadrelor eu aș vedea în sensul unui colectiv care să se ocupe în general cu problema cadrelor, nu numai Direcția de Cadre, ci un colectiv pe care să se sprijine cadrele, acest colectiv se califică în privința felului cum cresc cadrele, le promovează, școli, stabilirea profilului cadrelor în mod științific” (*ibidem*, p. 233).

Politică ale C.C. al P.M.R., urmând ca apoi să fie repartizaţi de către Direcţia Cadre din M.A.I. Gheorghiu-Dej a cerut însă în mod expres ca printre aceste persoane să nu se afle muncitori calificaţi din domenii industriale cheie, cum ar fi industria minieră, petroliferă, chimică, constructoare de maşini, siderurgie etc., care ar fi fost greu de înlocuit, iar activitatea economică ar fi avut de suferit. În opinia liderului P.M.R., „trebuie luat din celelalte sectoare, unde se pot pregăti mai uşor, adică textilele, industria prelucrătoare"[80].

În timpul şedinţei, Gheorghiu-Dej a dat mai multe indicaţii referitoare la noua politică de cadre ce trebuia aplicată în minister şi mai ales la Securitate. Nemulţumit de nivelul calitativ al angajaţilor principalei structuri represive, el cerea ridicarea gradului de culturalizare al acestora: „Noi suntem azi într-o fază de luptă când se cere calitate în lupta cu duşmanul. La Ministerul de Interne, la diferitele sale organe şi, în special, care lucrează în cadrul Securităţii, de la agenţi până la diferite posturi, trepte, este nevoie de oameni cu pregătire, o anumită cultură, este o muncă fină. Şi la Miliţie se cere, vom cere să aibă un minimum de 10 clase, însă cu atât mai mult la Securitate, întrucât aici munca este deosebit de fină şi de complexă, trebuie oameni inteligenţi, cu nivel cultural. Un om care are cultură mai mare se orientează mai uşor, poţi să stai de vorbă cu el. Noi am intrat într-o fază când putem considera că suntem întârziaţi din acest punct de vedere. Cereţi o sinteză la Interne şi veţi vedea ce lucrare caraghioasă fac, deşi au material bogat (…) se ascute lupta cu duşmanul, creşte numărul celor care contravin legilor republicii, deci necesitatea unor soluţii mai operative şi pentru asta trebuie oameni care nu numai că au dorinţa şi hotărârea, dar şi capacitatea de a rezolva"[81].

Pentru a se remedia pregătirea personalului Securităţii şi pentru a se duce o politică de cadre „în ritmul cerinţelor vremii", liderul P.M.R. a cerut înfiinţarea unei şcoli superioare, după modelul celei create în Ungaria („dacă fac ungurii, de ce nu am face şi noi?"), în condiţiile în care, în opinia sa, sistemul de învăţământ din M.A.I. se prezenta dezastruos[82]. Dorinţa sa a fost transpusă în practică încă din toamna acelui an, prin înfiinţarea Şcolii de ofiţeri de Securitate cu durata de doi ani, cu sediul la Băneasa[83]. De asemenea, Dej a cerut şi trimiterea la cursuri de partid a unora dintre ofiţerii de Securitate care nu aveau studii politice, mai ales a acelora „cu perspective de creştere"[84].

Gheorghiu-Dej nu s-a limitat doar la a cere îmbunătăţirea radicală a sistemului de învăţământ din Securitate, ci a trasat şi principalele coordonate pe care să le cuprindă şcolarizarea cursanţilor: „Accentul trebuie pus pe pregătirea profesională, politică, morală". În opinia sa, era necesar ca angajaţii Securităţii să aibă un nivel profesional mult mai ridicat, care nu putea fi atins de muncitorii trimişi în aparat fără o şcolarizare temeinică în acest domeniu[85].

---

[80] *Ibidem*, p. 232.

[81] *Ibidem*, pp. 231-232.

[82] „Nici şcolile în cadrul M.A.I. n-au dat rezultatele aşteptate, nici pe departe, poate ceva mai bune decât şcoala de la Ministerul Afacerilor Externe, însă cu totul neînsemnate. Nici nu poţi să spui că avem acolo o şcoală" (*ibidem*, p. 232).

[83] A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.402, vol. 11, f. 2.

[84] *** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 233.

[85] „Dacă dăm mereu 2.500 şi încă 2.500 membri de partid, dăm membri de partid buni pentru munca aceea, o să facă ceva treabă, o să capete experienţă, îi punem să înoate şi fără prea multe

Nu în ultimul rând, Gheorghiu-Dej a indicat foarte clar ce categorii de persoane trebuiau încadrate în aparatul de Securitate, propuneri care au fost adoptate de Biroul Politic: „Eu aici aş vedea la Securitate aşa: să fie luat tot tineretul şi să mai lăsăm teoria, că li se urcă la cap, pentru că atunci n-o să avem oameni acolo şi la Securitate trebuie oameni pregătiţi din diferite domenii, din diferite ramuri de specialitate. Nu poate Securitatea să pregătească oameni la nivelul unui inginer. De ce n-am lua dintre cei mai buni tineri, cei mai aleşi, din şcolile superioare tehnice, din disciplinele umane, din şcolile medii, elementele cele mai bune, cu cele mai bune caracteristici, şi să le dăm Ministerului de Interne, dacă vrem să avem un instrument bun, care este cel mai important instrument al dictaturii proletariatului (…) în Securitate, ca regulă generală să dăm în marea majoritate a cazurilor oameni care au cultură, măcar 10 clase. Iată principiile după care ar trebui să ne orientăm, întrucât este vorba de Ministerul de Interne, este vorba de cadre culte, aceasta interesează în primul rând, sectoarele care se ocupă de aceste cadre intelectuale”[86].

Cel desemnat de Biroul Politic pentru a se ocupa de întregul sistem de învăţământ din M.A.I. a fost Iosif Chişinevschi, care trebuia să dea tot ajutorul politic şi organizatoric de care era nevoie pentru transpunerea în practică a celor decise de acest organism de conducere al P.M.R.[87].

Măsurile amintite se înscriau în cadrul unui concept mai larg referitor la politica de cadre în P.M.R., Gheorghiu-Dej cerând, imediat după eliminarea grupului Ana Pauker, ridicarea de cadre noi, „de tip stalinist”[88], cu precădere din rândul tinerilor. Opţiunea conducătorului P.M.R. asupra tinerilor se baza pe următorul considerent: „Elementul tânăr îl poţi forma mai bine, este mai elastic, este mai mlădios, elementul tânăr are perspective frumoase de creştere şi cu origine sănătoasă. Îl legi de societate şi de obiectivele noastre”[89].

În şedinţa Biroului Politic din 2 septembrie 1952, Gheorghiu-Dej îşi reitera opinia că partidul trebuia să dea Securităţii „un ajutor foarte serios” din punct de vedere al cadrelor, atât prin scoaterea angajaţilor necorespunzători[90], cât şi prin încadrarea unor persoane loiale regimului. Conducătorul P.M.R. cerea ca îndeosebi în funcţiile de comandă şi în alte posturi cheie să fie numiţi „oameni siguri, devotaţi, chiar dacă nu au cele mai mari cunoştinţe în această privinţă, vor învăţa, să-i ajutăm”[91]. Motivul principal pentru care conducătorul P.M.R. considera că erau necesare aceste acţiuni era acela de a

cunoştinţe teoretice în materie profesională, zicând că o să înghită şi ei câteva duşce de apă şi o să înveţe să înoate, dar în mod empiric, o să dea câte o lovitură, o să primească altele de la spate. Dar asta nu este o soluţie definitivă, ci provizorie” (*ibidem*, p. 232).

[86] *Ibidem*, pp. 232-233.

[87] *Ibidem*, p. 233.

[88] *Ibidem*, p. 203.

[89] *Ibidem*, p. 234.

[90] „O parte din aceste elemente au fost descoperite, unii înlăturaţi, s-au luat şi alte măsuri faţă de ei, nu se poate spune că nu s-a curăţit treptat Ministerul de Interne. Însă a spune că e bine curăţat şi că nu există pericol, e o gravă greşeală” (*ibidem*, p. 329; vezi şi F. Dobre – coord., *Securitatea*..., vol. I, p. 66).

[91] *** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 329; F. Dobre (coord.), *Securitatea*..., vol. I, p. 66.

oferi partidului siguranța că se putea baza pe aparatul represiv în lupta împotriva opozanților reali sau potențiali[92].

Indicațiile liderului P.M.R. au început să fie transpuse în practică imediat, prilejul fiind oferit de scoaterea Securității din subordinea M.A.I., prin înființarea M.S.S. (20 septembrie 1952). Împărțirea personalului, aferentă acestui proces, a fost realizată de către o comisie a M.S.S., astfel încât cele mai bune cadre au revenit Securității. Același procedeu s-a aplicat și în ceea ce privește repartizarea absolvenților din acel an ai școlilor și cursurilor M.A.I., cei mai bine pregătiți fiind încadrați în Securitate[93].

În teritoriu, schimbarea unor șefi neconvenabili sau impunerea unora mai obedienți față de grupul Gheorghiu-Dej-Drăghici a fost mult ușurată și de reîmpărțirea administrativ-teritorială a României din iulie 1952. Ca efect al acestei măsuri, și-au încetat existența 10 regiuni și mai multe raioane, ceea ce a dus implicit și la desființarea structurilor de Securitate corespondente respectivelor unități administrative. Prin urmare, un număr mare de ofițeri și-au pierdut funcțiile de conducere (șefi și locțiitori de regiuni și raioane). Dar cum o parte din aceste cadre confirmaseră în activitatea profesională, noua conducere a M.A.I. a preferat să-i numească în fruntea altor regiuni sau raioane, în paralel cu retrogradarea titularilor acestor funcții. A avut loc astfel o semnificativă reașezare a cadrelor de conducere la nivel teritorial, ceea ce a oferit un bun prilej pentru avansarea șefilor merituoși și retrogradarea celor slabi, pe lângă ocuparea integrală a funcțiilor de conducere vacante.

Locul unora dintre șefii Securității demiși în 1952 a fost luat de activiști de partid care se evidențiaseră prin zelul cu care îi atacaseră pe cei din grupul Ana Pauker. Cum deja am amintit, locul lui Marin Jianu a fost luat de Ion Vințe, care fusese membru al Comisiei centrale ce se ocupase de anchetarea „deviatorilor". Activ și în ilegalitate, Vințe avea și meritul de a se fi aflat printre principalii critici ai lui Foriș în timpul războiului, alăturându-se în totalitate grupării conduse de Gheorghiu-Dej[94]. De asemenea, el deținea și o funcție politică ce avea contingență cu aparatul represiv, aceea de șef al Secției Militare a C.C. al P.M.R.[95], astfel încât promovarea lui într-o funcție superioară din aparatul de stat era firească.

În fruntea Direcției Anchete a fost numit mr. Butyka Francisc, care anterior activase la Secția Organizatorică a C.C., unde s-a ocupat de verificarea cadrelor de partid propuse pentru încadrarea în Securitate. De asemenea, la sfârșitul deceniului cinci, el condusese Comisia Județeană Năsăud de verificare a membrilor de partid. Butyka s-a remarcat în vara anului 1952, când, în calitatea sa de responsabil al

---

[92] Gheorghiu-Dej la ședința Biroului Politic din 26 mai 1952: „Va trebui să analizăm, să luăm măsuri de întărire a Ministerului de Interne, a organelor Ministerului de Interne, de curățire a lor, a elementelor dușmane care au pătruns acolo, pentru ca acest instrument al proletariatului să lovească fără milă și să dea garanție conducerii partidului că dușmanii poporului nu sunt cruțați" (*** *Stenogramele 1952*..., partea II, p. 51).

[93] Florian Banu, *„Un deceniu de împliniri mărețe". Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, cuvânt înainte de Gheorghe Buzatu, Iași, Editura Tipo Moldova, 2010, p. 103.

[94] M. Oprea, *op. cit.*, p. 572.

[95] F. Dobre (coord.), *Membrii C.C.*..., p. 618.

Sectorului Anchete şi Cercetări la Comisia Controlului de Partid[96], a fost foarte activ în anchetarea pe linie de partid a „deviatorilor de dreapta”, continuând apoi anchetarea pe linie de Securitate a lotului Vasile Luca, pe care l-a interogat personal. De reţinut este şi faptul că una dintre primele persoane pe care le-a anchetat după numirea în funcţie a fost chiar fostul şef al Direcţiei Anchete, col. Dulgheru Mişu[97]. În aceeaşi perioadă, Butyka a fost numit şi membru în Comisia M.A.I. responsabilă de internările în coloniile de muncă.

În august 1952, Miron Constantinescu îl lăuda într-o şedinţă a Biroului Politic pe Vasile Vâlcu, activist la Comisia Controlului de Partid, afirmând că acesta „a avut un rol foarte pozitiv în ceea ce priveşte demascarea abaterii de dreapta”[98]. La 1 martie 1952, Plenara C.C. al P.M.R. l-a desemnat pe Vâlcu în poziţia de membru al Comisiei de partid ce a cercetat modul de efectuare a reformei monetare şi întreaga activitate a sistemului financiar-bancar începând din 1947. La 20 mai 1952, Comisia a prezentat un amplu material (43 pagini), prin care se aduceau acuze grave lui Luca, Iacob, Modoran, Vijoli ş.a.[99]. Vâlcu avea şi atuul că în ilegalitate făcuse parte din gruparea din închisori condusă de Gheorghiu-Dej şi formulase mai multe critici referitoare la activitatea lui Foriş[100]. La 1 septembrie 1952, el a fost numit locţiitor al şefului Direcţiei A Informaţii externe, iar din ianuarie 1953 a preluat conducerea structurii de spionaj extern[101].

Alături de Vâlcu, din Comisia amintită a făcut parte şi col. Szabo Eugen, unul din locţiitorii lui Birtaş la conducerea Direcţiei a III-a. Ca o recompensă pentru aportul avut în atacarea lui Luca, la 1 septembrie 1952 Szabo a fost numit şef al Direcţiei a II-a Contraspionaj[102], înlocuindu-l pe col. Goncearuc Piotr.

În aceeaşi perioadă, C.C. al P.M.R. a trimis în Securitate un grup destul de numeros de activişti de vârf, proveniţi din structurile de coordonare sau control ale aparatului C.C., toţi fiind numiţi în funcţii de conducere centrale superioare de mare importanţă.

Marin Vintilă, instructor al Secţiei Industrie Uşoară a C.C. al P.M.R., a fost încadrat în Securitate la 15 iulie 1952, cu gradul de maior[103]. Funcţia ce i-a fost încredinţată a fost cea de locţiitor al şefului Direcţiei Informaţii interne, principala structură ce avea în vedere represiunea internă. Totodată, la 25 august 1952, el a fost numit membru al Comisiei M.A.I. pentru internarea în colonii de muncă şi stabilirea domiciliului obligatoriu. La Direcţia a III-a a fost încadrat – la 1 septembrie 1952 – şi lt.-col. Aranici Pavel, instructor la Secţia Organizatorică a C.C., care – având în vedere calităţile sale organizatorice, precum şi trecutul de ilegalist – a fost numit în fruntea nou-

---

96 Nicolae Ioniță, *Fișe biografice ale șefilor unităților centrale ale Securității de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 4/2009, p. 198.

97 F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 696.

98 *** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 307.

99 Gheorghe Onişoru, *Pecetea lui Stalin. Cazul Vasile Luca*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2014, p. 139.

100 M. Oprea, *op. cit.*, p. 572.

101 A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 6, f. 1.

102 *Ibidem*, vol. 13, f. 264.

103 Fiind activist de partid la nivel central, numirea sa în Securitate a fost aprobată de Biroul Politic, în şedinţa din 23 iunie 1952 (*** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 226).

creatului Serviciu Bande[104], având misiunea de maximă importanță de a captura și distruge întreaga mișcare de rezistență armată anticomunistă din țară.

La 10 septembrie 1952, Nicolae Stoica, șeful Secției Industrie Grea a Comitetului P.M.R. București, a primit gradul de maior și a fost numit șef al Direcției a II-a Contrasabotaj[105]. Ca locțiitor al mr. Stoica a fost numit Iosif Breban, ilegalist, fost adjunct al șefului Secției Agrare a C.C. (1950-1952) și vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Colectarea Produselor Agricole (1952)[106]. El făcea parte din tabăra de activiști coordonată de Alexandru Moghioroș, care se ocupa cu implementarea directivelor lui Gheorghiu-Dej de accelerare a colectivizării, în opoziție cu Ana Pauker, care dorea atenuarea procesului și desfășurarea lui graduală[107]. După cum se poate observa, la conducerea Direcției Contrasabotaj au fost instalați doi activiști de vârf, cu experiență politică în principalele probleme de care răspundea unitatea – industrializare și colectivizare-colectare.

În aceeași zi, Pius Kovács (membru al Biroului C.C. al U.T.M.) a fost încadrat în Securitate cu gradul de maior și numit locțiitor al șefului Direcției a IV-a Filaj și Investigații[108]. Tot atunci, Alexandru Szacsko, ilegalist, prim-secretar al Comitetului Regional U.T.M. Hunedoara, a primit aceleași grad și funcție, doar că la Direcția a VIII-a Tehnică[109]. Un caz identic a fost și cel al lui Dumitru Baciu, numit în aceeași funcție și cu același grad, însă la Direcția Contraspionaj[110].

Concluzii

Înlăturarea din fruntea partidului și a statului a troicii Pauker-Luca-Georgescu a fost așadar urmată și de schimbarea a numeroase cadre de conducere superioare din aparatul central și teritorial de Securitate. Primele victime au fost acei apropiați ai lui Teohari Georgescu implicați în diverse afaceri oneroase (Jianu, Neacșu, Jurim), a căror eliminare din aparat era oricum obligatorie. Dat fiind contextul extern, mai exact campania antisemită inițiată de Stalin, au fost îndepărtați din Securitate mai mulți ofițeri de origine evreiască, unii dintre ei fiind chiar arestați și anchetați (Dulgheru, Antoniu, Patriciu, Sepeanu, Răzvan ș.a.). Grupul Gheorghiu-Dej se pregătea astfel pentru eventualitatea – tot mai probabilă – în care Stalin și-ar fi dat acordul pentru organizarea în România a unui proces antievreiesc similar celui al lui Slánský, cu Ana Pauker drept cap de lot.

Au fost destituite și acele cadre de conducere considerate a fi fost protejate de Teohari Georgescu (precum col. Birtaș), în care echipa Gheorghiu-Dej nu mai avea încredere. Aceeași soartă au avut-o și acei șefi (col. Popescu Gogu, col. Goncearuc) de care grupul învingător în partid era nemulțumit că nu furnizaseră „dovezi" care să susțină atacurile politice la adresa „deviatorilor". Cu prilejul diverselor reorganizări

---

[104] M. Oprea, *op. cit.*, p. 265.
[105] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 73, f. 7.
[106] Idem, dosar nr. 10, f. 1.
[107] R. Levy, *op. cit.*, p. 87.
[108] A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 194.
[109] Idem, fond Cadre, dosar nr. 76, f. 47.
[110] Idem, fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 139.

structurale (prilejuite de raionare şi de scindarea M.A.I.), aceste persoane au fost fie trecute în rezervă, fie retrogradate în poziții secundare.

În paralel, eliminarea din partid a „deviatorilor de dreapta" a fost urmată de o ofensivă ideologică de proporţii, dogmatismul fiind reafirmat şi mai ales accentuat în toate domeniile. Gheorghiu-Dej nu făcea altceva decât să preia teoria lui Stalin referitoare la continua ascuțire a luptei de clasă pe măsură ce opozanții regimului primeau lovituri tot mai dure. Campania de vigilenţă revoluționară nu putea fi însă aplicată decât cu persoane a căror „ură de clasă" era dovedită. Au fost astfel epurate din Securitate numeroase cadre de conducere din aparatul politic al instituției, atât din cel central, cât şi din cel teritorial (din Direcția Politică a D.G.S.S. şi dintre locțiitorii politici ai unităţilor regionale).

Și în teritoriu, epurarea cadrelor de conducere a atins cote destul de ridicate, fiind practic primul moment din istoria instituției în care au fost afectate de măsurile de „curăţare" a aparatului (în timpul disponibilizărilor din 1950, aferente campaniei de verificare a membrilor de partid, numărul şefilor îndepărtaţi a fost destul de redus). În anumite regiuni, unde şefii de unităţi şi cadriştii au fost mai zeloşi, s-a acționat cu o supra-exigenţă, fiind propuse pentru disponibilizare toate cadrele de conducere ce aveau o cât de mică pată la dosar. Direcția Cadre a încercat să se opună acestor exagerări, fie respingând propunerile de disponibilizare, fie reîncadrând apoi ofiţerii scoși din aparat.

Disponibilizările nu au afectat însă doar cadrele de conducere, ci şi angajații cu funcții de execuție, dar aceştia au fost doar ținte secundare. În vara lui 1952, a avut loc o nouă campania de verificare a biografiilor şi activității acestora, desfăşurată însă la un nivel mult mai redus decât cea din 1950 (care şi ea i-a avut în vedere preponderent pe acei angajaţi excluşi din partid la verificări). Acum s-a înregistrat însă primul moment în care un număr important de persoane au fost disponibilizate din Securitate exclusiv pe motiv comportamental şi profesional (în 1950, abaterile comportamentale au constituit doar un pretext pentru scoaterea celor cu probleme politice sau sociale). Dacă Teohari Georgescu a ignorat practic aceste aspecte, Drăghici a trecut chiar din 1952 la o campanie de remediere a stării disciplinare a cadrelor şi de ridicare a pregătirii lor profesionale, al cărei rezultat pozitiv a fost evident, el fiind însă observabil de-abia la jumătatea deceniului şapte.

Locul acestor ofiţeri cu funcţii de conducere a fost luat de activişti din aparatul central al C.C. al P.M.R., selecționați de regulă din rândul celor ce se remarcaseră în lupta pentru putere cu grupul Ana Pauker. Toate aceste cadre vor fi păstrate în Securitate timp de circa 10 ani, fiind trecute în rezervă la începutul deceniului şapte.

Numirea lui Drăghici în fruntea M.A.I., epurările şi promovarea cadrelor fidele nu au reprezentat altceva decât preluarea de către Gheorghiu-Dej a controlului total asupra aparatului represiv, pe care nu l-a mai cedat până la moartea sa. Conducătorul P.M.R. nu se putea însă baza în întregime pe sprijinul acestuia, câtă vreme sovieticii au păstrat până în 1960 o influență apreciabilă, exercitată prin intermediul lui Pintilie şi al numeroşilor agenți infiltrați în funcții de conducere din Securitate. Din primăvara lui 1953, Drăghici a trecut însă la o campanie susținută pentru a se impune în mod real în fruntea Securităţii. Au fost organizate numeroase controale şi şedinţe de analiză, la toate unitățile centrale şi teritoriale de Securitate, în urma cărora au fost retrogradate, destituite sau chiar trecute în rezervă multe cadre de conducere (motivele fiind de regulă

activitatea slabă desfăşurată). Astfel, în mai puţin de doi ani de când primise mandatul de ministru, Drăghici conducea aparatul represiv cu o mână de fier, ordinele sale fiind executate fără nici un fel de împotrivire, indiferent cât de ilegale ar fi fost (este notorie asasinarea lui Ibrahim Sefit „Turcul" în urma unei simple indicaţii a ministrului).

Tocmai din acest motiv, ştiind foarte bine că se putea baza pe loialitatea necondiţionată a lui Drăghici, Gheorghiu-Dej nu a mai simţit nevoia de a aduce în discuţia Biroului Politic sau a Secretariatului problemele ce vizau activitatea Securităţii, preferând să eludeze aceste subiecte. Indicaţiile sale din timpul şedinţelor Biroului Politic din vara anului 1952 se numără astfel printre puţinele directive pe care le-a dat direct organelor de Securitate. Sunt de reţinut mai ales consideraţiile sale referitoare la necesitatea creşterii nivelului de culturalizare al ofiţerilor de Securitate, care vor fi aplicate însă abia peste 10 ani. Nici transpunerea în practică a dorinţei sale de a se înfiinţa o şcoală de doi ani pentru pregătirea cadrelor nu a avut pe deplin succesul scontat, chiar dacă ea se va deschide în toamna lui 1952, întrucât calitatea procesului de învăţământ a fost multă vreme catastrofală, un efect pozitiv real înregistrându-se abia de la finalul deceniului şase.

Alina **ILINCA**
Liviu Marius **BEJENARU**

Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj din România comunistă

The Portrait of the Securitate Officer as Reflected in the Intelligence Literature of Communist Romania

Intelligence literature had a major contribution to what the specialists called "mass acculturation of practices and representations of clandestine literature". In spite of the popularity and the indisputable literary value of several spy novels and stories, some of them focusing on adolescents who thwarted the enemy's plans (therefore acculturation did not depend on someone's age), the image of the Securitate officer remained a negative one. That sprang from several causes, namely: the past imprinted with terror during Gheorgiu-Dej's regime (although repression was not that fierce anymore) and the Securitate officers' abusive behaviour, marking their improper training, a lack of professionalism that occurred in the 1950s and the 1960s and a harshness caused by the activity they performed.

Thus the portrait of the Securitate officer as depicted in the literary works dealing with the "obsessive decade" (the novel "The Most Beloved of Earthlings" would be a good example in this respect) coincides with the one imprinted on people's minds. For ordinary citizens, the Securitate was a factor leading to moral pollution and uncertainty, especially since the Party had put emphasis on state secret defense, which consolidated the role played by that institution.

Etichete: literatura de spionaj, succes de public, roman, ofițer de Securitate
Keywords: intelligence literature, public success, novel, Securitate officer

Avându-şi originea în spaţiul anglo-saxon, literatura de spionaj s-a bucurat de un deosebit succes, fiind considerată „un barometru care indică fragilitatea lumii noastre". Temele predilecte pentru literatura de spionaj sunt deopotrivă trădarea şi duplicitatea, dar şi apelul la patriotism şi datorie, având drept scop iniţierea publicului într-o antropologie a ocultului, asigurând în mod deschis mobilizarea publică[1]. Autorii acestui gen de literatură provin dintre vechii agenţi secreţi deveniţi scriitori sau memorialişti, umplându-şi vidul afectiv şi financiar de la pensionare, intelectuali şi

[1] Alain Dewerpe, *Spionul. Antropologia secretului de stat contemporan*, Editura Nemira, Bucureşti, 1998, p. 313.

ziarişti pe care experienţa războiului sau aderarea la un serviciu secret pe timp de pace i-a făcut să întâlnească oameni şi întâmplări din universul serviciilor speciale, care le-au stimulat ulterior imaginaţia literară, ziarişti şi eseişti care s-au inspirat din dezvăluirea unei afaceri spectaculoase, pe care au transpus-o în paginile unui roman, şi, în fine, scriitori fără experienţă în domeniul informaţiilor, dar dornici să exploateze cât mai bine resursele literare ale situaţiilor oculte, în felul acesta realizându-se o întâlnire a ficţiunii cu realitatea[2].

Această încercare conştientă de a face cunoscută publicului activitatea subtilă a serviciilor de informaţii se referă atât la informaţiile militare, cât şi la cele politice, la munca informativă propriu-zisă, dar și la cea de contrainformații[3].

În regimurile totalitare, aşa cum constata Ernst Nolte, „o conştientizare a ceea ce înseamnă străin se prezintă în forma sa cea mai subtilă ca literatură, iar în forma sa cea mai grosolană ca propagandă", literatura fiind întotdeauna esenţial superioară propagandei[4]. Sub cel de-al III-lea Reich, arma propagandei culturale a fost transformată într-un instrument al puterii de stat, la fel ca în Rusia stalinistă. Richard J. Evans arăta că, „prin natura lor, artiştii şi scriitorii sunt nişte individualişti, iar atât Uniunea Sovietică, cât şi Germania nazistă au purtat un război neînduplecat împotriva individualismului, proclamând exprimarea sufletului mulţimii drept unica funcţie acceptabilă a artei"[5]. În Uniunea Sovietică şi în ţările de democraţie populară scriitorul era, după cum observa Michel Aucouturier, „o înaltă demnitate a regimului, aservit prin multiplele privilegii pe care i le aduce o profesie recunoscută de Stat, bine remunerată prin drepturile de autor pe care aceasta le garantează, beneficiind de multiple avantaje materiale (apartamente, călătorii, case de odihnă, acces la magazinele rezervate, misiuni de tot felul, călătorii în străinătate) şi de un mare prestigiu social"[6].

Tema patriei în primejdie şi a vigilenţei revoluţionare

După instaurarea regimului comunist, duşmanul se prezenta sub mai multe forme, una dintre acestea fiind cea a spionului; în raportul prezentat la congresul de unificare a partidului comunist cu cel social-democrat, Gheorghe Gheorghiu-Dej opera o primă delimitare a celor ce compuneau „reacţiunea internă", indicând „legionarii, spionii şi diversioniştii" drept „duşmanii democraţiei româneşti", faţă de care poporul trebuia să manifeste „cea mai mare vigilenţă"[7]. Era, în mod evident, o formă de socializare politică, în contextul unui climat internaţional extrem de tensionat, în care tema „patriei în primejdie" şi cea a „cuceririlor poporului ameninţate de agresori" îndemnau la vigilenţă revoluţionară şi atrăgeau atenţia asupra duşmanilor strecuraţi în interior puşi în „slujba imperialiştilor anglo-americani".

---

[2] *Ibidem*, p. 312.

[3] Ladislas Farago, *Războiul spiritelor. Analiza activității de informații și a spionajului,* traducere din limba rusă, pentru uz intern, f. e., 1958, p. 133.

[4] Ernst Nolte, *Războiul civil european, 1917-1945. Național-Socialism și Bolșevism*, Editura Runa, Grupul Editorial Corint, București, 2005, p. 299.

[5] Richard J. Evans, *Al Treilea Reich la putere, 1933-1939. Cum au acaparat naziștii sufletul și mintea unei națiuni*, Editura RAO, București, 2012, p. 232.

[6] Michel Aucouturier, *Realismul socialist*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p. 57.

[7] *Cartea Albă a Securității*, vol. II, SRI, Bucureşti, 1994, p. 7.

Aceste teme au fost tratate şi în literatura de spionaj din acea perioadă. După cum se exprima maiorul Panait într-o discuţie cu subalternul său, locotenentul Lucian Viziru, în romanul *Sfârșitul spionului fantomă* al scriitorului Haralamb Zincă: „Ce a determinat duşmanul din umbră să ne arunce în cale cadavrele a trei agenţi? Aceste întrebări trebuie să ne neliniştească, căci neliniştea noastră nu-i rodul unor slăbiciuni, ci izvorăşte din dorinţa fierbinte de a anihila la vreme orice lovitură a duşmanului. De altfel, ţi-ai putut da seama că cercurile imperialiste şi-au şi intensificat propaganda anticomunistă, că provocările lor se ţin lanţ. Aş spune că sunt în căutarea unor fisuri, pentru a lovi în noi, în cuceririle noastre revoluționare”[8]. La rândul lui, pe coperta interioară a cărţii sale, Ion Aramă făcea următoarea mărturisire: „O navă nouă, un erou tânăr şi… aventura. Dar, dincolo de toate acestea, am scris cartea «Pasagerul clandestin» cu dorinţa ca cititorul să desprindă din ea îndemnul «Fii vigilent!»”[9].

Ce însuşiri trebuia să aibă ofiţerul de Securitate, „sabia ascuțită a proletariatului”, care era chemată „să înfăptuiască politica de apărare a cuceririlor poporului nostru muncitor împotriva claselor răsturnate de la putere, să apere teritoriul ţării noastre de pătrunderea agenţilor serviciilor de spionaj imperialiste şi a sateliţilor lor, să lichideze activitatea duşmănoasă dusă de aceştia cu scopul de a submina construirea socialismului în ţara noastră”[10]?

În primul rând, după cum se desprindea din *Lecția profesională. Aspectul moral al ofițerului de Securitate*, editată de MAI în 1955, „pătruns de principiile teoriei marxist-leniniste”, lucrătorul operativ era dator „să manifeste în toate acțiunile sale spirit partinic. Ca şi întregul aparat de stat al dictaturii proletariatului, organele Securității Statului se situează făţiş pe poziţiile de clasă ale proletariatului, fiind îndrumate şi controlate în întreaga lor activitate de Partidul Muncitoresc Român”[11]. După cum se exprima acelaşi personaj al lui Haralamb Zincă: „Sunt în viaţa noastră probleme foarte cunoscute, care se cer reamintite. N-o să înțelegem niciodată un fenomen, dacă nu-l vom analiza în lumina unor interese politice, de clasă. Un ofițer de Securitate este totodată şi un lucrător politic al aparatului nostru de stat”[12].

O altă calitate pe care lucrătorul de Securitate trebuia să o posede era înțelegerea faptului că, „în munca lor curentă, organele Securității Statului se bazează pe mase”[13]. În opinia căpitanului Panait, din povestirea *Cazul „R-16”* de Haralamb Zincă: „Ecuaţiile pe care viaţa în plină mişcare ni le pune nouă sunt rezolvate numai cu sprijinul direct al oamenilor cinstiţi”[14]. De asemenea, şi unitatea colectivelor de oameni ai muncii din obiectivele deservite de ofiţerii de Securitate constituia cheia succeselor acestora în anihilarea duşmanilor. Locotenentul-major de Securitate din povestirea *Pasagerul clandestin* era convins de asta: „Da, duşmanul... a spus gânditor Ştefănescu. Nu se poate spune că-i lipsit de imaginaţie, aşa-i? [...] Dar trebuie informat comandantul,

---

[8] Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă*, Editura Militară, Bucureşti, 1963, p. 24.
[9] Ion Aramă, *Pasagerul clandestin*, povestire, Editura Militară, Bucureşti, 1964.
[10] *Lecția profesională. Aspectul moral al ofițerului de Securitate*, MAI, pentru uz intern, 1955, p. 8.
[11] *Ibidem*, p. 19.
[12] Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă*…, p. 24.
[13] *Aspectul moral al ofițerului de Securitate*…, p. 32.
[14] Haralamb Zincă, *Cazul „R-16”*, povestire, Editura Tineretului, Bucureşti, 1953, p. 22.

secretarul de partid, secundul... să se stea de vorbă cu oamenii din echipaj... Un om singur nu poate face mare lucru. Dar când acţionează mai mulţi, când intervine colectivul...”[15].

Lucrătorii operativi aveau ca îndatorire şi ridicarea în permanenţă a prestigiului Securităţii Statului în ochii cetăţenilor, printr-o purtare demnă, principială şi curajoasă. Marinarul Georgică, din aceeaşi povestire, credea că acestea erau exact calităţile lui Ştefănescu: „În clipa următoare l-am simţit atât de drag, de apropiat, încât aş fi vrut să-l îmbrăţişez. Eşti de-al nostru, omule! Iar eu, care m-am îndoit tot timpul... Iartă-mă că te-am bănuit pe nedrept! Mi-am dat seama că nu trebuie să-i ascund nimic”[16].

Pentru ca sprijinul acordat Securităţii să fie unul eficient, era necesar ca cetăţenii să fie educaţi în spiritul vigilenţei revoluţionare, aceasta fiind „calitatea comuniştilor, membri de partid şi cetăţeni fără de partid, care se manifestă prin capacitatea de a demasca duşmanul de clasă oricât de ingenios şi de viclean ar fi şi oricum şi-ar ascunde el intenţiile şi acţiunile lui”[17]. Din acest punct de vedere, în literatura de spionaj întâlnim exemple de cetăţeni care dejoacă acţiunile duşmanului. Deşi în centrele de spionaj cel care urma să fie trimis în ţară era instruit temeinic, aşa cum este cazul legionarului Maneca din povestirea *Atac la obiectivul 112,* de Haralamb Zincă („Îşi aminti de vorbele «Şefului»: «Spionul este un actor. El joacă în cea mai mare luptă de pe arena mondială... Ai grijă deci, nu lăsa ca gura să spună una, iar ochii alta. Prin întreaga ţinută, să fii un adevărat cetăţean al Republicii Populare Române»”[18]), cetăţenii RPR nu se lăsau înşelaţi de tertipurile duşmanului. Astfel, strungarul Sandu din povestirea *Cazul R-16,* de Haralamb Zincă, îl predă Securităţii pe spionul cu nume de cod „Pensionarul”, care se dădea drept ziarist la ziarul „Steagul”, cu toate că acoperirea sa era una din cele mai izbutite: „Deodată îl întreb ce meserie a avut înainte. Îmi răspunde el: Miner la Petrila. Minte, îmi zic eu. Stai, neică, cum miner la Petrila? [...] Nu, zic eu, acesta vorbeşte ca un adevărat bucureştean.

- Nu ţi-a fost teamă că ai putea să te înşeli?

- Ba da, tovarăşe căpitan. De ce să mint? [...] Repede însă mi-am dat seama că am în faţa mea un şobolan. [...] Ne îndreptam spre turnătorie. Prin faţa noastră trecea o platformă electrică. Pe ea se aflau încărcate haveze, pe care noi, la uzină, le facem pentru mineri. [...] Dar platforma trecu pe lângă noi şi pe el, miner, îl lăsă nepăsător, de parcă nici n-ar fi fost unelte pentru mină, ci alte drăcii”[19].

Din acest exemplu se desprinde însă şi faptul că, în ţările din Europa de Est, cum era şi cazul RPR, doctrina comunistă înlocuise comunicarea cu propaganda, practicând manipularea, dezinformarea şi înşelarea asupra scopurilor urmărite, precum şi impunerea unui anumit mod de gândire propriilor cetăţeni. Desigur, nu aceasta era intenţia autorilor acestui gen de literatură, însă la asemenea constatare ajunge personajul Maneca: „Luă gazeta unui vecin şi începu s-o răsfoiască cu interes. Ziarul îi era cunoscut. Doar nu o dată îl citise, studiindu-i terminologia. Se opri mai mult asupra

---

[15] Ion Aramă, *op. cit.*, p. 103.
[16] *Ibidem*, p. 172.
[17] *Aspectul moral al ofiţerului de Securitate*…, p. 38.
[18]Haralamb Zincă, *Atac la obiectivul 112,* povestire, Editura Tineretului, Bucureşti, 1956, p. 36.
[19] Idem, *Cazul „R-16”*…, p. 43.

paginii care conţinea ştiri din străinătate. Încercă s-o citească, dar literele negre, mărunte, îi jucau pe dinaintea ochilor, aţâţându-i şi mai mult nervii. Deodată, ţăranul îl întrebă:

- No, tovarăşe, ce mai scrie în gazetă?

«Ce l-a apucat?» gândi Maneca, dar îi răspunse la iuţeală:

- Ce să scrie?

- No, de situaţia internaţională! Citita-i ori nu ce grăit-a Ciorcil?

- Nu, îngână Maneca, neştiind ce să creadă despre bătrân.

- Ai! Ai! De unde căzut-ai tovarăşe, nu cumva din cer?

Maneca îşi simţi inima cât un purice; gândurile negre puseseră stăpânire pe el. Ca un ecou îndepărtat, auzi cuvintele «Şefului»: «Fii mereu în gardă. Fiecare om pe care-l întâlneşti poate fi un agent al contraspionajului»”[20].

În lupta cu inamicii externi, Securitatea mai era sprijinită şi de spionii returnaţi, adică acei cetăţeni români capturaţi de către organele de contraspionaj, dar care acceptă, pentru a obţine reabilitarea, să-şi slujească din nou ţara. Aşa este cazul marinarului Petre Morăreţ din romanul *Sfârșitul spionului fantomă*: „îşi aminti că maiorul Panait îl pusese în faţa unei alternative clare: «Noi te înţelegem... nu te obligăm să mai pleci. Dacă vrei, dacă ţi-e teamă, poţi să rămâi la Constanţa. Noi îţi vom găsi de lucru». Sentimentul însă că greşise, şi încă foarte grav, faţă de ţara sa îl determinase să plece, să aleagă calea luptei. La plecare, cei doi ofiţeri de Securitate îl îmbărbătaseră şi avuseseră grijă să-l avertizeze că s-ar putea să fie supus unor noi încercări, mult mai complicate”[21].

Cine erau însă cei care puneau în pericol cuceririle revoluţionare ale RPR? Cu toate că, în propaganda de partid, identitatea spionilor şi a statelor occidentale care unelteau împotriva RPR era clar definită, literatura de spionaj trata cu precădere subiecte legate de protejarea cercetărilor ştiinţifice de asaltul unor agenţi occidentali cu o apartenenţă insuficient precizată. Se înscriu aici cercetările savantului Alexandrescu în domeniul energiei, precum şi împiedicarea aplicării practice a descoperirii de către Clark, agentul american al concernului MEG, ajutat în această misiune de agenţii paraşutaţi, capturaţi însă de Securitate, din *Cazul R-16*, de apărare a obiectivului de la kilometrul 112 de planul „Arianului” şi a lui Maneca, ce viza distrugerea sa, din *Atac la obiectivul 112*, de protejarea cercetărilor inginerului Stamatiad privind rezervele de uraniu ale României, din romanul *Moartea vine pe bandă de magnetofon* de Haralamb Zincă[22], sau de dejucarea încercărilor unor agenţi de a avaria nava „Cosânzeana”, în *Pasagerul clandestin*, pentru ca exponatele ce le avea la bord să nu ajungă la pavilionul standului românesc al expoziţiei de la Bombay. Uneori, însă, identitatea inamicilor cu care se confruntă Securitatea este abia disimulată, aşa cum este cazul personajului Gedlen din romanul *Sfârșitul spionului fantomă* (numele uşor schimbat al lui Gehlen, şeful BND, serviciul de informaţii al Republicii Federale Germania), care-şi trimite agenţii în RPR pentru reactivarea reţelei de spionaj din timpul războiului.

Rândurile spionilor erau îngroşate de reacţiunea externă şi internă, identitatea acesteia fiind, de această dată, formulată în mod explicit. Astfel, pe Gedlen „îl mai

---

[20] Idem, *Atac la obiectivul 112*…, p. 37.

[21] Idem, *Sfârșitul spionului fantomă*…, p. 142.

[22] Idem, *Moartea vine pe bandă de magnetofon*, Editura Militară, Bucureşti, 1966.

enerva şi importanţa acordată Comitetului Naţional Român, acelor epave politice de la care numai la lucruri bune nu te puteai aştepta”[23], iar în povestirea *Cazul R-16* „ofiţerul de Securitate Frunză îşi cunoaşte duşmanii. «Oare la 24 februarie 1945 cine a tras asupra noastră, când ceream un guvern democratic? Nu tot aceeaşi mână criminală?». În gândurile sale, ofiţerul Frunză înţelegea că fericirea lui şi a celor din jur, care i-au încredinţat această misiune, nu se poate statornici decât prin nimicirea acestui duşman”[24].

Tema complotului împotriva României şi pregătirea contrainformativă a populaţiei

Venirea la putere a lui Nicolae Ceauşescu a semnificat dorinţa elitei politice comuniste de a se delimita de perioada precedentă, ideea de bază fiind aceea a înnoirii[25]. În acea perioadă, mimarea normalităţii, ca obiectiv politic important, vizând legitimarea Partidului Comunist şi recâştigarea categoriilor sociale pierdute în primul deceniu de la preluarea puterii, a fost o izbândă propagandistică, creând convingeri de durată[26]. Una din temele prezente în mod frecvent în literatura acestei perioade a fost cea a dezvăluirilor abuzurilor obsedantului deceniu. În piesa *Sfântul Mitică Blajinu,* de Aurel Baranga, a cărei premieră absolută a avut loc la 20 ianuarie 1967, spionajul constituie motivul unei farse pe care personajul principal, Mitică Blajinu, şeful arhivei unui minister, i-o joacă lui Cristea, directorul ministerului, afirmând că este spion şi a vândut arhiva unei puteri străine, deoarece, prin pensionarea sa, nu dorea să fie confundat cu o hârtie şi aruncat la coş, urmărind să semnaleze conducerii superioare neregulile din minister.

În această piesă, Baranga ironizează unele din temele prezente în perioada obsedantului deceniu în privinţa imaginii spionului, aşa cum transpare din dialogul dintre Cristea şi Adela, dactilografa serviciului şi aşa-zisa complice a lui Blajinu:

„Cristea: Mitică?

Adela: Dar ce, îl cheamă Mitică? [...] Poliţia secretă din Venezuela îl caută şi astăzi pe celebrul spion Mitos Blagos, iar Intelligence Service-ul pe Jim Richard, supranumit şi «omul invizibil». [...]

Cristea: Şi în ţară, când a venit?

Adela: Imediat după război.

Cristea: Cum?

Adela: Paraşutat.

Cristea: Paraşutat?

Adela: Paraşutat.

---

[23] Idem, *Sfârşitul spionului fantomă…*, p. 105.

[24] Idem, *Cazul „R-16”…*, p. 52.

[25] Dan Constantin Mâţă, *Siguranţa statului în România „democrat-populară”. Cazul infracţiunilor „contrarevoluţionare”*, în „Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»”, XLII, 2005, pp. 497-507.

[26] Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism, 1948-1964*, vol. 1, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2010, p. 9.

Cristea: Mă arunc pe fereastră”[27],

sau ca în dialogul dintre Colibaş, directorul adjunct al ministerului, şi Adela:

„Colibaş: Şi dacă se împuşcă?

Adela: Dumnealui? Pardon, dumnealui e spion, nu tâmpit!”[28].

Totodată, Baranga satirizează, prin personajele Colibaş şi Cristea, ritualul pregătirii şedinţelor incriminatoare din perioada obsedantului deceniu:

„Colibaş: La urma urmei, ce vină purtăm noi c-am avut ghinionul să se strecoare printre noi doi ticăloşi, două elemente putrede şi descompuse”[29]? [...] Astfel, suntem informaţi că, în anul 1925 sau 1926, se va preciza totul, a făcut parte din asociaţia sportivă «Înainte!». [...] Or, dumneata ştii ce orientare politică avea acest club «sportiv»[30]. [...]

Cristea: Eu v-am atras atenţia că individul e suspect: muncitor, modest, purtare exemplară. Suspect. Am spus?

Colibaş: Aţi spus.

Cristea: Şi că trebuie să luăm măsuri. Ţi-aminteşti, Colibaş?

Colibaş: De asta nu-mi aduc aminte.

Cristea: Nu-ţi aduci aminte?

Colibaş: Parcă... Eu însă mi-am făcut datoria. Am anunţat. [...] Se va vedea. La momentul oportun”[31].

Evident, din piesă nu putea să lipsească şi referirea la „organe”, exemplificată în dialogul dintre Adela şi Cristea:

„Adela: Tovarăşe director, dumneavoastră ţineţi ca noi să semnăm o declaraţie?

Cristea: Aseară, aşa s-a hotărât. Ce, o suciţi?

Adela: Nu, dar ne-am gândit toată noaptea, şi am ajuns la următoarea concluzie: nu ne îndepliniţi dorinţele, nu semnăm. (Calmă). Mitică, dă un telefon la organele de stat.

Cristea: Pentru ce?

Adela: Ca să ne ridice.

Cristea: Lasă, că de asta are cine să se ocupe”[32].

În ceea ce priveşte noile sarcini ale Securităţii, acestea difereau într-o oarecare măsură faţă de cele din perioada precedentă; pe lângă cerinţele respectării legalităţii socialiste, a desfăşurării muncii de prevenire şi a dezvoltării activităţii contrainformative, care să nu mai fie impregnată de teza „duşmanului care pândeşte pretutindeni”, ele trebuiau să facă faţă unei bătălii psihologice mult mai subtile şi de uzură.

O altă cerinţă care stătea în faţa organelor de Securitate o reprezenta pregătirea contrainformativă a populaţiei, în conformitate cu prevederile *Programului Partidului Comunist Român*, elaborat la Congresul al X-lea. Astfel, „îndatorirea supremă a fiecărui membru al societăţii este aceea de a apăra cu orice sacrificii integritatea patriei, cuceririle

---

[27] Aurel Baranga, *Teatru*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1989, pp. 435-436.
[28] *Ibidem*, p. 444.
[29] *Ibidem*, p. 443.
[30] *Ibidem*, p. 453.
[31] *Ibidem*, pp. 438-439.
[32] *Ibidem*, p. 457.

revoluţionare ale poporului, apărarea secretului de stat, independenţa şi suveranitatea României. Toţi cetăţenii trebuie să dea dovadă de vigilenţă şi combativitate revoluţionară faţă de orice acţiuni sau manifestări ostile orânduirii noastre socialiste, intereselor vitale ale poporului"[33]. În acest sens, se avea în vedere „difuzarea în rândul maselor a ideilor şi problemelor legate de apărarea secretului de stat prin folosirea posibilităţilor oferite de presă, radio, televiziune, cinematografie, teatru, literatură etc. ce constituie o altă formă a acţiunilor cu caracter educativ desfăşurate de organele Securităţii statului"[34]. Modalităţile prin care urma să se realizeze această iniţiere a cetăţenilor în apărarea secretului de stat viza „atragerea scriitorilor, scenariştilor etc. la activitatea de educare a populaţiei în spiritul apărării secretului de stat, prin elaborarea unor lucrări care să contribuie la îndeplinirea acestui obiectiv", urmărindu-se şi „sprijinirea ziariştilor, redactorilor de la reviste, radio şi televiziune, a altor persoane ce activează în cadrul unor organe cu sarcini în domeniul educaţiei, precum şi a scriitorilor, scenariştilor etc. care din proprie iniţiativă sau în urma atragerii lor de către organele de Securitate, manifestă dorinţa de a contribui prin scrisul lor la educarea populaţiei în spiritul apărării secretului de stat, să elaboreze lucrări cât mai utile atingerii scopului menţionat"[35]. Ideea a fost surprinsă în romanul *Glonțul de zahăr*, într-o discuție a colonelului Panait cu scriitorul Corneliu Cara, un *alter ego* al lui Haralamb Zincă, „pregătirea contrainformativă a populaţiei reprezintă o sarcină politică de prim ordin. În ultima vreme, poţi auzi tot mai des păreri eronate, de felul ăsta: «Suntem o ţară mică, pe cine ar putea interesa problemele noastre economice sau militare»? O asemenea părere, trebuie să recunoşti, destul de răspândită, are darul de a demobiliza. Nu putem abdica de la principiul vigilenţei revoluţionare"[36]. Totodată, în această activitate de educare a cetăţenilor, trebuia să se manifeste „grijă deosebită, pentru a nu se produce deconspirări de date secrete sau de metode ori mijloace de muncă ale organelor de Securitate, cazuri în lucru, măsuri cu caracter secret în curs de realizare etc"[37].

Pe lângă atragerea oamenilor de cultură, la pregătirea contrainformativă a populaţiei trebuiau să contribuie şi cadrele de Securitate, prin elaborarea „unor lucrări beletristice (romane, scenarii, lucrări dramatice ş.a.), inspirate din activitatea desfăşurată de aparatul de Securitate pentru apărarea secretului, din cazurile de încălcare a normelor în vigoare, metodele de acţiune şi mijloacele folosite de duşman pentru obţinerea de date secrete ş, a."[38].

Întrucât mijloacele de informare în masă aveau o „largă audienţă şi putere deosebită de influenţare", cazurile care urmau să fie date publicităţii trebuiau „să corespundă realităţii şi să nu exagereze situaţiile de fapt"[39]. Pe lângă veridicitatea cazurilor, ceea ce trebuia să convingă cititorul era şi imaginea ofiţerului de Securitate,

[33] *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, Editura Politică, Bucureşti, 1975, p. 158.
[34] *Sarcinile ce revin organelor de Securitate pentru apărarea secretului de stat*, Ministerul de Interne, Departamentul Securităţii Statului, Serviciul Editorial şi Cinematografic, 1980, p. 53.
[35] *Ibidem*, pp. 53-54.
[36] Haralamb Zincă, *Glonțul de zahăr*, Editura Militară, Bucureşti, 1981, p. 8.
[37] *Sarcinile ce revin organelor de Securitate*…, p. 52.
[38] *Ibidem*, p. 54.
[39] *Ibidem*.

care necesita o nouă abordare faţă de perioada anterioară. Aşa cum afirma scriitorul Haralamb Zincă pe coperta a patra a romanului său *Limuzina neagră*, dedicat „lucrătorilor Ministerului de Interne cu prilejul aniversării a 25 de ani de la crearea organelor de Securitate", „ca scriitor român mă interesează ca în cărţile mele poliţiste sau de spionaj să pătrundă problematica societăţii noastre, să pătrundă tipul de criminalist sau de ofiţer de Securitate făurit la şcoala relaţiilor socialiste. Doresc ca cititorii mei să creadă în conflictele cărţilor pe care le realizez, iar ca să obţin acest efect trebuie să creez un univers literar izvorât nemijlocit din realităţile sale imediate"[40].

Anul 1965 a reprezentat, de altfel, şi pentru romanul de spionaj occidental un moment de cotitură. Confruntat cu o severă pierdere de popularitate, cauzată de înflorirea genului literar science-fiction, de rolul tot mai pregnant al televiziunii în rândurile publicului larg, de începutul perioadei de destindere Est-Vest şi a concepţiei privind posibilitatea coexistenţei celor două sisteme, romanul de spionaj occidental a fost nevoit să se redescopere, tratând şi alte teme decât cea a confruntării dintre valorile occidentale şi totalitarism desfăşurate în cadrul „frontului invizibil". Aceste teme au fost cele despre terorism, posibilitatea declanşării unui conflict nuclear, traficul de droguri, decolonizare, apariţia sectelor religioase, crizele economice, aspecte din activitatea mas-media etc[41]. Şi în cazul României comuniste, în cadrul acestui gen literar s-au produs modificări semnificative, determinate atât de de evoluţia situaţiei internaţionale, cât şi de directivele partidului. După cum se exprima William Colby, care a deţinut un timp funcţia de director al CIA: „Nu mai avem nevoie de spionul care numără vagoanele trenurilor. Sarcinile lui s-au schimbat şi vizează mai mult aspectele politice, economice, sociologice şi ştiinţifice"[42]. Astfel, era nevoie şi de o nouă percepţie despre culegerea informaţiilor de către statele occidentale, care să fie prezentată cititorului. Ilie Mocanu, pseudonimul literar al generalului-maior (r) Mihai Ilie, afirma în romanul său *Acțiunea „Troia"* că, „spre deosebire de trecut, aceste organizaţii (de spionaj, n.n.) se străduiau acum să-şi acopere cât mai bine existenţa sub firmele unor întreprinderi comerciale, agenţii particulare de ştiri, societăţi culturale şi filantropice, institute de studii şi altele de acelaşi gen"[43]. Şi subiectele tratate s-au diversificat, iar caracterul ameninţărilor la adresa României, desfăşurate de organizaţiile de spionaj, a devenit unul explicit, fie că vorbim despre centrala de spionaj a NATO întâlnită în romanele *Sfârşitul Rețelei „Iason"* şi *Acțiunea „Troia"* sau în povestirea *Moartea sorei Agatha* scrise de Ilie Mocanu, de spionajul industrial, ca în romanul *Limuzina neagră,* sau de caracterul nociv al sectei „Biserica Domnului" şi al emigraţiei maghiare, care dorea restaurarea vechii Ungarii în graniţele de pe vremea Sfântului Ştefan, din romanele *Noaptea amăgirii* şi *Să ne amintim de Cain*, ambele scrise de generalul (r) Neagu Cosma împreună cu scriitorul Mihai Stan. Erau prezente şi denumiri generice, cum ar fi trustul de spionaj internaţional Nebel, condus de enigmaticul şi abilul Balthazar, din romanele lui Theodor Constantin, precum şi

---

[40] Haralamb Zincă, *Limuzina neagră*, Editura Militară, Bucureşti, 1973.
[41] Erik Neveu, *Trente ans de littérature d'espionnage en France (1950-1980)*, în „Vingtième Siècle. Revue d'histoire", nr. 10/avril-juin 1986, pp. 51-65.
[42] *Apud* Petre Hladchi-Bucovineanu, *Spionajul economic, armă a concurenţei capitaliste*, Editura Politică, Bucureşti, 1985, p. 83.
[43] I. Mocanu, *Acțiunea „Troia"*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 6.

reluarea unor teme specifice anilor de început ai Războiului Rece, şi anume paraşutarea de agenţi secreţi pe teritoriul României comuniste de către CIA, ca în romanul *Întoarcerea,* de Ilie Mocanu: „Boianschi îşi pierduse ultimele iluzii pe care le nutrea despre integrarea sa în rândurile locuitorilor Americii, înţelegând, în sfârşit, că nu era decât unul din sutele de mercenari şcoliţi acolo pentru a deveni spioni, organizatori de reţele subversive, sabotori, propagandişti şi agitatori. Un simplu pion pe tabla de şah a Războiului Rece, pedestraş a ceea ce şefii săi definiseră într-o lecţie introductivă «armata secretă de invazie a ţărilor ce urmau să fie recucerite, deocamdată politiceşte»”[44].

Nu au lipsit nici referirile la faptul că Securitatea era, prin preluarea aspectelor şi valorilor pozitive, continuatoarea vechilor structuri informative româneşti. Astfel, în romanul *Un glonte pentru rezident,* de Haralamb Zincă, ofiţerii de Securitate descurcă iţele unei poveşti de spionaj din cel de-al Doilea Război Mondial, cu consecinţe până în anii ’70, reabilitându-l post-mortem pe unul din ofiţerii fostului serviciu de informaţii:

„Într-una din zilele lunii septembrie, Maria Anghelini, însoţită de familie, veni la mormântul fiului ei. Şi primul lucru pe care ochii înlăcrimaţi ai bătrânei îl zări fu o coroană mare de garoafe roşii. Pe o banderolă cuvintele: «Patriotului Codruţ Anghelini, luptătorului care, mai presus de orice, a pus interesele Patriei sale, pe care a iubit-o cu devotament. Un grup de lucrători din Consiliul Securităţii Statului»”[45].

Sprijinul în activitatea de culegere de informaţii a acestor organizaţii şi agenţii de spionaj era dat de către unii cetăţeni români. Aria lor de racolare se îngustase în mod semnificativ odată cu lichidarea „claselor exploatatoare”, mai existând totuşi, aşa cum se exprima Nicolae Ceauşescu, la 30 august 1968, în *Mesajul adresat lucrătorilor Ministerului de Interne cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la crearea organelor de Securitate*, şi „elemente declasate, descompuse, care pentru un pumn de arginţi sunt gata să-şi trădeze patria”[46]. Era şi cazul inginerului Florin Bucium din romanul *Limuzina neagră* („Eşti, într-adevăr, un tip odios, Florin Bucium. În afară de faptul că ai vândut secrete de stat unor duşmani, ai distrus un om, un om adevărat, cu fericirile şi nefericirile sale, dar credincios poporului din care se trăgea. [...]

Îngreţoşat, Lucian se adresă dictafonului:

- Luaţi arestatul de aici!)”[47],

sau al spioanei trustului Nebel, Erna Caroţi, din romanul *Crizanteme pentru Erna,* de Theodor Constantin, dar care, după ce a fost descoperită de organele de contraspionaj, acceptă, în dorinţa de se reabilita în ochii colonelului de Securitate Radu Mănăilă, să-şi pună serviciile în slujba ţării: „Stau baricadată în camera de hotel, şi, probabil că jos, în hol, mă aşteaptă gorilele lui Balthazar. [...] Şi, dacă va câştiga Balthazar, voi muri cu regretul că jocul meu a durat atât de puţin şi că numai într-o oarecare măsură m-am putut reabilita în ochii dumitale, ai colegilor dumitale şi, cel mai important, faţă de propria mea conştiinţă”[48].

---

[44] Ilie Mocanu, *Întoarcerea*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 122.

[45] Haralamb Zincă, *Un glonte pentru rezident*, Editura Militară, Bucureşti, 1975, p. 310.

[46] Nicolae Ceauşescu, *Legalitatea socialistă – puternic factor de dinamism social*, Editura Politică, Bucureşti, 1989, pp. 96-97.

[47] Haralamb Zincă, *Limuzina neagră…*, p. 327.

[48] Theodor Constantin, *Crizanteme pentru Erna*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1973, p. 407.

Există şi exemple de personaje care respectă legile ţării, relevând şi conformismul care cuprinsese societatea românească. În povestirea *Moartea sorei Agatha,* de Ilie Mocanu, sora superioară Agatha, şefa grupului de călugăriţe care lucrau în spitalele din regiunea Sibiului, îl denunţă la Securitate pe Virgil Ţolea, legionarul paraşutat în România de serviciul de spionaj al NATO, din dorinţa de a feri Biserica Catolică de riscul compromiterii într-o acţiune subversivă[49], înţelegând de fapt că regimul comunist nu mai putea fi răsturnat de la putere.

În afara cetăţenilor din ţară, care erau dispuşi din interese materiale să-şi vândă patria, chipul Iudei era luat şi de o parte a emigraţiei române, ca în romanul *Să ne amintim de Cain*:

„Mai mulţi foşti cetăţeni români se constituiseră într-un veritabil serviciu de informaţii, cu încercări disperate de a penetra în România, prin orice căi şi mijloace.

Gruparea se intitula pompos şi ridicol: «Serviciul de Informaţii al României».

Grupul, care se umfla ca un balon la o sursă de oxigen, al transfugilor care lucrau în această organizaţie, aveau vârste, pregătiri şi orientări politice diferite. Un liant îi unea însă pe toţi: ura faţă de fosta lor patrie şi foamea neostoită pentru bani. Cum nimeriseră ei în această organizaţie? Ce vocaţie aveau pentru o activitate în care se cere inteligenţă şi dăruire? Şi Richard Demetru şi Răzvan David şi Coriolan Vanciu şi Ion Raţiu şi mai toţi ceilalţi erau dotaţi pentru asemenea profesie, iar unii dintre ei aveau şi experienţă. Trecuseră ani buni de când se îndeletniceau cu spionajul”[50].

Care era însă impresia acestor organizaţii şi servicii de spionaj faţă de contraspionajul românesc? După cum se exprima ziaristul şi spionul Horia Velican, din romanul *Spovedania unui spion*, o abordare psihologică a temei spionului, „tocmai pentru că este un fin observator, un bun psiholog, spirit pătrunzător, tocmai pentru că are o robusteţe intelectuală neobişnuită, o memorie exersată şi o extraordinară capacitate de a se preface, tocmai pentru acestea toate, şi încă pentru multe altele, a fost inventat contraspionul, vânătorul de spioni”[51]. Şi aici percepţia lăsată de organele de Securitate organizaţiilor de spionaj din Occident evoluează de-a lungul timpului; de la o desconsiderare totală, ca în romanul *Sfârşitul spionului fantomă* („România, domnule Hardy, şi tonul lui Gedlen deveni categoric, n-a excelat niciodată în problemele de spionaj şi contraspionaj[52].), trecând apoi la o atitudine de subestimare, aşa cum o face agentul american Carson, din romanul *Limuzina neagră* („În meseria noastră, domnule anchetator, spuse el stins, mai mult pentru sine, lucrul cel mai dificil este să determini capacitatea reală de luptă a adversarilor. Nu-ţi este permis nici să-i supraapreciezi, nici să-i subapreciezi. În cazul meu, v-am subapreciat”[53].), aceste organizaţii admiţând apoi, cu trecerea timpului, că regimul comunist obţinuse unele succese în acest domeniu aşa

[49] I. Mocanu, *Moartea sorei Agatha*, povestiri, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 141.

[50] Neagu Cosma, Mihai Stan, *Să ne amintim de Cain*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1981, p. 47.

[51] Olimpian Ungherea, *Spovedania unui spion*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 21. La momentul publicării romanului, Ungherea era cadru activ al Securităţii. De altfel, acesta s-a numărat printre autorii prolifici ai acestui gen de literatură.

[52] Haralamb Zincă, *Sfârşitul spionului fantomă*…, p. 103.

[53] Idem, *Limuzina neagră*…, p. 317.

cum afirmă Goldsmichdt, directorul unei întreprinderi comerciale din romanul *Acțiunea „Troia”* („Este adevărat că acum se călătoreşte uşor în România, dar, pentru a rămâne nereperat în interior, nu poţi trece graniţa ca turist, ci clandestin. Unul care ar intra în ţară în mod legal, cu paşaport, dispărând pur şi simplu în interior, s-ar expune unor riscuri cel puţin la fel de mari ca un agent paraşutat. Unde găsim omul dispus să înfrunte Securitatea română la ea acasă?”[54]), sfârşind prin a recunoaşte în mod sportiv victoria adversarului, ca în romanul lui Theodor Constantin *Doamna cu voaletă din Balt Orient Expres* („-Domnule Balthazar, nu cred că îţi face plăcere, dar iată că iarăşi ne revedem.

- A, domnul maior! Felicitările mele. Aţi mai înscris un punct”[55]),

înţelegând, totodată, că acest joc al informaţiilor trebuie să se desfăşoare după un cod nescris al onoarei, aşa cum reiese din mesajul pe care Balthazar îl trimite colonelului Radu Mănăilă, în romanul *Crizanteme pentru Erna* („Domnule colonel Radu Mănăilă, [...] Sunt câteva luni de când am intrat în posesia unei scrisori ce v-a fost adresată de colaboratoarea dumneavoastră apropiată Erna Caroţi. [...] Întrucât Erna Caroţi v-a fost o colaboratoare credincioasă, ar trebui să veniţi în Grecia şi să presăraţi pe mormântul ei câteva crizanteme”[56]).

Succesele obţinute de către organele de contrainformaţii româneşti erau cu atât mai importante cu cât, uneori, pentru realizarea unei acoperiri cât mai izbutite, unii din agenţii secreţi occidentali îşi luau identitatea de ofiţeri de Securitate. Aşa este cazul spionului englez Burke, din *Sfârșitul spionului fantomă*, sau al agentului american Carson, din *Limuzina neagră*.

În romanele de spionaj occidentale, agentul secret este discret, dar nu este şi tăcut în privinţa datelor sale biografice. Astfel, în seria James Bond, creatorul său, Ian Fleming strecoară în romanele care îl au ca erou pe vestitul agent unele date biografice ale acestuia (numele şi profesia părinţilor sau faptul că fusese căsătorit, dar soţia i-a fost ucisă de un serviciu de spionaj rival[57]).

Din acest punct de vedere, şi scriitorii din România comunistă au dat dovadă de aceeași zgârcenie în dezvăluirea trecutului eroilor lor, cu excepţia momentului când au dorit să scoată în evidenţă originea socială sănătoasă a acestora şi ura pe care o nutreau faţă de duşmanul de clasă.

Un unchi al locotenentului Lucian Viziru, din romanul *Sfârșitul spionului fantomă*, „om bun şi inimos, l-a ajutat să intre ucenic la cazangeria uzinelor «Vulcan». Din prima zi intrase în clocotul atelierului. Muncea mult, iar trupul ostenit şi-l odihnea tot acolo, năpădit de păduchi. [...]

În zilele insurecţiei, la îndemnul unchiului, ieşise împreună cu alţi ucenici să apere Capitala. Apoi intrase în rândul uteciştilor, avântându-se cu îndrăzneală în vâltoarea vieţii politice din uzină. [...]

---

[54] I. Mocanu, *Acțiunea „Troia”*…, p. 11.

[55] Theodor Constantin, *Doamna cu voaletă din Balt Orient Expres*, Editura Militară, Bucureşti, 1971, p. 296.

[56] Idem, *Crizanteme pentru Erna*…, p. 430.

[57] Alexandru Popescu, *Academia secretelor. Intelectualii și spionajul. O istorie universală*, Editura Meronia, Bucureşti, 2006, p. 351.

Venise şi vremea armatei. Fusese încorporat în rândul trupelor MAI şi trimis undeva în apropierea hotarelor de apus ale ţării. În zilele acelea înţelese şi mai bine cât de înverşunată era ura duşmanilor împotriva cuceririlor revoluţionare ale clasei muncitoare. Se afla în Munţii Semenicului, când duşmanii îl asasinaseră pe comunistul Lazăr Cernescu de la Rusca. Îi văzuse trupul răpus... Ţăranii din Rusca îşi conduseră tovarăşul pe ultimul său drum. Înţelesese că visul pentru care Cernescu îşi dăruise viaţa, era propriul său vis. Unitatea lui pornise pe urmele asasinilor. În primele rânduri se afla şi el, fruntaşul Lucian Viziru"[58].

„În lupta corp la corp cu o bandă legionară aciuată prin anii 1946-1947 în sălbăticia munţilor", maiorul Panciu, devenit ulterior general şi şef al Direcţiei de Contraspionaj, din romanul *Sfârșitul rețelei „Iason"*, „se avântase primul la atac. Era un om aspru, dar drept. Un soldat trecut prin zeci şi zeci de încercări, care nu cerea niciodată altora mai mult decât îşi impunea lui"[59].

În romanul *Sfârșitul spionului fantomă*, maiorul Panait îşi aminteşte de clipele copilăriei pe care nu apucase să o trăiască: „Aşadar, a avut o copilărie grea. Da, şi eu la doisprezece ani am intrat la stăpân... E dureros să treci prin viaţă fără să fi trăit bucuria copilăriei. Mai zilele trecute am asistat la o adunare pionierească... Atunci când puştiului meu i s-a prins de gât cravata roşie... fără să vreau, mi-au dat lacrimile. Mi-ar fi plăcut şi mie să fi trăit în copilărie o asemenea clipă"[60].

Romanele de spionaj occidentale nu s-au constituit în variante literare ale unor programe politice şi nu propuneau soluţii pentru îmbunătăţirea situaţiei existente în cadrul societăţii[61]. Nici în România comunistă literatura de spionaj nu şi-a propus să fie o variantă a literaturii de partid. Pe de altă parte însă, deoarece se adresa unui public popular, ea nu se putea sustrage comandamentelor politice. La fel ca în prezentarea unor aspecte biografice ale personajelor sale, literatura de spionaj a preluat anumite clişee şi canoane ideologice, care defineau aservirea scriitorului în regimul comunist. Din povestirea *Cazul R-16*, cititorul putea afla că locotenentul Frunză, „la optsprezece ani, s-a îndrăgostit de o fată lucrătoare la o croitorie. Noapte de noapte se plimbau pe lângă Podul Grand. Erau fericiţi, căci dincolo de durerea lor îşi făureau visuri despre care ea întreba: «Crezi că aşa o să fie?» iar el, dând din cap, îi şoptea: «Se vor îndeplini!»"[62].

În anii regimului Ceauşescu, aceste referiri ţineau de anumite automatisme formate în perioada precedentă, dar şi de unele aspecte din biografiile scriitorilor. De pildă, în romanul *Sfârșitul rețelei „Iason"*, de Ilie Mocanu, personajul principal, colonelul Chivu, într-o discuţie cu şeful Securităţii judeţene, îşi aminteşte cu nostalgie de Constanţa copilăriei sale în comparaţie cu noul oraş, în care a apărut „aglomeraţia aceasta de un sfert de milion de oameni în care am adesea sentimentul că mă pierd.

- Dar marea e aceeaşi bătrâne, îl bătu Baciu afectuos pe umăr. Şi restul e aşa cum am visat noi.

[58] Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă*…, pp. 168-169.
[59] I. Mocanu, *Sfârșitul rețelei „Iason"*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979, p. 53.
[60] Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă*…, p. 85.
[61] Erik Neveu, *op. cit.*, p. 56.
[62] Haralamb Zincă, *Cazul „R-16"*…, p. 51.

Chivu tăcu o vreme adunându-şi gândurile. Apoi, îşi aprinse o ţigară, zâmbind unor amintiri vechi.

- Da, George, aşa cum am visat noi"[63].

Cheia succesului romanului de spionaj în literatura occidentală era dată de alternanţa dintre situaţiile primejdioase şi cele erotice, aşa cum se întâlneşte mai ales la Ian Fleming sau în seria SAS a lui Gérard de Villiers. În România comunistă, capacitatea de seducţie a ofiţerului de Securitate, atât în activitatea profesională, cât şi în viaţa personală, nu a fost tratată în literatura de spionaj, deoarece o altă calitate care i se cerea ofiţerului de Securitate era şi „comportarea lui morală în viaţa de toate zilele, în afara instituţiei şi în relaţiile particulare cu diferiţi cetăţeni. Ofiţerul de Securitate trebuie să fie principial nu numai în relaţiile oficiale, dar şi în cele particulare, înţelegând că uniforma pe care o poartă îl obligă să fie un exemplu demn de urmat"[64]. Referirile care se fac în literatură la viaţa intimă a ofiţerului de Securitate arată, în primul rând, că aceasta era împinsă în planul al doilea, întietate având activitatea pusă în slujba societăţii. Chiar dacă ofiţerul de Securitate nu era atras de femei, aceasta nu însemna că el nu avea o viaţă personală. Lucian Viziru, din romanul *Sfârşitul spionului fantomă,* îşi supăra mereu mama, pentru că nu are timp să-i aducă în casă o noră, bătrâna ameninţându-l că o să facă un memoriu la ministru pe această temă, prilej pentru şeful său, maiorul Panait, de a-şi tachina subordonatul. În cele din urmă, Lucian îşi găseşte dragostea tot ca urmare a activităţii profesionale, deoarece, fiind rănit într-o încăierare cu spionul englez Burke, o cunoaşte pe Lia, asistentă medicală la spitalul unde se internase şi care îi va deveni ulterior soţie. De-a lungul acţiunii romanelor care îl au ca erou pe locotenent, Lia se dovedeşte o soţie credincioasă şi mai ales înţelegătoare faţă de desele absenţe de acasă ale soţului ei, înţelegere manifestată şi de soţia colonelului Chivu, din romanul *Sfârşitul reţelei „Iason"*, când acesta îi spune că a dat dovadă de slăbiciune şi a cedat rugăminţilor lui Ketty, fosta sa iubire din tinereţe, acceptând să o vadă:

„Ce să facem, Vasile, oftă gânditoare Ileana. Oamenii rămân oameni, chiar devenind ofiţeri cu vechime în Securitate. Cu slăbiciunile, cu complexele şi cu sentimentele lor... La urma urmei, e mai bine aşa, chiar dacă uneori mai dai greş. Dacă v-aţi transforma în simple maşini de executat ordinele, ar trebui, probabil, să vă înlăture după o vreme din muncă"[65].

Cu toate că li se permitea să aibă uneori momente de slăbiciune, ofiţerilor de Securitate nu li se admitea sub nici o formă să devină lipsiţi de respect faţă de femei, deoarece o altă îndatorire a acestora era aceea de a „ridica nivelul politic şi cultural al tovarăşelor lor de viaţă, să întărească în cadrul familiei comunitatea de idei şi convingeri, principiul egalităţii, respectul, prietenia, ajutorul reciproc"[66].

După povestea de dragoste pe care locotenentul Frunză o trăise cu o tânără croitoreasă, care sfârşise în mod tragic, deoarece „Anuţa s-a stins. Ea a fost omorâtă. O omorâseră patronii"[67], ofiţerul, probabil pentru a-şi ascunde suferinţa, adoptă o

[63] I. Mocanu, *Sfârşitul reţelei „Iason"*…, pp. 237-238.
[64] *Aspectul moral al ofiţerului de Securitate*…, p. 45.
[65] I. Mocanu, *Sfârşitul reţelei „Iason"*…, p. 50.
[66] *Aspectul moral al ofiţerului de Securitate*…, p. 45.
[67] Haralamb Zincă, *Cazul „R-16"*…, p. 51.

atitudine hâtră și mucalită, lăsându-se adesea „dus de val", atrăgându-și în acest fel mustrările sexului slab, ca în romanul *Un glonte pentru rezident*:

„Marcela Vișoianu se opri brusc și-l țintui pe Frunză cu o căutătură plină de reproș.

- Stimate tovarășe căpitan Frunză... Vocea-i deveni autoritară. Am reținut corect numele și gradul? Am și eu ceva să vă mărturisesc, așa fără ocol... Impresia mea este că sunteți un bărbat încrezut... Cred că ați cucerit inimile multor gâsculițe... De aici și suficiența... Însă mai aveți o calitate, sunteți ofițer de Securitate. Și în privința asta aș avea ceva să vă spun. Poate un sfat... Înainte de a vă alege un pretext, verificați mai întâi dacă-l puteți folosi cu sorți de reușită"[68].

Sfatul avea să se dovedească cu atât mai util atunci când Frunză vine să o viziteze pe bătrâna actriță bănuită că se ocupă cu spionajul:

„- Deci, stimate domn, sunteți un admirator al meu!

Frunză desluși în cuvinte un timbru amenințător care-i suna cam așa: «În cazul acesta, lasă că-ți arăt eu!».

- Da, domnișoară... [...]

Lisette Vrancea îl privi lung, apăsător, prin fumul țigării, apoi replică batjocoritor:

- Hai, domnule, lasă poveștile pentru copii de o parte, se vede cale de o poștă că ești securist"[69].

Recepționând astfel de lovituri în amorul propriu, lui Frunză nu-i mai rămâne decât să se înarmeze cu răbdare și perseverență pentru prinderea spionilor:

„Frunză radia o bucurie de-a dreptul indecentă față de starea de încordare lăsată de Lucian în urmă cu o oră și jumătate. În frumosul țigaret al actriței Lisette Vrancea am găsit un microfilm... Într-una din brățările de la mână, un alt microfilm... În brichetă, un al treilea microfilm... Și așa mai departe... [...] Înțelegi? Izbucni într-un hohot năvalnic de râs.

Făcând pe supăratul, Lucian observă:

- Mă, ție femeile ți-au purtat întotdeauna noroc!"[70].

Uneori, prin această atitudine față de femei, ofițerii de Securitate își atrag chiar și atenționările superiorilor, cum este cazul personajului din romanul *Să ne amintim de Cain*:

„Locotenentul nu prea înțelegea totuși pentru care motiv meritase o atât de aspră muștruluială, dar avea să se dumirească imediat, căci colonelul mai adăugă următoarele:

- Ce-i cu istoria cu flirtul tău cu secretara lui Maiorescu? Aud că tânăra este căsătorită și tu îi cam tragi clopotele. Este adevărat?

«Care va să zică, asta era», se minună Stoenescu.

- Faptul că îmi face o cafea și că este amabilă cu mine nu înseamnă că flirtez cu ea. Unora li se pare că soarele este în dungi...

---

[68] Idem, *Un glonte pentru rezident*…, p. 66.
[69] *Ibidem*, p. 190.
[70] *Ibidem*, p. 271.

- Dungi, nedungi, ia seama! Am terminat şi treci la treabă! încheie colonelul discuţia, de data asta definitiv"[71].

Există însă şi ofiţeri de Securitate, ca maiorul Mănăilă din romanul *Doamna cu voaletă din Balt Orient Expres,* a căror existenţă a fost marcată de o decepţie în dragoste, sfârşind prin a-şi găsi refugiul în muncă:

„- Tovarăşe maior, dumneavoastră aţi cunoscut multe femei?

- Nu prea multe.

- Şi multe, puţine câte aţi cunoscut, v-au iubit?

Maiorul, fără voia sa, se întunecă la faţă. Era o întrebare care îi trezea amintiri neplăcute, care făcea să sângereze o rană ce ştia bine, niciodată nu avea să se cicatrizeze, niciodată! Ingrid! Trecuseră de atunci mai bine de trei decenii, dar el o văzu ca şi când totul s-ar fi întâmplat ieri, ca şi când era din nou adolescentul romantic de atunci, o văzu la prova bărcuţei, în împărăţia apei din Balta Brăilei, şoptindu-i cu un fel de adoraţie profană, parcă rugându-se: «Cadă asupra mea pedeapsa lui Dumnezeu dacă vreodată voi înceta să te iubesc, Ducule!». Şi fiindcă îşi aminti de Ingrid de atunci, fiindcă îşi aminti de jurământul ei, rostit acolo, în împărăţia dintre sălcii, ca într-o catedrală, fu ispitit să-i răspundă lui Caloianu: «Nu, domnule doctor, singura femeie pe care am iubit-o şi amintirii căreia i-am rămas credincios, nu m-a iubit». Fu însă numai o ispită, pe care o alungă imediat"[72].

În romanul *Crizanteme pentru Erna*, spioana Erna Caroţi se îndrăgosteşte de colonelul Mănăilă, o iubire care se va dovedi în cele din urmă imposibilă:

„Te-am cunoscut în ziua în care m-am prezentat din proprie iniţiativă să dau relaţii. [...] Eşti, poate, curios să afli ce impresie mi-ai făcut atunci? Deplorabilă! Un om uscat sufleteşte, mărginit şi mai ales suspicios, un om care nu vedea în jurul lui decât spioni sau viitori spioni. Ulterior mi-am explicat de ce mi-ai făcut o impresie atât de lamentabilă. Pentru că nu-ţi descoperisem ochii. [...] Ochii întunecaţi de o tristeţe iremediabilă trădau că eşti un om nefericit, profund nefericit, iremediabil nefericit, din cauza femeii pe care ai iubit-o. Am simţit atunci cum mă îneacă o emoţie ciudată, poate de compasiune, sau poate numai de duioşie"[73].

Mesajul pe care scriitorul doreşte însă să-l transmită este acela că Erna Caroţi se îndrăgosteşte de Mănăilă datorită profesionalismului şi omeniei pe care ofiţerul le manifestase în timpul anchetei faţă de spioana care era:

„Odată am asistat la un proces. Inculpatul din boxă era un intelectual. Din cele relatate în actul de trimitere în judecată, vina lui era evidentă. După lectura acestuia, preşedintele a trecut la interogatoriul în instanţă al acuzatului. Am asistat atunci la un fel de duel între preşedinte şi inculpat. Inculpatul încerca să se apere, judecătorul, pe baza pieselor de la dosar, declaraţiile martorilor în primul rând, încerca să-l înfunde, dacă vrei, să-i dovedească vinovăţia. Nu vreau să fiu înţeleasă greşit. Treaba judecătorului este să stabilească culpa celui trimis în justiţie şi, în raport cu gradul de vinovăţie, pe baza legilor existente, să aplice pedeapsa. Fără îndoială, inculpatul era vinovat. Dar el se apăra cu îndârjire şi în mod inteligent. Judecătorul însă, care cunoştea bine dosarul, îl

[71] Neagu Cosma, Mihai Stan, *op. cit.*, p. 206.
[72] Theodor Constantin, *Doamna cu voaletă din Balt Orient Expres*…, p. 156.
[73] Idem, *Crizanteme pentru Erna*…, pp. 399-400.

încolţea cu o nouă întrebare sau reproducea din dosar fie propria sa declaraţie, fie declaraţia unora dintre martori, întru totul defavorabile. Şi de fiecare dată când judecătorul «puncta», citeam în privirile lui, în vocea lui satisfacţie. Cum să-ţi explic? Aveam sentimentul că judecătorul, conştient sau inconştient, considera dialogul dintre el şi acuzat ca un fel de competiţie, şi că se bucura de fiecare dată când izbutea să aplice «adversarului» o lovitură bine plasată. Şi fiindcă aceasta era impresia mea, indignată, am părăsit sala.

Într-o zi, după cum prea bine ştii, m-am aflat şi eu în ipostaza de inculpată. Numai că în locul judecătorului erai dumneata. Mă aşteptam să se reediteze scena relatată mai sus. Dar mă înşelam. De fiecare dată când punctai, nici vocea şi nici ochii dumitale nu exprimau satisfacţie. Dumneata nu vedeai în mine o adversară cu care îţi măsurai forţele, ci vedeai ceea ce eram în realitate: o fiinţă omenească aflată la grea cumpănă.

Și atunci... Atunci am avut revelația că m-am îndrăgostit de dumneata”[74].

Ca pe o fiinţă omenească o vede şi Frunză pe balerina Olimpia Manu, complicea spionului Florin Bucium:

„Ascultându-l, Frunză îşi stăpâni un suspin dureros. Nu, în ciuda evidenţelor, el nu şi-o putea imagina pe Olimpia Manu altfel decât aşa cum i se înfăţişase în acea noapte ireală, petrecută în împărăţia păpuşilor. «Je t'aime», gemea în sufletul său amintirea unei păpuşi”[75].

Concluzii

În ce măsură literatura de spionaj din România comunistă a contribuit la ceea ce specialiştii în domeniul informaţiilor numesc „aculturaţia de masă a practicilor şi reprezentărilor culturii clandestine”[76]?. În pofida succesului de public şi a valorii literare incontestabile a unor romane şi povestiri de spionaj, unele având ca eroi chiar adolescenţi care dejoacă planurile duşmanului, prin urmare această aculturaţie nu ţinea cont de vârstă[77], imaginea ofiţerului de Securitate a rămas una negativă în rândul societăţii. Această imagine negativă provenea din mai multe cauze, şi anume: trecutul de teroare din perioada Gheorghiu-Dej, chiar dacă represiunea îşi mai redusese intensitatea, abuzul ofiţerului de Securitate, aspect al slabei pregătiri, al lipsei de profesionalism din anii '50-'60, al carierismului, al abrutizării provocate de tipul de activitate în care acţiona[78]. Din acest punct de vedere, imaginea ofiţerului de Securitate din producţiile literare care tratează perioada obsedantului deceniu, aşa cum este cazul romanului *Cel mai iubit dintre pământeni,* al scriitorului Marin Preda, a rămas cel predominant în mentalul colectiv, pentru cetăţeanul de rând Securitatea însemnând un

---

[74] *Ibidem*, pp. 401-402.

[75] Haralamb Zincă, *Limuzina neagră…*, p. 327.

[76] Alain Dewerpe, *op. cit.*, p. 315.

[77] A se vedea, în acest sens, romanele lui Constantin Chiriţă, *Cireșarii. Cavalerii florii de cireș*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1964 şi Petre Luscalov, *Fiul munților*, Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1979.

[78] Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România, vol. 4, partea a II-a, „Revoluția din decembrie 1989" – o tragedie românească*, RAO International Publishing Company, 2005, p. 14.

factor permanent de poluare morală şi nesiguranţă, mai ales odată cu accentul pus de partid pe apărarea secretului de stat, care a făcut să crească şi rolul acestei instituţii[79]. Aşa a fost şi cazul cu clasificarea ca strict secret de importanţă deosebită a muncii operative a organelor de Securitate, în măsura în care această activitate nu se reducea la una de contrainformaţii, specifică de altfel oricărui stat, ci era şi una de poliţie politică, care cu timpul s-a transformat într-una de suspiciune generalizată la adresa întregii societăţi, prin înmulţirea avertizărilor cauzate de nemulţumirile frecvente din ultimii ani ai regimului comunist. De altfel, Securitatea a raportat un succes extraordinar în crearea unei psihoze în masă, populaţia fiind convinsă că securiştii se aflau peste tot, în special din cauza existenţei unei reţele dense de informatori[80]. După cum remarca personajul principal al romanului *Întoarcerea*, scris chiar de un cadru de Securitate în rezervă, „nu ştiu de ce, dar voi, cei de la Securitate, mi-aţi părut a vă considera mai buni decât alţii, mai puri decât restul oamenilor din care v-aţi ridicat. Poate că şi sunteţi, dar celor din afară nu le place să fie trataţi ca nişte infractori efectivi sau potenţiali”[81]. Astfel, deşi, iniţial, este posibil ca Securitatea să se fi bucurat de o anumită popularitate în rândul populaţiei, consecinţă şi a acestor producţii literare sau artistice, concretizată în racolarea de informatori pe baza sentimentelor patriotice şi a dorinţei de aventură, obsesia „comploturilor împotriva României” provenea din faptul că doctrina patriotismului socialist şi a noţiunii de „Securitatea statului” se reduceau, în esenţă, la supravieţuirea politică a lui Nicolae Ceauşescu şi a regimului său politic. Eşecul pregătirii contrainformative a populaţiei a fost demonstrat prin respingerea de către manifestanţi, în cadrul mitingului fatal din 21 decembrie 1989, a apelului lui Nicolae Ceauşescu la condamnarea acţiunilor „agenturilor imperialiste”.

În cele din urmă, o altă cauză ţine şi de profilul moral al ofiţerului de informaţii de oriunde în lume şi de activitatea pe care acesta este nevoit să o desfăşoare, profesia sa fiind o permanentă confruntare cu mizeria umană şi eroismul, în proporţii care ţin de gradul de corupţie morală al respectivei naţiuni[82]. Aşa cum aprecia un profesionist în arta informaţiilor, Ladislas Farago, „un sistem de informaţii adevărat este o instituţie care dispune de largi posibilităţi pentru a face atât binele, cât şi răul. Ea foloseşte tot felul de oameni şi orice metode, este imorală şi cinică. Ea încheie convenţii cu eroii ca şi cu trădătorii, cumpără şi corupe, răpeşte, uneori, în timp de război, chiar şi ucide, ea are dreptul asupra vieţii şi a morţii. Pentru atingerea scopurilor sale, ea foloseşte pornirile cele mai nobile, ca şi pasiunile cele mai josnice. Înhamă la acelaşi car patriotismul cel mai înalt şi lăcomia cea mai abjectă, ea este aceea care consideră că scopul scuză mijloacele”[83]. Astfel, deşi apreciate de public, romanele de spionaj nu se puteau constitui, la noi sau în Occident, în perioada Războiului Rece, într-o pledoarie pentru acest gen de activitate. De altfel, în Occident, Bond rămâne singurul agent secret care

---

[79] Şerban Orescu, *Ceauşismul. România între anii 1965 şi 1989*, Editura Albatros, Bucureşti, 2006, p. 64.
[80] Dennis Deletant, *Ceauşescu şi Securitatea. Constrângere şi disidenţă în România anilor 1965-1989*, Humanitas, Bucureşti, 1998, p. 11.
[81] Ilie Mocanu, *Întoarcerea…*, p. 232.
[82] Alex Mihai Stoenescu, *op. cit.*, p. 14.
[83] Ladislas Farago, *op. cit.*, pp. 129-130.

iese din spaţiul ficţiunii, pentru a propune un mod de viaţă, aşa cum suna o reclamă savuroasă difuzată în anul 2000 de posturile de radio americane: „Cum să trăieşti în stilul lui James Bond; o carte audio serioasă, pentru bărbaţi, din care înveţi să te ridici la nivelul lui James Bond, indiferent de vârsta şi de venitul tău"[84].

[84] Adrian Mihalache, „Fiziologia spionului", în *Lettre internationale*, nr. 39/toamna 2001, p. 103.

II. Figuri emblematice

Dumitru **LĂCĂTUȘU**

General-colonel Iulian Vlad. O biografie[1]

Colonel General Iulian Vlad – a Biography

The present paper aims to display the biography of the last head of the Securitate, Colonel General Iulian Vlad, by underlining the key moments of his professional evolution. He was a member and activist of the Communist Party and became a leader of the Securitate in the last years of Ceausescu's regime. The documents on which Iulian Vlad's biography is based are extracted from his professional record and from the most relevant papers published so far.

Etichete: biografie, șeful Securității, Partidul Comunist Român, Iulian Vlad, activist

Keywords: biography, leader of the Securitate, the Communist Party, Iulian Vlad, activist

General-colonelul de Securitate Iulian Vlad beneficiază de o imagine idealizată în studiile unor istorici apropiaţi de serviciile secrete sau în memoriile foştilor subalterni. Spre exemplu, Cristian Troncotă, actualmente redactor-şef al revistei „Vitralii" (publicaţia oficială a foştilor veterani din Securitate) şi profesor asociat la Academia Naţională de Informaţii, îl consideră pe Iulian Vlad drept „singurul român profesionist în fruntea Securităţii"[2]. Această identificare transmite mesajul că fostul şef al Securităţii dintre 1987 şi 1989 nu a avut nimic de a face cu partea represivă a instituţiei, în contrapondere cu „alogenii" din prima generaţie a ofiţerilor. Nu este un secret că aceştia sunt indicaţi drept principalii responsabili pentru activităţile represive ale Securităţii din anii 1948-1964, când această structură a beneficiat de îndrumarea consilierilor sovietici şi de prezenţa

---

[1] Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului finanţat de Ministerul Educaţiei Naţionale, CNCS – UEFISCDI, nr. PN-II-ID-PCE-2012-4-0594; Titlu proiect: *Membri, simpatizanţi, conspiratori şi „tovarăşi de drum". Componenţa Partidului Comunist din România în perioada ilegalităţii - Studii prosopografice*.

[2] Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de informaţii şi de Securitate ale regimului comunist din România*, Bucureşti, Editura Elion, 2003, p. 156.

etnicilor minoritari între ofiţeri. Responsabilitatea lor este indubitabilă, dar ei nu sunt singurii.

Studierea biografiei lui Iulian Vlad relevă însă că acesta şi-a început cariera ca activist de partid încă de la vârsta de 16 ani, deţinând mai multe funcţii pe linie de partid până la încadrarea în Ministerul Afacerilor Interne/Securitate, 1 mai 1952. De aceea, ascensiunea lui este în primul rând o consecinţă a activităţii sale de activist. În „ultimul deceniu comunist", Iulian Vlad a făcut parte constant din conducerea Securităţii. Din 1983 a fost adjunct al ministrului de Interne, fiind responsabil cu „problemele de securitate internă" din Departamentul Securităţii Statului, iar ultima lui funcţie în principala structură represivă a regimului comunist a fost cea de şef al Departamentului Securităţii Statului. Iulian Vlad a fost numit în această poziţie cu puţin timp înainte de greva muncitorilor braşoveni din 15 noiembrie 1987.

Scopul acestui articol îl reprezintă reconstituirea biografiei ultimului şef al Securităţii (1987-1989), în baza documentelor de arhivă precum dosarul profesional, stenogramele audierii generalului de Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989 şi declaraţiile lui apărute în presa postcomunistă, dar şi a principalelor lucrări de specialitate.

Repere biografice

Iulian Vlad s-a născut la 23 februarie 1931 în satul Gogoșița, comuna Gogoşu, judeţul Dolj, în familia lui Nicolae, de profesie cântăreţ bisericesc, şi a soţiei sale, Elena. Viitorul general de securitate a urmat şcoala primară în satul natal între anii 1939-1943, iar în perioada 1943-1947 a fost elev al Liceului comercial „Gheorghe C. Liţu" din Craiova[3]. Referatele existente în dosarul său de cadre oferă informaţii contradictorii despre perioada şcolii, în funcţie de momentul în care au fost produse: prima parte a carierei sale, când era unul dintre numeroşii ofiţeri de Securitate, sau anii '80, când acesta era unul dintre șefii acestei instituţii. Spre exemplu, cele redactate în 1988 şi 1989 îl descriu ca fiind „un tânăr dotat cu calităţi intelectuale, perseverent şi disciplinat, preocupat de însuşirea temeinică a cunoştinţelor predate"[4]. În schimb, o *Notă de relații* din 1966 despre Iulian Vlad şi rudele sale îl portretizează drept un „elev cu o comportare corectă faţă de profesori şi elevi", menţionând însă că, „din punct de vedere al posibilităţilor intelectuale", cei care l-au cunoscut îl „apreciau" ca fiind „un elev mediocru"[5]. Foştii săi colegi de şcoală îl descriu în investigaţiile realizate de Securitate drept „o fire închisă, necomunicativă, retrasă şi oarecum izolat faţă de ceilalţi colegi, din care cauză nici nu avea un anturaj"[6].

Într-un alt document, produs chiar în ultimul an de existenţă al regimului comunist, mai precis la 30 mai 1989, se arată că, începând din perioada liceului, activitatea lui şcolară a fost completată de „o intensă activitate politică, fapt pentru care în 1946 a fost primit membru al PCR"[7]. Debutul său pe terenul activismului politic, în

[3] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 9.
[4] *Ibidem*, f. 23.
[5] *Ibidem*, f. 113.
[6] *Ibidem*.
[7] *Ibidem*, 23.

calitate de tânăr comunist şi dornic de afirmare, ar putea constitui o posibilă explicaţie pentru neglijarea studiilor şi investirea eforturilor într-un alt domeniu, care îi deschidea numeroase oportunităţi. O astfel de explicaţie a fost avansată și de către doctorul Gheorghe Brătescu, intrat în partid în aceeași perioadă cu Iulian Vlad, și care a fost pentru un timp activist pe linie de tineret la organizația din București. Acesta menționează în volumul său memorialistic că „în privința obligațiilor școlare, făceam o treabă mai mult de mântuială. […] Am neglijat aproape cu totul pregătirea concursului de externat, la care țineam să reușesc măcar pentru considerentul prestigiului în mediul în care îmi duceam munca politică”[8].

Biografia ulterioară a lui Iulian Vlad arată că nu s-a înşelat. În acelaşi timp, înregimentarea lui politică de partea comuniştilor, care deţineau la acea dată supremaţia politică, se circumscrie observaţiilor lui Erich Hoffer despre „adepţii fanatici”. Filozoful american a subliniat în cartea sa că printre primii aderenţi ai unor mişcări de masă, cum a fost cea comunistă, sunt adolescenţii. Putem doar presupune, în absenţa unor mărturii ale generalului, că intrarea în partidul comunist s-a produs pe fundalul unor „oportunităţi de progres personal[9]”, pe care acesta l-a intuit, dar şi cu scopul de a ascunde culpe personale, o consecinţă a biografiei tatălui său. Voi reveni însă asupra acestui aspect la momentul oportun. De altfel, comparând informaţiile culese de cadriştii Securităţii de la foştii colegi ai acestuia, care îl catologhează pe Iulian Vlad ca pe o fire retrasă, închisă, nesociabilă, cu observaţiile lui Erich Hofer, reiese că ultimul şef al Securităţii avea toate „calităţile” pentru a deveni „prozelitul potenţial ideal”[10].

Parcursul lui Iulian Vlad din primii ani postbelici, când acesta a devenit membru al UTC, la vârsta de 15 ani, dar şi documentele din dosarul său profesional relevă că profesia sa de bază, înainte de încadrarea în Securitate, a fost cea de „activist” şi nu de „învăţător”, după cum indică o serie de istorici apropiaţi acestuia şi după cum susţine însuşi Iulian Vlad în declaraţiile sale postdecembriste. Ultimul şef al Securităţii nu a absolvit, după terminarea studiilor liceale, Institutul Pedagogic din Bucureşti cu „rezultate foarte bune”[11], cel puţin acest merit al generalului nu este reţinut de numeroasele documente înmagazinate în dosarul său profesional.

Din „înșiruirea” intensei sale activităţi comuniste aflăm că, în 1946, s-a înscris în UTC şi în Asociaţia Română pentru Legături cu Uniunea Sovietică (ARLUS), iar, după aceea, a fost membru al Sindicatului muncitorilor agricoli (1947-1949) şi al Sindicatului muncitorilor din poligrafie şi presă (1949-1951). De asemenea, în perioada verificării membrilor de partid (1948-1950), a făcut parte şi dintr-o subcomisie de verificare[12]. Acest aspect reiese dintr-un *Referat de verificare din 10 noiembrie 1951 privitor pe Tov. Vlad Iulian, activist al CC UTM, care urmează a fi încadrat într-o școală MAI*[13]. De altfel, acest episod din biografia sa este un indiciu în plus asupra profesiei sale. În anii de

[8] Gheorghe Brătescu, *Ce-a fost să fie. Notații autobiografice*, București, Humanitas, 2003, p. 133.
[9] Eric Hoffer, *Adepții fanatici. Reflecții asupra naturii mișcărilor de masă*, traducere de Lucian Leuştean, Iaşi, Polirom, 2013, p. 24.
[10] *Ibidem*, p. 48.
[11] C. Troncotă, *op. cit.*, p. 159.
[12] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. nr. 27753, f. 10.
[13] *Ibidem*, f. 114.

funcţionare a comisiilor de verificare a membrilor de partid, mulţi dintre şefii diferitelor departamente de Securitate au făcut parte, anterior intrării lor în aparatul poliţienesc, din acestea. Majoritatea le-au şi condus. Pot fi exemplificaţi, în acest sens, Aurel Stancu, Grigorie Naum etc., membri de partid din ilegalitate.

Între 1947-1950, viitorul general de Securitate a deţinut mai multe funcţii pe linie de partid: secretar de plasă al organizaţiei Tineretul Sătesc din Dolj (1947), membru în Biroul de plasă PMR Băileşti, secretar de plasă UTM şi membru în Comitetul Judeţean UTM Dolj (1948), membru în Comitetul Central al UTM (1950)[14]. Potrivit generalului de brigadă Aurel Rogojan, cel care a fost directorul de cabinet al lui Iulian Vlad între 1987-1989, în perioada anilor 1946-1950 l-ar fi cunoscut, şi chiar „foarte bine" după aprecierile sale, pe un alt tânăr activist, Ion Iliescu[15].

Înregimentarea politică a lui Iulian Vlad şi anii în care a fost activist al partidului comunist sunt ignorate de Cristian Troncotă în cartea „Duplicitarii". Istoricul susţine şi lansează o pistă discutabilă despre traiectul biografic al acestuia după absolvirea liceului, eludând aspecte importante din biografia lui, precum funcţiile deţinute pe linie de partid, absolvirea unei şcoli de cadre etc. Toate acestea au probabil scopul de a-i contura ultimului şef al Securităţii imaginea de „român profesionist" în contrast cu cele ale „activiştilor", aduşi în Securitate de Nicolae Ceauşescu, şi alogenilor din Securitatea anilor '50. De asemenea, el nu indică nici „arma" în care a fost încadrat şi nici şcoala militară absolvită de acesta, ci se rezumă la a consemna sec că, „după terminarea studiilor liceale, Iulian Vlad s-a înscris la Institutul Pedagogic din Bucureşti, pe care l-a absolvit cu rezultate foarte bune. A activat apoi, pentru o scurtă perioadă, ca învăţător la o şcoală generală, după care a fost chemat să-şi satisfacă stagiul militar. Începând cu data de 1 mai 1952 a fost încadrat ca ofiţer activ, cu gradul de sublocotenent, în Ministerul de Interne"[16].

Nu este exclus ca, în primii ani postbelici, Iulian Vlad să fi fost învăţător suplinitor, dar acest aspect nu se regăseşte în referatele de cadre şi nici în autobiografiile sale. Această profesie de bază, cea de învăţător, apare însă în referatele de cadre din perioada în care a fost şef al Securităţii (1987-1989). Până în anii '80, nu există niciun indiciu că Iulian Vlad ar fi absolvit Institutul Pedagogic, după cum sugerează Cristian Troncotă şi Mihai Pelin. Probabil, în perioada în care a fost şef al Direcţiei Cadre şi Învăţământ şi şef al Şcolii de ofiţeri activi de la Băneasa, Iulian Vlad a absolvit un curs de specialitate, iar acesta i-a fost echivalat ulterior cu diploma de absolvent al unui institut pedagogic.

Formele de învăţământ superior urmate de Iulian Vlad în decursul carierei sale de ofiţer sunt indicate într-un referat din 20 mai 1989, fără a fi precizat însă intervalul de timp în care acestea au fost absolvite: „Concomitent cu activitatea profesională a dovedit o preocupare susţinută pentru perfecţionarea pregătirii sale politice, profesionale şi de cultură generală. A absolvit Institutul Pedagogic, Facultatea de Drept,

---

[14] *Ibidem*, f. 10.

[15] *Despre Iulian Vlad cu Ion Cristoiu și Aurel Rogojan*, accesibil la adresa http://www.dailymotion.com/video/xl6z5t_ii-despre-iulian-vlad-cu-ion-cristoiu-si-aurel-rogojan-la-b1-tv_news [30 mai 2014].

[16] C. Troncotă, *op. cit.*, p. 159.

cu examen de diplomă, cursul pentru cadrele de conducere de pe lângă Academia «Ştefan Gheorghiu» şi Universitatea politică şi de conducere”[17].

Spre partidul comunist, la îndemnul tatălui

Este posibil ca orientarea viitorului general spre partidul comunist să se fi produs, în afara contextului din primii ani postbelici care a stimulat intrarea în Partidul Comunist Român a unor categorii socio-profesionale sau etnice, şi sub influenţa şi la sugestia părintelui său, Nicolae Vlad. De profesie cântăreţ bisericesc, acesta s-a născut la 30 ianuarie 1930. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a luptat pe frontul de Răsărit, unde a avut funcţia de agent sanitar. Capturat de sovietici, a fost internat în lagărul de prizonieri 165 NKVD, din apropierea Stalingradului. Aici a luat contact cu ideologia comunistă. De altfel, documentele recent editate de un colectiv de istorici coordonat de Vitalie Văratic[18] indică faptul că, în perioada prizonieratului în Uniunea Sovietică, soldaţii români proveniţi dintre ţărani şi muncitori au fost supuşi unui stagiu de recuperare şi reconvertire ideologică de către sovietici. Scopul l-a reprezentat transformarea lor din persoane neideologizate în aderenţi ai comunismului, urmărindu-se „a face imposibilă nu doar contestarea, ci chiar gândirea individuală pe care o poate genera. Iar faptul se realizează fie prin anihilarea unor concepte ale gândirii politice, fie prin golirea de conţinut, prin schimbarea sensului sau prin injectarea lor cu un conţinut ideologic”[19].

Cei care au acceptat această „reeducare” aveau să devină unii dintre primii agenţi ai difuzării comunismului în România, după reîntoarcerea lor în ţară. Totodată, asumarea acestui rol a favorizat şi repatrierea lor, spre deosebire de cei care s-au arătat refractari acestei conversiuni ideologice.

Dintr-un raport de investigaţii din 10 februarie 1959 asupra numitului Vladu I. Nicolae şi a soţiei sale Vladu N. Eugenia, părinţii ultimului şef al Securităţi**i**, aflăm că Nicolae Vlad „s-a înapoiat în anul 1946, cu un grup de prizonieri, ce au fost pregătiţi pentru a duce lupta împotriva fascismului.”[20]. Nu ştim, însă, dacă reconvertirea acestuia dintr-un ortodox practicant într-un activist de partid şi militant comunist a fost reală sau a fost doar simulată, cu scopul de a grăbi reîntoarcerea lui în ţară. Cert este că, după repatriere, Nicolae Vlad a devenit unul dintre activiştii din localitatea natală. Totodată, este posibil ca acceptul de a servi interesele partidului comunist şi transformarea sa în activist să fi reprezentat şi o modalitate de a evita o eventuală excluziune socială. Aceasta ar fi putut conduce, în cel mai bun caz, la marginalizarea socială sau, în cel mai rău caz, la întemniţare. Multe persoane cu un trecut discutabil, ce putea fi considerat „pătat” din perspectiva ideologiei comuniste, au căutat să-şi găsească o salvare în interiorul partidului.

[17] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 24.
[18] Vitalie Văratic (coord.), *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1944-1956*, Bucureşti, Monitorul Oficial R.A., 2014, *passim*.
[19] Mircea Stănescu, *Reeducarea în România comunistă [1945-1952]: Aiud, Suceava, Piteşti, Braşov*, vol. I, cuvânt înainte de Constantin Ticu Dumitrescu, Polirom, Iaşi, 2010, pp. 22, 48.
[20] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 122.

Într-o autobiografie din 1954, Iulian Vlad susţine despre tatăl său că, după reîntoarcerea în România, Nicolae Vladu s-a înscris în partidul comunist, fiind activist de partid până în 1949. Documentele existente în dosarul profesional al generalului menţionează că, în acest an, fusese înlăturat din partid ca urmare a verificării membrilor de partid „pentru carierism şi pentru săvârşirea unor abateri de la linia partidului”[21]. Din declaraţiile fiului său aflăm şi motivele acestei sancţiuni, care i-au adus şi acuzaţia de „carierism”: „fiind trimis să urmeze o şcoală de partid a refuzat să meargă. Sau, fiind chemat să muncească în aparatul regional al org. Frontul Plugarilor, de asemenea a refuzat să meargă, pretextând că nu poate să plece de acasă”[22]. Spre deosebire de tatăl său însă, Iulian Vlad nu va refuza aceste oportunităţi de ascensiune socială.

La excluderea lui Nicolae Vlad au contribuit şi legăturile sale cu preotul Rusu Radu, parohul bisericii din comuna Gogoşu, indicat ca şef de cuib legionar. Acesta a şi fost internat administrativ, în baza Decretului Lege nr. 89/1958 pentru o perioada de 60 de luni, fiind eliberat în 1964[23].

Despre tatăl viitorului general de securitate, se mai menţionează în acelaşi raport de investigaţii că „în perioada legionară ţinea conferinţe şi conducea un cor de copii, pe teme religioase”, creându-le impresia consătenilor săi „că şi el a făcut politică legionară”. Documentul precizează că verificările au „stabilit” că „nu a fost înscris în organizaţia legionară, dar a simpatizat cu aceştia”[24]. Alte cauze ale îndepărtării acestuia indicate sunt următoarele: „a tăiat în mod abuziv lemne pentru foc de pe o suprafaţă de 0.25 ha ce aparţinea statului, dar [care] mai înainte fusese proprietatea sa; precum şi că „era îmbâcsit de misticism, ceea ce-l împiedica să aplice linia partidului în rândul maselor, şi că exploata braţe de muncă, în sensul că folosea diverşi cetăţeni săraci la munca câmpului sau pentru a executa alte treburi pentru gospodăria sa”[25].

Un tânăr „activist disciplinat”: Iulian Vlad între 1946-1951

Deşi tatăl său a fost exclus în 1949 din partid, Iulian Vlad a fost recomandat în acelaşi an pentru a urma cursurile Şcolii de cadre de la Timişul de Sus, judeţul Braşov. După terminarea primei luni de şcoală, a fost oprit ca lector, semn că activitatea lui ca elev fusese apreciată de către profesorii şi responsabilii de cadre, dar şi că acesta avea un „nivel ideologic şi politic” superior celorlalţi cursanţi, ceea ce a determinat şi menţinerea lui în această pepinieră de cadre. El şi-a completat „îndoctrinarea ideologică” în 1951, după ce a absolvit, asemenea altor ofiţeri de Securitate, Universitatea serală de marxism-leninism. În perioada septembrie 1949 – noiembrie 1951, Iulian Vlad a fost activist în aparatul central al CC al UTM, fiind şef al Sectorului de pregătire şi perfecţionare a cadrelor[26].

---

[21] *Ibidem*, f. 11.
[22] *Ibidem*.
[23] AANP, Fond Fişe matricole penale, fisă Rusu Radu, accesibilă şi la adresa http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/R/R%2003.%20Rosa%20-%20Rytir/Rusu%20Radu%20N/index.php [30 mai 2014].
[24] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 122.
[25] *Ibidem*, f. 123.
[26] *Ibidem*, ff. 9-10.

Documentele existente în dosarul lui profesional consemnează trăsăturile sale de comportament, aşa cum au fost sesizate de profesorii din şcoala de cadre şi de superiorii lui pe linie de partid. Comportamentul lui ca elev al şcolii de cadre şi activist al Comitetului Central al UTC este descris într-o *Notă de relații* din 1966. Conform acesteia, Iulian Vlad era perceput de superiorii lui drept un „activist disciplinat, corect, modest şi respectuos în relaţiile cu tov. de muncă", care „a dovedit calităţi organizatorice şi o bună pregătire politico-ideologică, preocupându-se de îmbogăţirea nivelului de cunoştinţe din acest punct de vedere". Nota indică şi „lipsurile" lui Iulian Vlad, printre care faptul că „nu era suficient de combativ", dar şi că „nu avea curajul să-şi spună părerea în mod deschis despre unele neajunsuri, mergând pe linia de a nu supăra pe nimeni". Se mai subliniază şi că „era o fire nesociabilă, necomunicativă şi [care] se izola de colegii de muncă".

Referitor la perioada în care a fost activist al CC al UTC, nota reproduce, în mare, aceleaşi trăsături, reliefând lipsa de curaj şi fermitate a viitorului general de Securitate „faţă de anumite stări de fapte necorespunzătoare din sectorul său de muncă, deşi avea capacitate şi posibilităţi de a le sesiza şi de a-şi aduce contribuţia la remedierea lor". Este reamintit „caracterul închis" al Iulian Vlad, care, în opinia autorului acestui document, „dovedea răceală faţă de tov. de muncă din care cauză era ocolit de aceştia, ducând o viaţă exagerat de retrasă fiind izolat şi fără anturaj"[27]. Autoizolarea poate fi şi consecinţa unor atente şi planificate măsuri de precauţie. Probabil, ofiţerii de Securitate cu un trecut nu tocmai curat din punct de vedere politic, cum era şi Iulian Vlad, evitau să interacţioneze cu colegii de breaslă, pentru a nu se vulnerabiliza. Stabilirea unei relaţii de prietenie şi divulgarea unor secrete despre propriul trecut sau cel al rudelor i-ar fi transformat în candidaţii ideali pentru postul de „ţapi ispăşitori", dacă ar fi fost nevoie, sau pentru îndepărtarea din Securitate, atunci când aparatul era reorganizat, iar corpul ofiţeresc se „primenea". Toate acestea contrastau cu perseverenţa tânărului activist în ridicarea „nivelului său politico-ideologic și de cultură generală", realizată prin studierea cu „profunzime" şi asimilarea resurselor necesare unui bun activist: „literatura politică şi beletristică"[28].

Cu toate „părţile negative" („petele" din trecutul tatălui, caracterul închis, izolarea de colegi, teama de a fi în dezacord cu superiorii săi, dorinţa de a fi tot timpul pe linie), Iulian Vlad era cotat drept „unul dintre activiştii de bază ai secției de pioneri"[29]. Aceste trăsături sesizate în documente par a fi caracteristice acelor ofiţeri care aveau un trecut politic necorespunzător, determinat de situaţia rudelor apropiate (în cazul său fiind vorba chiar de propriul părinte) sau de greşelile din propriul trecut. Ele erau compensate prin încadrarea pe linia directoare trasată de partid, aceştia transformându-se în executanţi fideli ai ordinelor şi dispoziţiilor primite.

Recrutat de Securitate

Selecţionarea lui Iulian Vlad pentru a urma o şcoală a Ministerului Afacerilor Interne a avut loc într-un moment crucial din istoria aparatului represiv al regimului

[27] *Ibidem*, f. 116.
[28] *Ibidem*.
[29] *Ibidem*.

comunist: după încheierea verificării membrilor de partid (1948-1950), perioadă în care exista o nevoie stringentă de cadre fidele. Verificarea membrilor de partid a avut reverberaţii şi asupra MAI/Securităţii, între anii 1950-1952 fiind realizată şi o acţiune de epurare a corpului poliţienesc.

Materialele de arhivă indică faptul că au existat cel puţin trei căi prin care s-a realizat „primenirea" acestui aparat. O parte dintre ofiţeri au fost propuşi pentru încadrarea în MAI/Securitate de organizaţiile de partid de care aparţineau, iar alţii au fost selecţionaţi dintre elevii şcolilor de cadre ce funcţionau pe lângă CC al PMR sau dintre tinerii care îşi satisfăceau stagiul militar în acel interval de timp. Nu în ultimul rând, la conducerea diferitelor structuri ale Securităţii au fost numiţi activişti ai partidului, dintre care unii chiar ilegalişti. Criteriile avute în vedere la selecţionarea viitorilor ofiţeri de Securitate erau originea şi provenienţa socială, calitatea de membru de partid şi vârsta recruţilor[30]. Avantajul lui Iulian Vlad a fost reprezentat de faptul că era membru de partid, dar şi că era perceput ca un tânăr şi promiţător activist de partid, descris in documente ca fiind „disciplinat din convingere".

Din parcurgerea filelor existente în dosarul profesional al lui Iulian Vlad rezultă că, în noiembrie 1951, a fost chemat pentru satisfacerea stagiului militar, iar, la scurt timp după încorporare, a fost propus pentru a urma Şcoala militară a Direcţiei Generale Politice a MAI din Botoșani. El a absolvit această şcoală în mai 1952, ca şef de promoţie şi cu gradul de sublocotenent. La această dată, Iulian Vlad a fost încadrat în Direcția Generală Politică a MAI, fiind responsabil cu munca pe linie de UTC.

Din perioada şcolii militare s-a păstrat o caracterizare a lui Iulian Vlad referitoare la intervalul 20 noiembrie 1951 – 1 mai 1952. Aceasta îl descrie pe proaspătul sublocotenent ca „serios. Disciplinat din convingere", care, în toată perioada şcolii „nu a avut nici o abatere de la disciplina prevăzută". Iulian Vlad mai este indicat de autorul caracterizării, locotenent Gheorghe Nicolau, ca fiind „destul de modest, atât în relațiile cu superiorii, cât și în relațiile cu tovarășii săi de muncă". Superiorul său mai arată că, în raporturile cu „anumiţi elevi", atât în calitate de coleg, cât şi ca secretar al organizaţiei UTM, „de multe ori a dat dovadă de răceală", apreciind că „este puţin rigid". Spre deosebire de perioada Şcolii de cadre a CC al UTM, Iulian Vlad este portretizat de această dată ca fiind „combativ", cu „spirit critic şi autocritic în plină dezvoltare". Locotenentul Gheorghe Nicolau, care avea şi funcţia de şef de seminar din cadrul şcolii, mai prezintă în document şi următoarele informaţii despre viitorul general de Securitate: „Îl mai caracterizează tendinţa de a se face apropiat de şefi prin diferite mijloace, în scopul de a se pune bine cu ei, lucru cu care nu a lichidat încă complet în timpul şcolii. […] S-ar putea să se mai manifeste şi în munca ce o va duce în viitor. Speculează anumite slăbiciuni ale acestora pentru a-i măguli. Se poartă cu un exagerat respect de multe ori, se strecoară în conversaţie fără a fi întrebat dându-şi [cu] părerea asupra anumitor probleme, pe care deşi poate în majoritatea cazurilor nu le vede personal la fel ca superiorii, totuşi este de acord cu aceştia"[31].

---

[30] Camelia Duică, *Criterii de recrutare a cadrelor MA*I, în Gheorghe Onişoru (coord.), *Totalitarism şi rezistenţă, teroare şi represiune în România comunistă*, Bucureşti, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, 2001, pp. 52, 54.
[31] *Ibidem*, ff. 191-191v.

Absolvirea de „păcate”

Situaţia rudelor apropiate ale unui ofiţer putea reprezenta, într-un anumit context, un impediment în cariera acestuia. Putea conduce chiar şi la excluderea persoanei respective. În cazul lui Iulian Vlad, principala „pată” o reprezenta chiar tatăl său. După cum am arătat mai sus, acesta a fost exclus din partid în 1949. În perioada Şcolii militare din Botoşani, Iulian Vlad a fost „nevoit” să analizeze acest aspect şi să-şi prezinte „opiniile” faţă de sancțiunea adoptată împotriva părintelui său. În consecinţă, el a redactat între noiembrie 1951 şi mai 1952 mai multe autobiografii, în cuprinsul cărora a analizat, fireşte dintr-o perspectivă „critică”, excluderea tatălui său. A oferit propriile sale păreri despre acest subiect, dar şi asigurări că avea să fie un cadru de încredere pe viitor. După cum a evidenţiat Igal Halfin, autobiografiile redactate de comunişti pot fi considerate drept o formă de confesiune[32]. Ele sunt, conform lui Andi Mihalache, şi un ritual periodic de fidelizare, de reafirmare a credinţei şi ataşamentului faţă de partid[33]. Aceste aspecte sunt evidente şi în cazul autobiografiilor redactate de Iulian Vlad. Pentru a analiza modul cum se raportează Iulian Vlad la excluderea părintelui său, am ales două autobiografii scrise la începutul şi la sfârşitul Şcolii de ofiţeri din Botoşani. Pe alocuri, confesiunea lui Iulian Vlad capătă şi aspectul unei „delaţiuni”, neezitând să-şi incrimineze tatăl şi să se detaşeze de greşelile care conduseseră la excluderea acestuia din partid (nesinceritate, carierism, scopuri materialiste). „Povestirile despre sine”[34] ale acestuia se apropie şi de „expunerile biografice” ale deţinuţilor de la Piteşti, trecuţi prin „reeducare”, care, într-o anumită fază a procesului, au fost obligaţi să-şi redacteze *autobiografiile*, scrise cât mai incriminatoriu, pentru a dovedi că se rupseseră de trecut[35]. Deosebirea esenţială dintre cele două tipuri de autobiografii constă totuşi în ambianţa în care autorii lor recitau acest set de stratageme[36]. Deţinuţii de la Piteşti realizau acest lucru în faţa celorlalţi deţinuţi, în colectiv şi sub supravegherea comitetului de reeducare[37], în timp ce, ofiţerii de Securitate, în cazul de faţă Iulian Vlad, le reproduceau în faţa cadriştilor, pe parcursul şedinţelor de partid la care participau colegii de şcoală şi, după aceea, de Securitate. Rolul de supraveghetor în acest caz revenea Direcţiei Cadre.

În autobiografia din 28 noiembrie 1951, redactată chiar în primele zile ale şcolii, Iulian Vlad arată că „motivele excluderii sale [Nicolae Vlad] din Partid nu-mi sunt bine cunoscute”, precizând că „Totuş[i], consider şi afirm cu toată certitudinea, cu toată tăria că măsurile luate de Partid sunt juste, iar eu mă solidarizez întrutotul cu hotărârea Partidului”[38]. Asupra acestui mic inconvenient din traiectoria sa de până atunci, Iulian

---

[32] Igal Halfin, *Red Autobiographies*, Herbert J. Ellison Center for Russian, East European, and Central Asian Studies, University of Washington, 2011, p. 4.

[33] Andi Mihalache, *Memoria epocii Gheorghiu-Dej: literatura autobiografică şi posterităţile compensatorii ale comunismului românesc*, în Adrian Cioflâncă (coordonator), *Represiune şi control social în România comunistă*, Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc, vol. V-VI, Iaşi, Polirom, 2011, p. 178.

[34] Termenul a fost preluat de la cercetătoarea britanică Mary Fulbrook.

[35] M. Stănescu*, op. cit.*, pp. 133-134.

[36] I. Halfin, *op. cit.*, p. 21.

[37] M. Stănescu, *op. cit.*, p. 134.

[38] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 157.

Vlad s-a oprit şi în autobiografia din 22 aprilie 1952, redactată cu aproximativ o săptămână înainte de absolvirea şcolii şi de încadrarea în MAI. Ca şi în precedenta, el menţiona că „motivele exacte, precise" ale excluderii nu le cunoştea, însă avansa ca posibile explicaţii faptul că intrarea tatălui său în Partidul Comunist nu a fost în totalitate sinceră, fiind determinată şi de scopuri materialiste, carieriste: „După câte singur pot să-mi dau seama a ajuns la o astfel de situaţie datorită faptului că nu cu toată sinceritatea s-a încadrat în partid, ci mai ales şi în primul rând cu tendinţe, cu scopuri materialiste, carieriste". El nu ezita în acelaşi timp să-şi „demaşte" propriul părinte, indicând că, „deşi era membru de partid şi activist politic a mai continuat o perioadă de timp să meargă la biserică; de bună seamă în cadrul funcţiei pe care o avusese în trecut". El continua această demascare în acelaşi registru, subliniind că „în repetate rânduri i s-a atras atenţia de către partid cu privire la situaţia aceasta, dar de fiecare dată a refuzat cu încăpăţânare să urmeze sfaturile şi indicaţiile partidului". Iulian Vlad menţiona că tatăl său refuzase inclusiv să fie promovat, chiar dacă „de multe ori i s[-]a propus să fie ridicat în altă muncă dar şi cu fiecare astfel de prilej, a refuzat". Autobiografia se încheia cu o nouă reînnoire a jurământului de fidelitate faţă de partid: „Atitudinea mea faţă de această situaţie este limpede. Dela început – din momentul scoaterii sale din partid – eu am mers şi i-am comunicat partidului. – Orice mi s-ar indica de către partidul care m-a crescut şi m-a educat să fac în această privinţă sunt hotărât oricând să îndeplinesc munca partidului".

Tot în finalul autobiografiei, el indica şi starea de spirit prin care trecea tatăl său: „Trebueşte arătat faptul că dela aceiaş dată este permanent frământat şi nici la biserică nu a mai mers [subl. original]"[39].

Un activist de partid în Securitate

La 1 mai 1952, după absolvirea şcolii, a fost încadrat în Ministerul Afacerilor Interne, ca ofiţer în Direcţia Generală Politică a MAI. Documentele menţionează că prima sa funcţie a fost cea de ajutor şef birou, fiind responsabil cu munca pe linie de UTC. Ca proaspăt ofiţer, sarcinile sale erau similare cu atribuţiile îndeplinite ca activist de tineret. În urma reorganizării MAI şi apariţiei unui minister distinct al Securităţii Statului, condus de Alexandru Drăghici, Iulian Vlad a fost transferat, în ianuarie 1953, în structura Direcţiei Cadre a noului organism ministerial, ca şef al biroului cadre din Serviciul învăţământ. Ulterior, a fost promovat şef secţie al aceluiaşi serviciu[40]. Până în 1974, Iulian Vlad a lucrat numai în structurile de cadre şi de învăţământ ale Securităţii, avansând treptat, dar sigur, până la funcţia de şef direcţie.

Ascensiunea sa ulterioară a fost prefigurată încă din 1956-1957, când a urmat un curs de securitate în Uniunea Sovietică. Majoritatea ofiţerilor de Securitate care au deţinut funcţii de conducere în prima parte a regimului comunist au urmat astfel de „specializări". După acest curs, a fost numit în august 1957 locţiitor al şefului Serviciului învăţământ din Direcţia Cadre, iar după aceea şef al acestui serviciu. În 1960 a fost promovat locţiitor al şefului Direcţiei cadre, iar în iunie 1967 şef al Direcţiei Învăţământ din Consiliul Securităţii Statului. El a deţinut o funcţie similară până în 1974, inclusiv în

[39] *Ibidem*, ff. 162-162v.
[40] *Ibidem*, ff. 23v, 28.

urma reorganizărilor Securităţii şi ale Ministerului de Interne din prima parte a anilor ’70[41]. În paralel cu ascensiunea sa profesională, Iulian Vlad a fost ridicat în grad militar (23 august 1954 – locotenent major, 23 august 1957 – căpitan, 23 august 1962 – maior, 23 august 1964 – locotenent colonel, 30 decembrie 1967 – colonel, 6 iunie 1971 – general maior)[42].

În 1974, Iulian Vlad a fost numit comandant al Şcolii militare de ofiţeri activi de la Băneasa, iar în mai 1977 a fost avansat la gradul de general locotenent și propulsat în funcţia de secretar de stat în Ministerul de Interne, răspunzând de activitatea de contraspionaj[43]. În dosarul său profesional nu există informaţii despre activitatea lui în acest domeniu. După fuga generalului Mihai Pacepa, Iulian Vlad a fost numit în comisia ce a investigat „defecţiunea” acestuia, alături de generalul Emil Macri şi de coloneii Gheorghe Vasile şi Ioan Moţ. În acest scop s-a deplasat în Germania Federală, de unde, sub pseudonimul Ioan Olteanu, a trimis centralei mai multe rapoarte privind dispariția generalului Pacepa[44].

Mihai Pelin evidenţiază în cartea sa *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică* faptul că Iulian Vlad, „în calitate de ofiţer superior, nu a fost implicat în acţiuni represive, domeniul său de preocupări profesionale constituindu-l chestiunile referitoare la cadre şi învăţământ”[45]. De aceeaşi părere este şi Cristian Troncotă în volumul său *Duplicitarii. O istorie a serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist*: „Din cei 37 ani cât a lucrat neîntrerupt în Ministerul de Interne, 25 a activat exclusiv în domeniul învăţământului, urcând treaptă cu treaptă «de la simplu ofiţer direcţionar» la şef de birou, şef de secţie, şef de serviciu, loctiitor şef direcţie, până la funcţia de şef al Direcţiei Învământ. […] În toată această perioadă, după cum singur a mărturisit cu modestie, s-a remarcat «mai mult în plan teoretic, al pregătirii şi realizării convocărilor de învăţământ şi instruire, al elaborării unor materiale de sinteză şi bilanţ»”[46].

Prin aceste aprecieri, ambii autori încearcă să transmită mesajul că Iulian Vlad, în calitatea lui de ofiţer, nu a avut de-a face cu latura represivă a regimului comunist, mesaj care este cel puţin discutabil. Simpla intrare în Securitate a lui Iulian Vlad arată că era dispus că comită acte represive, crime, dacă i se cereau de către superiori. Nu ştim dacă acesta a comis astfel de acte şi nici cum ar fi procedat, dacă i s-ar fi cerut să o facă. Există însă documente care arată că ar fi fost implicat în campania de urmărire şi represiune declanşată de Securitate împotriva cunoscutului disident anticomunist, Vasile Paraschiv, dar şi asupra intelectualilor Ana Blandiana, Dorin Tudoran şi Gheorghe Ursu. Însă, aceste acţiuni le voi discuta într-un alt capitol al studiului de faţă.

Jurământul depus de Iulian Vlad, pe care îl prezentăm în continuare, indică disponibilitatea de a-i „lichida” pe toţii cei ce erau împotriva regimului comunist: „[…] intrând în serviciu la Ministerul Securităţii Statului, îmi iau angajamentul să îndeplinesc

[41] *Ibidem*, ff. 10, 23v.
[42] *Ibidem*, f. 20.
[43] *Ibidem*, ff. 18, 20, 23v, C. Troncotă, *op. cit.*, p. 161.
[44] Liviu Ţăranu (editor), *Ion Mihai Pacepa în arhivele Securității. 1978-1980*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2009, *passim*.
[45] Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, Bucureşti, Editura Eikon, 2002, p. 298.
[46] C. Troncotă, *op. cit.*, pp. 159-160.

fără şovăire toate ordinele şi dispoziţiile MSS, să respect şi să îndeplinesc cerinţele regulamentul militar. […] Voi lupta pentru distrugerea tuturor spionilor, sabotorilor, diversioniştilor şi tuturor acelora care atentează la Securitatea Statului şi se ridică împotriva construirii socialismului în RPR. Voi depune toate eforturile şi aptitudine pentru demascarea şi distrugerea radicală a tuturor uneltirilor criminale ale duşmanului de clasă”[47].

Sigur, acesta este un jurământ tip, depus de fiecare angajat al Securităţii, dar conţinutul lui arată că aceştia consimţeau să îndeplinească toate ordinele şi dispoziţiile primite împotriva celor care opuneau partidului şi statului comunist.

O astfel de posibilitate s-ar fi putut ivi în situaţia transferării lui din Direcţia Cadre sau de Învăţământ într-o structură operativă a Securităţii, ceea ce s-a şi întâmplat în mai 1977 când a fost numit secretar de stat şi responsabil cu activitatea de contraspionaj. De altfel, un alt general asupra căruia nu există niciun dubiu că a comis crime şi care a lucrat timp de trei ani, între 1954-1957, în Direcţia Cadre este generalul Pleşiţă[48]. De asemenea, şi colonelul Ioan Ficior, fost comandant al penitenciarului Periprava, a fost pentru un an şef al Biroului Cadre din Direcţia Generală a Penitenciarelor[49].

Securitatea în viziunea lui Iulian Vlad

După decembrie 1989, o serie de foşti ofiţeri au încercat să impună imaginea a două Securităţi: una a „instrumentului naţional”[50] din anii lui Nicolae Ceauşescu, formată în majoritatea ei din ofiţeri de origine română, şi o Securitate a alogenilor, condusă de etnici minoritari şi controlată de consilierii sovietici, a căror prezenţă a caracterizat prima perioadă a regimului comunist (1948-1964). Această Securitate, cea a alogenilor, ar fi fost responsabilă, în opinia ofiţerilor din cea de-a doua Securitate, cea a lui Nicolae Ceauşescu, de majoritatea abuzurilor şi crimelor dintre 1948 şi 1964. Totodată, drept principali responsabili pentru abuzurile din perioada lui Nicolae Ceauşescu sunt consideraţi activiştii de profesie aduşi de acesta în Securitate. Astfel de interpretări şi-au făcut apariţia în mentalul foştilor ofiţeri de Securitate încă din timpul regimului comunist, fiind menţionate ca atare şi în cadrul Plenarei CC al PCR din 23-25 aprilie 1968, care a condus la înlăturarea lui Alexandru Drăghici din toate funcţiile. Aceste viziuni asupra aparatului represiv erau, într-un anume fel, extrem de liniştitoare pentru ofiţeri, mai ales pentru cei cu funcţii de conducere, care se deresponsabilizau de orice culpabilitate ce le-ar fi putut fi adusă. Nu se simţeau vinovaţi, vina aparţinând „alogenilor” sau „activiştilor” aduşi de Ceauşescu în Securitate. Andi Mihalache a numit acest procedeu folosit de ei, cât şi de către foşti membri ai elitei comuniste, drept „arheologia deresponsabilizării”[51]. Asemenea informaţii au fost amendate însă de

---

[47] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 16.

[48] Idem, dosar nr. P 106, partea I-a, f. 66v.

[49] Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeş, *Dicţionarul ofiţerilor şi angajaţilor civili ai Direcţiei Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Iaşi, Polirom, 2009, p. 226.

[50] *Ochii şi urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiţă. Dialoguri consemnate de Viorel Patrichi în perioada aprilie 1999-ianuarie 2001*, Bucureşti, Ianus Inf. SRL, 2001, *passim.*

[51] Andi Mihalache, *art. cit.*, p. 185.

istorici, care au atras atenţia asupra mijloacelor de mistificare folosite de foştii ofiţeri cu funcţii de conducere: „a împletirii unor jumătăţi de adevăr cu minciuni sfruntate şi cu fantezii personale”[52].

Unul dintre exponenţii acestui curent de gândire este, alături de Nicolae Pleşiţă, Neagu Cosma, Ion Stănescu s.a., chiar generalul-colonel Iulian Vlad, cel care a condus Departamentul Securităţii Statului între 1987-1989. Iulian Vlad avea să dezvolte această imagine în declaraţiile sale din 31 martie 1990, date în timpul anchetei sale. Pledoaria lui începea cu prezentarea contextului în care fusese numit şef al Departamentului Securităţii Statului, ajungând la identificarea unui „ţap ispăşitor” în persoana fostului ministru de Interne Tudor Postelnicu, care, în opinia sa, „a pus la dispoziţia celor doi dictatori întreaga Securitate pentru a se servi de ea în scopurile lor dictatoriale”, ajungând astfel „o instituţie la dispoziţia dictatorilor pentru asigurarea protecţiei lor personale şi întărirea dictaturii”.

El mai sublinia faptul că nu-şi dorise această poziţie din fruntea Securităţii, dar şi de ce respectiva instituţie ajunsese să fie urâtă de români. Potrivit lui Iulian Vlad, „nemulţumirea şi ura ce s-au acumulat la adresa lui [Nicolae Ceauşescu] nu puteau să nu se răsfrângă şi asupra Securităţii”, consemnând în depoziţie că „în aceste condiţii şi împrejurări a trebuit să preiau funcţia de şef al Departamentului Securităţii Statului, pe care n-am dorit-o şi n-am urmărit s-o obţin”[53]. El şi-a exprimat regretul „profund că atunci când am fost numit nu m-am menţinut mai ferm pe poziţie, refuzând funcţia”[54].

Totodată, prin declaraţiile sale, Iulian Vlad construieşte o altă realitate, convenabilă şi disculpatoare. Modalitatea prin care concepe această realitate alternativă constă în decontextualizarea unor fapte şi prezentarea lor într-o interpretare proprie, care au prea puţin de-a face, sau chiar deloc, cu realitatea şi ocultarea unor practici represive caracteristice perioadei Nicolae Ceauşescu a comunismului românesc.

După cum se poate constata cu uşurinţă din răspunsurile lui Iulian Vlad, angajarea Securităţii în acţiuni represive, cum ar fi urmărirea autorilor de înscrisuri şi scrisori anonime critice, este considerată de acesta ca fiind o consecinţă a numirii lui Tudor Postelnicu în fruntea Ministerului de Interne şi a Securităţii. Ultimul şef al Securităţii îl descrie pe Tudor Postelnicu drept un fost activist de partid care punea „în aplicare cu orice chip a indicaţiilor şi orientărilor pe care le aducea de la cei doi dictatori”. Ca atare, Iulian Vlad nu se sfieşte să afirme că „aşa se explică de altfel extinderea şi angajarea Securităţii într-o tot mai mare măsură pe linia aşa-zisă a comentariilor, a scrisorilor anonime şi, în general, a înscrisurilor de orice fel cu caracter ostil, a legăturilor cu posturilor de radio şi cu alte mijloace de propagandă din străinătate, precum şi a contactelor cu străinii […]”[55].

Aceste informaţii incumbă cel puţin două aspecte: 1. Să se fi aflat Securitatea, înainte de numirea lui Nicolae Ceauşescu, în slujba cetăţenilor români? şi 2. Depistarea

---

[52] Florian Banu, *Literatura istorică şi documentele Securităţii. Câteva consideraţii privind istoriografia Securităţii*, în „Caietele CNSAS”, an. I, nr. 1/2008, p. 196.

[53] *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceauşescu*, în „Evenimentul Zilei”, nr. 72/14 septembrie 1992.

[54] *Ibidem*, în *loc. cit.*, nr. 73/15 septembrie 1992.

[55] *Ibidem*, în *loc. cit.*, nr. 72/14 septembrie 1992.

autorilor de scrisori anonime şi înscrisuri critice la adresa regimului comunist, limitarea accesului la posturile de radio străine şi supravegherea strictă a relaţiilor cetăţenilor români cu cei străini să fi fost o direcţie clară de acţiune a Securităţii, numai după aducerea lui Tudor Postelnicu în fruntea acestui departament? Ori documentele indică faptul că identificarea autorilor unor astfel de înscrisuri s-a aflat tot timpul în atenţia Securităţii, desigur, cu diferite grade de intensitate, fiind una dintre modalităţile prin care această instituţie combătea „contrarevoluţia". Aceste cazuri au fost documentate chiar de Securitate, în timpul anchetelor ce au urmat Plenarei CC din 23-25 aprilie 1968, când a fost evidenţiat cazul unor angajaţi din Ministerul Industriei Grele, majoritatea membri de partid, care îi trimiseră o scrisoare anonimă lui Gheorghiu-Dej[56].

Alte afirmaţii ale lui Iulian Vlad privesc *gama de măsuri* represive adoptate de Securitate în anii '80. Acesta încearcă să acrediteze ideea că, în timpul mandatului său, s-a „extins cum n-a fost niciodată în trecut, gama măsurilor preventive începând cu influenţarea, atenţionarea, avertizarea, propunerea unor măsuri politico-administrative sau disciplinare etc. până la punerea persoanei respective în atenţia familiei sau a colectivului de muncă"[57].

Şi în acest caz documentele indică faptul că respectivele măsuri au început să fie adoptate încă din anii '60, fiind o consecinţă a schimbării opticii regimului în materie de politică punitivă, a semnării de către România a unor tratate şi pacte internaţionale (spre exemplu Helsinki-1975), precum şi a nevoii statului comunist de contractare a unor credite financiare externe. Însă când interesele au clamat-o, regimul comunist nu a ezitat să revină la practicile represive din anii 50: asasinarea unor disidenţi (cazul Gheorghe Ursu), „execuţiile sumare" ale celor arestaţi în operaţiunea Autobuzul (Timişoara, 1981) şi reprimarea revoluţionarilor timişoreni anterior datei de 21 decembrie 1989. Fireşte, generalul Iulian Vlad nu spune nimic despre o altă practică represivă a perioadei Nicolae Ceauşescu, când a deţinut funcţii de conducere în Securitate. Este vorba despre internările, din motive politice, în stabilimentele psihiatrice. Pe de altă parte, nu a ezitat să-şi asume rolul de protector al unor cunoscuţi dizidenţi din timpul lui Nicolae Ceauşescu, dintre care unii cu ani grei petrecuţi în închisori, în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Iulian Vlad şi represiunea comunistă

Dosarul profesional al lui Iulian Vlad nu conţine informaţii despre o eventuală implicare a acestuia în activităţi de poliţie politică sau despre rolul lui în coordonarea unor acţiuni de urmărire a disidenţilor din perioada comunistă. Ele pot fi reconstituie însă din surse alternative, cum ar fi o serie de articole publicate între 2005 şi 2010 în presa centrală de istorici (Stejărel Olaru) sau jurnalişti (Mirela Corlăţean). Informaţii despre acţiunile represive ale Securităţii din anii '70-'80 şi implicarea lui Iulian Vlad în executarea lor se găsesc în documentele editate de unii dintre disidenţii urmăriţi (spre exemplu, este cazul lui Dorin Tudoran). Alte date apar în notele de constatare ale

[56] ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 1, *passim.*

[57] *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceauşescu*, în „Evenimentul Zilei", nr. 75/17 septembrie 1992.

Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii ori în sentinţele Curţii de Apel Bucureşti cu privire la fostul general-colonel de Securitate.

Din articolul jurnalistei Mirela Corlăţean aflăm că Iulian Vlad a fost unul dintre ofiţerii de Securitate cu funcţii de conducere în aparatul represiv al statului comunist, care a participat la elaborarea măsurilor de reprimare adoptate de autorităţi după revolta minerilor din Valea Jiului (august 1977), dar şi la urmărirea şi supravegherea informativă a cunoscutului disident Vasile Paraschiv. Potrivit ziaristei, „una dintre ţintele predilecte ale generalului Vlad a fost Vasile Paraschiv, muncitorul ploieştean care a avut curajul să se opună regimului comunist şi care a fost bătut cu bestialitate de Securitate şi internat în spitale de psihiatrie".

Iulian Vlad a ordonat „în «cazul Paraschiv» filajul pas cu pas al ţintei, interceptarea convorbirilor telefonice, percheziţii domiciliare şi confiscarea unor materiale «duşmănoase» din casa acestuia"[58]. Afirmaţiile ziaristei au la bază o sesizare a Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii din 2008, prin care s-a solicitat constatarea calităţii de lucrător al Securităţii a fostului general şi şef de Securitate Iulian Vlad. Procesul s-a judecat între 2009 şi 2010 la Curtea de Apel Bucureşti, iar din Sentinţa civilă nr. 150 din 12.01.2010, accesibilă pe site-ul CNSAS, reies principalele activităţi ale lui Iulian Vlad, ca ofiţer cu funcţii de conducere în Securitate. În continuare, voi reda pasajele relevante care vorbesc despre rolul lui Iulian Vlad în urmărirea unor persoane aflate în vizorul Securităţii, precum şi despre măsurile dispuse de acesta. În Sentinţă nu sunt specificate însă numele persoanelor care au avut de suferit de pe urma activităţii de ofiţer a lui Iulian Vlad, ci sunt reproduse doar iniţialele acestora:

„[…] din cuprinsul Notei de constatare nr. S/DI/13799 din 15.12.2008, şi a înscrisurilor ataşate acesteia s-a stabilit că, pârâtul [Iulian Vlad] având gradul de general locotenent, secretar de stat în cadrul Direcţiei Securităţii Statului (1977, 1981), general-locotenent (1983) şi general-colonel (1988), adjunct al Ministrului de Interne (1983, 1988), a dispus urmărirea mai multor persoane pentru prevenirea acestora de la activitatea ostilă orânduirii socialiste, precum şi pentru sancţionarea unor scriitori care publicaseră lucrări apreciate ca fiind în contradicţie cu ideologia colonistă [comunistă]. De asemenea, în aceeaşi calitate, pârâtul a dispus măsuri de supraveghere informativă şi monitorizare a transmisiunilor de televiziune, cercetări informative a dizidenţilor din anii 1980. […] Măsurile informative dispune [dispuse] împotriva scriitorului I.C., sancţionarea celor care publicaseră volumul de poezii pentru copii al A.B., şi retragerea de pe piaţă a acestor lucrări literale, aprobarea cercetării informative a unui cunoscut dizident din anii 1980, supravegherea informativă şi monitorizarea transmisiilor de televiziune neputându-se constitui măsuri represive având ca ţintă opiniile sau activităţile politice ale vreunei persoane, ci exclusiv îndeplinirea atribuţiilor de serviciu de către ofiţerii din subordine. […] Din nota de măsuri privind pe scriitorul…, semnată olograf de către pârât reiese că în calitatea acestuia a dispus urmăriri informative a acestei persoane care s-ar fi angrenat în acţiuni ostile la adresa României Socialiste prin

[58] Mirela Corlăţan, *Foştii şefi ai Securităţii, găsiţi vinovaţi după 20 de ani*, accesibil la adresa http://www.evz.ro/fostii-sefi-ai-securitatii-gasiti-vinovati-dupa-20-de-ani-882990.html [30 mai 2014].

acordarea unor interviuri postului de radio Europa Liberă, pârâtul dispune adoptarea unor măsuri represive şi de natură să îngrădească dreptul acestei persoane la libera circulaţie şi la libertatea de opinie, având ca scop întreruperea activităţii acestei persoane şi, în subsidiar, compromiterea acesteia".

Ca atare, în baza probelor documentare oferite de CNSAS, instanţa a hotărât „în numele legii" următoarele: „admite acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securității" şi „constată calitatea de lucrător al Securității în privința pârâtului"[59].

Un alt articol care vorbeşte despre implicarea lui Iulian Vlad în acțiuni de represiune este cel al lui Stejărel Olaru, publicat în Evenimentul zilei din 2005 şi intitulat sugestiv „Iulian Vlad – Tăcutul". Potrivit istoricului citat, încă de la începutul anilor '80, Iulian Vlad a fost implicat în urmărirea celor care au aderat la Meditația Transcendentală, dispunând „filarea si deschiderea dosarelor de urmărire informativă a tuturor persoanelor implicate în această mişcare - câteva sute - sub bănuiala ca acestea ar putea întreprinde acțiuni de spionaj". Printre cei urmăriți atunci din ordinul lui Iulian Vlad se numără, potrivit lui Stejărel Olaru, „soții Andrei si Catrinel Pleşu, pictorul Sorin Dumitrescu, filosoful Mihai Sora, celebrul naist Gheorghe Zamfir, academicienii Victor Săhleanu si Stefan Milcu, cântărețul de operă Ludovic Spiess, scriitorul Marin Sorescu, psihologii Vladimir Gheorghiu, Ioan Ciofu, Ion Mânzatu, Irina Holdevici, Aurora Liiceanu"[60].

Iulian Vlad – sfârşit de carieră

Desemnarea lui Iulian Vlad în comisia care a investigat fuga generalului Mihai Pacepa arată că acesta era considerat de Nicolae Ceauşescu drept unul dintre oamenii săi de încredere. Desigur, aceasta a fost şi o consecință a faptului că, în calitate de secretar în MI, răspundea de activitatea de contraspionaj. Fidelitatea generalului a fost recompensată prin promovările succesive din „ultimul deceniu comunist". În aprilie 1983 a fost numit adjunct al ministrului de Interne, fiind responsabil cu „problemele de securitate internă", iar la 23 august 1984 a fost ridicat la gradul de general-colonel. Prin Decretul prezidenţial nr. 173 a fost numit la 3 octombrie 1987, ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securității Statului[61], iar în luna următoare avea să se confrunte cu revolta muncitorilor braşoveni din 15 noiembrie 1987. Nu este clar rolul său în gestionarea acestei revolte, dar în mod cert şeful statului comunist a fost mulţumit de prestaţia sa. În caz contrar, l-ar fi îndepărtat cu siguranţă din funcţia de şef al Securității, ceea ce nu s-a întâmplat.

Succesul Revoluției Române din Decembrie 1989 a fost favorizat de contextul extern (prăbuşirea celorlalte regimuri comuniste din Europa răsăriteană, schimbarea politicii URSS faţă de statele comuniste, după venirea lui Mihai Gorbaciov la putere), curajul numeroşilor protestatari care au înfruntat în acele zile regimul comunist, dar şi de non-combat-ul Securității din 22 decembrie 1989. În depozițiile sale din procesele în

[59] http://www.cnsas.ro/documente/monitoare/2010/Vladu%20Iulian.pdf [30 mai 2014].
[60] Stejărel Olaru, *Iulian Vlad – tăcutul*, „Evenimentul Zilei", accesibil la adresa http://www.evz.ro/detalii/stiri/iulian-vlad-tacutul-688988.html [30 mai 2014].
[61] ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 18.

care a fost implicat, dar şi în intervenţiile sale publice de după 1989, generalul a menţionat că în ziua 22 decembrie 1989 Securitatea nu a mai executat ordinele lui Nicolae Ceauşescu, trecând de partea revoluţionarilor. El a indicat cu nonşalanţă în una dintre depoziţiile sale, reprodusă de jurnalistul Mircea Bunea în volumul *Agonia generalilor* că „[…] **nu am făcut nimic contra revoluţiei**. Dimpotrivă, eu şi unităţile din subordinea mea am ajutat revoluţia atât înainte de 22 decembrie, cât şi după această dată"[62]. Afirmaţiile sale sunt contrazise de Silviu Brucan. Acesta a specificat în memoriile sale că s-a îndoit de sinceritatea trecerii lui de partea Revoluţiei, considerând că Iulian Vlad practica un joc dublu: „Dacă revoluţia câştiga bătălia, el putea demonstra că a trecut de partea ei şi deci avea dreptul să se aştepte la o judecată mai puţin aspră a activităţilor sale criminale din trecut. Dacă ar fi câştigat cealaltă parte – şi cred că el mai conta în acel moment pe cartea lui Ceauşescu –, el ar fi putut să-i argumenteze acestuia că a fost nevoit să recurgă la acest şiretlic pentru a pătrunde sus, la conducerea operaţiunilor, şi a putea să zădărnicească de acolo acţiunea armatei"[63]. În consecinţă, acesta a fost supus unui test. I s-a cerut elaborarea unui plan pentru capturarea teroriştilor. Nerealizarea lui în 24 de ore i-a determinat pe cei ce preluaseră conducerea Revoluţiei să dispună arestarea sa, deoarece se îndoiau de „loialitatea lui Iulian Vlad"[64]. Brucan i-a realizat şi o succintă caracterizare, descriindu-l pe ultimul şef al Securităţii ca fiind „de departe cel mai inteligent şi mai şiret general, cu un cap deasupra celorlalţi"[65].

Non-combat-ul său ridică o serie de întrebări esenţiale: de ce a ales Iulian Vlad, în calitatea lui de şef al Securităţii, să nu se supună în totalitate ordinelor date de Ceauşescu, de reprimare a revoluţiei, deşi formal declarase acest lucru şi când a început această „disidenţă"? O posibilă explicaţie a acestei atitudini au oferit-o Bruce Bueno de Mesquita şi Alastair Smith. Politologii americani au subliniat importanţa nemulţumirilor din rândul ofiţerilor de Securitate în situaţii revoluţionare, precum cea din decembrie 1989, dar şi faptul că Nicolae Ceauşescu nu a mai putut conta pe fidelitatea şi loialitatea acestora: „Cu alte cuvinte, regula generală a rebeliunii este că revoluţiile au loc atunci când cei care menţin sistemul curent sunt suficient de nemulţumiţi de recompensele lor încât să fie dispuşi să caute pe altcineva care să aibă grijă de ei. Pe de ală parte, revoltele sunt înăbuşite prin reprimarea populaţiei – întotdeauna o sarcină neplăcută -, astfel încât membrii coaliţiei trebuie să primească beneficii din partea liderului lor încât să fie dispuşi să facă fapte reprobabile pentru a asigura menţinerea sistemului existent. Dacă ei nu primesc suficiente stimulente sub sistemul curent, atunci nu vor împiedica populaţia să se revolte împotriva regimului"[66].

Întrebările despre trădarea Securităţii rămân, deocamdată, fără un răspuns clar. În mod cert, ultimul şef al Securităţii a dispus de o „seamă de date şi informaţii" care l-au convins că „situaţia era de aşa natură în acel moment că nu putea să fie altul

[62] Mircea Bunea, *Agonia generalilor*, Bucureşti, Editura Artprint, 2000, p. 54.

[63] Silviu Brucan, *Generaţia irosită. Memorii*, Bucureşti, Editura Universul & Calistrat Hogaş, 1992, pp. 225-226.

[64] *Ibidem*, p. 225.

[65] *Ibidem*, p. 223.

[66] Bruce Bueno de Mesquita, Alastair Smith, *Manualul dictatorului. De ce să te porţi rău e aproape întotdeauna o politică bună*, traducere de Ciprian Şiulea, Iaşi, Polirom, 2012, p. 49.

deznodământul”. După cum însuşi Iulian Vlad preciza la 19 octombrie 1993 în faţa Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, acesta nu a putut „prevedea cu exactitate” momentul prăbuşirii, dar „cursul evenimentelor l-am intuit”[67]. Să fi considerat Iulian Vlad că sfârşitul lui Nicolae Ceauşescu este inerent, iar el să-şi fi pus speranţele în Ion Iliescu, pe care, potrivit fostului său şef de cabinet, îl cunoştea încă din tinereţe? Dacă este aşa, atunci fostul „amic”, nu a avut nicio jenă să se debaraseze de el şi să-l prezinte drept unul dintre „ţapii ispăşitori” pentru represiunea din decembrie 1989. Atmosfera din 1990 era propice apariţiei unor astfel de „ţapi ispăşitori”, iar Iulian Vlad era unul dintre candidaţii ideali pentru această postură, în calitatea sa de ultim şef al Securităţii.

După decembrie 1989, Iulian Vlad şi alţi ofiţeri de Securitate au fost implicaţi în mai multe procese deschise unor cadre ale fostei Securităţi. Condamnat la 24 ani pentru genocid, ultimul şef al Securităţii a fost amnistiat la sfârşitul anului 1993[68] de către preşedintele Ion Iliescu. Începând de la această dată, Iulian Vlad s-a remarcat printr-o discreţie totală, fiind însă prezent la o serie de manifestări organizate de foştii lui subordonaţi. În 2013, mai multe articole de presă au indicat că fostul şef de securitate era încă activ în relaţiile economice cu China, în calitate de preşedinte al Camerei de comerţ româno-chineze[69]. Această informaţie nu s-a confirmat însă.

Cariera lui Iulian Vlad în Securitate coincide, în linii mari, cu perioada de existenţă a regimului comunist din România. Intrat în principalul aparat represiv în mai 1952, ca locotenent şi angajat al Direcţiei Generale Politice a MAI, a ajuns până la gradul de general-colonel şi funcţia de şef al Departamentului Securităţii Statului. Alături de Nicolae Pleşiţă, Emil Macri s.a., ultimul şef al Securităţii comuniste face parte dintr-o generaţie care a format coloana vertebrală a sistemului birocrat comunist. Generaţia lor îi cuprinde pe cei născuţi între a doua jumătate a anilor ’20 şi începutul celor ’30[70]. Iulian Vlad a fost un ofiţer care a întrunit câteva trăsături adecvate contextului politic (inteligent, angajat ideologic, şiret, docil şi obedienţă). Toate acestea i-au asigurat promovarea şi supravieţuirea în cadrul aparatului represiv comunist. Biografia sa indică o întrepătrundere între munca de activist şi cea de Securitate, el debutând în lumea comunistă ca activist. Înainte de toate, Iulian Vlad a fost un „activist disciplinat” trimis să lucreze într-un „sector special”. Probabil, ar fi făcut carieră şi în structurile de partid. Drept exemplu poate fi indicat Tudor Postelnicu, predecesorul său în funcţie, care a fost la începutul anilor ’50 ofiţer în Direcţia Generală Politică, aceeaşi structură în care a lucrat şi Iulian Vlad.

Ultimul şef al Securităţii a fost un ins care s-a angajat total în construcţia societăţii comuniste încă din primii ani postbelici, fiind atât unul dintre pilonii de susţinere ai regimului, cât şi un adept care a crezut fără să se îndoiască. Dezvrăjirea lui s-

[67] Arhiva Senatului României, Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, *Stenograma audierii lui Iulian Vlad*, 19 octombrie 1993, f. 3.

[68] M. Pelin, *op. cit.*, p. 299.

[69] Marius Stan, *Chinezării cu Iulian Vlad*, accesibil la adresa http://www.contributors.ro/cultura/chinezarii-cu-iulian-vlad/ [30 mai 2014].

[70] Mary Fulbrook, *Dissonant lives. Generations and Violence through the German Dictatorship*, Oxford, University Press, 2011, p. 8.

a produs abia în societatea postdecembristă şi doar după ce a realizat că a fost folosit drept „ţap ispăşitor" de către reprezentanţii noii puteri. Ca şef de Securitate, Iulian Vlad nu avea cum să evite angrenarea sa şi a instituţiei conduse de el în acţiuni represive. Cu toate acestea, a încercat să se portretizeze drept un apărător al dizidenţilor din timpul lui Nicolae Ceauşescu şi un ins care a „extins cum n-a fost niciodată în trecut, gama măsurilor preventive începând cu influenţarea, atenţionarea, avertizarea, propunerea unor măsuri politico-administrative sau disciplinare etc., până la punerea persoanei respective în atenţia familiei sau a colectivului de muncă"[71]. Acestea au fost, în primul rând, o consecinţă a schimbării politicii punitive a regimului comunist, nu un program impus de Iulian Vlad după numirea sa în fruntea Securităţii. Modul de gestionare a principalelor ameninţări la adresa siguranţei statului comunist arată că decidenţii comunişti nu au ezitat niciodată să adopte măsuri represive violente, dacă cele indicate de Iulian Vlad nu aveau rezultatul scontat. Ca principali responsabili pentru practicile opresive din ultima parte a statului comunist, i-a identificat pe Tudor Postelnicu şi activiştii aduşi de Nicolae Ceauşescu în Securitate, ceea ce reprezintă însă doar un exerciţiu clasic de deresponsabilizare, frecvent întâlnit la foştii comunişti, după cum a remarcat Andi Mihalache. Instituţia condusă de el a avut, chiar şi în ultimii ani ai guvernării comuniste, acelaşi principal scop: „apărarea cuceririlor democratice şi asigurarea securităţii Republicii Populare Române contra uneltirilor duşmanilor din interior şi exterior"[72]. Singura diferenţă consta în formula de exprimare a acestui scop asumat de Securitate.

[71] *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceauşescu*, în „Evenimentul Zilei", nr. 75/17 septembrie 1992.

[72] *Decret 222 pentru înfiinţarea Direcţiei Generale a Securităţii Poporului*, în Florica Dobre (coord.), *Structuri/cadre, obiective şi metode. 1948-1967. Documente inedite din Arhivele Securităţii*, vol. I, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006.

Florian **BANU**

Nicolae Doicaru – un cursus honorum enigmatic

Nicolae Doicaru – an Enigmatic Cursus Honorum

"Moles" who infiltrate various secret services and governmental bodies represent one of the most exciting subjects of intelligence literature. As far as the Romanian secret services are concerned, the problem of agents infiltrating the highest levels of Power has been often discussed about. Several names have been mentioned, of which the most notorious is undoubtedly Ion Mihai Pacepa.

Starting from the people's legitimate interest in the foreign penetration of the Securitate divisions, we have tried to rebuild the extraordinary career of the longest serving leader of the Romanian intelligence, Nicolae Doicaru, while insisting on some less clear moments of his biography.

Obviously, as it often happens with this type of investigations, we could not reach a firm conclusion on the possible recruitment of Doicaru by the Soviet secret services. However, we are convinced that a foray into the past of a high official of the communist regime is always a useful exercise meant to highlight the events and morals of that age.

Etichete: Nicolae Doicaru, Securitate, spionaj, „cârtiță", biografie

Keywords: Nicolae Doicaru, Securitate, intelligence, "mole", biography

În fruntea spionajului românesc s-a aflat timp de aproape două decenii o singură persoană: Nicolae Doicaru. Acesta a condus cu mână sigură un domeniu extrem de complex, fiind cel mai longeviv şef al spionilor români (15 iulie 1959 – 4 martie 1978)[1]. Cine era acest om, cum a ajuns în această funcţie şi, mai ales, cum s-a menţinut în ea vreme atât de îndelungată?[2].

[1] Data de 15 iulie este cea în care Doicaru a preluat efectiv conducerea direcţiei, dar numirea sa în funcţie se va face mult mai târziu, în 20 ianuarie 1960. În ce priveşte data schimbării din funcţie, există şi opinia eronată că Doicaru a fost schimbat în 1976, istoricul Cristian Troncotă notând: „Din 1960 şi până în 1976, serviciul de spionaj al Securităţii a fost condus de generalul Nicolae Doicaru, urmat de generalul C. Dănescu (1976-1978)" – Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de Informații și Securitate ale regimului comunist din România. 1965-1989*, Bucureşti, Editura Elion, 2003, p. 95. Informaţia este menţinută şi în ediţia a II-a a lucrării – cf. Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Elion, 2014, p. 121.

[2] Scurte fişe biografice au fost publicate de Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, Bucureşti, Editura Elion, 2003, p. 102-103 şi Nicolae Ioniţă, *Fișe biografice ale șefilor de direcții centrale din Securitate, în anii '60*, în „Caietele C.N.S.A.S.", anul II, nr.

„Om cu o voinţă puternică, hrănită de o ambiţie bolnavă, cu totul specială, pe care îl interesa, în primul rând propria-i măreţie şi glorie”[3]. Astfel îl defineşte, pe scurt, generalul Neagu Cosma, fostul şef al Direcţiei Contraspionaj timp de aproape 17 ani, unul din marii rivali ai lui Doicaru, neuitând să adauge:

„Era de o hărnicie ieşită din comun, cu o putere de muncă rar întâlnită; începea ziua de lucru la cinci-şase dimineaţa şi o încheia la zece-douăsprezece noaptea. Avea o rezistenţă fenomenală! Niciodată nu era obosit, roşeaţa permanentă din obraji înfăţişându-l veşnic în formă. Perseverent şi prezent în activitatea D.I.E. până în detalii, să-l fi ferit sfântul pe cel care nu îi îndeplinea întocmai şi la timp ordinele. (…) Era în stare să deschidă orice fel de uşă, indiferent de blindajul ei, reuşind, după cum s-a văzut, să ajungă consilierul special al lui Nicolae Ceauşescu”[4].

Nicolae Pleşiţă, care, de asemenea, l-a cunoscut bine pe Doicaru, era de părere că acesta „era de o tenacitate de rob” şi „se dorea ministru de interne”[5]. Abilitatea acestuia de a „deschide uşi” este confirmată şi de Pleşiţă, printr-un exemplu concret. Astfel, în opinia sa, Doicaru „se folosea de Andruţa Ceauşescu (Nicu), înfipt bine la Cadre, în chip de berbec, ca să deschidă nişte uşi”[6].

Aşadar, un portret complex, al unei personalităţi exacerbate, marcate de un carierism extraordinar, Doicaru fiind gata să treacă „peste cadavrul propriei mame” pentru a ajunge în „vârful piramidei”, după cum aprecia Neagu Cosma[7]. Să fie, oare, profilul psihologic al lui Doicaru suficient pentru a explica ascensiunea şi longevitatea sa într-o funcţie atât de importantă? Sau, ca şi în alte cazuri, în spatele unei personalităţi de excepţie s-a aflat şi o „protecţie” ocultă? După Serghei Nikonov, Vasile Vâlcu şi Mihai Gavriliuc, să fi renunţat sovieticii la controlul spionajului românesc sau Nicolae Doicaru, primul etnic român ce prelua conducerea acestei structuri, avea şi el o serie de obligaţii neştiute[8]? Fără a încerca să dăm un răspuns tranşant la o problemă atât de complexă[9], ne-am propus în paginile de faţă să trecem în revistă un *cursus honorum* în

1(3)/2009, p. 105-106. De asemenea, date esenţiale asupra parcursului biografic al lui Doicaru se regăsesc într-un referat de cadre din noiembrie 1959, publicat în C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode, vol. I (1948-1967)*, coordonator Florica Dobre, editori: Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, p. 194-197 (în continuare, se va cita *Securitatea*…, vol. I).

[3] Neagu Cosma, *Cum a fost posibil? Cârtiţa Pacepa*, Bucureşti, Editura Paco, f.a., p. 42.

[4] *Ibidem*, p. 44.

[5] *Ochii şi urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiţă. Dialoguri consemnate de Viorel Patrichi în perioada aprilie 1999-ianuarie 2001*, Bucureşti, Editura Lumea, 2001, p. 17.

[6] *Ibidem*, p. 19.

[7] Neagu Cosma, *op. cit.,* p. 47.

[8] Referindu-se la această problemă, a controlului sovietic asupra spionajului românesc, istoricul Marius Oprea preia nota: „O dovadă a insistenţei sovieticilor de a manipula operaţiunile de spionaj ale României Populare este sugerată şi de numirile succesive în locul lui Nikonov, ale lui Vasile Vîlcu şi Mihail Gavriliuc, la rândul lor agenţi sovietici. Abia în 1958 a fost numit şef al acestei direcţii un român, Nicolae Doicaru, fost şef al Direcţiei Regionale Constanţa, care însă şi-a dovedit de-a lungul timpului obedienţa faţă de «tovarăşii de la Moscova»” – Marius Oprea, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securităţii (1948-1964)*, Iaşi, Editura Polirom, 2008, p. 66.

[9] Mihai Pelin notează că, în 1978, cu prilejul anchetei privind dezertarea lui Pacepa, asupra lui Doicaru „s-au emis suspiciuni din care rezulta că ar fi fost demult un agent al sovieticilor şi că ar

bună măsură ilustrativ pentru epoca respectivă, dar în care am identificat, totuşi, o serie de elemente care, în mod normal, ar fi pus capăt respectivei cariere.

Data naşterii – o nebuloasă

Semnele de întrebare legate de Nicolae Doicaru încep chiar cu simpla stabilire a datei naşterii. Astfel, într-o autobiografie dactilografiată, dar semnată olograf, datată 15 noiembrie 1947 se menţionează: „sunt fiul lui Gheorghe şi Polixenia Doicaru, născut în anul 1922 august 22, în comuna Dalbanţi, jud. R. Sărat – casa părintească”[10]. Aceeaşi dată este menţionată atât în caracterizarea făcută în acelaşi an de şeful Inspectoratului de Siguranţă Constanţa, cât şi în referatele de cadre întocmite în anii 1949, 1951, 1952, 1953, cu precizarea că locul naşterii era fie comuna Dălhăuţi[11]/Dălhăieşti, fie Dolhanţi, fie Dolhănţi. În anii următori, toate referatele de cadre şi aprecierile conţin data de 22 august, inclusiv un referat al col. Pateşan Ioan, şeful Direcţiei Cadre din M.A.I., datat 25 iulie 1966.

Totuşi, într-o autobiografie olografă, datată 10 mai 1951, Doicaru scria: „mă numesc Doicaru Nicolae, născut în com. Dălhăuţi, Regiunea Putna, Raionul Focşani, în anul 1922, luna aprilie”[12]. Într-un „cazier” întocmit de Direcţia Telegrafiei în 1945 este trecută ziua de 21 aprilie 1922, menţionându-se buletinul de naştere nr. 22 din 23.04.1922. În diploma de absolvire a Secţiei de Economie Politică a Institutului de Ştiinţe Economice „V.I. Lenin” din Bucureşti, eliberată în 1967, se menţionează tot data de 21 aprilie 1922. Pe de altă parte, în fişa personală întocmită de Centrul de Informaţii Externe în anii ’80 este trecută data de 22 aprilie 1922. Pentru mai multă varietate, un raport de investigaţii semnat de slt. Radu Constantinescu şi datând de la jumătatea anilor ’50 indică ziua de 23 aprilie. Ca atare, dat fiind că el însuşi a semnat două autobiografii cu date diferite de naştere, ne declarăm în imposibilitatea de a stabili care era data exactă a naşterii, dar înclinăm să credem că era 21 aprilie 1922.

Familia în care a văzut lumina zilei nu era una în măsură să-i faciliteze o carieră în Securitate: tatăl, Gheorghe Doicaru, de profesie viticultor, era cunoscut ca un votant

fi avut o atitudine deosebit de slugarnică faţă de consilierii sovietici cu care colaborase înainte de 1962, şi în Dobrogea, şi la Bucureşti” – Mihai Pelin, *op. cit.,* p. 103. Pe de altă parte, fostul şef al contraspionajului, după ce trece în revistă nenumăratele ocazii în care Doicaru l-a „acoperit” pe Pacepa, notează: „Pe drept, cititorul se poate întreba: pentru ce este asociat Doicaru, trădătorului Pacepa? Vrea cumva autorul să sugereze că şi Doicaru a fost trădător? Nu, în nici un caz.” – Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 47.

[10] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 85. Ciudat este că, pe lângă incertitudinea privind data propriei naşteri, Doicaru nu părea să ştie nici când au fost născuţi părinţii săi. Astfel, în noiembrie 1947 el scria că „tata are 68 de ani şi mama 57”, iar în 10 mai 1951 nota în autobiografie: „sunt fiul lui Gheorghe de cca. 70 ani şi al Polixenia de cca. 55 ani”.

[11] Denumirea corectă este Dălhăuţi, satul aparţinând de comuna Cârligele, actualmente în judeţul Vrancea – cf. Ion Iordan, Petre Gâştescu, D.I. Oancea, *Indicatorul localităţilor din România*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1974, p. 125.

[12] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 76.

al partidelor istorice (mai ales P.N.L.). În plus, fusese ajutorul unui administrator la via unui moşier din Odobeşti, după care deţinuse între anii 1910-1935 o „prăvălie de coloniale" şi un debit de tutun (închis în 1942). Poseda 1,5 ha de „vie americană" şi 1 ha de pădure, „cal, căruţă, vacă şi casă de locuit" şi, lucru foarte important pentru autorităţile vremii, la muncile agricole întrebuinţa „şi mână de lucru salariată (la cules, săpatul şi amenajatul viei)"[13]. Mama, Polixenia, era casnică şi avea o avere proprie de doar 0,25 ha teren arabil. Toate acestea îl făceau pe cpt. Gh. Iştoc, din Direcţia Politică a D.G.S.S., să-şi încheie, la 5 aprilie 1952, referatul cu fraza: „faţă de cele de mai sus, rezultă că origina (sic!) socială a tov. Maior de securitate Doicaru Nicolae este chiabură (sic!)".

Doicaru Nicolae a urmat şcoala de şapte clase în comuna natală, iar în anul 1937 a devenit elev al Gimnaziului Industrial de Băieţi din Focşani. În liceu s-a remarcat ca un elev bun la învăţătură, absolvind examenul de capacitate din sesiunea iunie 1941 cu media generală 8,50, „fiind clasificat primul cu această medie din 21 de elevi absolvenţi", după cum se menţionează într-un certificat eliberat de directorul gimnaziului în 16 iunie 1941.

De la „străjer" la… „frate de cruce"

Multă vreme investigaţiile (repetate!) asupra perioadei petrecute în liceu nu au dus decât la consemnarea faptului că „avea frecvenţa regulată, nu este cunoscut că făcea parte din vreun partid politic sau din mişcarea legionară, nu avea manifestări şovine". Totuşi, două referinţe, una din 17 octombrie şi cealaltă din 24 octombrie 1949, date de doi colegi de la Gimnaziul Industrial Focşani, menţionau că a fost înscris în Străjerie, iar în privinţa apartenenţei la Mişcarea Legionară, într-una din acestea scria: „nu pot preciza că a fost simpatizant, cunoscând doar atât că la rebeliunea din 1941, absolut toţi elevii prezenţi la şcoală, în ordinea claselor, am fost scoşi de profesori fără de nici o cunoştinţă a noastră la manifestaţie, care a avut ca efect plecarea înapoi la şcoală".

În mod ciudat, ofiţerii de cadre nu au trecut la verificarea acestor informaţii provenind de la surse de primă mână, foştii colegi ai ofiţerului, şi nici nu au consemnat ceva în referatul de cadre, întocmit în 24 noiembrie, precizând clar că în perioada liceului „nu a făcut nici un fel de politică şi nu a simpatizat vreo organizaţie sau partid politic. Nu a fost legionar"[14]. Aceste informaţii vor fi preluate stereotip în referatele întocmite ulterior. Ciudat este şi faptul că referinţele au fost culese după ce Doicaru fusese avansat în rândul ofiţerilor superiori, primind gradul de maior la 23 august 1949, şi nu înainte de promovare, aşa cum se obişnuia.

Abia la sfârşitul lunii iunie 1959, când pe Doicaru „îl păştea" o nouă promovare în funcţie, de data aceasta una deosebit de importantă, „s-a trecut la adâncirea verificării

---

[13] În concepţia autorităţilor vremii, „întinderea de pământ pe care o poseda o gospodărie ţărănească era un element important în determinarea categoriei din care făcea parte" respectivul proprietar, dar „hotărâtor pentru a intra în categoria de chiabur era faptul dacă un proprietar exploata munca altora sau dispunea de mijloace de producţie" – Nicoleta Ionescu-Gură, *Categoria socială a „chiaburului" în concepţia P.M.R. din anii '50*, în *Analele Sighet 8. Anii 1954-1960: fluxurile şi refluxurile stalinismului*, Bucureşti, Fundaţia Academia Civică, 2000, p. 288.

[14] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 47.

activităţii din trecut a tov. colonel Doicaru Nicolae". Cu această ocazie, ofiţerii de la Raionul de Securitate Focşani au găsit în arhive un tabel cu elevii Gimnaziului Industrial Focşani care făcuseră parte din Frăţiile de Cruce. Între aceştia, surpriză!, figura şi Doicaru.

Direcţia de Cadre a fost nevoită să treacă la lămurirea acestei situaţii, concluziile la care a ajuns meritând a fi reproduse pe larg:

„În perioada guvernării legionare, unii profesori şi elevi din liceu, fiind membri legionari, au trecut la atragerea şi înscrierea în organizaţia legionară şi a altor tineri, printre care şi pe Doicaru Nicolae. Activitatea sa a constat în participarea la trei-patru şedinţe F.D.C., la cântece legionare, la muncă voluntară şi marşuri organizate de conducerea şcolii şi de legionarii din şcoală, activităţi la care participau unii profesori şi directorul gimnaziului.

De asemenea, în timpul rebeliunii legionare elevii anului III şi IV, printre care şi Doicaru Nicolae, au fost scoşi la manifestaţia legionară care a avut loc în oraşul Focşani, unde au ascultat discursul unui conducător legionar, după care au plecat acasă. De menţionat că în oraş nu s-au produs ciocniri sau arestări".

Într-un alt referat, „circumstanţele atenuante" erau şi mai numeroase. În acesta se preciza că Doicaru, „fiind unul din cei mai buni elevi atât la învăţătură, cât şi la practică", în majoritatea timpului a fost numit de conducerea şcolii chestor al clasei. În momentul organizării „Străjeriei", împreună cu ceilalţi elevi din clasă, a fost înscris în această organizaţie şi trimis timp de două săptămâni într-o tabără străjerească la Breaza. Odată cu venirea legionarilor la putere, în urma ordinului Ministerului Educaţiei Naţionale nr. 230882/940B, inventarul organizaţiei străjereşti a fost predat „Frăţiilor de Cruce", iar profesorii trebuia „să sprijine educaţia legionară a elevilor". Ca atare, la şedinţa de constituire a organizaţiei F.D.C. „au fost înscrişi aproape majoritatea (sic!) elevilor din anul III şi IV": „menţionăm că din anul III, din 44 elevi au fost înscrişi 34, iar din anul IV din 26 elevi au fost înscrişi un număr de 20 elevi". Singurii elevi neînscrişi în F.D.C., sublinia autorul referatului, „au fost absenţi în ziua aceea de la cursuri", respectiv elevii „de alte naţionalităţi". Concluzia era simplă: „aşa a fost înscris şi Doicaru Nicolae în F.D.C.".

Pentru a sublinia inocenţa unei astfel de adeziuni, în referat se subliniază faptul că, în afară de şedinţa de constituire, „au mai avut loc în şcoală 2-3 şedinţe de F.D.C., se cântau cântece legionare, se făcea muncă voluntară şi marşuri organizate de conducerea şcolii şi de legionari în cadrul şcolii", dar la acestea „erau prezenţi unii profesori şi chiar directorul gimnaziului".

Episodul rebeliunii legionare este tratat în aceeaşi manieră „înţelegătoare": în timpul rebeliunii, la gimnaziu a venit un legionar care, împreună cu directorul, a scos elevii din anii III şi IV la manifestaţie, printre ei şi Doicaru, dar în coloana de elevi gimnaziul industrial se afla plasat… „mai la urmă", iar în oraş „nu s-au produs ciocniri, arestări, brusculări (sic!)". După înăbuşirea rebeliunii, poliţia a făcut percheziţii la gimnaziu, ocazie pentru autorul referatului de a evidenţia un alt merit al lui Doicaru: „la câţiva elevi din clasă s-au găsit unele materiale cu caracter legionar, însă la Doicaru nu s-a găsit nimic".

Finalul referatului este pe măsura „înţelegerii omeneşti” manifestată în analiza activităţii: „Părerea noastră este că poate fi numit în funcţie de şef al Direcţiei I din M.A.I.”. Semnat: Ministrul Afacerilor Interne, General-colonel Alexandru Drăghici[15].

Nici o vorbă despre motivul pentru care Nicolae Doicaru ascunsese acest episod din tinereţea sa atât la verificările făcute pe linie de partid, cât şi în biografiile solicitate de serviciile de cadre ale Securităţii! De exemplu, într-o autobiografie din 1951, acesta îşi amintea perfect că a mers în cadrul şcolii „la diferite manifestări străjereşti”, în schimb despre perioada rebeliunii nu mai ţinea minte decât că se afla în şcoală „cu toţi ceilalţi elevi”, neşovăind să indice chiar şi un „legionar”, elevul Tănăsescu, singurul care lipsise: „după câte îmi amintesc, el a fost ridicat ulterior de militari. Participase la rebeliune”.

Nici o comparaţie nu încolţea în mintea ministrului Drăghici între activitatea inocentă a tânărului licean Doicaru şi cea similară a sute de alţi liceeni trimişi în puşcării ca „legionari” pentru mult mai puţin decât făcuse Doicaru! Doar „înţelegere”, circumstanţe atenuante şi admiraţie pentru cel „cunoscut ca unul din cei mai buni elevi, atât la învăţătură, cât şi la practică”.

De altfel, referatele de cadre de după anul 1955 nu pridideasc a scoate în evidenţă calităţile excepţionale de care dispunea ofiţerul Doicaru. Astfel, acesta era apreciat drept „un ofiţer matur, bun organizator, inteligent şi cu spirit de iniţiativă”, dar, totodată, „executând întocmai ordinele primite”. În munca sa „a dat o serie de lovituri hotărâtoare legionarilor şi conducătorilor legionari”, cum ar fi depistarea „spionilor legionari conduşi de Toma Vasile, a grupărilor de legionari conduşi de Curpen Gabriel, comandamentul legionarilor din nordul şi sudul Dobrogei, lichidarea bandei condusă de legionarul paraşutist Gogu Puiu, cu care a luptat cu arma în mână, a spionilor legionari paraşutaţi în 1953” ş.a.m.d.

Astfel de aprecieri ar putea conduce la ideea că Nicolae Doicaru era un ofiţer de securitate impecabil din punct de vedere profesional, indispensabil bunei funcţionări a instituţiei în lupta sa cu „duşmanul de clasă”, astfel că „rătăcirea” sa din tinereţe să poată fi lesne trecută cu vederea. Din nefericire pentru imaginea extraordinară a lui Doicaru, documentele consemnează şi o serie de abuzuri şi greşeli pentru care mulţi colegi de-ai săi au plătit la vremea respectivă cu trecerea în rezervă.

Un tânăr radiotelegrafist orientat… la Est şi la Vest, deopotrivă

Pentru înţelegerea carierei sale, trebuie să revenim în 26 octombrie 1941, când Nicolae Doicaru, „pe baza unui anunţ din ziar”, se înscrie la un concurs pentru un post de subofician la P.T.T., urmând apoi, după obţinerea postului, un curs de şase luni de calificare ca mecanic pentru teleimprimatoare. Repartizat la telegraful central al P.T.T. din Bucureşti, Doicaru a lucrat în diferite localităţi din ţară, iar la 1 august 1942 a fost trimis, pentru trei luni, în Transnistria, la Nicolaev, pentru instalarea unui teleimprimator, rămânând până pe 7 noiembrie, căci, după montarea telegrafului, a făcut serviciu ca telegrafist, fiind în subordinea autorităţilor militare. Aici, a locuit iniţial

[15] *Ibidem*, f. 27.

la un cămin militar, iar apoi la o locuință particulară, unde, aşa cum mărturisea într-o autobiografie din 9 octombrie 1949, a cunoscut două surori, Oleia şi Nina, care în 1945-1946 au venit în România ofiţeri în Armata Roşie"[16].

Între timp, la 1 noiembrie, a fost chemat pentru încorporare, fiind repartizat iniţial la Regimentul I Transmisiuni. La 1 martie 1943 a fost înaintat fruntaş, apoi la 10 mai a devenit caporal, iar la 17 septembrie a primit gradul de sergent. Peste numai două luni, la 14 noiembrie 1943, Nicolae Doicaru a fost trimis la şcoala de subofiţeri în rezervă, arma Transmisiuni, de la Grădiştea-Vlaşca, ale cărei cursuri le absolvă, ca radiotelegrafist, la 25 martie 1944[17], în aceeaşi zi fiind decorat cu „Virtutea militară", clasa a II-a, conform Ordinului nr. 29/12 noiembrie 1943 a Diviziei a IX-a Infanterie.

Interesant este faptul că niciunde nu se precizează pentru ce fapte de arme a primit Doicaru această decoraţie, ba, mai mult, din relatările ulterioare se lasă de înţeles că ea a fost acordată pentru acţiunile din timpul campaniei din Vest şi nu din Est. El însuşi susţinea într-o autobiografie ca ar fi primit „Virtutea militară" pentru participarea la luptele de la Cipău – Oarba de Mureş!

În 15 aprilie 1944 a fost înaintat la gradul de sergent major şi încadrat în Compania 132 Transmisiuni Constanţa, la plutonul radio Basarabi. Informaţii detaliate despre activitatea sa din această perioadă nu am identificat în documentele studiate, iar pentru perioada de după 23 august 1944 se menţionează sec că după 27 august „a plecat pe frontul antihitlerist", fiind comandant de pluton şi luptând „până în Cehoslovacia". Cert este că între 22 ianuarie – 21 februarie 1945 era deja în ţară, fiind internat în Spitalul Militar 467 Lugoj, cu diagnosticul „pleurită cronică dr. cu bronşită".

După această externare, urmează o perioadă tulbure, dar semnificativă pentru viitoarea evoluţie, căci în acest interval Doicaru a devenit membru al P.C.R. (potrivit unor surse, chiar în luna ianuarie 1945, în vreme ce altele indică luna iunie). Documentele consemnează că acesta „ca membru al P.C.R. a început încă de pe front munca de atragere a elementelor cinstite, pentru a se înscrie în partid", îndeplinind „în bune condiţiuni misiunile ce i-au fost încredinţate de către Partid".

Totuşi, unele referinţe date de cei care l-au cunoscut în acea perioadă (şi ignorate de cadrişti ca fiind „pătimaşe"!) ne dezvăluie şi alte laturi ale caracterului lui Doicaru. Astfel, acesta era „un om încrezut", „înjura mult ostaşii", ba „mai scăpa şi câte o palmă". Tendinţa de căpătuială a acestuia era evidentă: „de multe ori pleca şi nu îl vedeam câte două-trei zile şi când venea înapoi începea să se laude cu ce a capturat". „Capturile" respective, ţinute în lada de campanie adăpostită în „maşina resortului de cinematograf", îl făceau pe fostul camarad să creadă că Doicaru „a venit un om pricopsit după front"[18].

---

[16] *Ibidem,* f. 89.

[17] Potrivit unei referinţe din 16 martie 1949, în timpul şcolii Doicaru s-a evidenţiat din nou, fiind lăsat chiar să predea unele lecţii pentru elevii începători în momentele când lipsea comandantul şcolii. În aceste ocazii, în mesajele-lecţie transmise în alfabetul Morse Doicaru ar fi inserat şi unele îndemnuri proprii („că trupele nemţeşti şi române trebuie să învingă bolşevismul"), iar unor cursanţi mai leneşi le atrăgea atenţia că „trebuie să învăţăm, că altfel nu putem distruge armata bolşevică" – *ibidem,* f. 179.

[18] *Ibidem*, f. 151.

Un „homo novus" în Poliţie: Doicaru – comisar de siguranţă

La 1 iunie 1945 Nicolae Doicaru a fost „desconcentrat" de la Compania 132 Transmisiuni şi, la scurt timp, a fost încadrat, prin Decizia nr. 16981/1 iulie 1945, în funcţia de comisar la Inspectoratul Regional de Poliţie Constanţa, aşa cum rezultă din „foaia calificativă" pe perioada 1 iulie 1945 – 31 octombrie 1945. Încadrarea sa a avut loc pe baza recomandării făcute de secretarul Celulei de Partid şi comandant al Companiei 132 Transmisiuni, cpt. Ion Eremia[19], al cărui frate, Gheorghe Eremia, era inspector de poliţie la Constanţa.

În mod ciudat, în dosarul său de cadre s-au păstrat şi documente din care reiese că, în aceeaşi perioadă, Doicaru era şi angajat al Direcţiei Telegrafiei! Astfel, la 25 octombrie 1945 el figura ca „mecanic aparate", clasa 7, cu un salariu de 77.220 lei. Ba, mai mult, era înaintat în funcţie la 1 aprilie 1946, „cu reducere de stagiu", la clasa 8.

Să fi avut Doicaru două slujbe? Puţin probabil, date fiind menţiunile din foile calificative pentru perioadele 1 iulie 1945 – 31 octombrie 1945 şi 1 noiembrie 1945 – 31 decembrie 1946 în care se subliniază că tânărul comisar Doicaru muncea „neîntrerupt şi

[19] Ion Eremia a fost el însuşi o figură enigmatică a perioadei, fiind bănuit de unele conexiuni cu serviciile speciale sovietice. Născut în 5 august 1913 la Constanţa, era ofiţer de carieră, absolvind şcoala militară în 1935. Intrat în contact cu partidul comunist, a activat în anii 1942-1943 „pe linia Ajutorului Roşu", iar în 1943-1944 a fost membru al Comitetului Regional P.C.R. Dobrogea, fiind implicat în redactarea şi difuzarea de manifeste comuniste. După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, a îndeplinit succesiv funcţiile de redactor-şef al ziarului „Glasul Armatei", şef al Direcţiei Propagandă şi Agitaţie la Direcţia Superioară Politică a Armatei, apoi şef al Casei Centrale a Armatei. După o serie de verificări pe linie de partid, a fost numit comandant al Trupelor de Transmisiuni, apoi avansat la gradul de general-maior şi în 1952 a fost promovat adjunct al ministrului Forţelor Armate. În ciuda ascensiunii sale, Eremia a purtat în perioada 1952-1955 o serie de „discuţii cu caracter antipartinic" şi „s-a ridicat împotriva politicii partidului şi guvernului de dezvoltare a industriei grele, de transformare socialistă a agriculturii şi a politicii de cadre". Ca urmare, în octombrie 1955, Biroul Politic al C.C. al P.M.R. a hotărât scoaterea lui Eremia din funcţia de ministru adjunct, precum şi din cadrele armatei, iar în 1956 a fost exclus şi din partid. În acelaşi an a început să scrie romanul *Gulliver în Ţara Minciunilor* în care prezenta tarele regimurilor de tip stalinist. După finalizarea romanului în 1958, a încercat să-l trimită în Franţa, spre publicare. Acţiunea a fost depistată de autorităţi, iar la 27 octombrie 1959 Ion Eremia a fost condamnat de Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare Bucureşti la 25 ani muncă silnică pentru „uneltire contra orânduirii sociale prin agitaţie" şi 14 ani temniţă grea pentru „tentativa crimei de trădare de patrie". A fost eliberat din închisoare la 31 iulie 1964 şi a încercat ulterior, prin diverse memorii, revizuirea procesului şi reprimirea în partid. Dacă în 10 decembrie 1970 a obţinut reabilitarea judecătorească, partidul s-a dovedit necruţător, astfel încât o ultimă solicitare de reprimire în partid, adresată Congresului al XI-lea al P.C.R., a fost respinsă de Colegiul Central de Partid în şedinţa sa din 19 februarie 1977 – A.M.R., fond Microfilme AS1, rola nr. 332, c. 597-600. Pentru alte informaţii, vezi şi Mircea Suciu, Mircea Chiriţoiu, *„Cazul generalului Eremia" sau despre o încercare nereuşită de a-l da jos de la putere pe Gheorghiu-Dej (IV),* în „Cotidianul", nr. 242/23 februarie 1999; Alexandru Boariu, *Generalul Ion Eremia – un Soljeniţin al României*, în „Jurnalul naţional", 27 noiembrie 2007 (http://jurnalul.ro/special-jurnalul/generalul-ion-eremia-un-soljenitin-al-romaniei-110079.html - consultat la 1 februarie 2014), Alina Ilinca, Liviu Marius Bejenaru, *Ion Eremia. Biografia unui rebel din P.M.R.*, în „Caietele C.N.S.A.S.", anul I, nr. 2/2008, p. 149-164.

fără odihnă ore întregi peste programul obişnuit", fiind „foarte activ şi plin de zel". Mister! Tot în această perioadă mai are loc un eveniment semnificativ: la 20 august 1946 comisarul Nicolae Doicaru primeşte medalia sovietică „Victoria", aparent pentru meritele de pe Frontul de Vest.

Dincolo de aceste semne de întrebare, rămâne cert faptul că în vara anului 1945 tânărul Doicaru îşi pune toate forţele în slujba noului regim, ca proaspăt comisar în Biroul de Siguranţă al Chesturii Constanţa. Înalt de 1,67 m, „robust şi foarte rezistent", cu ochi căprui şi păr castaniu, tânărul comisar dă dovadă de „inteligenţă nativă", „putere de muncă şi perseverenţă maximă", fiind „foarte energic", astfel că, deşi „puţin afemeiat", este apreciat de superiori şi recomandat de aceştia „a fi chemat în funcţiuni superioare".

Acest lucru nu întârzie să se petreacă, întrucât la 15 mai 1946 a fost numit de către protectorul său, Gheorghe Eremia, şeful Inspectoratului Regional de Poliţie Constanţa, în funcţia de şef al Serviciului de Siguranţă din cadrul inspectoratului. Aprecierile la adresa sa continuă să fie elogioase. „Stăpânit de o voinţă de fier", „a reuşit să-şi însuşească în mod strălucit cunoştinţele profesionale ce depăşesc cu mult funcţiunea ce îndeplineşte", „ataşat instituţiei" şi având o „frecvenţă foarte regulată până la neglijarea intereselor personale", Nicolae Doicaru se vădea a fi o „rara avis" printre cadrele vremii. Fiind, totodată, „foarte bun sindicalist" (membru în comitetul sindical) şi secretar organizatoric al organizaţiei de partid din poliţie, nu este de mirare că şefii săi îl consideră în 1947 „cel mai bun comisar din Regiune".

Totuşi, anul 1947 marchează primele necazuri în cariera fulminantă a extraordinarului comisar. Mai precis, „gurile rele" informează Partidul despre legăturile sentimentale pe care Doicaru le întreţinea cu o brutăreasă, „mult mai în etate" şi care se ocupa „cu bursa neagră, vânzând pâine la negru", urmate mai apoi de cele înfiripate cu o cofetăreasă! Să fi fost de vina foametea din 1946-1947 pentru această abdicare de la „poziţiile de clasă"? Cert este că, deşi „acest fapt a dat loc la comentarii atât între colegi, cât şi cetăţenilor de pe acea stradă", tânărul comisar nu a avut nimic de suferit din punct de vedere profesional.

Pe parcursul anului cariera lui Doicaru a continuat să se consolideze, la înfiinţarea Inspectoratului Regional de Siguranţă Constanţa, la 1 iulie 1947, revenindu-i conducerea Biroului Secretariat. Şeful inspectoratului, Constantin Câmpeanu, deşi avea aprecieri extrem de elogioase la adresa lui Doicaru, nu ezita să consemneze într-o „caracterizare" că „are momente de nemulţumire sufletească pentru că doreşte întotdeauna să deţină funcţiuni superioare celor ce i se încredinţează, fapt care lasă să se înţeleagă că este stăpânit de orgoliu personal". În foaia calificativă pe anul 1947 se remarcă şi faptul că „doreşte să fie întotdeauna evidenţiat, suportând destul de greu o critică obiectivă". De asemenea, grăitor pentru „orientarea" de care dădea dovadă tânărul ofiţer era şi faptul că „în societate caută să-şi facă cât (sic!) mai întinse relaţii".

În paralel cu zelul arătat în munca profesională, tânărul Doicaru nu neglija perfecţionarea sa ideologică. În acest sens, în 1948, pentru a-şi lărgi „orizontul politic", a urmat „şcoala medie de cadre P.M.R.", cu durata de două luni, „de unde a venit cu un nivel mult ridicat", ducându-şi „munca de partid" „cu mai multă dârzenie"[20].

[20] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 176.

La 1 septembrie 1948 a fost încadrat, prin Decizia nr. 10.810, căpitan de securitate în Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului (D.G.S.P.), îndeplinind funcţia de şef de secţie şi, după puţin timp, pe cea de subdirector[21]. Calificativul acordat la finele anului de către lt. col. C. Câmpeanu, şeful direcţiei regionale, a fost „foarte bun", astfel că la 23 august 1949 a fost înaintat, în mod excepţional, în gradul de maior şi numit director al Direcţiei Regionale de Securitate Constanţa. Caracterizările perioadei relevă faptul că „în relaţiile cu organele locale şi cu subalternii are de multe ori atitudine dură şi lipsită de tact", dar „este ataşat faţă de Partid şi Instituţia din care face parte", „hotărât şi curajos", iar rezultatele obţinute erau „mulţumitoare".

Conştient că e loc de „mai bine", Doicaru punea lipsurile sale pe seama foştilor protectori („am lucrat cu tov. colonel Câmpeanu, de la care am împrumutat o serie de metode, printre care şi aceasta nejustă"[22]), având însă toată încrederea că va putea depăşi greutăţile „cu ajutorul Partidului care m-a transformat şi a făcut din mine ceea ce nu a-şi fi putut visa măcar, un element care să poată contribui cu cât mă ajută puterile la înflorirea patriei, la doborârea duşmanului". În acest sens, în 1951 s-a înscris la cursurile serale ale şcolii de marxism-leninism organizate de regionala de partid Constanţa.

Eforturile sale nu rămâneau neobservate, căci, într-o „Apreciere asupra tov. Maior de securitate Doicaru N.", redactată la 5 iunie 1951, se menţionează că şeful Direcţiei Regionale de Securitate Constanţa „niciodată nu pleacă înainte de orele 24 acasă" şi „datorită faptului că în permanenţă se află la serviciu, tov. subalterni îi spune (sic!) între ei că este «copilul Securităţii»".

O soţie poliglotă şi cu un trecut incert

În anul 1948, pe lângă primirea epoleţilor de ofiţer de securitate, un alt eveniment important a survenit în viaţa lui Nicolae Doicaru: la 6 decembrie s-a căsătorit. Potrivit propriei declaraţii din 4 ianuarie 1953, tânărul ofiţer o cunoscuse pe Pelipeac Melania, fostă Maidan şi viitoare doamnă Doicaru, în anul 1947. În faţa unui atât de important pas, Nicolae Doicaru, ca membru de partid devotat şi proaspăt căpitan de securitate, a cerut părerea Partidului:

„În 1948, înainte de a mă hotărî să mă căsătoresc cu ea, fiind m.d.p., atât eu, cât şi ea, cum eu aveam muncă de răspundere în organizaţia de partid şi nu cunoşteam decât din cele ce-mi spusese ia (sic!) trecutul ei şi al familiei ei, am mers la Reg[ionala] P.M.R., la tov. Bălănică, şeful Secţiei cadre – pe atunci – azi şeful Secţiei organe

---

[21] Dennis Deletant îl indică pe cpt. Nicolae Doicaru drept director al Direcţiei Regionale a Securităţii Poporului Constanţa încă de la înfiinţarea acesteia, în septembrie 1948 – Dennis Deletant, *Ceauşescu şi Securitatea. Constrângere şi disidenţă în România anilor 1965-1989*, traducere de Georgeta Ciocâltea, Bucureşti, Editura Humanitas, 1998, p. 74. Informaţia, deşi eronată, a fost preluată, în lipsa unor surse documentare, şi de alţi autori, inclusiv de semnatarul acestor rânduri – cf. Florian Banu, *„Un deceniu de împliniri măreţe". Evoluţia instituţională a Securităţii în perioada 1948-1958*, Iaşi, Editura Tipo-Moldova, 2010, p. 80. Funcţia de director al Regiunii M.A.I. Constanţa a îndeplinit-o doar din ianuarie 1950 şi atunci, se pare, cu delegaţie, de vreme ce un referat al şefului Direcţiei Cadre, general maior Alexandru Demeter, se încheia în 9 mai 1955 cu următoarele cuvinte: „Propun să fie definitivat în funcţia de şef al Direcţiei Regionale M.A.I. Constanţa" – A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 29.

[22] *Ibidem,* f. 74.

conducătoare în Reg[ionala] P.M.R. şi i-am cerut părerea – adresându-mă partidului asupra căsătoriei".

Răspunsul primit a fost pozitiv, astfel că pasul a fost făcut. La drept vorbind, alegerea lui Doicaru a fost una inspirată, dar semnele de întrebare cu privire la trecutul soţiei erau mai mult decât numeroase. Născută la 22 iulie 1923, în com. Plosca, jud. Rădăuţi, Pelipeac Melania provenea, după spusele ei, dintr-o familie românească, dar, potrivit autobiografiei sale, „în casă şi la şcoală se vorbea limba ucraineană şi prea puţin româna".

Tatăl Melaniei fusese „plutonier de jandarmi şi şeful postului de jandarmi din com. Plosca, până în anul 1918, când Bucovina de Nord a fost cotropită (sic!) de România", după cum se arată într-un raport din 23 septembrie 1952[23]. După unirea Bucovinei cu România, fostul jandarm a cumpărat clădirea în care funcţionase postul de jandarmi, o „casă mare, frumoasă, cu cinci-şase camere, aşezată în centrul satului". Între anii 1921 – 1941 Pelipeac Vasile a fost factor poştal în comună şi, începând din 1936, în casa pe care o deţinea a fost deschis un oficiu telefonic, iniţiativă care se va dovedi benefică pentru fiica sa.

Melania Pelipeac, după absolvirea celor patru clase primare, a fost trimisă de părinţi la Liceul Ortodox din Cernăuţi, unde a absolvit alte patru clase. Din anul 1937 a preluat agenţia de telefoane din comuna Plosca, iar în 1940, după ocuparea Bucovinei de Nord de către U.R.S.S., Melania a fost „întrebuinţată de sovietici ca telefonistă în com. Putila", jud. Rădăuţi.

Deşi fiica se pare că stabilise relaţii bune cu forţele de ocupaţie, tatăl a fost mai puţin norocos căci, cu cca. trei luni înainte de declanşarea operaţiunii „Barbarossa", a fost ridicat de către autorităţile sovietice şi familia nu a mai avut informaţii despre el.

După retragerea autorităţilor sovietice din Bucovina şi până în 1943, Melania a fost angajată ca secretară a primăriei comunei Plosca. În 1943 a urmat la Rădăuţi un curs de oficianţi statistici şi, la absolvire, a fost repartizată în comuna natală. În acelaşi an l-a cunoscut pe Maidan Ioan, student la Teologie, cu care s-a căsătorit în septembrie 1943. Împreună cu acesta a plecat în comuna Văcueşti, jud. Dorohoi, unde se afla parohia proaspătului preot. Aici au locuit în intervalul decembrie 1943 – martie 1944, fiind apoi evacuaţi în com. Răzvadul de Jos, din apropiere de Târgovişte. După 23 august 1944 Maidan Ioan s-a reîntors la Văcueşti, soţia urmându-l abia în februarie 1945. La sosirea în Văcueşti, Melania află că soţul său s-a îmbolnăvit de tifos şi a murit.

În scurt timp, tânăra văduvă a luat decizia de a pleca la Bucureşti pentru a urma „o şcoală de telefonie" de trei luni, dar, „fiindcă cunoştea limba ucraineană, rusă, polona şi româna", a fost trimisă, fără a mai face şcoala, la Constanţa în calitate de translatoare. În 19 mai 1945 Melania a sosit la Constanţa, unde a fost angajată la „poziţia specială rusă". Aici s-a dovedit a fi foarte bine orientată, încât în scurt timp s-a înscris în sindicat (responsabila „resortului cultural"), a acţionat în cadrul Comitetului Frontului Unic Muncitoresc, iar în 1946 s-a înscris în partidul comunist şi „a răspuns la toate chemările Partidului". În plus, a fost „aleasă" asesoare populară, iar în 1948 a fost „aleasă" să facă parte din „resortul cadre" al organizaţiei de partid „nr. 1 Telefoane".

---

[23] *Ibidem*, f. 247.

Căsătoria cu un căpitan de securitate nu putea reprezenta decât un plus, astfel că în anul următor Melania Doicaru a devenit secretara organizaţiei de bază nr. 1 Telefoane şi responsabila de cadre a Organizaţiei de Partid Poştă şi Telefoane.

De pe o astfel de poziţie consolidată, se pare că tânăra doamnă s-a dedat la o serie de abuzuri în raport cu colegii şi subordonaţii, mizând că orice reclamaţie va fi infirmată de cele două autorităţi supreme ale vremii, Partidul şi Securitatea. La vremea aceea, după cum consemnează un referat al Serviciului Politic din D.R.S. Constanţa, unii colegi afirmau că „în P.T.T. nu există nici director, nici sindicat, ci tov. Doicaru Melania este totul, care este soţia comandantului de securitate". Respectiva doamna stabilea cine merge la şcoli de perfecţionare, cine este premiat şi cine sancţionat, ba a reuşit chiar să excludă din partid şi din sindicat pe Popescu Elena, o colegă unanim apreciată drept „o femeie sinceră şi curajoasă", dar care reclama superiorilor abuzurile săvârşite.

O astfel de reclamaţie cu privire la neregulile de la P.T.T. Constanţa a fost adresată, în iulie 1952, ministrului Poştelor şi Telecomunicaţiilor, Valter Roman. În scurt timp, reclamaţia a ajuns, „pe cale informativă", de pe biroul ministrului la… „tov. maior de securitate Doicaru Nicolae". Acesta nu a întârziat să acţioneze: în 6 august 1952 reclamanta a fost ridicată de la serviciu şi adusă la sediul Securităţii unde, între orele 11 – 15,30, s-au făcut presiuni asupra ei pentru a-şi retrage plângerile. În plus, conform mărturiei acesteia, i s-a solicitat „o declaraţie că nu voi mai vorbi niciodată de originea lui Doicaru Melania, aceasta spunând că constituie un secret al Statului, iar eu dacă îl divulg voi avea de suferit rigorile legii".

Din păcate pentru Doicaru, persoana respectivă nu s-a lăsat intimidată, înaintând o plângere către „Serviciul Informaţii al C.C. al P.M.R.". Valurile stârnite astfel nu au mai putut fi oprite, astfel că s-a declanşat o anchetă pe linie de partid, atât de Comitetul Municipal de Partid Constanţa, cât şi de către Direcţia Politică din cadrul Ministerului Securităţii Statului (M.S.S.). Ca urmare, Doicaru a fost nevoit să încerce să pareze pericolul, contactând în acest sens pe prim-secretarul P.M.R. al Regiunii Constanţa, dar şi pe maiorul Savenco din comisia de Partid a M.S.S.

Mărturie asupra situaţiei delicate în care a fost pus Nicolae Doicaru stă o declaraţie olografă a acestuia din 4 ianuarie 1953, întinsă pe şapte pagini. După ce expunea amănunţit condiţiile în care a cunoscut-o pe soţia sa, Doicaru cerea Partidului să lămurească situaţia soţiei sale, arătând că „în cazul că soţia mea este cea arătată de Popescu Elena, imediat mă despart de ea şi că la Partidul nostru care m-a educat şi făcut om nu pot renunţa niciodată"[24]. Ba mai mult, se arăta gata ca, dacă interesele Partidului cer ca rezultatul verificărilor să nu-i fie comunicat, iar „interesele muncii" sale ar fi periclitate, „să termin de îndată cu această căsătorie".

De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns, la conducerea ministerului a ajuns la 9 octombrie 1952 şi o anonimă în care autorul „în cinstea Proiectului de Constituţie, aşa cum ne învaţă Partidul" formula „o demascare folositoare clasei muncitoare". Mai precis, se afirma că Doicaru era „de origine ţărănească nu prea sănătoasă" şi că acesta ar fi fost „voluntar în armata lui Antonescu". Cariera lui Doicaru în poliţia de siguranţă şi apoi în Securitate era şi ea prezentată foarte critic, arătându-se faptul că s-a înconjurat

[24] *Ibidem,* f. 264.

de elemente dubioase, precum cpt. Năstase Sepi, fost ofițer de marină comercială, condamnat pentru furt, lt. Cojocaru Iulian, fost combatant pe Frontul de Est, lt. Constantinescu, fost marinar, implicat în mai multe furturi, cpt. Cojocaru Iulian, implicat în afaceri cu negustori constănţeni în 1947. Potrivit autorului anonimei, Doicaru, sprijinit de oamenii săi, îi marginaliza pe cei nou-veniţi în Securitate, afirmând despre ei că sunt incapabili, nu ştiu să scrie şi să vorbească şi că „Direcția Generală a Securităţii nu se poate dispensa de ei, care au carte şi experienţă în materie de securitate”[25].

După cum au confirmat evenimentele ulterioare, Doicaru avea dreptate: era indispensabil Securității și destinat unei cariere de excepție! Întrucât o parte din acuzațiile aduse soției sale nu au putut fi dovedite (existența unei averi de 400 ha de pământ în Bucovina de Nord), lucrurile au fost muşamalizate şi cariera celor doi soţi a continuat pe cursul ascendent înregistrat până atunci.

Familia – o piatră de moară?

Pe lângă categorisirea tatălui drept chiabur ce „foloseşte salariaţi agricoli” şi „are manifestări ostile regimului” şi pe lângă semnele de întrebare ridicate de mariajul său, situația lui Nicolae Doicaru era grevată şi de „petele la dosar” ale fraţilor săi. Unul dintre ei, Doicaru Petre, deşi ţăran mijlocaş, încadrat în Frontul Plugarilor, fusese scos în 1951 din funcţia de secretar al cooperativei din comună pentru „pasivitate faţă de sarcini” şi era semnalat că „în unele ocazii are manifestări duşmănoase şi face greutăţi organelor locale”. Un alt frate, Doicaru Gheorghe, „fost plutonier de artilerie în armata veche”, fusese dat dispărut „pe frontul antisovietic”. Sora lui, Doicaru Florica, era căsătorită cu un ţăran mijlocaş, fiu al unui legionar notoriu care deţinuse funcţia de primar al comunei în timpul guvernării legionare. O altă soră, deși nu avea „păcate politice”, era cunoscută cu „abateri de la morală”, fiind căsătorită de două ori şi divorţată.

O oarecare contrapondere o putea reprezenta doar Doicaru Dumitru, frate numai după tată, care avusese „unele legături cu mişcarea muncitorească” în perioada interbelică şi fusese internat în perioada mai 1941 – august 1942 în lagărul de la Tg. Jiu. Totuşi, şi acesta, în anul 1945, fiind numit primar în com. Coteşti şi preşedinte al Comisiei Agrare, „s-a închiaburit, acumulând o avere de 2 ha pământ arabil, 0,75 ha vie nobilă, 2 ha pădure și inventar agricol”.

Pe lângă aceste aspecte, ofiţerii Direcţiei Cadre subliniau că printre rudele lui Doicaru se număra şi un unchi „fost plutonier major de geniu în armata veche”, cu „manifestări ostile regimului” şi aflat „în evidenţa organelor de securitate”. Un alt unchi, Doicaru Constantin, era de profesie pictor, ocupându-se mai mult de pictura unor biserici din Focşani. În plus, fiind divorţat, trăia în concubinaj cu o femeie categorisită drept chiabură. Un văr al lui Doicaru era căsătorit cu fiica unui cârciumar „judecat de mai multe ori pentru sabotaj”.

Astfel de „păcate” ideologice îi făceau pe vigilenții ofițeri de cadre să propună în 17 septembrie 1952 ca tovarăşul maior Doicaru „să fie scos din funcţia de director al D.R.S.S. Constanţa, iar Comisia de Partid D.G.S.S. să ia în discuţie cazul său pentru a

[25] *Ibidem*, f. 294.

hotărî asupra calității de membru de partid". În mod misterios, acest raport, semnat de șeful Secției Miliție și Securitatea Statului din Direcția Cadre, este îngropat în dosarul personal, iar Doicaru este înaintat, în octombrie 1952, la gradul de locotenent-colonel[26].

O posibilă explicație ar fi aceea că, la 13 decembrie 1952, însuși șeful Direcției Cadre, colonelul Alexandru Demeter, era de părere că Nicolae Doicaru „corespunde gradului și funcției pe care o deține, sub rezerva verificării rudelor din partea soției sale". În explicarea acestui mister, să aibă oare vreo importanță faptul că același Demeter a fost cel care l-a angajat și apoi l-a sprijinit în promovare pe viitorul adjunct al lui Doicaru, generalul Ion Mihai Pacepa?

„Bătaia este ruptă din rai": cpt. de securitate Nicolae Doicaru **versus** *maiorul magistrat Gheorghe Prisada*

Zelul nemărginit pus în slujba Partidului, pe lângă nenumăratele beneficii, i-a jucat și o festă lui Nicolae Doicaru, obligându-l să-l mintă chiar pe temutul director general al Securității, Gheorghe Pintilie.

Mai precis, în 8 iunie 1949, Grigore Naum, agent sovietic parașutat în România în 1943 și viitor șef al Direcției de Contrainformații Militare a Securității (noiembrie 1949 – iulie 1962), în calitate de președinte al Comisiei de Verificare a membrilor P.M.R., îl convoacă pe Doicaru la „județeana P.M.R.". Aici, îi trasează sarcina de a afla unde se găsește arhiva legionară din anul 1941, indicându-i ca posibilă sursă pe maiorul magistrat Prisada Gheorghe de la Tribunalul Militar Constanța.

Totodată, responsabilul de cadre al județenei i-a comunicat lui Doicaru că maiorul Prisada a făcut parte din completul de judecată în procesele legionarilor din anul 1941, dar și al unor parașutiști sovietici (la Medgidia) și că ar fi activat și în Transnistria (la Melitopol) în anul 1942.

În plus, maiorul ar fi fost cel care, în octombrie 1944, a comandat trupele care apărau Primăria și Prefectura din Constanța de asaltul „maselor populare". Cu aceeași ocazie, lui Doicaru i s-a atras atenția că la Tribunalul Militar se dau pedepse prea mici „dușmanilor trimiși în judecată", subliniindu-se că maiorul Prisada este „un element care nu are ce căuta în Aparatul de Stat" și „Comisia de Verificare a strâns împotriva sa material ce va fi înaintat C.C. al P.M.R.".

Maiorul magistrat Gheorghe Prisada nu îi era necunoscut lui Doicaru: în perioada cât maiorul fusese trecut în cadrul disponibil (1 ianuarie – 14 decembrie 1948), maiorul fusese folosit ca „informator de suprafață în problema militară". După ce Prisada a fost rechemat în rândul cadrelor militare active, Doicaru păstrase legătura cu el fie direct, fie prin intermediul slt. Gh. Mihăilă, șeful Serviciului V Contrainformații militare din D.R.S.P. Constanța.

Ca urmare, bine motivat de șefii de la Partid, Doicaru nu a stat prea mult pe gânduri: îi ordonă slt. Mihăilă să-l aducă pe magistrat la sediul direcției regionale. Introdus în biroul slt. Mihăilă, în prezența acestuia și a lt. Năstase Sepi, șeful Secției I Informații interne, maiorul magistrat este supus de Nicolae Doicaru unui interogatoriu dur. În fața negărilor acestuia, Doicaru l-a catalogat drept „bandit" și criminal de război,

[26] Potrivit fișei întocmite de C.I.E. în anii '80, înaintarea la gradul de lt.-col. a avut loc la 15 septembrie 1952.

după care s-a năpustit asupra lui, dându-i „8-10 pumni peste faţă, piept, ceafă, spărgându-i geamul de la ceas etc.”. După ce s-a „descărcat”, cpt. Doicaru a ieşit din birou, spunându-le celorlalţi doi ofiţeri că „pot să-l bată şi ei”, lucru pe care aceştia nu l-au făcut. Totuşi, prudent, slt. Mihăilă i-a cerut maiorului ca, în cazul că se întoarce Doicaru, să-i spună că l-a bătut şi el!

Conştienţi de posibilele implicaţii ale agresării unui ofiţer superior al Armatei, investit cu funcţia de judecător şi locţiitor al preşedintelui Tribunalului Militar, cei doi au căutat o soluţie. Iniţial, i-au cerut să scrie o scrisoare familiei în care să comunice că a încercat să treacă frontiera, dar, în faţa refuzului maiorului, s-au mulţumit să obţină o declaraţie scrisă că „nu a fost bătut la Securitate, că nici nu a fost la Securitate, că nu va raporta la nimeni nimic, iar în caz contrar va fi foarte grav pentru el”. Satisfăcut de „soluţia” găsită şi convins că magistratul militar va înghiţi bătaia încasată fără vreo reclamaţie, slt. Mihăilă l-a invitat pe acesta la… un şpriţ!

Calculul s-a dovedit eronat, căci maiorul Prisada l-a sesizat a doua zi, 9 iunie 1949, pe lt. col. Popescu Paul, de la Centrul de Control Constanţa, cerându-i să informeze Bucureştiul despre cele întâmplate. Deşi cu o oarecare întârziere, evenimentul a ajuns la cunoştinţa ministrului adjunct Marin Jianu şi a generalului locotenent Gh. Pintilie. Acesta din urmă l-a sunat personal pe Doicaru, care a negat că ar fi bătut pe cineva, dar l-a trimis şi pe cpt. Iancu Mişu pentru a face o anchetă la Constanţa.

Pe parcursul anchetei, cpt. Iancu a reconstituit detaliat desfăşurarea evenimentelor, Doicaru recunoscând cele săvârşite, menţionând, totodată, că „în convorbirea telefonică avută cu tov. Director General, General Locotenent Pintilie Gheorghe, nu a recunoscut că a lovit pe Prisada, deoarece nu a vrut ca persoane străine de Instituţie – cei de la Telefoane care puteau asculta convorbirea telefonică – să cunoască această chestiune”. În referatul întocmit se precizează că Grigore Naum şi conducerea judeţenei de partid l-au invitat pe cpt. Iancu Mişu la sediul judeţenei, unde secretarul i-a comunicat că „bătaia este ruptă din rai şi că cu asemenea elemente este necesară metoda forte”. La rândul său, Naum a fost de acord că Doicaru a dat dovadă de „lipsă de tact”, „însă noi ştim că în anumite situaţii este necesar să aplicăm «raiul»!”.

Vinovatul a redactat o declaraţie abil întocmită, arătând că „nu am gândit deloc politic şi am crezut că dacă rezolv problema în spiritul celor consultate cu tov. de la Jud[eţeană], aceasta este suficient pentru orice justificare”. Explicaţia gestului era şi ea ideologizată „la aceste greşeli am fost împins de rămăşiţele adânci păstrate încă din balastul şi mocirla burgheziei, de prea marea încredere în puterile şi forţa mea, pe de o parte, şi pe de alta, că luptând în felul acesta voi obţine mai bune rezultate, crezând că voi băga spaima în duşmanii cauzei”.

În ciuda abilei retorici a lui Doicaru şi a intervenţiilor pe linie de partid, Pintilie nu a putut trece prea uşor peste afrontul suferit, punând în 14 iulie 1949 următoarea rezoluţie pe referatul de anchetă:

„Tov. Guţan şi tov. Popescu D-tru va chema (sic!) la direcţia generală pe tov. Duicaru (sic!) şi veţi prelucra cu el abuzurile grave făcute de el faţă de partid şi organele de stat şi instrucţiunile date de organele superioare. Trebuie pus în vedere că pe viitor dacă vom merge pe drumul greşit, nerespectând hotărârile direcţiunii, va fi scos din muncă şi trimis la închisoare pe timp de un an de zile”.

Până la a fi „scos din muncă", Doicaru a primit gradul de maior la 23 august 1949 şi, în plus, cineva a apreciat că ar fi mai bine ca anul 1949 să nu se încheie fără ca tov. Doicaru să primească ordinul „Apărarea Patriei", clasa a III-a!

O inspecţie-fulger şi un cifru rătăcit

În 25 aprilie 1950 un eveniment grav avea să tulbure liniştea atotputernicului şef de direcţie regională. În această zi, maiorul Doicaru, însoţit de lt. maj. Kuzic Alfred, locţiitorul politic al regionalei, a efectuat o inspecţie la Biroul de Securitate Feteşti, condus de lt. Anghelide Alexandru, plecând din Constanţa la bordul unui avion pilotat de cpt. Niculescu. La plecare, încălcând instrucţiunile în vigoare, Doicaru a luat cu el registrul de inspecţii pentru a-l completa la Constanţa cu constatările făcute. Motivul: tovarăşul director al regiunii se grăbea să inspecteze în aceeaşi zi şi Biroul de Securitate de la Lehliu!

Din nefericire, în respectivul registru se afla şi un tabel cu cifrul telefonic, primit de biroul de securitate în iunie 1949 pentru a cifra convorbirile telefonice de urgenţă cu alte servicii judeţene şi direcţii regionale de securitate. Registrul a fost încredinţat de către Doicaru însoţitorului său, fără a controla dacă în el se mai aflau şi alte documente, iar acesta l-a uitat în avion. Dată fiind tradiţia ca astfel de inspecţii să fie „asezonate" cu mese îmbelşugate, stropite din belşug cu produsele podgoriilor locale, putem bănui că cei doi ofiţeri de la „regională" erau suficient de bine dispuşi la întoarcere pentru a nu mai acorda atenţie unor amărâte de hârtii.

A doua zi, avionul a efectuat o cursă spre Bucureşti şi, la sosire, pilotul a observat registrul, l-a luat şi l-a încredinţat ofiţerului politic de la aeroport pentru a-l păstra în casa de fier pe parcursul îndeplinirii misiunii sale în Capitală. La plecare însă, nu l-a mai găsit pe respectivul ofiţer, astfel că a revenit la Constanţa fără registru, raportând totul lui Doicaru. Acesta a trimis un curier cu avionul la Bucureşti pentru a recupera documentele dar, fatalitate!, acestea fuseseră înaintate de ofiţerul de la aeroport la cabinetul ministrului!

A fost declanşată o anchetă, sub conducerea maiorului Schmerler Emanoil, iar Doicaru a fost convocat la Bucureşti pentru a da explicaţii. În declaraţia sa, datată 4 mai, acesta se arată foarte autocritic: „Privind politic, aceasta este o lipsă de vigilenţă, care putea fi socotită trădare în situaţia când documentul ar fi căzut în mâna duşmanului, întrucât prin acest fel uşuratic cu care noi am ţinut acest document, duşmanul avea posibilitatea să pună mâna pe el şi să-l folosească".

Această atitudine s-a vădit a fi una de succes, căci responsabil pentru gafa lui Doicaru a fost găsit… Anghelide Alexandru! Acesta, „care are o vină în acest caz, a fost îndepărtat pentru trecutul său şi originea socială a sa chiabură". În schimb, „tov. Maior Doicaru, principalul vinovat, a fost cercetat şi şi-a recunoscut autocritic lipsa avută pentru care a dat şi declaraţie", referatul de anchetă fiind „clasat la dosar".

O evadare şi un concediu ratat

Nu peste mult timp, maiorul Nicolae Doicaru îşi dă din nou în petic, ajungând, încă o dată, în atenţia conducerii ministerului. În noaptea de 6-7 septembrie 1950 doi condamnaţi la moarte au evadat din penitenciarul din Constanţa, tulburând concediul de odihnă al directorului regionalei de securitate. Evenimentul a declanşat o anchetă a

Direcţiei Generale a Penitenciarelor, sub conducerea inspectorului Gh. Dumitrescu. La rândul său, col. Mişu Dulgheru, directorul Direcţiei Cercetări Penale din D.G.S.P., a indicat ca la anchetă să participe şi doi ofiţeri din direcţia regională de securitate. Pentru a îndeplini acest ordin, maiorul Doicaru i-a delegat pe lt. maj. Sarchiz şi slt. Sula Vasile, iar el şi-a văzut liniştit de concediu la Mangalia şi în staţiunea „Vasile Roaită".

Încercările repetate ale lui Dumitrescu de a-l contacta (inclusiv telefonic!) pe şeful direcţiei regionale de securitate au eşuat, Doicaru evitând cu orice preţ o întâlnire cu acesta şi cu directorul penitenciarului, Dincă Marin.

Acest fapt l-a determinat pe reprezentantul D.G.P. să se întoarcă în 18 septembrie la Bucureşti şi să se plângă directorului general al D.G.P. că „în toate părţile am simţit o strânsă colaborare între penitenciar şi Securitate, însă la Constanţa nu am găsit acest lucru". Se pare că picătura care a vărsat paharul a fost reprezentată de modul în care Doicaru a şters-o „englezeşte", pe uşa din spate a sediului regionalei de securitate, în momentul când inspectorul Dumitrescu a sosit intempestiv, pentru a patra oară!, solicitând o întrevedere cu el.

Întrucât Marin Jianu, ministru adjunct al M.A.I., a aflat de situaţie şi a cerut un raport, Doicaru a fost nevoit să se disculpe printr-un alambicat referat, marcat de autocritică şi scuze penibile pentru că „nu am făcut totul pentru a nu fi eu căutat de tov. Maior şi ca personal să-l fi căutat şi sprijinit în munca sa".

Din nou, nici o consecinţă pentru vajnicul director al regionalei de securitate.

Fondul C.I.S. – fond de „autopremiere"
vs. Procesul sabotorilor de la Canal

În vara anului 1952, de parcă verificarea trecutului soţiei nu ar fi fost de ajuns, apare o altă ameninţare la adresa carierei lui Nicolae Doicaru. Informaţiile parvenite serviciilor de cadre despre chefurile pe care lt. maj. Suciu Mircu, subordonat al lui Doicaru, le făcea cu Yung[27] Iosif, originar din Germania, membru al Grupului Etnic German şi colaborator apropiat al comandamentului german din Constanţa. Investigaţiile declanşate asupra lui Suciu au adus la iveală o serie de informaţii inconfortabile.

Astfel, a reieşit că Yung Iosif a fost urmărit în primii ani de după război, fără a putea fi vreodată arestat, graţie protecţiei oferite de Suciu. La rândul său, cpt. Sepi Năstase, deşi deţinea un raport despre trecutul familiei Yung, comunica ofiţerilor ce investigau cazul Yung faptul că acesta este necunoscut în evidenţe.

Suspiciunile că protecţia lui Yung se datora unor beneficii materiale obţinute de respectivii ofiţeri au fost întărite de faptul că un alt ofiţer de securitate a deconspirat modul în care lt. maj. Suciu Mircu, slt. Mihăilă Gheorghe (fost marinar, cumnat cu Suciu, angajat în Siguranţă la 30 iulie 1947) şi lt. Jean Sarchiz împărţeau „fondul informativ al direcţiunii cu tov. Doicaru Nicolae". Potrivit notei informative redactate la 24 iunie 1952 de respectivul ofiţer, lt. Jean Sarchiz i-ar fi cerut „numele la doi sau trei informatori de ai mei şi întrebându-l pentru ce îmi cere aceste nume, mi-a spus că nu are acoperire la justificarea fondului informativ"[28].

---

[27] Probabil, „Jung".

[28] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 351.

Documentele consultate nu ne-au permis elucidarea modului în care Nicolae Doicaru a scăpat de această acuzaţie gravă, dar se pare că, din nou, a căzut în picioare, primind chiar stelele de locotenent-colonel şi, în decembrie 1952, medalia „Cinci ani de la proclamarea Republicii".

Se pare că era vorba de o „dreaptă răsplată" a calităţilor lui Doicaru, evidenţiate pe deplin în vara anului 1952, cu ocazia arestării şi anchetării „bandei de sabotori" de la Canalul Dunăre-Marea Neagră[29]. Arestările au fost efectuate la finele lunii iulie, ancheta a început la 29 iulie, iar conducerea de partid dăduse ordin, în spiritul vremii, ca până la 23 august procesul să fie încheiat. Colectivul de anchetatori era condus de generalul Vladimir Mazuru, colonelul Mişu Dulgheru şi, cum altfel?, maiorul Nicolae Doicaru. Întreaga operaţiune a fost supervizată de un consilier sovietic pe nume Maximov şi, cu toate că termenul propus iniţial – 23 august – a fost depăşit (procesul desfăşurându-se între 29 august – 1 septembrie), întreaga operaţiune a fost apreciată de forurile superioare drept o reuşită.

Martie 1953 – un „avertisment" de la ministru

Proaspătul locotenent-colonel Doicaru, probabil prins prea mult de gestionarea crizei provocate de verificarea trecutului şi activităţii soţiei sale, se pare că a neglijat atribuţiile profesionale. În 11 octombrie 1952, constatând că „unele manevre ale duşmanului au fost posibile datorită insuficientei munci informative, de proastă calitate desfăşurată de către organele noastre", precum şi faptul că „lipsa de răspundere faţă de muncă – manifestată la unii directori şi subdirectori, precum şi la aparatul din subordinea lor, în organizarea şi coordonarea muncii şi luarea de măsuri operative – a făcut ca uneori să nu poată fi dejucate la timp acţiunile potrivnice ale duşmanului de clasă", ministrul Securităţii Statului, Alexandru Drăghici, a emis Ordinul nr. 811. Potrivit acestuia, toate structurile de securitate trebuia să-şi revizuiască întreaga reţea informativă, urmărindu-se „curăţirea de agenţi dubli, de dezinformatori şi de cei incapabili". În paralel, trebuia intensificată recrutarea de „informatori corespunzători, pentru a crea o agentură puternică şi capabilă să se infiltreze în rândurile duşmanului, să descopere intenţiile lui şi elementele de legătură"[30].

Conform ordinului, directorii de regiuni urmau să ţină legătura personal cu patru-cinci informatori calificaţi şi, totodată, „să asiste de cinci-şase ori pe lună la

---

[29] Se poate considera că Partidul a apreciat modul în care maiorul Doicaru s-a pliat pe comandamentele politice, întrucât, iniţial, pe un raport de anchetă din 12 iunie 1951 pusese, după şase luni de anchetă, următoarea rezoluţie: „din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcţia generală a Canalului Dunărea – Marea Neagră de anumite nereguli, arătând ştiinţific toate posibilităţile. Cred că arestarea sa se datoreşte lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate şi reîncadrat ca un bun specialist" – A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 149. Peste numai un an, aprecierile lui Doicaru la adresa „sabotorilor" erau cu totul altele, Georgescu Gheorghe fiind arestat în iulie 1952 şi anchetat pe baza aceloraşi documente asupra cărora fusese anchetat în 1951. De această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă, a fost determinat să semneze declaraţiile întocmite de anchetatori, în temeiul acestora fiind ulterior condamnat la moarte.

[30] A.C.N.S.A.S., fond M.A.I. – D.G.J., nr. inv. 3.610, dosar nr. 1/1952, ff. 76-80.

întâlnirile lucrătorilor operativi cu agentura". Se recomanda, de asemenea, întărirea conspirativităţii şi folosirea pe o scară mai largă a diferitelor legende şi combinaţii în scopul descoperirii „duşmanilor interni şi a agenturii imperialiste ce lucrează pe teritoriul R.P.R.".

Se pare că Nicolae Doicaru, angajat în lupta sa politică de îndepărtare a suspiciunilor cu privire la soţie, nu a acordat prea multă atenţie prevederilor acestui ordin. În şedinţa din 11 februarie 1953, ţinută cu directorii regionali pentru analiza modului de aplicare a Ordinului nr. 811, Alexandru Drăghici îl admonesta pe Doicaru:

„Însăşi tov. Doicaru spunea că mai avem «întâlniri [cu informatorii] şi pe stradă», dar de ce? Există poziţia aceasta de a merge în coada elementelor înapoiate şi de a nu lupta împotriva lor. De ce oare nu interzicem, să nu se mai întâlnească nimeni cu informatorii până nu-şi găsesc case pentru că întâlnirea pe stradă cu informatorii este desconspirarea (sic!). (…) De ce nu pui piciorul în prag, tovarăşe Doicaru? Dacă ai face acest lucru, ai vedea că munca nu mai merge prost, deşi poate pentru câteva zile va mai merge şchiopătând, însă după aceea se va îndrepta. Aceasta este valabilă nu numai pentru regiunea Constanţa, ci şi pentru celelalte regiuni ale noastre"[31].

Ca urmare, la 5 martie 1953, „tov. lt. col. Doicaru, şeful direcţiei regionale de securitate Constanţa, a fost sancţionat de tov. Ministru cu avertisment pentru lipsurile de care a dat dovadă în aplicarea ordinului nr. 811 al tov. Ministru, necontrolând executarea lui şi pentru faptul că nu a tras la răspundere subalternii care s-au abătut de la acest ordin"[32].

Iunie 1954 – un acordeonist, 40 de litri de vin, 15 ofiţeri şi o încăierare pe cinste

Avertismentul ministrului pentru „lipsuri" se pare că nu l-a impresionat prea mult pe Doicaru, căci peste numai un an un nou incident venea să tulbure liniştea eminentului şef de direcţie regională. Mai precis, un grup de ofiţeri din subordinea sa au provocat o serie de tulburări în comuna Istria, de o asemenea amploare încât a fost nevoie de o anchetă desfăşurată de un colectiv format din reprezentantul Secţiei Administrative a C.C. al P.M.R., cel al Comisiei Controlului de Partid şi un reprezentant al Ministerului Afacerilor Interne.

Detaliile evenimentelor sunt surprinse în referatul pe care acest colectiv l-a întocmit pentru Gheorghe Apostol, la acea dată prim-secretar al C.C. al P.M.R[33]. În rezumat, desfăşurarea a fost următoarea:

În ziua de duminică, 13 iunie 1954, lt. Ion Ion, comandantul unei secţii raionale de securitate, a iniţiat, în beneficiul subordonaţilor săi, o mică excursie de tip „*teambuilding*". În acest scop, din casa de bani a unităţii a fost scoasă o sumă de bani cu care s-au cumpărat 40 de litri de vin, a fost racolat un acordeonist şi, îmbarcaţi într-un camion, 15 ofiţeri şi subofiţeri de securitate şi miliţie (împreună cu soţiile) au plecat în excursie la Cetatea Histria. Acolo au petrecut până seara, consumându-se şi 28 de litri de vin din provizia cu care veniseră. La întoarcere, camionul cu „excursionişti" (aflaţi

[31] *Securitatea*…, vol. I, pp. 319-320.
[32] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 195.
[33] A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secţia Administrativ-Politică, dosar nr. 62/1954, ff. 2-5.

deja în stare de ebrietate) a oprit în faţa căminului cultural din com. Istria, unde avea loc o serbare. Tinerii localnici i-au invitat pe ofiţeri şi pe acordeonist să participe şi ei la petrecere, dar, în scurt timp, un sergent de miliţie l-a luat la bătaie pe unul dintre tineri şi pe tatăl acestuia, veteran de război, care încercase să aplaneze conflictul.

Conform referatului de anchetă, „datorită faptului că majoritatea militarilor erau în stare de ebrietate, la fel şi unii dintre cetăţeni, bătaia s-a extins", iar „în timpul bătăii, unii ofiţeri de securitate au început să lovească şi să bată în mod huliganic pe cine întâlnea"[34]. În acest mod au fost bătuţi groaznic persoane total nevinovate care ieşiseră pur şi simplu la poartă să vadă ce se întâmplă, femei în vârstă, invalizi, adolescenţi de 16-17 ani, mulţi dintre cei maltrataţi fiind internaţi ulterior în spital pentru mai multe zile.

Văzând că gluma se îngroaşă, localnicii se pare că şi-au depăşit reţinerile iniţiale şi au ripostat, astfel încât şi unii dintre militari s-au ales cu ceva „amintiri", cel mai grav lovit fiind unul dintre iniţiatorii încăierării, lt. Fistoliu, care primise o lovitură de târnăcop.

După ce „combatanţii" s-au risipit, lt. Ion Ion a luat cu forţa în camion un adolescent, „pe motiv că prin el va stabili cine a participat la bătaie". Pe drum, acesta a fost bătut groaznic de către patru dintre petrecăreţi, ulterior fiind internat în spital. Ajuns cu camionul în com. Baia, lt. Ion Ion a ordonat ca grupele de miliţie călare din com. Baia şi Cogealac să se deplaseze de urgenţă în acţiune la Istria. El însuşi, însoţit de patru ofiţeri de securitate, s-a întors în comună şi a reţinut la postul de miliţie mai mulţi localnici pe care „i-a cercetat" până a doua zi.

Întrucât majoritatea celor reţinuţi erau membri U.T.M. şi ţărani colectivişti, iar părinţii lor erau membri de partid a fost sesizat Comitetul Regional de Partid, iar cei de la partid au cerut Direcţiei Regionale de Securitate anchetarea cazului. Nicolae Doicaru i-a desemnat pe adjuncţii săi, maiorul Năstase Sepi şi cpt. Luca, cu lămurirea lucrurilor. Aceștia au ghidat ancheta spre lămurirea faptului dacă nu cumva „agresiunea" localnicilor a fost organizată şi a vizat un scop contrarevoluţionar, dispunând în cele din urmă arestarea a şapte localnici şi trimiterea lor în judecată. Ofiţerii implicaţi în încăierare au fost trataţi, în general, cu foarte multă înțelegere, propunându-se sancţionarea lor cu zile de arest, iar lt. Ion Ion a fost retrogradat şi mutat disciplinar la Serviciul Raional Medgidia.

Comisia mixtă venită de la Bucureşti a stabilit că Direcţia Regională de Securitate Constanţa a ignorat declaraţiile localnicilor, ţinând seama doar de cele declarate de ofiţerii de securitate, iar cpt. Luca a susţinut chiar în faţa comisiei că arestarea localnicilor a fost necesară pentru ca „astfel să se întărească autoritatea organelor de securitate". În plus, chiar şi „Regiunea de Partid, deşi a cunoscut cele întâmplate, nu a luat măsuri pe linie de partid pentru tragerea la răspundere a celor vinovaţi".

Concluziile comisiei erau dure: „din cele ce am putut constata noi reiese că munca de educare a ofiţerilor de securitate din acest raion este slabă, că unii ofiţeri au atitudine nejustă faţă de cetăţeni, fac abuzuri şi au lipsuri grave în concepţia şi orientarea lor politică, ajungând până la denaturarea realităţii, la concluzii lipsite de obiectivitate,

[34] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 2.

ceea ce duce la orientarea muncii spre problemele secundare, scăpând probleme principale şi ca urmare lovesc uneori în elemente cinstite, aşa cum a fost cazul cu această anchetă făcută de ei. Aceste abateri au adus prejudicii politicii partidului în această comună, a lovit în acelaşi timp în autoritatea organului de securitate şi a slăbit încrederea maselor în organele de stat”.

Ca atare, se propunea sancţionarea maiorului Sepi şi a cpt. Luca, locţiitorii directorului Direcţiei Regionale M.A.I. Constanţa, cu avertisment scris „pentru superficialitate şi lipsă de obiectivitate în cercetare”, iar lui Nicolae Doicaru „să i se atragă atenţia pentru superficialitatea şi lipsa de control de care a dat dovadă”[35].

„Triumful talentului” – aducerea lui Nicolae Doicaru în Direcţia I Informaţii Externe

Odată depăşit şi acest incident, cariera lui Nicolae Doicaru a cunoscut o perioadă de linişte, meritele sale în lupta cu duşmanul fiind unanim apreciate, atât pe linie profesională, cât şi pe linie de partid. De altfel, în ultimii ani cât a mai condus Direcţia regională M.A.I. Constanţa a fost şi membru în Comitetul Regional de Partid. În plus, după succesul înregistrat în 1952 cu „procesul Canalului”, în 1953 „a luptat cu arma în mână” cu „spionii legionari paraşutaţi Tănase şi M. Popovici”.

Un referat din 25 septembrie 1954, semnat de şeful Direcţiei Cadre, Alexandru Demeter, consemna, la puţin timp după finalizarea anchetei cu privire la incidentele de la Istria, că „ofiţerul este cunoscut ca unul dintre bunii directori de regiune care se preocupă de activitatea subunităţilor din regiune şi obţine rezultate concrete în descoperirea şi depistarea duşmanului de clasă”[36]. De altfel, pentru activitatea şi rezultatele obţinute, Doicaru a primit în anul 1954 ordinul „Steaua R.P.R.”, clasa a III-a, şi medalia „Meritul militar”, clasa a II-a.

Acelaşi Demeter aprecia în 9 mai 1955 că „tov. lt. col. Doicaru Nicolae este un tovarăş bine pregătit profesional, de încredere pentru munca noastră şi cu perspective pentru viitor”, astfel că nu este de mirare că la 1 iunie 1955 Doicaru a fost numit locţiitor al şefului Direcţiei I Informaţii Externe, Vasile Vâlcu. Din păcate, documentele identificate până în prezent nu ne permit să confirmăm faptul că cei doi se cunoşteau din activitatea desfăşurată în slujba partidului comunist în Dobrogea, dar această ipoteză nu poate fi exclusă.

În scurt timp de la aducerea sa în D.I.E., la 23 august 1955, Nicolae Doicaru a fost avansat, la excepţional, la gradul de colonel. Se pare că bucuriile veneau una după alta, întrucât la 20 iulie 1955 Doicaru devenise tatăl unei fetiţe, Tatiana.

În noua funcţie, Doicaru a probat lipsa oricărei inhibiţii[37] şi s-a dovedit „un bun organizator, energic şi cu putere de muncă”. În plus, el „şi-a adus contribuţia într-o

---

[35] *Ibidem*, f. 5.

[36] *Ibidem*, f. 31.

[37] Deşi nou în munca de „informaţii externe”, Doicaru nu a şovăit să-şi impună stilul dur care îl consacrase la Constanţa. Potrivit unui raport din 14 ianuarie 1956, redactat de lt. maj. Verche Teodor, lucrător operativ pe „spaţiul Italia”, acesta fusese chemat în biroul lui Doicaru, împreună cu şeful său de birou, lt. maj. Stanciu Constantin, pentru discutarea unui dosar. Descoperind în dosar o notă care nu era semnată, Doicaru a avut o reacţie neaşteptată: „m-a

serie de probleme grele din exterior", precum răpirea de la Viena şi aducerea în ţară a comandantului legionar Puiu Traian sau „lupta directă" cu „legionarul Beldeanu", ocazie cu care „nu şi-a precupeţit viaţa pentru executarea întocmai a misiunilor"[38]. Ca urmare a unor astfel de rezultate, în 15 februarie 1958 a fost decorat cu ordinul „Apărarea Patriei", clasa I.

Nescăpând din vedere noile exigenţe ale conducerii ministerului cu privire la pregătirea profesională şi politică a angajaţilor, în 1958 Nicolae Doicaru s-a înscris la „şcoala muncitorească M.A.I.", cu durata de doi ani.

În 1960, deşi era doar colonel, îndeplinea funcţia de şef al Direcţiei I, funcţie pentru care era prevăzut gradul de gl. col., primind un salariu de 4.860 de lei. Meritele acumulate între timp l-au îndemnat pe ministrul de resort să diminueze distanţa dintre grad şi funcţia deţinută. Ca urmare, în 3 mai 1961, Alexandru Drăghici nota în referatul de cadre că Nicolae Doicaru, „în cei 16 ani de când lucrează în M.A.I., a acumulat multă experienţă în munca de securitate, este curajos şi devotat muncii. În activitatea sa de fiecare zi a dovedit ură neîmpăcată faţă de duşman". Concluzia era una singură: „sunt de părere că poate fi avansat la gradul de general-maior"[39]. Consecinţele unui astfel de referat pozitiv nu s-au lăsat aşteptate: la 20 mai 1961, prin Ordinul ministrului nr. 1831, Doicaru a fost înaintat la gradul de general-maior. De altfel, activitatea sa prodigioasă fusese răsplătită şi printr-o suită de ordine şi medalii: medalia „Meritul Militar" (9 decembrie 1958), ordinul „23 August", clasa a IV-a (18 august 1959), „Ordinul Muncii", clasa a III-a (6 mai 1961), ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat", clasa I (26 decembrie 1962). Tot în 1962, Nicolae Doicaru a fost decorat şi de Uniunea Sovietică cu un ordin neprecizat în „Fişa de decoraţii" din dosarul său de cadre. Să fi fost acest ordin, ca şi cel acordat de statul român, o răsplată pentru informaţiile obţinute în această perioadă de reţeaua Caraman? Aceasta este ipoteza cea mai plauzibilă, având în vedere că în 1962 Mihai Caraman reuşise recrutarea lui Françoise Roussilhe, de la Centrul de Documentare N.A.T.O. din Paris, şi obţinuse primele documente secrete de la acesta, iar gestionarea acestui canal fusese preluată direct de Moscova[40].

Restructurările de natură organizatorică prin care a trecut Ministerul Afacerilor Interne în prima jumătate a anului 1963 nu l-au clintit pe Doicaru din funcţia pe care o obţinuse cu greu, ba, dimpotrivă, au dus la o consolidare a poziţiei sale, structura pe care o conducea fiind ridicată la statutul de direcţie generală. În referatul întocmit cu această ocazie, Alexandru Drăghici, ministru al Afacerilor Interne şi vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, nota că Doicaru este „un bun organizator, energic şi cu putere de muncă. Este inteligent şi asimilează uşor problemele care-i stau în faţă. Şi-a dat

chemat lângă dânsul, mi-a ordonat să-i dau degetul mare, iar tov. Doicaru, cu stiloul dânsului, mi-a tras câteva linii pe deget, spunându-mi «pune degetul, dacă nu ştii să scrii!»". Potrivit raportului, în alte împrejurări Doicaru i s-ar fi adresat cu apelative de tipul „căciulă", „creierul spionajului", „maistru al artelor frumoase din Italia", nefiind singurul aflat în această situaţie – *ibidem,* f. 180.

[38] *Ibidem*, f. 11.

[39] *Ibidem,* f. 20.

[40] Dennis Deletant, *op. cit.*, p. 72.

contribuţia efectivă într-o serie de probleme grele din exterior. (…) Execută ordinele cu seriozitate şi cu promptitudine şi a reuşit să introducă acelaşi lucru şi în munca subalternilor privind executarea întocmai a ordinelor. Datorită acestui fapt a obţinut informaţii şi materiale bune în domeniul economic, politic şi militar"[41].

Concluzia unui referat atât de elogios nu putea fi decât una singură:

„Tov. Gl. maior Doicaru Nicolae este un ofiţer devotat partidului şi guvernului, cu experienţă în activitatea pe care o desfăşoară şi cu rezultate bune în muncă, fapt pentru care propun să fie numit în funcţia de secretar general şi şef al Direcţiei Generale de Informaţii a Ministerului Afacerilor Interne"[42].

Ca urmare, în 26 septembrie 1963, printr-o hotărâre a Consiliului de Miniştri, Nicolae Doicaru a fost numit secretar general al M.A.I. şi şef al Direcţiei Generale de Informaţii[43].

Nici măcar schimbarea liderului partidului comunist nu a periclitat în vreun fel poziţia lui Doicaru. Venirea lui Ceauşescu în fruntea partidului, deşi a produs o serie de mutaţii în activitatea spionajului românesc, nu a condus la o schimbare la vârf.

La 23 august 1966 a fost înaintat la gradul de general-locotenent, iar în urma examenului de stat din sesiunea ianuarie 1967 a fost declarat diplomat în economie politică al Institutului de Ştiinţe Economice „V.I. Lenin" din Bucureşti. În iulie 1967, în urma modificărilor organizatorice, Nicolae Doicaru devine vicepreşedinte al Consiliului Securităţii Statului şi şef al Direcţiei Generale de Informaţii Externe (D.G.I.E.), noua denumire a structurii de spionaj a Securităţii.

Reevaluarea activităţii Securităţii în primăvara anului 1968, orchestrată de Nicolae Ceauşescu în scopul eliminării lui Alexandru Drăghici şi a unora din oamenii acestuia, a trecut peste Doicaru fără efecte vizibile, deşi implicarea sa în abuzurile săvârşite cu ocazia procesului de la Canal i-ar fi putut fi fatală din punct de vedere profesional.

Fuzionarea Consiliului Securităţii Statului cu M.A.I., legiferată prin Decretul nr. 130 din 19 aprilie 1972[44], deşi a reprezentat o reorganizare de amploare, motivată de faptul că Nicolae Ceauşescu devenise conştient de coagularea unor nuclee pro-sovietice[45], nu îl atinge pe Doicaru. Dimpotrivă, în 9 mai 1972 a fost numit în Colegiul

---

[41] A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secţia Cancelarie – anexe, dosar nr. 100/1963, f. 3.

[42] *Ibidem.*

[43] C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode, vol. I (1948-1967)*, coordonator Florica Dobre, editori: Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, p. 242.

[44] Textul decretului în C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode, vol. II (1967-1989)*, coordonator Florica Dobre, editori:Elis Neagoe Pleşa, Liviu Pleşa, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, pp. 166-175.

[45] Cel mai semnificativ eveniment a fost arestarea în anul 1971 a generalului Ioan Şerb, fost comandant al Armatei a 2-a Bucureşti, dovedit a fi fost racolat de către spionajul militar sovietic (G.R.U.). Informaţii de aceeaşi natură erau deţinute şi despre generalii Arhip Floca, adjunct al ministrului Apărării Naţionale, şi Vasile Petruţ, fost comandant al trupelor de grăniceri – cf. Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de Informaţii şi Securitate ale regimului comunist din România. 1965-1989*, Bucureşti, Editura Elion, 2003, pp. 140-141.

Ministerului de Interne[46], iar în 23 iunie 1973, odată cu înfiinţarea Departamentului de Informaţii Externe, prin Decretul nr. 363, Nicolae Doicaru este numit şef al acestui nou departament, deţinând şi funcţia de prim-adjunct al ministrului de Interne.

În 19 august 1974 a devenit general-colonel, această nouă avansare fiind pusă de istoricul Cristian Troncotă pe seama importanţei sporite acordate activităţii de spionaj, concretizată prin înfiinţarea Departamentului de Informaţii Externe[47].

De altfel, cariera lui Nicolae Doicaru atinsese apogeul: la aproape trei decenii de la angajarea sa în Siguranţă, acesta era general-colonel, şef de departament şi prim-adjunct al ministrului de Interne. Încununarea eforturilor şi manevrelor sale laborioase ar fi fost, desigur, numirea în funcţia de ministru de Interne, dar soarta a vrut altfel. Din motive încă neelucidate[48], Nicolae Ceauşescu a decis să-l scoată din sistemul în care îşi construise cariera şi faima, îndeplinindu-i, totuşi, visul de a fi ministru. Numai că nu al Internelor, ci al… Turismului! Oricum, cariera sa ministerială a fost una efemeră, întrucât a fost numit la 7 martie 1978, prin Decretul nr. 47/1978, iar la 15 august era destituit din funcţie. În scurt timp, la 20 octombrie acelaşi an, a fost trecut în rezervă prin Decretul nr. 284/1978.

În acest fel se încheia definitiv cariera lui „Vrânceanu" (numele conspirativ pe care-l purta în anii '70 generalul Doicaru), la vârsta de doar 56 de ani şi şase luni, responsabil pentru falimentul *total* al acestuia fiind Ion Mihai Pacepa.

O ultimă tentativă de a reveni „în fruntea bucatelor", ca fost persecutat de către Nicolae Ceauşescu, se pare că s-a produs la finele lunii decembrie 1989 şi în ianuarie 1990. Mai puţin norocos decât fostul său subordonat Mihai Caraman, generalul Doicaru nu a reuşit să convingă noua putere că serviciile sale de reputat profesionist sunt indispensabile.

A decedat la 27 februarie 1991, în timpul unei partide de vânătoare, fiind împuşcat accidental. Moartea sa a ridicat o serie de suspiciuni la vremea respectivă, întrucât se pare că, deşi la respectiva partidă de vânătoare s-au folosit numai alice, Nicolae Doicaru ar fi fost „secerat de un glonţ"[49].

---

[46] C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode, vol. II (1967-1989)*, coordonator Florica Dobre, editori: Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Pleşa, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006, p. 175.

[47] Cristian Troncotă, *op. cit.*, pp. 93-94.

[48] Fostul şef de cabinet al generalului colonel Iulian Vlad, generalul Aurel I. Rogojan, susţine că serviciile de contraspionaj ar fi documentat subordonarea lui Doicaru faţă de sovietici, iar decizia lui Nicolae Ceauşescu a fost de a-l împinge pe acesta într-o funcţie fără riscuri de securitate, neezitând să folosească sintagma „cunoscut agent al K.G.B.", acesta având, în opinia autorului, „serioase antecedente în colaborarea cu serviciile speciale sovietice" – Aurel I. Rogojan, *Fereastra serviciilor secrete. România în jocul strategiilor globale*, Bucureşti, Editura Compania, 2011, p. 64 şi p. 162. Decizia de îndepărtare a lui Doicaru ar fi fost luată „în momentul în care şefului spionajului i s-a cerut de la Moscova să acţioneze pentru înlăturarea preşedintelui" – *ibidem*, p. 162. Deşi această ipoteză are un grad mare de plauzibilitate, dată fiind tensionarea relaţiilor dintre Ceauşescu şi Brejnev în anul 1978, validarea sa are nevoie, în opinia noastră, şi de o atestare documentară.

[49] Mihai Pelin, *op. cit.*, p. 103.

Concluzii

Cariera lui Nicolae Doicaru în cadrul structurilor Securităţii se impune atenţiei nu doar prin longevitatea personajului şi prin cursul permanent ascendent, ci mai cu seamă printr-o serie de semne de întrebare legate de „îngerul păzitor" care l-a ocrotit de toate primejdiile.

Să fi ajuns Doicaru la cele mai înalte grade militare şi la cele mai importante funcţii în aparatul Securităţii exclusiv pe baza meritelor personale, al unei ambiţii şi tenacităţi ieşite din comun? Sau a avut, pe lângă aceste atribute personale, şi un sprijin discret din partea serviciilor speciale sovietice? Un răspuns ferm, lipsit de echivoc, este greu de dat atâta vreme cât nici măcar documentele din România referitoare la acest subiect nu sunt accesibile în integralitatea lor! Cu atât mai mult în lipsa informaţiilor din arhivele serviciilor de informaţii sovietice. Totuşi, pe baza datelor trecute în revistă aici şi prin stabilirea unor analogii cu cazuri asemănătoare din România, dar şi din alte spaţii geografice, îndrăznim să formulăm opinia că Nicolae Doicaru a fost racolat de timpuriu de serviciile sovietice şi folosit vreme îndelungată pentru obţinerea de informaţii şi dirijarea în sensul dorit a anumitor acţiuni ale spionajului românesc.

În privinţa racolării sale, aceasta se putea produce fie în perioada când locuia la Nicolaev, la cele două surori, Oleia şi Nina (dovedite ulterior a fi fost „ofiţeri ai Armatei Roşii"), fie pe Frontul de Vest, când lupta alături de Armata Roşie sub comanda lui Ion Eremia, el însuşi un personaj asupra căruia planau suspiciuni de colaborare cu sovieticii, cel care, de altfel, îl face membru de partid şi-l recomandă pentru angajarea în Siguranţă.

Tot pe front, Doicaru ar fi putut fi recrutat în timpul acelor inexplicabile dispariţii, de durata a două-trei zile, menţionate într-o referinţă de unul din foştii camarazi, absenţe asupra cărora Doicaru nu părea să fi fost tras la răspundere de superiorii săi. Poate fi luată în calcul şi varianta recrutării lui Doicaru după angajarea în Siguranţă, prin intermediul soţiei sale, ea însăşi susceptibilă a fi fost racolată în perioada când a lucrat pentru autorităţile sovietice de ocupaţie din Bucovina sau când lucra ca translatoare la „poziţia specială" din Constanţa.

Altminteri, fără o „protecţie" specială, cum s-ar fi putut menţine Doicaru în aparatul represiv? Să recapitulăm câteva din „bubele" de la dosarul personal: tatăl – fost susţinător al „partidelor istorice", deţinuse o băcănie şi un debit de tutun, folosise „mână de lucru salariată". Un unchi „fost plutonier major de geniu în armata veche", cu „manifestări ostile regimului" şi aflat „în evidenţa organelor de securitate", un alt unchi era de profesie pictor de biserici. Unul din fraţii lui Doicaru era semnalat că „în unele ocazii are manifestări duşmănoase şi face greutăţi organelor locale", în vreme ce una din surorile sale era căsătorită cu fiul unui „legionar notoriu". Soţia sa era fiica unui fost jandarm şi văduva unui preot!

Apoi, el însuşi avea o serie de „păcate" grele, cel mai important fiind apartenenţa la „Frăţiile de Cruce". Pentru o astfel de vină, congeneri ai lui Doicaru au făcut ani grei de puşcărie şi au fost urmăriţi toată viaţa de către Securitate ca fiind… legionari! Doicaru nu păţeşte nimic, ba i se găsesc şi scuze (era bun la carte!). Întreţine relaţii „neprincipiale" cu „duşmanul de clasă", întrupat într-o brutăreasă şi apoi într-o cofetăreasă, dar… fără nici o urmare! Bate un magistrat militar, îl minte făţiş pe atotputernicul Pintilie şi… nimic! Pierde cifrul de comunicaţii al direcţiei regionale de securitate, se eschivează de la prinderea unui evadat, este bănuit că s-ar înfrupta din

fondul C.I.S., nu se preocupă de organizarea reţelei informative şi este mustrat de ministru şi totuşi, inexorabil, Doicaru înaintează în grade şi în funcţii! Este drept că, în epocă, gradul de toleranţă faţă de prostiile şi abuzurile săvârşite de directorii regionali era destul de mare, arhivele consemnând multiple exemple, dar cei care „călcau pe bec" nu erau, măcar, avansaţi „la excepţional"!

În referatul întocmit de Direcţia Cadre la 17 septembrie 1952 se propunea în mod expres „să fie scos din funcţia de director al D.R.S.S. Constanţa, iar Comisia de Partid D.G.S.S. să ia în discuţie cazul său pentru a hotărî asupra calităţii de membru de partid". În schimb, peste numai o lună, Doicaru este înaintat în grad!

Apoi, în perioada cât Doicaru a condus spionajul românesc au avut loc destule dezertări (ce-i drept, nu de anvergura cazului Pacepa!) şi destule eşecuri, dar nici unul din aceste evenimente nu a avut repercusiuni asupra şefului. Să fi fost această „imunitate" doar efectul operaţiunii „Sarsanaua", cum numea Neagu Cosma tactica lui Doicaru şi a lui Pacepa de a oferi diverse „atenţii" de peste hotare mărimilor din Partid şi din conducerea ministerului[50]? Greu de spus! De altfel, în ancheta demarată după dezertarea lui Pacepa, relaţia strânsă pe care Doicaru o avea la Constanţa cu „serviciile de profil sovietice" a fost invocată în mai multe rânduri[51]! Să fi fost stopată această relaţie după venirea sa la Direcţia I? Avem toate motivele să credem că nu, ba dimpotrivă[52]!

În 24 octombrie 1949 „patronul" lui Doicaru, lt. col. Ion Eremia, la acea vreme şeful Casei Centrale a Armatei şi deputat de Sălaj în M.A.N., nota într-o referinţă: „Este înclinat spre carierism, are rămăşiţe burgheze în comportare (servilism în oarecare măsură, tendinţe de comandă în relaţiunile cu masele). Cred că este însă legat de Partid,

[50] Neagu Cosma, *Cum a fost posibil? Cârtiţa Pacepa*, Bucureşti, Editura Paco, f.a., p. 18.

[51] C.N.S.A.S., *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securităţii. 1978-1980*, studiu introductiv, selecţia documentelor şi indice de nume de Liviu Ţăranu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2009, p. 12.

[52] În acest sens poate fi amintită o misiune secretă pe care Nicolae Doicaru a îndeplinit-o în martie 1971 în R.D.G., unde a încercat să poarte discuţii cu Erich Mielke, atotputernicul şef al *Stasi*. Potrivit opiniei lui Larry L. Watts, împărtăşită şi de Cristian Troncotă, Doicaru era emisarul unei facţiuni pro-sovietice, din care mai făceau parte şi Ion Stănescu, şeful C.S.S., şi Alexandru Drăghici, fostul ministru al Afacerilor Interne, în căutarea unui sprijin extern pentru înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu – cf. Larry L. Watts,*Fereşte-mă, Doamne, de prieteni…Războiul clandestin al Blocului Sovietic cu România*, traducere din limba engleză Camelia Diaconescu, Bucureşti, Editura Rao, 2011, pp. 523-527 şi Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informaţii şi securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Elion, 2014, p. 23. Fără a împărtăşi întrutotul ipoteza existenţei respectivei facţiuni, caracterul conspirat al deplasării lui Doicaru la Berlin şi insistenţa acestuia de a avea o discuţie privată cu Erich Mielke, ministrul Securităţii Statului, precum şi unele afirmaţii ambigui din timpul convorbirilor („în activitatea oficială noi nu ne limităm la documentele scrise care ne-au fost date de conducerea de partid şi de ministrul de resort. Nu am venit aici fără mandat şi însărcinare") favorizează suspiciunea că şeful spionajului românesc avea „dublă comandă", acţionând şi din dispoziţia altei entităţi decât „conducerea de partid şi de stat" – vezi stenograma discuţiei dintre Doicaru şi Wolf, adjunctul şefului *Stasi*, purtată în 18 martie 1971, în Stejărel Olaru, Georg Herbstritt, *Stasi şi Securitatea*, traduceri din germană de Viorel Buta şi Mihai Alecu, Bucureşti, Editura Humanitas, 2005, pp. 288-299.

dacă nu pentru frumuseţea şi măreţia cauzei Partidului, cel puţin pentru forţa şi influenţa Partidului"[53].

În ceea ce ne priveşte, considerăm că acest fragment reflectă, sintetic, situaţia: Nicolae Doicaru a fost un carierist feroce, înzestrat cu intuiţie şi inteligenţă, cu forţă de muncă şi abilitate, „citit" ca atare de serviciile speciale sovietice, racolat şi susţinut pe parcursul întregii sale cariere. Ca şi în cazul Partidului, probabil că Doicaru a sprijinit Uniunea Sovietică nu atât pentru „frumuseţea şi măreţia" patriei socialismului, cât pentru „forţa şi influenţa" sa în România comunistă.

[53] A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 148.

Iuliu CRĂCANĂ

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

General Alexandru Petrescu – a Biography of Corruption

Alexandru Petrescu was the president of the law courts that imposed the heaviest sentences for political offences in the 1950s. Petrescu's inclination towards corruption and compromise, his versatility and the ability to get in contact with people at the highest political level, made him a reliable man during all the political regimes. Thus, he was selected for the highest offices.

Until 1942 Petrescu imposed heavy political sentences on legionnaires and communists. Between 1942 and 1944 he was appointed Director General of the Directorate for Prisons by Ion Antonescu. Although he was accused of war crimes, after 1944 he became pawn in the communists' attempt to annihilate the Romanian elite through judicial procedures.

Finally, the general was appointed President of the Military Court of M.A.I. departments, the highest court of appeal for political trials. Petrescu's political obedience did not prevent him from delivering favorable verdicts to some defendants in exchange for favors. For that reason he was called the "black market of justice".

Etichete: Alexandru Petrescu, magistrat militar, justiție, proces politic, corupție
Keywords: Alexandru Petrescu, magistrate, justice, political trial, corruption

Într-un clasament al celor mai abjecte personaje din istoria justiției românești, Alexandru Petrescu ar ocupa de departe primul loc. A fost președintele completelor de judecată care au pronunțat cele mai dure sentințe politice. De-a lungul carierei sale a fost președintele completului care a judecat în procesul lotului Tămădău și l-a condamnat la închisoare grea, pe viață, pe Iuliu Maniu, a fost președinte al completelor de judecată care au judecat în așa-numitul „proces al trădătorilor și spionilor titoiști" (august 1950), al primului lot „de sabotori și diversioniști de la canal", din august-septembrie 1952, al doilea lot de la Canal, procesul Sumanelor Negre, procesul Nunțiaturii, cel al Bibliotecii engleze, cel al Legației franceze și Legației turce, al lui

Eugen Ţurcanu, din 1954, procesele lui Ion Ioanid, Gheorghe Calciu-Dumitreasa şi multe altele[1]. S-a spus despre el că dobândise o placiditate, un automatism în a rosti aceste sentinţe la 5 minute de la începerea audierii şi că putea prezida câte 5-6-10 asemenea procese pe zi[2]. Între 1954 şi 1956 a condus Tribunalele M.S.S. (M.A.I.)., care aveau în competenţă faza de recurs a tuturor proceselor politice. Potrivit actelor normative care le reglementau organizarea, Tribunalele M.S.S. aveau triplă subordonare, faţă de ministrul Justiţiei, ministrul Forţelor Armate şi ministrul Securităţii Statului, care stabileau de comun acord numărul angajaţilor, al sediilor şi circumscripţiilor de judecată, statele de organizare, numirea în funcţie a judecătorilor şi mişcarea acestora, numărul asesorilor populari ai tribunalului, precum şi numirea lor. În realitate, cel mai greu cuvânt îl avea Alexandru Drăghici.

Procesele prezidate de Alexandru Petrescu sunt cunoscute, dar ele nu spun nimic despre personajul nostru, cu privire la care istoria justiţiei încă păstrează tăcerea. A fost comunist? A pronunţat acele sentinţe din convingere politică şi din ură de clasă?

În cele ce urmează ne vom referi la aspecte mai puţin cunoscute ale vieţii şi carierei magistratului Alexandru Petrescu, omul tuturor regimurilor, care, pentru propria bunăstare, a fost în stare de cele mai mari compromisuri posibile.

Este greu de crezut că un om cult poate fi o canalie! Când, pe deasupra, acesta mai are şi pregătire juridică de înaltă clasă, te aştepţi să îşi urmeze conştiinţa. Pe lângă obedienţa politică, întâmplător sau nu, magistratul Alexandru Petrescu a fost un om profund corupt, în sensul mercantil al cuvântului.

Informaţiile din dosarele de urmărire ale lui Alexandru Petrescu duc către următoarea concluzie: Alexandru Petrescu înţelegea ce se întâmplă. Avea conştiinţă dar a ales să nu o urmeze. Iar cei care aveau nevoie de serviciile sale ştiau asta.

Deşi în autobiografiile depuse la dosarul de cadre afirmă că a fost comunist încă de dinaintea războiului, magistratul Petrescu nu a fost un apropiat al comuniştilor decât după anul 1945, când a devenit unealta lor perfectă. Calităţile care îl recomandau pentru aceasta erau, pe de o parte, carierismul şi oportunismul şi, pe de altă parte, faptul că era şantajabil. Corupţia de care dăduse dovadă în toată cariera sa îl făceau controlabil. În istoria justiţiei româneşti, Alexandru Petrescu întruchipează justiţia fără morală, corupţia şi obedienţa politică.

Născut la 3 iunie 1895, în Focşani[3], al doisprezecelea născut într-o familie cu paisprezece copii, Alexandru Iancu Petrescu a absolvit Şcoala Militară de Infanterie, în anul 1914. În anul 1916 avea gradul de sublocotenent. În 1927 a absolvit Facultatea de Drept, domeniu în care a obţinut, în 1937,

[1] Titică Predescu, *Justiţia comunistă ca mijloc de represiune*, în „Experimentul Piteşti – Reeducarea prin tortură: Opresiunea culturii tradiţionale române din timpul dictaturii comuniste", Editura Fundaţiei Culturale „Memoria", 2006, p. 92.

[2] Doina Jela, *Lexiconul negru: unelte ale represiunii comuniste*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2001, pp. 221-223.

[3] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 1, f. 2

doctoratul[4]. O perioadă nu a profesat ca jurist, ci a lucrat multă vreme în diverse domenii militare activând, pe rând, în corpul jandarmeriei rurale, la Comenduirea Pieţei Piteşti, la Consiliul de Război al Corpului V Armată, a fost substitut de Comisar Regal al Consiliului Permanent de Revizie al Armatei, apoi în serviciul Justiției Consiliului de Război al Corpului I Armată.

Deşi lucra în justiţia militară încă din anul 1929[5], a intrat ca magistrat abia la 1 noiembrie 1938, când a fost înaintat la gradul de locotenent-colonel. La 10 mai 1941 a fost avansat la gradul de colonel[6].

A fost ajutat în cariera sa de o calitate a personalității sale, aceea de a cultiva prietenii și a intra în rețele de complicități cu personaje sus-puse. Unele dintre acestea au ocupat ulterior funcții importante. De pildă, încă de la începutul anilor `30 era prieten cu Istrate Micescu[7] şi Ion C. Marinescu[8], care, ulterior, au ajuns miniştri ai Justiției și care l-au ajutat în carieră[9]. În anul 1935 era urmărit îndeaproape de Siguranţă (Direcţia Poliţiei de Siguranţă). Se ştia că avea legături cu Istrate Micescu, la acea vreme avocat, pe care îl vizita acasă[10].

După intrarea în magistratură, Alexandru Petrescu s-a remarcat prin obedienţa faţă de puterea politică. A funcţionat ca Preşedinte al Secţiei a III-a a Tribunalului Militar al Capitalei, funcţie din care a dat pedepse mari loturilor de comunişti şi, după rebeliunea din ianuarie 1941, loturilor de legionari. În subsidiar, însă, era un maestru al jocurilor de culise. Accepta diverse intervenții, în urma cărora își schimba fundamental atitudinea, şi pronunţa pedepse mici în raport cu infracţiunea, aşa cum s-a întâmplat, în 1941, în cazul lui Teohari Georgescu şi lui Iosif Chişinevschi, condamnaţi la numai zece ani închisoare.

În această perioadă de început a războiului, pe timpul cât era Preşedinte al Curţii Marţiale, i se spunea în cercurile magistraţilor şi avocaţilor „bursa neagră a justiţiei", considerându-se că, „cu cât plăteai mai mult, cu atât ieşeai mai nevinovat"[11].

La finalul anului 1941, situaţia penitenciarelor din România era dezastruoasă. După cedarea Ardealului de nord, administraţia românească a fost nevoită să evacueze deţinuţii din douăzeci şi şapte de penitenciare. A urmat cutremurul din 1940, care a avut drept consecinţă evacuarea a încă cinci penitenciare afectate grav. Între acestea se aflau cele mai mari penitenciare din ţară: Doftana, Mărgineni şi Mislea. Toţi deţinuţii evacuaţi au supraaglomerat penitenciarele rămase funcţionale care, la începutul anului 1941, au fost nevoite să primească încă cca. 4000 de deţinuţi condamnaţi după rebeliunea legionară[12].

---

[4] A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 6.
[5] *Ibidem*, f. 65.
[6] *Ibidem*, vol. 2, f. 79.
[7] Ministru al Justiţiei între 24 noiembrie 1939 - 11 mai 1940.
[8] Ministru al Justiţiei între 14 august 1942 - 23 august 1944.
[9] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 80.
[10] *Ibidem*, f. 58.
[11] *Ibidem*, f. 296.
[12] A.N.I.C., fond Vornicia Temniţelor (Direcţia Generală a Penitenciarelor), dosar nr. 1/1942, *passim*.

În aceste condiții, la începutul anului 1942, Ion Antonescu l-a numit pe lt. col. Alexandru Petrescu în funcţia de director general al Direcţiunii Penitenciarelor şi Institutelor de Prevenţie din Ministerul Justiţiei, cu misiunea de a pune ordine în penitenciare, atât din punct de vedere al nivelului de siguranţă al acestora, cât şi a stării materiale a deţinuţilor. Conducătorul statului era mulţumit de sentinţele pronunţate de magistratul militar în procesele legionarilor şi, probabil, l-a trimis acolo pentru a-şi continua misiunea, aceea de a-i ţine bine pe legionari în închisori. Alexandru Petrescu s-a achitat de sarcinile primite, dispunând măsuri mult mai restrictive decât predecesorul său, Alexandru Racoviceanu. A procedat, însă, în felul său. Primul pas după numire a fost acela de a se deplasa personal în închisori, unde a instalat ca directori magistraţi militari, relaţii apropiate, fini, prieteni.

Cu această ocazie a putut cunoaşte în mod direct situaţia, constatând, de exemplu, că la închisorile Deva şi Ocnele Mari paza era aproape inexistentă[13].

Potrivit unor informări ale serviciilor secrete, Alexandru Petrescu a descoperit personal într-o celulă la Aiud un şanţ-tunel mascat sub pardoseala celulei, prin care ar fi putut evada toţi deţinuţii în 3-4 săptămâni, deoarece mai erau doar 2 metri şi jumătate până după zidul exterior al închisorii. Potrivit unei note a SSI – ului, şanţul era săpat de „condamnaţii pentru spionaj şi comunism” [14].

Relatările ulterioare ale lui Alexandru Nicolschi contrazic aceste informaţii: „Înainte de a sta noi în celula aceea de la Aiud, au stat acolo nişte deţinuţi de drept comun şi ei au încercat să evadeze. Şi noi am aflat aceasta mai târziu. Iar directorul penitenciarului aşa a arătat, că nu noi am fost aceia care au început să sape sub podea la baza zidului celulei ci acei deţinuţi de drept comun” [15].

Directorul penitenciarului, maiorul magistrat Munteanu, considerat de Nicolschi „un om drept”, a fost ajutat la rândul lui de acesta atunci când a fost arestat pentru crime de război: „Am făcut depoziţie pentru el la Tribunalul Poporului şi în aceeaşi zi a fost pus în libertate. Am spus acuzatorului public să se poarte cu el cum s-a purtat el cu mine în închisoare. Vă dau un amănunt: întâmplarea face ca acuzatorul public în acel proces să fie Alexandru Drăghici. Eu am dat toate amănuntele comportării sale”[16].

Cert este că, cel puţin în prima parte a perioadei în care a exercitat această funcţie, lt. col. magistrat Alexandru Petrescu a avut rezultate în reforma sistemului penitenciar, activitate în care a fost sprijinit de Ion Antonescu, cu care se spunea că avea telefon direct. A reuşit, imediat după numirea sa, să îl convingă pe mareşal de bunele lui intenţii şi de intransigenţa necesară funcţiei îndeplinite prin prezentarea în scurt timp a unui raport, în care i-a detaliat gravele probleme constatate în penitenciare.

---

[13] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 59.
[14] *Ibidem*, vol. 2, f. 59.
[15] Lucian Popescu, Mihnea Măruţă, *Generalul de Securitate Nicolski mărturiseşte* în „Nu”, nr. 53, 14-20 octombrie 1991, p. 12, *apud* Mihai Burcea, Marius Stan, *Alexandru Nicolschi, spion sovietic, deţinut şi general de securitate*, p. 9 (http://www.iiccr.ro/pdf/ro/alexandru_nicolschi.pdf, accesat în 8 aprilie 2014).
[16] *Ibidem.*

Încă din primele zile ale mandatului său, Alexandru Petrescu a instituit un regim sever. A interzis vizitarea deținuților de către familii şi chiar de avocați. Probabil pentru a-i face pe plac lui Antonescu, în privința deținuților legionari a impus măsuri şi mai severe, instituind interdicția ca aceştia să mai primească alimente de la familii şi a dat ordin direct ca legionarii să fie ținuți izolați în celule cu încălcarea legii sau peste durata maximă legală de şase luni[17].

Deşi Direcția Generală a Penitenciară era subordonată direct Ministerului Justiției, Alexandru Petrescu a ignorat în mod intenționat subordonarea ierarhică. A preferat să îl informeze direct pe Ion Antonescu şi s-a legat prin telefon direct cu Ministerul de Interne şi Siguranța Statului, cu care colabora fără ştirea sau împotriva ordinelor ministrului Constantin Stoicescu. Din acest motiv, nu a trecut mult timp până când cei doi au intrat într-un conflict deschis. Deranjat de protecția şi de încrederea de care se bucura directorul penitenciarelor în raport cu mareşalul, lovit în orgoliul său că nu mai avea nici o autoritate asupra unui subordonat, Constantin Stoicescu i-a cerut lui Ion Antonescu să îl desărcineze din funcția de Ministru al Justiției sau, cel puțin, să transfere Direcția Generală a Penitenciarelor la Ministerul de Interne sau la Ministerul Apărării Naționale[18].

La rândul său, Alexandru Petrescu nu doar că îl ignora în exercitarea funcției pe şeful său direct, dar afirma frecvent în public că, până să vină el ca director, nu se făcuse altceva decât să se fure.

Ceea ce nu putea, însă, să îi reproşeze ministrul Justiției era lipsa de rezultate ca şef al penitenciarelor. Cu scopul de a găsi nereguli, ministrul Stoicescu a vizitat în mai 1942 mai multe penitenciare, unde nu a găsit nimic de reproşat: „ordine, curățenie, hrană îngrijită, nici o plângere de la deținuți". A constatat doar că „personalul administrativ şi gardienii trăiau sub teroarea unei severități nu totdeauna justificate" [19]. Era ştiut, de altfel, că îşi amenința subalternii că îi trimite în lagăr sau că îi ridică cu lanțuri la picioare.

Performer ca administrator şi ca jurist, Alexandru Petrescu şi-a arătat şi în această funcție cealaltă latură a sa. Potrivit serviciilor de informații, Alexandru Petrescu era un funcționar profund corupt. Sub pretextul inspecțiilor, descindea în penitenciarele din țară cu scopul de a lua mită, atenții şi mese la restaurant. De pildă, vizita în mod frecvent Aiudul, unde avea relații apropiate cu A.I. Stoica, proprietar al unor întreprinderi care lucrau cu deținuți. Pe 6 martie 1943, o astfel de masă, plătită de Stoica cu suma de 15.000 de lei la restaurantul Seidl, s-a transformat într-un chef de mari proporții, cu muzicanți, la finalul căruia, aflat sub influența alcoolului, Alexandru Petrescu a bătut un chelner. Era de notorietate că relațiile cu Stoica se consolidaseră atunci când Alexandru Petrescu îl ajutase pe acesta, care la un anumit moment fusese închis pentru că lucrase ilegal cu deținuți legionari, să fie internat în lagăr şi nu închis în penitenciar[20].

---

[17] A.N.I.C., fond Vornicia Temnițelor (Direcția Generală a Penitenciarelor), dosar nr. 1/1942, ff. 12-13.
[18] *Ibidem*, f. 8.
[19] *Ibidem*, f. 12.
[20] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 61.

Faptele de corupţie săvârşite de Alexandru Petrescu au ajuns şi la urechile lui Ion Antonescu. Acesta a primit o notă informativă prin care Siguranţa îl informa că Alexandru Petrescu patrona un întreg grup infracţional. Îşi numise mai mulţi fini directori de penitenciare, îşi angajase fiul în subordinea sa, îşi promovase soţia, pe Maria Petrescu, în funcţia de şefă a Serviciului Contabilităţii, Administrării şi Exploatării Muncii Penale.

Faptele de corupţie era expuse pe 21 de puncte, dintre care redăm doar câteva. Alexandru Petrescu achiziţionase din fondurile Administraţiei Penitenciarelor, cu o sumă mare, un autoturism pentru folosinţa penitenciarului, autoturism care nu era în stare de funcţionare, luase cauciucuri din cota Direcţiei pentru maşina sa personală, folosea la muncă deţinuţi care lucrau în folosul său personal, primea de la toţi directorii de penitenciare atenţii sub formă de alimente, păsări, porci, mătăsuri etc. L-a numit pe fiul său, la acea dată student, în funcţia de profesor la şcoala de gardieni şi la şcoala de sanitari, deşi nu avea încă studiile necesare. Din fericire, lipsa de pregătire a acestuia nu putea dăuna prea mult, căci nu efectua orele, ci ridica doar salariul.

Tot pentru fiul său, student la medicină, înfiinţase un spital aferent penitenciarului Văcăreşti. Acolo acesta efectua operaţii grele, „făcând experienţe pe pielea deţinuţilor". Întreţinea relaţii amoroase cu deţinutele şi cu rudele deţinuţilor, iar Siguranţa aprecia că spitalul, căruia îi făcuse o intrare separată, fusese „transformat într-un bordel". La rândul său, Tomis Petrescu beneficia de munca deţinuţilor din penitenciarul Văcăreşti. Aceştia îi lucrau mobilă, sobe de fier, uşi lămpi forjate ş.a.

Obiceiul de a întreţine relaţii amoroase cu deţinutele îl „moştenise" de la tatăl său, care, potrivit raportului, împreună cu maiorul Munteanu, numit de el director delegat al penitenciarului de la Aiud, avea obiceiul să le „batjocorească", în incinta penitenciarului sau la hotelurile şi restaurantele din localitate, pe soţiile sau surorile deţinuţilor. Când acestea au încercat să facă un memoriu, cei doi au inventat o pretinsă rebeliune şi o tentativă de evadare a deţinuţilor în cauză, cărora le-au fost înscenate noi procese, urmate de condamnări, excluderi de la graţieri sau suspendări de pedeapsă, iar apoi au fost trimişi din penitenciar în penitenciar, cu regimuri din ce în ce mai aspre. Nu erau singurele abuzuri în închisori, unde erau semnalate bătăi şi schingiuiri discreţionare[21].

Alexandru Petrescu făcea deplasări fictive de inspecţie peste 20 de zile pe lună pentru a încasa diurna. Deşi nu erau atât de numeroase şi nu durau atât cât erau umflate în actele contabile, Alexandru Petrescu era, în realitate, un director activ şi făcea multe deplasări. Se ducea des în inspecţii pentru a încasa cota parte din veniturile de la muncile deţinuţilor.

Raportul către Ion Antonescu avea 11 pagini, în care, pe lângă cele de mai sus, erau descrise nenumărate fapte de corupţie, de la folosirea tuturor automobilelor instituţiei în folosul familiei, trafic de influenţă, favorizarea sau eliberarea temporară a unor deţinuţi în schimbul avantajelor materiale, falsificarea actelor contabile pentru însuşirea unei părţi din salariile deţinuţilor care munceau, achiziţii suplimentare de mobilier pentru penitenciare şi revinderea în folos personal, cumpărarea la preţuri mai mari decât pe piaţă a alimentelor pentru deţinuţi ş.a. Pe lângă toate acestea, erau

---

[21] *Ibidem*, ff. 150-161.

detaliate şi faptele complicilor lui, rude, fini sau prieteni, numiţi de Alexandru Petrescu în funcţia de directori de penitenciar, care, sub protecţia acestuia, se comportau identic, în beneficiul lor şi al protectorului.

Ion Antonescu l-a destituit pe Alexandru Petrescu din funcţia de Director General al închisorilor la data de 6 iulie 1944, pentru motivul că s-ar fi descoperit mari fraude în penitenciare[22], şi l-a trimis pe front[23].

Totodată, a ordonat o anchetă care urma să fie condusă de generalul Aramă. Ancheta şi-a urmat cursul şi după 23 august 1944 iar, în 12 februarie 1945, cercetarea cazului a fost preluată de o nouă comisie, condusă de V. Chiru, consilier la Înalta Curte de Conturi[24]. Ancheta a fost contopită cu o altă anchetă privind gestiunea Direcţiei Penitenciarelor, începută la 25 octombrie 1944, în urma unei reclamaţii anonime, astfel că, la finalizarea cercetărilor, dosarul conţinea 11 volume, din care s-au păstrat în dosarul personal al lui Alexandru Petrescu peste 800 de file[25], în care regăsim diferite date în măsură să acopere acţiunile lui Alexandru Petrescu din perioada în care a fost director al penitenciarelor.

În aprilie 1946, Avram Bunaciu, la acea dată secretar general în Ministerul Afacerilor Interne, gira clasarea anchetei de către lt. col. Damian Ilimai, şeful Biroului 8 Interior M.A.N., care stabilea completa nevinovăţie din punct de vedere „penal, moral şi pecuniar”[26] a lui Alexandru Petrescu. Se motiva că nu s-au găsit registrele contabile şi de prezenţă, iar sumele însuşite ilegal, sume mari, au fost restituite, astfel că, odată ce nu mai exista prejudiciu, delapidările erau clasate[27]. Pe de o parte Alexandru Petrescu ştiuse să se acopere de acte, fiind, de altfel, autorul unui curs de economie politică şi financiară[28]. Pe de altă parte, în mod evident, în acel moment nu se dorea ca Alexandru Petrescu să fie găsit vinovat. Având în vedere contextul politic dificil în care se afla, era clar că Alexandru Petrescu avea un protector.

După 23 august 1944, cariera profesională şi chiar libertatea şi viaţa magistratului militar Alexandru Petrescu se aflau într-un pericol iminent. Funcţiile deţinute şi sentinţele pronunţate împotriva comuniştilor făceau din el nu doar unul dintre viitorii epuraţi din magistratură şi din armată, dar şi un candidat sigur la o condamnare potrivit legislaţiei împotriva criminalilor de război şi a celor vinovaţi de dezastrul ţării.

Soarta lui Alexandru Petrescu se îndrepta accelerat către acest deznodământ. Pentru început, a fost suspendat din armată „pentru atitudine antidemocratică”, iar ulterior a fost trecut în rezervă din oficiu[29], în baza legii nr. 186/1945[30]. Totodată,

---

[22] *Ibidem*, f. 80.
[23] *Ibidem*, f. 235.
[24] *Ibidem*, f. 310.
[25] În dosarul Informativ nr. 549561 au fost integrate în volumele 2, 3 şi 5 (în volumul nr. 2 un număr de 206 file, în volumul nr. 3 un număr de 288 file iar în volumul nr. 5 un număr de 355 file).
[26] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 162.
[27] *Ibidem*, ff. 163-164.
[28] A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 115v.
[29] Alexandru Petrescu a fost trecut în rezervă din corpul ofiţerilor magistraţi alături de alţi zece ofiţeri magistraţi la 31 martie 1945 (M.O. nr 75 din 31 martie 1945, p. 2.611).

Tribunalul Poporului a început cercetarea potrivit legii nr. 312 din 21 aprilie 1945 *pentru urmărirea si sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război*. Curtea Specială pentru Crime de Război iar apoi Tribunalul Poporului lucrau deja la dosarul nr. 60/1945, strângând probe pentru condamnarea sa[31].

Cu comuniştii, ca şi cu legionarii, Alexandru Petrescu avea o istorie personală sinuoasă. În 1941, ca preşedinte al Secției a III-a a Curții Marțiale din Bucureşti, Alexandru Petrescu prezidase completul de judecată care judecase lotul de „sabotori de război" Paneth-Kornhauser-Ada Marinescu, pe care îi condamnase la moarte.

Pe de altă parte, în acelaşi an, le dăduse pedepse mici, de numai zece ani închisoare, lui Teohari Georgescu şi lui Iosif Chişinevschi[32]. Pentru ei comuniştii interveniseră la Alexandru Petrescu prin intermediul lui Ion Gheorghe Maurer, care a vorbit pentru micşorarea pedepsei[33].

Potrivit mărturiilor lui Avram Bunaciu, în toamna lui 1941 magistratul militar începuse să fie mai cooperant cu comuniştii. În procesul lui Vâlcu, „încadrat la moarte": „Atunci col. Petrescu, care a fost în legătură cu Şraier[34] şi care a purtat legătură chiar tot timpul războiului – trebuie să recunoaştem, deşi avea multe alte motive, căci el judecase şi condamnase la moarte pe Ada Marinescu şi Dr. Conhaimer, în 1941, cred; era destul de abil şi-şi dădea seama că războiul se sfârşeşte prost pentru ei. În tot cazul a avut o purtare bună şi am cerut să stau de vorbă cu Vâlcu, să mi-l aducă la închisoare pentru proces, dar mai înainte de acesta. Am cerut preşedintelui, care era col. Petrescu să stau de vorbă cu Vâlcu; a fost foarte prompt; mi-a fixat o oră d.m. şi la el în birou, la preşedintele Curții Marțiale, a chemat pe Vâlcu, el a ieşit din birou şi am putut să stau de vorbă cu Vâlcu; am făcut o prezentare, m-am interesat de comportarea celor 4 condamnați: Ada Marinescu şi frații…"[35].

Acelaşi comportament este relatat şi de Teohari Georgescu, potrivit căruia, când a venit în funcția de director general al Penitenciarelor, colonelul Petrescu a arătat o oarecare bunăvoință față de deținuții politici comunişti. „Era un om inteligent şi vedea cum merg lucrurile pe front şi, pe de altă parte, pentru a-şi micşora vinovăția lui prin condamnarea la moarte a grupului lui Paneth, din 1942-1943, el fiind preşedintele tribunalului, chiar după condamnare el a devenit directorul general al penitenciarelor şi sunt convins că i-a convenit acest post în locul preşedintelui de tribunal unde ar fi trebuit mai departe să facă condamnări. Spun aceasta pentru că în revistele pe care le-a

[30] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 79. Este vorba de legea nr. 186 *pentru trecerea din oficiu în rezervă a personalului activ al armatei cre prisoseşte peste nevoile de încadrare* (M.O. nr. 65 din 20 martie 1945, p. 2082).
[31] A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 51.
[32] Lavinia Betea, *Răsplata complicității*, în „Jurnalul Național", 13 septembrie 2005, vezi http://jurnalul.ro/stire-istoria-comunismului/rasplata-complicitatii-37395.html, accesat la 12 12.2014.
[33] A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., colecție nr. 60, dosar nr. 663, f. 151.
[34] Iosif Sraier – avocat, apărător în multe procese intentate comuniştilor în perioada interbelica. De exemplu, a apărat în procesul de la Atelierele C.F.R. Grivița. Între 1945-1946 a deținut funcția de secretar general al M.A.I., iar între 1946-1952 a fost adjunctul ministrului Teohari Georgescu la M.A.I., după care a emigrat în Occident.
[35] A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., colecție nr. 60, dosar nr. 410, f. 31.

făcut, în controalele pe care le-a făcut în închisoare, s-a arătat gata de a satisface unele revendicări pe care deţinuţii le aveau şi avea o atitudine de a sfătui pe director să meargă mai departe pe linia aceia care a mers”[36].

După unele surse, ulterior, Teohari Georgescu a fost unul dintre protectorii lui Alexandru Petrescu după 1944. Fostul deținut Teohari Georgescu i-a încredinţat în 1947 procesul liderilor ţărănişti, în frunte cu Maniu si Mihalache, ca o consecinţă a faptului că, în 1943, când inspectase Caransebeşul, dăduse undă verde activităţilor comuniste din închisoare.

După preluarea puterii, în câţiva ani, comuniştii i-au eliminat din magistratură pe toţi juriştii vechi, înlocuindu-i cu tinere cadre, exponente ale clasei muncitoare, dar fără studii juridice. În magistratura militară, magistraţii care judecaseră în curţile marţiale pe frontul antisovietic şi în procesele politice, au fost cu atât mai mult epuraţi. Aici înlocuirea s-a făcut cu ofiţeri cu origine socială sănătoasă, care au fost chemaţi din alte arme pentru a fi magistraţi. Nici aceştia nu erau jurişti şi, în general, aveau o educaţie precară.

Dar, ca şi în alte domenii, şi în justiţie, regimul a menținut în funcţie o serie de specialişti, cu care unii dintre liderii comunişti avuseseră relaţii înainte de preluarea puterii şi care dovedeau obedienţă. Alexandru Petrescu se intersectase în cariera sa cu Teohari Georgescu şi Ion Gheorghe Maurer, şi se afla, după informaţiile Siguranţei, sub protecţia Generalului Mihail Lascăr, viitor ministru de război.

Acesta a fost motivul pentru care, deşi avea un dosar în curs de soluționare la Tribunalul Poporului, reputaţia de judecător fidel faţă de orice putere politică putea determina chemarea colonelului Alexandru Petrescu în cadrele active ale armatei. Era nevoie doar de o conjunctură favorabilă. În anul 1945, preşedinte al instanţei care urma să judece în procesul organizaţiei „T” şi Tinerimea Liberă fusese numit generalul Creţulescu dar acesta a refuzat. Procesul avea un vădit caracter politic astfel că, la rândul său, colonelul magistrat Gicoveanu, preşedintele Secţiei a IV-a a refuzat să judece în procesul lotului respectiv, pretextând că este bolnav[37], astfel că „a trebuit să fie numit Alexandru Petrescu”, considerat drept „un element capabil de orice”[38]. Acest refuz l-a costat pe Gicoveanu libertatea, peste trei zile fiind arestat de Tribunalul Poporului. Alexandru Petrescu a acceptat fără rezerve să condamne la comandă politică, fapt care a dus la reluarea în forţă, sub noul regim, a cursului carierei sale profesionale. A fost concentrat din ordinul Ministrului de Război şi numit Preşedinte al Secţiei a IV-a de pe lângă Curtea Marţială a Corpului II Armată[39] şi astfel a început lungul şir de sentinţe politice pronunţate de magistratul militar Alexandru Petrescu.

Într-o notă a S.S.I. din 30 noiembrie 1945 Alexandru Petrescu era caracterizat drept un „arivist şi oportunist”, care, în timpul guvernului Antonescu, din funcţia de preşedinte de tribunal „a contribuit la condamnarea *din ordin* a câtorva zeci de indivizi”. Era privit cu ochi răi de camarazi, care îl acuzau că, „pentru a scăpa de a fi trimis în judecată pentru abuzurile făcute în trecut, a primit să ocupe post unde condamnă şi în

[36] Idem, dosar nr. 663, ff. 151-152.
[37] A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 178.
[38] *Ibidem*, f. 71.
[39] *Ibidem*, f. 80.

prezent tot din ordin" şi că „pentru a-şi pune la adăpost pielea bagă pe alţii la apă". Deşi nu avea încredere că regimul va dura, îşi oferise serviciile pentru că, afirma el, „cu stăpânirea trebuie să te pui bine întotdeauna". Pe de altă parte, se ştia că face un joc dublu, astfel că „era un tampon între inculpaţi, de la care de câte ori putea primea bani în schimbul menajamentelor în cercetările pe care le avea de făcut şi le dădea sugestii pentru tergiversarea lucrurilor sau motivarea actelor ce li se incumbau". Afirmase faţă de unul dintre avocaţii apărători ai celor implicaţi în organizaţia „T" că „nu mai poate face nimic pentru clientul său deoarece sentinţa o are cu anticipaţie în buzunar"[40].

Alexandru Petrescu era iniţiatorul şi liderul unor grupuri infracţionale, care conţineau judecători, procurori şi avocaţi. Avocaţii intermediau mita, iar el avea grijă ca dosarul să fie instrumentat de anumiţi procurori şi să formeze în aşa fel completul de judecată încât să iasă sentinţa dorită.

Potrivit unui lung şir de informaţii, în 1947, din funcţia de şef al secţiei a IV-a de la Curtea Marţială, colabora foarte bine cu maiorul magistrat Iorgu Popescu, procuror la Curtea Marţială a Corpului II armată. Împreună „aranjau preţurile" în diferite procese, primind în schimb sume de bani sub formă de monede de aur[41].

Mita era sub toate fermele. De exemplu, de la celebrul şef de bandă Burdujel, care terorizase Bucureştii timp de mai mulţi ani, a luat în toamna anului 1946 suma de 40.000.000 lei. În schimbul sumei l-a salvat pe acesta de închisoare. În loc să dispună arestarea lui, Alexandru Petrescu a trimis dosarul la Curtea Marţială Braşov, dându-i lui Burdujel suficient timp pentru a dispărea. Nu de acelaşi tratament au beneficiat, însă, ceilalţi membri ai bandei, care au fost arestaţi şi condamnaţi[42].

Atunci când mita consta în bani, cuantumul sumelor varia. De multe ori mita era prea mică, dar acest lucru putea fi trecut cu vederea de către beneficiarul sumei pentru că cel mai important lucru era să rămâi pe piaţă. Atunci când s-a certat de la o sumă cu avocatul Ionel Tăbăcaru, unul dintre intermediarii mitei de la infractori, acesta s-a orientat spre un alt magistrat militar, colonelul Gregorian[43].

Nu era genul lui Alexandru Petrescu, care, pentru a creşte sumele încasate, îşi consolidase reputaţia de judecător intransigent cu cei care nu dădeau mită. În rapoartele serviciilor de informaţii se avertiza că, pentru a creşte preţul, dădea pedepse foarte mari celor care nu dădeau mită neţinând seama de dovezi şi probe de nevinovăţie, dar îi salva făţiş pe cei care plăteau gras. De exemplu, potrivit informaţiilor, Alexandru Petrescu a apreciat procesul inginerului Petre Onică la câteva milioane, l-a numit ca preşedinte al completului de judecată pe cpt. mag. Mănescu, apoi a dictat pedepsele în funcţie de sumele primite. Deşi făceau parte din acelaşi lot iar faptele erau similare, cei care nu cotizaseră au primit pedepse disproporţionat de aspre, iar ceilalţi pedepse foarte mici sau au fost achitaţi. Pentru adunarea banilor, a prelungit procesul care se desfăşura, „câte un ceas pe zi" iar apoi a amânat pronunţarea sentinţei mai bine de o săptămână, să aibă timp clienţii să strângă sumele. Potrivit informaţiilor, acestea erau: 300.000 de lei pentru Vasile Gheorghiasa pentru reducerea pedepsei de la 12 ani temniţă grea la 10

40 *Ibidem*, ff. 72-73.
41 *Ibidem*, f. 103.
42 *Ibidem*, ff. 202, 207.
43 *Ibidem*, f. 203.

luni închisoare, 500.000 dăduse Herman Wexler pentru achitare de la 1 an, 500.000 dăduse Moise Posmantir pentru achitare de la 2 ani, 500.000 dăduse Adolf Gross pentru reducerea pedepsei de la 10 ani temniță grea la un an închisoare, 500.000 dăduse Iosif Gross pentru reducerea pedepsei de la 15 ani temniță grea la 3 ani temniță grea, iar Mauriciu Donefeld plătise 400.000 pentru reducerea pedepsei de la 20 de ani temniță grea la 1 an închisoare[44].

Cum corupția magistratului era de notorietate, în martie 1947, în urma unei anonime despre abuzurile lui Petrescu, demarează o altă anchetă a comandantului Corpului II Armată[45].

Nu doar de anchetele pentru corupție se temea Alexandru Petrescu. Odată cu sentințele politice, devenise subiectul a numeroase presiuni şi amenințări sub formă de comunicate din partea legionarilor[46]. Știa că era urmărit de serviciile secrete iar cea mai mare teamă a sa era că noul regim nu va dura prea mult şi că va plăti pentru sentințele pronunțate.

Faptul că Alexandru Petrescu mai profesa încă şi că avea o funcție atât de importantă producea stupoare pentru serviciile de informații, care, în notele lor, semnalau trecutul său Marelui Stat Major şi altor factori decidenți[47]. Existau informații că în timpul războiului ar fi fost omul englezilor, că s-ar fi aflat sub influența lt. col. Băluță, pentru a influența pe judecătorii din tribunalele militare în cazul în care unul dintre agenții lor ar urma să fie condamnat[48].

Pe lângă condamnarea mai multor membri de partid pentru activitatea din ilegalitate[49], Siguranța deținea informații că, lui Alexandru Petrescu, i se putea imputa, de către comuniști, comportamentul din prima parte a perioadei în care deținuse funcția de director general al Penitenciarelor. În 14 iulie 1942 le ceruse tuturor penitenciarelor din țară să raporteze numele şi identitatea exactă a tuturor persoanelor care se prezentau în închisori pentru a-i ajuta pe comuniştii închişi[50]. În timpul bombardamentelor aeriene a dat ordin de a nu se dispersa deținuții politici din închisori, în special comuniştii, astfel că s-au înregistrat mulți morți şi răniți în închisorile Ploieşti, Văcăreşti, Braşov, Turnu Severin, iar în timpul unei conferințe desfăşurate la Direcțiunea Generală a Penitenciarelor s-ar fi exprimat astfel: „(…) totul este organizat ca în timp de 4 ore să nu rămână nici picior de comunist în penitenciare” [51]. Potrivit unor mărturii, Alexandru Petrescu îi trata rău pe deținuții comunişti şi bine pe deținuții legionari, care aveau dreptul de a ține şedințe de cuib. Potrivit unor mărturii, deținuții comunişti erau bătuți

[44] *Ibidem*, ff. 239-240, Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, ff. 161-162.
[45] Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 189.
[46] *Ibidem*, ff. 98-99.
[47] *Ibidem*, *passim*.
[48] *Ibidem*, f. 102.
[49] În 1942, ca preşedinte al curții marțiale care a judecat procesul lotului Dr. Kornhauser şi al soților Paneth, membri ai Partidului Comunist, a pronunțat condamnarea la moarte a acestora (*ibidem*, vol. 2, f. 175).
[50] *Ibidem*, vol. 1, f. 4.
[51] *Ibidem*, f. 163.

chiar de el personal[52]. Mai multe surse declarau că bătuse personal sau prin interpuşi pe comunişti, astfel că ancheta Tribunalului Poporului a demarat cu citarea unor martori[53].

Atunci când fiul său, Tomis Petrescu, a greşit operaţia unei paciente deţinute, aceasta s-a plâns la gardiana care o supraveghea, Paula Şovar, care a făcut greşeala să reclame. Drept răzbunare, Alexandru Petrescu i-a înscenat un proces pentru comunism, drept pentru care Paula Şovar a fost arestată de Siguranţă şi bătută[54].

Serviciile semnalau că avusese dosar la Tribunalul Poporului, dar că scăpase de judecată „din împrejurări ce nu se cunosc"[55]. Informau, totodată, că Alexandru Petrescu avea relaţii cu fruntaşii partidelor politice[56]. În noiembrie 1947, după ce îl judecase pe Maniu, magistratul Petrescu îl atenţionase pe avocatul Ghiţă Dobrescu, că, până la sfârşitul anului, vor fi arestaţi şi fruntaşii Partidului Naţional Liberal[57].

Se ştia cu certitudine că se pregătea să fugă din ţară[58]. Îi era teamă că va fi deportat în Uniunea Sovietică, unde era sigur că va fi împuşcat[59]. Nu se temea doar de represiunea regimului de democraţie populară, dar şi de ceea ce s-ar putea întâmpla cu el dacă regimul pentru care lucra avea să cadă. Era convins că va fi un război, iar ruşii îl vor pierde. Deoarece graniţele erau închise, pe 17 iulie 1948 a încercat chiar să găsească o gazdă în Ardeal, unde să se ascundă până va putea fugi din ţară[60].

În mod evident, având în vedere circumstanţele nefavorabile în care se afla din cauza trecutului şi a profesiei sale, faptul că Alexandru Petrescu rezista încă în funcţie şi că nu era condamnat se datora protecţiei unei persoane de la cel mai înalt nivel politic. Informările Siguranţei dădeau ca certă protecţia generalului Mihail Lascăr, ministru de război între 29 noiembrie 1946 şi 5 noiembrie 1947[61], când a fost succedat de Emil Bodnăraş. Drept urmare, Alexandru Petrescu se afla din nou pe muchie de cuţit. Problemele au revenit. A fost din nou trecut în rezervă iar procesul pentru crime de război era iminent. În 4 iunie 1948 a fost anunţat în Monitorul Oficial, ca fiind infractor la legea 291 din 1947 şi deferit parchetului Cluj[62].

---

52 *Ibidem*, f. 174.
53 *Ibidem*, ff. 190-195.
54 *Ibidem*, vol. 1, ff. 190-192.
55 *Ibidem*, vol. 2, f. 77.
56 *Ibidem*, f. 84.
57 *Ibidem*, f. 85.
58 *Ibidem*, f. 92.
59 *Ibidem*, f. 97.
60 *Ibidem*, f. 97.
61 Generalului Mihail Lascăr a luptat în cel de-al doilea Război Balcanic, în Primul Război Mondial şi în cel de-al Doilea Război Mondial. A fost luat prizonier la Stalingrad. În timpul prizonieratului, a optat pentru trecere de partea sovieticilor şi a contribuit la Formarea Diviziei de Voluntari Horia Cloşca şi Crişan. În perioada 1 octombrie 1945 – 30 noiembrie 1946, generalul de armată Mihail Lascăr a condus Armata a IV-a şi a îndeplinit funcţia de preşedinte al Comisiei electorale a armatei, funcţie din care a contribuit la câştigarea alegerilor de către BPD. După perioada în care a îndeplinit funcţia de ministru de Război, în 1949 a fost numit comandant al Academiei Militare din Bucureşti.
62 M.O., nr. 101 din 30 aprilie 1948, p. 401.

Între timp, însă, Alexandru Petrescu reintrase în grațiile puterii[63]. Epurarea sa făcuse parte din măsura de epurare masivă a magistraţilor militari, începută în forţă de Emil Bodnăraş după preluarea Ministerului Apărării Naţionale, şi a avut rolul să îl sperie şi mai mult. Alexandru Petrescu avea, însă, o istorie personală şi cu Emil Bodnăraş, la procesul căruia participase înainte de a fi magistrat, în 1934, în calitate de comisar regal[64]. A fost reprimit în cadrele armatei, înaintat la gradul de general maior, la 1 mai 1948[65], cu funcţia de Preşedinte al Tribunalului Militar al regiunii a II-a militară. Deşi funcţia era inferioară celei pe care o avusese, se lăuda prietenilor că în curând va prelua şefia Direcţiei Superioare a Justiţiei Militare[66]. Noul general avea o atitudine care denota că se afla din nou sub protecţie politică. Îşi permitea conflicte cu ofiţerii de contrainformaţii, a căror influenţă în epocă era de natură să îi curme din nou ascensiunea.

Instanţele militare aveau câte un ofiţer de contrainformaţii care se ocupa cu păstrarea secretului, iar Alexandru Petrescu, din funcţia de Preşedinte al Tribunalului Militar Bucureşti, a intrat în conflict cu doi astfel de ofiţeri: în 1949 cu maiorul Kuzniţov (Cuzneţov) şi, în 1950, cu locotenentul Dumitru Armeanu. Aceştia au trimis superiorilor mai multe rapoarte despre atitudinea generalului faţă de păstrarea secretului şi atitudinea faţă de ei. La rândul lor, aceştia au fost reclamaţi conducerii M.A.N. de Alexandru Petrescu, care considera că aceştia îi îngrădesc libertatea şi nu ştiu să se poarte cu un general[67]. Nu de puţine ori, Alexandru Petrescu i-a apostrofat şi chiar i-a dat afară din biroul său.

Iată ce scria, în 19 ianuarie 1949, maiorul Cuzneţov în fişa individuală a urmăritului: „Este bine pregătit profesional dar această valoare nu este împletită cu valoarea politică din cauza lipsei celei din urmă (…). Mitul creat că fiind doctor în drept cu o bogată experienţă juridică şi că se achită conştiincios de sarcinile primite în ce priveşte procesele politice mari şi că nu poate fi înlocuit neavând un înlocuitor de talia sa, ar dispărea odată cu schimbarea sa”[68]. Totodată, se atrăgea atenţia asupra averii sale, care nu îl putea face un apropiat al partidului[69].

Având în vedere contextul politic, conflictele cu ofiţerul de contrainformaţii puteau avea urmări grave. La cel mai înalt nivel se raporta că magistratul nu primea

---

63 Alexandru Petrescu nu a fost singurul magistrat militar care a scăpat de epurările de la sfârşitul anului 1947. Lt. Colonelul Mihai Ştefănescu a avut un parcurs asemănător. A fost arestat în 1945 pentru că, în timpul războiului, în calitatea de procuror la Curtea Marţială din Chişinău, „executase câţiva comunişti”. A fost iertat şi menţinut în funcţii de magistrat militar, unde se afla în 1950, fiind apreciat şi susţinut de Alexandru Petrescu (A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 1, f. 71).

64 Stelian Tănase, *Clienţii lu`Tanti Varvara: istorii clandestine*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2005, p. 184.

65 A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 210.

66 *Ibidem*, ff. 208-209.

67 *Ibidem*, ff. 168-174.

68 *Ibidem*, f. 233.

69 Pentru a scăpa de sintagma de mic burghez, Alexandru Petrescu a avut inteligenţa ca, la finalul anilor `40, să îşi doneze proprietăţile, casele de la Poiana Ţapului şi Poiana Ialomiţa şi 18,50 ha pământ (Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 138).

sugestiile aparatului politic[70]. La finele anului 1948, într-o notă către Ministrul Apărării Naţionale semnată, de Petre Borilă, la acea vreme Şeful Direcţiei Superioare Politice, şi de şeful Direcţiei Cadre, V. Cuţoiu, se informa amănunţit despre sumele încasate drept mită în procese politice în care ar fi trebuit să manifeste maximă intransigenţă[71].

Dar Alexandru Petrescu se bucura de protecţie. In 1950, locţiitorul său politic de la Tribunalul Militar era convins că are încă un cabinet la M.A.I. unde nu putea fi controlat şi în majoritatea timpului era acolo[72]. Raporta că, din cauza programului de lucru de la M.A.I., preşedintele tribunalului nu putea să stea la Tribunal decât 2-3 ore[73]. Şi generalul se arăta foarte deranjat de notele informative despre el, pe care le reproşa în public celor care le dădeau. Afirma că i se arată „la Interne"[74].

Generalul nu ezita să facă publică relaţia sa privilegiată cu M.A.I., de unde pretindea că primeşte normative secrete pentru a-şi justifica pedepsele uşoare pe care le dădea unor inculpaţi. Dezvolta conflicte profesionale, care se transformau în ostilităţi personale cu asesori populari, sau ofiţeri care aveau opinii diferite de ale sale în ceea ce priveşte sentinţele, având neînţelegeri permanente cu magistraţi şi asesori populari inflexibili în ceea ce priveşte aplicarea urii de clasă în justiţie. În preajma procesului Bandei Bujoiu, a ameninţat cu demisia din armată dacă lt. col. Dumitru Constantinescu, asesor popular, nu va fi mutat de la tribunalul condus de el[75].

În ianuarie 1949, Serviciul de Informaţii al Armatei a început o altă anchetă. Şeful serviciului, lt. col. Gheorghe Evulescu, s-a sesizat la o notă informativă care informa că Alexandru Petrescu a trimis un plutonier major din Serviciul Administrativ o săptămână la Poiana Ţapului pentru însămânţări, în notă precizându-se că acolo are o „moşie"[76].

La sfârşitul anului 1948, după înfiinţarea DGSP, aceasta a preluat şi urmărirea lui Alexandru Petrescu. Magistratul a fost lucrat informativ în special de către Direcţia a V-a, care s-a ocupat între anii 1952-1955 de tribunalele militare pentru unităţile M.A.I., pe care le-a condus atât timp cât acestea au funcţionat[77].

Noua instituţie a pus între paranteze informaţiile despre Alexandru Petrescu din perioada de până la 23 august 1944, deoarece şi cele despre activitatea sa ulterioară se dovedeau la fel de grave. De exemplu, se ştia că în 1951 „aranjase" dosare de evaziune în schimbul unor avantaje materiale[78] şi existau informaţii de primă mână că făcuse parte din masonerie[79] chiar în anii 1948-1949 când a judecat în procese ale unor masoni cu grad înalt[80]. Potrivit informaţiilor Securităţii, în 1947 primise un inel de platină cu briliant pentru a achita pe motiv de iresponsabilitate un învinuit de trecere

---

[70] *Ibidem*, f. 128.
[71] *Ibidem*, ff. 161-162.
[72] *Ibidem*, f. 138.
[73] *Ibidem*, ff. 157-158.
[74] *Ibidem*, f. 197.
[75] *Ibidem*, f. 53.
[76] Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 282.
[77] *Ibidem*, *passim*.
[78] *Ibidem*, vol. 2, ff. 12-13.
[79] *Ibidem*, vol. 1, f. 17.
[80] *Ibidem*, , ff. 1-20.

frauduloasă a frontierei, altă dată primise un ceas de aur cu capac dublu, în 1950 luase mită 250.000 lei ş.a.m.d.[81].

Avantajele materiale pentru intervenţia în anumite procese le primea prin diverse cunoştinţe şi prieteni. Unul dintre aceştia declara în 1950 că, în schimbul unor intervenţii, îl mituise cu sumele de 150.000 şi 40.000 de lei[82]. În anii 1947-1951, magistratul se afla în relaţii cu ceasornicarul Moscovici, fost proprietar al unui atelier de ceasornicărie care, în schimbul unor bijuterii şi ceasuri de aur, reparaţii şi modificări gratuite, intervenise de mai multe ori pe lângă el pentru soluţii favorabile în procesele unor rude sau cunoştinţe[83].

Potrivit unor surse credibile, în anul 1950, din calitatea de Preşedinte al Tribunalului Bucureşti, Alexandru Petrescu dădea soluţii favorabile pentru inculpaţi politici precum pentru trecere frauduloasă a frontierei sau evaziune. Banii îi primea în general prin intermediul avocaţilor, dar şi personal sau prin intermediul soţiei sale Mariana[84].

După cum era obiceiul, aceste informări erau urmate de anchete penale. Astfel, în timp ce Alexandru Petrescu judeca şi condamna în procesele de la Canal, Securitatea lua interogatorii despre el, care pregăteau un proces judiciar în care, de data aceasta, urma să fie victimă şi nu călău. Au fost strânse numeroase procese verbale de interogatoriu care îl încriminau pe Alexandru Petrescu. Acestea erau luate de la arestaţi în alte speţe, de pildă de la Cristea Atanasiu, fost militar de carieră şi prieten cu acesta încă din anul 1915-1916, când se aflau în şcoala militară[85].

În anul 1953, aflat în anchetă, Ştefan Mănescu, fost magistrat militar procuror în mai multe procese judecate de Alexandru Petrescu, a „dezvăluit" afacerile oneroase pe care le făcuseră împreună în anii 1947-1948, afaceri constând în schimbarea încadrării, favorizarea prin aplicarea unor pedepse mai mici sau chiar eliberarea prin declararea ca iresponsabili în faţa legii a unor duşmani ai poporului, totul în schimbul unor sume de bani şi alte avantaje materiale pe care le împărţeau, bani care proveneau de la un avocat, Ştefan Demetriad[86]. Dealtfel, în acei ani, în toate procesele în care apăra Demetriad inculpaţii primeau pedepse mici sau erau achitaţi[87]. Informaţiile date sub anchetă trebuie preluate cu un mare semn de întrebare, fiind foarte probabilă aplicarea metodei de constituire a unui dosar cât mai voluminos pentru şantajarea magistratului, care să judece în continuare cu aceeaşi „intransigenţă" în procesele politice.

În cazul în care ancheta avea o astfel de motivaţie, aceasta era inutilă deoarece magistratul dovedise şi nu se dezminţise niciodată în privinţa obedienţei faţă de putere şi nici în privinţa profesionalismului cu care transpunea ordinele politice în sentinţe

[81] *Ibidem*, f. 62.
[82] *Ibidem*, ff. 67-68.
[83] *Ibidem*, ff. 80-81.
[84] *Ibidem*, ff. 164-165.
[85] *Ibidem*, ff. 1-20.
[86] *Ibidem*, vol. 2, ff. 129-138.
[87] *Ibidem*, f. 208

judecătoreşti. Îşi pregătea procesele în detaliu[88] iar motivările sentinţelor în procesele politice erau bine elaborate şi complexe.

Sursele spuneau că generalul Petrescu îşi ducea viaţa în desfrâu cu femei, cheltuind sume care depăşeau cu mult veniturile salariale[89]. Ca şi în timpul când conducea penitenciarele, promiscuitatea sa se extindea și la nivelul subalternilor.

La 6 noiembrie 1954, într-o notă a Direcţiei a III-a către Direcţia a V-a a M.A.I. era sesizată corupţia din interiorul Tribunalului M.A.I. Bucureşti, condus de Alexandru Petrescu. Pe lângă aceasta se atrăgea atenţia că sunt delegate la recurs avocate tinere stagiare, fapt care nu era în acord cu legea: „Pe sălile tribunalului sunt observate avocate stagiare tinere, care de foarte multe ori procurorii militari întreţin relaţii intime cu acestea, fac fel de fel de glume şi acestea au loc în văzul familiilor inculpaţilor care îşi fac impresie proastă”[90].

Chiar debutul celei de-a doua căsătorii a lui Alexandru Petrescu vădea un caracter de o moralitate îndoielnică, fiind pus pe seama unei intervenţii. O tânără, Viorica, a venit la magistrat pentru a interveni pentru punerea în libertate a logodnicului său. Alexandru Petrescu i-a promis că va face tot posibilul, acesta a fost eliberat, dar magistratul a divorţat de soţia sa şi s–a căsătorit cu Viorica, mai tânără cu 29 de ani[91]. Cu Viorica Petrescu, care, ulterior, a ajuns actriţă la teatrul „I.L. Caragiale”[92], a avut două fiice, născute în 1951 şi 1955[93]. După moartea lui Alexandru Petrescu, a emigrat în SUA.

A menţinut relaţiile cu fosta soţie, Mariana, care, în legătură cu situaţia pe muchie de cuţit în care se afla magistratul, afirma că: „Petrescu ştie ce-l aşteaptă, este pregătit şi, când va fi cazul, în câteva clipe dispare (moare)” [94].

Situaţia fără întoarcere în care se afla Alexandru Petrescu a fost mărturisită de acesta prietenului său col. Mihai Chiriac, pensionar, fost prim-procuror la Tribunalul Suprem. Acesta a povestit la rândul său unui informator care, în 19 noiembrie 1954, a scris o notă informativă. Deşi informaţia este la mâna a doua, credibilitatea sursei este întărită de veridicitatea situaţiei prezentate. Alexandru Petrescu mărturisea că era conştient de situaţia sa. Despre regimul politic magistratul avea credinţa „că lucrurile se vor schimba în orice caz acum, peste un an, peste doi sau peste nouă”. Iar despre situaţia sa, se justifica spunând: „Că el a fost silit de împrejurări să admită postul ce-l ocupă şi în prezent. Că ştie că soarta lui este pecetluită, că chiar dacă scapă de justiţie nu va scăpa de un glonţ ce i se va da pe la spate, tras de cineva (căci şi-a cauzat mulţi duşmani). Că alta este justiţia noului regim care nu este ca cea sovietică. Că a fost forţat să accepte postul întrucât avea 2 procese, pe când era director al Penitenciarelor şi că dacă era contra procesul se redeschidea şi ar fi fost în închisoare. I-a spus că el vrea să mai ajute pe câte unul care are vreun proces şi ca atare să vină pe la el să îi dea cazurile

[88] *Ibidem*, vol. 5, f. 384.
[89] *Ibidem*, vol. 1, f. 171.
[90] *Ibidem*, vol. 2, f. 110.
[91] *Ibidem*, f. 123.
[92] *Ibidem*, vol. 1, f. 2.
[93] *Ibidem*, vol. 6, f. 16.
[94] *Ibidem*, vol. 1, f. 171.

astea. Însă ce va putea face, căci şi el este supravegheat. Chiriac nu s-a manifestat contra regimului spunând însă că dacă mai şedea în armată ar fi căzut pe el *pacostea* de a fi magistrat militar"[95].

În treacăt fie spus, generalul trebuia să protejeze nu doar libertatea şi cariera lui, ci şi pe cele ale fiului său. Deşi simpatia sa pentru legionari era de notorietate, Tomis Petrescu, s-a înscris în Partidul Comunist imediat după 23 august 1944, dar a fost exclus în 1946. Cu sprijinul tatălui său, deşi foarte tânăr încă, în 1948 a fost numit director al Spitalului Combinatului Siderurgic Hunedoara. În 1950 a fost arestat pe motiv că a efectuat o operaţie chirurgicală greşită, în urma căreia un muncitor decedase. În urma intervenţiei tatălui său a fost pus în libertate, a fost încadrat în M.A.I. şi numit director al Spitalului M.A.I. din Săvârşin[96].

Interesantă dorinţa magistratului de a-i ajuta doar pe cei care veneau la el cu intervenţii şi nu de a-i judeca în mod corect pe nevinovaţi. Practic, îi propunea prietenului său, constituie o filieră de corupţie. Criminal „cu suflet", condamna oameni pe bandă rulantă dar ar fi ajutat să scape câţiva în schimbul unor avantaje materiale.

Aceasta era cea mai importantă informaţie pentru Securitate, că ajuta „pe câte unul" în procesele politice, cu atât mai mult cu cât existau nenumărate cazuri de sprijin evident şi incontestabil. Cel mai uşor de probat dintre ele, sesizat de Direcţia de Contrainformaţii, era cel al lui Matei Cojocaru, fost conducător al garnizoanei legionare Brăila. Acesta fusese condamnat în anul 1949, de Tribunalul Militar Galaţi, la 7 ani închisoare pentru activitate legionară, dar s-a sustras pedepsei fugind de la domiciliu. În anul 1954 a fost prins şi încarcerat. A făcut contestaţie, judecată de Tribunalul Teritorial Bucureşti, care i-a menţinut pedeapsa. A făcut recurs la instanţa superioară şi, totodată, o cerere de punere în libertate. Alexandru Petrescu a respins recursul, dar, ulterior, l-a pus în libertate fără nici o justificare[97].

În urma acestor informaţii, Securitatea a făcut un plan de acţiune. Trebuia să probeze cazurile în care „intervine pentru punerea în libertate a elementelor duşmănoase"[98]. A fost încadrat cu informatori. Norocul, importanţa serviciilor prestate, un protector politic sau toate acestea au la un loc, au făcut ca Alexandru Petrescu să scape.

Cu un trecut dubios, într-o perioadă în care foştii magistraţi au fost epuraţi *incorpore*, în prima decadă comunistă nu doar că a rămas în libertate, dar a deţinut cele mai importante funcţii în sistemul judiciar comunist. Sentinţe aspre la comandă politică putea să dea orice judecător absolvent de patru clase şi al şcolii juridice. Diferenţa între Alexandru Petrescu şi ceilalţi „judecători populari" o constituia, însă, inteligenţa sa, care îl făcea să înţeleagă, dincolo de justiţia de clasă, interesul puterii politice de la un moment dat, şi, mai ales, interesul anumitor factori politici, pregătirea sa juridică şi faptul că era vulnerabil şi putea fi oricând exclus din justiţie şi închis.

În privinţa protectorului său, deşi aceste informaţii nu sunt expuse cu claritate în documentele vremii, în primul rând ne-am gândit la Emil Bodnăraş, care, după cum

[95] *Ibidem*, vol. 2, f. 118.
[96] Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, ff. 44-46.
[97] Idem, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, ff. 121-122, 125-126.
[98] *Ibidem*, vol. 2, ff. 119-120.

am văzut, l-a reactivat în anul 1948. Tot Emil Bodnăraş l-a rechemat din rezervă şi în septembrie 1951 după ce două luni a avut calitatea de rezervist[99], şi în anul 1952, când fusese pentru a patra oară trecut în rezervă. Probabil în urma deciziei politice de la începutul anului 1952, de a elimina vechii magistraţii militari, prin Decretul nr. 117 din 3 iunie 1952, Prezidiul Marii Adunări Naţionale a R.P.R. îl trecea în rezervă pe Generalul Maior de Justiţie Iancu Alexandru Petrescu[100]. Acelaşi Ministru al Forţelor Armate, Emil Bodnăraş, care, aşa cum cerea procedura, propusese trecerea în rezervă[101], l-a rechemat, însă, în luna următoare în cadrele active, pentru a conduce ca preşedinte al completului de judecată al procesului „sabotorilor de la canal". Procesul s-a desfăşurat în lunile august şi septembrie, dar Alexandru Petrescu a rămas activ, preluând funcţia de Preşedinte al Tribunalului Militar pentru unităţile M.A.I.[102] instanţa ultimei căi de atac în procesele politice.

Având în vedere vechile relaţii cu acesta expuse mai sus, precum şi cu Iosif Schraer, adjunctul său, a cărui înclinaţie către corupţie era de notorietate, la fel de posibil este ca protectorul său să fi fost Ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu. Pe lângă informaţiile că avea încă un birou la M.A.I. în timpul ministeriatului acestuia, este varianta cea mai credibilă, dată fiind înclinaţia acestora spre corupţie şi bani, comună cu a magistratului Alexandru Petrescu. Eliberarea şefului de bandă interlopă, Bujoiu, de notorietate în lumea justiţiei de după război, ne duce cu gândul la o intervenţie a lui Teohari Georgescu, având în vedere legăturile ministrului cu diverşi lideri ai lumii interlope.

Dealtfel, se pare că Teohari Georgescu avea aceleaşi metehne cu Alexandru Petrescu. Potrivit unui referat întocmit de Alexandru Drăghici şi Augustin Alexa după mazilirea acestuia, fostul ministru de Interne practica punerea în libertate a unor arestaţi în schimbul legăturilor intime cu soţiile lor. Lui Teohari Georgescu i se imputa şi relaţia cu Iosif Schraer pe care nu doar că nu l-a arestat la indicaţiile lui Gheorghe Gheorghiu – Dej, ba chiar îi facilitase fuga din ţară[103].

Nu în ultimul rând, Alexandru Petrescu s-a bucurat de protecţia lui Alexandru Drăghici. În calitate de acuzator public, Drăghici a fost anchetatorul său la sfârşitul anului 1944. Imediat după ce a făcut anticameră la acesta, nu doar că a fost scos de sub urmărire, dar s-a interzis să se mai scrie ceva în presă referitor la calitatea sa de criminal de război[104]. În anul 1952, la înfiinţarea Tribunalelor Militare pentru Unităţile M.A.I (M.S.S.), Alexandru Petrescu a fost numit în fruntea lor. Coincidenţă sau nu, aceste tribunale au fost înfiinţate imediat după mazilirea lui Teohari Georgescu, atunci când Emil Bodnăraş dăduse ordin expres ca Alexandru Petrescu să fie trecut în rezervă. Deşi făceau parte dintre organele judiciare militare, aveau o subordonare multiplă. În fapt, ele

---

[99] Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 35.

[100] A.N.I.C., fond Consiliul de Stat-Decrete, dosar nr 3/1952, f. 241.

[101] Emil Bodnăraş dăduse chiar un ordin verbal expres în privinţa lui Alexandru Petrescu pentru ca acesta să fie trecut în rezervă (A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 56).

[102] A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., Secţia Administrativ-Politică, dosar nr. 43/1953, f. 67; A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 50.

[103] Gheorghe Onişoru, *Pecetea lui Stalin: cazul Vasile Luca*, Târgovişte, Cetatea de Scaun, 2014, p. 289.

[104] A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 159.

se subordonau în mod direct lui Alexandru Drăghici, şeful Securităţii, care l-a luat în mod direct în subordinea şi sub protecţia sa, astfel încât, deşi informaţii despre favoritismele făcute de Alexandru Petrescu în schimbul unor sume de bani[105] au continuat până când s-a pensionat, în anul 1958[106], generalul a fost de neatins.

Aşa cum era de aşteptat, Alexandru Petrescu a fost urmărit de Securitate şi după trecerea definitivă în rezervă. Rapoartele şi notele de după anul 1960 conţineau informaţii din timpul războiului şi după[107]. În anul 1965 Alexandru Petrescu era urmărit de Securitate pentru activitatea sa din trecut. Se reluau aceleaşi informaţii: că a luat măsuri represive împotriva deţinuţilor politici comunişti, ceea ce dusese la exterminarea lor şi că în 1948 se afla într-un grup de masoni pe care, din funcţia de Preşedinte al Tribunalului Bucureşti, i-a favorizat prin achitări şi reduceri de pedepse[108].

Dar magistratul militar Alexandru Petrescu se strecurase prea bine printre pericolele carierei sale şi făcuse prea multe servicii regimului comunist pentru ca să nu se bucure de pensia frumoasă fără a fi deranjat de autorităţi şi fără a părea cel puţin că ar fi avut mustrări de conştiinţă pentru vieţile distruse şi nedreptăţile comise. Personalitate tenebroasă, în deplinătatea facultăţilor intelectuale, dar fără facultăţi morale, Alexandru Petrescu şi-a petrecut bătrâneţile făcând plimbări lungi în parcul Herăstrău[109], în vecinătatea căruia locuia[110]. Apreciat în mod deosebit de statul comunist pentru serviciile aduse[111], a murit în Bucureşti, în 1977, ca pensionar respectabil.

---

[105] Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 110.
[106] *Ibidem*, f. 2.
[107] *Ibidem*, ff. 12-13.
[108] *Ibidem*, vol. 6, f. 1.
[109] *Ibidem*, f. 4.
[110] Din anul 1950 a locuit împreună cu familia în strada Popa Savu, nr. 50 (*ibidem*, vol. 1, f. 2).
[111] În anul 1972, la finalul fişei de cadre întocmite de generalul-maior Iulian Vlad, şeful Direcţiei Personal şi Învăţământ a Ministerului de Interne se concluziona: „generalul – maior în rezervă Alexandru Petrescu are o activitate îndelungată în aparatul de stat iar după 23 august 1944 şi-a adus o contribuţie însemnată la întărirea ordinii sociale şi de stat în ţara noastră" (idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 43).

III. BIBLIOGRAFIE

Raluca Nicoleta SPIRIDON

Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității în perioada regimului comunist (1944 – 1989)

Post-December Bibliography on the Securitate Officers during the Communist Regime (1944-1989)

The management of the Securitate staff is a widely disputed topic nowadays. The present bibliography offers useful information about an important period concerning our recent history.

The characteristics of the Securitate apparatus, its being a socially privileged group, its mentalities and last but not least the biographies of the Securitate's employees are underlined in various papers, studies and articles.

Etichete: bibliografie, Securitate, cadre, biografii
Keywords: bibliography, Securitate, sfaff, biographies

O preocupare esenţială a CNSAS, mai ales din perspectiva valorificării documentelor de arhivă, o constituie analiza aparatului de cadre al Securităţii. Bibliografia de faţă se doreşte a fi o introducere, sperăm utilă, în apropierea cititorilor de această temă a istoriei recente. În primul rând, se vor regăsi mai multe studii şi articole consacrate unei istorii instituţionale a aparatului de cadre al Securităţii, ce au vizat aspecte dintre cele mai diverse, mergând de la criteriile de recrutare, schimbările petrecute la nivelul ocupării funcţiilor de conducere în direcţiile centrale şi regionale, până la trecerea în rezervă, toate acestea analizate – spre meritul autorilor – în strânsă legătură, fie cu evoluţia politică externă şi internă, fie cu relaţiile de putere care au structurat raporturile Securităţii cu Partidul Comunist Român.

Caracteristicile şi particularităţile aparatului de cadre al Securităţii sunt transpuse în lucrări privind, de exemplu, statutul de grup social privilegiat al acestuia, în raport cu alte segmente profesionale, prin salarizare şi beneficii dintre cele mai diverse, momentul deschiderii primei şcoli de ofiţeri de Securitate sau pregătirea profesională a acestora, în contextul schimbărilor politico-ideologice din perioada comunistă. De asemenea, un segment reprezentativ al cercetătorilor s-a orientat spre zona biografică, mai precis spre reconstituirea faptelor, practicilor şi mentalităţilor angajaţilor Securităţii, în multitudinea manifestărilor lor, reuşindu-se în prezent ca, alături de o istorie instituţională, să avem la îndemână şi o perspectivă mai puţin abstractă asupra acestui grup socio-profesional.

Pe de altă parte, în ceea ce ne preocupă, sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial reprezintă, pentru istoriografiile ţărilor intrate în sfera de influenţă sovietică, un moment de cotitură în ceea ce priveşte transformarea structurilor informative ale statului în structuri de securitate ale Partidului Comunist, pentru ca schimbările ulterioare ce au marcat, de data aceasta, evoluția Securității, să aibă un caracter periodizant asemănător.

Penetrarea serviciilor de informaţii între 23 august 1944-6 martie 1945, inclusiv de către sovietici, prin intermediul Secţiei a-II-a Informaţii din Comandamentul General al Formaţiunilor de luptă patriotice – structură informativă a P.C.R. – înlocuirea lui Teohari Georgescu, ministeriatele lui Alexandru Drăghici, popularizarea Declaraţiei din aprilie 1964 în structurile M.A.I., defecţiunea generalului Ion Mihai Pacepa sunt tematici ce pot fi cuprinse în acest efort de analiză, nu numai a unor destine individuale, dar şi a contextului politico-istoric în care s-a născut, evoluat şi acţionat Securitatea.

De asemenea, bibliografia de faţă prilejuieşte şi o evaluare a ponderii interesului manifestat în privinţa analizării legăturilor dintre mutaţiile instituţionale şi politica de cadre a Securităţii. Se poate observa că studiile şi articolele dedicate primei perioade de evoluţie, delimitată de anchetele asupra „abuzurilor" Securităţii şi efectele plenarei din aprilie 1968 sunt mult mai numeroase decât acelea consacrate celei de-a doua perioade, de până în decembrie 1989.

Acest fapt poate fi, parţial, explicat, fie prin densitatea evenimentelor politice petrecute între 1948 - aprilie 1968, cu efect în modificările aduse structurii organizatorice a Securităţii, în comparaţie cu cea de-a doua perioadă (1968-1989), fie prin necesitatea unui anumit timp de cuprindere şi dezvoltare a acesteia din urmă de către istorici.

Bibliografia de faţă a reunit instrumente de lucru, lucrări generale şi speciale, studii şi articole, oferind celor interesaţi o perspectivă largă asupra locului şi rolului avute de aparatul de cadre în activitatea Securităţii, tematică ce va suscita, în continuare, interesul istoricilor, contribuind astfel la explicarea şi înţelegerea trecutului recent.

I. Documente editate

BANU Florian, BANU Luminiţa, *Partidul și Securitatea. Istoria unei idile eșuate (1948-1989)*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2013.

BUZATU Gheorghe, CHIRIŢOIU Mircea, *Agresiunea Comunismului în România, vol. I*, *Documente din Arhivele Secrete: 1944-1989*, București, Editura Paideia, 1998.

BUZATU Gheorghe, CHIRIŢOIU Mircea, *Agresiunea Comunismului în România, vol. II*, *Documente din Arhivele Secrete: 1944-1989*, București, Editura Paideia, 1998.

DOBRE Florica, BANU Florian, DUICĂ Camelia, MOLDOVAN B. Silviu, *„Bande, bandiți și eroi", Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968)*, studiu introductiv de Florian Banu și Silviu B. Moldovan, București, Editura Enciclopedică, 2003.

DOBRE Florica, BANU Florian, DUICĂ IVAN Camelia, MOLDOVAN B. Silviu, ŢĂRANU Liviu, *Trupele de Securitate (1949-1989)*, studiu introductiv de Florian Banu și Liviu Ţăranu, București, Editura Nemira, 2004.

DOBRE Florica (coord.), BANU Florian, BĂRBULESCU Theodor, DUICĂ IVAN Camelia, ŢĂRANU Liviu, *Securitatea. Structuri – Cadre. Obiective și metode, vol.1 (1948-*

1967), Documente inedite din arhivele secrete ale comunismului, studiu introductiv de Florian Banu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006.
DOBRE Florica (coord.), PLEŞA Elis, PLEŞA Liviu, *Securitatea. Structuri – Cadre. Obiective şi Metode, vol. 2, 1967-1989, Documente inedite din arhivele secrete ale comunismului*, studiu introductiv Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Pleşa, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2006.
OPREA Marius, *Banalitatea Răului – o istorie a Securității în documente*, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securității (23 august 1944-30 august 1948)*, vol. I, Bucureşti, 1997.
Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securității (1948-1958)*, vol. II, Bucureşti, 1994.
Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securității (1958-1968)*, vol. III, Bucureşti, 1995.
ŢĂRANU Liviu, *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securității 1978-1980*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2009.

II. Lucrări generale

BANU Florian, „*Un deceniu de împliniri mărețe". Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, Iaşi, Editura Tipo Moldova, 2010.
DELETANT Dennis, *Teroarea comunistă în România. Gheorghe Gheorghiu-Dej şi statul polițienesc 1948-1965*, Iaşi, Editura Polirom, 2001.
DELETANT Dennis, *Ceauşescu şi Securitatea. Constrângere şi disidență în România anilor 1965-1989*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1998.
JELA Doina, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2001.
OPREA Marius, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității 1948-1964*, Iaşi, Editura Polirom, 2008.
TRONCOTĂ Cristian, *Istoria serviciilor secrete româneşti de la Cuza la Ceauşescu*, Bucureşti, Editura Ion Cristoiu, 1999.
TRONCOTĂ Cristian, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații şi securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Elion, 2014.

III. Lucrări speciale

ANISESCU Cristina, MOLDOVAN B. Silviu (eds.), *Pseudomemoriile unui general de Securitate*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2007.
BURCEA Mihai, STAN Marius, BUMBEŞ Mihai, *Dicționarul ofițerilor şi angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948-1989)*, vol. I, Iaşi, Editura Polirom, 2009.
BURCEA Mihai, STAN Marius, BUMBEŞ Mihai, *Dicționarul ofițerilor şi angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948-1989),* vol. II, Iaşi, Editura Polirom, 2011.
GHEORGHE Constantin, ŞERBU Miliana, *Miniştrii de Interne (1862-2007). Mică enciclopedie*, Bucureşti, Editura Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, 2007.

IV. Studii şi articole

ANISESCU Cristina, *Compulsie la repetiție. Colonelul de Securitate Gheorghe Crăciun*, în „Arhivele Securităţii”, vol. II, Bucureşti, Editura Nemira & Co, 2006, pp. 386-429.
BANU Florian, *Profilul angajatului Securității în anii '50*, în ONIŞORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, Bucureşti, 2001, pp. 81-91.
BANU Florian, *Fișe biografice ale unor ofițeri superiori de securitate*, în „Cetatea Bihariei”, seria a II-a, 2006, nr. 1 (5), pp. 96-109.
BANU Florian, *Personalul Securității: origini, pregătire, mentalități, fapte (1948-1958),* în Constantin Moşincat, Dan Poinar (coord.), „Pietre de hotar”, vol. 6, Oradea, Editura Tipo MC, 2006, pp. 138-160.
BANU Florian, *Tipologii umane ale regimului comunist: torționarul*, în „Historia”, an VIII, nr. 73, ianuarie 2008, pp. 43-47.
BANU Florian, *Prezența minoritarilor evrei în structurile Securității – între mit și realitate,* în Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coord.), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, vol. III, Sibiu, Technomedia, 2008, pp. 320-330.
BANU Florian, *Pagini din „copilăria” Securității: prima școală de ofițeri de securitate*, în „Magazin istoric”, nr. 9/2009, pp. 75-77 şi nr. 10/2009, pp. 77-81.
BANU Florian, *Addenda et corrigenda: Alexandru Drăghici și ministeriatele sale*, în „Magazin istoric”, nr. 11/2012, pp. 49-52 şi nr. 12/2012, pp. 60-63.
BANU Florian, *Impactul învățământului politico-ideologic asupra activității Securității*, în Sorin RADU (coord.), *Învățământul de partid și școlile de cadre în România comunistă*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, pp. 231-254.
BANU Florian, BANU Luminiţa, *Alexandru Drăghici la ora naționalismului – popularizarea „Declarației din aprilie 1964” în structurile M.A.I.*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 7-22.
BANU Luminiţa, *Ofițerul de lângă tine – considerații sumare privind conspirarea ofițerilor de securitate în anii '70*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 2(4)/2009, Bucureşti, Editura CNSAS, 2010, pp. 9-26.
BĂLAN Ion, *Pavel Ștefan (1914-1984)*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 21, 4/1998, pp. 236-240.
BĂLĂNESCU Flori, BUHOCI Puica, *Gardian* în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea,* vol. II, *F-O,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 120-124.
BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Securitatea în primii ani ai „socialismului victorios”*, în „Arhivele Securităţii” nr. 1, Bucureşti, Editura Nemira, 2004, pp. 351-394.
BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Regizorii de culise. Șefii Serviciului „D” (Dezinformare) din cadrul Securității*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, Bucureşti, Editura CNSAS, 2013, pp. 137-158.
BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Direcția Generală a Securității Statului*, în CĂTĂNUŞ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 237-258.
BUGA Vasile, OPRIŞ Petre, *Gărzile Patriotice (Formațiunile de luptă patriotice)*, în CĂTĂNUŞ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Instituții de*

partid, de stat, obștești și cooperatiste, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 291-295.

BUHOCI Puica, CHIŞ Ioan, *Comandantul Locului de Deținere*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea,* vol. I, *A-E,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 360-362.

BUHOCI Puica, *Locțiitor Pază-Regim*, ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea,* vol. II*, F-O,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 401-403.

BURCEA Mihai, *Dosarul de cadre al unui torționar: Aurel Mihalcea*, în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Destine individuale și colective în comunism,* Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc, Memorialul Rezistenţei Anticomuniste din Ţara Făgăraşului, Iaşi, Editura Polirom, 2013, pp. 109-117.

BURCEA Mihai, *Constantin Istrate: biografia atipică a unui torționar în România comunistă* în Arhiva Moldaviae, VI (2014), Iaşi, pp. 315-340.

BUZATU Gheorghe, *Despre „eroii" comunizării României. Informații din arhivele Cominternului și Cominformului*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 11-12, 2-3/1996, pp. 172-174.

CĂTĂNUŞ Dan, *Ecouri ale Raportului lui Hrusciov din 1956, în Ministerul Afacerilor Interne* în „Arhivele Totalitarismului", nr. 22-23, 3-4/1999, pp. 99-112.

CHIŞ Ioan, *Locțiitor pentru Servicii*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea,* vol. II*, F-O,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 404-405.

CONSTANTIN Ion, *Trupele de grăniceri*, în CĂTĂNUŞ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 574-580.

CONSTANTIN Ion, *Trupele de pompieri*, în CĂTĂNUŞ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 580-584.

CONSTANTIN Ion, *Trupele de securitate*, în CĂTĂNUŞ Dan (coord.) *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 584-595.

COSMINEANU Clara, *Trupele de Securitate în 1968. Organizare, structură și zone de responsabilitate*, în ONIŞORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, Bucureşti, 2001, pp. 92-100.

CRĂCANĂ Iuliu, *Salarizarea cadrelor Securității* în coordonator ştiinţific ONIŞORU Gheorghe, *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, Bucureşti, 2001, pp. 71-80.

CSONGOR Jánosi, *Cariera unui ofițer de Securitate, Ungváry Jósef în documentele de arhivă și în memoria colectivă*, în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin (eds.), *Sfârșitul Regimurilor Comuniste. Cauze-Desfășurare-Consecințe*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2011, pp. 280-316.

CUTOIU Vasile, *Mărturii despre Divizia „Tudor Vladimirescu"*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 19-20, 2-3/1998, pp. 194-199.

DEMETRIADE Oana, *Fiul împotriva tatălui. Securistul Nicu Rădescu versus prim-ministrul Nicolae Rădescu*, în „Revista 22", 29 octombrie 2013, pp. 10-11.

DRĂGHIA Dan, *Apărarea regimului sau apărarea frontierelor? Trupele de grăniceri (1944-1960)*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România", vol. III, 2008, *Structuri de partid și de stat în timpul Regimului Comunist*, Iaşi, Editura Polirom, 2008, pp. 157-184.
DUICĂ Camelia, *Criterii de recrutare a cadrelor din M.A.I.*, în ONIŞORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, Bucureşti, 2001, pp. 51-61.
DUŢU Alexandru, LĂŢEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Divizia „Tudor Vladimirescu"*, I, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 4/1995, pp. 161-175.
DUŢU Alexandru, LĂŢEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Diviziile „Tudor Vladimirescu" și „Horia, Cloșca și Crișan"*, II, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 10, 1/1996, pp. 153-163.
DUŢU Alexandru, LĂŢEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Divizia „Horia, Cloșca și Crișan"* III, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 18, 1/1998, pp. 191-209.
GOJUNESCU Victor Cristian, *Cartea neagră a torționarilor români*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 40-41, 3-4/2003, pp. 242-244.
HODOR Mădălin, *Portret de torționar: Alexandru Vișinescu*, în „Revista 22", 10 decembrie 2013, pp. 10-11.
IONEL Oana, *Criterii de încadrare a ofițerilor de Securitate (1974 și 1976)* în „Arhivele Securităţii", vol. 1, Bucureşti, Editura Nemira, 2004, pp. 421-441.
IONESCU-GURĂ Nicoleta, *Einhorn Wilhelm, șeful Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii* în *Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist. Dislocări de persoane și fixări de domiciliu obligatoriu*, Bucureşti, Editura Corint, 2010, pp. 188-194.
IONIŢĂ Nicolae, *Politica de cadre în Securitate. Schimbarea cadrelor medii de conducere (1958-1967)*, în „Caietele CNSAS", Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 23-53.
IONIŢĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor de direcții centrale în Securitatea anilor '60*, în „Caietele CNSAS", Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 103-117.
IONIŢĂ Nicolae, *Politica de cadre în Securitate (1956-1968). Recrutarea și pregătirea cadrelor*, în „Caietele CNSAS", Anul III, nr. 2(6)/2010, Bucureşti, Editura CNSAS, 2012, pp. 51-116.
IONIŢĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor unităților centrale ale Securității de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele CNSAS", Anul II, nr. 2(4)/2009, Bucureşti, Editura CNSAS, 2010, pp. 183-207.
IONIŢĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele CNSAS", Anul III, nr. 1(5)/2010, Bucureşti, Editura CNSAS, 2012, pp. 7-59.
IONIŢĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '60*, în „Caietele CNSAS", Anul IV, nr. 1-2(9-10)/2012, Bucureşti, Editura CNSAS, 2013, pp. 149-189.
IONIŢĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '60, (II)* în „Caietele CNSAS", Anul VI, nr. 1-2(11-12)/2013, Bucureşti, Editura CNSAS, 2014, pp. 83-143.

LĂCĂTUŞU Dumitru, *Vasile Ciolpan: Profilul unui torționar*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România", vol. I, 2006, *De ce trebuie condamnat Comunismul*, Iași, Editura Polirom, 2006, pp. 185-200.

LĂCĂTUŞU Dumitru, *Direcția de Cercetări Penale a Securității în timpul lui Mișu Dulgheru (1948-1952)*, în CIOFLÂNCĂ Adrian, JINGA M. Luciana (coord.) „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului Românesc şi Memoria Exilului Românesc", volumele V-VI, 2010-2011, *Represiune și control social în România comunistă*, Iași, Editura Polirom, 2011, pp. 93-113.

LĂCĂTUŞU Dumitru, *Eugen Alimănescu și execuțiile sumare la începutul regimului comunist*, în „Revista 22", 29 aprilie 2014, pp. 10-11.

MIHAI Răzvan Florin, *Divizia de Voluntari „Tudor Vladimirescu"*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea,* vol. I, *A-E,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 585-587.

MIHAI Răzvan Florin, *Divizia a-II-a de Voluntari „Horia, Cloșca și Crișan"*, ROSKE Octavian (coord.), în *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea,* vol. I, *A-E,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 587-589.

MURARU Andrei, *Profilul reeducatorului. Biografia lui Gheorghe Crăciun* în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Forme de represiune în regimurile comuniste*, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România, Memorialul Rezistenței Anticomuniste din Țara Făgăraşului, Iași, Editura Polirom, 2008, pp. 109-117.

NEAGOE Elis, *Trecerea în rezervă a cadrelor M.A.I. între uz și abuz (1948-1965)*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, Bucureşti, 2001, pp. 62-70.

NEAGOE Elis, *Situația trupelor M.A.I. la sfârșitul anului 1949* în „Arhivele Securității"*,* vol. 1, Bucureşti, Editura Pro Historia, 2002, pp. 130-139.

NEAGOE PLEȘA, Elis, *Grigore Răduică și falsa schimbare la față a Securității*, în revista „22", 15 ianuarie 2013, p. 9.

NESTORESCU-BĂLCEŞTI Horia, *Teohari Georgescu (1908-1976)*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 1/1995, pp. 210-213.

NESTORESCU-BĂLCEŞTI Horia, *Epurarea lui Teohari Georgescu 1952*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 21, 4/1998, pp. 189-214.

OLARU Stejărel, OPREA Marius, *Fiul Bucătăresei, Viața și activitatea colonelului de Securitate Pavel Aranici*, în „Analele Sighet" nr. 9, *Anii 1961-1972: Țările Europei de Est, între speranțele Reformei și Realitatea Stagnării*, Bucureşti, Editura Fundaţia Academia Civică, 2001, pp. 626-646.

ONIȘORU Gheorghe, *Arestarea și anchetarea lui Teohari Georgescu* în „Analele Sighet" nr. 7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, Bucureşti, Fundaţia Academia Civică, 1999, pp. 434-458.

OPREA Marius, *O privire în interiorul aparatului de Securitate*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România", vol. I, 2006, *De ce trebuie condamnat Comunismul*, Iași, Editura Polirom, 2006, pp. 83-108.

OPREA Marius, *Moștenitorii Securității* în „Anuarul Institutului Român de Istorie Recentă"*,* vol. I, *Despre Holocaust şi Comunism,* Iași, Editura Polirom, 2003, pp. 13-36.

OPREA Marius, *Fapte şi moravuri la securiştii anilor '50. Radiografie a Direcţiei de Anchete Penale a Securităţii (1949-1952)* în „Analele Sighet" nr.7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, Bucureşti, Fundaţia Academia Civică, 1999, pp. 260-278.
OPRIŞ Petre, *Biografia unui spion sovietic: generalul Ion Şerb*, în „Caietele CNSAS", Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, Bucureşti, Editura CNSAS, 2013, pp. 351-361.
PETCU Adrian Nicolae, BODEANU Denisa, *Contribuţii la întocmirea unui dicţionar al ofiţerilor de securitate*, în „Caietele CNSAS", Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 55-69.
PINTILESCU Corneliu, *Constituind noua „justiţie populară": modificări în structura şi pregătirea corpului de magistraţi din România (1944-1952)*, în RADU Sorin (coord.), *Învăţământul de partid şi şcolile de cadre în România comunistă*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2014, pp. 173-192.
PLEŞA Liviu, *Organizaţia de rezistenţă condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949) - Date biografice ale cadrelor implicate în represiune*, Bucureşti, Editura CNSAS, 2009, pp. 595-641.
PLEŞA Liviu, *Cadrele de conducere din Direcţia Regională de Securitate Cluj. Date biografice (I)*, în „Caietele CNSAS", Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 119-132.
PLEŞA Liviu, *Cadrele Securităţii în anul 1968*, în „Caietele CNSAS", Anul III, nr. 1(5)/2010, Bucureşti, Editura CNSAS, 2012, pp. 61-81.
PLEŞA Liviu, *Călăul Mihai Patriciu*, în revista „22", 11 decembrie 2012, pp. 10-11.
PLEŞA Liviu, *Cadrele Securităţii în timpul lui Teohari Georgescu*, în „Caietele CNSAS", Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, Bucureşti, Editura CNSAS, 2013, pp. 9-56.
PLEŞA Liviu, *Proceduri şi criterii de încadrare a personalului în timpul regimului Ceauşescu*, în „Caietele CNSAS", Anul IV, nr. 1-2(9-10)/2012, Bucureşti, Editura CNSAS, 2013, pp. 191-215.
PLEŞA Liviu, *Cum ucidea Securitatea. Cazul ofiţerului Mihail Kovács*, în revista „22", 3 decembrie 2013, pp. 10-11.
PREDA Sânziana, *Grăniceri*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea,* vol. II, F-O*,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 157-161.
RĂDULESCU Ana-Maria, *Locţiitorul Comandantului pentru spate*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea,* vol. II, *F-O,* Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2012, p. 401.
RUSAN Romulus, *Scurtă listă a câtorva dintre cei mai cunoscuţi „torţionari"*, în DOBRINCU Dorin, TISMĂNEANU Vladimir, VASILE Cristian (eds.) *Comisia Prezidenţială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România: Raport final,* Bucureşti, Editura Humanitas, 2007, pp. 486-492.
SECAŞIU Claudiu, *Serviciul de Informaţii al P.C.R.; Secţia a II-a Informaţii şi Contrainformaţii din cadrul Comandamentului Formaţiunilor de Luptă Patriotice – Penetrarea Serviciilor Oficiale de Informaţii (23 august 1944-6 martie 1945)*, în *6 Martie 1945. Începuturile comunizării României*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1995, pp. 146-157.
SECAŞIU Claudiu, *Comuniştii români şi S.S.I. (1945-1951)*, în „Dosarele istoriei", nr. 5, 1996, pp. 16-18.
STAN Marius, *Recrutarea cadrelor superioare de penitenciar: 1945-1989* în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Forme de represiune în regimurile comuniste*, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România, Memorialul Rezistenţei Anticomuniste din Ţara Făgăraşului, Iaşi, Editura Polirom, 2008, pp. 94-108.

STĂNESCU Flori, *Constituirea diviziei „Tudor Vladimirescu"*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 19-20, 2-3/1998, p. 184.
STĂNESCU Mircea, *Destine în nomenclatura comunistă: Gavrilă și Eva Birtaș* în CIOFLÂNCĂ Adrian, JINGA M. Luciana (coord.), „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului Românesc şi Memoria Exilului Românesc", vol. V-VI, 2010-2011, *Represiune și control social în România comunistă*, Iaşi, Editura Polirom, 2011, pp. 161-165.
ŞANDRU Dumitru, *Jandarmeria Română: 1944-1945*, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 3/1994, pp. 217-236.
TRONCOTĂ Cristian, *Practici și mentalități în activitatea de Securitate din România, 1948-1965*, I, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 24-25, 3-4/1999, pp. 72-89.
TRONCOTĂ Cristian, *Practici și mentalități în activitatea de Securitate din România, 1948-1965*, II, în „Arhivele Totalitarismului", nr. 26-27, 1-2/2000, pp. 65-86.
TRONCOTĂ Cristian, *Defectori, transfugi*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea*, vol. I, A-E*,* Bucureşti, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 360-362.
ŢĂRANU Liviu, *Direcția cadre – organizare și atribuții* în „Arhivele Securității", vol. 1, Bucureşti, Editura Pro Historia, 2002, pp. 152-159.
ŢĂRANU Liviu, *Evoluția Trupelor de Securitate în cadrul structurilor MAI (1949-1989)*, în „Arhivele Securității", vol. 1, Bucureşti, Editura Nemira, 2004, pp. 296-310.
ŢĂRANU Liviu, *Problema cadrelor în M.A.I.*, în ONIŞORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 28-40.
ŢĂRANU Liviu, *Câteva considerații pe marginea defecțiunii generalului Ion Mihai Pacepa*, în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Stat de viață privată în regimurile comuniste*, Iași, Editura Polirom, 2009, pp. 369-385.
ŢĂRANU Liviu, *Evoluția Direcției de Informații Externe și defectorii din spionajul românesc (1958-1978)*, în „Caietele CNSAS", Anul 1, nr. 1/2008, Bucureşti, Editura CNSAS, 2008, pp. 135-161.
ŢĂRANU Liviu, *Câteva considerații privind schimbările din politica de personal în cadrul structurilor M.A.I. la începutul anilor '60*, în „Caietele CNSAS", Anul 1, nr. 2/2008, Bucureşti, Editura CNSAS, 2008, pp. 39-48.
ŢĂRANU Liviu, *O figură din umbra politicii românești: generalul Eugen Luchian*, în „Caietele CNSAS", Anul III, nr. 1(5)/2010, Bucureşti, Editura CNSAS, 2012, pp. 83-99.
ŢĂRANU Liviu, *„Naționalizarea" politicii de cadre și schimbările de personal din MAI la începutul anilor '60* în RADU Sorin (coord.), *Învățământul de partid și școlile de cadre în România comunistă*, Iaşi, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2014, pp. 193-208.
ZUGRAVU Cezar, *Cum și din cine s-a format Securitatea. Câteva comentarii și ipoteze pornind de la niște cifre*, în „Analele Sighet" nr. 7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, pp. 239-259.

IV. VARIA

Corneliu **TURIANU**

De ce a murit Ceaușescu pe limba lui

Why Ceaușescu died on his language

Testimonies of the Ceausescus, even if unchecked, are staggering. Among the statements of the prosecutor Dan Voinea, two come to strengthen the hypothesis that began to haunt among Romanian, despite vehement denial of their potential by Iliescu regime: Ceausescu had been sentenced to death before the trial.

Undoubtedly, this process was in legal life of our country a very unusual event. This is why a large part of public opinion, national and international justice accuses Romanian having organized on December 25, 1989, not a process but a judicial farce. It is argued in this respect that by reversing the natural succession of judicial activity, the sentence was actually earlier debates were not a mere formality devoid of content, intended to give legal appearance of a discretionary act. On the other hand, there are prominent political figures, renowned political analysts, journalists and, not least, lawyers who support the thesis that happened in Targoviste and execution of Ceausescu is a part of a revolutionary process, being motivated by the logic of the historical moment.

Etichete: mărturii, dovezi, proces, justiție, Ceaușescu
Keywords: testimony, evidences, trial, Justice, Ceaușescu

Interviu acordat cotidianului „Exclusiv" din 11 ianuarie 1996
(a consemnat Dan Străuț)

„- Domnule Corneliu Turianu, sunteţi magistratul care va prezida rejudecarea procesului soţilor Ceauşescu. Aţi putea să ne spuneţi ce urmăreşte această reconsiderare a faptelor petrecute atunci, în decembrie 1989?

- Rejudecarea procesului soţilor Ceauşescu nu trebuie în niciun caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul şi condiţiile fixate de legea penală, ci ca un act cu valoare pur morală prin care se urmăreşte restabilirea ideilor de legalitate şi justiţie, grav afectate de mascarada judiciară de la Târgovişte. Nu ne propunem – şi subliniez acest lucru din capul locului – absolvirea de răspundere a cuplului dictatorial vinovat de încălcarea sistematică a drepturilor omului, de atmosfera de teroare propagată prin toate pârghiile statului comunist, de degradarea calităţii vieţii, de distrugerea patrimoniului spiritual al ţării şi, nu în cele din urmă, de reprimarea sângeroasă a oricărei mişcări de împotrivire, culminând cu masacrul

ordonat la Timişoara şi Bucureşti în perioada 17-22 decembrie 1989. Pentru toate acestea meritau să fie judecaţi şi condamnaţi.

- Cum credeţi că şi-ar fi interpretat Nicolae Ceauşescu propriul proces, dacă i s-ar fi asigurat toate drepturile?

- Este interesant de reţinut că Ceauşescu, dispus oricând să-i judece pe cei din jurul lui, se considera, în ceea ce-l priveşte, mai presus de orice lege, beneficiar al unei imunităţi generale şi absolute, fiind pur şi simplu incapabil să se vadă adus vreodată în faţa unei instanţe judecătoreşti. Această mentalitate nu a dispărut, din păcate, odată cu el. Procesul soţilor Ceauşescu a repetat, prin abuz şi ilegalitate, «procesele» la a căror montare au contribuit din plin voinţa lor dictatorială, dispreţul lor suveran faţă de lege şi oameni. Cele ce s-au întâmplat în procesul de la Târgovişte nu sunt, aşa cum s-ar putea crede, o execuţie nefericită, ci ritualul bine pus la punct al represiunii comuniste şi astfel de procese au avut loc cu zecile de mii în anii comunismului. Putem da oare uitării procesele din anii 1950, când oamenii erau condamnaţi la moarte sau la ani grei de puşcărie pe baza unor învinuiri imaginare, lipsiţi de dreptul elementar de a se apăra, cu sentinţe decise dinainte de către organele Securităţii?

- Cum se raportează acest proces la înscenările pe care le făceau comuniştii?

- Întotdeauna comuniştii au ţinut să dea aparenţă de legalitate represiunii, terorii şi crimei. Să nu uităm că legea în comunism era impregnată de interesele luptei de clasă şi aşa-zisa legalitate avea aceeaşi sorginte. Să nu omitem apoi miile de execuţii fără nici măcar un simulacru de proces, să nu omitem iarăşi anii de închisoare în baza unor decizii pur administrative, care nu aveau nici o tangenţă cu ideea de justiţie. În lumina acestei priviri de ansamblu, procesul soţilor Ceauşescu se integrează perfect în suita nesfârşitelor abuzuri ale comunismului. Din acest punct de vedere, el seamănă perfect cu înscenarea pusă la cale de către Gh. Gheorghiu-Dej lui Lucreţiu Pătrăşcanu, în scopul eliminării unui rival politic. Şi, dacă ne oprim asupra lui, asta este din dorinţa noastră de a se pune capăt, o dată pentru totdeauna, înscenărilor judiciare. Repet, nu de reabilitarea soţilor Ceauşescu este vorba, ci de reabilitarea ideii de dreptate şi justiţie. Aşa stând lucrurile, ne propunem să examinăm cu toată detaşarea felul în care a fost pus la cale, ca multe altele, acest simulacru de proces, în care au fost grosolan încălcate cele mai elementare principii ale dreptului".

Curtea Morală a Revoluţiei

„Onorată Curte,

Doamnelor şi domnilor,

În calitate de om al legii, am fost invitat să prezidez dezbaterile Curţii Morale a Revoluţiei, care îşi propune rejudecarea procesului soţilor Ceauşescu.

Incontestabil că acest proces a reprezentat pentru viaţa juridică din ţara noastră un eveniment cu totul ieşit din comun. Motiv pentru care o bună parte a opiniei publice, naţionale şi internaţionale, acuză justiţia română că a organizat, pe 25 decembrie 1989, nu un proces, ci o mascaradă judiciară. Se susţine în acest sens că, printr-o inversare a succesiunii fireşti din activitatea judiciară, hotărârea de condamnare a fost, în realitate, anterioară dezbaterilor, care nu au constituit decât o simplă formalitate lipsită de conţinut, menită să dea aparenţă juridică unui act discreţionar. Pe de altă parte, există personalităţi politice proeminente, reputaţi analişti politici, jurnalişti şi, nu în ultimul rând, jurişti, care susţin teza

că cele petrecute la Târgovişte şi execuţia soţilor Ceauşescu se înscriu într-un proces revoluţionar, fiind motivate prin logica momentului istoric.

De la bun început trebuie precizat că nu este vorba de o judecată în accepţiunea bine statornicită a cuvântului – acesta este şi motivul pentru care nu mă vedeţi în robă – ci, dacă îngăduiţi o exprimare oarecum neobişnuită, de un «proces al procesului de la Târgovişte».

Rejudecarea procesului soţilor Ceauşescu nu trebuie în niciun caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul şi condiţiile fixate de legea penală, ci de un act cu valoare pur morală prin care se urmăreşte, nu absolvirea de vinovăţie a soţilor Ceauşescu, ci restabilirea ideilor de legalitate şi justiţie, grav afectate, chiar anihilate, de-a lungul deceniilor comuniste.

Vă propun ca atare să analizaţi, pas cu pas, desfăşurarea procesului de la Târgovişte, în încercarea de a stabili dacă şi în ce măsură poate fi calificat drept act de justiţie subordonat legii sau mascaradă judiciară.

Instanţa chemată să se pronunţe în această privinţă este alcătuită din revoluţionari autentici, reprezentând oraşele-martir ale Revoluţiei, care s-au ridicat de la început împotriva comunismului, şi nu numai împotriva clanului Ceauşescu.

În ce mă priveşte, cum spuneam, nu particip în calitate de judecător, ci în aceea de om al legii, obligat la obiectivitate şi imparţialitate, situat în afara oricărui partizanat politic. În acest context, consider că trebuie să limpezim aspecte esenţiale: 1) Caracterizarea juridică dată faptelor imputate soţilor Ceauşescu este sau nu conformă conţinutului normelor legale?; 2) Sunt sau nu stabilite aceste fapte printr-o apreciere obiectivă a probelor?; 3) Au beneficiat sau nu soţii Ceauşescu de drepturile şi garanţiile procesuale necesare pentru apărarea intereselor poziţiei lor procesuale?; 4) Pedeapsa cu moartea aplicată celor doi a fost sau nu corect pusă în executare?

Acestea sunt, onorată Curte, probleme asupra cărora trebuie să decideţi. Ceea ce nu înseamnă că lista acestora nu ar putea fi completată cu cele ce se vor ivi în cursul dezbaterilor. Ca de pildă, aceea dacă a fost nu legală înfiinţarea tribunalului extraordinar? Dumneavoastră, domnilor, vă revine sarcina de a cântări lucrurile şi a decide prin vot, punct cu punct, concluziile la care veţi ajunge, sub forma unui act de constatare, ce urmează a fi înaintat Parchetului General în vederea promovării unui recurs în anulare.

Acestea fiind spuse, dau cuvântul celor ce consideră că pot contribui în mod esenţial la clarificarea punctelor enumerate".

Acesta a fost începutul procesului.

„Noi, Curtea Morală a Revoluţiei, compusă din 15 juraţi desemnaţi de 54 de organizaţii revoluţionare, prezidată de doctor în drept Corneliu Turianu, constatăm următoarele:

Rejudecarea procesului Ceauşescu nu trebuie în nici un caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul şi condiţiile fixate de legea penală, ci ca un act cu valoare pur morală, prin care se urmăreşte restabilirea ideilor de legalitate şi justiţie, grav afectate de simulacru judiciar de la Târgovişte. Nu ne propunem absolvirea de răspundere a cuplului dictatorial, vinovat de încălcarea sistematică a drepturilor omului, de atmosfera de teroare propagată prin toate pârghiile statului comunist, de degradarea vieţii, de distrugerea patrimoniului spiritual al ţării şi, nu în cele din urmă, de reprimarea sângeroasă a oricărei mişcări de împotrivire, culminând cu masacrul ordonat la Timişoara şi Bucureşti în perioada 17-22

decembrie 1989. «Procesul Ceauşescu» trebuia să fi fost, de fapt, procesul tuturor crimelor şi fărădelegilor comuniste săvârşite în numele unei ideologii absurde şi al intereselor clicii ce a acaparat puterea prin fraudă şi abuz în urmă cu aproape 50 de ani. Ori, un asemenea proces nu este şi nu va fi cu putinţă câtă vreme România nu ajunge la o democraţie autentică.

Şi atunci ce a urmărit procesul care a avut loc astăzi, 11 ianuarie 1996? Un obiectiv important, şi anume dacă a fost îndeplinit actul de justiţie cu observarea strictă a tuturor drepturilor pe care le are oricine din cei ce compar în faţa completului de judecată! Procesul soţilor Ceauşescu a repetat, prin abuz şi ilegalitate, «procesele» la a căror montare au contribuit din plin voinţa lor dictatorială, dispreţul lor suveran faţă de lege şi oameni. Procesul soţilor Ceauşescu se integrează perfect în suita nesfârşitelor abuzuri ale comunismului. Din acest punct de vedere, el seamănă perfect cu înscenarea pusă la cale de către Gheorghe Gheorghiu-Dej lui Lucreţiu Pătrăşcanu, în scopul eliminării unui rival politic. Şi dacă ne-am oprit asupra lui, asta este din dorinţa Curţii Morale a Revoluţiei de a se pune capăt odată pentru totdeauna înscenărilor judiciare. Repetăm, nu reabilitarea soţilor Ceauşescu a fost pusă în cauză, ci reabilitarea ideii de dreptate şi justiţie.

Ascultând părţile şi consultând părţile existente, Curtea Morală a Revoluţiei reţine următoarele: 1) În ceea ce priveşte faza de urmărire penală, au fost încălcate următoarele norme procedurale: nu a fost efectuată urmărirea penală; a fost încălcat principiul asigurării dreptului de apărare, prin neparticiparea apărătorilor la prezentarea materialului de urmărire penală; instanţa a fost sesizată, prin rechizitoriu, fără a exista un dosar de urmărire penală, acţiunea penală fiind pusă în mişcare în lipsa unui atare material; 2) În ceea ce priveşte faza judecăţii: procesul s-a desfăşurat în condiţii nelegale de o instanţă înfiinţată în afara legii; a fost încălcat principiul dreptului la apărare; nu s-a dispus efectuarea expertizei psihiatrice obligatorie în cauzele care au ca obiect de judecată infracţiuni ce atrag pedeapsa cu moartea; 3) În ceea ce priveşte punerea în executare: a fost încălcată prevederea legală conform căreia punerea în executare se face numai după rămânerea definitivă a sentinţei judecătoreşti; a fost încălcată prevederea legală care precizează că hotărârea judecătorească rămâne definitivă numai după scurgerea a 10 zile de la pronunţare; a fost ignorat dreptul condamnaţilor de a face cerere de graţiere ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti; a fost încălcată prevederea legală conform căreia sentinţa nu poate fi executată decât după minimum 5 zile de la respingerea cererii de graţiere şi după rămânerea definitivă a hotărârii.

Ţinând cont de aceste grave încălcări ale Codului de procedură penală în vigoare la data de 25 decembrie 1989, dintre care multe atrag nulitatea absolută a sentinţei, Curtea Morală a Revoluţiei constată că procesul soţilor Ceauşescu nu s-a desfăşurat în condiţii de legalitate şi, în consecinţă, sesizează Parchetul General, în vederea promovării recursului în anulare.

Membrii Curţii Morale a Revoluţiei: Claudiu Iordache, Lorin Fortuna, Dumitru Iuga, Adrian Dumitrescu, Gheorghe Pastor, Dorin Maxim, Ioan Demi, Radu Chesaru, Anghel Vasile, Viorel Tocan, Nica Leon”.

Acesta a fost sfârşitul procesului.

Realităţi paralele din decembrie 1989

„Cel ales să prezideze acest proces, Corneliu Turianu, oferă, la rândul său, amănunte de ultimă oră despre această judecată insolită.

- În ce calitate veţi participa dumneavoastră în acest proces?

- Mie mi s-a cerut să prezidez această instanţă morală din punct de vedere tehnic. Va fi de fapt o Curte cu Juri, judecătorul este în afara Curţii. În funcţie de verdictul care se pronunţă, el îl va transpune în limbaj juridic. Eu nu am nici măcar un vot consultativ în deliberare. Deliberarea va aparţine Curţii Morale a Revoluţiei.

- Cine va face parte din această Curte Morală a Revoluţiei?

- Curtea va fi constituită din 12 revoluţionari (autentici!), reprezentând 12 oraşe-martir ale Revoluţiei române. Aşa au hotărât cele 54 de asociaţii de revoluţionari. Nu este vorba de rejudecarea procesului «Ceauşescu», fiindcă nu este posibil acest lucru. Nici nu ar fi de competenţa unei Curţi Morale. Ar însemna înfiinţarea unei instanţe extraordinare în afara sistemului juridic. Ar contraveni până si Constituţiei, care interzice expres constituirea unor tribunale excepţionale.

- Ce se urmăreşte prin această «judecată a judecăţii»?

- Procesul «Ceauşescu» nu reprezintă un proces etalon. Ca procesul «Ceauşescu», în decursul celor 45 de ani, au fost mii şi zeci de mii, în aceleaşi condiţii. Întâmplător, s-a început cu acest proces. Părerile sunt împărţite, dovada faptului că şi asociaţiile revoluţionarilor sunt împărţite. Unii susţin că acest proces a avut loc în condiţii de extremă legalitate. Alţii susţin că a fost vorba de o parodie judiciară. Curtea Morală vrea să stabilească dacă a avut loc un proces care s-a desfăşurat cu respectarea dispoziţiilor legale, în cadrul strict al legalităţii procedurale. Se doreşte a se constata – nu a se pronunţa o hotărâre! – a se pronunţa un act de constatare în care să fie prinse aceste ilegalităţi, pentru ca pe viitor să nu se mai repete aşa ceva. Doctrina comunistă nu poate fi judecată. Eventual, să fie sesizat Parchetul General. Acesta este adevăratul proces al comunismului. Procesul «Ceauşescu» este un caz tipic de recurs în anulare. Asociaţiile revoluţionare sunt acelea care fac sesizarea.

- Domnule judecător, veţi lua în discuţie şi varianta omorârii soţilor Ceauşescu de Voican Voiculescu, înainte de a fi duşi în faţa plutonului de execuţie?

- Da, bineînţeles, eu am în vedere şi declaraţia lui Voican Voiculescu, din «Cronica Română». El recunoaşte că a fost o crimă. El a fost executantul, iniţiatorul. Voi avea în vedere şi acel interviu din ziarul «Ziua» al acelui procuror Dan Voinea. Pe mine m-a intrigat un lucru! Domnia sa susţine că a făcut rechizitoriul cu mâna dumnealui, şi eu aş vrea să îl întreb pe dl. Dan Voinea: De unde a luat dumnealui cifrele cu 60.000 de morţi? Cine i-a furnizat dumnealui conturile lui Ceauşescu? De unde a avut aceste date?... Eu nu îmi explic, ca judecător cu experienţă de 29 de ani, propoziţia următoare: «Inevitabil că s-a hotărât condamnarea la moarte…». Cum, dle procuror, faci rechizitoriul şi dai şi soluţia instanţei? De aici pot să deduc o serie de lucruri…”[1].

„Procesul procesului” s-a încheiat. De atunci a intrat în amintirea românilor ca o încercare inedită. Timpul va hotărî importanţa acestui proces. Dacă istoria îi va acorda vreo importanţă. Şi tot timpul va face să aflăm dacă demersul Curţii Morale a Revoluţiei va rămâne singular sau dacă el va fi urmat de un alt proces, eventual unul al comunismului.

Octavian Paler: „Scriu aceste rânduri înainte să înceapă rejudecarea procesului Ceauşescu… Constat că nu reuşesc să găsesc răspunsuri satisfăcătoare la multe întrebări. Cât de reală e o apărare, după ce inculpaţilor li s-a închis gura? Cât de legal este un rechizitoriu

---

[1] Interviul *Vor apărea noutăţi în procesul Ceauşescu?*, consemnat de Dana Balint, în „Cotidianul”, din 10 ianuarie 1996.

pronunţat după ce plutonul de execuţie a tras? Şi ce ar trebui să fie, la urma urmei, procesul de acum? Un proces penal? Sau un proces politic? Un proces în care să se judece săptămâna dintre 16-22 decembrie 1989? Sau un proces în care să se judece un sfert de veac de dictaturi? Un proces în care să fie judecat răul săvârşit de cuplul Ceauşescu? Sau un proces în care să fie judecat, totodată, sistemul care a permis cuplului Ceauşescu să săvârşească răul săvârşit? … Câţi dintre noi ar putea să jure că nu au dorit în decembrie 1989 moartea lui Ceauşescu? Bănuiesc că inclusiv avocaţii apărării din actualul proces au dorit-o. Din păcate, procesul de la Târgovişte a arătat cum a arătat. Cu excepţia celor interesaţi să justifice, nimeni nu se îndoieşte, cred, că el a fost o caricatură judiciară. Un tipic proces stalinist, cu sentinţa fixată dinainte. Din această cauză, în loc să fie o pedeapsă în numele Justiţiei, moartea soţilor Ceauşescu s-a transformat în asasinat politic. … Mascarada înscenată în cazarma de la Târgovişte s-a vrut învestită cu autoritatea actului judecat. De şase ani, organizatorii acestei parodii ne spun, cu alte vorbe decât Machiavelli, că scopul scuză mijloacele, că, atunci, la 25 decembrie 1989, scopul nu putea fi atins decât prin executarea rapidă a lui Ceauşescu. Dar care era scopul real? Să i se închidă gura, cât mai iute, celui înlăturat de la putere, cum zic cei care susţin teza loviturii de stat? Sau să fie descurajaţi teroriştii, cum afirmă succesorii lui Ceauşescu? Şi încă ceva. Chiar scuză scopul orice mijloc? …

Nu românii, în general, au pus la cale simulacrul judiciar de la Târgovişte, ci doar câteva persoane. Noi, ca popor, nu avem ce spăla. Noi nu am ştiut în acele zile nici măcar că soţii Ceauşescu fuseseră prinşi de la 22 decembrie. Noi am crezut în basmele care ni s-au îndrugat despre urmărirea «odiosului dictator» şi a «sinistrei sale soţii», cum ne spuneau, invariabil, crainicii Televiziunii. După cum am crezut şi, exceptându-i pe cei care uită prea repede, credem mai departe în vinovăţia lui Ceauşescu… Într-un recent interviu, ministrul Justiţiei, dl. Iosif Gavril Chiuzbaian, zice, pudic, doar că «procesul lui Ceauşescu nu a fost un model într-un stat de drept». Dacă pentru ministrul actual al Justiţiei distanţa dintre «ruşine» şi «model» este atât de mică, nu văd ce şanse apropiate are justiţia să şteargă din memoria noastră imaginea unui tribunal grotesc în care avocatul apărării era mai furibund acuzator decât procurorul". (Octavian Paler, Procesul lui Ceauşescu, în „România Liberă" din 12 ianuarie 1996)

Smaranda Dobrescu, deputat PDSR: „Cred că rejudecarea procesului Ceauşescu este un fapt pozitiv, şi nu din complezenţă spun acest lucru. Magistratura în totalitatea ei are nevoie de credibilitatea necesară în actele de justiţie şi de repunere în drepturi din acest punct de vedere. Prezenţa lui Turianu va da acestui proces un plus de credibilitate morală şi ţinută. Consider că procesul este binevenit pentru ca justiţia română să poată începe o viaţă nouă, spălată de blamurile care o acopereau"[2].

Corneliu Turianu: „«Procesul Ceauşescu» trebuia să fi fost de fapt «procesul tuturor crimelor şi fărădelegilor comuniste», săvârşite în numele unei ideologii absurde şi al intereselor clicii ce a acaparat puterea prin fraudă şi abuz în urmă cu aproape 50 de ani. Or, un asemenea proces nu este şi nu va fi cu putinţă câtă vreme România nu va ajunge la o democraţie autentică"[3].

[2] A.R., *Rejudecarea procesului Ceauşescu bate la uşă*, în „Ziua" din 8 ianuarie 1996.

[3] Dan Străuţ, *Recursul Ceauşescu*, în „Exclusiv", din 11 ianuarie 1996.

Regia unei mascarade judiciare

Cu excepţia celor implicaţi în organizarea procesului de la Târgovişte, „nimeni nu se îndoieşte, cred, că el a fost o caricatură judiciară. Un tipic proces stalinist, cu sentinţa fixată dinainte” (Octavian Paler).

Mărturiile despre procesul Ceauşeştilor, chiar dacă neverificate, sunt cutremurătoare. Dintre declaraţiile-bombă ale procurorului Dan Voinea, două vin să întărească ipotezele care au început să bântuie printre români, în ciuda negării vehemente a lor de către potentaţii regimului Iliescu: Ceauşeştii fuseseră condamnaţi la moarte înainte de proces.

Unul dintre cei care au participat activ la procesul din 25 decembrie 1989 este procurorul Dan Voinea. Până în 1995, acesta a ezitat să dea interviuri presei, recunoscând însă că procesul soţilor Ceauşescu a fost ilegal din punct de vedere procedural. De vreo douăzeci de ani încoace, generalul Dan Voinea a tot anchetat crimele din decembrie 1989.

În interviul-document din 22 decembrie 2012, acordat „Evenimentului Zilei”, referitor la regizarea procesului cuplului Ceauşescu, domnul Dan Voinea susţine că „chestiunea legată de proces a fost bine regizată atunci. Dar eu nu am făcut parte din distribuţie”. Actualele afirmaţii ale domnului general în rezervă contrazic flagrant cele spuse tot de domnia sa cu prilejul interviului acordat, în 1995, Tanei Ardeleanu: „Participanţii la procesul lui Ceauşescu trebuiau să piară” (în „Ziua” din 29 decembrie 1995), dar şi cele afirmate cu prilejul istorisirilor sale „romanţate” în faţa Comisiei Senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, preluate în emisiunea d-lui Striblea de la RTV:

„- Domnule procuror, pentru început aş vrea să ne povestiţi cum aţi ajuns să participaţi la procesul soţilor Ceauşescu.

- În 22 decembrie 1989, după pătrunderea manifestanţilor în clădirea Comitetului Central, s-a primit un telefon la Procuratură prin care se solicita sprijinul procurorilor pentru arestarea unor lideri de partid surprinşi de manifestanţi în clădire. Cred că s-a solicitat sprijinul nostru pentru că nu mai aveau dialog cu Miliţia şi Armata. În urma apelului s-a constituit un grup de procurori, printre care eu, Aurel Comşa, Dan Ioan, Mircea Levanovici. Ne-am dus la procurorul general Nicolae Popovici care s-a opus ca noi să mergem la Comitetul Central pentru a da curs cererii sus-amintite. Ne-am dus totuşi în clădirea din Piaţa Palatului, unde am spus cine eram, şi am fost duşi la etajul întâi şi din acel moment am rămas practic la dispoziţia celor care atunci se intitulaseră revoluţionari. Printre primii reţinuţi, şi care au primit mandat de arestare, au fost: Ion Postelnicu, Dincă şi alţii.

- S-a spus că procesul a fost dictat, mai ales că tribunalul militar excepţional care l-a judecat a fost constituit printr-o hotărâre ilegală a lui Ion Iliescu. Aţi fost sau nu manipulaţi?

- În această conjunctură am acceptat să particip şi la arestarea şi judecarea cuplului Ceauşescu. Procesul a avut loc pe data de 25 decembrie 1989, însă soţii Ceauşescu au fost reţinuţi la Târgovişte încă de pe data de 22 decembrie 1989 şi au primit mandat de arestare pe data de 24 decembrie 1989. Pentru acest proces, am întocmit în grabă un dosar, în care am avut, în afară de mandatele şi ordonanţele de arestare, declaraţiile lui Postelnicu şi Dincă, luate pe 23, şi nişte copii de pe stenogramele C.P.Ex., din care reieşea că Ceauşescu ordonase să se tragă, plus rechizitoriul scris de mâna mea. Plecarea la Târgovişte s-a făcut din MApN, unde s-a constituit completul de judecată din judecătorii Popa Gică şi Nistor Ioan, grefierul Tănase şi avocaţii Nicki Teodorescu şi Constantin Lucescu. Practic, constituirea completului s-a făcut în biroul generalului Stănculescu, unde mai erau actualul general Mugurel Florescu şi Gelu Voican Voiculescu. Tot acolo au apărut Măgureanu şi Baiu. În legătură cu

infracţiunile reţinute în rechizitoriu, precizez că acestea nu au fost discutate decât cu judecătorii, cărora le-am dat dosarul cu documentele amintite mai sus. Nici nu se punea problema altei condamnări decât cea la moarte.

- Cum aţi ajuns la Târgovişte?

- Am plecat cu TAB-urile până la Stadionul Steaua, iar de acolo cu două elicoptere către Târgovişte. Modul cum a decurs judecata este cunoscut din casetele prezentate de TVR.

- Cum s-au comportat soţii Ceauşescu înainte de execuţie?

- După terminarea procesului, un grup din cadre militare, care constituiau plutonul de execuţie, i-a legat pe soţii Ceauşescu cu sfoară la mâni. După care i-a dus spre un zid din curtea unităţii militare, unde au fost executaţi. Reţin că, în timp ce se deplasau spre locul execuţiei, Elena Ceauşescu se certa cu cei doi militari care o escortau, spunând că o dureau mâinile şi îi ruga să o lase în pace. Nicolae Ceauşescu a mers cu multă demnitate, încercând chiar să cânte «Internaţionala».

- Ce s-a întâmplat după execuţia celor doi? Am înţeles că unitatea de la Târgovişte a fost atacată?

- După ce plutonul de execuţie a tras în cei doi, am auzit focuri de armă şi în jurul unităţii militare. Cred că cineva avea interes să facă mai multe victime, mai ales că zidul unde au fost executaţi cei doi se afla în imediata vecinătate a unor locuinţe particulare. După aceasta, generalul Stănculescu a ordonat ca cele două cadavre să fie urcate într-un elicopter, în care s-a urcat şi el, şi Măgureanu, şi Gelu Voiculescu, iar cu ceilalţi membri ai completului am rămas în unitate. Am avut surpriza să constatăm că celui de-al doilea elicopter, cu care urma să plecăm, i se defectase, nu ştiu din ce motiv, un motor. Membrii echipajului, în disperare de cauză, ne-au spus că, dacă nu ne ridicăm de la sol, urma să fim atacaţi de patru elicoptere de la Boteni. Am plecat cu elicopterul stricat şi am zburat aşa până la Bucureşti, la firul ierbii. Am aterizat pe Stadionul Steaua. După ce am fost lăsaţi, elicopterul a plecat spre Boteni, unde a fost atacat. Piloţii au scăpat numai pentru că au rezistat o noapte întreagă ascunşi în plin câmp.

- Unul dintre membrii completului de judecată, mai precis preşedintele acestuia, Gică Popa, a fost lichidat la puţin timp de la proces. S-a spus că s-a sinucis. Dumneavoastră sunteţi în viaţă, însă sunt convinsă că aţi fost supus unor presiuni. Apreciaţi că se încearcă lichidarea participanţilor la proces?

- Am avut surpriza ca, după ce am ieşit de pe stadion, un TAB să se apropie în viteză de noi şi să înceapă să tragă. Atunci mi-am dat seama că eram în pericol de a fi suprimaţi, probabil pentru a nu se şti ce s-a întâmplat la proces. Când am ajuns la Clubul Steaua, de pe Stadion, am fost întâmpinat de Cristian Ţopescu şi Cristian Gaţu. Am aflat că Stănculescu şi Măgureanu erau la masă.

- S-a zis că la un moment dat cadavrele soţilor Ceauşescu au fost furate. Ce s-a întâmplat de fapt?

- Despre cadavre am aflat că au fost duse şi arătate la diverşi comandanţi militari, pentru a-i convinge că soţii Ceauşescu au fost executaţi şi pentru a nu mai opune rezistenţă. A durat câteva ore, de aceea s-a spus că au fost furate. Apoi cadavrele au fost duse la Morga Spitalului Militar Central.

- Este adevărat că, imediat după proces, s-a încercat asasinarea dvs.?

- În seara de 25 decembrie 1989 s-a pus problema transportării noastre acasă. S-a hotărât să fim duşi cu un TAB, cel care a insistat fiind Stănculescu. Personal, am refuzat şi chiar i-am zis generalului Stănculescu că locuiesc într-un bloc de zece etaje şi nu-i cunosc pe locatari. Nu era bine pentru mine să cobor în faţa blocului dintr-un TAB pentru că puteam fi împuşcat. În schimb, avocatul Teodorescu s-a urcat într-un TAB, care mai târziu a fost atacat, prilej cu care a fost rănit în picior. Presimţind că eram în pericol, mi-am luat familia şi am plecat în altă parte, pentru a nu fi găsit. În acea noapte, am fost căutat acasă, precum şi la domiciliul mamei mele, de patru indivizi înarmaţi şi acest lucru a fost reclamat de vecinii mamei mele la garnizoana MApN, unde s-a şi întocmit un document în acest sens. O copie după acest document am avut şi eu, însă mi-a dispărut de la domiciliu.

- Care este părerea dvs. despre proces? A fost sau nu corect din punct de vedere procedural, având în vedere că cei doi nu au avut dreptul nici măcar la recurs?

- Procesul este departe de a fi considerat în normalitatea procedurală prevăzută de lege, întrucât a fost făcut sub presiunea evenimentelor. Consider că trebuie făcut un proces temeinic împotriva regimului totalitarist, deci implicit a soţilor Ceauşescu, pentru că nu este moral şi nici drept să-i lăsăm nejudecaţi pe cei care i-au executat pe copiii noştri în stradă”[4].

Regizorul mascaradei judiciare de la Târgovişte

În timpul evenimentelor din decembrie 1989 Gelu Voican nu a vorbit prea mult. Mai mult făcea. Tot ce era nevoie. Retras liniştit la Tunis, se pare că s-a ocupat exclusiv cu învăţarea limbajului diplomatic. Progresele sunt uluitoare, şi nu au cum să nu te frapeze: „sublimă impostură involuntară”, „destinul, regizor neavizat şi implacabil”, „umilinţa decreptitudinii”. Mai pe româneşte, vinovat pentru toate este regizorul. Nu Sergiu Nicolaescu, ci Destinul. Chiar, ce-ar fi să-i trântim noi un proces destinului ăstuia? Ne-am împuşcat noi conducătorii, de ce n-am făcut-o şi cu destinul?

„Printr-un fax trimis de la Tunis, încă din data de 9 ianuarie 1996, Curţii Morale a Revoluţiei, ambasadorul Gelu Voican Voiculescu («emanatul» cu automatul) a susţinut că echipa agreată «din mers» în jurul lui Ion Iliescu «a ieşit la lumină din noaptea subversiunii anterioare, bine organizată şi susţinută. Nimeni nu îşi putea închipui că noi pluteam efectiv, ridicaţi pe creasta valului revoluţionar, menţinându-ne într-un echilibru extrem de labil… A fost o sublimă impostură involuntară, care ţine de o anumită ironie a soartei… într-un fel se poate spune că am fost membrii unui complot ultrasecret, care ne-a selecţionat şi ne-a distribuit pe fiecare în rolurile respective, stabilindu-se partitura şi momentul când vom intra în scenă. Această vastă conspiraţie, atât de secretă încât nici noi nu ştiam că făceam parte din ea, este conspiraţia destinului. Aşa cum am spus, regizorul nevăzut şi implicabil a avut humorul să-l aleagă chiar pe Nicolae Ceauşescu pentru rolul de iniţiator al Revoluţiei române, împingându-l să stăruie cu încăpăţânare pentru convocarea fatalului miting de la 21 decembrie 1989. Din această perspectivă ierarhică, trebuie reflectat dacă Ceauşescu nu era în mod necesar sortit pieirii, iar noi n-am fost decât instrumentele omeneşti care au împlinit rânduieli implacabile… Decât umilinţa decreptitudinii unei bătrâneţi hărăzite puşcăriei, i-am

[4] Tana Ardeleanu, *Participanţii la procesul lui Ceauşescu trebuiau să piară*, în „Ziua” din 29 decembrie 1995.

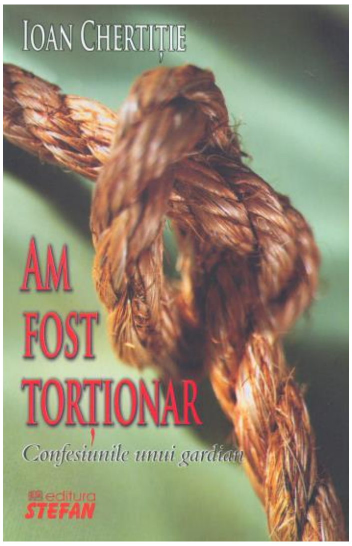
oferit lui Ceauşescu şansa unui sfârşit dramatic, nelipsit de o anumită măreţie tragică, pe măsura staturii personajului politic care, totuşi, a fost"[5].

Implacabil „destinul" ăsta, vorba lui Gelu Voican. Să ţi se dea cuvântul post-mortem. Chiar în procesul tău. Nicolae Ceauşescu a zis şi el ce ştia. Dar poate că a calificat cel mai bine ceea ce s-a întâmplat la Târgovişte:

N.C.: „Cei care prin lovitură de stat, prin trădare au uzurpat puterea, cum s-a întâmplat sute şi sute de ani în istoria României, au sfârşit prin a răspunde în faţa poporului (…). Putem fi împuşcaţi fără mascarada asta! Cine a dat lovitura de stat poate să împuşte pe oricine" (declaraţia dictatorului consemnată în stenograma procesului).

[5] Răzvan Savaliuc, *În locul umilinţei unei bătrâneţi în puşcărie, i-am oferit lui Ceauşescu un sfârşit tragic şi măreţ*, în „Ziua" din 13 ianuarie 1996.

V. Recenzii. Note de lectură

Ioan Chertiție, *Am fost torționar. Confesiunile unui gardian*, Bucureşti, Editura Ştefan, 2011, 280 p.; *Apelul călăilor*, Bucureşti, Editura Ştefan, 2011, 208 p.; *Coşmar şi mântuire*, Bucureşti, Editura Ştefan, 2011, 240 p.

Notorietatea câştigată de volumul de memorii al lui Ioan Chertiție (*Am fost torționar. Confesiunile unui gardian*; prima ediție a apărut încă din 1992, la Editura Gutinul din Baia Mare, iar cea de-a doua în 2005), prin realizarea unui film documentar (*Gardianul*, în anul 2006), pe baza acestuia, cât şi prin implicarea de succes a autorului în diverse inițiative de memorializare a aspectelor concentraționare din trecutul recent al României, ne-au stârnit interesul pentru lectura sistematică a lucrărilor acestui autor. Considerăm însă, din motive asupra cărora vom reveni, pe scurt, mai jos, că a constituit o şansă faptul că lecturile au fost ulterioare contactului direct cu domnul Chertiție, înlesnind astfel receptarea mai corectă şi completă (sperăm noi) a mesajului pe care această personalitate deloc obişnuită încearcă să-l transmită (şi) prin scris.

Volumul este anunțat de prefațator (Miron Manega) drept unul care „are toate ingredientele unei ficțiuni neverosimile”, autorul fiind prezentat printr-un detaliu biografic nereprezentativ, ca „primul gardian al lui Toader Stețca în închisoarea de la Baia Mare”, ulterior revoluției din decembrie 1989 (p. 5). Nereprezentativ din punctul de vedere al subiectului principal (şi-anume, sistemul de detenție din perioada comunistă), însă semnificativ pentru biografia spirituală a memorialistului, care mărturiseşte că „Toader Stețca a fost primul deținut care mi-a vorbit într-un fel aparte despre Dumnezeu, avertizându-mă că fără Cristos nu putem să facem nimic” (p. 10). Deşi transformarea spirituală (care pare uneori, din lectură, doar una comportamentală, ceea ce nu pare foarte plauzibil, în opinia noastră) a gardianului Chertiție (apelat uneori drept „Cârtiță” de unii concetățeni cu educație precară) fusese deja desăvârşită, momentul a avut cu siguranță un impact major, deoarece de astă-dată se confrunta cu un alt tip de deținut decât cei din anii `80, când a intrat în sistem.

După zece ani de activitate, Ioan Chertiție este trecut în rezervă la 1 august 1992, în contextul nemulțumirilor iscate în sistemul penitenciarelor de apariția memoriilor lui. Acestea sunt uşor de înțeles, având în vedere nu numai tirajul foarte mare al primei ediții (Editura Gutinul a vândut nu mai puțin de 25.000 de exemplare), ci şi prin starea de spirit care l-a călăuzit pe autor: „Un sufocant sentiment de vinovăție mi-a apăsat sufletul, imediat după ce masca de ceară a milițianului dur, bestial şi

înfricoşător, s-a topit pentru totdeauna. În seara aceea, în camera supraveghetorului, am simțit cum viermele neadormit al conştiinței roade, încet-încet, din sufletul chinuit de remuşcări. Durerile mele n-aveam curajul să le mărturisesc nimănui. De-abia în ianuarie 1990, la îndemnul fostului deținut, prozatorul Vasile Dragomir, mi-am înmuiat penița amintirilor în cerneala francheții, scriind, aşa cum m-am priceput şi atât cât m-a lăsat atunci conştiința, prima ediție a cărții *Confesiunile unui gardian*” (p. 7).

Fascinația viitorului temnicer pentru Penitenciarul din Baia Mare a fost la început cea a unui „țânc neastâmpărat”, atras de „acel loc misterios” de dincolo de sârma ghimpată, curiozitate augmentată de timpuriu și de povestirile gardienilor, pe care le-a putut auzi grație amiciției pe care aceștia o aveau cu tatăl său (p. 11). Ulterior, ca proaspăt angajat al penitenciarului (din 1982), plutonierul Șchiopu este cel care îi stârnește „simțurile”, aplicându-i o „pedagogie” pesemne specifică locului, culpabilizându-l pentru incapacitatea lui inițială de a face instrucție mai dură cu deținuții („Înseamnă că eşti slab, măi băiete!”), punându-i în față alternativa de a-și pierde serviciul mult râvnit („Ți-e teamă de ei, hai? Sau te pomeneşti că ți-e milă? Dacă ți-e frică de hoți, eşti paralel cu meseria asta”) și încurajându-l, totodată, prin justificarea relativismului moral („Ai văzut cum se lucrează cu bandiții? Toți sunt nişte bagabonți parşivi, nişte jigodii fără pereche. Nu vezi cum se uită la noi hahalerele?” – p. 15). În același timp, Șchiopu informase toată conducerea penitenciarului în legătură cu „incapacitatea” mai tânărului coleg, ceea ce-i provocase acestuia „zile insuportabile” la serviciu (p. 16). Tendința de marginalizare a noului gardian s-a inversat tocmai atunci când deținuții l-au reclamat conducerii că „îi băteam, îi înjuram și mă comportam cu ei brutal” (p. 40). Satisfacția neofitului față de ascensiunea în ochii șefilor era însoțită (spre uimirea unor cunoscuți) de la bun început de o plăcere (insuficient explicată de autor, în opinia noastră) a comiterii actelor de brutalitate și a contemplării suferinței provocate de acestea („Mărturisirile deținutului Ziman nu numai că mi-au consolidat poziția pe secție, dar mi-au și turnat în vene o nemărginită ură față de toți hoții. Gânduri rele şi duşmănoase alimentau zilnic acest sentiment precum focul sub cazan, spre a-i spori şi mai mult înfierbântarea. Pândeam momentul prielnic ca să-mi revărs lava mâniei peste aceşti parşivi care au vrut să mă alunge din colţişorul de Rai pe care mi-l făurisem pe secția a patra. Aici mi-am creat micul meu univers în care mă simțeam cu adevărat fericit. Fericit, pentru că mă urau deținuții, ceea ce însemna că se tem de mine. Fericit pentru că eram stăpân peste destinele lor. Printr-un simplu condei puteam să le prelungesc şederea în puşcărie cu trei, cinci sau şapte luni. Ba chiar şi cu un an. Printr-un singur gest puteam să le sugrum orice gând, puteam să le ucid orice vis, orice speranță... Prin câteva fraze puteam să le fac viața un calvar sau chiar să-i aduc în pragul sinuciderii... Dar câte nu puteam eu să fac, pentru a nimici bandiții, această «pleavă a societății», cum le spunea adjutantul Spânu, care mă privea acum și el cu alți ochi. Pentru ca fericirea să fie deplină, în urma reorganizării schimburilor, am fost repartizat să lucrez cu mentorul meu, plutonierul Șchiopu. (…) Satisfăcut că, ceea ce era de demonstrat, demonstrasem, dar mai ales că mi-am câştigat respectul idolului, simțeam cum pieptul mi se umfla de mândrie… N-a trecut nicio lună de când lucram împreună

cu Șchiopu și deja devenisem un adevărat profesionist al durerii, torturii și umilinței. O brută mârșavă, un sadic fără pereche lipsit de orice sentiment uman. Era o desfătare să schingiuiesc hoții, printr-o metodă care l-a surprins chiar și pe «maestru»" – pp. 46-48; „Viața mea lăuntrică era deformată de ură, de aceea mă înstrăinasem de toți colegii mai în vârstă care-mi făceau observații asupra comportamentului meu față de deținuți" – p. 57).

În acest context, observațiile de mare finețe intuitivă ale unui deținut condamnat pentru delapidare i-au provocat primele șovăieli în noile lui convingeri („ceva îmi spune că sunteți un altfel de om decât vreți să păreți"; „ochii scânteietori exprimă inteligență, iar manierele pe care le aveți nu trădează comportamentul unui bădăran" – p. 59). Observațiile inginerului Manea și sfaturile lui privind metodele adecvate de câștigare a respectului deținuților (cu vorba bună, nu „cu bastonul") au declanșat „un semnal dureros" și „un sufocant sentiment de vinovăție" în conștiința gardianului (p. 60).

Saltul în conștiință, momentul când „masca de ceară a gardianului dur, feroce, neîndurător" a căzut, iar „toate lucrurile în care am crezut, s-au răsturnat într-o secundă" (p. 100) a fost însă provocat de contemplarea unui copil care își conducea tatăl la arest, urmată la scurt timp de lectura scrisorii ingenue a unui alt copil, adresate părintelui său, de asemenea arestat.

Acum, devenise posibil un alt fel de triumf, cel petrecut cu ocazia Revelionului din 1985, când deținuții l-au aplaudat la scenă deschisă pentru discursul ce l-a ținut, pe rând, în fiecare celulă: „A fost pentru întâia oară când am simțit că bestia din mine a murit pentru totdeauna. Locul ei a fost însă luat de o bestie și mai feroce: trufia. În seara aceea, am crezut că sunt stăpân peste timp și nici nu știam că tocmai pusesem prima cărămidă la zidul mândriei" (p. 176).

Totuși, autorul impresionează prin simplitatea cu care relatează acțiunea de recrutare a lui de către căpitanul Cernea, responsabil cu contrainformațiile în cadrul penitenciarului (pp. 145-148, 159) și ajutorul decisiv pe care acesta, în mod pragmatic, i l-a acordat. Cernea este portretizat în termeni umani; în timpul recrutării, nu uită să sublinieze că, deși era interesat în obținerea unor informații de tipul poliției politice din mediul deținuților de drept comun („sunt destui deținuți care se manifestă într-un fel sau altul împotriva politicii partidului"), metodele de urmat în acest sens trebuiau restrânse la cele legale („Țara noastră trebuie să scape de dușmanii ei. Nu prin metodele anilor 1950, evident..." – p. 159). O figură cu adevărat luminoasă este însă cea a căpitanului Florescu, psihologul pe care naratorul are șansa de a-l cunoaște exact la timp (după șovăielile ce-i fuseseră deja provocate în urma discuției cu Manea), cu ocazia cursurilor de reciclare organizate la București (vezi pp. 62-66). Dincolo de sfaturile acestuia aplicabile relaționării cu deținuții („verificați totdeauna faptele, puneți întrebări, ascultați cu atenție și oferiți oamenilor o șansă" – p. 64), acesta reușește, după o succesiune impresionantă de pilde, să formuleze un veritabil aforism („Este o prostie să crezi că un educator needucat ar putea educa pe cineva" – p. 65) care i-a sedus pe cei 80 de participanți la curs, provocând reacția decisivă în conștiința personajului principal („pentru că eram atât de departe de portretul supraveghetorului model, am plecat

rușinat capul, lăsându-mi să curgă sudoarea pe obrajii grași și aprinși" – p. 66). Acest episod pune într-o lumină mai completă o chestiune care nu este abordată sistematic, și-anume poziția reală a autorităților ceaușiste față de problema violențelor din penitenciare (și din școli, am adăuga noi), astfel încât responsabilitatea individuală a făptașilor (dar și a celor care nu aplicau cum trebuie măsurile de control, fapt care ușura comiterea violențelor) este relevată mai pregnant. Condiția oamenilor de conștiință în acest sistem coruptibil și tentat să se lase dominat de propria-i propensiune către exercitarea discreționară a puterii, este și ea o temă mai mult decât validă de meditație, fapt sugerat și prin mimica perceptibilă a căpitanului Florescu („Vocea sa caldă, pătrunzătoare, îi dădea o distincție aparte, chiar dacă, pe seninul feței, îi jucau din când în când nori de amărăciune" - p. 62).

Unele episoade rememorate de autor par cumva plasate în timp cu câțiva ani înainte, precum cel al deținutului care trimitea familiei bani din închisoare, sub legenda că era „plecat la muncă" în Olanda (p. 184). Extrem de interesantă se arată însă povestea fostului mandatar de la Popasul Prislop, condamnat pentru malversațiunile financiare și rețeaua de prostituție pe care le organizase în beneficiul unui număr substanțial de „boși" din societatea comunistă, chiar și numele lui Nicu Ceaușescu fiind menționat la un moment dat (vezi pp. 140-142). Situația acestui personaj (supranumit „Boierul") ar putea deveni (în cazul în care nu a devenit încă) o pistă foarte utilă cercetătorilor, având în vedere atât modul în care a fost arestat („ilegalitățile pe care le comiteam tot mai des au fost reclamate direct la București, de către fostul meu șofer, Ghiță Timoc, pe care Securitatea l-a infiltrat încă din ziua în care l-am angajat" – p. 141), cât și pătimirile lui din timpul anchetei (aduce o mărturie posibil prețioasă în privința controversatelor – din lipsa probelor directe – schingiuiri la care au fost supuși participanții principali la revolta muncitorilor brașoveni din noiembrie 1987 – pp. 143-144). Nu este singurul episod în care autorul abordează indirect problematica represiunii politice, care în deceniul al nouălea a interferat în multiple variante cu inhibarea infracțiunilor de drept comun. Așa s-a întâmplat și în cazul unui agent de transport de la Aeroportul Otopeni, care a traficat timp de câțiva ani mărfuri alimentare românești, implicându-se ulterior într-o rețea de „comercializare a aparaturii de emisie-recepție pentru comunicarea cu postul de radio Europa Liberă", moment în care ofițerii de Securitate intră pe fir, deținutul bănuindu-i chiar că ar fi înscenat sinuciderea, în Herăstrău, a unuia din membrii rețelei (p. 179). Nu suntem, în schimb, întrutotul convinși de autenticitatea morală a unor cazuri de „haiducie" modernă (descrise la p. 82).

În zilele revoluției din decembrie 1989, deținuții se adaptează extrem de rapid noii terminologii apărute în spațiul public, denumindu-i pe temnicerii lor „teroriști" (p. 219). Unii din ei teoretizează chiar că „nu pot fi și cu rușii și cu nemții", deoarece „hoții" îi amenințaseră cu moartea dacă mai „colaborau cu milițienii " (p. 221). În fapt, situația concretă era și mai dramatică, din moment ce dintre cei 200 de deținuți, erau „optzeci și trei de criminali deosebit de periculoși și încă pe atâția bolnavi psihic" (p. 222), fapt la care se adăuga și violarea sistematică a minorilor, încă „din prima zi a

răzvrătirii" (acțiune a cărei descriere nu o cităm, dar poate fi regăsită la p. 223). Având în vedere că era considerat „de-al lor" (datorită comportamentului său natural și al lipsei de inhibiții în fața deținuților), putem avea deplină încredere în descrierea pe care Ioan Chertiție o face liderilor revoltei din penitenciar: „Frații Bologa fuseseră condamnați la câte optsprezece ani de închisoare, pentru omor deosebit de grav. Într-o noapte, au mers la cotețul unui cetățean să-i fure porcul. Câinele i-a simțit și a început să latre furios. Proprietarul s-a trezit, a ieșit afară și a surprins hoții tocmai când scoteau godacul din coteț. S-a apropiat de ei cu o bâtă cu intenția de a-i alunga. Iosif, fratele mai mare, l-a îmbrâncit, trântindu-l la pământ. Apoi a luat o rangă ce era rezemată de gard și a înfipt-o fără milă de trei ori în corpul bietului om. Patru copii minori au rămas fără tată în urma acestui măcel. Acum, frații Bologa preluaseră inițiativa «pentru dreptate și adevăr», având pretenția să plece și ei acasă, la copii" (p. 224).

Revolta celor 200 de deținuți de la Penitenciarul din Baia Mare, produsă pe 24 decembrie 1989, într-un moment în care practic societatea nu mai avea nicio certitudine față de trecutul ei recent (în afara urii generale proiectate asupra acestuia), moment care a creat posibilități extrem de favorabile pentru ca toți deținuții de drept comun să obțină, în mod paușal, câștig de cauză „la masa verde", în fața justiției care-i condamnase. Bazându-se pe tactul său îndelung exersat și pe popularitatea pe care o câștigase în rândul deținuților, gardianul Chertiție reușește să aplaneze situația. Fără a-și reprima admirația față de abilitatea și chiar idealismul gardianului (în contrast cu opțiunea exclusivă pentru metodele dure, manifestată de conducere, precum și de lașitatea acesteia în fața răsculaților), bănuim că cititorul rămâne și cu un gust amar derivând tocmai din contemplarea motivației pe care o aveau liderii deținuților și a metodelor extreme la care ei recurgeau pentru a-și menține stăpânirea asupra penitenciarului. Revolta de la închisoarea din Baia Mare nu a constituit nicidecum un moment de „iluminare" a deținuților de drept comun, o convertire, mai mult sau mai puțin, a acestora la idealurile umaniste proclamate de revoluționari din întreaga țară, ci mai degrabă fructificarea unui context tragic (și, inevitabil, limitat ca durată), în care organele de menținere a ordinii publice nu aveau nicio autoritate și nicio tragere de inimă să-și mai facă datoria.

În acest context începe acțiunea celei de-a doua cărți, *Apelul călăilor*. Istoria de spaime a lui Ioan Chertiție s-a reluat în primăvara lui 1990, odată cu sosirea la Penitenciarul Baia Mare a noului locțiitor al comandantului pentru pază și regim, care și-a dovedit foarte rapid determinarea deosebită de a menține ordinea cu orice preț. Șocul întâlnirii cu metodele de lucru/de pedeapsă ale acestuia (vezi p. 6) a determinat un gardian în vârstă să ia subit decizia de pensionare, deoarece îi reamintiseră anii în care lucrase la Sighet, în „perioada în care mai erau deținuții politici" și în care unora din gardieni „așa de tare le-a intrat în sânge boala bastonului, încât veneau și din concediu să le administreze porția de bătaie" (p. 7). Aceasta a fost prima relatare auzită de autor despre Sighet, care îl și îmboldește să recurgă la stratageme prin care acesta a reușit să studieze, pe ascuns, în anul 1991, arhiva fostului Penitenciar Sighet, depozitată în acea vreme la cel din Baia Mare (pp. 9-10), lectură care l-a „bulversat", strecurându-i „fiori de groază în suflet" și care l-a motivat pentru redactarea lucrărilor sale. Apariția acestora a avut ca urmare și cooptarea autorului într-o comisie specială de anchetă referitoare la

crimele din fostele penitenciare rezervate deținuților politici (anchetă soldată cu rezultate nesatisfăcătoare).

Perioada îngrozitoare a represiunii politice masive este descrisă, totuși, uneori cu un umor irezistibil, precum în scena (inspirată dintr-un episod „oratoric" real, din câte cunoaștem noi) în care faimosul Gheorghe Pintilie îl muștruluiește pe nu mai puțin temutul Alexandru Nicolschi: „Acum înțelegi de ce te-am chemat? Avem o serie de slăbiciuni de care trebuie să ne debarasăm de ele, trebuie să le scoatem cu fierul roșu din organismul nostru. Să scoatem tot ce este străin de organele noastre, să scoatem ce este putregai. Acesta care a scris raportul trebuie imediat arestat și adus în locul lui maiorul acela care și-a făcut datoria, spuse revoltat generalul Pintilie, trăgând o dușcă de votcă. (...) Păi, el vorbește de informatori? Informatorul este o sculă care vine în ajutorul nostru. Fiecare meseriaş, fiecare doctor, orice om are o sculă și de scula lui se îngrijește. La noi, la Securitate, care este scula noastră? (...) Am spus că avem și noi o sculă. De pildă, la frizer este briciul, dar la noi este omul și omul viu, asta înseamnă că trebuie să-i dăm mai multe atenție. Trasează-i o linie, dar nu așa, gata, îl iei și îl faci negru la spate cu biciul. Asta este munca cu informatorii? Așa au înțeles oamenii tăi să aibă relații cu scula? Dacă un strungar distruge scula lui, ce mănâncă el mâine? Așa ne învață partidul nostru? Informatorii ne ajută să muncim mai bine și să vedem cu cine avem de-a face. Așa cum muncitorul are grijă de scula lui, așa avem și noi grijă de informatori, adică de scula noastră. Dacă la frizer este scula moartă, la strungar la fel, în schimb la noi, scula este vie, de aceea trebuie să-i dăm mai multă atenție decât ceilalți. A, dacă se uzează sau devine prea tăioasă, scula trebuie aruncată. Precum colonelul tău, Sașa..." (p. 46). În același registru comic se înscrie și lecția ținută gardienilor de la Sighet de locțiitorul politic, sublocotenentul Sindreștean (pp. 144-146). La antipod se găsește însă relatarea întâlnirii bahice cu ocazia căreia torționarii-șefi din principalele penitenciare și lagăre de muncă ale României de la începutul deceniului al șaselea își istorisesc (cu multe detalii, chiar naturaliste, deloc lipsite de fundament, dar și cu unele care par fanteziste) cruzimile și crimele pe care le-au comis pe seama deținuților și a condamnaților administrativ (pp. 163-164).

Autorul găsește puterea să transforme într-o scenă empatic relatată, episodul promovării locotenentului Vasile Ciolpan, în mai 1950, la conducerea Penitenciarului din Sighetu Marmației (pp. 24-26), fără a omite tacticile persuasive utilizate cu siguranță, în mod constant, în astfel de momente (cititorul își poate cu ușurință imagina că în locul lui Ciolpan se află, de pildă, Gheorghe Crăciun, tocmai numit la conducerea închisorii din Aiud). Reapar și autojustificările torționarilor față de metodele utilizate în penitenciar; vezi descrierile lui Ciolpan (probabil, puțin exagerate) ale suferințelor de pe front (p. 100; versiunea pare contrazisă parțial la p. 59) sau motivația răzbunării pentru copilăria nefericită, de astă-dată din considerente sociale (cazul colonelului Baciu, șeful Direcției Generale a Penitenciarelor, care se răzbuna pe boierul Pantelimon, care îi ucisese tatăl, prin persecutarea „năpârcilor chiaburești", adică a deținuților politici – p. 29). Nu este mult diferită nici reacția sergentului major Vancea, care în urma unui discurs „mobilizator" al lui Marin Jianu a „șuierat printre dinți: «În sfârșit a venit și rândul nostru!»" (p. 50). Reacția acestuia este însă irațională, deoarece la îndemâna lui

(ca deținuți la Sighet) se aflau numai patrioți români (politicieni, funcționari, istorici), pe când furia lui provenea direct din faptele abominabile petrecute în toamna anului 1940, în momentul instalării ocupanților horthyşti (vezi descrierea acestora, la p. 49-50). Perioada stăpânirii horthyste (care într-adevăr a traumatizat regiunea de nord a Transilvaniei pentru multă vreme) reapare deseori sub forma rememorărilor dureroase, fie că este vorba despre episodul tentativei de execuție a episcopului Ioan Suciu, acuzat de colaborare cu armata română (pp. 52-53), fie de pățaniile lui Ciolpan (trimis pe frontul de Est în cadrul armatei maghiare) din partea comandantului său de pluton (p. 59), fie de impulsul lui Vancea de a-și „spinteca imediat" un coleg, „aşa cum au făcut horthyştii cu fratele lui tata" (p. 76). Interesant este și aspectul că terminologia deținuților implică uneori compararea gardienilor cu „horthyştii" (nu cu „staliniştii"). De partea cealaltă, deținuții sunt numiți cu regularitate „hoți" și arareori „bandiți".

Autorul apreciază, nu fără tristețe, că „ştafeta nevăzută a răutăţii a fost transmisă din generaţie în generaţie, motiv pentru care în penitenciarele din România nu s-a schimbat mai nimic" (p. 15). Această constatare (pe care o apreciem ca întemeiată, în bună măsură) credem că poate fi explicată și prin moştenirea „originară" amară, preluată de la fondatorii sistemului represiv de după cel de-al Doilea Război Mondial. Astfel, aflăm că celebrul Ciolpan „n-a înțeles niciodată nimic din convocările pe care le-a avut, nu numai în Bucureşti, dar şi la Gherla, Aiud şi chiar Jilava", din simplul motiv că „generalul (Ady Ladislau – n.ns. S.B.M.) vorbea atât de prost româneşte, încât nici dacă puneai toate cuvintele rostite într-o caschetă, tot nu aveai de unde să alegi o frază, darămite trei sau patru" (p. 176).

Ultimul roman al tripticului, *Coşmar şi mântuire*, se deosebeşte de celelalte prin tipul scriiturii, una ostentativ moralistă și care pare bazată pe fapte imaginare (deși suntem înștiințați de la bun început că „sinuciderile și atrocitățile din Penitenciarul Baia Mare precum și faptele de corupție din sistemul penitenciar sunt lucruri care s-au petrecut aievea" - p. 5). Autorul pare a porni de la stările de spirit ale gardianului Chertiție, din momentul izbucnirii remușcărilor (fenomen descris în *Confesiunile*...) și descrie decăderea morală absolută a acestuia (numit acum Victor Cornea) până la condiția de complice al celor mai periculoşi infractori din ţară (obişnuiţi să exploateze în folosul propriu slăbiciunile unor oficiali locali corupţi) şi apoi la cea de vagabond, cuprins în final din nou de remuşcări, datorită faptului că-şi abandonase familia. Dincolo de stilul literar excesiv (deci, uşor neverosimil) didactic al autorului, sunt totuşi greu de imaginat o parte din faptele infracţionale descrise în carte, într-o societate atât de bine controlată precum cea a anilor `80. Rămâne ca autorul să lămurească, eventual, care este acea „parte din viaţa mea păcătoasă" pe care declară că a descris-o în carte (p. 6) sau dacă nu cumva (fapt plauzibil) a amestecat din raţiuni de coerenţă a textului, o parte a experienţelor *auzite* la nivelul anilor `80 (deoarece autorul a trecut în rezervă abia în august 1992) cu cele trăite aievea la începutul anilor `90 (când, după propriile-i mărturisiri, s-a „integrat repede în mafia alcoolului" – vezi *Confesiunile*..., p. 8).

În orice caz, pledoaria, încărcată cu argumente religioase, pentru a construi, prin intermediul cărții, „un pod relațional peste care să treacă Iisus de la inima mea la inima cititorilor, la inima celor care simt că au sufletul rătăcit" (p. 5) este una impresionantă și merită cu adevărat să rețină atenția cititorilor. Cu sinceritate, autorul

menționează totodată reacția indignată a unor creştini neoprotestanți față de „limbajul nedemn de un pretins credincios” folosit în carte. Aici ne regăsim pe deplin de partea domnului Chertiție, deoarece realismul uneori crâncen al scenelor descrise nu constituie vreo pledoarie pentru comportamentele antisociale ci, dimpotrivă, una pentru regăsirea căii drepte, prin devoalarea cu mijloace literare a efectelor distrugătoare ale crimei organizate. Una din scenele reclamate este, probabil, cea de la p. 49-50, unde sunt descrise metodele prin care este torturat, fizic și psihic, un deținut de către plutonierul Iorga și maiorul Andreicuț. La o lectură atentă, se pot identifica două explicații ale acestui comportament condamnabil. Cea în care formarea lui Andreicuț ca „un om rece și intransigent, care n-are în sufletul său loc decât pentru ură și răzbunare”, din cauza copilăriei nefericite pe care a avut-o (p. 13), nu ni se pare credibilă, părându-ne mai degrabă inspirată din multitudinea de filme artistice americane care conțin una și aceeași explicație pentru toate actele criminale îndreptate împotriva copiilor (ca aparținând adulților abuzați, la rându-le, în copilărie). Această insistență de a exclude axiomatic posibilitatea ca suferința din copilărie să îl poată transforma pe om pur și simplu într-un om mai bun, sau măcar într-unul preocupat să ofere protecția de care el nu a avut parte în copilărie, este mult mai neliniștitoare din perspectiva reintegrării sociale a fostelor victime ale sistemului penitenciar represiv, deoarece, prin simetrie, ne poate sădi convingerea (evident greșită și demonstrată deja ca atare) că foștii deținuți politici nu pot deveni decât reci și intransigenți, preocupați de răzbunarea împotriva celor care i-au abuzat, într-un fel sau altul. Cealaltă explicație este oferită chiar de către deținutul Barbu, atunci când prezintă motivul condamnării lui, respectiv asasinarea unui milițian din Brăila, fost campion la box, după ce comisese deja o serie întreagă de spargeri în oraș („Când am zărit clădirea miliției, m-am oprit brusc, prefăcându-mă că îmi închei șiretul la pantofi. Am scos de la ciorap cuțitul și când m-am ridicat, cu o lovitură fulgerătoare i-am secționat carotida. N-a trăit decât câteva minute și priveam cu groază cum se scurge sângele din el. Am fugit de acolo și sincer, îmi pare rău. Chiar n-am vrut să-l omor. Asta e, ghinionul lui” - p. 50). Plimbarea prin oraș cu un cuțit la ciorap, dar și sângele rece evident cu care fusese comisă crima, elemente combinate cu ipocrizia pretinsei lipse de dorință de a o comite (idee formulată cu nonșalanță și contradictoriu, parcă doar pentru a manipula ascultătorul) nu este de natură să ni-l facă pe Barbu simpatic și nici nu ne determină să aderăm cu entuziasm la descrierea sa plină de empatie de la pagina anterioară, ca un „tânăr cu fața de copil”. Evident însă că nu putem subscrie nici la metodele ilegale de chinuire a deținuților.

În această atmosferă cu bune şi cu rele, nu e lucru de mirare apariţia unor ştiri senzaţionaliste şi lipsite de comprehensivitate, precum cea legată de „Fostul torţionar, băimăreanul Ioan Chertiţie, cunoscut ca fiind singurul gardian care şi-a recunoscut nenorocirile pe care le-a comis în penitenciar în timpul regimului satanic comunist, a declarat, în exclusivitate pentru vladherman.blogspot.ro”. Având în vedere preeminenţa actuală evidentă (din punctul de vedere al modelării percepţiei publice comune) a surselor de pe Internet faţă de cărţile publicate de edituri cu o distribuţie limitată, avem de-a face cu o substanţială deturnare de sens a operei lui Ioan Chertiţie. Fostul gardian nu teoretizează despre caracterul satanic al vreunei orânduiri şi nici nu se recomandă ca

un protagonist al represiunii din vremuri staliniste, ci devoalează violența și corupția existente în sistemul penitenciar de la finele regimului Ceaușescu; în fond, protestează împotriva unei expresii curente a răutății umane. O ipostază în care e ușor să obțină empatia unui public obișnuit nu numai cu memoria ecranată a represiunii postbelice, ci și cu sumedenia de filme americane bazate pe ideea superiorității deținuților (și a acelora de drept comun, inclusiv inevitabilul erou pozitiv condamnat pe nedrept) în fața administrației violente și corupte.

Postul de televiziune R.T.V. a găzduit, în data de 6 august 2013, o lungă emisiune ocazionată de cazul fostului comandant al penitenciarului din Râmnicu Sărat, Alexandru Vișinescu. Emisiunea s-a integrat perfect în campania mediatică declanșată de inițiativele juridice ale I.I.C.C.M.E.R., însă a eșuat în mare măsură, din cauza unei confuzii impardonabile care a stat la baza concepției ei. Concret, în lipsa unui material documentar convingător despre activitățile de la Râmnic sau despre crimele efective ale perioadei 1945-1964, amfitrionii și-au construit emisiunea pe baza „mărturiei unui torționar”, prezentând imagini din filmul documentar dedicat lui Ioan Chertiție și făcând referiri în termeni generali la activitatea acesteia, pe fondul dezbaterii referitoare la crimele petrecute în sistemul penitenciar din primele decenii postbelice. Previzibil, invitații din studio au preluat ideea, clamându-și la unison dușmănia față de „acest ticălos”, „acest criminal”, care însă (conform unei observații pe care autorul ei o considera, pesemne, de mare finețe) a fost doar „o unealtă a armatei sovietice” care a instaurat comunismul în România (?!). Reușita imagistică a emisiunii (datorată filmărilor cu torționarul, preluate în mare număr, fără însă a fi difuzată vreo declarație explicită a acestuia referitoare la presupusa sa implicare în crimele de la Sighet și creindu-se falsa impresie că ar fi vorba despre o mărturisire de ultimă oră, ocazionată de cazul Vișinescu) s-a reflectat în performanța de a-l „îmbătrâni” pe Ioan Chertiție cu câteva decenii bune (acesta fiind născut în anul 1956!) și de a compromite, în opinia noastră (în cazul emisiunii menționate), șansele unei discuții necesare despre etică în sistemul penitenciar. Dezvoltând „din zbor” ideea, pe site-ul www.B365.ro a fost postat, zece zile mai târziu, un articol și mai fantezist, în care se afirmă nici mai mult nici mai puțin decât că „Ioan Chertiție este unul dintre torționarii care la începutul epocii comuniste le-a făcut viața un iad deținuților din închisorile regimului. El a povestit despre vremurile în care «domnea» peste închisorile comuniste și în care «mirosul» de teroare era «drogul» său zilnic. Printre cei torturați de el s-a numărat și Iuliu Maniu, care a fost încarcerat în închisoarea de la Sighet”(!).

În acest punct al discuției, deși subscriem bucuroși la orice condamnare a regimului de detenție (care era frecvent unul de exterminare) suportat de prizonierii politici ai perioadei 1945-1964 (și, în cazurile punctuale cunoscute, și după această dată), mărturisim la rându-ne că ne e greu să ne reprimăm anumite întrebări legate de efectul unei tranșări atât de categorice între cei buni (invariabil, deținuții) și cei răi (invariabil, autoritățile). Concret, pentru a nu da ocazia altor confuzii, ne grăbim să precizăm că ne referim la confuzia creată între deținuții politici și cei nu atât de drept comun, ci (mult mai relevant decât apartenența la categoria largă a „dreptului comun”), închiși pentru infracțiuni de drept comun de o gravitate extremă (nu cred că o crimă sau un viol, sau ambele combinate, de pildă, devin fapte pozitive numai pentru că s-au petrecut în perioada regimului comunist și nici că acestea nu trebuiau pedepsite cu închisoarea, fapt

care făcea inevitabil necesare atât existenţa închisorilor, cât şi a personalului de deservire a acestora.

Având în vedere cele de mai sus, lectura completă a tripticului ne-a stârnit uneori senzații contradictorii, însă o recomandăm fără rezerve. În fond, asemenea lecturi nu te pot determina să devii un om mai rău. Dincolo de acest considerent, este o ocazie rară de a cunoaște mai bine (chiar dacă limitat, în general, la anumite spații de detenție, nu la întregul sistem penitenciar) și atmosfera din acele „locuri misterioase" care stârneau curiozitatea copiilor, de dincolo de zidurile tăcute, și după 1982. Redactate nu numai cu fior etic, ci și cu talent (în special *Confesiunile*...), sperăm că evocările lui Ioan Chertiție vor ocaziona mai multe analize de genul celei extrem de comprehensive (așa cum ne obișnuise de mult timp acest autor) a lui Mircea Stănescu (vezi recenzia la ultima ediție a *Confesiunilor*..., publicată în „Archiva Moldaviae", nr. VI/2014, Iași, pp. 593-596).

Există în România şi autori care au reuşit să treacă (deşi propria experienţă dramatică i-ar fi predispus la o analiză lipsită de nuanţe aparent relativizatoare) dincolo de percepția detaliilor faptice, prin stilizarea receptării extrem de acute, traumatizante pentru mult timp, a acestora. Este și cazul acelui bucureştean arestat în noaptea de 21 spre 22 decembrie 1989, care, după ce simte „senzația de intolerabilă agresiune morală" asupra propriei persoane, percepe prin toate simțurile violenţa fizică de coșmar împotriva semenilor săi de suferinţă: „Podeaua era plină de trupuri aruncate de-a valma. Printre ele, călcând şi izbind, cizmele miliţienilor făceau poteci de ordine. Înjurau continuu, monoton şi cu ură. Îşi întreţineau prin vorbe îndârjirea pe care un maior crăcănat şi violent le-o inculca, pomenindu-l mereu pe *tovarăşul secretar general*. Frica de superiori şi plăcerea de a dispune de un trup erau deopotrivă vizibile pe feţele acelor puştani în uniformă, care nu cereau decât schiţa unui ordin pentru a putea schingiui cu conştiinţa împăcată. Loveau în cine apucau, la întâmplare" (H.-R. Patapievici, *Politice*, cu ilustraţii de Dan Perjovschi, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1996, p. 9). Întrebarea (retorică) a revoluționarului bucureștean, inevitabilă, era similară cu cea a fostului gardian din Maramureș, chiar dacă a dus, în timp (sub impactul direct al violențelor din iunie 1990), la o stare de spirit mai puțin optimistă decât a acestuia din urmă: „M-am întrebat de multe ori de ce acei oameni în uniformă executau ordinul de a aresta ca şi când ar fi dorit să extermine? – de ce aţâţau o suferinţă deja produsă, prin violenţe pe care nimeni nu le ordona? – de ce adăugau durerii unui *semen* de al lor setea irațională de gemetele iscate prin ura torționară față de un *condamnat*?" (*ibidem*, p. 184). Concluzia de la p. 185 a *Politicelor* este însă cea care ne stârnește cu adevărat fiorii neliniștii în fața a ceea ce sperăm, încă, a nu fi inevitabil să se reediteze, grație irepetabilității împrejurărilor istorice: „Simt aici și altceva, și anume combinația sordidă dintre iresponsabilitatea morală a unui funcţionar plătit să bată şi gustul său pervers pentru violenţa care se bucură de imunitate. Căci, să nu ne amăgim: *cruzimea* acestor bătăuşi «legali» nu a fost ordonată; ea este contribuţia lor personală, executată cu plăcere şi fantezie".

Ioan Chertiție a găsit un rost în toată suferința (fizică, în special, a deținuților și morală, a lui) pe care a valorificat-o literar: „Da, am fost torționar! Numai că acum am devenit o torță pentru Hristos!" (*Confesiunile*..., p. 10). Depinde acum de noi, ceilalți, s-o

şi valorizăm durabil, astfel încât tot acest efort mai mult decât lăudabil să nu fie unul fără efect în timp.

Silviu B. Moldovan

Ştefan Andrei, *Din frac în zeghe. Istoriile mele dintr-un pătrar de veac românesc*, Bucureşti, Adevărul Holding, 2013, 365 p.

Referindu-se la politica externă a României din deceniile şapte şi opt ale secolului al XX-lea, regretatul academician Florin Constantiniu o califica drept „dinamică şi imaginativă" şi oferea, succint, câteva argumente: „Nicolae Ceauşescu ţine piept Kremlinului, şicanează Pactul de la Varşovia, mediază în conflictul din Orientul Mijlociu, Golda Meier, premierul Israelului, îl găseşte «atrăgător şi energic», cancelarul Willy Brandt îl consideră un interlocutor vrednic de interes, prin alergia pe care o manifestă faţă de diviziunea Europei în blocuri militare, preşedinţii S.U.A., Richard Nixon şi Gerald Ford, vizitează România sau îl invită la Casa Albă pe Nicolae Ceauşescu"[1].

Toate acestea nu ar fi fost posibile dacă Nicolae Ceauşescu nu şi-ar fi sprijinit iniţiativele şi demersurile din planul politicii externe pe o echipă de profesionişti redutabili, capabilă să structureze dimensiunile strategice şi să aleagă căile tactice optime pentru afirmarea României în arena relaţiilor internaţionale. Din această echipă au făcut parte, de-a lungul timpului, într-o formă sau alta, figuri de marcă precum Ion Gheorghe Maurer[2], Corneliu Mănescu, Alexandru Bârlădeanu, Corneliu Bogdan, George Macovescu, Ştefan Andrei.

Dintre toţi cei amintiţi, doar Ştefan Andrei a reuşit, după ştiinţa noastră, să-şi publice un volum de memorii. Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Bârlădeanu[3], Corneliu Mănescu[4] şi-au expus o parte a experienţelor trăite în funcţiile înalte pe care le-au ocupat în cadrul unor interviuri acordate prof. Lavinia Betea. La rândul său, Ştefan Andrei a acordat şi el un interviu-maraton doamnei Betea, materializat într-un volum

---

[1] Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, ediţia a IV-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2010, p. 509.

[2] Lavinia Betea, *Maurer şi lumea de ieri: mărturii despre stalinizarea României*, Arad, Fundaţia Culturală Ioan Slavici, 1995.

[3] Idem, *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceauşescu şi Iliescu: convorbiri*, Bucureşti, Editura Evenimentul Românesc, 1997.

[4] *Convorbiri neterminate: Corneliu Mănescu în dialog cu Lavinia Betea*, Iaşi, Editura Polirom, 2001.

publicat în anul 2011[5], dar, în acelaşi timp, îşi redacta memoriile. Din nefericire, acesta s-a stins din viaţă la 31 august 2014, în vârstă de 83 de ani, înainte de a-şi finaliza proiectul.

Dar cine a fost Ştefan Andrei şi de ce ar fi importante „istoriile" sale dintr-un „pătrar de veac"? Născut la 29 martie 1931, sat Livezi, com. Podari, jud. Dolj, Ştefan Andrei a urmat cursurile primare în localitatea natală după care a dat examen de admitere la Liceul Militar „Dimitrie A. Sturdza", din Craiova. Aşa cum îşi amintea peste decenii, a fost un „examen dur": „peste 300 de candidaţi pentru 36 de locuri". Cu media 8,00, Ştefan Andrei a fost admis al patrulea, rezultatele concursului fiind publicate în ziarul „Universul". Cam ce impact avea un astfel de eveniment pentru o familie de ţărani săraci din acea vreme şi cum preţuiau aceştia ştiinţa de carte, reiese şi din faptul că tatăl lui Ştefan Andrei purta încă în portofel, în anul 1978, în momentul morţii, tăietura din ziar cu rezultatele examenului din 1943!

Întrucât în anul 1948 liceele militare au fost desfiinţate, cursurile liceale au fost finalizate la Liceul „Fraţii Buzeşti", din Craiova, în anul 1951. Devenit membru al Uniunii Tineretului Muncitor din anul 1949, Ştefan Andrei a urmat cursurile Facultăţii de Construcţii Hidrotehnice din cadrul Institutului de Construcţii Bucureşti (1951-1954).

Odată ajuns în Bucureşti, Ştefan Andrei a fost tot mai activ în domeniul vieţii politice, parcurgând un veritabil *cursus honorum:* redactor la secţia internaţională a ziarului „Scânteia tineretului" (din 1951), şef al Comisiei cultural-artistice şi al Comisiei internaţionale a Consiliului U.A.S.R. (1960-1961); adjunct al şefului Secţiei Relaţii cu Străinătatea a C.C. al U.T.M. (1961-mai 1965); adjunct al şefului Secţiei Relaţii Externe a C.C. al P.M.R./P.C.R. (mai 1965-23 iul. 1966); prim-adjunct al şefului Secţiei Internaţionale a C.C. al P.C.R. (din 23 iul. 1966); membru al Consiliului Apărării R.S.R. (din 29 apr. 1974); şef al Secţiei Relaţii Externe a C.C. al P.C.R. (în 9 mart. 1977); ministrul Afacerilor Externe (28 mart. 1978-11 nov. 1985); preşedinte al Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activităţii Economice şi Sociale (15 nov. 1985-24 oct. 1987); viceprim-ministru al Guvernului (14 sept. 1987-22 dec. 1989)[6].

Dacă funcţiile deţinute în aparatul de partid şi în cel de stat au fost de primă importanţă, nu trebuie uitată poziţia pe care Ştefan Andrei a deţinut-o în cadrul conducerii partidului. El a devenit membru supleant al C.C. al P.C.R. (12 aug. 1969-21 iul. 1972), membru al C.C. al P.C.R (21 iul. 1972-22 dec. 1989), membru al Secretariatului C.C. al P.C.R. (21 iul. 1972-23 mart. 1978), membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (18 apr. 1972-28 nov. 1974), membru supleant al C.P.Ex. al C.C. al P.C.R. (28 nov. 1974-22 dec. 1989).

Aşadar, o personalitate de prim-rang a vieţii politice, implicată, într-o formă sau alta, în elaborarea strategiilor de acţiune şi în luarea deciziilor care au condus la

[5] *I se spunea Machiavelli: stăpânul secretelor lui Ceauşescu. Ştefan Andrei în dialog cu Lavinia Betea*, ediţie îngrijită de Cristina Diac, Florin Răzvan Mihai, Ilarion Ţiu, Bucureşti, Adevărul Holding, 2011.

[6] C.N.S.A.S., *Membrii C.C. al P.C.R. 1945-1989. Dicţionar,* coord. Florica Dobre, autori: Liviu Marius Bejenaru, Clara Cosmineanu-Mareş, Monica Grigore, Alina Ilinca, Oana Ionel, Nicoleta Ionescu-Gură, Elisabeta Neagoe-Pleşa, Liviu Pleşa, studiu introductiv: Nicoleta Ionescu-Gură, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2004, p. 71.

edificarea unei politici externe extrem de dinamice. Simpla enumerare a funcţiilor deţinute de-a lungul timpului de Ştefan Andrei credem că se constituie într-un argument suficient de puternic pentru a parcurge volumul semnat de acesta.

Lucrarea memorialistică, structurată pe şase capitole mari, beneficiază de un atu suplimentar constând în includerea a nu mai puţin de 22 de aprecieri semnate de personalităţi ale vieţii culturale, politice şi literare. Nu mai puţin de trei academicieni (Florin Constantiniu, Dan Berindei, Răzvan Theodorescu), trei foşti miniştri de externe (Adrian Năstase, Theodor Meleşcanu, Adrian Cioroianu), scriitori şi poeţi (Dinu Săraru, Adrian Păunescu, Fănuş Neagu, Ion Dodu Bălan) au adus un elogiu, au depus o mărturie asupra calităţii de om de caracter, asupra inteligenţii şi profesionalismului, asupra dragostei de ţară şi de semeni a autorului volumului prezentat aici.

„Profesiunea de credinţă" a autorului şi scopul demersului său sunt sintetizate în următoarele cuvinte: „încerc să prezint în această carte oamenii pe care i-am cunoscut, faptele, evenimentele pe care le-am trăit, aşa cum le-am văzut atunci, dar şi aşa cum judec acum unele dintre ele. Mă voi strădui să fiu obiectiv, corect, să prezint adevărul, să fiu util celor care vor să cunoască mai bine perioada 1965-1989 din istoria României (p. 45).

Într-adevăr, pe parcursul volumului autorul a reuşit să aducă în atenţie o suită de informaţii valoroase asupra unor aspecte suficient de controversate ale relaţiilor României în plan internaţional, dar şi asupra unor evoluţii din plan intern. Astfel, istoricii sau cititorii dornici de a şti mai multe despre această perioadă pot afla amănunte inedite cu privire la implicarea României în medierea conflictelor americano-vietnamez şi arabo-israelian, medierea dintre regele Spaniei Juan Carlos şi liderul comunist Santiago Carrillo, asupra adevăratelor relaţii dintre România şi U.R.S.S. sau a celor existente în cadrul Pactului de la Varşovia sau în cadrul C.A.E.R.

Din plan intern merită relevate atât reproducerea unor detalii asupra vieţii cotidiene (munca epuizantă a copiilor de ţărani şi viaţa de lipsuri, seriozitatea cadrelor didactice din învăţământul liceal, impactul Capitalei asupra unui tânăr provincial), cât şi aspecte de culise din unele decizii politice. Sunt abordate chestiuni precum debarcarea lui Alexandru Drăghici, reabilitarea lui Pătrăşcanu, ascensiunea Elenei Ceauşescu, dar şi decizii precum transformarea salariului în… retribuţie sau mutarea (nerealizată!) Muzeului Satului la Mogoşoaia.

Deosebit de interesante sunt mini-portretele pe care le realizează personalităţilor pe care le-a cunoscut în activitatea sa. De exemplu, fostul ministru de externe aprecia că „n-a fost mereu un singur Ceauşescu, că n-a fost mereu acelaşi Ceauşescu" (p. 75), apreciind că „este incontestabil că mintea lui Nicolae Ceauşescu era multă. Dar, indiscutabil, cum zice vorba românească, nu toată era şi bună, benefică" (p. 66). Ideea este prezentată şi sub altă formă: „Om cu calităţi pe care nu i le pot contesta nici cei mai aprigi duşmani, dar şi cu defecte grave, Nicolae Ceauşescu nu cunoştea loialitatea (…) Fără nici o remuşcare, Ceauşescu arunca din căruţa puterii oameni care îl ajutaseră şi-i fuseseră colaboratori apropiaţi" (p. 57).

Potrivit lui Ştefan Andrei, Nicolae Ceauşescu avea o „aplecare bolnăvicioasă" „spre a judeca nepotrivit orice câştig fără muncă. Îmi amintesc cât de revoltat era atunci când se discuta, de exemplu, stabilirea ratei dobânzii la banii depuşi de populaţie la

C.E.C., totdeauna spunând că trebuie stabilită o dobândă minimă, deoarece este un câştig fără muncă” (p. 106).

Nu au scăpat atenţiei şi talentului de portretist ale autorului nici personajele care au populat panteonul puterii în ultimele decenii ale regimului comunist. În câteva cuvinte doar, autorul a reuşit să surprindă esenţa caracterului şi impactul avut de aceştia în domeniul de activitate:

Constantin Dăscălescu – „un fel de «buldozer», fără o cunoaştere aprofundată a problemelor economiei naţionale, dar abil, dur, fără simţul răspunderii” (p. 58).

Angelo Miculescu – „poate cel mai bun şi competent ministru al Agriculturii din anii postbelici” (p. 58)

Constantin Radu[7] – „personaj şters şi limitat, slujitor devotat şi statornic al lui Tudor Postelnicu”, „secretar al C.C. al P.C.R. cu problemele de cadre şi subordonat direct Elenei Ceauşescu, căreia îi căra dosarele. Aceasta îl certa şi ţipa la el, veşnic nemulţumită de modul cum întocmea dosarele ce i se prezentau” (p. 96).

Emil Bodnăraş era apreciat, la rândul său, drept o personalitate „cu o memorie şi o inteligenţă remarcabile” şi „un fermecător povestitor” (p. 117).

Foarte interesante sunt şi aprecierile formulate cu privire la personalităţi de peste hotare, cunoscute prin natura activităţii sale în domeniul relaţiilor externe.

William Averell Harriman, fost ambasador al S.U.A. la Moscova (1943-1946), secretar de stat pentru Comerţ (1946-1948) şi administrator al Planului Marshall pentru Europa, era apreciat, după întâlnirile din 1976, 1978, 1981 şi 1982, drept „una dintre personalităţile cele mai interesante pe care le-am întâlnit în viaţa mea” (p. 109). Apreciat drept „occidentalul cu cea mai vastă experienţă în negocierile cu U.R.S.S.”, Harriman formulase în timpul discuţiilor cu Andrei o apreciere foarte plastică, reprodusă de acesta ca atare: „în negocieri, ruşii îţi vând un cal şi-ţi iau banii de două ori pentru acelaşi cal” (p. 133).

Cunoscându-l pe Zbigniew Brzezinski în calitatea acestuia de consilier al preşedintelui Carter pentru probleme de securitate, Ştefan Andrei considera că, deşi „bine pregătit teoretic, el era pătimaş în judecăţi, se enerva repede, îşi prezenta opiniile în manieră didactică, pe alocuri cu rigiditate” (p. 138).

În alte ocazii, chiar dacă nu formulează o apreciere directă, autorul redă unele amănunte extrem de semnificative, care pot contribui la înţelegerea dimensiunilor unei

---

[7] Constantin Radu, născut la 19 aprilie 1926, în Adjud. Membru de partid din septembrie 1953, membru supleant al C.C. al P.C.R. (18 dec.1982-22 mart.1984); membru al C.C. al P.C.R. (22 mart.1984-22 dec.1989); membru al Secretariatului C.C. al P.C.R. (22 mart.1984-5 oct.1987 şi 3 febr.-24nov. 1989); membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. (28 iun.1988-24 nov.1989); membru al Comisiei Centrale de Revizie (12 aug.1969-28 nov.1974). Şef de sector la Secţia Cadre a C.C. al P.C.R. (1974-26 sept.1978); şef de secţie la Departamentul Securităţii Statului (26 sept.1978-21 mai 1982); adjunct al şefului Secţiei Cadre a C.C. al P.C.R. (21 mai-4 oct.1982); prim-vicepreşedinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Bucureşti şi membru al biroului Comitetului municipal de partid (4 oct.1982-22 mart.1984); membru al Comisiei Naţionale de Demografie (în apr.1983); vice-prim-ministru al Guvernului (1 oct.1987-21 mai 1988); prim-secretar al Comitetului municipal de partid şi preşedinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Bucureşti (21 mai 1988-3 febr.1989) – *ibidem*, p. 496.

personalităţi. De exemplu, referindu-se la cel mai longeviv premier al regimului comunist, Ştefan Andrei nota: „de la început m-a impresionat faptul că Maurer – care ştia excelent limba franceză, din familie – chiar şi în avion avea cu el un «Petit Larousse Illustré», pe care tot îl mai studia, căutând cuvinte rar folosite sau expresii tipic franţuzeşti” (p. 52).

Deşi trebuie luate cu o notă de reţinere, fiind vorba de repovestiri, în volumul lui Ştefan Andrei se regăsesc şi o serie de aprecieri formulate de diverşi oameni politici. De exemplu, potrivit acestuia, în noiembrie 1967, în timpul unei „mese tovărăşeşti” de la Ambasada României din Moscova, Ion Gh. Maurer l-ar fi „înţepat” pe Leonte Răutu cu următoarele cuvinte:

„Tu n-ai terminat nimic, nici facultatea de farmacie (…) tu gândeşti mai înainte în limba rusă şi apoi în limba română; Dej îmi spunea că n-are încredere în sinceritatea ta, deoarece te mişti după cum bate vântul”[8] (p. 44).

Valoarea volumului este sporită de includerea în acesta a stenogramei discuţiei avute de Ştefan Andrei cu liderul chinez Deng Xiaoping, vicepreşedintele C.C. al P.C. Chinez, în 17 iunie 1981. Subiectul în discuţie era intenţia Chinei de a reduce importurile din România, misiunea lui Ştefan Andrei fiind de a obţine păstrarea prevederilor protocolului comercial iniţial. Succesul misiunii poate fi rezumat în cuvintele premierului Chen Muhua: „Prietenia chinezo-română este mare, iar China este prea mare ca să nu se găsească unde să fie folosite produsele româneşti” (p. 148).

Un segment important din economia volumului este alocat aşa-numitelor „lecturi paralele”, în fapt evocări mai scurte sau mai ample a destinelor unor personalităţi precum Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Emil Cioran, Al. Piru, Vasile Militaru, Ioana Radu, Marin Sorescu şi a modului în care, într-un fel sau altul, s-au intersectat cu activitatea lui Ştefan Andrei.

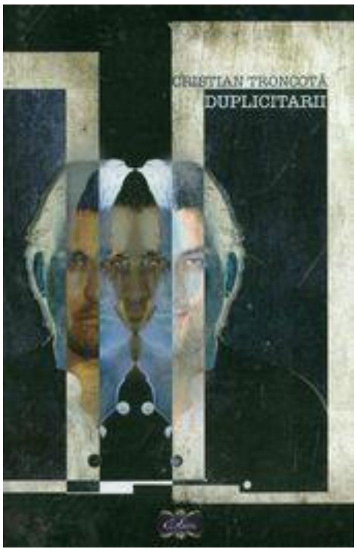
Nu în ultimul rând, merită citite cu atenţie ultimul cuvânt al fostului ministru de Externe în procesul intentat membrilor C.P.Ex. şi ultimul cuvânt în recursul formulat în cadrul procesului amintit, adevărate bijuterii de elocvenţă, presărate cu informaţii preţioase pentru reconstituirea deciziilor din ultimele zile de existenţă a regimului comunist.

În ansamblu, volumul poate fi apreciat ca o lectură care îmbină plăcutul cu utilul, fiind scris într-o manieră atrăgătoare, iar informaţiile „de culise” contribuind la o înţelegere mai nuanţată a epocii comuniste, cu luminile şi umbrele sale.

Luminiţa Banu

---

[8] Asupra personalităţii lui Leonte Răutu şi a capacităţii sale de „adaptare”, vezi Vladimir Tismăneanu, Cristian Vasile, *Perfectul acrobat. Leonte Răutu, măştile răului*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2008.

Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014, 448 p.

Domnul Cristian Troncotă, istoric consacrat al serviciilor de informații, formator a generații de ofițeri de informații (în calitate de profesor și decan al Facultății de Informații din cadrul Academiei Naționale de Informații), fost el însuși, pentru o scurtă perioadă, ofițer de securitate în cadrul Centrului de Informatică și Documentare, propune specialiștilor, dar și publicului larg, o nouă ediție a uneia dintre lucrările domniei-sale.

Ca la orice reeditare, se naște, firesc, o întrebare legată de mobilurile care au stat la baza deciziei republicării. În acest caz, față de prima ediție, apărută în anul 2003, la aceeași editură, domnul Troncotă ne propune „un text mult întregit și îmbunătățit", în care a ținut cont de „unele critici îndreptățite ale celor care au avut răbdarea și bunăvoința să parcurgă lucrarea" (p. 10). De asemenea, în noua ediție autorul s-a străduit să utilizeze „pe cât posibil numeroasele date și informații apărute în literatura de specialitate, atât din țară cât și în străinătate din ultimii zece ani" (p. 10).

De la bun început, istoricul Cristian Troncotă își precizează viziunea asupra rolului și modului de scriere a istoriei recente, mai cu seamă a istoriei serviciilor de informații, pledând pentru obiectivitate și moralitate: „…falsurile istorice nu-și au rostul. La fel și istoria contrafactuală care se reconstituie în baza unor viziuni subiective, cu o mare încărcătură politico-ideologică convenabilă de regulă celor implicați sau ieșiți învingători dintr-o confruntare. Sunt de acord că întotdeauna în istorie învingătorii au dictat pacea și i-au judecat pe cei învinși. Dar învingătorii nu sunt îndreptățiți moral să mai dicteze și istoria" (p. 11).

Cu toate acestea, autorul nu ezită să-și exprime îndoiala asupra posibilității efective a unei abordări perfect obiective a subiectului tratat, căci „de regulă prima și a doua generație de istorici se formează în umbra și sub presiunea ideilor, uneori chiar a ideologiilor promovate de învingători". Abia odată cu a doua și a treia generație „evenimentele încep să fie văzute și percepute mult mai echilibrat și echidistant politic" (p. 11). Evident, termenul de „generație de istorici" reclamă o sumă de precizări suplimentare, dar ne vom mulțumi aici să consemnăm obiectivul asumat de autor: „principala idee care m-a călăuzit a fost să transmit cititorilor un mesaj spre normalitate" (p. 12), înțeleasă ca situația în care „majoritatea populației unei națiuni este convinsă de valorile democrației" (p. 13).

După cum era și firesc, structura lucrării a rămas, în bună măsură, aceeași, fiind adăugate însă unele subcapitole, iar câteva din subcapitolele ediției I fiind dezvoltate în

capitole de sine stătătoare. Dacă în cele mai multe cazuri aceste elemente de noutate, în raport cu prima ediţie, se constituie într-un plus al noului volum, am identificat şi un subcapitol care, în opinia noastră, prin caracterul polemic şi vădit lipsit de obiectivitate, nu-şi avea locul aici, ci, mai degrabă, în alt tip de publicaţie.

Astfel, în capitolul al doilea, *Evoluția structurilor și noua politică în domeniul securității (1965-1989)*, a fost inclus, pe lângă subcapitolul *Poliție politică preventivă*, existent în prima ediţie, un nou subcapitol: *Poliția politică.* Pe parcursul acestuia, autorul, pornind de la o definiţie proprie a termenului de *poliție politică*[9], ajunge la concluzia întemeiată că „este eronat să se considere că poliţia politică ar fi existat şi există doar în regimurile totalitare" (p. 47), singurul „răspunzător de promovarea şi susţinerea gradului/politicilor de represiune" fiind „factorul de conducere politică a statului" (p. 48).

În cazul regimului comunist din România, „sistemul instituţionalizat cu rol de poliţie politică" ar fi cuprins: „sistemul legislaţiei penale, Securitatea cu aparatul informativ, trupele de securitate şi miliţie, Miliţia, Procuraturile şi Tribunalele militare, sistemul penitenciar şi al locurilor de detenţie şi dislocare a deţinuţilor politici" (p. 48).

Plecând de la aceste consideraţii, autorul este de părere că C.N.S.A.S., „în baza unui cadru legal abuziv juridic şi discriminatoriu", a întreţinut „vânătoarea de vrăjitoare sau vendetta", prin faptul că a acuzat doar pe unii „securişti" „că au făcut poliţie politică", în loc să aibă în vedere „tot personalul sistemului şi felul cum fiecare s-a raportat la cadrul legal şi metodologiile instituţiilor din care a făcut parte, modul tendenţios de interpretare a legii sau încălcarea deliberată a legii cu consecinţe grave pentru persoanele vătămate" (p. 49).

Ba, mai mult, domnul Cristian Troncotă nu ezită să susţină: „…faptul că puterea politică din România democratică se foloseşte de o instituţie, C.N.S.A.S., pentru a se lupta cu trecutul oamenilor **seamănă leit** (subl. ns. F.B.) cu ceea ce făcea poliţia politică în mod abuziv într-o anumită epocă istorică, respectiv anii '50 ai secolului trecut, când erau urmăriţi oameni doar pentru faptul că înainte de instaurarea regimului comunist făcuseră parte sau simpatizaseră cu partidele «burghezo-moşiereşti». Practic se înlocuieşte o formă de poliţie politică abuzivă şi represivă cu o alta, nerepresivă dar perfidă" (p. 50).

Ajunşi în acest punct, nu ne putem reprima unele nedumeriri, provocate de contradicţia dintre astfel de afirmaţii şi textul Legii nr. 293 din 14 noiembrie 2008 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii. În această lege scrie clar: „În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, **în special prin organele securităţii statului, parte a poliţiei politice** (subl. ns. F.B.), o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale. Aceasta îndreptăţeşte accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii". Aşadar, nu *doar* Securitatea este considerată a fi făcut poliţie

[9] „Poliţia politică nu reprezintă altceva decât totalitatea structurilor instituţionale, deci care funcţionează pe bază de lege, pentru a preveni, a reduce sau a ţine sub control fenomenul infracţional referitor la ordinea constituţională" (p. 47).

politică, ci această instituţie a fost numai *o componentă, o parte* a sistemului de poliţie politică!

Pe de altă parte, art. 2, lit. a din lege face o distincţie clară între ofiţerul de securitate, ca angajat al acestei instituţii, indiferent de denumirea oficială purtată de-a lungul timpului, şi termenul de „lucrător al Securităţii", folosit în contextul actual. Astfel, prin „lucrător al Securităţii" se înţelege „orice persoană care, având calitatea de ofiţer sau de subofiţer al Securităţii sau al Miliţiei cu atribuţii pe linie de Securitate, inclusiv ofiţer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfăşurat activităţi prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi şi libertăţi fundamentale ale omului". Deci, din nou, nu e vorba *doar* de ofiţerii de securitate, nici de *toţi* ofiţerii de securitate! Termenul de „lucrător al Securităţii" folosit în lege îi include *şi* pe ofiţerii şi subofiţerii de miliţie care, ca şi unii din ofiţerii şi subofiţerii de securitate, au desfăşurat activităţi prin care *au suprimat* sau *au îngrădit drepturi şi libertăţi fundamentale ale omului*!

Este drept, legea nu prevede nimic referitor la foştii magistraţi şi nici la persoanele care au lucrat în sistemul penitenciar, decât în măsura în care în rândul acestor categorii s-au aflat ofiţeri de securitate acoperiţi (cum a fost cazul col. Gh. Crăciun, comandantul penitenciarului Aiud în perioada nov. 1958 – dec. 1964[10]) sau colaboratori ai Securităţii. Dar acest aspect poate fi imputat C.N.S.A.S. sau, mai degrabă, legiuitorului? În plus, în opinia noastră, persoanele din sistemul penitenciar ar putea fi urmărite sau „deconspirate" eventual, pentru *alte delicte* săvârşite împotriva deţinuţilor (crime, tortură, rele tratamente, abuz în serviciu etc.), activităţile de poliţie politică fiind desfăşurate în locurile de detenţie tot de către Securitate prin servicii specializate!

Aşadar, nimeni nu a fost declarat „lucrător al Securităţii" de către C.N.S.A.S. (de fapt, de către Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Curţii de Apel Bucureşti) *doar* pentru că a fost angajat al Securităţii, ci *numai* în cazul în care a încălcat *drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului*!

Nu în ultimul rând, nu înţelegem acuza domnului Troncotă că C.N.S.A.S. ar face „poliţie politică", fie ea şi „nerepresivă dar perfidă" (p. 50). Potrivit propriilor spuse, chiar într-un stat cu regim democratic, „cine se angajează să acţioneze pentru a schimba regimul politic constituţional prin alte mijloace decât cele prevăzute chiar în Constituţie (ilegal şi clandestin) intră automat în obiectivul de lucru al poliţiei politice" (p. 47). Să se afle oare foştii ofiţeri de securitate în această ipostază? S-au angajat aceştia în acţiuni ce vizează schimbarea regimului politic constituţional din România, astfel încât regimul, pentru a se apăra, a „asmuţit" C.N.S.A.S. asupra bieţilor oameni? Noi credem că răspunsul este, evident, negativ!

În plus, am remarcat încă o omisiune în paralela inedită dintre activitatea C.N.S.A.S. şi cea a poliţiei politice din anii '50: domnul Cristian Troncotă nu informează cititorii asupra pedepselor care s-au abătut asupra foştilor ofiţeri de securitate declaraţi de instanţă drept „lucrători de securitate" şi publicaţi ca atare în „Monitorul oficial", partea a III-a, conform legii! Din câte ştim noi, legislaţia existentă nu are un caracter punitiv, nefiind prevăzute nici măcar interdicţii pentru ocuparea unor

[10] Vezi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeş, *Dicţionarul ofiţerilor şi angajaţilor civili ai Direcţiei Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, Iaşi, Editura Polirom, 2009, pp. 171-177.

funcţii publice de către foştii colaboratori sau de către „lucrătorii de securitate", decât cu rare excepţii (de exemplu, potrivit Legii nr. 293/2008, aceştia nu pot fi angajaţi ai C.N.S.A.S sau membri în Colegiul C.N.S.A.S.).

Atunci, unde este „abuzul de putere" săvârşit de C.N.S.A.S. „prin încălcarea drepturilor omului şi ale cetăţeanului pe motive politice"? Nu mai vorbim de faptul că actualul sistem juridic permite oricărei persoane care se consideră nedreptăţită printr-o sentinţă să recurgă la căile de atac ordinare (apelul şi recursul) şi extraordinare (contestaţia în anulare, revizuirea şi recursul în interesul legii), restabilind astfel adevărul.

Revenind la subcapitolele nou introduse, în capitolul al II-lea mai apar: *Lumini şi umbre în activitatea de contraspionaj*, *Paza şi protecţia demnitarilor*, *Cazul doctorului Schächter*. Fiecare dintre acestea oferă o sumă de informaţii interesante despre activitatea Securităţii în epocă. De exemplu, viziunea paranoică a conducerii Securităţii poate fi decelată în mod convingător din modul în care erau vânaţi „spionii". Potrivit unui bilanţ al direcţiei de specialitate, întocmit în 1978, în România colcăiau spionii:

„Din rândul celor 4.891.360 străini care ne-au vizitat ţara în 1977 şi în primul trimestru al anului 1978, au fost identificaţi şi incluşi în baza de lucru a organelor de securitate un număr de 6.453 străini (diplomaţi, comercianţi, ziarişti, emisari, studenţi, doctoranzi, turişti), din care 375 sunt lucraţi prin dosare de urmărire informativă" (p. 79).

Fără a cădea în extrema cealaltă, reprezentată de I.M. Pacepa, care susţinea că în România, câtă vreme a lucrat el în Securitate, n-au fost prinşi alţi spioni decât cei paraşutaţi în anii '50, nu putem să nu observăm „spionita" care bântuia structurile Securităţii şi riscul de „a nu vedea copacii, din pricina pădurii". Disiparea forţelor în urmărirea acestei sumedenii de suspecţi nu permitea, oare, adevăraţilor spioni şi agenţi de influenţă să scape neobservaţi? De altfel, domnul Troncotă subliniază că avusese loc „o basculare a contraspionajului spre activităţi rutiniere de verificare în masă a cetăţenilor, ceea ce deturna esenţa muncii de informaţii", existând numeroase cazuri de ofiţeri de contraspionaj care „ieşeau la pensie fără să vadă în cariera lor măcar un singur spion" (p. 80).

Subcapitolul referitor la paza şi protecţia demnitarilor prezintă evoluţia cronologică a structurilor însărcinate cu aceste misiuni, dar şi cazuri concrete de penetrare a „dispozitivului de pază şi gardă", modul în care cetăţenii de rând imaginau căi nebănuite pentru a-i înmâna o scrisoare lui Nicolae Ceauşescu, văzut ca ultimă şansă în lupta cu un sistem birocratic obtuz şi osificat, precum şi modul în care aceste structuri au fraternizat cu revoluţionarii în 22 decembrie 1989.

Cazul sinuciderii doctorului Abraham Schächter, medicul personal al lui Nicolae Ceauşescu, în 14 martie 1973, este abordat prin împletirea informaţiilor din documente cu relatările memorialistice, dar fără a privilegia vreuna din ipotezele formulate: sinucidere pe fondul unei depresii provocate de urmărirea asiduă de către Securitate sau asasinat executat de serviciile speciale israeliene, al căror agent ar fi fost, ca urmare a înfiripării unei idile cu Elena Ceauşescu (!).

Elemente de noutate sunt incluse şi în capitolul *Din activitatea Securităţii externe*, aici apărând subcapitole dedicate Serviciului „D" şi modului în care Securitatea s-a implicat în asimilarea tehnologiei de fabricare a diamantelor sintetice. Pe lângă aspecte ţinând de organizarea şi persoanele aflate în fruntea structurii însărcinate cu

dezinformarea şi cu acţiunile de influenţă, domnul Cristian Troncotă a prezentat şi câteva din acţiunile specifice ale Serviciului „D".

Referitor la fabricarea în România a diamantelor sintetice, deşi pomeneşte de faptul că Nicolae Ceauşescu s-a convins de utilitatea practică a acestora în timpul unei vizite efectuată la Moscova în 1970, autorul nu mai analizează aportul sovietic la realizarea acestui proiect, favorizând ipoteza obţinerii documentaţiei necesare exclusiv de către D.I.E., din Suedia. Potrivit istoricului Petre Opriş, Ceauşescu i-ar fi solicitat lui Leonid Brejnev, la încheierea reuniunii Comitetului Politic Consultativ al Organizaţiei Tratatului de la Varşovia (Berlin, 2 decembrie 1970), ajutor pentru construirea în România a unei uzine pentru producerea de diamante sintetice[11], iar partea sovietică ar fi acceptat această solicitare. Întrucât referirile la activitatea Unităţii de Producţie Specială „Dacia", cum s-a numit fabrica de diamante artificiale, indicativ militar U.M. 0350, nu fac trimitere la documente de arhivă, ci la relatări memorialistice, rămâne ca cercetările ulterioare să stabilească mai precis care a fost contribuţia reală a D.I.E. la obţinerea *know how*-ului şi cât a fost transfer tehnologic din U.R.S.S.

Numărul capitolelor noi, incluse în ediţia a II-a, este de trei: *Enigma defectorilor din blocul estic, Rolul sovieticilor în revoluţia română* şi *Sfârşit sângeros*. În primul dintre acestea, autorul nu s-a referit doar la arhi-mediatizatul caz Ion Mihai Pacepa, ci şi la alţi defectori din Securitate (28 la număr), precum şi la „cârtiţele din Armată" (generalii Ioan Şerb, Floca Arhip, Vasile Petruţ, Nicolae Militaru, Marin Pancea, Vasile Ionel). De asemenea, reţine atenţia încercarea autorului de a oferi un răspuns întrebării *Eroi sau trădători?* (pp. 179-181).

În capitolul *Rolul sovieticilor în revoluţia română* sunt reluate şi analizate ipotezele referitoare la prezenţa şi rolul jucat de celebrii, de acum, „turişti sovietici", fiind integrate în analiza istorică toate noile mărturii devenite publice în ultimii ani. Deşi numărul lor a mai fost redus faţă de primele cifre avansate în presa românească[12], istoricul Cristian Troncotă tinzând să privilegieze ipoteza prezenţei a „4.000 de oameni special instruiţi în a acţiona diversionist", se observă remanenţa unor teorii mult vehiculate în anii '90, precum şi integrarea în analiză a unor mărturii cu o doză redusă de credibilitate. Astfel, sunt reluate „argumente" precum deplasarea turiştilor cu autoturisme „Lada", în coloane formate din mai multe maşini, sau faptul că mulţi dintre ei erau basarabeni. Desigur, nu punem sub semnul întrebării prezenţa în România a unor membri ai forţelor pentru operaţiuni speciale, sovietici sau de altă origine, firească

[11] Petre Opriş, *Primul pas spre fabricarea diamantelor sintetice româneşti*, disponibil *on-line* la http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/COMENTARII/Primul%20pas%20de%20Petre%20Opris.htm (consultat în 2 decembrie 2014).

[12] Cifrele au variat de la 67.000 (http://saccsiv.wordpress.com/2010/12/23/cei-67-000-de-turisti-sovietici-care-au-participat-la-lovitura-de-stat-din-decembrie-1989/), până la mult mai vehiculata cifră de 30.000 de persoane aflate în misiune în România (http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/invazia-sovietica-trebuia-sa-inceapa-constanta).

în logica evenimentelor vremii, dar credem că atât prezenţa, cât şi, mai ales, acţiunile acestora reclamă o documentare mult mai riguroasă şi ignorarea unor mărturii rizibile[13].

O serie de aspecte mai mult sau mai puţin tenebroase şi controversate ale revoluţiei din decembrie 1989 sunt analizate şi în *Sfârşit sângeros*. Pe parcursul acestuia, au fost analizate situaţiile create în judeţele Covasna şi Harghita de manifestările şovine ale unor cetăţeni români de etnie maghiară, episodul petrecut în faţa sediului M.Ap.N. din Drumul Taberei şi soldat cu masacrarea a opt luptători U.S.L.A., incidentul sângeros de la Otopeni, dar şi evenimentele violente de la Sibiu.

În loc de încheiere este formula aleasă de autor pentru a-şi expune pe parcursul a cinci pagini concluziile, la capătul analizei desfăşurate în precedentele 286 de pagini. Misiunea a fost deosebit de delicată, domnul Troncotă fiind nevoit să efectueze o adevărată echilibristică, navigând printre meritele şi păcatele acumulate de Securitate în ultimii săi 25 de ani de existenţă.

Ca urmare, sunt puse în evidenţă modernizarea structurilor şi alinierea la „moda timpului şi practicile surorilor mai mari" (p. 287), educaţia patriotică a ofiţerilor, distanţarea lor de săvârşirea abuzurilor, dar, deopotrivă, şi „spiritul predominant în care şi-au desfăşurat activitatea majoritatea ofiţerilor acestei instituţii": duplicitatea.

Destul de tranşant, autorul susţine că Securitatea NU a fost pregătită să-l apere în mod real pe comandantul suprem (p. 288). În mod paradoxal, având în vedere profesionalismul clamat pentru ofiţerii de securitate, precum şi faptul că „apărarea comandantului suprem şi a familiei sale" reprezenta „obiectivul strategic fundamental", autorul subliniază că Securităţii „i-a lipsit un plan viabil de acţiune, adică o strategie dinainte stabilită cu resurse, oameni, specialişti bine dotaţi şi antrenaţi pentru astfel de situaţii" (p. 289).

Dacă aşa a fost[14], atunci cum rămâne cu profesionalismul ofiţerilor? Să fi fost ei pregătiţi doar pentru zădărnicirea unor atentate efectuate de comandouri sau de indivizi solitari? Să fi fost ignorate cazurile similare de eliminare a unor lideri politici prin

[13] De exemplu, un martor relata că 24 de turişti sovietici cazaţi la hotelul Gura Văii, înainte de îmbarcarea în maşini, „au fost văzuţi că au ţinut o şedinţă, aşezaţi în careu, şedinţa fiind condusă de doi indivizi. Erau echipaţi în combinezoane, bluze şi ghete de iarnă, aşa cum se îmbracă paraşutiştii" (p. 237). O şedinţă de instructaj ţinută în parcarea unui hotel intră, desigur, în practica agenţilor infiltraţi în teritoriul inamic! Mai lipsea să dea raportul fiecare, salutând superiorul în grad! Un alt martor relata despre o coloană militară care ar fi fost „înconjurată de persoane cu înfăţişare şi îmbrăcăminte ce nu arătau a fi din Timişoara" (p. 227). Ne întrebăm cum vor fi arătat acele persoane, ţinând cont că Timişoara era în 1989 unul dintre cele mai cosmopolite oraşe ale României? Erau oare de altă rasă decât cea caucaziană? Ce haine sau tunsori exotice vor fi avut, de erau aşa de deosebiţi faţă de timişoreni? Pe de altă parte, serviciile străine interesate erau oare atât de stupide încât să trimită agenţi total diferiţi faţă de localnici, uşurând misiunea contraspionajului românesc?

[14] Din documentele studiate rezultă că, totuşi, Securitatea dispunea de planuri de măsuri pentru diferite tipuri de acţiune, dispozitivele de securitate şi gardă fiind gândite şi plasate în teren de aşa manieră încât să poată răspunde eficient în scenarii diferite – cf. Luminiţa Banu, *Direcţia a V-a Securitate şi Gardă: pluguşorul sub …lunetă,* în „Caietele C.N.S.A.S.", nr. 2/2008, pp. 65-74.

mişcări de stradă petrecute pe alte meridiane[15]? Autorul nu ne dă prea multe lămuriri, ba chiar sporeşte confuzia cititorului prin afirmaţia că „Securitatea s-a speriat şi parcă a încremenit atunci când a văzut că în ţară sunt prezenţi mii de turişti străini, predominant sovietici" (p. 289).

Lăsând deoparte căile specifice de culegere a informaţiilor despre modul de acţiune al forţelor speciale din întreaga lume, pe care Securitatea le utiliza din plin, putem să amintim faptul că defectorul sovietic Victor Suvorov (Vladimir Bogdanovich Rezun) publicase încă din 1987 lucrarea *Spetsnaz: Story Behind the Soviet S.A.S.,* în care prezenta detaliat modul de acţiune al forţelor speciale numite *Spetsnaz*[16]. Printre căile de pătrundere în teritoriul inamic a luptătorilor din aceste unităţi figura la loc de cinste infiltrarea sub acoperirea de … turişti[17]!

Pe de altă parte, începând din august 1977, după greva minerilor din Valea Jiului[18], dar mai cu seamă după revolta minerilor de la Motru[19], din 19 octombrie 1981, şi a muncitorilor de la Braşov, din noiembrie 1987, Securitatea luase în calcul eventualitatea producerii unor manifestaţii de masă împotriva Puterii şi elaborase măsuri de contracarare. Protestele populaţiei au fost incluse în rândul acţiunilor extremist-teroriste şi, sub această camuflare, s-a analizat posibilitatea prevenirii, controlului şi, în ultimă instanţă, a reprimării unor astfel de acţiuni.

În sprijinul afirmaţiei noastre vom oferi un singur exemplu, dintre multe altele păstrate în arhivele Securităţii. În nr. 1/1988 al revistei „Securitatea", editată de D.S.S.

---

[15] Este suficient să amintim aici operaţiunea comună a CIA şi MI-6, din august 1953, vizând răsturnarea de la putere a fostului premier iranian Muhammad Hiadyat Mossadegh, al cărui nume de cod a fost, pentru americani, „Ajax", iar pentru britanici „Boot" – cf. Cristopher De Bellaique, *Patriot of Persia: Muhammad Mossadegh and a tragic Anglo-American coup*, New York, Harper, 2012.

[16] Viktor Suvorov, *Spetsnaz: the story behind the Soviet SAS*, translated from the Russian by David Floyd, London, Hamish Hamilton Ltd., 1987. Unele informaţii erau, de altfel, disponibile încă din anii precedenţi – cf. Viktor Suvorov, *Inside the Soviet Army*, New York, Macmillan, 1982; idem, *Inside Soviet military intelligence*, New York, Macmillan, 1984. Căile de infiltrare sunt explicit menţionate: „Part of their support will come from other spetsnaz groups which have recently arrived in the country in the guise of tourists, teams of sportsmen and various delegations. And at the very last moment large groups of fighting men may suddenly appear out of Aeroflot planes, ships in port, trains and Soviet long-distance road transport ('Sovtransavto'). Simultaneously there may be a secret landing of spetsnaz troops from Soviet submarines and surface vessels, both naval and merchant". Unele informaţii despre tacticile sovietice şi aşa-numitele „măsuri active"erau disponibile şi în Jeffrey T. Richelson, *Sword and Shield: Soviet Intelligence and Security Apparatus*, Cambridge, Ballinger Publishing, 1986, pp. 137-168.

[17] De altfel, în noaptea de 20/21 august 1968 primii 80 de luptători sovietici care au ocupat aeroportul Ruzyně din Praga au sosit la bordul unei aeronave de linie, cursa Varşovia - Praga, deghizaţi… în turişti – S.R.I., *Cartea Albă a Securităţii*, vol. IV, f.l., f.ed., 1995, p. 9.

[18] Vezi Raluca Nicoleta Spiridon, *Greva minerilor din Valea jiului (2-3 august 1977),* în „Caietele C.N.S.A.S.", nr. 2, 2008, pp. 311-338.

[19] Idem, *Revolta minerilor de la Motru din 19 octombrie 1981*, în „Caietele C.N.S.A.S.", anul III, nr. 1(5)/2010, pp. 183-196.

în regim „strict secret”, a fost inclus un material care trata pe larg această problemă[20]. În acesta se menţiona că, pe fondul „proliferării unor pseudo-ideologii, al diversiunii politice organizate de cercuri şi organizaţii reacţionare în exterior, există pericolul ca şi pe teritoriul R.S. România să se desfăşoare unele acţiuni extremist-teroriste cu scopul de a tulbura ordinea şi liniştea publică, de a destabiliza climatul politic din ţara noastră”. Se lua în calcul, pe lângă posibilitatea infiltrării din exterior a unor terorişti, faptul că „sub influenţa propagandei furibunde desfăşurate de cercuri reacţionare din Occident – îndeosebi prin intermediul postului de radio «Europa liberă» - care incită în permanenţă la organizarea unor acţiuni ostile, violente, unele elemente autohtone duşmănoase, imature politic, cu carenţe în educaţie, aventuriere ori nemulţumite din cauza unor situaţii conjuncturale, se pot deda la acte turbulente, provocatoare de dezordine”. Din paleta mai largă de acţiuni „terorist-diversioniste” avută în vedere de D.S.S., menţionăm:

„- acţiuni de dezordine provocate de anumite elemente autohtone, rău intenţionate, căzute sub influenţa propagandei duşmănoase a cercurilor reacţionare din străinătate şi **pe fondul apariţiei unor neajunsuri în buna funcţionare a diferitelor sectoare economico-sociale, nesesizate la timp şi necorespunzător soluţionate** (subl. ns. F.B.);

- încercările din ultima perioadă a cercurilor naţionalist-iredentiste externe de **a folosi unele manifestări religioase, în scopul transformării acestora în acţiuni protestatare** (subl. ns. F.B.) cu vădit caracter antistatal”[21].

Aparatului de securitate i se recomandau măsuri complexe de cunoaştere a eventualelor intenţii de revoltă şi de prevenire a izbucnirii acestora, iar în cazul producerii, „tragerea la răspundere a elementelor interesate să organizeze asemenea activităţi”, concomitent cu desfăşurarea „unei intense munci de dezinformare şi luare sub control a situaţiei operative”. Grupele operative de stat-major existente la inspectoratele judeţene şi la municipiul Bucureşti trebuia să întocmească planuri proprii de acţiune la nivelul unităţilor teritoriale, să asigure actualizarea permanentă a acestora în raport cu particularităţile situaţiei operative locale, precum şi cunoaşterea perfectă a prevederilor acestor planuri de către toate cadrele.

Informaţiile despre posibilitatea unor astfel de evenimente trebuia raportate de urgenţă, în paralel cu „acţionarea cu tact în vederea calmării spiritelor şi evitării evoluţiei explozive a situaţiei operative, care ar putea să apară în cazul luării unor măsuri pripite sau neadecvate”.

De asemenea, se recomanda executarea periodică a unor şedinţe de instruire a forţelor destinate intervenţiei prin exerciţii şi aplicaţii tactice, în scopul dobândirii „deprinderilor necesare unei orientări corecte în multiple situaţii cu care se pot confrunta”, pentru a acţiona „cu calm şi eficienţă” şi pentru a putea „identifica adevăraţii infractori” şi a-i reţine la locul faptei. Totodată, organele de securitate trebuia

---

[20] Col. Dumitru Voicu, col. Dumitru Marian, *Măsuri de profil care se adoptă de către organele de securitate, independent sau în cooperare cu forţele specializate, pentru prevenirea declanşării şi extinderii în locuri aglomerate sau în apropierea unor obiective de importanţă deosebită a unor acte de dezordine şi turbulente care ar putea degenera în acţiuni extremist-teroriste*, în „Securitatea”, nr. 1(81)/1988, pp. 8-16.

[21] *Ibidem*, p. 10.

să întreprindă prioritar măsuri de cunoaştere a perimetrelor „în care sunt situate sediile principale ale organelor centrale şi locale de partid şi de stat, ale Ministerului de Interne, tribunalelor judeţene şi judecătoriilor, ambasadelor, reşedinţelor diplomatice, consulatelor şi agenţiilor comerciale, posturilor centrale sau judeţene de radio şi televiziune”[22].

Forţele special destinate care să intervină „cu rapiditate, eficienţă şi discernământ politico-profesional” pentru soluţionarea unor situaţii de criză constau în două plutoane a 30 de cadre de miliţie fiecare şi un detaşament special de intervenţie din cadrul U.S.L.A., în cazul Capitalei, şi în teritoriu, câte un pluton de intervenţie alcătuit din 15-30 cadre de miliţie şi o grupă de intervenţie antiteroristă formată din 30-60 de cadre de securitate. În funcţie de situaţie, aceste forţe puteau fi oricând suplimentate cu efective de militari în termen special selecţionaţi şi pregătiţi în unităţile Trupelor de Securitate, efective ale Pompierilor şi Gărzilor Patriotice, formaţiuni ale tineretului pentru apărarea patriei. În cadrul pregătirii, forţele speciale trebuia să execute „acţiuni de intervenţie, pe variante, independent sau în cooperare cu alte forţe, pentru interzicerea afluirii elementelor turbulente în apropierea obiectivelor şi pătrunderea acestora în interior, precum și pentru împrăştierea lor în cazul în care au reușit să se grupeze”[23].

Aşadar, în contextul anului 1989, când implicarea majoră a U.R.S.S. în schimbările petrecute în toate statele comuniste est şi central europene era clară pentru cetăţeanul de rând, de ce ar fi fost Securitatea „surprinsă şi speriată” de o eventuală tentativă a Moscovei de a-și impune agenda politică și în România, folosind tocmai „neajunsurile în buna funcţionare a diferitelor sectoare economico-sociale”, atât de bine cunoscute[24] de Securitate? De ce prezenţa turiştilor sovietici ar fi „paralizat pur şi simplu orice gând de a opune rezistenţă faţă de planul de schimbare a lui Ceauşescu”? Nu pentru așa ceva se pregăteau profesioniştii din Securitate, poate chiar din anul 1968, după invadarea Cehoslovaciei?

Plecând de la datele expuse mai sus, confuzia cititorului este sporită de afirmaţia că „Securitatea nu l-a trădat pe Ceauşescu, cel puţin în decembrie 1989”, cumulată cu ipoteza conform căreia, totuşi, duplicitatea nu i-a împiedicat pe unii ofiţeri de securitate, „aflaţi în posturi importante din structurile interne şi externe” „să gândească şi să acţioneze în direcţia interesului naţional”. În opinia noastră, rămâne ca viitoare cercetări să încerce a stabili ponderea interesului naţional şi a celui personal în procesul decizional din cadrul instituţiilor de forţă ale regimului comunist, precum şi eventuala împletire a acestora în cadrul unei strategii de supravieţuire personală şi instituţională.

Valoarea volumului prezentat în paginile de faţă este sporită prin includerea a nu mai puţin de 22 de documente semnificative pentru reconstituirea istoriei Securităţii,

[22] *Ibidem*, p. 13.
[23] *Ibidem*, p. 16.
[24] Cf. Florian Banu (ed.), *„Amorsarea” Revoluţiei. România anilor '80 văzută prin ochii Securităţii*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2012; Liviu Ţăranu (ed.), *Românii în „Epoca de Aur”. Corespondenţă din anii '80*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2012.

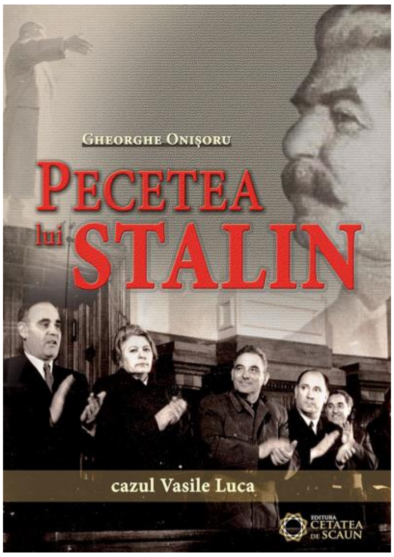
documente provenite din surse diferite: Arhivele Militare Române, Buletinul Oficial, fondul Documentar al arhivei S.R.I., presă, dar şi arhiva personală a autorului.

De asemenea, se cuvine remarcat efortul autorului de a pune la dispoziţia eventualilor cititori mai puţin familiarizaţi cu limba română o suită de concluzii redactate în limba engleză (vezi *Conclusions,* pp. 292-297).

Nu în ultimul rând, reţine atenţia cititorului bibliografia masivă, adusă la zi în bună măsură, parcurgerea acesteia oferind noi piste de investigare pentru un lector dornic de a afla detalii despre unul sau altul dintre subiectele abordate în volum (pp. 403-417). Ţinuta grafică de excepţie a cărţii, precum şi indicele onomastic detaliat se constituie în atuuri suplimentare deloc de neglijat.

În ansamblul său, lucrarea poate fi apreciată drept o nouă reuşită istoriografică a profesorului Cristian Troncotă, studierea acesteia fiind utilă, deopotrivă, diletantului întru istorie şi specialistului de nişă. Plusul de informaţie şi de interpretare în raport cu ediţia *princeps* a volumului este evident şi recomandă de la sine lectura integrală chiar şi acelora care au beneficiat deja de parcurgerea ediţiei din 2003.

Florian Banu

Gheorghe Onişoru, *Pecetea lui Stalin. Cazul Vasile Luca*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2014, 322 p.

Titlul foarte bine ales, *Pecetea lui Stalin*, evidenţiază dependenţa totală a comuniştilor de la Bucureşti de deciziile suverane ale liderului de la Kremlin. Spre exemplu, „pecetea" acestuia se regăseşte nu doar în ceea ce autorul a denumit „cazul Vasile Luca", ci şi în alegerea primului secretar general al P.C.R. de după cel de-al doilea război mondial, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Referindu-se la acest episod important din istoria partidului, autorul este de părere că pentru Stalin au contat foarte mult condiţia lui Gheorghiu-Dej de „proletar autentic", dublată de capacitatea extraordinară a acestuia de a-şi disimula ambiţia intrinsecă de a accede spre puterea deplină: „Probabil că moderaţia şi tactul cu care acesta a ştiut să se impună treptat, dar sigur, în fruntea formaţiunii au contat şi ele în ochii lui Stalin" (p. 46). Ca un exemplu, autorul aminteşte „poziţia de rezervă adoptată de Gheorghe Gheorghiu-Dej" în contextul disensiunilor apărute la vârful partidului între Lucreţiu Pătrăşcanu şi „aripa Pauker-Luca", pe fondul „grevei regale" (p. 43).

După cum ne mărturiseşte semnatarul volumului încă de la prima pagină, lucrarea reprezintă un vechi proiect de cercetare, demarat, cel puţin la nivel de intenţie, în anul 1997, pe când studia, în calitate de cercetător, documente din arhiva fostei Securităţii, aflate atunci în posesia Serviciului Român de Informaţii (actualmente, acestea fiind în custodia C.N.S.A.S.).

Scopul lucrării a fost acela „ca, pornind de la cazul lui Vasile Luca – care, în fond, a stat la baza declanşării operaţiunii de eliminare a întregului grup dirijat de Ana Pauker – să analizăm evenimentele din 1952, anchetarea «deviaţioniştilor» şi, desigur, procesul lotului Luca din octombrie 1954" (p. 10). În acelaşi timp, o atenţie specială a acordat-o „mecanismelor luptei pentru putere din România în primii ani ai regimului Gheorghiu-Dej şi a influenţei pe care modelul stalinist a avut-o în privinţa evoluţiilor politice de la Bucureşti" (p. 7).

Cartea a fost realizată pe baza documentelor de arhivă, provenite în special din Arhiva Serviciului Român de Informaţii şi de la Arhivele Naţionale ale României. În ceea ce priveşte prima arhivă menţionată, cea mai mare greutate au avut-o dosarele din fondul penal constituite pe numele lui Vasile Luca şi al lui Teohari Georgescu. Alături de acestea s-au aflat şi materialele de arhivă identificate în dosarele altor personalităţi politice, precum: Lucreţiu Pătrăşcanu, Constantin Titel-Petrescu, Iuliu Maniu ş.a.

Documentele provenite din arhiva fostului Comitet Central al Partidului Comunist Român, cercetate de autor la sediul Arhivelor Naţionale ale României, au ocupat un loc important (îndeosebi Secţia Cancelarie, Secţia Economică, Secţia Administrativ-Politică, Secţia Relaţii Externe etc.); au fost studiate cu atenţie şi alte

fonduri arhivistice, precum: Preşedinţia Consiliului de Miniştri, Direcţia Generală a Poliţiei, Colecţia Gheorghe Gheorghiu-Dej, Casa Regală Mihai, Serviciul Special de Informaţii).

Pentru realizarea unui studiu monografic exhaustiv, efortul de cercetare al autorului a presupus şi aplecarea asupra documentelor edite şi a lucrărilor şi studiilor de specialitate centrate pe subiectul abordat, dar şi asupra presei şi lucrărilor cu caracter memorialistic. Dintre acestea, autorul a folosit cu „mare folos", după cum recunoaşte, corpusul de documente editat la Moscova, *Sovetskii faktor v Vostocinoi Evrope. 1944-1953. Dokumentî*, Moscova, ROSSPEN, 2002.

Lucrarea a fost gândită pe 7 capitole, echilibrate ca întindere, precedate de o prefaţă şi de o introducere. La final, au fost ataşate bibliografia utilizată, precum şi un indice nominal.

În Capitolul I, intitulat *Ascensiunea lui Vasile Luca*, autorul descrie parcursul lui Vasile Luca spre funcţiile importante din conducerea partidului, insistând asupra perioadei de după 23 august 1944.

Referindu-se la colaborarea lui Vasile Luca cu Siguranţa, istoricul apreciază că declaraţiile date de acesta în cursul anchetei „trebuie însă privite cu destule rezerve" (p. 23), întrucât, în opinia sa, „din momentul în care a început să recunoască chiar şi lucruri pe care nu le-a făcut, precum faptul că a fost agent al Siguranţei sau că a desfăşurat luptă fracţionistă, Vasile Luca se aştepta ca regimul şi statutul său să se schimbe" (f. 173).

Remarcăm mai ales episodul din primăvara anului 1940, când Vasile Luca a fost chemat la Moscova, foarte probabil pentru a fi investit în funcţia de secretar general al P.C.dR., poziţie vacantă după ce sovieticii îi retrăseseră sprijinul lui Boris Ştefanov. Luca a fost însă arestat exact în momentul în care încerca să treacă graniţa (în zona Cernăuţiului), fiind trădat de Nicu Tudor, un agent recrutat de Siguranţă încă din 1933 (când a fost anchetat pentru implicarea în greva de la Atelierele C.F.R. Griviţa) şi care între timp ajunsese într-o poziţie foarte înaltă în partid, fiind membru al Secretariatului C.C. al P.C.dR. Condamnat la câteva luni de închisoare pentru tentativă de trecere ilegală a frontierei, Vasile Luca a fost închis la Cernăuţi, fiind eliberat în scurt timp de sovietici, în momentul cedării Basarabiei. Ajuns la Moscova, Luca se va alătura grupului de comunişti români conduşi de Ana Pauker, devenind secondantul acesteia şi ocupându-se de principalele probleme organizatorice, printre care s-a numărat şi constituirea grupurilor de voluntari români proveniţi din rândul ofiţerilor luaţi prizonieri de sovietici.

După câştigarea puterii de către comunişti, autorul trasează traiectoria politică a lui Vasile Luca din anii 1945-1952, situat ferm de partea Anei Pauker, în contextul derulării unui „interesant duel nevăzut între secretarul general Gheorghiu-Dej şi grupul condus de Ana Pauker" (p. 15).

Capitolul al II-lea, *Pretextul: Reforma monetară din ianuarie 1952*, analizează conjunctura favorabilă în care Gheorghiu-Dej, beneficiind de acordul lui Stalin, a putut să iniţieze acţiunea la finalul căreia avea să se producă înlăturarea lui Vasile Luca de la conducerea partidului, succedată de eliminarea altor două figuri importante ale forului puterii comuniste, Ana Pauker şi Teohari Georgescu.

Un accent important a fost pus pe un raport întocmit de doi experţi sovietici, I.D. Zlobin şi I.I. Makarov, în anul 1951, document publicat în volumul *Sovetskii faktor v*

Vostocinoi Evrope. 1944-1953, vol. 2, 1949-1953. Dokumentî, Moscova, ROSSPEN, 2002, pp. 559-565. Potrivit autorilor raportului, înfăptuirea reformei monetare din ianuarie 1952 a fost decisă în cadrul Biroului Politic, principalul susţinător fiind chiar Gheorghiu-Dej, ca urmare a „sfatului" primit de acesta de la Stalin (potrivit lui Gheorghiu-Dej, la finalul şedinţei Biroului Politic din 19-21 februarie 1952: „când am fost la tovarăşul Stalin, prezentând situaţia financiară de la noi, tovarăşul Stalin a spus: *Trebuie o nouă reformă monetară. Leul este slab, leul se clatină*. Sfatul dat de tovarăşul Stalin a fost dat la timp, a fost salvator… Toţi ştiţi, când m-am întors de la Moscova, am raportat despre rezultatul convorbirii cu tovarăşul Stalin, despre sfaturile tovarăşului Stalin. Nu mult după aceea ne-a sosit echipa de tovarăşi sovietici, care ne-au dat ajutor la pregătirea şi înfăptuirea reformei băneşti", p. 101).

Aşadar, punctul de plecare al evenimentelor controversate la finalul cărora avea să cadă victimă Vasile Luca s-a situat în afara graniţelor. Practic, în vara anului 1951, când s-a pus problema efectuării unei noi reforme monetare, Vasile Luca a avut o poziţie diferită de cea a conducerii partidului, şi, în consecinţă, de cea a secretarului general al P.C.U.S. Deşi nu s-a opus ideii de reformă, Luca a susţinut totuşi că momentul ales nu era cel mai bun, afirmaţie pe care şi-a asumat-o şi în timpul anchetei. Drept urmare, Gheorghiu-Dej a fost avantajat de o conjunctură favorabilă, Vasile Luca situându-se din proprie iniţiativă în opoziţie cu directiva trasată de Stalin comuniştilor români, fapt ce i-a uşurat „misiunea" lui Gheorghiu-Dej de a se folosi de situaţia în care Vasile Luca se pusese singur pentru a-şi îndepărta un adversar periculos din conducerea partidului.

Au existat însă şi alte considerente care au condus la declanşarea atacului asupra grupului Ana Pauker, prin criticarea lui Vasile Luca. În primul rând, ministrul de Finanţe avea un temperament coleric, la care se adăuga şi faptul că suferea de o boală care-i accentua starea de nervozitate, având deseori ieşiri violente faţă de mai mulţi membri ai conducerii partidului, comportament ce nu era agreat nici de Ana Pauker. În aceste condiţii, Gheorghiu-Dej se baza pe faptul că nu aveau să fie prea multe persoane dornice să-l apere pe Luca. Apoi, grupul Gheorghiu-Dej realiza foarte bine faptul că o reformă monetară de o asemenea anvergură era greu de pus în practică fără comiterea unor erori inerente de către aparatul administrativ al acelor vremuri, care îi puteau fi imputate ulterior lui Luca. În plus, Gheorghiu-Dej ştia că putea să speculeze şi pasiunea pentru vânătoare a ministrului de Finanţe, care din acest motiv lipsea destul de mult din Bucureşti, cum avea să se întâmple şi în perioada în care se pregătea reforma monetară. De altfel, aproape toţi adversarii lui Vasile Luca îi vor reproşa acest aspect în timpul criticilor ce-i vor fi aduse în interiorul Biroului Politic.

Speculând la maxim aceste oportunităţi, Gheorghiu-Dej va reuşi în cele din urmă ca, alături de Vasile Luca, să se descotorosească şi de adevăratul rival de la vârful P.M.R., şi anume Ana Pauker, dar şi de Teohari Georgescu, ministrul de Interne, sub acuzaţia de „împăciuitorism" vizavi de „devierea" lui Vasile Luca.

Cel de-al III-lea capitol, *Eliminarea „grupului antipartinic"*, descrie modul efectiv în care s-a derulat confruntarea, după cum o denumeşte autorul, dintre Gheorghiu-Dej şi „grupul antipartinic" alcătuit din cei trei membri ai Secretariatului C.C. al P.M.R.

În această complicată operaţiune, alături de Gheorghiu-Dej s-au aflat, în prima linie, ca să spunem aşa, Alexandru Moghioroş, Miron Constantinescu şi Iosif

Chişinevschi, flancaţi, desigur, de ceilalţi tovarăşi apropiaţi de secretarul general, precum Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Emil Bodnăraş, Leonte Răutu ş.a. Dintre toţi, extrem de agresivi au fost Miron Constantinescu şi Alexandru Moghioroş. Membru al Secretariatului începând din anul 1949, Moghioroş a fost, de altfel, primul care a ridicat problema debarcării lui Vasile Luca din fruntea Ministerului de Finanţe (p. 104). Ca o garanţie a încrederii pe care secretarul general o avea în el, lui Moghioroş i s-a încredinţat sarcina de a prezida comisia însărcinată de către Plenara C.C. al P.M.R. din 29 februarie-1 martie 1952 cu cercetarea situaţiei din cadrul Ministerului de Finanţe şi a Băncii de Stat. După două luni de muncă, Moghioroş prezenta Biroului Politic „ un raport devastator pentru grupul celor trei" (f. 135). Practic acest document, citit la Plenara din 26-27 mai 1952, a constituit capul de acuzare al „grupului antipartinic".

În prealabil, Gheorghiu-Dej şi-a asigurat majoritatea în cadrul Biroului Politic şi al Secretariatului, prin mărirea numărului de membri ai acestor organisme, în locurile nou-create fiind plasate persoane a căror fidelitate faţă de conducătorul partidului era necondiţionată, precum ar fi Gheorghe Apostol sau Stoica Chivu. De asemenea, el şi-a trimis mai mulţi oameni de încredere în vizitele periodice pe care conducerea partidului le efectua la Moscova, sub pretextul ca „tovarăşii sovietici să mai vadă şi alte figuri".

Dacă în 1952 Alexandru Moghioroş şi Miron Constantinescu s-au situat de aceiaşi parte a baricadei, realitatea va fi diametral opusă în primăvara anului 1956. Ca urmare a audierii *Raportului secret*, Iosif Chişinevschi şi Miron Constantinescu, membri ai Biroului Politic, nemulţumiţi de faptul că existenţa cultului personalităţii la vârful partidului fusese analizată doar la suprafaţă la plenara din martie 1956, au ridicat această problemă în cadrul Biroului Politic (la şedinţa din zilele de 3, 4, 6 şi 12 aprilie 1956), atacându-l dur pe Gheorghiu-Dej. Înaintea începerii şedinţei, cei doi încercaseră să îşi apropie un alt membru al Biroului Politic, pe Constantin Pârvulescu, vechi ilegalist, în care vedeau un posibil înlocuitor de faţadă al lui Gheorghiu-Dej. Faptul că Pârvulescu nu-l informase pe Gheorghiu-Dej cu privire la aceste discuţii avea să ducă, peste câţiva ani, la eliminarea sa din Biroul Politic (1960). Spre deosebire însă de Pârvulescu, Alexandru Moghioroş, contactat şi el de Iosif Chişinevschi şi Miron Constantinescu, avea să aducă imediat la cunoştinţa lui Gheorghiu-Dej intenţiile acestora. Astfel se explică de ce, în 1956, precum afirmă autorul volumului, „Moghioroş a scăpat fără a fi penalizat" (p. 297).

Îndepărtat din funcţia de ministru de Finanţe la începutul lunii martie 1952, pe motiv că deviase de la linia partidului, dar şi ca urmare a erorilor pe care le săvârşise la conducerea ministerului, pe care-l lăsase sub influenţa unor „elemente antipartinice şi antistatale", situaţie identică şi la Banca de Stat, Vasile Luca îşi păstra însă funcţia de vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. La finalul lunii martie, foştii săi colaboratori de la minister (Alexandru Iacob, Ştefan Popescu, Ion Craiu, Aurel Vijoli, Gheorghe Rădulescu ş.a.) erau deja anchetaţi sub stare de arest.

Soarta triumviratului Pauker-Luca-Georgescu a fost pecetluită, se pare, în cadrul vizitei pe care Gheorghiu-Dej a făcut-o la Moscova spre finalul lunii aprilie 1952, când Stalin şi-a dat acordul pentru înlăturarea acestora din fruntea partidului. Drept urmare, această „epurare" s-a produs la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952, când Vasile Luca nu a mai fost ales în cadrul Comitetului Central, fiind trimis în faţa Comisiei Controlului de Partid, în timp ce Teohari Georgescu şi-a pierdut toate funcţiile

deţinute în acel moment pe linie de partid şi de stat, rămânând simplu membru al C.C. Cât despre Ana Pauker, aceasta a fost sancţionată cu avertisment, dar a fost aleasă în interiorul Biroului Organizatoric şi şi-a menţinut funcţia de ministru de Externe. Pentru a se păstra un minim de aparenţă şi a se masca – din punct de vedere oficial – faptul că era vorba de o luptă internă în partid, eliminarea Anei Pauker şi a lui Teohari Georgescu din Secretariatul C.C. a fost făcută concomitent cu reducerea componenţei acestui organism, de la nouă la cinci membri. Cu acest prilej, şi-a pierdut postul din conducerea partidului şi Lothar Rădăceanu, provenit din P.S.D., în care Gheorghiu-Dej nu avea încredere şi care, de altfel, nici nu se situase decis de partea celor care îi criticaseră pe Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu.

Capitolele IV şi V tratează ancheta lui Vasile Luca, respectiv a Anei Pauker şi a lui Teohari Georgescu.

După finalizarea lucrărilor Comisiei Controlului de Partid, la 14 august 1952 Vasile Luca avea să fie arestat şi anchetat de Securitate. La sfârşitul anchetei, care a durat doi ani de zile, a urmat procesul. În opinia autorului, „prin acuzarea lui Vasile Luca şi demascarea acestuia ca deviaţionist şi fracţionist, se urmărea de fapt punerea într-o lumină favorabilă a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej" (p. 200).

După plenara din mai 1952, Teohari Georgescu şi Ana Pauker vor fi puşi sub supravegherea Securităţii. Astfel, fostului ministru de Interne i s-a deschis dosar de urmărire la 17 iunie 1952, fiind arestat la 18 februarie 1953, în aceiaşi zi cu Ana Pauker, pentru a fi eliberat abia la 20 ianuarie 1956, fără a fi judecat.

Urmărită de Securitate cu începere din 16 septembrie 1952 şi arestată în aceiaşi zi cu Teohari Georgescu, Ana Pauker a fost eliberată din arest la sfârşitul lunii martie 1953 şi ţinută într-o casă a partidului situată în Otopeni, până la data de 20 aprilie 1953, când a revenit la propriul său domiciliu, sub atenta supraveghere a Securităţii. Doar moartea lui Stalin a salvat-o de la o detenţie prelungită, la care s-a adăugat şi susţinerea de care a beneficiat din partea lui Malenkov (Ana Pauker fiind bună prietenă cu soţia acestuia, relaţie ce data din perioada interbelică, când activaseră împreună la Comintern), devenit peste câteva luni numărul doi în conducerea P.C.U.S. În urma deciziei Biroului Politic din 11 mai 1954, aceasta era exclusă din partid, în septembrie era angajată la Editura Politică, iar în luna noiembrie a aceluiaşi an era scoasă de sub urmărirea Direcţiei a II-a a Securităţii.

În penultimul capitol al volumului autorul se opreşte asupra procesului intentat lui Vasile Luca. Demarat în septembrie 1954, procesul a fost judecat la Tribunalul Suprem de către preşedintele acestei instituţii, Alexandru Voitinovici. „Lotul Luca" era alcătuit din doar opt inculpaţi (deşi iniţial numărul celor arestaţi şi anchetaţi a fost considerabil mai mare): Vasile Luca, Alexandru Iacob, Vasile Modoran, Aurel Vijoli, Dumitru Cernicică, Ivan Solymos, Dinu Constantin şi Gheorghe Rădulescu. Autorul evidenţiază ingerinţa nepermisă într-un stat de drept a politicului în activitatea justiţiei. Potrivit acestuia, „pe marginea referatului pregătit de preşedintele Tribunalului Suprem, decizia finală în lotul Luca a fost luată la şedinţa Biroului Politic al Comitetului Central din 23 septembrie 1954" (p. 265). Dintre aceştia opt, însă, doar patru persoane vor fi trimise efectiv în judecată, catalogate drept „bandă de trădători" (Vasile Luca, Alexandru Iacob, Ivan Solymos şi Dumitru Cernicică), foarte probabil pentru a nu se lăsa impresia că scopul procesului era exclusiv acela de a-l pedepsi pe fostul rival al lui

Gheorghiu-Dej. Astfel, procesul început la 4 octombrie 1954 cu interogatoriul lui Vasile Luca a durat patru zile, la finalul căruia fostul secretar al P.M.R., găsit vinovat pentru „crima de subminare a economiei naţionale" şi pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare", a fost condamnat la moarte, fiind dispusă şi confiscarea totală a averii acestuia. După ce Prezidiul M.A.N. a comutat sentinţa în detenţie pe viaţă, Luca a fost închis la Aiud, unde a murit în anul 1963. Cererile sale de graţiere vor fi ignorate de Gheorghiu-Dej, ceea ce demonstrează ura perpetuă a acestuia faţă de fostul rival, pe care – spre deosebire de ceilalţi foşti adversari (cu excepţia lui Pătrăşcanu) – nu l-a iertat niciodată.

Odată „deviatorii" eliminaţi din fruntea partidului, Gheorghiu-Dej a făcut pasul decisiv spre preluarea puterii integrale în partid şi în stat. În foarte scurt timp el a preluat şi funcţia de prim-ministru, Petru Groza fiind nevoit să se mulţumească cu conducerea Prezidiului M.A.N. Toţi cei ce l-au ajutat pe Gheorghiu-Dej în lupta cu grupul Ana Pauker vor fi recompensaţi cu funcţii politice sau guvernamentale.

La 23 martie 1968, unul dintre membrii completului de judecată, cpt. Vasile Varga, avea să rememoreze puternica impresie trăită de Vasile Luca la aflarea sentinţei nemiloase: „aducându-i-se la cunoştinţă sentinţa, Vasile Luca a primit-o ca o lovitură la care nu se aştepta şi a fost atât de zdruncinat încât nu era în stare să-şi scrie petiţia de graţiere" (p. 279). În 1968, Luca va fi reabilitat de Nicolae Ceauşescu, aflat în plină ofensivă de maculare şi ştergere a memoriei predecesorului său. Cu acest prilej, partidul a recunoscut public faptul că procesul din 1954 fusese o înscenare, acuzele aduse lui Vasile Luca nefiind susţinute de probe.

Lucrarea se încheie cu capitolul VII, intitulat sugestiv *Epilogul*, care reuneşte concluziile autorului pe marginea subiectului analizat, cu minuţiozitate, pe parcursul celor aproape 400 de pagini.

Textul este susţinut de numeroase şi ample note de subsol, care detaliază diverse aspecte din lucrare ori tratează probleme conexe, ceea ce ajută la o mai bună înţelegere a contextului şi a mecanismelor puse în funcţiune de grupul Gheorghiu-Dej pentru eliminarea din fruntea partidului a grupului Ana Pauker.

Exceptând unele mici scăpări, ca de exemplu aceea în care afirmă că Ana Pauker a supravieţuit regimului lui Gheorghiu-Dej (p. 287), pe care, de altfel, autorul însuşi o corectează peste câteva pagini („Ana Pauker, grav bolnavă încă din toamna lui 1958, a decedat la 3 iunie 1960", p. 290), cartea se remarcă prin priceperea autorului de a îmbina cu eleganţă documentul cu propriile reflecţii asupra evenimentelor surprinse de acesta. Fundamentată în proporţie covârşitoare pe baza documentelor de arhivă, volumul se remarcă printr-un stil captivant şi în acelaşi timp accesibil şi publicului mai puţin familiarizat cu subiectul.

Elis Neagoe-Pleşa

Florian Bichir, *Corsarii uitați ai adâncurilor. Delfinul, Rechinul, Marsuinul*, cuvânt înainte de comandor dr. Marian Moşneagu, şeful Serviciului Istoric al Armatei, Bucureşti, Editura Militară, 2014, 326 p.

În ultimii ani este aproape în mod unanim recunoscut faptul că o cultură instituţională bine închegată reprezintă un element-cheie în susţinerea performanţei oricărei instituţii, oricărei organizaţii. Cu cât setul de valori, norme, comportamente dezirabile, tradiţii istorice este împărtăşit de un număr mai mare de membri ai respectivei instituţii, cu atât performanţa acesteia în domeniul de activitate şi gradul său de respectabilitate în cadrul societăţii sunt în creştere.

În cazul Armatei Române, un ingredient esenţial al culturii instituţionale este reprezentat de tradiţia şi memoria istorică. Din păcate, în pofida unor eforturi semnificative înregistrate în ultimii ani din partea structurilor specializate ale Armatei[25], multe aspecte ţinând de procesele de formare profesională, organizare, dotare, operaţiuni, dar şi de viaţa şi activitatea unor figuri emblematice din trecutul oştirii au rămas prea puţin studiate şi, pe cale de consecinţă, necunoscute publicului larg.

În acest context, considerăm că orice lucrare cu un subiect ce ţine de istoria militară a poporului român este mai mult decât binevenită, cu atât mai mult cu cât autorul este un civil, istoric de profesie şi ziarist consacrat, aşadar cu un grad de obiectivitate incontestabil sporit în raport cu un istoric militar, care ar putea fi suspectat de o tendinţă de „înfrumuseţare" a adevărului istoric.

Acestea ar fi, pe scurt, motivele care ne-au condus către lectura volumului scris de domnul Florian Bichir şi lansat în cadrul celei de-a X-a ediţii a Salonului de carte „Polemos", organizat de Editura Militară între 15 şi 18 octombrie 2014. Faptul că subiectul respectiv era reprezentat de submarinele României a reprezentat un impuls suplimentar, numărându-ne, încă de când purtam cravata roşie de pionier şi priveam zilnic de pe faleza gălăţeană vapoarele ce se perindau pe Dunăre, printre cititorii

[25] Statul Major General, Serviciul Istoric al Armatei, *Enciclopedia Armatei Române*, Bucureşti, Editura CTEA, 2009; Serviciul Istoric al Armatei, *Albumul Armatei României*, Bucureşti, Editura Militară, 2009; Ministerul Apărării Naţionale, *Miniştrii Apărării Naţionale. Enciclopedie*, Bucureşti, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, 2012; Col. dr. Petrişor Florea, Dr. Cornel Ţucă, Dr. George Ungureanu (coord.), *Armata Română şi evoluţia armei Tancuri. Documente (1919-1945)*, Piteşti, Editura Universităţii din Piteşti, 2012; Marian Moşneagu, *Serviciul Istoric al Armatei în slujba culturii naţionale*, Bucureşti, Editura Militară, 2013; Teodor Frunzetti (coord. lucrării), Ion Giurcă (coord. ştiinţific), *Mareşali ai României*, Bucureşti, Editura Rao, 2013.

remarcabilei reviste „Modelism”, revistă care şi-a familiarizat publicul cu destule aspecte ale evoluţiei marinei române.

Autorul, „cu fler de fin investigator şi vocaţia introspecţiei jurnalistice remarcabile”, după cum remarca în „cuvântul înainte” al volumului domnul comandor Marian Moşneagu, și-a ales, de această dată[26], ca domeniu de cercetare istoria marinei militare, mai precis „o armă uitată: submarinele româneşti”.

Motivaţia principală a autorului a constat în faptul că, deşi submarinele româneşti „s-au acoperit de glorie în luptele duse în adâncuri” (p. 15), subiectul „a fost abordat episodic şi adesea tangenţial” de istoriografia română. Într-adevăr, deşi după 1989 au fost publicate unele studii pe acest subiect, în special de ofiţerii iubitori ai muzei *Clio*, precum comandorul prof. univ. dr. Jipa Rotaru, comandorul dr. Ioan Damaschin, comandorul Nicolae Koslinski, contraamiralul Raymond Stănescu sau comandorul Nicolae Petrescu, se pare că volumul pe care îl prezentăm aici este singurul care reuneşte „istoriile” tuturor celor trei submarine româneşti care au acţionat în Marea Neagră în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Structura volumului este una judicios întocmită, conferind un echilibru deplin analizei istorice și permiţând cititorului mai puţin avizat să înţeleagă contextul apariţiei acestei arme, raţiunile care au condus la dotarea României cu submarine, dar şi eforturile materiale şi umane presupuse de înscrierea în rândul puţinelor ţări posesoare de submersibile din acea epocă.

Autorul a alocat câte un capitol distinct fiecăruia dintre cele trei submarine din dotarea flotei militare a României: „Delfinul” (p. 19-136), „Rechinul” (p. 137-162) şi „Marsuinul” (p. 163-186). Pe parcursul acestor capitole, informaţiile inedite şi… incomode se succed într-un ritm antrenant, astfel că, fără teama de şabloane, putem afirma că volumul se citeşte dintr-o răsuflare.

Cititorul poate afla astfel că primul submarin românesc s-a construit pe banii adunaţi printr-o subscripţie publică iniţiată de ziarul „Universul” în anul 1914, dar şi că acesta a intrat în dotarea armatei… franceze, fiind rechiziţionat după declanşarea Primului Război Mondial.

Nu lipsesc amănuntele picante despre corupţia endemică ce afecta contractele încheiate de statul român şi în acea perioadă, prezentată astăzi, mult prea des, drept una de-a dreptul idilică. De exemplu, comanda submarinului „Delfinul” a fost încredinţată spre execuţie, în anul 1926, şantierului „Quarnaro” din Fiume, care nu mai construise submarine. Inevitabil, lipsa de experienţă și-a spus cuvântul, astfel că, dintr-o greșeală de proiectare, submarinul „Delfinul” a fost „singurul submarin cocoşat din lume” (p. 25). Această „cocoaşă” era, de fapt, un cheson etanş, având menirea de a compensa „un mic defect de stabilitate în imersiune” rezultat din proiectarea defectuoasă, care ignorase diferenţele de densitate dintre apa Mării Negre (1,010) şi cea luată iniţial în calcul (1,026).

Dincolo de aceste aspecte, reţinem faptul că „Delfinul” a ajuns în ţară la 27 iunie 1936 şi a fost botezat oficial la 15 august 1936, cu prilejul Zilei Marinei, de către

[26] Domnul Florian Bichir a publicat 19 volume pe teme diverse, cel mai recent, în raport cu volumul prezentat aici, fiind *Istoria cu becul în ochi. De la românii din Waffen SS la amantele lui Nicu Ceauşescu*, Bucureşti, Editura Rao, 2013.

regele Carol al II-lea. Sunt apoi relatate eforturile de pregătire profesională a echipajelor şi ofiţerilor (a fost reconstituită integral lista primului echipaj al submarinului – p. 35-36), marşurile de antrenament şi tot ce a presupus pregătirea de război a navei.

Cu aceeaşi minuţiozitate sunt analizate misiunile de luptă ale navei, un loc aparte fiind rezervat „crucierei[27] pentru istorie" din perioada 2-7 noiembrie 1941. În cadrul acesteia, în ziua de 5 noiembrie, a fost torpilată o navă sovietică de cca. 12.000 de tone, încărcată cu material exploziv, eveniment de natură să arate inamicilor că submarinele româneşti nu sunt o ficţiune, un „decor de operetă".

Pagini încărcate de informaţii minuţioase şi de detalii biografice semnificative sunt dedicate comandanţilor submarinului „Delfinul", comandorul Victor Voinescu (p. 43-46) şi comandorul Corneliu Lungu (p. 46-61). Pe parcursul acestora sunt subliniate rigoarea şi exigenţa care caracterizau pregătirea profesională, orizontul cultural larg al ofiţerilor (de exemplu, Victor Voinescu cunoştea foarte bine limbile franceză, italiană şi germană), sistemul dur de evaluare şi promovare pe scara ierarhică, precum şi recunoaşterea socială de care beneficiau ofiţerii de excepţie ai perioadei.

Capitolul se încheie cu reproducerea jurnalului de operaţii al submarinului „Delfinul", acoperind perioada 22 iunie 1941 – 24 noiembrie 1942 (p. 62-135).

Parcă pentru a contrabalansa impresia negativă creată de poveştile de culise legate construcţia „Delfinului", în capitolul dedicat submarinului „Rechinul", (construit, ca şi „colegul său, „Marsuinul", în şantierele navale de la Galaţi), este inserat un episod ce ilustrează strălucit „geniul improvizaţiei", atât de des remarcat de străinii care au interacţionat cu poporul român. Pentru caracterul său de exemplu grăitor asupra faptului că „românii sunt mehenghi", după cum se exprima Keiserlling în a sa *Analiză spectrală a Europei*, vom reproduce aici pasajul respectiv:

„În timpul probelor celor două noi submarine, «Rechinul» şi «Marsuinul», instructorii germani au atras atenţia asupra valului de spumă pe care îl face periscopul. Unul dintre maiştrii mecanici, obişnuit la Dunăre să răcească vinul spumos cu gâtul acoperit cu rafie împletită, prin scufundarea în curent, a încercat să răsucească o reţea de fire pe periscop şi aşa a revoluţionat războiul din Atlantic. În trei săptămâni, invenţia a fost adoptată şi de germani" (p. 137-138).

Dincolo de aceste întâmplări cu caracter (aparent!) anecdotic, sunt evocate, în pagini încărcate de tensiune şi tragism, aspecte din misiunile de luptă îndeplinite de submarinul „Rechinul", fiind prezentate dârzenia şi bărbăţia de care a dat dovadă echipajul navei atât sub focul inamicului, cât şi în confruntarea cu condiţiile dure de viaţă (lipsa apei potabile, infiltrările de apă, insuficienta aerisire şi ventilare a navei). Comandantului submarinului „Rechinul", Nicolae Gh. Ţurcanu, i-au fost rezervate, de asemenea, câteva pagini în care cariera militară şi calităţile umane ale acestuia sunt înfăţişate în întreaga lor strălucire, plasându-l printre cei mai buni ofiţeri ai marinei militare româneşti, deţinător al recordului de cea mai mare durată a unei cruciere de război executată de un submarin românesc (p. 162).

[27] Conform ediţiei din anul 2009 a DEX-ului, cruciera este o acţiune de luptă dusă de una sau de mai multe nave de luptă pe căi îndepărtate de comunicaţie maritimă ale inamicului, sistematic şi pe timp mai îndelungat, în scopul dezorganizării transporturilor acestuia, vezi şi definiţia, aproape identică, oferită de autor la p. 30.

Capitolul alocat prezentării epopeii submarinului „Marsuinul" păstrează stilul conturat în paginile precedente, îmbinarea informaţiilor tehnice cu cele desprinse din memorialistică şi împletirea relatării pline de suspans a misiunilor de luptă cu datele istorice reci fiind în măsură să menţină curiozitatea chiar şi a celui mai placid lector la cote înalte.

Şi în cazul acestui submarin, comandantul său, Grigore M. Ciolac, beneficiază de un portret pe măsura personalităţii sale de excepţie, domnul Florian Bichir neezitând să concluzioneze că acesta a fost un „eminent comandant de submarin, cu o cultură profesională şi generală foarte bună, exemplu de dăruire, disciplinat şi ferm, autoritar, cinstit şi bun camarad, cu o adâncă dragoste faţă de armă şi cariera de ofiţer de marină" (p. 186).

După prezentarea detaliată a submarinelor româneşti, autorul a consacrat următorul capitol prezentării şi analizării tacticii folosite de ofiţerii români în utilizarea acestei arme. Intitulat „Submarinele şi tactica «ship in being», acest capitol scoate în evidenţă dificultăţile extraordinare cu care s-au confruntat marinarii români în condiţiile în care, în anul 1941, la momentul intrării României în război, submarinul „Delfinul" reprezenta „întreaga primejdie submarină pentru inamicii României" (p. 188), celelalte două submarine aflându-se încă în construcţie. În plus, trebuie remarcat că această situaţie de criză s-a menţinut până în octombrie 1942!

Pentru comparaţie, sovieticii dispuneau în cadrul flotei Mării Negre de un total de 47 de submarine, repartizate în două brigăzi, în funcţie de tonajul lor, beneficiind, totodată, de o experienţă largă a războiului submarin, dobândită încă din timpul Primului Război Mondial. În pofida acestei disproporţii vădite de forţe, calitatea comandantului de navă şi antrenamentul echipajului au permis submarinului „Delfinul" să facă faţă nenumăratelor atacuri la care a fost supus şi să-şi îndeplinească misiunile în continuare, spre stupefacţia adversarilor, care anunţaseră, în repetate rânduri(!), scufundarea sa.

„În năvoadele sovieticilor" este un alt capitol al lucrării, pe parcursul acestuia istoricul Florian Bichir reconstituind soarta dramatică a celor şapte submarine operaţionale de care dispunea România la momentul 23 august 1944 (se adăugaseră submarinelor „Rechinul" şi „Marsuinul", construite între timp, alte şapte mini-submarine italiene, cu echipaje româneşti). Odiseea acestor submarine, confiscate de sovietici la 14 septembrie 1944, avea să se încheie abia în 1957, când ultimul submarin, „Delfinul", a fost înapoiat României, doar pentru a fi demontat şi topit.

Un capitol de excepţie al lucrării îl reprezintă cel intitulat „Constantin (Bibi) Costăchescu, comandant de legendă al submarinelor româneşti", dedicat celui care a fost „singurul comandant român de navă cu o torpilare reuşită în misiune de război" (p. 197). „Moldovean din Fălticeni"[28] şi „matematician de frunte", după cum îl descria scriitorul Constantin Virgil Gheorghiu, Bibi Costăchescu era prototipul ofiţerului de carieră.

Cu un fizic remarcabil („umeri laţi, grumazul de fier şi un piept pe care nu-l poţi cuprinde"), dotat cu sânge rece şi o voinţă de oţel (în 5 noiembrie 1941, în faţa

[28] De fapt, după cum precizează Florian Bichir, acesta era născut la 12 aprilie 1909, în com. Pleşeşti, jud. Suceava.

intensei grenadări a vasului de către vânătoarele de submarine sovietice, ia decizia imersiei dincolo de limita de 80 de m, adresându-se echipajului: „Ori scăpăm toţi, ori ne ducem toţi!”), Bibi Costăchescu era făcut din aluatul marilor comandanţi militari, iubiţi, respectaţi şi temuţi de subordonaţi în egală măsură.

Fără a mai insista asupra personalităţii de excepţie a acestui extraordinar ofiţer, privând astfel cititorii de plăcerea lecturii directe a capitolului respectiv, ne mărginim doar a sublinia farsele tragice ale destinului. Astfel, cel care a sfidat moartea în adâncurile Mării Negre, sub nenumăratele bombardamente aeriene şi navale, şi-a găsit moartea în 1982 într-un stupid accident rutier, lovit de un camion ce se deplasa în marşarier (p. 219)!

Ultimul capitol al volumului este consacrat lui… „Pandele”! Adică, pe înţelesul nostru, al profanilor întru marinărie, actualului submarin „Delfinul”, aflat în dotarea Marinei Militare Române. Porecla „Pandele” a fost acordată submarinului de producţie sovietică, intrat în noiembrie 1986 în dotarea Flotei R.S.R., de către membrii primului echipaj românesc. Pentru a creiona gradul de interes pe care-l va suscita lectura acestui capitol, vom aminti doar faptul că „Pandele” este cel mai scump obiect de inventar din istoria României şi este, totodată, „cea mai complexă armă pe care a avut-o vreodată oştirea română” (p. 314).

În loc de încheiere, autorul a optat pentru un „Recviem pentru eroii adâncurilor”, pe parcursul căruia pledează vibrant pentru neuitarea eroilor adâncurilor, pentru memoria celor care au luptat, paradoxal, „pe sub ape pentru glia străbună”. Alături de această pledoarie, autorul își lasă cititorii să înțeleagă că există și un „va urma”, căci informațiile din arhiva C.N.S.A.S. referitoare la comandanții de submarine nu au fost epuizate! Dacă acest „va urma” va fi asumat chiar de Florian Bichir sau de alți autori, rămâne de văzut.

În încheierea acestei scurte prezentări, nu putem să nu relevăm documentarea de mare amploare pe care autorul a realizat-o pe parcursul mai multor ani[29], în vederea realizării acestui volum. Astfel, demersul istoriografic a fost construit, în principal, pe documente provenind din fonduri ale Arhivelor Militare Române, ale Arhivelor Naţionale ale României şi ale Muzeului Marinei Militare din Constanţa.

O menţiune aparte se cuvine informaţiilor obţinute din dosarele întocmite de Securitate şi aflate acum în Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii. Fără aceste documente (unele dintre ele fiind reproduse integral la p. 279-311), o bună parte a biografiei extraordinară a lui Bibi Costăchescu ar fi rămas neelucidată, acuzele de „legionarism” sau de „colaborare cu sovieticii” continuând să planeze, sumbru, asupra figurii de legendă a acestui ofiţer. În acest context, merită subliniată, încă o dată, importanţa excepţională a arhivei C.N.S.A.S. pentru studierea şi reconstituirea celor mai variate aspecte din istoria contemporană a României (şi nu numai!).

Împreună cu documentele de arhivă, au fost folosite din plin relatările memorialistice ale foştilor „submarinişti”, trecute prin filtrul critic al istoricului, articole

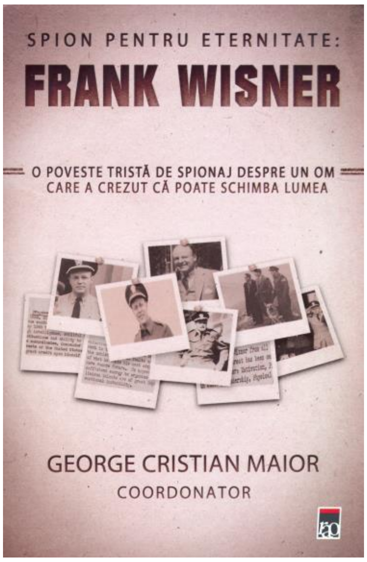
[29] Având în vedere că în „Evenimentul Zilei” din 14 septembrie 2003, Florian Bichir publica un articol intitulat „Submarinele românești, corsarii adâncurilor”, credem că putem plasa în acea perioadă, dacă nu chiar mai devreme, interesul pentru acest subiect.

şi studii din publicaţiile de specialitate, precum şi volumele disponibile cu privire la istoria marinei române.

Pe lângă necesara bibliografie, specifică oricărei cercetări cu caracter ştiinţific, volumul este „dotat" şi cu o listă de abrevieri, foarte utilă profanilor, necunoscători ai unor termeni marinăreşti (de exemplu, Bd. nu e folosit cu sensul de „bulevard", cum ar putea crede cineva, ci e utilizat pentru „babord", adică partea stângă a unei nave, privind de la „pupa" spre „prova"!).

Plecând de la considerentele expuse mai sus, putem conchide că cel mai recent volum al istoricului Florian Bichir este o reuşită deplină, reprezentând nu doar o restituţie necesară, un gest de pietate faţă de memoria celor care au luptat pentru România în condiţii extrem de dure, dar şi o lectură captivantă şi instructivă pentru oricine este interesat de marina militară a României. În acest context, atât autorul, cât şi Editura Militară (care a asigurat apariţia lucrării în condiţii grafice excelente), merită felicitaţi pentru travaliul efectuat în slujba memoriei naţionale.

Florian Banu

***Spion pentru eternitate: Frank Wisner. O poveste tristă de spionaj despre un om care a crezut că poate schimba lumea*, coordonator George Cristian Maior, Bucureşti, Editura R.A.O., 2014, 272 p.**

Născut în 1909, în Laurel (statul Mississippi), Frank Gardiner Wisner este, cu certitudine, un personaj semnificativ al Războiului Rece şi, încă la fel de important, unul legat biografic (probabil că şi spiritual) de perioada în care România întorsese recent armele împotriva Axei şi se afla, implacabil (chiar dacă cvasitotalitatea românilor nu voiau încă s-o creadă), în faţa comunizării ei forţate, sub impulsul decisiv al Armatei Roşii. Acesta este şi motivul pentru care numele lui Wisner a circulat intens în mediile academice româneşti, fiind uneori invocat aproape cu fervoare, cumva la antipodul lui Kim Philby, care este îndeobşte considerat drept prototipul trădătorului. Nu doar o dată, a fost evocat faptul că Wisner a comis suicid ca urmare mai mult sau mai puţin directă a traumei morale pe care ar fi suferit-o asistând la represiunea politică extrem de dură din România comunistă.

Existând de ani buni un asemenea orizont de aşteptare, apariţia unui volum de sine stătător care să prezinte sistematic povestea acestui mare spion (în sensul propriu la termenului) nu poate fi decât un eveniment îmbucurător şi cât se poate de incitant pe plan intelectual. Aşa a şi fost cazul volumului la care ne referim aici, apărut prin grija directorului Serviciului Român de Informaţii (demisionar chiar în timp ce prezentul număr al „Caietelor C.N.S.A.S." era în pregătire pentru tipar). Dincolo de bucuria de a descoperi acest op în rafturile Librăriei „Humanitas", coperta acestuia ne induce puţin în eroare, sugerându-ne că ar fi vorba despre un volum de studii cu mai mulţi autori. La p. 4 însă, constatăm că, pe lângă calitatea de coordonator a domnului George Cristian Maior, se adaugă cea de „contribuitori" pentru Centrul Studii Deschise şi alte patru persoane (Cristina Posaştiuc, Cristian Lazăr, Cristian Iancu şi Monica Bălan). Fără a acorda o importanţă excesivă aspectelor de formă în detrimentul conţinutului cărţii, opinăm totuşi (din preocupare faţă de acurateţea citărilor, care se vor înmulţi cu siguranţă în anii următori şi constatând, totodată, proporţia redusă a secţiunii de documente anexe) că ar fi fost preferabilă menţionarea domnului Maior ca autor principal şi a celorlalţi drept co-autori. Nefiind deloc cunoscător al structurării interne a instituţiei sus-menţionate, nu ne dăm seama dacă Centrul Surse Deschise (pe care îl prezumăm ca o componentă a S.R.I.) îi include pe cei patru co-autori sau nu.

În orice caz, iniţiativa editorială a fost materializată prin grija domnului Maior, care, dincolo de funcţia de reprezentare, vădeşte în mod clar (şi cititorul atent sesizează uşor acest metatext) o propensiune deosebită pentru acest subiect, inspirată, foarte probabil (dincolo de mai vechile preocupări, atât personale cât şi din familie, pentru istorie) şi din elementele de care a luat cunoştinţă în calitate de şef al celei mai mari

structuri informative româneşti. Rolul fiului lui F.G. Wisner (rol manifest încă din septembrie 2002) în formarea acestei pasiuni este evident şi declarat ca atare de coordonatorul volumului (p. 7). Frank Wisner Junior a fost, la rândul lui, diplomat şi chiar secretar adjunct al Apărării, astfel încât retrospectiva lui, chiar implicându-i propriul tată, nu era una a unui amator neinformat. Totuşi, remarcăm tendinţa autorului principal de a romanţa oarecum biografia personajului său favorit, sub impactul direct al evocărilor lui Wisner Jr. (atunci când mărturiseşte că biografia cunoscutului spion „devenea deja în mintea mea un adevărat roman de spionaj", sau când îi atribuie acestuia, poate puţin cam pripit, trăsăturile „câtorva dintre personajele principale" ale filmului *The Good Shepherd* – ambele, la p. 7).

Cariera informativă a lui Wisner a început în iulie 1941, ca locotenent în cadrul *District Intelligence Office* al Marinei americane. Atras de timpuriu către structurile nou-create, pentru a fi realmente activ pe frontul secret (Statele Unite intrând în război, ca urmare a atacului japonez, la doar câteva luni după înrolarea lui Wisner), reuşeşte să se transfere la tânărul *Office of Strategic Service* (organismul în cadrul căruia va face carieră), în octombrie 1943, beneficiind şi de ajutorul unui consilier al preşedintelui american Franklin Delano Roosevelt. După prima sa misiune, la Cairo, Wisner se apropie geografic de România, prin transferul său la Istanbul (în iunie 1944), metropola care devenise centrul mai tuturor intrigilor şi jocurilor operative privitoare la Balcani. Aici devine, la 10 august 1944, chiar şeful staţiei O.S.S. Pentru scurt timp însă, deoarece răsturnarea alianţelor României îi dă ocazia ideală să se implice pe linia frontului şi încă la 1 septembrie 1944 (în alte lucrări este indicată data de 29 august) Wisner ajunge la Bucureşti, ca urmare a cererii pe care o înaintase în acest sens către şeful O.S.S. Cairo. În capitala României, Wisner conducea o echipă destul de numeroasă, implicată în Operaţiunea *Hammerhead*, prin care era sprijinită, în mod oficial, repatrierea prizonierilor de război americani capturaţi în România şi, pe termen mai lung, colectarea de informaţii din ţara noastră, inclusiv (în mod discret şi fără a se interveni direct) despre consolidarea poziţiilor sovietice de aici. Un obiectiv strategic extrem de important a fost însă, aparent chiar mai mult decât colectarea informaţiilor despre România, capturarea arhivelor secrete germane abandonate în România sub efectul împrejurărilor declanşate la 23 august 1944. Astfel, cu ajutorul armatei şi poliţiei române, agenţii lui Wisner au reuşit să captureze şi să expedieze Aliaţilor, în deplină siguranţă, un volum uriaş de documente germane, „dintre care o parte reprezentau informaţii cu totul noi faţă de cele pe care americanii le aveau deja" şi care „au avut un rol esenţial în obţinerea unor victorii importante împotriva forţelor naziste şi în evaluarea distrugerilor provocate acestora de bombardamentele americane" (p. 69). Până la 11 noiembrie 1944, când ajungea la Bucureşti ministrul plenipotenţiar Burton Berry, Wisner a fost cel mai important oficial american prezent în România şi a rămas pentru încă 12 zile şeful Misiunii Militare Americane din ţara noastră. Începând din 23 noiembrie, devenea subordonatul generalului C.V.R. Schuyler, noul şef al Misiunii Militare şi reprezentantul american în cadrul Comisiei Aliate de Control. Chiar înainte de sosirea lui Schuyler la Bucureşti, Wisner fusese „avertizat că activitatea sa urma să depindă de menţinerea unor relaţii cordiale cu factorii de decizie ruşi de la Bucureşti", direct de comandamentul de la Caserta (p. 75). Autorii citează câteva împrejurări ale colaborării de început dintre Wisner şi Schuyler, care demitizează oarecum figura noului şef al

Misiunii Militare Americane, perceput de publicul român ca un oponent consecvent al sovietizării, prin prisma lucrării sale memorialistice (vezi C.V.R. Schuyler, *Misiune dificilă. Jurnal, 28 ianuarie 1945 – 20 septembrie 1946*, ediţie îngrijită de Alexandru Oşca şi Mircea Chiriţoiu, traducere de Sorana Georgescu-Gorjan şi Alina Petricel, cuvânt înainte de Dumitru Cioflină, note de Eftimie Ardeleanu, Mircea Chiriţoiu, Alexandru Oşca şi Vasile Popa, Bucureşti, Ed. Enciclopedică, 1997, 414 p.), chiar dacă ulterior relaţiile dintre cei doi au devenit pozitive. Într-o astfel de împrejurare, în care Schuyler îi solicitase intempestiv reducerea personalului O.S.S. care lucra în România, Wisner a cerut sfatul lui Ivor Porter. Profesorul-spion britanic (binecunoscut de timpuriu în România postcomunistă, ca efect al memoriilor sale – Ivor Porter, *Operaţiunea „Autonomous". În România pe vreme de război,* traducere de George G. Potra şi Delia Răzdolescu, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1991, 336 p.) i-a spus atunci că oficialii aliaţi „s-au speriat, le îngheaţă sângele în vine la ideea unui conflict diplomatic cu ruşii" (p. 75). Misiunea lui Wisner în România s-a încheiat, la cerere, la 27 ianuarie 1945 (în condiţiile în care atribuţiile O.S.S. pe teritoriul României se reduceau, ca urmare a evoluţiilor politico-diplomatice).

În biografia de spion profesionist a lui Wisner, au existat însă şi momente de cumpănă mult mai grele decât acesta, precum cel din anii `50, când campania de „lustraţie" promovată de senatorul Joseph McCarthy, prin orchestrarea fricii de agenţii comunişti „infiltraţi" în societatea americană, chiar dacă nu l-a vizat special pe Wisner, a afectat destul de mult şi activitatea C.I.A., provocând o serie de concedieri nedrepte, prin metode care îi evocă inevitabil, cititorului român, unele din racilele poliţiei politice comuniste: „Pentru atingerea scopurilor sale, McCarthy utiliza o modalitate simplă, dar eficientă de acţiune. Îşi stabilea o ţintă vulnerabilă, în trecutul căreia se găseau fapte interpretabile din punctul de vedere al existenţei unei legături cu U.R.S.S., pe care o şantaja în scopul obţinerii unor informaţii reale cu privire la activitatea structurii guvernamentale în care activa, în cazul de faţă C.I.A. În timp, acuzaţiile s-au dovedit false. A fost însă prea târziu pentru multele victime din C.I.A., pe care McCarthy a numit-o «adunătură de comunişti»" (p. 145).

Autorii au talentul şi priceperea de a reface foarte bine atât atmosfera bucureşteană din perioada misiunii lui Wisner, precum şi pe cea de la începuturile *Office of Policy Coordination*, când acesta (ca şef al acestei agenţii, înfiinţate în 1948) a fost un veritabil pionier al culegerii sistematice a informaţiilor referitoare la politica şi intenţiile sovietice, în condiţiile menţinerii aşa-numitei doctrine *plausible deniability* (care presupunea negarea oficială a implicării S.U.A. în orice acţiuni clandestine care ar fi fost descoperite de partea adversă). Wisner însuşi a fost un creator al atmosferei în care îşi duceau lupta cei pe care tot el îi recruta, cu fidelitate faţă de tânăra viziune specifică *intelligence*-ului strategic american, formulată atât de strălucit de Sherman Kent, Allen Dulles şi chiar de către William Donovan. Unul din intelectualii activi în acea perioadă, Bill Colby (ajuns ulterior şi director al C.I.A.) susţinea chiar că Wisner reuşise să creeze nici mai mult, nici mai puţin decât „atmosfera unui ordin al cavalerilor templieri care avea menirea să salveze Vestul de întunericul comunist" (p. 111).

Aceiaşi autori riscă însă, emiţând speculaţii, atunci când aceştia intră direct în mintea lui Wisner („Aventura din România durase numai şase luni, dar parcă era de o viaţă pe aceste meleaguri, oamenii întâlniţi aici parcă îi erau prieteni din copilărie; se

depărtase de orice prejudecată faţă de români şi înţelesese că răscrucea dintre puteri la care erau destinaţi să trăiască îi arunca uneori în vâltoarea istoriei, fără a avea cum să aleagă între bine şi rău" - p. 89; „Dezaprobarea nedreptăţii şi dispreţul faţă de persoanele duplicitare pe care le va întâlni în lumea spionajului îşi aveau originea în viaţa din micul oraş, în care copiii învăţau de la bun început valorile unei lumi în care lucrurile erau simple: binele era bine, iar răul era rău" – p. 25) sau în cea a subordonaţilor lui („Deşi temut pentru stilul său agresiv de conducere, oamenii săi ştiau că se bate pentru ei, pentru recunoaşterea meritelor, pentru mai multe resurse şi libertate de mişcare" – p. 101). Totodată, autorii se străduiesc să împace contrariile, chiar şi la distanţă de câteva rânduri, ca atunci când susţin că Wisner „nu era impresionat de medalii" şi, în acelaşi timp, că decizia din 1947 a Departamentului de Război de a-i acorda „o decoraţie mai puţin prestigioasă", i-a lăsat acestuia „un gust amar" (p. 102). La fel se întâmplă în chestiunea invitaţiei pe care tânărul Frank Gardiner o primise, de a concura pentru Jocurile Olimpice de la Berlin (în vara anului 1936), când fie că invitaţia i-a provocat îndoieli etice, „amintindu-şi că în faţa unor universităţi germane fuseseră arse cărţi" (p. 30), fie că „tatăl său nu l-a lăsat să participe nici măcar la selecţia pentru calificare la Olimpiada de la Berlin, considerând că mai degrabă îi întărea caracterul dacă lucra o vară la fabrica Coca-Cola" (p. 32). Remarcăm, în fine, o anumită tendinţă a autorilor către maniheism, atunci când vorbesc despre ambiţia lui Wisner „de a desfăşura un război secret inteligent împotriva forţei malefice a URSS" (p. 8), în paralel cu elogiile oarecum ditirambice la adresa protagonistului („statura impresionantă a acestei personalităţi unice în istoria spionajului"; „a cărui legendă s-a constituit natural încă din timpul vieţii" – p. 7).

Este relatată foarte empatic scena deportării etnicilor germani, în ianuarie 1945: „Deşi reuşise să-i salveze dintr-un fief al naziştilor pe conaţionalii săi piloţi, Wisner era extrem de afectat şi se simţea neputincios privind cum se duc la moarte oameni nevinovaţi, femei şi copii, sub baionetele aliaţilor săi" (p. 90). Chiar dacă reflexul sufletesc al reprezentantului american este plauzibil (aceeaşi trăire caracterizându-i şi pe români, în momentul respectiv), pasajul lasă oarecum impresia de artificial, având în vedere faptul că deportarea etnicilor germani pentru „munca de reconstrucţie" a fost rezultatul unor dispoziţii directe ale Aliaţilor (la iniţiativa sovieticilor, însă principiul deportării pe criteriul etnic a fost însuşit ulterior, în mod regretabil, de către anglo-saxoni), de care Wisner nu se putea să fi aflat peste noapte. Principiul vinovăţiei colective a fost teoretizat de americani drept culpa poporului de a nu înlătura guvernul care se afla în război cu Aliaţii (convingere care a facilitat deciziile bombardamentelor distrugătoare de la Dresda sau alte oraşe germane, ca să nu mai vorbim de utilizarea bombelor nucleare împotriva Japoniei). O convingere similară (numai că îndreptată de astă-dată împotriva altui popor decât germanii) şi-a făcut loc şi în sufletul lui Wisner, după cum relatează autorii („În calitate de cetăţean al unei ţări libere, ca om, va avea până la sfârşitul vieţii şi o problemă personală cu ruşii. Îi ura pur şi simplu" - p. 91). În ceea ce priveşte „imaginea" inamicului global care se desprinde din paginile cărţii, aceasta se bazează şi pe unele contradicţii greu de reconciliat, precum cea dintre enunţul că sovieticii erau „rudimentari în arta propagandei şi a dezinformării, cu construcţii exclusiv dihotomice" (p. 123) şi faptul că Wisner însuşi a iniţiat crearea unei organizaţii noi „care să se ocupe cu propaganda, tip de operaţiune considerată de Wisner absolut

necesară pentru a reduce din decalajul pe care-l aveau față de ruși, maeștrii acestui joc" (p. 106).

Nu este evitat subiectul mai delicat al declinului mental al lui Wisner, exteriorizat prin consumul excesiv de alcool și de țigări, dar și prin iritabilitatea acestuia, care îi afecta direct, tot mai mult, munca. Acesta „devenise aproape maniac, ca un ceas care nu se putea opri din ticăit" (p. 153). Eșecul revoltei maghiare din 1956 i-a stimulat tendințele depresive, augmentându-i convingerea crescândă că S.U.A. pierdeau Războiul Rece. În toamna anului 1956, „nu dormea, nu se hrănea, devenise o umbră, o persoană cu totul de nerecunoscut" (p. 153). Pe lângă efectele negative ale administrării cortizonului, care i-a accentuat simptomatologia, negarea (care, fără a fi defel pricepuți în acest domeniu, ni se pare totuși un element grav pentru un profesionist al informațiilor, cu atât mai mult cu cât implica și dezinformarea superiorilor săi) nu făcea decât să accelereze declinul („Wisner avea manie depresivă, dar nu ar fi recunoscut niciodată că suferă de o boală psihică, în cursul episoadelor sale de criză folosind drept scuză recuperarea de pe urma hepatitei" – p. 156). Momentul evenimentelor revoluționare de la Budapesta a fost unul aparte și în condițiile în care implicarea neoficială a C.I.A. devenise obiect al activității unei anchete speciale create la Washington pentru investigarea activităților sale clandestine („Echipele *Red Sox/Red Cap* au fost acuzate că au făcut promisiuni nerealiste liderilor demonstranților maghiari, de susținere a mișcării de către S.U.A., inițiativă ce a dus la inflamarea inutilă a protestului și, pe cale de consecință, la represalii mai dure din partea sovieticilor" – p. 156). După eșecul temporar al operațiunilor subversive din Indonezia (1958), starea mentală a lui Wisner devenise de nesuportat la nivelul organizației („Simptomele – starea hiperactivă și euforică reflectată mai ales în modul în care vorbea, în comportamentul irațional și obsesiv s-au manifestat din nou" – p. 158), cu atât mai mult cu cât acesta „a refuzat să ia medicamente sau să se supună unor controale medicale" (*ibidem*). Abia în septembrie 1958, Desmond Fitzgerald l-a putut convinge pe Wisner să se interneze într-un spital psihiatric privat din Maryland, unde este diagnosticat cu manie psihotivă și este tratat, timp de șase luni, inclusiv prin terapie cu electroșocuri.

La toate aceste elemente pare a se fi adăugat și o nemulțumire profesională care era generată de felul de a fi al lui Wisner, plin de inițiativă și chiar înclinat spre aventură, contrastant cu birocratizarea crescândă a C.I.A. („era împotriva afișării ostentative a Agenției prin clădiri impozante, nu vedea cu ochi buni birocratizarea excesivă și nici creșterea necontrolată a personalului" – p. 158). Deznodământul fatal al acestui crescendo nu a putut fi evitat, Frank Wisner sinucigându-se prin împușcare, la 29 octombrie 1965 (p. 166).

Deși nu suntem pe deplin acomodați cu subtitlul volumului, credem că explicația acestuia este cea de la p. 86: „Nu ar fi deloc exagerat să se spună că Wisner a fost printre primii ofițeri de informații care au anticipat pericolul expansiunii regimurilor de tip comunist și natura opresivă a acestora". Prin urmare, personajul principal nu urmărea să schimbe lumea, ci mai degrabă tendințele din politica globală, tocmai cu intenția de a împiedica schimbarea „lumii", așa cum o cunoștea și o accepta el. Explicația „poveștii triste" poate fi și ea regăsită în aprecierea consecutivă celei citate mai sus, conform căreia Wisner „s-a simțit dezamăgit" de faptul că „semnalele de alarmă conținute în rapoartele lui nu au avut ecou în interiorul *establishment*-ului

american, care se afla încă sub imperiul efortului de înfrângere a lui Hitler" (p. 86). Mai mult, chiar în interiorul O.S.S., unii factori de răspundere „interveneau pe rapoartele cu caracter antisovietic ale lui Robert Bishop şi le schimbau gradul de relevanţă, diminuându-le, prin urmare, şansele de a fi luate în serios la nivel înalt" (p. 87).

Autorii facilitează cititorului perceperea trăirilor celebrului spion dincolo de documentul scris în epocă, în special datorită mărturiei fiului său, care a confirmat, indirect, nu motivul suicidului (aşa cum a fost el popularizat în comunitatea academică românească), ci impactul avut de situaţia particulară a României asupra gândirii profesionale de lungă durată a acestuia („Aşa cum mărturisise cu puţin înainte de a se sinucide, experienţa din România a avut o influenţă deosebită şi îndelungată asupra percepţiei sale cu privire la politica U.R.S.S. şi a dat naştere unui pesimism profund cu privire la posibilitatea concilierii celor două sisteme politico-sociale" - p. 91). În orice caz, plecarea extrem de timpurie a lui Wisner din România exclude ideea că acesta ar fi asistat la represiunea violentă împotriva opoziţiei anticomuniste, care a început mult mai târziu (în ianuarie 1945, nici măcar nu fusese instalat guvernul de stânga condus de Petru Groza) şi nu-l putea traumatiza, ca urmare a observaţiilor directe. De altfel, singurul episod traumatizant (dacă acceptăm ideea că a avut un asemenea efect, în condiţiile în care carnagiul de pe front, mult mai traumatizant decât deportarea, era departe de a se fi încheiat) evocat în mod concret în carte este cel petrecut în noaptea de 12 ianuarie 1945, când ofiţerul american a încercat să salveze câteva persoane de etnie germană care urmau a fi deportate imediat în U.R.S.S. (vezi p. 91-92). Acesta ar fi fost de fapt momentul care i-a stârnit, într-un mod vizionar, aprehensiunile faţă de statul care rămânea, la acea dată, un aliat militar extrem de valoros al Statelor Unite: „Din acea noapte fatidică, Wisner a avut un nou obiectiv – contracararea celor care aveau să devină noii inamici ai Americii" (p. 92).

Mărturisim că una din dezamăgirile (dacă nu e prea mult să-i spunem aşa) lecturii a fost aceea că în cuprinsul cărţii nu se suflă nicio vorbă despre problematica întemeierii şi funcţionării aşa-numitei Organizaţii Gehlen (predecesorul binecunoscutului serviciu vest-german de informaţii, B.N.D., înfiinţat oficial în 1956). Având în vedere utilizarea masivă în cadrul acestei organizaţii a foştilor ofiţeri nazişti, însăşi crearea acesteia pare a contrazice principiul manifest atribuit de autori gândirii lui Wisner („binele era bine, iar răul era rău"). Comandant (în timpul celui de al Doilea Război Mondial), al aşa-numitului *Fremde Heere Ost* (care efectua activităţi de spionaj militar şi diversiune pe frontul de Est), generalul Reinhard Gehlen s-a predat trupelor americane, cărora le-a pus la dispoziţie valoroasa sa arhivă secretă. Interogat, la vremea respectivă, printre alţii, şi de Frank Wisner, fostul general hitlerist s-a dovedit o captură foarte valoroasă, care şi-a dovedit din plin utilitatea, pentru lagărul occidental, în perioada Războiului Rece. Gehlen a creat un sofisticat aparat de spionaj şi contraspionaj, care s-a implicat şi în pregătirea grupurilor de paraşutişti români (şi în mod direct, prin instructori, cu certitudine, în cazul grupului Săplăcan). Protecţia de care Gehlen şi organizaţia lui s-au bucurat din partea Statelor Unite şi a cancelarului Konrad Adenauer a fost contestată în numeroase medii occidentale, datorită practicii de a reactiva un număr important de foste cadre din Gestapo şi S.S. În calitatea sa de ofiţer de legătură cu nou-creata organizaţie germană de informaţii, Wisner s-a întâlnit, printre alţii, şi cu fostul său şef, C.V.R. Schuyler, aflat într-o călătorie profesională în Vestul

Europei, discuţiile avute cu acest prilej (în octombrie 1945) vizând posibilităţile de combatere a creşterii influenţei sovietice pe continent (vezi Sorin Aparaschivei, *Spionajul american în România, 1944-1948,* Bucureşti, Ed. Militară, 2013, p. 103).

Frank Wisner nu a fost un oarecare în operaţiunea de recrutare a lui Reinhard Gehlen şi nici în cea de înfiinţare a organizaţiei lui de spionaj (la început, în subordinea directă a autorităţilor americane de ocupaţie). Astăzi, credem că detaliile oferite în acest sens de Ilie Mocanu, în *Rețeaua cenușie* (Bucureşti, Ed. Politică, 1978, *passim*), sunt veridice, la fel ca şi alte informaţii pe care iniţial le-am bănuit inspirate mai mult de mentalităţile pernicioase ale Războiului Rece decât de analiza aprofundată a subiectului (deși tematica volumului și chiar momentul apariției lui – aparent legat de dispariția, în R.F. Germania, a generalului Ion Mihai Pacepa, în realitate însă, puţin anterior – ar sugera o scriere intens ideologizată, lucrarea e scrisă cu talent, într-un crescendo remarcabil, cu siguranţă reconfortant cel puţin pentru cititorii care credeau în comunism). De altfel, autorul *Rețelei cenușii* nu era nicidecum un amator, Ilie Mocanu nefiind altceva decât pseudonimul literar al generalului-maior (r) Mihai Ilie (vezi Alina Ilinca, Liviu Bejenaru, *Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj*, în numărul prezent al „Caietelor C.N.S.A.S.”).

Putem presupune că operaţiunea de înfiinţare a organizaţiei de spionaj germane a fost facilitată într-un fel şi de rezultatele misiunii lui Wisner în România, deoarece, ca urmare a cercetării de către Aliaţi a documentelor capturate de acesta la Bucureşti, „au fost identificaţi peste 4.000 de oficiali şi agenţi ai Axei, peste 100 de organizaţii subversive şi peste 200 de firme folosite ca acoperire a activităţii de spionaj” (p. 69). Chiar şi în activitatea sa în România din primii ani postbelici, spionajul american a utilizat şi serviciile unor personaje direct implicate în activitatea de reprimare rasială a minorităţii evreieşti (cazul, de pildă, al lui Alexandru Dragu, care, deşi etnic evreu, a fost agent al poliţiei legionare şi informator al autorităţilor, părând a-şi fi denunţat coreligionarii care încercau să se sustragă de la munca obligatorie (vezi Sorin Aparaschivei, *op. cit.*, p. 97).

În scurtul său stagiu din România, Wisner a colaborat sistematic atât cu Grupa Specială din cadrul S.S.I., creată pentru a culege informaţii despre sovietici şi comuniştii români (O.S.S. a furnizat agenţilor Grupei inclusiv legitimaţii false de angajaţi ai Misiunii Militare, dar şi bani), cât şi cu reprezentanţi ai unor instituţii şi organizaţii private, „profitând de disponibilitatea elitei româneşti – cu excepţia, nicidecum totală, a membrilor şi simpatizanţilor Partidului Comunist din România – de a comunica cu reprezentanţi ai unor state străine” (p. 70). Desigur, analiza motivaţiilor poate fi extinsă şi asupra colaboratorilor lui Wisner din rândul cetăţenilor români civili, cu atât mai mult cu cât autorii menţionează printre acestea nu numai tema de copleşitorul vecin sovietic, ci şi faptul că structura O.S.S. existentă în România „dispunea de fonduri băneşti semnificative, ceea ce permitea atragerea informatorilor” (p. 70). O asemenea analiză retrospectivă este însă foarte greu de făcut, atât din motive obiective (dificultatea transpunerii cu exactitate în condiţiile şi trăirile epocii), cât şi subiective (abundenţa de clişee şi prejudecăţi), mai ales în contextul subliniat şi de autori, în care „alimentarea liderilor de la Bucureşti cu speranţe privitoare la o eventuală protecţie americană după război făcea parte din cinicul joc al propagandei necesare menţinerii unei stări de confuzie optimiste” (p. 55).

O altă obiecţie de substanţă pe care o aducem este faptul că în cuprinsul volumului nu sunt niciodată citate documentele din arhiva S.R.I., deşi se face referire la acestea (p. 9, 11). În fond, menţionarea „informaţiilor inedite rezultate din cercetarea documentelor declasificate ale Serviciului Special de Informaţii (S.S.I.), aflate în arhivele româneşti" (p. 11) este destul de neclară pentru cititor, din moment ce secţiunea (bilingvă) de anexe documentare (pp. 178-245) a fost alcătuită exclusiv din actele personale ale lui Frank Gardiner Wisner, puse la dispoziţie de fiul acestuia. Chiar dacă arhiva personală a fostului spion nu putea fi accesată decât în acest fel (şi a fost valorificată în mod strălucit de autori), considerăm că analiza unor documente de epocă emise de organele informative româneşti (chiar dacă acestea se refereau mai puţin la persoana lui Wisner şi mai mult la cadrul general de funcţionare al Misiunii Militare Americane şi la atmosfera creată în jurul acesteia, la Bucureşti) ar fi fost extrem de utilă. Din perspectiva experienţei proprii de valorificare a fondului documentar, mobilizarea exclusivă a Centrului Surse Deschise din cadrul S.R.I. pare puţin disproporţionată. Nu pledăm aici în favoarea utilizării poziţiei oficiale a autorului principal în cadrul Serviciului pentru realizarea unor lucrări personale; dimpotrivă, având în vedere importanţa temei şi utilitatea ei atât în plan ştiinţific (care este evidentă), cât şi în cel al relaţionării în cadrul comunităţii informative româno-americane (pe care o putem doar intui), accesarea documentelor de importanţă istorică existente sau până de curând existente în arhiva S.R.I. ar fi fost, în opinia noastră, mai mult decât binevenită. Un model de succes în acest sens ar fi fost, de pildă, chiar lucrarea sus-menţionată a lui Sorin Aparaschivei, în care se precizează că „pentru acest proiect, la cererea personală a autorului, au fost declasificate circa 600 de file din Arhiva Centrală a Serviciului Român de Informaţii" (vezi *op. cit.*, p. 14).

Lipsa apelului la arhiva creată de fosta Securitate afectează ocazional şi conţinutul volumului, cum este cazul capitolului 19 (*Displaced Persons Camps*), în care sunt prezentate operaţiunile clandestine organizate de Wisner pe baza selecţiei şi a recrutărilor efectuate în rândurile refugiaţilor din ţările est-europene (numai în 1953, S.U.A. au cheltuit aproape 100 de milioane de dolari în cadrul acestui program, jumătate din sumă în cadrul pregătirii paramilitare şi a efectuării operaţiunilor clandestine). În cuprinsul celor şapte pagini ale capitolului (pp. 126-132) sunt prezentate pe larg infiltrările de agenţi efectuate de americani în Albania, sunt menţionate operaţiunile iniţiate în Polonia şi Ucraina, însă despre problema paraşutărilor efectuate de C.I.A. în România cititorul nu poate identifica decât două pasaje (pp. 127-128). Şi mai surprinzător, în cadrul acestora se face referire numai la grupul condus de Constantin Săplăcan (paraşutat în noaptea de 18-19 octombrie 1951, în Munţii Făgăraş), nu şi la celelalte echipe (conduse de S. Mare, Al. Tănase, I. Golea şi Gh. Gheorghiu, plus cazul solitar al lui Bebi Toma) trimise în România prin intermediul aviaţiei S.U.A. (acţiune care a continuat până la sfârşitul verii anului 1953, grupul Săplăcan fiind primul din această serie). Această lipsă de informaţii este surprinzătoare, mai ales că Securitatea dispunea de fonduri arhivistice absolut substanţiale şi extrem de interesante pe această temă, acestea fiind în prezent (după o perioadă de „nehotărâre" instituţională – vezi Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente, 1949-1989*, studiu introductiv de Dennis Deletant, Iaşi, Ed. Polirom, 2002, p. 278) declasificate şi transmise către Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (mult mai

multe detalii în acest sens se regăsesc chiar şi în volumul din 1978 al lui Ilie Mocanu, citat mai sus).

Dincolo de aceste aspecte identificabile sub aspectul construcţiei volumului, cititorul este fatalmente incitat de problema de a-şi lămuri care a fost, până la urmă, relaţia concretă, pe plan sufletesc, a lui Wisner cu România? În mod cert, acesta a înţeles cu rapiditate importanţa strategică a poziţiei ţării noastre, precum şi importanţa, pentru interesele americane pe termen lung, a împiedicării comunizării României. Ni se pare rezonabil să credem că acesta a perceput diferenţele de abordare existente în toamna lui 1944 şi începutul anului următor în privinţa viitorului regiunii noastre, ceea ce nu l-a determinat însă să dezarmeze şi să renunţe la a-şi susţine punctele personale de vedere, aducând în acest sens unele argumente şi chiar supoziţii pe care istoria, în linii mari, le-a validat. Ideea este întărită de semnalarea domnului Maior căruia Frank G. Wisner Jr. i-a „mărturisit, de fiecare dată, că a fost marcat puternic de pregnanţa cu care s-au întipărit în memoria tatălui său activităţile desfăşurate în România, precum şi cât de mult a însemnat pentru acesta perioada trăită la Bucureşti spre sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial" (p. 11). Acesta a fost, probabil, şi elementul care i-a instilat autorului nu numai ideea că „viaţa lui Wisner este o pagină şi din istoria noastră", ci şi propria-i hotărâre de a „rescrie şi din perspectiva noastră povestea unui om care a muncit pentru libertate şi care a iubit acest popor, deşi l-a cunoscut poate puţin, în perspectivă temporală, dar mult mai profund decât până la urmă credem" (p. 9).

Misiunea din România, dincolo de elementele de compasiune relatate şi de relaţionarea cu familia regală (remarcăm fotografia care-l înfăţişează pe Wisner la Sinaia, alături de Regele Mihai şi secretarul personal al acestuia – a şaptea pagină, nenumerotată, din secţiunea de fotografii) rămâne încă o temă de cercetare seducătoare pentru istorici şi politologi, pornind de la elementele substanţiale indicate de autorii volumului prezentat. Cu atât mai mult cu cât aceştia nu fac nicio referire la România (cu excepţia pasajelor sumare referitoare la grupul Săplăcan), în prezentarea carierei ulterioare a lui Wisner (după ianuarie 1945). În fond, autorii nu ştiu exact sau nu ne spun explicit ce credea cu adevărat Wisner despre România, iar în cuprinsul volumului, repetăm, nu este justificată legenda academică românească referitoare la motivaţia suicidului.

Din carte nu înţelegem prea bine nici care a fost momentul în care Wisner s-a „convertit" la pesimism pe plan profesional, mai ales că se subliniază starea lui de spirit mai mult decât pozitivă în epoca de aur a operaţiunilor clandestine iniţiate (sub conducerea sa) de către C.I.A.: „Evident că Frank Wisner dorea succesul, dar se mulţumea şi cu talonarea agresivă a sovieticilor. Se replia după fiecare bătălie pierdută, fiind convins de câştigarea războiului" (p. 133). Ni se pare foarte plauzibilă (chiar dacă aparent formulată din unghiul de vedere prezenteist, ca justificare *a posteriori* pentru ceea ce pare azi o slăbiciune) această explicaţie, chiar vizionară (în ceea ce-l priveşte pe Wisner), însă exemplificarea care succede acestei afirmaţii a autorilor, concepută ca s-o întărească, este, din punctul nostru de vedere, mai degrabă neliniştitoare prin interpretările ei posibile în actualitate decât una entuziasmantă sub aspectul vădirii spiritului extrem de comprehensiv al personajului principal. Avem în vedere citatul reprezentativ prin care Wisner atrăgea atenţia asupra strategiei de „decredibilizare ţintită" practicată de partea adversă asupra „liderilor politici şi militari din întreaga lume

percepuţi ca fiind pro-vestici sau neutri, cu scopul de a-i înlocui cu «oameni de paie» proprii", strategie căreia îi atribuia capacitatea de a influenţa chiar şi percepţia opiniei publice din Statele Unite: „În cazul în care are succes, un atac precis, dacă nu chiar organizat, asupra unor anumiţi indivizi aflaţi în poziţii de putere oferă în mod evident avantaje uriaşe, iar iţele unei astfel de acţiuni sunt extreme de dificil de perceput şi combătut. Chiar dacă se crede că un asemenea atac este în curs de derulare, obţinerea unei dovezi în acest sens şi cu atât mai mult persuadarea subiectului supus masajului mental că este victimizat sau păcălit sunt aproape imposibile, odată ce infecţia s-a răspândit. Astfel, este cu atât mai important pentru cei responsabili cu protecţia împotriva activităţilor subversive comuniste şi cu contracararea lor să fie tot timpul în alertă împotriva acestei forme insidioase de activitate" (p. 133). Este un citat absolut fascinant (preluat din varianta electronica a lucrării lui Wisner, *On „The Craft of Intelligence"*), care ne-ar putea mobiliza la un comentariu extins, pornind de la terminologie (ce ascunde, de pildă, sintagma uşor stranie de „masaj mental"?) şi terminând cu justificările metatextuale ale unor măsuri preventive uneori discutabile (cât de multe se pot motiva prin necesitatea „alertei" şi a prevenirii „răspândirii infecţiei", atunci când definirea evazivă a ameninţării drept „insidioasă" te scuteşte de obligaţia de a dovedi existenţa însăşi a ameninţării?). Având însă în vedere cadrul limitat al acestei prezentări, preferăm să medităm asupra lui până la un prilej ulterior.

Pornind de la scepticismul unor astfel de constatări, Wisner pare a fi ajuns la o stare de revoltă faţă de ceea ce percepea drept caracterul libertin al investigaţiilor de presă: „Care era răsplata ţării sale pentru ceea ce a făcut împreună cu camarazii săi? Anchete jurnalistice agresive făcute de puştii care nu văzuseră niciodată rămăşiţe umane descompuse pe marginea drumului, care habar nu aveau ce se întâmplă în tranşeele nevăzute ale spionajului, care nu ştiau cum e să afli că un coleg a fost capturat şi torturat. Vorbe goale de mucoşi, vorbe goale de politicieni găunoşi" (pp. 165-166). Nu se înţelege cu suficientă claritate dacă acest pasaj este o tentativă romanţată de a reconstitui universul emoţional al lui Wisner la momentul morţii sau este ceea ce cred în prezent autorii.

În fond, această supărare extremă pare exagerată, deoarece presa nu a fost grija cea mai mare a lui Wisner, din moment ce „oamenii de presă se vor dovedi, în scurt timp, principalele arme ale sistemului bine racordat de propagandă şi război psihologic folosit de C.I.A. în întreaga lume" (p. 119). Mai mult, autorii subliniază pozitiv faptul că „o campanie complexă de influenţare a mass-mediei americane, care avea ca scop final diseminarea de propagandă anticomunistă la nivel mondial, a fost operaţiunea *Mockingbird,* începută în anul 1948" (p. 120) şi chiar „deconspiră" o lungă serie de personalităţi de prim-rang (patroni, redactori-şefi, jurnalişti) din cadrul celor „peste 25 de ziare şi agenţii de presă importante" care, la mijlocul anilor `50, „colaborau cu C.I.A." sau chiar „scriau la solicitarea lui Wisner, uneori după ce primiseră informaţii confidenţiale" (p. 120). Dincolo de înşiruirea numelor şi chiar de relatarea metodelor (deseori, mondene) prin care era întreţinut interesul actorilor din presă, problema este mai delicată decât pare, în contextul în care acţiunea de „racolare" în masă se petrecea tocmai în perioada în care mccarthysm-ul îşi căuta cu predilecţie victimele (presupuse „cârtiţe" ale comuniştilor), cu deosebire în sectoare precum cinematograful sau presa. Ca parte a unei confruntări propagandistice globale cu tabăra condusă de sovietici,

serviciul secret american nu numai că a beneficiat de inevitabilele aprehensiuni ale jurnaliştilor în faţa combativităţii deosebite a mccarthyştilor, ci a şi orchestrat unele acţiuni pe care astăzi le-am putea numi de poliţie politică, precum cea relatată de autori la pagina 121: „Colaborarea dintre jurnalişti şi proprietarii de media, pe de o parte, şi O.P.C., respectiv D.P.P., pe de alta, a funcţionat şi în alt sens – cenzurarea şi modificarea anumitor ştiri defavorabile C.I.A. La cererea lui Frank Wisner erau şi articole oprite de la publicare. De exemplu, în 1954, s-a supărat că Sidney Gruson, un jurnalist al *The New York Times*, a publicat un material favorabil unei organizaţii de stânga din Mexic, Guatemalan Friendeship Society. În acea perioadă, C.I.A. derula o operaţiune anticomunistă în Guatemala, iar articolul putea portretiza regimul din Guatemala într-o lumină favorabilă. A intervenit pe lângă Allen Dulles, directorul C.I.A. de la acea vreme, care, la rândul său, i-a cerut directorului *The New York Times* mutarea disciplinară a jurnalistului. Sidney Gruson a fost marginalizat în redacţie". Autorii găsesc o explicaţie absolut benignă acestor metode, întrucât, afirmă ei, „Wisner credea cu tărie în rolul crescând al operaţiunilor psihologice şi remarca dificultatea de a performa în acest domeniu comparativ cu adversarii ruşi, din raţiuni ce ţineau de esenţa democraţiei" (p. 122). Acest obiectiv era însă unul dificil de îndeplinit tocmai din cauza limitărilor impuse de concepţia democratică, mai ales că „unii reprezentanţi ai presei erau mai degrabă preocupaţi să-şi demaşte propriul guvern decât să combată propaganda sovietică" (p. 122). Această apreciere a autorilor o reformulează pe cea care-i aparţine lui Wisner însuşi, care afirma, cu o tentă de reproş, că Allen Dulles s-ar fi cuvenit totuși „să pună mai mult accent decât a pus pe sprijinul dezinteresat pe care opoziţia îl primeşte de la o anumită categorie de reprezentanţi ai presei occidentale care, se pare, a urmărit să facă un sport naţional din descoperirea şi expunerea publică a operaţiunilor clandestine ale propriilor guverne" (p. 122).

Wisner a fost direct implicat atât în lovitura de stat orchestrată de C.I.A. în Iran (1953), cât şi în acţiunea de înlăturare de la putere a preşedintelui guatemalez Jacobo Arbenz Guzman (1954). Dacă autorii trec uşor peste puciul împotriva premierului Mohammed Mossadegh (care se făcuse vinovat de naţionalizarea industriei petroliere şi de legalizarea partidului comunist iranian) şi peste consecinţele acestuia (preluarea în proporţie de 100% a industriei petroliere iraniene de către un grup de companii occidentale), considerându-l „un model de eficienţă" care „a demonstrat că strategia de ansamblu de stopare a extinderii ciumei roşii dădea roade" (p. 138), în privinţa intervenţiei din Guatemala manifestă rezerve critice (oarecum surprinzătoare, ținând cont de referirile lor anterioare, simplificatoare, la derularea unei „operaţiuni anticomuniste în Guatemala"). Motivaţia intervenţiei a fost cumva similară celei din Iran, respectiv desfiinţarea monopolului deţinut de compania americană United Fruit asupra cultivării şi comercializării bananelor din Guatemala, la care se adaugă şi legalizarea Partidului Guatemalez al Muncii. Deși operațiunea, care a început sub auspicii negative, a fost până la urmă finalizată cu succes, autorii recunosc că „operaţiunile din Guatemala au pus multe probleme din perspectiva motivaţiei morale şi a tempoului evenimentelor, succesul putând fi atribuit mai degrabă norocului decât planificării", că mult invocatele legături ale lui Guzman cu U.R.S.S. „erau în realitate inexistente" şi chiar că „Logica operaţiunilor nu ţinea totdeauna de scopul nobil de combatere a comunismului sau de obiectivele de securitate naţională. Intervenţia din

Guatemala era motivată de interesele financiare ale unor oameni puternici de la Washington şi Langley, care aveau legături cu United Fruit Company" (toate fragmentele citate, la p. 138). Mai greu de asimilat, de către cititorul excesiv de familiarizat cu logica maniheistă negru-alb sunt informaţiile despre „plantarea" de către C.I.A. a unor arme cu sigla sovietică pe coastele Guatemalei (pentru a pretexta necesitatea unor măsuri de retorsiune în faţa „invaziei" sovietice – p. 139-140) sau despre faptul că succesorul proamerican al lui Arbenz, Carlos Castillo Armas, a instaurat în mica ţară central-americană „o dictatură militară severă" (p. 141). Din păcate, planurile efective de înlăturare a lui Guzman de la guvernare au fost elaborate personal de către Wisner (p. 139).

Aceste cazuri de exces de zel au apărut, în activitatea structurilor americane de informaţii implicate în Războiul Rece, după ce, la sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial şi perioada imediat următoare, acestea fuseseră supuse de propriile autorităţi la presiuni pentru a se evita situaţiile conflictuale cu sovieticii. În încercarea lui, tot mai disperată, de a explica caracterul pernicios al non combatului american tot mai evident din Estul Europei, nucleul „dur" al O.S.S. a recurs inclusiv la stratageme de marketing politic stranii, din perspectiva cititorului actual din România, obişnuit exclusiv cu judecăţile alb/negru. De pildă, după întoarcerea sa la Washington, Wisner „a reuşit, cu ajutorul lui William Donovan, să trimită o colecţie de timbre româneşti preşedintelui american, a cărui pasiune filatelică era binecunoscută" (p. 93). Acest demers era un simplu pretext, prin care se încerca atragerea atenţiei preşedintelui Roosevelt prin remiterea simultană a unui raport detaliat cu privire la ocupaţia sovietică a României şi a două documente emise de Regele Mihai (o scrisoare personală şi un memorandum cu conţinut similar celui al raportului O.S.S.). Nu numai că cererea explicită strecurată de Donovan cu această ocazie, ca unul din asistenţii preşedintelui să accepte o discuţie cu Wisner pe tema sovietizării României, nu a fost acceptată, dar întregul demers nu a primit niciun răspuns. În decembrie 1945, Wisner şi-a dat chiar demisia din slujba guvernului american, „fiind revoltat că i-a fost refuzată propunerea de a cumpăra 200 de biciclete pe care cetăţenii germani să le folosească pentru a culege informaţii referitoare la mişcarea trupelor ruseşti din zona de ocupaţie sovietică" (p. 101). A revenit „în sistem" în 1947, ca urmare a propunerii lui Charles Saltzman (asistentul pentru zonele sub ocupaţie al secretarului de stat) de a-i deveni adjunct. Acesta a fost un moment care a facilitat activitatea lui Wisner pentru crearea Organizaţiei Gehlen, aspect care poate părea vag sugerat şi de aprecierea autorilor în legătură cu motivaţia sa („Decizia a fost influenţată şi de sfatul primit de la Allen Dulles, care credea că singurul mod de a soluţiona problema lipsei de acţiune împotriva Uniunii Sovietice era de a accepta o poziţie de importanţă minoră în cadrul *establishment*-ului, care să îi permită construirea treptată a unei reţele de agenţi ce ar putea fi autorizată mai târziu" – p. 105). Reuşitele lui Wisner, vizibile tocmai pe acest plan, al recrutărilor şi formării unor structuri active şi eficiente, în special în Europa, chiar dacă pare a contrazice unele episoade administrative de la Washington, infirmă aprecierea atribuită preşedintelui Dwight D. Eisenhower, conform căreia Wisner era „un băiat de mare angajament, însă nu şi un bun organizator" (p. 134). Activitatea unui organizator de activităţi clandestine (cu atât mai mult dacă acesta a fost unul vizionar, după cum apreciază autorii) nu are cum să fie doar o succesiune de triumfuri. Chiar dacă sunt menţionate şi unele eşecuri de-a dreptul

hilare (precum faptul că, urmând planul lui Wisner de a crea o nouă armată anticomunistă în China, „C.I.A. a cumpărat arme şi muniţii în valoare de 152 de milioane de dolari pentru un grup de gherilă care nu exista" – p. 135), care nu pot fi percepute decât negativ de publicul român mai sensibilizat acum la problematica cheltuirii banului public, tocmai portiţele identificate în acest sens de Wisner dovedesc calitatea sa de bun organizator, chit că în acest fel este cumva „demitizată" istoria faimosului Plan Marshall („Frank Wisner a găsit chiar şi o cale prin care a preluat 5 la sută din fondurile anuale alocate statelor vest-europene prin Planul Marshall, evitând să fie tras la răspundere, deoarece cheltuirea acestor bani nu era controlată cu stricteţe" – p. 113).

Viitorul cărţii *Spion pentru eternitate* este unul interesant, în condiţiile în care dezvoltarea constantă a parteneriatului strategic româno-american va genera, probabil, tendinţa de a se crea un „pantheon" al acestuia, în care ar putea fi integrate, după diverse criterii, numeroase personalităţi (de la eroul transilvăneano-american George Pomuţ la viitorul comandant al bazei de la Deveselu). Se observă ocazional această tendinţă (nemărturisită) şi la autorii volumului prezentat aici, de pildă la p. 20, atunci când remarcă (ca şi când ar fi fost de faţă) faptul că, la reuniunile mondene organizate de prinţesa Tanda Caradja şi Dumitru Bragadiru (frecventate intens şi de Wisner), diplomaţii francezi „păreau cam stingheri", deoarece „cândva admiraţi de români, francezii nu mai trezeau acelaşi interes, luminile rampei îndreptându-se spre americani şi englezi, eroii războiului şi singurii salvatori posibili ai României" (p. 19-20). Chiar dacă orice percepţie actuală adânc înrădăcinată (pe principiul „forma îşi creează singură fondul") are tendinţa să se reflecte progresiv asupra trecutului şi chiar dacă românii au sesizat într-adevăr, de timpuriu, refluxul puterii politice şi militare franceze în faţa binomului anglo-saxon (şi apoi a celei britanice în faţa supremaţiei americane), documentele vremii dovedesc faptul că personalităţile româneşti nu au ignorat nici posibilităţile de colaborare cu spionajul francez, nici cele de transmitere a memoriilor politice către diplomaţii din Hexagon. Autorităţile americane (chiar structurile coordonate de Wisner) au recunoscut, de altfel, destul de curând, un rol relativ semnificativ al Franţei, prin cooptarea acesteia în planurile de pregătire a grupurilor de paraşutişti care au fost trimise în România (1951-1953).

Una peste alta, volumul surprinde, atât cât este posibil conform perceptivităţii societăţii româneşti actuale, foarte bine complexitatea deosebită a vieţii unui spion (atât sub raportul faptelor, cât şi al eticii). A unui spion adevărat, care a deţinut mult timp funcţii de planificare şi de control a operaţiunilor speciale, câteva dintre acestea legate în mod direct şi de istoria României, fără a putea să influenţeze decisiv, nici un moment, evoluţia acesteia. Insuccesul în această privinţa nu a fost vina lui Wisner care, oricât de competent şi de voluntar ar fi fost, nu putea „să schimbe lumea" pe cont propriu. Dacă ne identificăm puţin cu firul narativ aşa cum a fost conceput de autori, ne putem imagina un Wisner mai tânăr cu 2-3 decenii, ale cărui idei (aproape exact cele din viaţa lui reală) au triumfat, spionul din Laurel asistând direct (dintr-o casă conspirativă din Berlin, de pildă, asemeni unor personaje la fel de fascinante din romanele şi filmele americane) la prăbuşirea lumii comuniste.

Volumul realizat de dl. Maior şi colaboratorii săi constituie o reuşită invitaţie la meditaţie, pe care fiecare cititor o poate face, cu rezultate posibil foarte diferite, în

funcţie de propria-i perceptivitate şi sensibilitate. În ce ne priveşte, preferăm să încheiem citând problematizarea extrem de oportună din primele pagini ale cărţii, ocazionată de trecerea în revistă a surselor folosite: „Cel mai important a fost accesul la arhivele perioadei în care Wisner a activat în România. Aceasta nu pentru că ele ar fi evidenţiat lucruri fundamental noi faţă de ceea ce ştiam deja sau fusese oricum spus până atunci (deşi sunt şi din acestea), ci pentru felul în care transpare indirect din respectivele note extraordinare tensiunea pe care a trăit-o spionul într-un plan etic complicat, cel al conflictului dintre opţiunile sale interioare, de conştiinţă, şi posibilităţile reale de acţiune, îngrădite de o anumită interpretare oficială a sensului istoriei la care trebuia să achieseze forţat. Desigur, un ofiţer de informaţii va trăi întotdeauna drama dedublării şi tensiunea etică dintre scopul final al acţiunilor sale şi mijloacele adesea neortodoxe pe care le foloseşte pentru realizarea acelui scop. Dar la Wisner e ceva mai mult, cred eu, în această tensiune care macină viaţa interioară a profesionistului în informaţii. E vorba despre o credinţă şi o filozofie de la care nu a abdicat niciodată, până în final" (p. 9). Subscriem, totodată, fără nici o rezervă, la apelul adresat „tuturor iubitorilor de istorie, de studii de securitate şi *intelligence* să se aplece asupra acelor secvenţe ale tezaurului istoric românesc care, din motive obiective sau subiective, nu au putut fi redate încă generaţiilor actuale" şi la aprecierea autorilor că „istoriile extraordinare care se ascund în praful arhivelor trebuie însufleţite, în memoria celor care au trăit acele drame sau bucurii, în beneficiul urmaşilor lor şi al cunoaşterii adevărului despre trecut" (p. 11).

Silviu B. Moldovan

Programul de stagii practice desfăşurat în cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității

Una din direcţiile de activitate tot mai pregnant manifestată în cadrul Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii este cea de organizare a stagiilor practice, de care beneficiază în principal studenţii şi care le oferă acestora, pe de o parte, posibilitatea de a cunoaşte nu numai cadrul legislativ după care funcţionează CNSAS, ci şi procedurile de lucru interne ale instituţiei, iar pe de altă parte, le asigură accesul nemijlocit la documente create de fosta Securitate (prin dosarele-şcoală, unele din acestea fiind postate pe pagina web a instituţiei, dar şi prin acreditarea lor ca cercetători pe teme concrete, în vederea redactării lucrărilor de licenţă). Absolvirea stagiului oferă, totodată, posibilitatea unei colaborări extinse şi chiar de lungă durată cu CNSAS, în funcţie de propensiunile personale şi de puterea de muncă pe care fiecare o are.

Primul stagiu practic din cadrul Serviciului Cercetare, Editare a fost efectuat (în noiembrie 2012) de către o doctorandă specializată în studii româneşti din străinătate (Marta Torz, de la Universitatea din Poznan). Aceasta şi-a desfăşurat activitatea, într-o bună perioadă a stagiului, simultan cu prima grupă de studenţi români practicanţi (de la Secţia Studii de Securitate a Facultăţii de Ştiinţe Politice a Universităţii din Bucureşti) şi ne-a făcut bucuria de a accepta să ţină o prelegere în cadrul celui de-al treilea seminar tematic organizat în beneficiul acestora.

În ceea ce-i priveşte pe studenţii români, în cadrul CNSAS (în coordonarea SCE), au fost efectuate, în primii doi ani de la lansarea proiectului, un număr de 96 de stagii de practică (95 studenţi şi un masterand), ponderea numerică cea mai importantă având-o cei 66 stagiari de la Facultatea de Studii Politice a Universităţii din Bucureşti, respectiv 31 în anul universitar 2012-2013 (8 de la secţia Ştiinţe Politice în Limba Română şi 23 de la secţia Studii de Securitate) şi 35 în anul universitar 2013-2014 (4 studenţi de la secţia Ştiinţe Politice în Limba Engleză, 29 de la secţia Studii de Securitate, 1 de la Ştiinţe Politice în Limba Română şi 1 masterand în cadrul programului „Politică în Europa. State, frontiere, societăţi"). Celelalte facultăţi de la care au provenit stagiarii au fost: Facultatea de Drept a Universităţii din Bucureşti (5 studenţi); Facultatea de Istorie şi Filozofie, Secţia de Arhivistică a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca (2); Facultatea de Arhivistică a Academiei de Poliţie „Al. I. Cuza" din Bucureşti (1); Şcoala Naţională de Ştiinţe Politice şi Administrative din Bucureşti (11). La toţi aceştia s-au adăugat cei 11 stagiari selectaţi de Liga Studenţilor Români din Străinătate.

Remarcăm faptul că atât stagiarii propuşi de LSRS, cât şi cei din Cluj, şi-au desfăşurat întreaga activitate la CNSAS în timpul vacanţei de vară. În ceea ce-i priveşte pe stagiarii din străinătate (majoritatea acestora provenind din Marea Britanie, restul acestora din alte state occidentale), aceştia au fost singurii selectaţi de o comisie special constituită, în cadrul Ligii.

În noul an universitar, 2014-2015, şi-au finalizat deja stagiile practice un număr de 64 de studenţi ai Facultăţii de Ştiinţe Politice din Bucureşti (de la toate cele patru

secţii: Studii de Securitate, Ştiinţe Politice, în limbile engleză, română şi franceză – aceştia din urmă constituind în premieră o grupă distinctă). Pentru semestrul al doilea, s-a constituit deja o altă grupă, cu studenţii din cadrul Şcolii Naţionale de Ştiinţe Politice şi Administrative, stabilindu-se alte colaborări cu Facultatea de Jurnalism a Universităţii din Bucureşti şi Facultatea de Istorie a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, lista rămânând în continuare deschisă.

În paralel, SCE a participat la activităţile educative din mediul universitar, atât prin prezenţa angajaţilor noştri la mai toate şcolile de vară din ţară, cât şi prin organizarea unor seminarii speciale în cadrul programului obişnuit al unor facultăţi şi prin organizarea unor excursii de documentare la sediul CNSAS. Astfel, de pildă, în data de 12 iulie 2013, 24 studenţi şi doi organizatori din partea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc au efectuat o vizită de documentare la CNSAS (ocazie cu care a avut loc şi un seminar). Studenţii prezenţi cu această ocazie au fost cursanţii din cadrul Şcolii de Vară cu tematica „Descoperă România Instituţională. Evoluţia sistemului instituţional (1945 – prezent)", organizată de IICCMER. Cu un an înainte, o activitate similară a avut loc în beneficiul masteranzilor specializaţi în problematica comunismului şi postcomunismului din cadrul Facultăţii de Istorie a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi şi, anterior, în cea a cursanţilor şcolii mass-media de la Berlin a Konrad Adenauer Stiftung.

Proiectul conferinţelor studenţeşti ale Grupului de Studii de Securitate a fost lansat în primăvara anului 2014 când, graţie susţinerii personale acordate de domnul conf. univ. dr. Dragoş Petrescu şi a entuziasmului crescând al unor studenţi de la secţia Studii de Securitate al FSP – Bucureşti, a fost înfiinţat Grupul menţionat, care are ca scop „ prezentarea şi dezbaterea unor lucrări de cercetare ce urmăresc subiecte de interes în domeniul securităţii, *intelligence*-ului şi relaţiilor internaţionale", fiind din capul locului deschis colaboratorilor de la alte secţii sau facultăţi. Emulaţia astfel produsă a permis organizarea, în data de 9 mai 2014, a primei conferinţe studenţeşti, cu tematica „Putere, pace, securitate. De la comunism la postcomunism – abordări interdisciplinare", proiect susţinut de CNSAS (programul integral al conferinţei, la finalul acestor însemnări).

În data 25 noiembrie 2014 – cu tema „Geopolitica Europei de Est în contextul conflictului din Ucraina" a avut loc a doua manifestare organizată nemijlocit de GSS. În cadrul acesteia, au susţinut prelegeri conf. univ. dr. Dragoş Petrescu şi lect. univ. dr. Gabriel Sorin Sebe (de la FSP – Bucureşti), ministrul-consilier în cadrul Ambasadei Ucrainei la Bucureşti (dr. Teofil Rendiuk) şi Silviu B. Moldovan (CNSAS). Dezbaterea ce a urmat a fost cu adevărat una pasionantă, în special datorită deosebitului spirit critic al studenţilor. Multe din întrebările adresate distinsului diplomat ucrainean (a cărui pasiune şi cultură am apreciat-o şi noi în mod deosebit, chiar dacă nu putem accepta avansarea unor date greşite asupra minorităţii române din Ucraina, în condiţiile menţinerii fragmentării român vs. moldovean, moştenită din perioada cominternistă) pot fi grupate sub genericul „Fraţii nu se uită!" (formularea a aparţinut unui student de la Facultatea de Istorie).

A treia manifestare a GSS, respectiv cea de-a doua conferinţă academică sub genericul „Putere, pace, securitate" este deja programată pentru 26 martie 2015 („Putere, pace, securitate"), simultan cu cea de-a cincea Conferinţă Naţională

„Comunismul Românesc" organizată de Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii şi Institutul de Istorie „Nicolae Iorga", cu sprijinul Fundaţiei Konrad Adenauer.

Un capitol distinct îl constituie activităţile prevăzute în parteneriatul stabilit în anul 2013 între Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii şi Liga Studenţilor Români din Străinătate, în special prin proiectul „SMART Internships", lansat de LSRS. Nivelul profesional deosebit de ridicat al tinerilor implicaţi în activităţile Ligii (element care a atras sprijinul deschis al multor instituţii şi grupuri extrem de influente din România) a ocazionat o colaborare mai mult decât benefică, oferindu-ne şi o ocazie în plus de a contempla evoluţia acestei organizaţii.

Una din aceste ocazii a fost chiar cea din seara zilei de 8 ianuarie 2014, când, conform tradiţiei, a avut loc, la Palatul Parlamentului, Gala Studenţilor Români din Străinătate. În cadrul manifestării, dedicată aniversării celor ani de la fondarea Ligii Studenţilor Români din Străinătate, au fost decernate premiile şi menţiunile speciale acordate în urma concursului pe secţiuni rezervat studenţilor, masteranzilor şi doctoranzilor, juriul, alcătuit din personalităţi independente recunoscute, fiind prezidat de preşedintele Academiei Române, dl. Ionel Haiduc.

Totodată, în cadrul Galei au fost anunţate semnarea (la New York) a unui parteneriat între LSRS şi ministrul delegat pentru românii de pretutindeni, precum şi amplificarea acţiunilor din Republica Moldova.

Ca o ilustrare suplimentară a uluitoarelor capacităţi organizatorice şi puteri de mobilizare ale LSRS (demonstrate de fiecare dată, până acum, anii de activitate), printre cei care au decernat premiile s-au numărat preşedintele Institutului Cultural Român (Lilian Zamfiroiu), preşedintele Academiei Române (Ionel Haiduc), multipla campioană mondială Gabriela Szabo, dar şi ambasadorul Olandei şi ambasadorul Austriei. Cele mai electrizante momente ale Galei au fost însă decernarea unui premiu special pentru sergentul major Daniel Porumb (paralizat în urma unei misiuni în Irak) și prezentarea colaborării oficiale între toate organizaţiile reprezentative ale studenţilor din România şi Liga Studenţilor din Republica Moldova.

Echidistanţa recunoscută a organizaţiei şi utilitatea ei strategică în cadrul politicii stabile a statului român a fost demonstrată şi de participarea la Gală, alături de ministrul delegat pentru românii de pretutindeni Cristian David şi secretarul de stat Raed Arafat, a oficialităţilor de prim rang, dintre care îi nominalizăm pe ministrul de externe Titus Corlăţan şi consilierul prezidenţial Iulian Fota.

În cadrul deschiderii oficiale a Galei, noul preşedinte al LSRS, dl. Dan Nechita, a mulţumit public CNSAS, alături de cele patru instituţii guvernamentale partenere, pentru parteneriatul stabilit în cadrul programului SMART Internships. În acelaşi timp, am remarcat (nu fără plăcere) faptul că montajul power point proiectat pe ecran în tipul manifestării, cadrul referitor la stagiile practice a fost ilustrat cu trei fotografii, toate aparţinând unor foste stagiare la CNSAS.

Având în vedere atât ţinuta deosebită a stagiarilor desemnaţi de LSRS pentru efectuarea stagiilor practice (ca urmare a unei selecţii neobişnuit de riguroase; atât în 2013, cât şi în 2014 au fost depuse câteva zeci de candidaturi pentru ocuparea celor cinci, respectiv şase stagii practice în cadrul CNSAS), cât şi importanţa experienţei care poate fi dobândită în cadrul instituţiei noastre, considerăm că parteneriatul stabilit de

instituţia noastră cu acest grup neguvernamental şi apolitic este mai mult decât binevenit şi recomandat a fi continuat.

Cea de-a cincea ediţie a Galei LSRS (din 2014) a avut loc la data de-acum consacrată (8 ianuarie), în aceeaşi locaţie. Într-o atmosferă extrem de pozitivă, dar mai puţin electrizantă, apreciem noi, decât în anul anterior (dintre personalităţile prezente în rândul publicului, cele mai aclamate au fost cele consacrate la nivel mondial în domeniul sportului de performanţă - Gabriela Szabo şi Andreea Răducan). Cu această ocazie, a fost făcut cunoscut sprijinul oferit în continuare de autorităţile cele mai înalte ale statului (prin prezenţa solidară şi participarea directă a preşedintelui nou ales, dl. Klaus Iohannis şi a ministrului de externe recent desemnat, dl. Bogdan Aurescu). În cadrul cuvântării pe care a ţinut-o în cadrul Galei, dl. Iohannis a identificat elementele de bază prin care s-au distins reprezentanţii LSRS („performanţa şi patriotismul"), lansând şi o formulă retorică de natură să mobilizeze pasiunile celor prezenţi („Vă mulțumesc pentru că nu v-aţi pierdut speranţa").

Încărcătura etică a manifestărilor LSRS rămâne una esenţială şi asumată explicit ca atare, fapt extrem de reconfortant pentru un observator, chiar neutru, al evoluţiei în timp a noilor generaţii de tineri specialişti.

Programul Primei Conferinţe Studenţeşti organizate de GSS FSP-UB

Bucureşti, 9 mai 2014

10:00 – 10,30 Deschiderea lucrărilor Conferinţei

Cuvânt de bun venit: Claudia Udrescu, Prodecan FSP-UB

Proiectul Conferinţelor Studenţeşti Grupul de Studii de Securitate: Dragoş Petrescu, FSP-UB

10:30 – 11:45 Secţiunea I

Moderator: Ioan Stanomir, şeful Şcolii Doctorale FSP-UB

Lucrări:

1) *Spectrul intelectual al omului politic. Studiu de caz: Corneliu Coposu (*Emilian Drancă)

2) *Partidele istorice în perioada interbelică și ideologia comunis*tă (Mohamed Ala Aldeen Mohamed Bani Ata)

3) *Situația drepturilor omului în România comunistă (1945-1989). Studiu de caz* (Ana Păun)

12:00 – 12:30 Secțiunea II

Moderator: Cristina Petrescu, FSP-UB

Lucrări:

1) *Pedepsele închisorii în perioada comunistă din România* (Ana Neamțu)

2) *Recrutarea și antrenarea agenților de securitate* (Iuliana Anghelescu)

3) *Dosarul Eterul Radio Europa Liberă* (Alina Ciucu)

4) *Problema minorității germane în perioada comunistă din România* (Raluca Haliț)

13:45 – 15:15 Secțiunea III

Moderator: Silviu B. Moldovan, CNSAS

Lucrări:

1) *Strategia de securitate juridică - Intelligence și Securitate Națională: tendințe și provocări actual*e (Bianca Turburică, Robertina Stancu)

2) *Securitatea aeronavelor (*Gabriela Săvuleț).

3) *Terorismul (*Andra Cozma)

15:15 – 16:00 Închiderea conferinței

Silviu B. Moldovan

ABREVIERI

ACNJ, Arhiva Comandamentului Naţional al Jandarmeriei
ACNSAS, Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii
AMAE, Arhiva Ministerului Afacerilor Externe
AMI, Arhiva Ministerului de Interne
AMR, Arhivele Militare Române
ANIC, Arhivele Naţionale Istorice Centrale
ANR, Arhivele Naţionale ale României
art., articol
ASRI, Arhiva Serviciului Român de Informaţii
BIRD, Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare
BO, Buletinul Oficial
BOR, Biserica Ortodoxă Română
CAER, Consiliul de Ajutor Economic Reciproc
CC al PCR, Comitetul Central al Partidului Comunist Român
CEPECA, Centrul de Perfecţionare a Cadrelor de Conducere
CFAU, Comandamentul Forţelor Armate Unite din Tratatul de la Varşovia
CFP, Combinatul Fondului Plastic
CI, contrainformaţii
CIE, Centrul de Informaţii Externe
CIS, Fondul pentru cheltuieli informative speciale
CM, colonie de muncă
CMOB, Comandamentul Miliţiei Oraşului Bucureşti
CNCR, Conferinţa Naţională „Comunismul Românesc"
Col., colonel
Com., comuna
Coord., coordonator
CP, Cod Penal
CPEx, Consiliul Politic Executiv
Cpt., căpitan
CR, contrarevoluţionar
CSS, Consiliul Securităţii Statului
CTOT, Comandamentul pentru Tehnica Operativă şi Transmisiuni
CTS, Comandamentul Trupelor de Securitate
DGIE, Direcţia Generală de Informaţii Externe
DGP, Direcţia Generală a Poliţiei
DIE, Departamentul de Informaţii Externe
DMRU, Direcţia Management Resurse Umane
DO, domiciliu obligatoriu
DRO, Organizaţia Revoluţionară a Dobrogei
DRS, Direcţia Regională de Securitate
DRSP, Direcţia Regională de Securitate a Poporului
DRSS, Direcţia Regională a Securităţii Statului
DSS, Departamentul Securităţii Statului

DUI, Dosar de urmărire informativă
DV, dosar de verificare
EIBMBOR, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române
FMI, Fondul Monetar Internaţional
GAS, Gospodărie Agricolă de Stat
GB, Glasul Bisericii
g-ral mr., general maior
HCM, Hotărâre a Consiliului de Miniştri
i.e. – informaţii externe
IJ, Inspectoratul Judeţean
IKGS, Institutul pentru Cultură şi Istorie Germană în Sud-Estul Europei (Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas), München
IMB, Inspectoratul Municipiului Bucureşti
INST, Institutul Naţional pentru Studierea Totalitarismului
IPS, Înaltpreasfinţitul
ISDR, Istoria Statului şi Dreptului Românesc
ISJ, Inspectoratul de Securitate Judeţean
Jud., judeţul
KAS, Konrad Adenauer Stiftung
lt. col., locotenent colonel
lt. maj., locotenent major
lt., locotenent
MADOSZ, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România (Romániai Magyar Dolgozók Szövetsége),
MAE, Ministerul Afacerilor Externe
MAI, Ministerul Afacerilor Interne
MAN, Marea Adunare Naţională
MCE, Ministerul Comerţului Exterior
MFA, Ministerul Forţelor Armate
MI, Ministerul de Interne
MNR, Mişcarea Naţională de Rezistenţă
MO, Monitorul Oficial
MONT, Mobilizarea şi organizarea naţiunii şi teritoriului
Mr., maior
MSS, Ministerul Securităţii Statului
NKVD, Narodnîi Komissariat Vnutrennih Del (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne)
PCM, Preşedinţia Consiliului de Miniştri
PCR, Partidul Comunist Român
PCUS, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice
PMR, Partidul Muncitoresc Român
PNL, Partidul Naţional Liberal
PNP, Partidul Naţional Popular
PNŢ, Partidul Naţional Ţărănesc
pp, prevăzută şi pedepsită

PSD, Partidul Social Democrat
RPR, Republica Populară Română
RSR, Republica Socialistă Română
SDDO, Serviciul Dislocări şi Domicilii Obligatorii
SIG, Supravegherea informativă generală
Slt., sublocotenent
SMT, Staţiunea de Maşini şi Tractoare
SRI, Serviciul Român de Informaţii
SSI, Serviciul Special de Informaţii
TO, tehnică operativă
Tov. tovarăş
UAP, Uniunea Artiştilor Plastici
UM, unitate militară
USLA., Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă
UTC, Uniunea Tineretului Comunist

Lista autorilor

Florian Banu – consilier superior CNSAS; licenţiat al Facultăţii de Istorie a Universităţii „Dunărea de Jos" – Galaţi (1997); doctor în istorie al Institutului de Istorie „A.D. Xenopol" – Iaşi (2001); autor al câtorva zeci de articole şi studii pe teme de istorie a aparatului represiv al regimului comunist, istoria mişcării de rezistenţă armată şi istorie economică; volum recent: *Și nu ne duce pe noi în ispită... România și „războaiele minții". Manipulare, propagandă și dezinformare (1978-1989),* Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2013.

Liviu-Marius Bejenaru – consilier superior CNSAS, licenţiat al Facultăţii de Istorie, Universitatea „Al. Ioan Cuza", Iaşi (1992); studii postuniversitare – specializarea ştiinţe politice, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti (1994). Studiu recent publicat: *„Familia, celula de bază a societății". Căsătorie, divorț și comportament sexual reproductiv în România comunistă* (coautor), în Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Gen, muncă, familie și schimbare*, Institutul European, Iaşi, 2013.

Iuliu Crăcană – consilier superior CNSAS, licenţiat al Universităţii Dunărea de Jos din Galaţi, secţia de Istorie-Filozofie (1994-1998), licenţă în drept la Universitatea „Titu Maiorescu" Bucureşti (2009), studii aprofundate de istorie: „Partide şi sisteme politice în România – a doua jumătate a secolului al XIX-lea, prima jumătate a secolului al XX-lea", doctor în istorie – Universitatea Bucureşti (2012). Autor al mai multor studii şi articole în reviste de specialitate. Studiu publicat recent: *Securitatea contra Paul Goma* în *În căutarea rostului pierdut. 20 de călăuze în cultura națională,* Iași, Editura Timpul, 2007.

Nicolae Ioniță – consilier principal CNSAS, licențiat al Facultății de Arhivistică din cadrul Academiei de Poliție „Al. Ioan Cuza". Studiu publicat recent: *Francmasoneria română în dosarele Securității. Între „procesul francmasonilor" și problema „Oculta"* în Tudor Sălăgean, Marius Eppel (coord.), *Masoneria în Transilvania. Repere istorice*, Cluj Napoca, Editura International Book Access, 2007.

Alina Ilinca – consilier superior CNSAS, licenţiată a Facultăţii de Istorie, Universitatea din Bucureşti (1999); doctor în economie (2009). Studiu recent publicat: *„Familia, celula de bază a societății". Căsătorie, divorț și comportament sexual reproductiv în România comunistă* (coautor), în Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Gen, muncă, familie și schimbare*, Institutul European, Iaşi, 2013.

Dumitru Lăcătușu – cercetător în cadrul IICCMER (2006-2013), doctorand al Facultății de Istorie, Univ. „Al. I. Cuza" din Iași; asistent cercetare, Centrul de Cercetări în Istorie Contemporană „Cont*texte", Facultatea de Istorie a Universității din București (decembrie 2013-prezent). Volum recent: *Casa terorii. Documente privind penitenciarul Pitești (1947-1977)*, Iași, Editura Polirom, 2010 (coeditor).

Liviu Pleşa – consilier superior CNSAS, licenţiat al Facultăţii de Istorie şi Filologie a Universităţii „1 Decembrie 1918” Alba Iulia (1999). Coautor şi coeditor al mai multor volume, autor al unor studii pe teme privind mişcarea de rezistenţă armată, organizarea şi activitatea Securităţii, represiunea împotriva intelectualilor etc. Volum recent: *Organizaţia de rezistenţă condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948 – 1949)*, Bucureşti, Ed. CNSAS, 2009 (editor).

Claudiu Secaşiu – membru al Colegiului CNSAS, licenţiat al Facultăţii de Istorie, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia (2002); a publicat studii şi articole asupra aparatului represiv, precum şi asupra distrugerii partidelor politice tradiţionale româneşti, la începuturile regimului comunist din România.

Raluca Nicoleta Spiridon – consilier superior CNSAS, licenţiată a Facultăţii de Istorie, Universitatea din Bucureşti (1999); Master în *Istoria ideilor şi a mentalităţilor*, Facultatea de Istorie a Universităţii din Bucureşti (2005); Volum recent: *Intelectualii români în arhivele comunismului*, Bucureşti, Editura Nemira, 2006 (în colaborare).

Corneliu Turianu – membru şi secretar al Colegiului CNSAS, jurist, senator în legislatura 1996-2000. A desfăşurat o susţinută activitate ştiinţifică (a elaborat începând din 1973 până în prezent 82 de cărţi de specialitate - monografii, cursuri universitare, cărţi de practică judiciară - şi peste 200 de studii şi articole de specialitate. Volum recent: *Drepturile omului*, Bucureşti, Editura Universitară, Bucureşti, 2007.

Tipărit la: M.G. Trading Service SRL, Bucureşti

Comenzile pentru revistă se primesc pe adresa CNSAS:
str. Matei Basarab, nr. 55-57, cod poştal 030 671,
Bucureşti, sector 1,
tel. 037 189 142 sau la email: editura@cnsas.ro